גִּרְשָׁתִי 1 perf. Jon 2,5.

וְגֵרְשָׁה [גֵּרַשׁ] Pi. 3 perf. f. Ex 23,28.

גֵּרַשְׁתָּ 2 perf. Gn 4,14.

וְגֵרְשָׁתָמוֹ suff. Ex 23,31.

וְגֵרַשְׁתִּי 1 perf. Ex 33,2.

וְגֵרַשְׁתִּיו suff. Nu 22,11.

גֵּרַשְׁתִּיהוּ Ez 31,11.

גֵּרַשְׁוּנִי 3 pl. suff. 1S 26,19.

גָּרֵשׁ infin. Ex 11,1‖Prv 22,10.

לְגָרֵשׁ 1Ch 17,21.

לְגָרְשֵׁנוּ suff. 2Ch 20,11.

גָּרֵשׁ imper. Gn 21,10.

אֲגָרֵשׁ 1 impf. Jud 2,3.

וַאֲגָרֵשׁ Jud 6,9.

אֲגָרְשֶׁנּוּ suff. Ex 23,29.30.

וַאֲגָרְשֶׁנּוּ Nu 22,6.

אֲגָרְשֵׁם Hos 9,15.

תִּגְרַשׁ 2 impf. Ps 80,9.

יִגְרַשׁ 3 impf. Ex 11,1.

וַיִּגְרַשׁ Gn 3,24‖Ex 10,11‖Dt 33,27‖Jos 24,18‖Jud 9,41‖1R 2,27‖Ps 78,55.

וַיְגָרְשֵׁהוּ (al. כ״ר) suff. Ps 34,1.

יְגָרֵשׁ Ex 6,1.

וַתִּגְרַשׁ 3 impf. f. Jos 24,12.

תְּגָרֵשׁוּן 2 impf. pl. Mich 2,9.

וַתְּגָרְשֻׁנִי suff. Jud 11,7.

וַיְגָרְשׁוּ 3 impf. pl. Jud 11,2.

יְגָרְשׁוּהָ suff. Zeph 2,4.

וַיְגָרְשׁוּם Ex 2,17.

גֹּרְשׁוּ [גֵּרַשׁ] Pu. 3 pl. perf. Ex 12,39.

יִגְרְשׁוּ 3 impf. pl. Job 30,5.

גָּרֵשׁ

proventus.

ש״ת מליצי לפרי שהאילנות מוציאין (כשם שֶׁגֶר לפרי בטן מן הארמית שָׁגַר = שָׁלַח), והטעם יָרְחים, לפי שהלבנה מבשלתן, כפל של תְּבוּאוֹת שָׁמֶשׁ. וי״ם מזה מִגָּרָשָׁה דיחזקאל ל״ו ה׳.

Dt 33,14.

גֹּרֶשָׁה [גֵּרַשׁ] pl. suff. expulsio (civium ex possessione sua), rapina; al.: *tributa*.

רש״י פי׳ סלקו את שאתם מגרשים את עמי, ונראה יותר שהוא תאר למסים שנוגשים בחוקה (איינטרייבונגען, עפרעסונג); ויונתן תרגם תקלתכון נראה שקרא בשמאל, היינו מִקְשׁוֹל היינו שֶׁבֶר.

Ez 45,9.

מִגְרָשׁ

pascuum; area urbem vel aedificium circumdans. *Vulg.* suburbana.

הוראתו דראשונה למקום מרעה ששולחין וגורשין שם את הבהמות הביתיות, וקשאל לחלק קרקע פני השייך גם לבנין גדול.

Ez 45,2.48,17.

וּמִגְרָשׁ Nu 35,2.

וּלְמִגְרָשׁ Ez 48,15.

מִגְרָשׁ cs. Lev 25,34‖2Ch 31,19.

מִגְרָשָׁהּ suff. Ez 36,5.

מִגְרְשֵׁי [מִגְרָשִׁים] pl. cs. Nu 35,5‖1Ch 5,16.

וּמִגְרְשֵׁי Nu 35,4.

מִגְרָשֶׁיהָ, מִגְרָשֶׁהָ suff. Jos 21,11.13².14².15².16³.17².18².21².22².23².24².25².27².28².29².30².31².32³.34².35².[36².37².]36².37²‖1Ch 6,40.42².43².44².45³.52².53².54².55².56².57².58².59².60².61³.62².63².64².65².66².

וּמִגְרָשֶׁיהָ Jos 21,40.

מִגְרְשֵׁיהֶם 1Ch 6,49. 13,2 ‖ 2Ch 11,14.

וּמִגְרְשֵׁיהֶם Nu 35,3‖Jos 14,4.

מִגְרַשֵׁיהֶן Nu 35,7‖Jos 21,3.8.

וּמִגְרַשֵׁיהֶן Jos 21,2.19.26.33.39.

מִגְרָשׁוֹת II. pl. Ez 27,28.

———v. n. pr.———

גָּרֵשׁ

contusum.

כמו גרס בסמ״ך, נרעיני תבואה כתושים.

Lev 2,14.

מִגְרַשָּׁהּ suff. Lev 2,16.

———conf. גָּרַס———

°גְּשַׁם

pluere iubere.

פעל נגזר מן השם, בהוראת משר דיורד ברבוי ובשופע, והוא נס, עב ונשמי, ולדעת הה׳ בארטה בהסך אתון מן הערבית سَكَبَ, הגאמר על השתפכות הענגים ועל דמעות העינים. י״נ ביחזקאל לפי השבעים ארץ לא מָטָרָה היא לא גְשָׁמָה ביום זעם, אך לפי המסורה שלנו וכעדות דמַקְלוֹל השין רפויה והמ״ם במפיק. וא״כ הוא שם בכנוי, ולפי שנמצא לפעמים דגש לתפארת הקריאה הבאנו גשמה גם בבנין פָּעַל.

גִּשְׁמָהּ = גְּשַׁמָּהּ [גִּשַּׁם] Pu. 3 perf. f. Ez 22,24.

מַגְשִׁמִים [הִגְשִׁים] Hi. pt. pl. Jer 14,22.

גֶּשֶׁם, גֶּשֶׁם

imber, pluvia.

1R 17,7.14.18,45 ‖ 2R 3,17 ‖ Jer 5,24.14,4 ‖ Ez 13,11 ‖ Joel 2,23‖Zach 10,1‖Ps 68,10‖Prv 25,23‖Eccl 11,3.

וְגֶשֶׁם Jes 44,14‖Ez 13,13.38,22‖Prv 25,14‖Job 37,6.

הַגֶּשֶׁם, הַגֶּשֶׁם Gn 7,12.8,2 ‖ 1R 18,41.44 ‖ Jes 55,10‖Ez 1,28.34,26‖Am 4,7‖Zach 14,17‖Cant 2,11‖Eccl 12,2.

כַּגֶּשֶׁם Hos 6,4.

גְּשָׁמִים pl. Esr 10,13.

וּמֵהַגְּשָׁמִים Esr 10,9.

גִּשְׁמֵי cs. Ez 34,26.

גִּשְׁמֵיכֶם suff. Lev 26,4.

גִּשְׁמֵיהֶם Ps 105,32.

גִּשְׁמָהּ [? גֶּשֶׁם] suff. Ez 22,24.

———conf. ch.; v. n. pr.———

נְגַשֵּׁ׳, נְגַשֵּׁשָׁה Pi. 1 pl. impf. [גָּשַׁשׁ]

palpare, palpando quaerere.

ענינו משוש וכן הוא בערבית, סורית ובדרד״ל, ויש מחברין אותו עם נשם במובן הנשמית; ואולי הוא אח לקָשַׁשׁ, לפי שדמקרשש מתפש וממשש עד שמוצא מה שמבקש וכמ״ש: כי משמש... מה מצאת וג׳ (בר׳ ל״א ל״ז).

Jes 59,10².

וכעין זה פ׳ הרמב״ן ועל א״י בעצמה, כטעם זבת חלב ודבש; וראיתי מי שפי׳ מגעלך מנעל הרגל (וכן תרגמו השבעים) ודאבך מלבושך (שכן ת״א עשרות ודיבון מכללתא ומלבשתא) כמ״ש בדברים ח׳ ד׳, ושנוי בנחמיה ט׳ כ״א (כחמט דהה שלבושו גדל עמו), אבל הגירסא הנכונה בת״א ומדבשתא, ועוד מפני מה נאמר רק בְּאָשֵׁר? ומה ענינו אצל הברכות לעתיד? ואולי יש לגרוס וּכְמֵישָׁךְ (חלקו של אשר היה על הים) או וּכְמֵישָׁךְ דִּבְשָׁךְ. ע׳ הערה אל דֹּב.

Dt 33,25.

———conf. n. pr. מַיְדָבָא———

דָּבַב [דּוֹבֵב] pt.

repere vel rorare.

ענינו זיבה, רחישה וגזילה (כמו נפת תטפנה שפתותיך ויש מחברין אותו עם דִּבָּה וְדִבֵּר; השבעים קורין: דובב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִי (ע׳ אורשריפט צד ת״ה), וי״נ שפתי שׁוֹשַׁנִּים.

Cant 7,10.

דִּבָּה

infamia, calumnia, obtrectatio.

י״ם זיבה וטפיפה כטעם הלך רכיל, וי״ם מן דֵּבֶר; והנה המביא דבה דובר אמת, אשר יראה יניד, והמוציא דבה משקר (רמב״ן).

Nu 14,36‖Prv 10,18.

דִּבַּת cs. Nu 13,32.14,37‖Jer 20,10‖Ps 31,14.

וְדִבַּת Ez 36,3.

וְדִבָּתְךָ suff. Prv 25,10.

דִּבָּתָם Gn 37,2.

דֹּב

ursus.

י״מ מן דֶּבֶב וְשֶׁפֶף ע״ש מהלכו כרוחש, וי״ם מן דבב בערבית בהוראת בעל שַׂעַר (косматый) ובדרד״ל על הפרסים „מגדלי שער כדֹב״; ואולי הוא קצור מן דֶּבֶשׁ (ת״י וירושלמי דיבון מדבשתא) לפי שודֹב אוֹהב את הדבש מאד, וכן נקרא בלשון רוסי אֹכֶל־דֶּבֶשׁ медвѣдь. ע׳ הערה למלת אַת.

Prv 17,12‖Thr 3,10.

דֹּב, וְדֹב Jes 11,7‖Prv 28,15.

הַדֹּב, הַדֹּב 1S 17,34.36.37‖Am 5,19.

כְּדֹב 2S 17,8‖Hos 13,8.

דֻּבִּים pl. 2R 2,24.

כַּדֻּבִּים Jes 59,11.

———v. chald.———

דָּאַג

pt. Jer 38,19.

דֹּאֲגִים pl. Jer 42,16.

אֶדְאַג 1 impf. Ps 38,19.

יִדְאַג [יִדְאַג] 3 impf. Jer 17,8.

דְּאָגָה

sollicitatio, metus.

י״נ כְּיִם דאגה.

Jer 59,23‖Prv 12,25.

בִּדְאָגָה Ez 12,19.

וּבִדְאָגָה Ez 4,16.12,18.

מִדְּאָגָה Jos 22,24.

———v. n. pr.———

דָּאָה [דָּאָה] 3 impf.

volare.

בערבית מעיקרי הוראתו גם דֶּהֹה, ע״ש שהעוף בעפיפתו וטיסתו דוחה את האויר (ויובן הכתיב במלת וידא דמ״ב י״ז כ״א, כי דחה ונדח קרובים הם). י״נ באיזב ל״ז ט״ז דָּתְדָאָה על־מפלשי־עב.

Dt 28,49‖Jer 48,40.

וְיִדְאָה Jer 49,22.

וַיִּדָּא Ps 18,11.

דָּאָה [הַדָּאָה]

avis quaedam rapax. *Vulg.* milvus.

שם עוף מעופות הטורפות והטמאות ונקרא כן ע״ש קלות מעופו וטיסתו, לפי השבעים המתגרמים שָׁעַץ הוא הגייער, ובהדברים (י״ד י״ג) נאמר וְהָרָאָה, והוא אחד מדרכי השגויים, כמו דיסת ודיפת, דדנים ורדנים, וגם בפעל דָּאָה, בתהלים כתיב וַיַּרֶא ובש״ב (כ״ב י״א) וַיֵּרָא, וזה כונת חז״ל ראה וראה... אחת היא (חולין ס״ג ב׳). ולפי השערת רש״י פין נזרו דָּאָה מן דָּאַה, דָּוָה בלשון ארמי בהוראת דבטה ונשואת עינים למעלה, כמ״ש בגמרא: אביי חוייה לרבא דקא דאוי למערב (שבת ל״ה ע״א), ומסנו כי דוו (שם נ״ג, ע״ב), ועוף זה רואה ומציץ למרחוק.

Lev 11,14.

דָּבְאֶךָ, דָּבְאֶךָ suff. [דָּבֶא]

quies; al. fortitudo.

י״ם אותו מן הערבית בהוראת מנוחה, שלוה והשקט, יונתן תרגמו תקפך וכן תרגמו השבעים, ורש״י פי׳ שהבוגה על ימי הוקנה שדם דואבים, זכים ומתמוטטים, וחז״ל פי׳ מענין שפע (כטעם הולים זהב מכים) „שיהיו כל דאר־צות דוכאות כסף וזהב ומביאות לא״י״

גַּת

torcular.

מקום דריכת הענבים, ובדרד״ל כל חפירה שיש לה בית קבול.

Joel 4,13‖Thr 1,15.

בַּגַּת Jud 6,11.

בְּגַת Jes 63,2.

גִּתּוֹת pl. Neh 13,15.

גִּתִּית [הַגִּתִּית]

instrumentum musicum.

כלי זמר או נגון דבא מִגַּת.

Ps 8,1.81,1.84,1.

———v. n. pr.———

גַּם־נַפְּעָם אֲחֹלָה אֵל כִּי־יַאֲזִינִי חָיִל
וַעַל מְלֹאכֹתַי אָשְׁלֹךְ גַּם־יוֹמָם גַּם־לָיְלָה!

ד

דָּאַב [דָּאֲבָה] 3 perf. f.

languescere, contabescere (מַדְאִיבוֹת = מְדִיבוֹת).

אח אל אָדֵב וְדָוָה, ויש מחברין אותו עם דוב בהוראת זיבה כדרך שבא מָסַס וְמָגַג על נמיסת הלב והתמוגנותו מיראה ופחד. לד״ק נפש דָּאֲבָה דומיה כמו דֹּאֲבָה או דָּאֵבָה, משרש זה בא גם וּמַדִּיבוֹת נפש (ויקרא כ״ו ט״ו) כמו וּמַדְאִיבוֹת, כאשר יניד עליו רעי (הדברים כ״ח ס״ה), והבאנוהו גם בשרש דוב.

Jer 31,25(24)‖Ps 88,10.

לְדַאֲבָה infin. Jer 31,12(11).

וּמְדִיבוֹת [הִדְאִיב] Hi. pt. pl. f. Lev 26,16.

דְּאָבָה

timor, pavor.

ע׳ הערה לפעל דוּן.

Job 41,14.

וְדַאֲבוֹן cs. Dt 28,65.

———v. דָּגַן———

דָּאַג [וְדָאַג]

sollicitari, anxie timere.

הוראתו ידועה ושנור בדרד״ל.

1S 9,5 (נס״א).11,2.

דָּאַגְתָּ 2 perf. f. Jes 57,11. [דָּאַגְתָּ]

דִּבְיוֹנִים Q. *pl.*
(K. חֲרֵי י׳ = חִרְיוֹנִים)
stercus columbarum.
כתרגומו, וצואת היונים הוצרכו להסקה, או שמצאו בופק ובקיבה נרעוני תבואה, ולד״ק יון בא לבנין המשקל, ועניני זבל וגלל סתם (וע׳ מ״ב י״ח כ״ז וישעיה ל״ו י״ב).
2R 6,25.

דִּבְלָה
ficuum aridarum massa.
„נגש תאנים דרוכות ודרוסות שעושים להתיבש", ויש מחברין אותו עם גבל בדרו״ל.
1S 30,12.
דִּבְלָת *cs.* 2S 20,7 ‖ Jes 38,21.
דְּבֵלִים *pl.* 1S 25,18 ‖ 1Ch 12,40 (41).

v. n. pr.

דָּבֵק, דָּבַק
adhaerere, cohaerere; assequi; accidere; persequi.
קרוב אל דָּפַק; וכן הוא בערבית ובסורית, וברפיון המבטא זַג בדרו״ל. וע׳ נִדְבַּק הארמי.
1R 11,2 ‖ 2R 3,3 ‖ Job 31,7 ‖ Thr 4,4.
וְדָבַק Gn 2,24.
דָּבְקָה, דָּבֻקָה *3 perf. f.* Ps 44,26.63,9.102,6.119,25 ‖ Job 19,20.29,10 ‖ Ruth 1,14.
דָּבַקְתִּי *1 perf.* Ps 119,31.
דָּבְקוּ, דָּבֻקוּ *3 perf. pl.* 2S 20,2 ‖ Job 41,15.
וְדָבְקוּ Dt 28,60.
וּדְבַקְתֶּם *2 pl.* Jos 23,12.
וּלְדָבְקָה־ *infin.* Dr 11,22.30,20 ‖ Jos 22,5.
תִּדְבַּק [תִּדְבָּק] *2 impf.* Dt 10,20.
תִּדְבָּקִי [תִּדְבָּקִין] *2 f.* Ruth 2,8.21.
יִדְבַּק *3 impf.* Dt 13,18 ‖ Jer 13,11.42,16 ‖ Ps 101,3.
וַיִּדְבַּק 2R 18,6.
תִּדְבַּק, תִּדְבָּק *3 impf. f.* 2R 5,27 ‖ Ez 29,4 ‖ Ps 137,6.
וַתִּדְבַּק Gn 44,3 ‖ 2S 23,10 ‖ Ruth 2,23.

תִּדְבָּקֻנִי *suff.* Gn 19,19.
תִּדְבְּקוּ *2 pl.* Jos 23,8.
תִּדְבָּקוּן Dt 13,5.
יִדְבְּקוּ *3 pl.* Nu 36,7.9.
יִדְבֻּקוּ [הִדָּבֵק] *Pu. 3 impf. pl.* Job 38,38.41,9.
הִדְבִּיקֹתִהוּ [הִדְבִּיק] *Hi. 3 perf. f. suff.* Jud 20,42.
הִדְבַּקְתִּי *1 perf.* Jer 13,11.
וְהִדְבַּקְתִּי Ez 29,4.
הִדְבִּיקֻהוּ *3 pl. suff.* 2S 1,6.
אַדְבִּיק *1 impf.* Ez 3,26.
יִדְבַּק *3 impf.* Dt 28,21.
וַיִּדְבַּק Gn 31,23.
וַיַּדְבִּיקוּ *3 pl.* Jud 18,22.20,45.
וַיִּדְבְּקוּ 1S 14,22.31,2 ‖ 1Ch 10,2.
מְדֻבָּק [הִדְבֵּק] *Ho. pt.* Ps 22,16.

דָּבֵק *adj.*
cohaerens; deditus alicui.
Prv 18,24.
דְּבֵקָה *f.* 2Ch 3,12.
הַדְּבֵקִים *pl.* Dt 4,4.

לְדֶבֶק [דֶּבֶק]
ferruminatio metalli; *pl.* commissurae.
שם הטיט שמשתמשין בו החרשים לחבר הפרקים, וכן הוא בסורית ובערבית; וטעם בין הדבקים לרש״י קשקשי השריון הנדבקים זה על גב זה, וי״ם אצילות ידים שכן ת״י אצילות ידיך דומיה מדבקי ידך, אך י״נ מַדְבְּקֵי.
Jes 41,7.
הַדְּבֵקִים *pl.* 1R 22,34 ‖ 2Ch 18,33.

v. chald.

1 **דְּבַר** [דָּבֵר] *pt.*
loqui, alloqui, pronuntiare.
הוראתו ידועה ודבר שפתים אך למותר. לד״ק ביום דַּבֵּר (שמות ו׳ כ״ח, הדברים ד׳ ט״ו) ותחלת דַּבֵּר י״י (הושע א׳ ב׳) הם מקור בתמונה אחרת מן דַּבֵּר, ואין כן דעת אחרוני המדקדקים. זה דהושע תרגם יונתן פתגמא די״י, דַּבֵּר־י״י. י״נ במדבר כ״ג ג׳ וַיִּפְקֹד משה בלא מלת לאמר וסוף הפרשה (פסוק מ״ג) מוכיח; בל״ב כ״ז קורין השבעים: כאשר יְהֹוָה דבר, ת׳ אֲרֵלִי; כש״א ט׳ כ״ה: וַיְדַבֵּר עָרֶשׁ שאול על־דַּנֵּנ

יַשְׁקֵב, ופסוק כ״ו מתחיל מן ויהי כעלות השחר; ובירמיה כ״נ י״ז: למנאצי דַּבְּרֵי־י״י; וי״נ שם י״א ב׳ וְדַבְּרָתָם, ובש״ב י״ד י״נ וּמְדַבֵּר המלך, או מוֹדִיעַ ידבר המלך.
Ex 6,29 ‖ Nu 32,27 ‖ Dt 5,1 ‖ Jes 9,16.45,19 ‖ Jer 28,7.32,42.38,20.40,16 ‖ Jon 3,2 ‖ Mich 7,3 ‖ Ps 101,7 ‖ Job 2,13 ‖ Dan 10,11.
וְדֹבֵר Jes 33,15 ‖ Am 5,10 ‖ Ps 15,2 ‖ Prv 16,13 ‖ Esth 10,3.
הַדֹּבֵר Gn 16,13 ‖ Zach 1,9.*13.14.2,2.7.4,1.4.5.5,5.10.6,4.*
דֹּבְרִים *pl.* Nu 36,5.
וְהַדֹּבְרִים Ps 109,20.
דִּבְרֵי, דִּבְרֵי *cs.* Ps 5,7.28,3.58,4.63,12.
דִּבְרֹת *pl. f.* Nu 27,7.
הַדִּבְרוֹת Ps 31,19.
דָּבָר *pt. pass. sg.* Prv 25,11.
בְּדִבְרֶךָ [בְּדִבְרוֹ] *inf. suff.* Ps 51,6.
נִדְבַּר [נִדְבְּרוּ] בְּ, *Ni. 3 perf. pl.* Mal 3,16 ‖ Ps 119,23.
נִדְבַּרְנוּ *1 pl.* Mal 3,13.
הַנִּדְבָּרִים *pt. pl.* Ez 33,30.
דִּבֵּר, דִּבֶּר (בְּ Dt 26,19?) *Pi.* Gn 12,4.17,23.18,19.21,1.2.23,16.24,7.30.51.35,13.*14.*15.42,30.44,2.45,27.49,28 ‖ Ex 1,17.4,30.6,28.7,13.*22.8,11.15.*9,12.35.12,25.16,23.19,8.24,3.7.32,14.34,32 ‖ Lev 10,3.5.11 ‖ Nu 3,1.5,4.10,29.12,2.15,22.17,5.12.23,2.17.27,23.32,31 ‖ Dt 1,1.3.6.11.21.*6,3.*2,1.4,15.45.5,4.19.6,19.9,3.10.28.10,4.9.11,25.12,20.*15,6.26,18.*13,3.6.18,2.19,8.26,19.27,3.29,12.31,3 ‖ Jos 4,8.12.11,23.13,14.33.14,6.10².12².21,43.22,4.23,5.10.14.15.24,27 ‖ Jud 1,20.2,15.6,27 ‖ 1S 3,17.14,19.15,16.16,4.17,31.18,24.20,26.25,30.28,17 ‖ 2S 7,17.13,22.14,19.17,6.23,2.3 ‖ 1R 2,4.23.24.27.30.31.38.5,19.26.8,15.20².56².12,12.15.13,3.11.18.22.26.14,2.11.18.15,29.16,12.34.17,16.21,4.23.22,13.23.28.38 ‖ 2R 1,3.9.17.2,22.4,17.5,13.7,17².8,1.9,36.10,10².

17.14,25.27.15,12.17,23.19,21.20,9.24,2.13 ‖ Jes 1,2.*22,25.28,8.20.40,5.58,14.*16,13.14.20,2.21,17.24,3.37,22.38,7 ‖ Jer 9,7.11.10,1.11,17.13,15.16,10.23,17.35.37.25,2.26,13.16.19.27,13.29,32.30,4.36,4.7.37,2.38,25.40,2.3.42,19.45,1.46,13.50,1.51,12 ‖ Ez 2,2.22,28 ‖ Hos 1,2 ‖ Joel 4,8 ‖ Am 3,1.8 ‖ Ob 18 ‖ Jon 3,10 ‖ Mich 4,4 ‖ Ps 18,1.50,1.60,8.*108,8.*62,12.144,8.*11* ‖ Job 42,7.9 ‖ Ruth 4,1 ‖ Esth 7,9 ‖ Dan 9,12 ‖ Neh 6,12 ‖ 1Ch 17,15.21,19.22,11(10) ‖ 2Ch 6,4.10².10,12.15.18,12.22.27.23,3.
וְדִבֶּר Ex 4,16.33,9.11.34,34 ‖ Nu 23,19 ‖ Dt 18,18.20,2 ‖ Jos 20,4 ‖ Jer 32,4 ‖ Ez 14,9.33,30 ‖ Zach 9,10 ‖ Ps 66,14.
דִּבְרוֹ *suff.* Dt 18,21.*22.22.*
דִּבְרָה *3 f.* Gn 39,19 ‖ 2R 5,4 ‖ Job 33,2.
דִּבַּרְתָּ *2 perf.* Gn 18,5.19,21.27,19 ‖ Ex 10,29.33,17 ‖ Nu 14,17 ‖ Dt 1,14.23,24 ‖ Jud 6,36.37.13,11 ‖ 1S 9,21.28,21 ‖ 2S 2,27.7,25².29 ‖ 1R 8,24.25.26.53 ‖ 2R 20,19 ‖ Jes 39,8 ‖ Jer 28,16.32,24.38,25.44,16.51,62 ‖ Ez 3,18.*33,8* ‖ Zach 13,3 ‖ Ps 89,20 ‖ Ruth 2,13 ‖ Esth 6,10² ‖ 1Ch 17,23² ‖ 2Ch 6,15.16.17.
וְדִבַּרְתָּ Ex 4,15.*9,1* ‖ Dt 6,7 ‖ 2S 24,22 ‖ 1R 12,7.21.19².22,13 ‖ Jer 1,17.7,27.22,1.26,2.35,2 ‖ Ez 2,7.3,4.11 ‖ 1Ch 21,10 ‖ 2Ch 10,7.18,12.
דִּבַּרְתִּי K., **דִּבַּרְתָּ** Q. *2 f.* Jer 3,5.
וְדִבַּרְתָּ 2S 14,3.
דִּבַּרְתִּי *1 perf.* Gn 24,33.28,15.41,28.42,14 ‖ Ex 20,22.32,34 ‖ Nu 14,35.23,26.24,12 ‖ Jos 1,3.20,2 ‖ 1S 1,16.3,12 ‖ 2S 7,7 ‖ 1R 6,12.9,5 ‖ 2R 22,19 ‖ Jes 45,19.46,11.48,15.16.65,12.66,4 ‖ Jer 4,28.7,22.14,14.18,8.19,5.15.22,21.23,21.25,13.27,12.16.30,2.*36,2.*33,14.

34,5.35,14.17².36,2.3.38,25 ‖ Ez 5,13.15.*17.21,22.30,12.34,24.*6,10.13,7.17,21.24.*22,14.36,36.*21,37.*26,14.*23,34.*26,5.28,10.39,5.*24,14.36,5.6.37,14.38,17.19.39,8 ‖ Ps 39,4 ‖ Job 40,5 ‖ Ruth 2,13 ‖ Eccl 1,16 ‖ 1Ch 17,6.
וְדִבַּרְתִּי Ex 25,22 ‖ Nu 11,17 ‖ Jer 1,16 ‖ Hos 2,16.12,11 ‖ Eccl 2,15.
דִּבְּרוּ, דִּבְּרוּ *3 pl.* Gn 45,15 ‖ Dt 5,25².18,17 ‖ Jos 9,21.22,30 ‖ 1R 12,9.10 ‖ Jes 59,3 ‖ Jer 33,24 ‖ Hos 7,13.10,4 ‖ Mich 6,12 ‖ Zach 10,2 ‖ Ps 17,10.38,13.109,2 ‖ Dan 9,6 ‖ 2Ch 10,9.10.32,16.
וְדִבְּרוּ Dt 20,5.25,8.
דִּבַּרְתֶּם *2 pl.* Ex 12,32 ‖ Nu 14,28 ‖ Job 42,7.8.
וְדִבַּרְתֶּם Nu 20,8 ‖ 2R 1,6 ‖ Jer 11,2.
דִּבַּרְנוּ *1 pl.* Ex 14,12 ‖ Nu 21,7 ‖ 1S 20,23 ‖ 2S 12,18.
מְדַבֵּר *pt.* Gn 27,6.29,9 ‖ Dt 4,33.*5,23* ‖ Jos 5,14 ‖ Jud 6,17 ‖ 1S 17,23 ‖ 1R 1,42 ‖ 2R 6,33.8,4 ‖ Jes 63,1 ‖ Jer 26,7.38,1.43,2 ‖ Ez 1,28.2,8.44,5 ‖ Prv 2,12 ‖ Job 1,16.*17.18* ‖ Dan 8,13.9,20.21 ‖ Neh 13,24.
וּמְדַבֵּר Esth 1,22.
הַמְדַבֵּר Gn 45,12 ‖ 2S 14,10 ‖ Jes 52,6 ‖ Dan 8,13.
מְדַבְּרִים *pl.* Jes 65,24 ‖ Esth 6,14.
הַמְדַבְּרִים Ex 6,27 ‖ 2Ch 33,18.
מְדַבֶּרֶת *f. sg.* 1S 1,13 ‖ 1R 1,14.22 ‖ Ps 12,4.
מְדַבְּרוֹת *pl.* Jes 19,18.
דַּבֵּר־, דַּבֵּר־ *infin.* Gn 24,50 ‖ Ex 4,14 ‖ Nu 22,19.38 ‖ Dt 3,26 ‖ 2S 20,18 ‖ Jes 7,10.8,5.59,13 ‖ Jer 1,6.9,4 ‖ Job 11,5.
וְדַבֵּר־, וְדַבֵּר־ 2R 2,11 ‖ Jes 58,9.13.59,4 ‖ Jer 7,13.25,3.35,14 ‖ Neh 9,13.
בְּדַבֵּר Gn 27,5 ‖ Prv 23,16.
וּבְדַבֵּר Jes 27,7.

כְּדַבֵּר Ex 16,10 ‖ Jud 2,4 ‖ 2R 7,18 ‖ Hos 13,1 ‖ Job 2,10.
לְדַבֵּר־, לְדַבֵּר־ Gn 17,22. 18,27.*31.*29.33.24,15.45.34,6 ‖ Ex 5,23.29,42.31,18.34,34.35 ‖ Nu 7,89.12,8.16,31.23,12 ‖ Dt 11,19.18,20².20,8.9.32,45 ‖ Jos 4,10 ‖ Jud 9,37.12,6.15,17.19,3 ‖ 1S 18,1.24,17 ‖ 2S 3,19.27.7,20.11,19.13,36.14,15 ‖ 1R 2,19.22,24 ‖ 2R 4,13.18,27 ‖ Jes 32,4.36,12 ‖ Jer 18,20.26,2.8².15.38,4.43,1 ‖ Ruth 1,18 ‖ Eccl 1,8.3,7 ‖ Dan 10,17 ‖ Esr 8,17 ‖ Neh 13,24 ‖ 2Ch 18,23.
וּלְדַבֵּר Jes 32,6.
מִדַּבֵּר Gn 31,29 ‖ Ex 34,33 ‖ 1S 25,17 ‖ Ps 34,14.52,5.
וּמִדַּבֵּר? 2S 14,13.
דִּבְרִי *suff.* Jer 31,20(19) ‖ Job 21,3.
בְּדַבְּרִי Ex 19,9.
וּבְדַבְּרִי Ez 3,27.
דִּבַּרְךָ Ex 4,10.
דִּבָּרְכֶם Jer 5,14 ‖ Ez 13,8.
בְּדַבֶּרְכֶם Dt 5,25.
כְּדַבֶּרְכֶם Ex 12,31.
דַּבְּרוֹ Gn 37,4.
בְּדַבְּרוֹ Ex 34,29 ‖ Jud 8,3 ‖ 1S 17,28 ‖ Ez 10,5 ‖ Cant 5,6 ‖ 2Ch 25,16.
וּבְדַבְּרוֹ Dan 8,18.10,11.15.

וּכְדַבְּרוֹ
בקצת נוסחאות בבית, אך במסורה נרשם לית, ובירושׁ׳ נמסר עליו כן בכ״ף.
Dan 10,19.
כְּדַבְּרָהּ Gn 39,10.
בְּדַבְּרָם Gn 50,17 ‖ Ex 7,7.
דַּבֵּר־, דַּבֵּר־ *imper.* Gn 24,33 ‖ Ex 6,11.29.11,2.14,2.*25,2.*15.16,12.20,19.31,13 ‖ Lev 1,2.4,2.*7,23.29.12,2.23,24.34.*6,18.*17,2.22,2.18.*16,2.18,2.*23,2.10.25,2.27,2.*19,2.21,17 ‖ Nu 5,6.*17,17.19,2.*12.*6,2.15,2.18.38.33,51.35,10.*6,23.8,2.9,10.16,23 ‖ Jos 20,2 ‖ 1S 3,9.10.15,16 ‖ 2S 13,13.17,6 ‖ 1R 2,14.

16 ‖ 2R 18,26 ‖ Jes 36,11 ‖ Jer 9, 21 ‖ Ez 3,1.12,23.14,4.20,3.27.29, 3.33,2.37,19 ‖ Zach 2,8 ‖ Job 33, 32.34,33.

וְדַבֶּר 2S 19,8‖2R 1,3‖Ez 37,21.

דַּבְּרוּ *pl.* Gn 50,4‖Ex 12,3‖ Lev 11,2.15,2 ‖ Jud 9,2.20,3 ‖ 1S 18, 22‖2S 19,12‖1R 20,11‖Jes 8,10. 30,10.40,2‖Zach 8,16.

וְדַבְּרוּ [וְדַבְּרוּ Jud 19,30.

דַּבְּרִי, דַּבֶּרִי *f. sg.* Jud 5,12 ‖ 2S 14,12.

אֲדַבֵּר־, אָדַבֵּר *1 impf.* Ex 23, 22‖Nu 12,6.8.22,20.*35*.38.24,13‖ 1S 19,3‖1R 2,18.21,0.22,14 ‖ Jes 38,15 ‖ Jer 4,12.12,1.18,7.9.19,2. 20,8.9 ‖ Ez 3,10.22.12,25³.28‖Ps 77,5.116,10.120,7 ‖ Prv 8,6‖ Job 13,3.22. 21,3.33,31.37,20. 42,4 ‖ 2Ch 18,13.

וָאֲדַבֵּר Ez 2,1.

וָאֲדַבֵּר Dt 1,43 ‖ Jer 7,13.25,3 ‖ Ez 11,25.24,18.

אֲדַבֶּרָה, אַדַּבֶּרָה 2S 14,15 ‖ Jer 6,10‖Ps 122,8‖Job 7,11. 9,35.10, 1.16,4.6.32,20.

וָאֲדַבֶּרָה, וַאֲדַבֶּרָה Gn 18,30.32‖ Dt 5,28.31,28.32,1‖Jud 6,39‖ 2S 20,16‖Jer 5,5 ‖ Ps 40,6.50,7.119, 46‖Job 13,13.

וַאֲדַבְּרָה Dan 10,16.

תְּדַבֵּר *2 impf.* Gn 31,24‖Ex 4, 12.7,2.19,6.28,3 30,31 ‖ Lev 9,3. *24,15* ‖ Nu 18,26.22,35. 23,5.*16*. 27,8 ‖ Dt 5,24 ‖ 2S 19,30‖ 1R 12, 10.14,5.22,16 ‖ 2R 6,12.18,26 ‖ Jes 36,11‖Jer 1,7‖Ps 50,20‖Prv 23,9‖2Ch 18,15.

וּתְדַבֵּר Jes 40,27‖Ez 24,27.

וְתְדַבֵּר Ex 32,13‖Jud 16,10.*13* ‖ 2S 7,19.28‖ 1R 8,24 ‖ 1Ch 17,17. 26‖2Ch 6,15.

תְּדַבֵּרִי [תְּדַבֵּרִי *2 f.* Jes 29,4 ‖ Job 2,10.

יְדַבֵּר־, יְדַבֵּר *3 impf.* Gn 44,7. 18‖ Ex 4,14.7,2.9.19,19.20,19.33, 11 ‖ Nu 22,8.23,26.24,13 ‖ Dt 5, 21.24.18,19.20.22‖Jos 10,12‖ 1S 9,6 ‖ 2S 14,18 ‖ Jes 28,11.32,6 ‖ Jer 5,15. 9,7. 23,28. 34,3.39,12 ‖ Hos 12,5‖Hab 2,1 ‖ Ps 2,5.41,7². 49,4.85,9².99,7.145,21 ‖ Prv 18, 23.21,28.23,33‖ Job 33,14.34,35. 40,27‖Dan 10,19.11,36.

וַיְדַבֵּר Gn 8,15. 17,3. 19,14. 20,8. 23,3.8.13. 34,3.8.41,9.17.42,7.24. 44,6. 50,4.21 ‖ Ex 4,30.6,2.9.10. *29.13,1.14,1.16,11.25,1.30,11.17. 22.31,1.40,1*.12.13. 20,1. 32,7. 33, 1.34,31 ‖ Lev 1,1.4,1.*5,14.20.6,1. 12.17.7,22.28.8,1.12,1.14,1.17,1. 18,1.19,1.20,1.21,16.22,1.17.26. 23,1.9.23.26.33.24,1.13.25,1.27, 1*. 10,8.12.19. 11,1. 13,1.*14,33.15, 1*.16,1.21,24.23,44.24,23‖Nu 1,1. *3,14.9,1*.48.*3,5.11.44.4,21.5,1.5. 11.6,1.22.8,1.5.23.9,9.10,1.13,1. 15,1.17.16,23.17,1.9.16.18,25.20, 7.25,10.16.26,52.28,1.31,1.34,1. 16. 35,9*. 2,1. *4,1.17.14,26.16,20. 19,1*. 7,89.9,4.*17,21*.11,24.25. 14, 39.16,5.26. 18,8. 21,5.26,3. 27,15. 30,2.31,3.33,50.*35,1* ‖ Dt 2,17.4, 12.27,9.31,1.30.32,48 ‖ Jos 9,22. 20,1‖ Jud 8,8.9,1.11,11.14,7 ‖ 1S 9,25.10,25.17,23.19,1.4.25,39‖2S 3,19.22,1 ‖ 1R 5,12.13². 12,7.14. 13,7.12.27.21,2.6 ‖ 2R 1,7².9.10. 11.12.13.15.16. 18,28. 21,10. 25, 28 ‖ Jer 34,6.38,8.39,5.*52,9*. 52, 32‖Ez 3,24.40,4.45.41,22 ‖ Zach 6,8 ‖ Dan 1,19.9,22 ‖ 1Ch 21,9 ‖ 2Ch 10,14.30,22.32,6.33,10.

וַיְדַבְּרֵם *suff.* 1S 8,21.

תְּדַבֵּר־, תְּדַבֶּר *3 f.* 2S 14,12‖Ps 37,30.

וּתְדַבֵּר־ 1S 25,24.

וְתְדַבֵּר Gn 39,17 ‖ Nu 12,1 ‖ 1R 10,2.21,5‖Esth 8,3‖2Ch 9,1.

נְדַבֵּר *1 pl.* Gn 44,16‖Job 18,2.

תְּדַבְּרוּ *2 pl.* 1S 2,3 ‖ Ps 75,6 ‖ Job 13,7².

תְּדַבֵּרוּן, תְּדַבְּרוּן Gn 32,20 ‖ Ps 58,2.

יְדַבֵּרוּ, יְדַבְּרוּ *3 pl.* Jud 7,11 ‖ 2S 20,18 ‖ Jes 41,1 ‖ Jer 8,6.9,4. 10,5.12,6.23,16‖Ez 32,21 ‖ Zeph 3,13 ‖ Zach 10,2 ‖Ps 12,3².35,20. 73,8. 94,4. 115,5. *135,16*. 127,5. 145,11‖Job 32,7.16 ‖ Eccl 7,21‖ Dan 11,27.

וַיְדַבְּרוּ Ps 73,8.

וַיְדַבְּרוּ Gn 34,13.20.43,19.45,27‖ Nu 22,7.36,1‖ Jos 17,14.21,2.22, 15.21‖Jud 9,3.21,13‖1S 11,4.18, 23.25,9.40‖ 1R 12,3.7.10.13,25 ‖ 2R 5,13.22,14.25,6 ‖ Jer 29,23 ‖ Ps 78,19 ‖ Job 19,18 ‖ Dan 2,4 ‖ 2Ch 10,3.7.10.32,19.34,22.

תְּדַבֵּרְנָה *3 pl. f.* Prv 24,2‖Job 27,4.

וַתְּדַבֵּרְנָה 1S 4,20‖1R 3,22.

מְדֻבָּר [הְדֻבָּר *Pu. pt.* Ps 87,3.

שְׁיִדַּבַּר־ [יְדֻבַּר *3 impf.* Cant 8,8.

מִתְדַּבֵּר (= מְתְדַבֵּר) *Hithpa. pt.* Nu 7,89‖Ez 2,2.43,6.

וּמִדַּבֵּר? 2S 14,13.

דָּבָר

verbum, sermo, *promissum;* res, res gesta, negotium, factum; ratio, modus; aliquid, quidquam; causa.

י״ג בשמות י״ח י״א: כי בָּא דבר אשר הדו עליהם או על־הַדָּם (וע׳ נחמיה ט׳ י׳); השבעים קורין בש״א א׳ כ״נ: אך נֶקֶם י״י את־דָּבְרָךְ. במ״א י״ב י״ז: כי דָּבָר אלי; ביחזקאל י״ב כ״נ: וּבָא כל־חזון; במיכה ב׳ ז׳ דבריו ת׳ דברי; בתהלים קמ״ה ה׳ יַדַּבְּרוּ ת׳ וְדִבְרֵי ובאיוב ל״ג י״ג כל־דְּבָרֶיךָ; בקהלת ה׳ ו׳ יש מסרסין וקורין: בולם דברים חלמות והבלים הרבה.

Gn 18,14. 19,8.22. 37,14. 44,18 ‖ Ex 5,11.9,4.18,16‖Lev 4,13.5,2 ‖ Nu 13,26.20,19. 22,8. 23,5.16. 31, 23‖Dt 1,22.25.2,7.15,9.17,1.8.18, 20.19,15.22,26. 23,10.15.20. 24,1. 5.32,47 ‖ Jos 6,10.8,35.11,15.14, 7.21,43.22,32.23,14² ‖ Jud 18,7. 10.19,19.20,7 ‖ 1S 3,11.17.14,12. 16,18. 17,29.30. 20,2.21. 21,3. 22, 15².25,36 ‖ 2S 3,11.13.13,33.14, 12.18. 15,11.28.36. 17,19. 18,13. 24,13 ‖ 1R 2,14.30.5,7.8,56.10,3. 12,6.9.16.13,17.14,5.13.18,21. 20,

9 ‖ 2R 4,41.5,13.9,5.18,36.20,13. 15.17.22,9.20 ‖ Jes 8,10. 9,7. 30, 21.36,21.39,2.4.6.41,28. 45,23.50, 4.58,13‖ Jer 26,2.29,23.32,17.27. 34,5.37,17.38,5.14².40,3.42,4.44, 20 ‖ Ez 3,17.*33,7*.9,11.12,25³.28. 13,6.14,9 ‖ Am 3,7.6,13‖ Ps 45,2. 56,11². 64,4.6. 105,8. 119,42.49 ‖ Prv 11,13.14,15.16,20. 18,13.25, 2².11.27,11 ‖ Job 2,13.4,2.12.19, 28.26,14‖Ruth 3,18.4,7 ‖ Eccl 1, 10. 5,1. 7,8. 8,1.5. 10,20.12,13 ‖ Esth 2,15.6,3.10 ‖ Dan 9,23.25. 10,1 ‖ Neh 2,20.5,8.11,24 ‖ 1Ch 16,15.21,12‖ 2Ch 8,15.9,2.10,6.9. 23,19.30,5.34,16.28.

הַדָּבָר *interrog.* 2S 7,7‖ 1Ch 17, 6.

וְדָבָר Jud 18,7.*28* ‖ Jer 18,18 ‖ Prv 12,25.15,23‖Job 15,11.

הַדָּבָר Gn 20,10. 21,11.26. 22,16. 24,9.50.30,31.34,14.19.37,11.41, 28.32.37 ‖ Ex 1,18.2,14.15.9,5.6. 12,24.14,12.16,16.*32.35,4*. 18,14. 17.18.22².23.26². 29,1. 33,4.17 ‖ Lev 8,5.*9,6.17,2* ‖ Nu 22,20.35. 38.30,2.*36,6*.32,30‖ Dt 1,14.23.4, 2.9,5. 13,1.15.*17,4*. 15,10.15.17,5. 10.11. 18,21.22². 22,20.26. 24,18. *22*.30,14 ‖ Jos 1,13.4,10.5,4.9,24. 14,6.10.21,43.22,33.23,15² ‖ Jud 6,29².8,1.3.11,37.20,9.21,11 ‖ 1S 3,17². 4,16. 8,6. 12,16.18,8.20.26. 20,2.39.21,3.24,7.26,16.28,18‖2S 1,4.2,6. 7,25.11,11.25.27. 12,6.12. 21.14,13.15.20².21.15,35.17,4.19, 43.20,21 ‖ 1R 1,27.2,23.38.42.3, 10².11.10,6.11,10.27.12,24.30.13, 32.33.18,24.20,12.24.21,4 ‖ 2R 6, 11.7,2.8,13.11,5.17,12.19,21.20, 9‖Jes 2,1.16,13.24,3.37,22.38,7 ‖ Jer 5,14. 7,1.*11,1.18,1.21,1.30,1. 32,1.34,1.8. 35,1. 40,1. 44,1*.2.23. 10,1. 13,12.*14,17*². 22,1.4. 23,38. 25,1.26,1.27,1.28,7.31,23(22). 33, 14.36,1.38,21.27.40,3.16.42,3.4.5. 44,16.17.45,1.46,13.50,1.51,59 ‖ Ez 33,30‖Am 3,1.*5,1*.4,1‖ Jon 3, 6 ‖ Hag 2,5 ‖ Ruth 3,18‖ Esth 1, 21.*2,4*.2,22.23.5,14.7,8.8,5 ‖ Dan 10,1².11 ‖ Esr 9,3.10,4.9.16‖Neh 1,8.2,19.5,9.13.13,17 ‖ 1Ch 13,4. 17,23.21,7.8 ‖ 2Ch 9,5.11,4.23,4. 29,36.30,4.31,5.

וְהַדָּבָר Dt 1,17‖1S 20,23‖1R 20, 9.

בְּדָבָר Jes 29,21 ‖ Prv 17,9 ‖ Job 15,3‖Eccl 8,3.

בַּדָּבָר Ex 18,11 ‖ Dt 3,26‖ 1S 28, 10‖2S 12,44.24,3‖1R 13,34 ‖ 2R 5,18 ‖ Jes 30,12 ‖ Dan 9,23‖ Esr 10,13.

וּבַדָّבָר Dt 1,32.32,47.

כַּדָּבָר Gn 18,25.32,20.44,7‖ Dt 4, 32.13,12.19,20 ‖ 1S 9,21.17,27. 30 ‖ 2S 14,3.15,6.17,6 ‖ 2R 7,19 ‖ Jes 8,20‖Esr 10,5 ‖ Neh 5,12.13. 6,4².5.

לְדָבָר Ps 141,4‖Prv 13,13.

לַדָּבָר Gn 19,21‖1S 30,24‖2S 13, 20 ‖ 2R 5,18 ‖ Dan 1,14 ‖ Esr 10, 14‖Neh 8,4‖2Ch 24,5.

מִדָּבָר Jos 22,24.

דְּבַר *cs.* Gn 12,17. 15,1.4. 20,11. 18.43,18‖ Ex 5,13.19.8,8.9,20.21. 16,4.22,8²‖Lev 23,37‖ Nu 15,31. 17,14.18,7.25,18³.31,16 ‖ Dt 5,5. 15,2.17,9.19,4.22,24².23,5 ‖ Jud 3,19.20.19,24‖1S 3,7.4,1.9,27.10, 16.15,10.13.23.26.21,9 ‖ 2S 7,4. 12,9. 13,22. 14,15.17.22. 18,5. 19, 44.24,4 ‖ 2R 2,27.6,11.8,59.9,15. 10,25.12,22.24.13,4.20.16,1.7.17, 2.*8*.18,31.19,9.21,17.*28*.22,5.19 ‖ 2R 3,12.7,1.9,36.15,12.18,20.28. 20,16.19.25,30 ‖ Jes 1,10.28,13. 14.36,5.38,4.39,5.8.44,26.66,5 ‖ Jer 1,2.4.*11.2,1. 13,8. 16,1. 24,4*. 13.*13,3.2,4.7,2.17,20.19,3.21,11. 29,20.30. 31,10(9). 42,15. 44,24. 26*.31.6,10.9,10².14,1.17,15.18,5. 20,8. 22,2.29. 25,3. 27,18. 28,9.12. 29,30. *32,26.33,23.35,12*. 32,6.8. 33,1.19. 34,4.12.*36,27.42,7*. 37,6. 39,15. 43,8. 44,4.28.46,1.*47,1.49, 34*.52,34 ‖ Ez 1,3.3,16.*6,1.7,1.11, 14. 12,1.17.21.26. 13,1. 14,2.12. 15,1.16,1.17,1.11.18,1.20,2.21,1. *6.13.23.22,1.17.23.23,1.24,15.25, 1. 27,1. 28,1.11.20. 30,1. 33,1.23. 34,1.35,1. 36,16.37,15.38,1*. 6,3. *25,3.36,4*. 12,8. 13,2.*34,9.36,1.37, 4*. 16,35. 21,3. 24,1.20. 26,1.*29,1. 17.30,20.31,1.32,1.17*‖Hos 1,1.4, 1‖Joel 1,1‖Am 7,16.8,12‖Jon 1, 1.3,1 ‖ Mich 1,1 ‖ Zeph 1,1.2,5 ‖ Hag 1,1.3.2,1.*10*.20 ‖ Zach 1,1.*7. 7,1*.4,6.8.*6,9*. 7,4.*8.8,18*.8. 8,1. 9,1. 11,11.12,1 ‖ Mal 1,1 ‖ Ps 33,4.41, 9. 45,5. 59,13.79,9.101,3.105,42. 119,43 ‖ Prv 13,5.29,12 ‖ Eccl 8, 4 ‖ Esth 1,13.17.18.19.2,8.4,3.*8, 17*.5,5.9,1‖Dan 1,5.20.9,2‖Esr 1, 1.3,4‖ Neh 11,23.*12,47* ‖ 1Ch 10, 13.17,3.21,6.22,8(7).26,32.27,1 ‖ 2Ch 9,24. 11,2. 12,7. 18,4.18. 19, 11².34,21.36,21.22.

וּדְבַר Nu 23,3 ‖ 1S 3,1 ‖ 2S 3,17. 19,12.24,11 ‖ 1R 17,24.18,1 ‖ 2R 20,4 ‖ Jes 2,3.40,8 ‖ Ez 12,23 ‖ Mich 4,2 ‖ Prv 14,23.15,1.30,8 ‖ Job 41,4‖1Ch 21,4.26,32.

בִּדְבַר Nu 31,16 ‖ 1S 3,2 ‖ 2S 16, 23 ‖ 1R 13,1.2.5.9.17.18.32.15,5. 20,35 ‖ Jer 8,9 ‖ Ps 17,4.33,6 ‖ Esth 1,12.3,15.8,14‖1Ch 21,19 ‖ 2Ch 19,6.30,12.

וּבְדַבַּר־ 2Ch 8,13.

כִּדְבַר Gn 44,2 ‖ Ex 8,9.*27*.12,35. 32,28 ‖ Lev 10,7 ‖ Jos 8,8.27‖2S 13,35.24,19 ‖ 2R 12,24.13,26.14, 18.*15,29.16,12.34.17,16*. 17,5.15. 22,13.38‖ 2R 1,17.2,22.4,44.5,14. 6,18. 7,16. 8,2. 9,26. 10,17. 14,25. 23,16.24,2‖Jer 13,2.23,8 ‖ Jon 3, 3‖Esth 1,21.5,8‖1Ch 11,3.10.15, 15‖2Ch 35,6.

לְדַבַּר־ 1Ch 16,37 ‖ 2Ch 8,14.31, 16.

מִדְּבַר Ex 23,7‖2S 19,44 ‖ 2R 10, 10.

דְּבָרִי *suff.* Nu 11,23‖2S 19,44 ‖ 1R 6,12.17,1 ‖ Jes 55,11. 66,2 ‖ Jer 1,12.23,28².29.29,10 ‖ Jon 4, 2‖Job 29,22.

דְּבָרֶנוּ Jos 2,14.20.

דְּבָרֶיךָ, דְּבָרֶךָ, דִּבְרֶךָ
„ח׳ בלישנא כתיב דבריך וקרי דברך, וחלופיהן י״נ בלישנא״.
Jud 13,17 ‖ 1S 9,10.7,21 ‖ 1R 8, 26.22,13 ‖ Jer 15,16 ‖ Ps 119,16. 17.89.101.105.160 ‖ 2Ch 1,9.6,17. 18,12.

בִּדְבָרֶךָ [בִּדְבָרֶךָ] Ps 119,42.

וּבְדָבְרֶיךָ 1R 18,36.

כִּדְבָרֶיךָ, כִּדְבָרֶךָ, כִּדְבָרֶךָ, Gn 30,34.47,30 ‖ Ex 8,6 ‖ Nu 14,20 ‖ Jud 11,10 ‖ 1R 3,12.20,4 ‖ Ps 119, 9.25.28.65.107.169 ‖ Esr 10,12.

כִּדְבָרֶךָ 1R 17,13.

לְדָבְרֶיךָ, לְדִבְרֶךָ, Ps 119,74.81. *114*.147.

וּמִדְּבָרֶיךָ Ps 119,161.

דְּבָרוֹ Nu 30,3 ‖ 1S 1,23 ‖ 2S 17,6 ‖ 1R 2,4.8,20.56.12,15 ‖ Jes 66,5 ‖ Jer 23,18².36 ‖ Joel 2,11 ‖ Ps 56, 5.103,20².105,19.107,20.147,15. 19.148,8 ‖ Dan 9,12 ‖ 2Ch 6,10.10, 15.

בִּדְבָרוֹ 2R 1,16.

לִדְבָרוֹ Ps 106,24.

וְלִדְבָרוֹ Ps 130,5.

דְּבָרִים *pl.* Ex 4,10.24,14 ‖ Dt 4, 12.22,14.17 ‖ 1R 12,7 ‖ 2R 17,9. 11 ‖ Jer 36,32 ‖ Ez 38,10 ‖ Hos 10, 4.14,3 ‖ Zach 1,13 ‖ Ps 19,4 ‖ Prv 10,19.24,26.26,6 ‖ Job 11,2 ‖ Eccl 5,2.6,11.10,14 ‖ Esr 8,17 ‖ 2Ch 10, 7.12,12.19,3.

וּדְבָרִים Gn 11,1 ‖ Eccl 5,6.

הַדְּבָרִים Gn 15,1.20,8.22,1.*20.39, 7.40,1*. 24,66. 29,13.43,7.44,6.48, 1 ‖ Ex 4,15.30.18,19.19,6.7.20,1. 24,3.8.34,1.27².28.35,1 ‖ Lev 8, 36 ‖ Nu 14,39.16,31 ‖ Dt 1,1.18.4, 9.13.30. 5,19. 6,6. 9,10. 10,2.4.12, 28.28,14.30,1.31,1.28. 32,45.46 ‖ Jos 22,30.23,14.24,26.29 ‖ Jud 2, 4.9,3 ‖ 1S 3,18.11,4.6.17,31.18,23. 26.19,7.21,13.24,17.25,9.12.37 ‖ 2S 7,17.13,21.14,3.19 ‖ 1R 13,11. 17,17.*21,1*.18,36.21,27 ‖ 2R 1,7.6, 12. 18,27. 19,6. 22,18. 23,16.17 ‖ Jes 36,12.37,6.42,16 ‖ Jer 3,12.7, 27.11,6.16,10.19,2. 20,1.22,5.25, 30.26,2.7.10.12.15. 27,12. 30,2.4. 34,6. 36,2.13.16².17.18.20.24. 27. 28.38,1.27.43,1.45,1.51,60.61 ‖ Zach 7,7.12.8,9.16 ‖ Job 42,7 ‖ Eccl 1,8.7,21 ‖ Esth 2,1.*3,1*.9,20 ‖ Dan 12,4.9 ‖ Esr 7,1 ‖ Neh 1,4.5, 6 ‖ 1Ch 17,15 ‖ 2Ch 15,8.32,1.34, 26.

וְהַדְּבָרִים 1Ch 4,22.

בְּדָבָרִים Prv 29,19 ‖ Job 32,4.

בַּדְּבָרִים 1S 24,8 ‖ 2R 19,4 ‖ Jes 37,4 ‖ Jer 38,24 ‖ Dan 10,11 ‖ Neh 8,12.

כַּדְּבָרִים Gn 24,28.39,17.19.44,7 ‖ 1S 2,23.17,23.18,24 ‖ Jer 38,4 ‖ Dan 10,15 ‖ Neh 6,6.7.8.

לַדְּבָרִים 1R 10,7.

דִּבְרֵי *cs.* Gn 24,30.27,34.42.31,1. 39,19.44,24.45,27 ‖ Ex 4,28.19,8. 9.23,8.24,3.4.28 ‖ Nu 11,24.22,7 ‖ Dt 2,26. 5,25. 13,4. 16,19.17,8.19. *27,3.8.28,58. 29,28. 31,12. 32,46*. 27,26.28,69. 29,8.18. 31,24.30. 32, 44 ‖ Jos 3,9.8,34 ‖ Jud 9,30.11, 28 ‖ 1S 8,10.21.10,2. 11,5.15,1. 17, 11.24,10.25,24.26,19 ‖ 2S 3,8.11, 18.*19*.20,17.22,1.23,1 ‖ 1R 5,21. 11,41².14,19².*15,31.16,5.14.20.27. 22,39*.29².*15,7.23.22,46*. 15,7.23. 31.16,5.14.20.27.22,13.39.46 ‖ 2R 1,18². *10,34.13,8.14,15.28.15,11. 15.21.26.31*. 6,30. 8,23².*2,20.13, 12.14,18.15,6.36.16,19.20,20.21, 17.25.23,28.24,5*. 10,34.12,20.*13, 12*. 13,8. 14,15.18.28. 15,6.11.15. 21.26.31.36.16,19.18,37.19,4.16. 20,20.21,17.25.22,11.13².16.23,2. 3.24.28.24,5 ‖ Jes 29,18.36,13.22. 37,4.17.59,13 ‖ Jer 1,1.5,28.7,4.8. 22.11,2.*6*.8.14,1. 23,9.16.36. 26,5. 20.27,14.16. 29,1.34,18.35,14.36, 4.6.8.10.11.32.37,2.43,1. 51,64 ‖ Ez 11,25 ‖ Am 1,1.8,11 ‖ Hag 1, 12 ‖ Ps 7,1.18,1.22,2.35,20.36,4. 52,6.65,4.105,27.137,3 ‖ Prv 1,6. 12,6.18,4.8.*26,22*. 22,12.17. 30,1. 31,1 ‖ Job 31,40 ‖ Eccl 1,1.9,17. 10,12.13.12,10².11 ‖ Esth 2,23.3, 4.4,9.12.6,1.9,26.30.31.32.10,2 ‖ Esr 7,11 ‖ Neh 1,1.2,18.8,9.13.12, 23 ‖ 1Ch 27,24.29,29³ ‖ 2Ch 9,29². 11,4.13,22.16,11.18,12.20,34.25, 26.26,22.27,7.32,8.32. 33,18².19. 34,19.21.30.31.35,22.26.36,8.

וְדִבְרֵי Ps 109,3.145,5 ‖ 1Ch 29, 29 ‖ 2Ch 12,15.33,18.

בְּדִבְרֵי Ex 5,9 ‖ Esr 9,4 ‖ 1Ch 23, 27.25,5 ‖ 2Ch 12,15.20,34.29,15. 30.

כִּדְבְרֵי Jes 29,11.

לְדִבְרֵי־ Job 16,3.

מִדִּבְרֵי 1S 28,20.

דָּבָרַי, דְּבָרַי *suff.* Gn 24,33 ‖ Nu 12,6 ‖ Dt 4,10.11,18.18,18.19 ‖ 1S 15,11 ‖ 1R 8,59 ‖ Jes 51,16 ‖ Jer 1, 9.5,14.6,19. 11,10. 13,10.18,1.19, 15.23,22.30.25,8.13. 29,19. 35,13. 39,16.44,29 ‖ Ez 2,7.3,10.12,28 ‖ Mich 2,7 ‖ Zach 1,6 ‖ Ps 50,17.56, 6 ‖ Prv 1,23.4,4 ‖ Job 6,3.9,14.33, 1.

וּדְבָרַי Jer 59,21 ‖ Neh 6,19.

בִּדְבָרַי Ez 3,4.

לִדְבָרַי Prv 4,20.

דְּבָרֶיךָ Jos 1,18 ‖ Jud 31,12 ‖ 1S 15,24.28,21 ‖ 2S 15,3.19,30 ‖ 1R 10,6 ‖ Jer 15,16.28,6.48,27 ‖ Ez 33,31.32 ‖ Ps 119,57.130.139 ‖ Prv 23,8 ‖ Eccl 5,1 ‖ Dan 10,12 ‖ Neh 9,8 ‖ 1Ch 28,21 ‖ 2Ch 9,5.

דִּבְרֶיךָ [דִּבְרֶיךָ] 1R 1,14.

וּדְבָרֶיךָ 2S 7,28.

בִּדְבָרֶיךָ Dan 10,12.

דִּבְרֵיכֶם Gn 42,16.20 ‖ Dt 1,34.*5, 25*.4,21 ‖ 1S 2,23 ‖ Ez 35,13 ‖ Mal 3,13.

בִּדְבְרֵיכֶם Mal 2,17.

כִּדְבָרֵיכֶם Gn 44,10 ‖ Jos 2,21 ‖ Jer 42,4.

לְדִבְרֵיכֶם Job 32,11.

דְּבָרָיו Gn 37,8 ‖ Jos 20,4 ‖ Jud 11, 11 ‖ 1S 3,19 ‖ 1R 1,7.6,38 ‖ Jes 31, 2 ‖ Jer 18,18.26,21 ‖ Am 7,10 ‖ Ps

מיותר, כמו בתוך דָּאֲגָלֶי (הושע ז׳ כ״א), ולהרוו״ה הוא סימן המשקל ע״ד השם הַדַּקְבִּיָּא בארמית. וטעם כְּדִבְרָם כִּבְדָקָם, וי״מ כמנהגם; וי״נ הַדָּבָר וממשיכין את הוא״ו למלה שלאחריו ותהימנה.
Mich 2,12.

כְּדִבְרָם Jes 5,17.

דִּבְרַת v. דִּבְרָה [דִּבְרָה] *pl.* דִּבְרוֹת
rates.
רפסדות, קבוץ עצים קשורים יחד להשיטם ולהובילם ע״פ המים.
1R 5,23

דִּבוֹרָה] וְלַדִּבוֹרָה
apis.
טעם השם לד״ק מפני ההנהגה המפורסמת במין הזה, ולדעת אחרים ע״ש המכה הבאה מן העקיצה.
Jer 7,18.

דְּבוֹרִים *pl.* Jud 14,8

הַדְּבוֹרִים Dt 1,44.

כְּדְבוֹרִים Ps 118,12.

דְּבִיר
adytum templi Salomonei.
בטעם השם דעות שונות. וי״פ מן הערבית בהוראת קיצון. השבעים קורין בדהי״ב ג׳ ט״ז ברביד ת׳ בדביר.
1R 8,6 ‖ Ps 28,2 ‖ 2Ch 5,7.

וּדְבִיר 1R 6,19.

הַדְּבִיר 1R 6,20.21.31. 7,49. 8,8 ‖ 2Ch 4,20.5,9.

בַּדְּבִיר 1R 6,23 ‖ 2Ch 3,16.

לְדָבִר 1R 6,16.

לְדְבִיר 1R 6,22.

וְלַדְּבִיר 1R 6,5.

מִדְבָּר
pascuum, regio vasta, incultior; desertum, arida, regio vi vastata.
מקום הרע מן הישוב, לא יַעֲבֹר ולא יִזָּרֵע. במדבר כ״א וי״ח קורין השבעים וּמִבְּאֵר מתנה, וי״נ בש״א ז׳ ח׳: בכל־מכה וּבַבָּקָר. בספרים מדוקים וממדבר דתהלים ע״ה ז׳ דבי״ת קמוצה, הדרים הוא מקור דפעיל, כלומר הרוממות.
Dt 32,10 ‖ Jes 16,8.32,15.35,1.41, 18.42,11.50,2.64,9² ‖ Jer 2,24.9,9. 13,24.22,6.23,10.50,12 ‖ Joel 1, 55,22.105,28.112,5.147,19 ‖ Prv 30,6 ‖ Job 33,13 ‖ Dan 10,6.9² ‖ 2Ch 28,26.34,27 ‖ 2Ch 26,16.

וּדְבָרָיו Dt 4,36 ‖ Job 34,35 ‖ Eccl 9,16 ‖ 2Ch 13,22.35,27.

בִּדְבָרָיו Ps 106,12 ‖ Prv 29,20.

דְּבָרֶיהָ 1R 10,3 ‖ 2Ch 9,2.

בִּדְבָרֶיהָ Jud 16,16.

דִּבְרֵיהֶם Gn 24,52.34,18 ‖ Ez 3,6.

לְדִבְרֵיהֶם 2Ch 9,6.

מִדִּבְרֵיהֶם Ez 2,6.

וּמִדִּבְרֵיהֶם Ez 2,6.

דִּבְרַת [דִּבְרָה] *cs.*
res, ratio, modus, causa.
לד״ק הנפ״ד דִּבְרָה ע״מ ברכה וקללה.
Eccl 3,18.7,14.8,2.

דִּבְרָתִי (= דִּבְרַת) Ps 110,4.

דִּבְרָתִי *suff.* Job 5,8.

דִּבֵּר] וְהַדִּבֵּר
verbum, eloquium.
הכונה כשורן הדבור דואות לנביאים אמתים, או כפי השגור בדרו״ל: שנעשה ע״פ הדִּבּוּר, כלומר בפקודתו יתברך; וכן קורין השבעים דְּבַרֵי־יי״ אין בהם; יש מהברין לו גם תחלת דָּבָר־יי״ בהרשע, ולא נהירא ל.
Jer 5,13.

דִּבְרָה] מִדִּבְרֹתֶיךָ *pl. suff.*
verbum, iussum.
לפי ת״א יַפֵּע ע״פ דבריך (כאמור ע״פ יי״ יחנו וע״פ יי״ יסעו) ולרש״י המ״ם למשקל (מבנין התפעל) והכונה ישא על פקודיך, להרמב״ן: ישא דבריך על שפתיו ויהגה בהם, וי״פ ישא על משה שנשא והביא דברי יי״ אל העם, ולד״ק הוא כמו ותשא הארץ מפניו (נחום א׳ ה׳) כלומר יהיל ויירע מפני דבריך; וי״נ יִשָּׂאם אַרְצֹתֶיךָ.
Dt 33,3.

מִדְבָּר] וּמִדְבָּרֶךָ *suff.*
loquendi instrumentum, os; *al.* lingua, eloquium.
Cant 4,3.

II דָּבַר] וַתְּדַבֵּר *Pi. 3 impf. f.*
ducere, trahere; *Pi.* exitium parari; *Hi.* subicere, in potestatem redigere.
עינינו כבארמית נהינה ונחיה, ויהגו את־הצאן ת״א וּדְבַר ית עגא, תקהנו למות — תִּדְבְּרֵנָה למקטל (ובדרו״ל איך עמא דְּבַר, דָּבַר אחד לדור, מְדַבְּרָנָא דאומותה), ובפעל בהוראת הובלה וסחיבה למיתה והרינה (וכן ברוסית הפעל изводить, известй נאמר על הובלה לחוץ וגם על הדרינה). וי״פ מזה אז יְדַבֵּר אַלְמוֹ (כטעם אֲלֵי נבורים) באפו (תהלים ב׳ ה׳) כי־יְדַבְּרוּ את־אויבים בשער (קב״ו ה׳); והתפעל בהוראת הורדה, השפלה והכנעה, ובמקום האמור בתהלים י״ח מ״ח וַיַּדְבֵּר נאמר בש״ב כ״ב מ״ח ומזריד. השבעים קורין גם בדהי״ב כ״ב ו׳ נִקְאַבַּד, כמתוב בנ״ב י״א א׳.
2Ch 22,10.

יַדְבֵּר *Hi. 3 impf.* Ps 47,4.

וַיַּדְבֵּר Ps 18,48.

דֶּבֶר, דֶּבֶר,
exitium, mors, pestis.
מיתה המטופה כמכה מהלכת; ורש״ל אמר שהוא חלי נדבק, ונקרא כן ע״ש שדובר ומושך אחריו רבים זה אחר זה, כי דֶּבֶר הוא מנפה, כמושך עצמו ואחר עמו; כל דֶּבֶר הוא מנפה, אבל לא כל מנפה דֶּבֶר, שמנפה נאמרה אפילו במלחמה. והנה גם הפעל מלל מורה דִּבּוּר וכריתה יחד. י״נ בעמוס ד׳ י׳ דֶּבֶר מצרים.
Ex 9,3 ‖ Lev 26,25 ‖ 2S 24,13.15 ‖ 1R 8,37 ‖ Ez 14,19.28,23 ‖ Am 4, 10 ‖ Hab 3,5 ‖ 1Ch 21,14 ‖ 2Ch 6, 28.7,13.

וָדֶבֶר, וָדֶבֶר, Ez 5,17.7,15.14,21 ‖ 1Ch 21,12 ‖ 2Ch 20,9.

הַדֶּבֶר, הַדֶּבֶר Dt 28,21 ‖ Jer 21, 7.24,10.*29,17*.34,17.

וְהַדֶּבֶר, וְהַדֶּבֶר Jer 32,24 ‖ Ez 7, 15.

בְּדֶבֶר Jer 21,6 ‖ Ez 38,22.

בַּדֶּבֶר, בַּדֶּבֶר Ex 5,3.9,15 ‖ Nu 14,12 ‖ Ez 5,12.6,12.33,27.

וּבַדֶּבֶר, וּבַדֶּבֶר Jer 14,12.*27,8. 42,22*.21,9.*32,36*. 27,13.*29,18.38, 2.42,17.44,13* ‖ Ez 6,11.

לַדֶּבֶר Ps 78,50.

וּלְדֶבֶר Ez 28,8.

מִדֶּבֶר Ps 91,3.6.

וּמִדֶּבֶר Ez 12,16.

דְּבָרֶיךָ *pl. suff.* Hos 13,14.

דֶּבֶר] הַדְּבָרוֹ *suff.*
pascuum.
מקום מרעה הצאן, והוא הַמִּגְרָשׁ. והרא״ם

19.2,22 ‖ Mal 1,3 ‖ Ps 29,8.65,13. 102,7.107,35 ‖ Prv 21,19 ‖ Job 38, 26.

הַמִּדְבָּר *interrog.* Jer 2,31.

הַמִּדְבָּר Gn 14,6 ‖ Ex 3,1.13,18. 20.14,3.16,3.10.14.18,5 ‖ Nu 14, 25.20,4.24,1.33,6 ‖ Dt 1,19.2,7.11, 24 ‖ Jos 8,15.20.16,1 ‖ Jud 8,7.16. 11,22.20,42 ‖ 2S 15,23.28.17,16 ‖ Jer 4,26 ‖ Ez 20,10 ‖ Hos 2,16 ‖ Joel 1,20 ‖ Job 1,19 ‖ Cant 3,6.*8*, *5* ‖ Thr 5,9.

מֵהַמִּדְבָּר Jos 1,4 ‖ 1S 25,14.

בַּמִּדְבָּר Gn 16,7. 21,20.36,24. 37, 22 ‖ Ex 3,18.*5*,*3*. 5,1.7,16. 8,23.24. 14,11.12.15,22.16,2.32.19,2 ‖ Lev 16,22 ‖ Nu 10,31.14,2.16.29.32. 33².35.15,32.16,13.21,5.11.13.26, 65.27,3.32,13.15 ‖ Dt 1,1.4,43.8,2. 15.16.9,7.28.11,5.29,4 ‖ Jos 5,4.5. 6. 8,24. 14,10. 15,61.20,8. 24,7 ‖ Jud 11,16.18 ‖ 1S 4,8.17,28.23, 14.25,4.21.26,3 ‖ 2S 16,2.17,29 ‖ 2R 2,34.9,18.19,4 ‖ Jes 32,16.35, 6.40,3.41,19.43,19.20.63,13 ‖ Jer 2,2.6.3,2. 4,11. 9,1.25.12,12.17,6. 25,24.31,2(1).48,6 ‖ Ez 19,13.20, 13².15.17.18.21.23.34,25 ‖ Hos 9, 10.13,5 ‖ Am 2,10.5,25 ‖ Ps 55,8. 78,15.19.40. 52. 95,8. 106,14. 26. 107,4.136,16 ‖ Job 24,5 ‖ Thr 4,3. 19 ‖ Neh 9,19.21 ‖ 1Ch 6,63.21, 29 ‖ 2Ch 1,3.8,4.24,9.26,10.

וּבַמִּדְבָּר Nu 14,22 ‖ Dt 1,31 ‖ Jos 12,8.

כַּמִּדְבָּר Jes 14,18.27,10 ‖ Jer 9, 11 ‖ Hos 2,5 ‖ Zeph 2,13 ‖ Ps 106, 9.

לְמִדְבָּר Ps 107,33.

לַמִּדְבָּר 2Ch 20,24.

מִמִּדְבָּר Jes 21,1 ‖ Ez 23,42 ‖ Hos 13,15 ‖ Ps 75,7.

וּמִמִّדְבָּר Ex 23,31 ‖ Nu 21,19.

מִדְבָּרָה(R), מִדְבָּרָה Jos 18,12 ‖ 1R 19,15 ‖ Jes 16,1 ‖ 1Ch 5,9.12,8(9).

הַמִּדְבָּרָה Ex 4,27 ‖ Lev 16,10.21 ‖ Nu 21,23.33,8 ‖ Dt 1,40.2,1 ‖ Jud 20,45.*47* ‖ 1S 13,18.26,3 ‖ Ez 29,5.

מִדְבַּר *cs.* Ex 15,22.16,1.19,1.2 ‖ Nu 13,26.20,1.27,14 ‖ Dt 2,8.32, 51 ‖ Jos 15,1 ‖ Jud 1,16 ‖ 1S 23,25. 25,1.26,2 ‖ 2S 2,24 ‖ 2R 3,8 ‖ Jes 21,1 ‖ Ez 20,35 ‖ Joel 2,3 ‖ Ps 29, 8 ‖ 2Ch 20,16.

בְּמִדְבַּר Gn 21,14.21 ‖ Lev 7,38 ‖ Nu 1,1.*3*,*14*.*9*,*1*.19.3,4. 9,5.10,12. 12,16.26,64.27,14.33,8.11.15.36 ‖ 1S 23,14.15.24.25.24,2.26,2 ‖ Ez 20,36 ‖ Ps 63,1.

לְמִדְבַּר Jer 12,10 ‖ Joel 4,19 ‖ 2Ch 20,20.

מִמִּדְבַּר Ex 17,1 ‖ Nu 10,12.13,3. 21.33,12.16.34,3 ‖ Dt 2,26 ‖ Ez 6, 14 ‖ Ps 75,7.

מִדְבָּרָה *suff.* Jes 51,3.

——v. ch. et n. pr.——

דְּבֶשׁ, דְּבַשׁ

mel.

זה שמו גם בשאר לשונות בני שם, וכולל גם מין הפירות; ולד״ק עקר שרשו דב, ע״ש שזב וגזל.

Gn 43,11 ‖ Lev 2,11 ‖ Dt 32,13 ‖ 1S 14,25.26.29.44 ‖ 1R 14,3 ‖ Ps 81,17 ‖ Prv 16,24. 24,13. 25,16. 27 ‖ Job 20,17 ‖ Cant 4,11.

וּדְבַשׁ, וּדְבָשׁ Ex 3,8.*17*.*33*,*3*.13, 5 ‖ Lev 20,24 ‖ Nu 13,27.14,8.16, 13.14 ‖ Dt 6,3.*11*,*9*.*26*,*9*.*15*.8,8.27, 3.31,20 ‖ Jos 5,6 ‖ Jud 14,8 ‖ 2S 17,29 ‖ 2R 18,32 ‖ Jes 7,15.22 ‖ Jer 11,5.32,22.41,8 ‖ Ez 16,13.19. 20,6.*15*.27,17 ‖ 2Ch 31,5.

הַדְּבַשׁ Jud 14,9 ‖ 1S 14,27.

בִּדְבַשׁ Ex 16,31.

כִּדְבַשׁ Ez 3,3.

מִדְּבַשׁ Jud 14,18 ‖ Ps 19,11.119, 103.

דִּבְשִׁי *suff.* Cant 5,1.

דַּבֶּשֶׁת

gibbus cameli.

גב הגמל וחטטרת שלו. לד״ק ע״ש שמנוניתו (כשרש טָפַשׁ). ולרשד״ל כמו נַפֶּשֶׁת (כחלוף שנר ושדר בארמית). וע׳ רש״י.

Jes 30,6.

——v. n. pr. (יִדְבָּשׁ)——

דָּאג, דָּג

piscis; coll דָּגָה.

בטעם השם נ״ל לפתרו מן הערבית كَجَّ בהוראת תנועה, תנודה ורחישה, כענין רמש וכפתרון שרץ לדעת רש״י; וְדָגָה הוא שם הכולל. לד״ק מוסב עֵבֶר ארחות ימים שבתהלים ח׳ ט׳ על הדגים.

Jon 2,1 ‖ Neh 13,16.

הַדָּג Jon 2,1.

לַדָּג Jon 2,11.

דָּגִים *pl.* Job 40,31.

הַדָּגִים 1R 5,13 ‖ Zeph 1,10 ‖ Neh 3,3.12,39 ‖ 2Ch 33,14.

כַּדָּגִים Eccl 9,12.

דְּגֵי *cs.* Gn 9,2 ‖ Nu 11,22 ‖ Ez 38, 20 ‖ Hos 4,3 ‖ Job 12,8.

וּדְגֵי Zeph 1,3 ‖ Ps 8,9.

כִּדְגֵי Hab 1,14.

דָּגָה Dt 4,18.

הַדָּגָה Nu 11,5 ‖ Ez 47,9 ‖ Jon 2,2.

וְהַדָּגָה Ex 7,18.21.

דַּגַּת *cs.* Ez 29,4².5.

בִּדְגַת Gn 1,26.28.

כִּדְגַת Ez 47,10.

דְּגָתָם *suff.* Jes 50,2 ‖ Ez 47,10 ‖ Ps 105,29.

°דָּגָה] *3 pl. impf.* וְיִדְגּוּ

augeri (multiplicari ut pisces).

Gn 48,16.

——conf. דִּיג; v. n. pr.——

דֶּגֶל

vexillum.

גם, ובערבית הוראת שרש זה כסוי וחפוי. וזה כאלו הדגל מכסה כמחסה לחוסים בצלו. אמנם לד״ק כל לשון דגל אינו אלא שמוש וקברן (כדָגַר העברי והארמי במובן גַּל); וכן אמרו במ״ר: אין דגלים אלא צבאות.

Nu 2,3.10.18.25.10,14.18.22.25.

דִּגְלוֹ *suff.* Nu 1,52.2,2.

וְדִגְלוֹ Cant 2,4.

לְדִגְלֵיהֶם *pl. suff.* Nu 2,17.31.34.

דָּגַל] *pt. pass.* דָּגוּל

vexillum erigere; *magnificari.*

נגזר מן השם, ושעם דָּגוּל מסומן ומצוין, וכמו שיֵאָמר בשפת רוסיא знаменитый знамя (о-)знаменовать, בתהלים: ובשם אלהינו נְגַדֵּל, ובשה״ש י״ב אֲהָבָה כנדגלות, ודודי צח ואדום לֶגֶל; ואולי היו הדגלים היפים אדומים, ובשפה הנ״ל היפי האדום בדבור אחד נאמרו "красно",.

Cant 5,10.

נִדְגַּל *1 impf. pl.* Ps 20,6.

כַּנִּדְגָּלוֹת [נִדְגַּל *Ni. pt. pl. f.* Cant 6,4.10.

דָּגָן

frumentum.

שם כולל תבואות השדה הגדלות בשבלים. ונקרא כן ע״ש רבוי הגרגרים או ע״ש הקבוץ והדגירה בכרי.

Gn 27,28 ‖ Dt 28,51.33,28 ‖ 2R 18,32 ‖ Jes 36,17 ‖ Jer 31,12(11) ‖ Hos 7,14.9,1.14,8 ‖ Joel 1,10.17 ‖ Zach 9,17 ‖ Thr 2,12 ‖ Neh 5,2.3 ‖ 2Ch 31,5.32,28.

וְדָגָן Gn 27,37 ‖ Nu 18,12 ‖ Neh 5, 10.

הַדָّגָן Ez 36,29 ‖ Hos 2,10.24 ‖ Joel 2,19 ‖ Hag 1,11 ‖ Neh 10,40.13,5. 12.

וְהַדָּגָן Neh 5,11.

כַּדָּגָן Nu 18,27.

וּדְגַן *cs.* Ps 78,24.

דְּגָנִי *suff.* Hos 2,11.

דְּגָנֶךָ, דְּגָנֵךְ Dt 7,13.11,14.12,17. 14,23.18,4.

דְּגָנֵךְ Jes 62,8.

דְּגָנָם Ps 4,8.65,10.

——v. n. pr.——

דָּגַר]

colligere, ova fovere (de avibus).

לד״ק ענינו חמום הבצים להוציא האפרוחים, שכן ועל־עפר תחמם (איוב ל״ט י״ד) ת״י תדגר, אמנם נראה יותר שענינו קבוץ וכניסה, חמרים המרים ת״א דגורין דגורין; וי״א שענינו צפצוף (וא״כ יתכן לפרש בצִלָּהּ כמו בצְלָלָה, כלומר בצלצל קולה).

Jer 17,11.

וְדָגְרָה *3 perf. f.* Jes 34,15.

דַּדַּי]

mamma.

שם עוקץ השדים שהאם נותנת בפי היונק, ובדרו״ל בא בהשאל גם לפטום האתרוג ולב (צאפפען) של כיור.

Ez 23,3.8.

דַּדָּיִךְ *suff.* Prv 5,19.

דַּדַּיִךְ Ez 23,21.

——דוד v. דד——

°דָּדָה] *Hithp. 1 impf.* אֶדַּדֶּה

incedere sensim, lente; vagari.

אח לשרשי דָּאָה ונָדַד, ואֶדַּדֶּה כמו אֶתְנַדֶּה, וטעם אֶדַּדֵּם כמו אדדה עמם (וע׳ ש״א ו׳ ט״ו), ולפי שבנין התפעל לא יבוא עם כנוי י״ג אֶדַּדֵּם, בנין פָּעַל; ודדו״ל האשה מדדה את בנה, מדדין עגלים וסייחין (משנה שבת י״ח ב׳), ובערבית בא בהוראה זו ע״ד המרבעים.

Jes 38,15

אֲדַדֵּם *suff.* Ps 42,5.

——conf. דָּאָה; v. n. pr.——

מַדְהֵבָה

aerarium, *Vulg.* tributum.

י״מ חומדת זהב או מקום מכרה זהב, והירונימוס תרגמו כמו מִדָּה ומִעָרָה במובן מס (וכעין שדרשו רז״ל: אומה זו שאמרה מדוד וקבא וכו׳), וי״ם כמו מַדְאָבָה; אמנם יונתן, השבעים והסורי קורין מַרְבָּבָה מענין רדב, נאון ונסות הרוח.

Jes 14,4.

——conf. ch. דַּהַב——

°דָּהַם] *Ni. pt.* נִדְהָם

stupefieri, attonitus.

בערבית הוראת השרש הזה התגפל פתאם על איש, ויש מחברין אותו עם הוס ודָמַם במובן בהלה, תמיהה ושתיקה, אמנם השבעים קורין נִרְדָּם.

Jer 14,9.

°דָּהַר] *pt.* דֹּהֲרִים

tolutim currere.

י״ם משרש הור בענין תנועה בהקף (כמו מהל מן מול, נדר מן נור), ואולי הוא אח רחוק לפעל שנר הארמי במובן קפיצה, ומזה השם דַּהֲרָה על שעטת הסוס ומרוצתו; ודוור או בי דואר בדרו״ל על בית מרוץ האגרות ידוע.

Nah 3,2.

מִדַּהֲרוֹת, דַּהֲרוֹת *pl. cs.* דַּהֲרַת]

cursus concitatus equitis.

Jud 5,22.

תִּדְהָר

ulmus; al. fruxinus.

י״ם גם זה מן דור בהוראת זמן, לפי שהאילן הזה מזקין ומאריך דורות הרבה; ואולי נקרא ע״ש התמונה ההיקפית והעגולית של קבוץ עניו.

Jes 41,19.*60*,*13*.

°הוּב] *Hi. pt. pl. f.* וּמְדִיבֹת

languorem inicere, tabefacere.

יש מחברין אותו עם זוב, כענין בהשתפך נפשם דאיכה, אך נראה יותר שהוא כמו וּמַדְאִיבֹת, וכבר הבאנוהו בשרש דָּאַב.

Lev 26,16.

דִּיג v. דַּיָּג, הוּגָה; דֹּב v. הוּב—

הוד, דד

amor, blanditiae amatoriae; amicus, amatus, amator; patruus, patris frater; דֹּדָה patris soror, patrui uxor.

ידיד ואהוב, ונאמר גם על אחי האב והאם; וברבים הוא כמו שם המפשט: אֲהָבִים ועגבים, ע״ד קורבת דוד ודד ע׳ אורשדיפט מצד שצ״א ואילך.

Lev 10,4 ‖ 1S 10,14.*15*.14,50 ‖ Esth 2,15 ‖ 1Ch 27,32.

מִדּוֹד Cant 5,9².

דּוֹדִי, דֹּדִי *suff.* Jes 5,1 ‖ Jer 32, 8.9.12 ‖ Cant 1,13.14.16.2,3.8.9. 10.16.17.4,16.5,2.4.8.10.16.6,2. 7, 12.14.8,14.

וְדוֹדִי Cant 5,6.6,3.

לְדוֹדִי Cant 5,5.6.6,3.7,10.11.

דָּדֶךָ Jer 32,7.

דּוֹדֶךָ Cant 5,9².6,1².

דּוֹדוֹ, דֹּדוֹ Lev 20,20.25,49 ‖ 1S 10,16 ‖ 2R 24,17 ‖ Am 6,10.

דּוֹדָה Cant 8,5.

דּוֹדִים, דֹּדִים *pl.* Ez 16,8.23,17 ‖ Prv 7,18 ‖ Cant 5,1.

דֹּדַי *suff.* Cant 7,13.

דֹּדֶיךָ Cant 1,2.4.

דֹדַיִךְ Cant 4,10².

דֹדַיִךְ Nu 36,11.

דֹּדָתְךָ, דֹּדָה *suff.* Lev 18,14.

דֹּדָתוֹ Ex 6,20‖Lev 20,20.

דּוּדָאִים *pl.*

poma amatoria, pomulae Mandragorae.

מין פרח או תפוח ידוע נותן ריח ומסגל לפי אמונת בני הקדם (גם בימינו) לעורר דדים ולפתוח עקרות. ולד"ק נקרא כן ע"ש תמונתו כמין דוד; א"ת יברוחין וכן בערבית.

Gn 30,14.

הַדּוּדָאִים Cant 7,14.

דּוּדָאֵי *cs.* Gn 30,15².

בְּדוּדָאֵי Gn 30,16.

מִדּוּדָאֵי Gn 30,14.

———v. n. pr.———

הַדּוּד] דוד

corbis; olla.

ענינו סל וגם סיר גדול לבשול, והרבוי יבדיל ביניהם; וְהִשָּׁעוֹתוּ נמצא גם בחוֹחִים וַחֲוָחִים.

Jer 24,2.

וַהַדּוּד Jer 24,2.

בַּדּוּד 1S 2,14.

כְּדוּד Job 41,12.

מִדּוּד Ps 81,7.

בַּדּוּדִים [הַדּוּדִים] *pl. I* 2R 10,7.

וּבַדֻּדִים [הַדֻּדִים] *pl. II* 2Ch 35, 13.

דּוּדָאֵי [הַדּוּדָאִים] *pl. III cs.* Jer 24,1.

———v. n. pr.———

דָּוָה] *infin. suff.* דְּוָתָהּ

languescere (de infirmitate menstrua).

התיחד לכאב הנשים בימי וסתן ונדתן; ויש מחברין אותו עם דב וזב.

Lev 12,2.

דָּוֶה *adj.*

languidus, aeger, afflictus.

Thr 5,17.

דָּוָה *f.* Lev 26,18‖Jes 30,22‖Thr 1,13.

וְהַדָּוָה Lev 15,33.

דְּוַי]

languor, morbus.

הראב"ע והרלב"ג פתרו כדוי לחמי כחליי בגופי ובבשרי (להם בערבית בשר), וי"ם כאלו אשה דוה יושבת באכלי לחמי וסעודתי; לדעת הטעצ"ג הכף שרשית (בהוראה הערבית פגעי המוזל), ריה"ל גורס מַדְוֵי לַחְמִי, כלומר לבושי בשרי, על־דרך לבש בשרי רמה (ז' ה'). והשבעים תרגמו בְּרֵיחַ לָבְיָא (או שַׁחַל)!!

Ps 41,4.

כִּדְוֵי [דְּוֵי] *cs.* Job 6,7.

דַּוֶּי

adj. aegrotus.

Jes 1,5‖Jer 8,18‖Thr 1,22.

מַדְוֶה [מַדְוֵה] *cs.* Dt 28,60.

מַדְוֵי *pl. cs.* Dt 7,15.

———מַדְוֶה (vestis) v. מַד———

°דְּוֹחַ

propellere, extrudere; purgare.

קרוב בהוראתו לדָחָה, דָּחַה ונדח במובן הדחת הלכלוך ושטיפתו; הדיחני דירמיה מוסב לד"ק על כלי ריק שאחרי התרוקנותו שטף ומרק או על התנין במובן דְּחִיָּה והקאה מן הבטן אחרי הבליעה.

Q. *Hi. 3 perf. suff.* הֲדִיחַנִי Jer 51,34.

יָדִיחַ *3 impf.* Jes 4,4.

יָדִיחוּ *pl.* Ez 40,38‖2Ch 4,6.

דּוּךְ] *3 perf. pl.* דָּכוּ

contundere.

קרוב לשלפניו בהחוק הסְעָלָה כחוק המכטא ואח לדָקַק בהוספת עָצְמָה לשתיהן.

Nu 11,8.

מְדֻכָּה] בַּמְּדֻכָּה

tudicula, mortarium.

Nu 11,8.

———conf. דָּכָה———

דּוּכִיפַת] הַדּוּכִיפַת

avis quaedam immunda. *Vulg.* upupa (gallus sylvestris?).

ת"א נר טורא. י"ם מן הערבית דיך (תרגול) או דו = זו (בעל) וכיפת סלע, והוא תרגול הבר, הדר בסלעים; ולד"ק שרשו דקף.

Lev 11,19.

וְהַדּוּכִיפַת Dt 14,18.

דּוּמָה

silentium, locus silentii: orcus.

שתיקה והפסק ובהשאל על המות והשאול, וקרוב לשרשי דמה ודמם.

Ps 94,17.115,17.

דּוּמִיָּה, דְּמִיָּה

silens, tacita, silentium, tacite; *quies, fiducia.*

Ps 22,3.39,3.62,2.65,2.

דּוּמָם Jes 47,5‖Hab 2,19.

וְדוּמָם Thr 3,26.

———v. n. pr.———

דּוּן] *3 impf.* יָדֹן

humilem esse, humiliari.

לד"ק לא ידון רוחי לא ישפיל (מן דון בערבית, ומזה שדון דאיוב לפי הקרי, כלומר להשפיל עצמכם ולא לדבר גבוהה ועתק), אך לרב המפרשים הוא כמו יִדִּין (ודון ודין בשום ושים וכמו שבא בנפעל נָדוֹן); ואולי הוא מענין חק ומרק, לפי שהרוח הוא הוא המכלכל והנותן חיים לגוף. ור"י הלוי גורס לא־יִכּוֹן.

Gn 6,3.

———דִּין v. שָׁדוּן, מָדוֹן———

דּוּץ] *3 impf. f.* תָּדוּץ

saltare, fugere.

בארמית ובערבית הוראתו רקידה, והכונה שהראבה כאלו הוקדח לפניו במהול או יָרֵאָה ונרתעת מפניו, או כעין מליצת לפניו ילך דָּבָר (חבקוק ג' ה'), ורש"י ורלב"ג פתרוהו מלשון דיצה ושמחה; השבעים קורין תָּרוּץ.

Job 41,14.

———rad. דָּיַק v. דּוּק———

I דּוּר] *infin.* מְדוּר

habitare.

כמו מְגוּר, והפעל דיוע בארמית, ובדר"ל עם השמות מדור, דירה ודיור. ועיקר הוראתו הקפה וסביבה במובן משך הזמן ותקופת ימי הישיבה (ואולי ע"ש תמונת האהל הבדורית).

Ps 84,11.

———v. chald.———

II דּוּר

pila, rogus, orbis.

לד"ק האי דיהוכאל הוא שם בהוראת טור ערך וסדר ולדעת אחרים הוא מקור או צווי ע"מ קום; י"ב שם דור הָעֲצִים, וי"ב דוד (גרדף אל סיר) העצמים. ובא ב"ם כַּדּוּר בטעם כָּמוֹ דוּר, אך לדעת הקדמונים הכף שרשית (ע"מ שַׁבּוּר)

ככדור שבדר"ל, ע"כ רשמתי אותם גם בשרשי אות כ"ף. השבעים קורין בישעיה כ"ט ג' כְּדָר!!

Ez 24,5.

כַּדּוּר (?) Jes 22,18.29,3.

מְדוּרָה] הַמְּדוּרָה

rogus, pyra.

מערכת העצים והאש; ויש מחברין מדָרתה דישעיה להפעלים העמיק הָרְחֵב שלפניה.

Ez 24,9.

מְדֻרָתָהּ *suff.* Jes 30,33.

דּוּר, דֹּר

periodus; aetas, homines aliqua aetate degentes; *habitatio, domicilium.*

עיקר הוראתו תקופת הזמן ובהשאל אל משך חיי האדם. השבעים קורין בתהלים כ"ב ל"א: יְסֻפַּר לאדני לדור בָּא. (ל"ב) וינידו וגו', ומקביל הטב אל עם נולד. ריה"ל גורס בראש' ו' ו' תמים היה בְּדָרָיו (ע' יחז' כ"ח ט"ו).

Ex 3,15.17,16 ‖ Dt 7,9.23,3.4.9. 32,5.7.20 ‖ Jud 2,10 ‖ Jes 13,20. 58,12. 60,15. 61,4 ‖ Jer 7,29. 50, 39‖Joel 2,2‖Ps 24,6.45,18.49,20. 61,7. 72,5. 73,15. 78,6. 8². 100,5. 105,8.112,2.145,4.13‖Prv 27,24. 30,11.12.13.14‖Eccl 1,4‖Esth 9, 28‖1Ch 16,15.

וְדוֹר Gn 15,16‖Eccl 1,4.

וָדוֹר, וָדֹר Dt 32,7‖Jes 13,20.34, 17.58,12.60,15.61,4‖Jer 50,39‖ Joel 2,2.4,20 ‖ Ps 10,6.33,11.45, 18.49,12.61,7.77,9.79,13.85,6.89, 2.5. 90,1. 100,5. 102,13. 106,31. 119,90. 135,13. 145,13. 146,10 ‖ Pev 27,24‖Thr 5,19‖Esth 9,28.

הַדּוֹר Ex 1,6‖No 32,13‖Dt 1,35. 2,14.29,21‖Jud 2,10‖Jer 2,31‖ Ps 12,8.

בַּדּוֹר Gn 7,1.

בְּדוֹר, בְּדֹר Ps 14,5. 90,1. 95,10. 102,25.109,13.

לְדוֹר, לְדֹר Ex 3,15 ‖ Jes 34,17. 51,8‖Joel 1,3.4,20‖Ps 10,6.33, 11. 48,14. 49,12.71,18.77,9. 78,4. 79,13.85,6. 89,2.5.102,13.19.106, 31.119,90.135,13.145,4.146,10 ‖ Prv 27,24‖Job 8,8‖Thr 5,19.

לַדּוֹר Ps 22,31.

לָדוֹר Jes 34,10.

מִדּוֹר, מִדֹּר Ex 17,16‖Jes 34,10.

דּוֹרִי *suff.* Jes 38,12.

דּוֹרוֹ Jes 53,8.

דּוֹרִים *I. pl.* Jes 51,8 ‖ Ps 72,5. 102,25.

דּוֹרוֹת, דֹּרוֹת *II. pl.* Jud 3,2 ‖ Jes 51,9‖Job 42,16.

הַדֹּרוֹת Jes 41,4.

לְדֹרוֹת Gn 9,12.

דְּוֹרוֹתֵינוּ, דֹּרוֹתֵינוּ *suff.* Jos 22, 27.28.

דֹּרֹתֵיכֶם Lev 23,43.

לְדֹרֹתֵיכֶם Gn 17,12 ‖ Ex 12,14. *17.*16,32.*33.*29,42.30,8.10.31.31, 13 ‖ Lev 3,17.*10,9.23,14.31.41. 24,3.*6,11.22,3.23,21‖Nu 9,10.10, 8.15,14.15.*18,23.*21.23.35,29.

בְּדֹרֹתָיו Gn 6,9.

לְדֹרֹתָיו Lev 25,30.

לְדֹרֹתָם Gn 17,7.9 ‖ Ex 12,42.27, 21.30,21.31,16.40,15 ‖ Lev 7,36. 17,7.21,17‖Nu 15,38.

———v. ch. et n. pr.———

דִּישׁ, דּוּשׁ] *1 perf.* וְדַשְׁתִּי

conterere, conculcare.

ענינו דריסה, רמיסה וכתיתה, והתיחד להכיטת השבלים להוציא גרגריהם. אָדוֹשׁ בא בא' נוספת, ולד"ק פעל בפני עצמו. רד"ק פירש כעגלה דשא, שרועה תמיד בדשא, וי"ת רַבְקָא (מַרְבֵּק) כמו דְּשָׁנָה.

Jud 8,7.

דָּשׁ *pt.* 1Ch 21,20.

דָּשָׁא (= דָּשֶׁה) *f.* Jer 50,11.

אָדוֹשׁ *infin.* Jes 28,28.

לָדוּשׁ, לָדֹשׁ 2R 13,7‖Hos 10,11.

בְּדִישׁוֹ *suff.* Dt 25,4,

דּוּשָׁם Am 1,3.

וָדוּשִׁי *imper. f.* Mich 4,13.

תָּדוּשׁ *2 impf.* Jes 41,15‖Hab 3,12.

יְדוּשֶׁנּוּ [יָדוּשׁ] *3 impf. suff.* Jes 28,28.

תְּדוּשָׁהּ [תָּדוּשׁ] *f. suff.* Job 39, 15.

וָנָדוּשׁ] *Ni. 3 perf.* Jes 25,10.

כְּהִדּוּשׁ (= כְּהִדּוֹשׁ) *infin.* Jes 25,10.

יוּדַשׁ [הוּדַשׁ] *Ho. 3 impf.* Jes 28,27.

דַּיִשׁ

tempus triturandi.

זמן הדישה, ומזה לדעת הראשונים לא תחסם שור בדישו במשך הזמן והעונה שדשים.

Lev 26,5.

מְדוּשָׁתִי] *suff.* מְדוּשָׁתִי

trituratio, trituratum.

י"א שהוא כנוי לבבל וי"א לישראל, ולרש"ל אל הגבואה, כלומר מה שדשתי מתבואתי (מגבואתי) ומה שיצא לי מגרני הגדתי לכם.

Jes 21,20.

———v. ch. et n. pr.———

דָּחָה] *2 perf. suff.* דְּחִיתַנִי

trudere, impellere ad lapsum, subvertere.

אח לדוה, נדח, דחה, דחף ודחק. לא דבאנו בזה נדחי עולם דירמיה מ"ט ל"ו מפני שהדלי"ת דגושה, ומקומו בפעל נדח; ולד"ק שרשו דוּחַ, ובדוחו ראויה הגניבה להוות מלעיל ובאה מלרע מפני הטעם המפסיק. השבעים קורין בתהלים ל"ה ה': הֹדֹם בכנוי, כוֹרְסָם בפסוק שלאחריו.

Ps 118,13.

דֹּחֶה *pt.* Ps 35,5.

הַדְּחוּיָה [הַדָּחוּי] *pt. pass. f.* Ps 62,4.

דָּחֹה *infin. abs.* Ps 118,13.

לְדַחוֹת *cs.* Ps 140,5.

גִּדְחֵי [נִדְחֵי] *pt. pl. cs.* Jes 11, 12.56,8‖Ps 147,2.

יִדָּחֶה *3 impf.* Prv 14,32.

דֻּחוּ [הֻדַּחוּ] *Pu. 3 perf. pl.* Ps 36,13.

דִּחִי]

lapsus.

Ps 56,14.116,8.

מִדְחֶה

lapsus, ruina.

Prv 26,28.

———conf. נֶדֶח———

יִדַּחוּ *Ni. 3 impf. pl.* [דָּחַח]
expellere.
Jes 23,12.

דֹּחַן
milium.
מין ממיני דקטניות.
Ez 4,9.

°דָּחַף
protrudere, impellere; *Ni.* properare.
דחיה ולחיצה פתאומית, ובדרו״ל מיתה דחופה.
דָּחוּפִים *pt. pass. pl.* Esth 3,15.
וּדְחוּפִים Esth 8,14.
נִדְחַף *Ni. 3 perf.* Esth 6,12 ‖ 2Ch 26,20.
מַדְחֵפָה *pl.* [לְמַדְחֵפָה]
lapsus; *Vulg.* interitus.
לד״ק הוא שם תאר לפה, רשת ומוקשים הנוכרים למעלה במזמור זה.
Ps 140,12.

°דָּחַק
trudere, premere.
לדוץ ונגישה, ובערבית בהוראת גרושה, (ומצאנו להפך גרש בעברית בהוראת נגישה, יחזקאל מ״ה ט׳). ורו״ל השתמשו הרבה בפעל זה.
וְדָחֲקוּהָם *pt. pl. suff.* Jud 2,18.
יִדְחָקוּן *3 impf. pl.* Joel 2,8.

דַּי
sufficientia, satis; כְּדֵי, בְּדֵי secundum copiam, pro ratione; מִדֵּי s. c., quoties, quotiescunque.
ע״מ גַּי, גַּי־, וענינו שעור כמות בכל הצורך והקפוץ, ובא בהשאל על הזמן, ולד״ק יש בו מעין עיקר שרש מִדָּה; לד״ק לְמַדֵּי מָרכב מן מה ודי, ובדֵים אין המ״ם כנוי כ״א ע״מ הַיָּם, רִיקָם, אך דַּיָּךְ יוכיח. י״נ בירמיה ובחבקוק בדי שָׁוְא. השבעים קורין בירמיה כ׳ ח׳: כְּרַבְּמֵרִי הַדָּבָר אֶשְׁחָק(!!), ובנ״א נ״ח בְּרֹאשׁ ת׳ בְּדֵי אַשׁ.
Mal 3,10.
וּכְדֵי Esth 1,18.
לְמַדֵּי 2Ch 30,3.
דַּיֶּךָ *suff.* Prv 25,16.

דַּיִּם Ex 36,7‖Jer 49,9‖Ob 5.
דֵּי *cs.* Lev 5,7.12,8.25,28‖Dt 15,8‖Jes 40,16².
וְדֵי Prv 27,27.
בְּדֵי Jer 51,58²‖Nah 2,13‖Hab 2,13²‖Job 39,25.
כְּדֵי Lev 25,26‖Dt 25,2‖Jud 6,5‖Neh 5,8.
מִדֵּי, מִדֵּי...וּמִדֵּי Ex 36,5‖1S 1,7.7,16.18,30‖1R 14,28‖2R 4,8‖Jes 28,19.66,23²‖Jer 20,8.31,20(19).48,27‖Zach 14,16‖2Ch 12,11.24,5.
דִּיגוּם *3 perf. pl. suff.* [דִּיג]
piscari.
פעל נגזר מן השם דג.
Jer 16,16.
דַּיָּגִים *pl.* [דַּיָּג, דַּיָּג]
piscator.
שם ע״מ צַיָּד, מַלָּח, נַלָּב.
Ez 47,10.
לְדַיָּגִים K., לְדַיָּגִים Q. Jer 16,16.
הַדַּיָּגִים Jes 19,8.

דּוּגָה
piscatio.
ספינה קטנה של הדַיָּגים, ובדרו״ל מכר את הספינה לא מכר את הדוּגִיות (כ״ב ע״נ א׳).
Am 4,2.
——conf. דָּגָה et n. pr.——

דַּיָּה [וְהַדַּיָּה]
avis quaedem rapax et impura, vultur. *Vulg.* milvus.
י״א מפני ששחור כדיו, וכעין ראיה לזה ממה שאמרו חז״ל החסידה זו דיה לבנה (חולין ס״ג א׳), וי״א שיסודו דָּאָה ע״ש מהירות עפיפותו.
Dt 14,13.
דַּיּוֹת *pl.* Jes 34,15.

דְּיוֹ [בַּדְּיוֹ]
atramentum.
מי שחור לכתיבה, ובערבית כַּאוֹ, ולפ״ז נראה שיסודו דוה ע״ש שנוזל וזב מפי הקולמס.
Jer 36,18.

דִּין et דִּין [דָּן]
regere, moderari; iudicare, *damnare, punire; tueri;* litigare.
הוראתו ידועה, וי״פ מזה השם אָדוֹן. לד״ק גם לא ידון רוחי מיסוד זה, ע״כ הובא גם פה; ור״י הלוי נורס: לא יָכוֹן רוחי; ובתהלים ב׳ ח׳ וט׳: וַעֲשֵׂה אֵלַי משפט צוית וְעָלַיִךְ למרום; שובה דָּדִין עמים...
Jer 22,16.
דָּנַגִּי *3 perf. suff.* Gn 30,6.
דָּנוּ *pl.* Jer 5,28.
דָּן *pt.* Gn 15,14‖Jer 30,13.
לָדִין [דִּין] *inf. cs.* Jes 3,13 ‖ Ps 50,4‖Eccl 6,10.
דִּין *imper.* Job 35,14.
וָדִין Prv 31,9.
דִּינוּ *pl.* Jer 21,12.
תָּדִין *2 impf.* Zach 3,7.
תְּדִינֵנִי *suff.* Ps 54,3.
יָדִין *3 impf.* Gn 49,16 ‖ Dt 32,36 ‖ 1S 2,10 ‖ Ps 7,9.9,9.72,2.96,10.110,6.135,14‖Job 36,31.
יָדוֹן (= יָדִין?) Gn 6,3.
נָדוֹן *Ni. pt.* 2S 19,10.

דִּין
iudicium, locus iudicii, forum; causa forensis, lis; culpa, crimen; sententia iudicis; ius.
ובאור שַׁדִּין דאיוב לת״י ורש״י שיש דין וְדִיוָן, י״נ שַׁדָּי, ולדעתי לשון ערבית היא شد בהוראת פגע אמון ושד׳, ע״כ הבאתיו גם בערך שָׁדַד.
Dt 17,8‖Jer 5,28².22,16‖Ps 76,9.140,13 ‖ Prv 20,8.22,10.29,7.31,5.8‖Job 36,17.
דָּן, וְדִין Job 36,17‖Esth 1,13.
לְדִין Dt 17,8.
מִדִּין Jes 10,2.
שַׁדִּין K., שַׁדּוּן Q. Job 19,29.
וְדִינִי *suff.* Ps 9,5.
דִּינֶךָ Jer 30,13.

(?)מִדִּין
ליונתן ורש״י כמו דין והמ״ם כמ״ם של משפט, לדרד״ק והרלב״ג הוא שעצ״ם העיר מְדִין במדבר יהודה (יהושע ט״ו ס״א), ישם באותו המקום היו יושבים ומתעכבים הנוסעים מפחד אויב (ואולי יש לפתרו מן בִּבְרֵי מִדְיָן דישעיה ס׳ ו׳ ומקביל היטב אל רכבי אתנות צחיות), אכן לדעת האחרונים יסודו מָדַד, ע״ש.
Jud 5,10,

דַּיָּן [לְדַיָּן]
iudex, patronus.
1S 24,16.
וְדַיָּן *cs.* Ps 68,6.

מָדוֹן (2S 21,20 Q.)
contentio, lis, rixa.
אח אל ריב הנרדף לדין ומשפט.
Jer 15,10 ‖ Ps 80,7 ‖ Prv 15,18.16,28.17,14.22,10.26,20.28,25.29,22.
וּמָדוֹן Hab 1,3.
מִדְיָנִים K., מִדְיָנִים, מִדְיָנִים Q. *pl.* Prv 18,18.21,9.*25,24*.19.23,29.26,21.27,15.
וּמִדְיָנִים K., וּמִדְיָנִים Q. Prv 18,19.
מִדְיָנֵי *cs.* Prv 19,13.
מִדְיָנִים, מִדְיָנִים K., מִדְיָנִים Q. *II. pl.* Prv 6,14.19.10,12.

מְדִינָה וּמְדִינָה, מְדִינָה
provincia; regio, terra.
פלך ומחוז המתנהג ע״פ שר ודַיָּן אחד; בערבית, בסורית ובדרו״ל במובן עיר.
Esth 1,1.*8,9.9,30*.22.3,12.*8,9*⁴.14.*8,13*².4,3.8,*17*².9,28²‖Dan 11,24.
וּמְדִינָה Esth 8,11.
הַמְּדִינָה Dan 8,2 ‖ Esr 2,1 ‖ Neh 7,6.11,3.
בַּמְּדִינָה Eccl 5,7‖Neh 1,3.
מְדִינוֹת *pl.* Esth 1,16.*8,12.9,2.20*.22.*3,13*.2,3.3,8.4,11.8,5.9,12.
הַמְּדִינוֹת 1R 20,14.15.17.19 ‖ Esth 1,3.8,9.9,3.4.
וְהַמְּדִינוֹת Eccl 2,8.
בִּמְדִינוֹת Esth 9,16.
בַּמְּדִינוֹת Thr 1,1.
לַמְּדִינוֹת Esth 2,18.
מִמְּדִינוֹת Ez 19,8.
——v. ch. et n. pr.——

דֵּיק
propugnaculum, turris speculatoris, specula.

יִדְכָּא *3 impf.* Job 22,9.
וְיִדַּכְּאוּ *Hith. 3 impf. pl.* ת׳ ויתדכאו; לבן־נפתלי וַיִּדָּכְאוּ, וַיִּדָּכְאוּ.
Job 5,4.34,25.

דַּכָּא
contusus, contritus, *pulvis;* afflictus, miser.
Jes 57,15‖Ps 90,3.
דַּכְּאֵי־ *pl. cs.* Ps 34,19.
וְדָכָה K. *3 perf.* [דָּכָה]
contundi; *Pi.* contundere.
לד״ק הכתיב וְדָכָה, שם התאר לעני והלך, והשבעים קורין יְדַכּוּ בכנוי:
Ps 10,10.
יְדָכֶה Q. *3 impf.* Ps 10,10.
וְנִדְכֵּיתִי [נִדְכֶּה] *Ni. 1 perf.* Ps 38,9.
וְנִדְכֶּה *pt.* Ps 51,19.
דִּכִּיתָ [דַּכֶּה] *Pi. 2 perf.* Ps 51,10.
דִּכִּיתָנוּ *suff.* Ps 44,20.

דַּכָּה
contusio, contritio sc. testium.
מי שביציו מרוחים וכתושים.
Dt 23,2.

דַּךְ
contritus, afflictus; al. contundens, castigans.
שה״ת לאיש נענה ונדכה, עָנִי ושפל רוח; דָּכָא דמשלי כ״ו ח״ח לפי עדות הראב״ע הרד״ק והמאירי המ׳, וא״כ הוא נ״כ שה״ת, ושעור הכתוב הדכא ישנא לשון שקר. ולפי הנוסחא דכיו פו׳ לשון שקר כמו איש או בַּעַל לשון שקר, שלשון תמיד נקבה; השבעים קורין ושנא אֱמֶת וכן הסורי ܣܢܝ ܫܩܪܐ, ויונתן הוסיף ארחא דקושטא:
Ps 74,21.
וָדָךְ Ps 10,18.
לַדָּךְ Ps 9,10.
דַּכָּו (al. דַּכָּיו *pl. suff.*) Prv 26,28.

דַּכְּיִם *suff.* [דַּכִּי]
contusio, collisio *fluctuum, fragor.*
שם ע״מ דַּמִּי, עָנִי חָלִי, והוראתו משברים וגלים המואנים ברעש.
Ps 93,3.
——דָּלַל v. דַּל——

[דָּלַג] הַדּוֹלֵג *pt.*

salire, transilire.

הוראתו ידועה, וע׳ הערה לדלג.

Zeph 1,9.

[דִּלֵּג] מְדַלֵּג *Pi. pt.* Cant 2,8.

[אָדַלֵּג־] אֲדַלֵּג *1 impf.* 2S 22, 30‖Ps 18,30.

יְדַלֵּג *3 impf.* Jes 35,6.

דָּלָה

pendere, haurire, extrahere, liberare.

ענין העלאה והרמה, ואח״כ רחוק לו תָּלָה, תֵּל, תָּלוּל. דַּלְיוֹ דמשלי לד״ק צווי פֹּעֵל ולדעת אחרים עבר קל מן דָּלַל ע״מ סַפּוּ; אמנם יש מעין דוגמתו במלת נָטְיוֹ דתהלים ע״ג ב׳ לפי הקרי; וי״נ דַּלְיוֹ, והוא שם.

Ez 2,19.

דָּלְיוֹ (= דָּלִיוֹ) *3 perf. pl.* Prv 26,7.

דָּלָה *infin.* Ex 2,19.

יִדְלֶנָּה [יִדְלֶה] *3 impf. suff.* Prv 20,5.

תִּדְלֶנָה [תִּדְלֶה] *3 impf. pl. f.* Ex 2,16.

דִּלִּיתָנִי [דִּלָּה] *Pi. 2 perf. suff.* Ps 30,2.

מִדְלִי [דְּלִי]

haustrum, *uter*.

כלי השאיבה שמעלים בו מים. בדקדוק מִדְלָיוֹ לד״ק הוא יחיד כמו דַּלְיוֹ ע״מ פְּרָיוֹ מן פְּרִי, ואחרים אומרים שהוא הרבים דַּלִּים מן היחיד דַּלִּי, ונראה יותר שהוא רבוי זוגי ומהראי דַּלָּיו ע״מ לָחָיָיו; להראב״ע הוא כמו מַדָּלְיוֹתָיו. ולכל הדעות בא שלא כמשפט.

Jes 40,15.

מִדְּלָיָן *du. suff.* Nu 24,7.

הַדְּלִיוֹתָיו, הַדְּלִיתָיו *pl. suff.* [דָּלִית]

rami, palmites.

הענפים והשרשים העליונים, וע׳ הערה לזַלְזַלִּים.

Jer 11,16‖Ez 17,6.23.19,11.31,7. 9.12.

וְדַלְיוֹתָיו Es 17,7.

דַּל

ianua, valva ianuae = דֶּלֶת.

לרש״י השפה העליונה וי״ת זְקוּף פפותי׳, ולהראב״ע כמו דלת וכמעם פתחי פיך וכן תרגמו השבעים. וע׳ הערה למלת בָּדָל.

Ps 141,3.

דֶּלֶת

valva, tabulae ianuae, ianua; columnae voluminis s. libri; *fig. puella levis.*

Cant 8,9.

הַדֶּלֶת, הַדֶּלֶת Gn 19,9.10 ‖ Ex 21,6 ‖ Jud 19,22 ‖ 2S 13,17.18‖ 1R 6,34² ‖ 2R 4,4.5.33.6,32.9,3. 10‖Jes 57,8‖Prv 26,14.

וְהַדֶּלֶת Gn 19,6.

בַּדֶּלֶת 2R 6,32.

וּבַדֶּלֶת Dt 15,17.

לַדֶּלֶת Ez 41,24.

דִּלְתֶךָ (= דִּלְתְּךָ) *suff.* Jes 26, 20.

בְּדִלְתוֹ 2R 12,10.

דְּלָתַיִם *du.* Dt 3,5 ‖ 2S 23,7‖ Jes 45,1‖Jer 49,31 ‖ Mal 1,10 ‖ Eccl 12,4‖2Ch 8,5.14,6.

וּדְלָתַיִם, וּדְלָתַיִם Ez 38,11 ‖ Job 38,10.

בִּדְלָתַיִם Job 38,8.

דַּלְתֵי *cs.* Job 3,10.41,6.

וְדַלְתֵי Ps 78,23‖2Ch 4,22.

לְדַלְתֵי 1R 7,50.

מִדַּלְתֵי Jos 2,19‖Jud 11,31.

דַּלְתָי *suff.* Job 31,32.

דַּלְתֶיךָ Zach 11,1.

דַּלְתֶיהָ Jos 6,26‖1R 16,34.

דְּלָתוֹת *II. pl.* Jer 36,23 ‖ Ez 41,43.24³‖Neh 6,1.

וּדְלָתוֹת 2Ch 4,9.

הַדְּלָתוֹת Neh 7,1.3.13,19.

לַדְּלָתוֹת Ez 41,27.

דַּלְתוֹת *cs.* Jud 3,23.24.25.19,27‖ 1S 3,15.21,14 ‖ 1R 6,31.32.34 ‖ 2R 18,16‖Jes 45,2‖Ez 26,2.41, 25 ‖ Ps 107,16 ‖ Neh 6,10 ‖ 2Ch 28,24.29,3.7.

בְּדַלְתוֹת Jud 16,3.

לְדַלְתוֹת 1R 7,50‖1Ch 22,3(2).

דַּלְתֹתַי *suff.* Prv 8,34.

דַּלְתֹתֶיהָ, דַּלְתֹתָיו Neh 3,1.*3.6*, *13*.14.15‖2Ch 4,22.

וְדַלְתוֹתָיו 2Ch 3,7.

וְדַלְתוֹתַיהֶם 2Ch 4,9.

—v. n. pr.—

[דָּלַת] וַתִּדְלַת *2 impf.*

turbare.

עכירת מים בדריסת הרגל, (וקרוב אל דָּלַג) וכן בסורית.

Ez 32,2

תִּדְלָתֵם *3 f. suff.* Ez 32,13².

[דָּלַל] דַּלּוֹתִי, דַּלֹּתִי *1 perf.*

deorsum pendere, vacillare; languidum, debilem esse.

יש מחלקין שרש זה לשתי הוראות מתנגדות דרמה והשפלה, ויש מחברין אותו כָּלוּ עם זל וגזל ומפרשים דַּלּוּ עיני כמו כָּלוּ (שמאכמטען), ע״כ לא הפרדנום זה מזה. לד״ק דַּלּוּ מאנוש נגו דאיוב הכונה על העובדים בחפירות העמוקות למכרי כסף והזהב שמעלים ומרימים אותם מכחוץ בחבלים והם נעים ונדים.

Ps 116,6.142,7.

דָּלְלוּ *3 perf. pl.* Jes 19,6.

דָּלוּ Jes 38,14‖Job 28,4.

דַּלּוֹנוּ *1 perf. pl.* Ps 79,8.

[דַּל] וְדַלִּים *pt. pl.* 2S 3,1.

יִדַּל *Ni. 3 impf.* Jes 17,4.

וַיִּדַּל Jud 6,6.

דַּל, דָּל

debilis, infirmus; tenuis, macer; pauper, humilis.

יָאֹמר על כחוש ורזה בגוף ובהשאל גם ברכוש או במעלה ובמצב, גם על חולה ממש (תהלים מ״א ב׳), וגם נרדף לענִי.

Lev 14,21.19,15‖1S 2,8‖2S 13, 4‖Am 5,11‖Ps 41,2.72,13.82,3. 4.113,7 ‖ Prv 14,31.19,17.21,13. 22,16.22.28,15 ‖ Job 34,19.28 ‖ Ruth 3,10.

דָּל, וְדָל, וָדָל Ex 23,3‖Zeph 3, 12‖Prv 19,4.28,11.

הַדַּל Jud 6,15.

וְהַדַּל Ex 30,15.

לַדַּל, לַדָּל Jes 25,4 ‖ Prv 22,9 ‖ Job 5,16.

דַּלִּים *pl.* Jes 10,2.11,4.14,30.26, 6‖Jer 5,4 ‖ Am 2,7.4,1.8,6 ‖ Prv 10,15.28,3.8.29,7.14 ‖ Job 20,10. 19.31,16.

הַדַّלִּים Jer 39,10.

דַּלּוֹת *pl. f.* Gn 41,19.

[דַּלָּה I] דַּלַּת *cs.*

tenuitas, paupertas, pauperes.

שם הכולל לעניים ופחותי עם.

2R 24,14.

וּמִדַּלַּת 2R 25,12‖Jer 40,7.

וּמִדַּלּוֹת *pl.* Jer 52,15.16.

[דַּלָּה II] מְדַלָּה

coma pendula, res pendula, licium.

ענינו מקלעת וארינה; דישעיה נאמר על המטה או על הזשוק הנשארים במנור הארגים, ודשה״ש בהשאל על תלתלי הראש. רש״י פי׳ שניהם מלשון נְבָה, ולהראב״ע ודרד״ק דאי דישעיה לשון מחלה הוא.

Jes 38,12.

וַדַּלַּת *cs.* Cant 7,6.

—v. n. pr. דִּלִּילָה—

[דָּלַף] דָּלְפָה *3 perf. f.*

stillare, lacrimare.

כטעם זלף בדרו״ל, נטיפה וגזילה.

Ps 119,28‖Job 16,20.

יִדְלֹף *3 impf.* Eccl 10,18.

דֶּלֶף

stillicidium.

Prv 27,15.

וְדֶלֶף Prv 19,13.

—v. n. pr.—

[דָּלַק] דָּלַקְתָּ *2 perf.*

ardere, flagrare; ardenter persequi.

קרוב לדלג ודרג והשאל על האש המתאחות והקופצת מדרה קל; ואולי דלקת הנרדפת לקדחת היא דבאה בדילוג (וועכסעל־פיעבער).

Gn 31,36.

וְדָלְקוּ *3 pl.* Ob 18.

דָּלְקֵנוּ *suff.* Thr 4,19.

דֹּלְקִים *pt. pl.* Prv 26,23.

לְדֹלְקִים Ps 7,14.

מִדְּלֹק [דָּלַק] *infin. cs.* 1S 17,53.

יִדְלַק *3 impf.* Ps 10,2.

הַדְלֵק [הִדְלִיק] *Hi. imper.* Ez 24,10.

יַדְלִיקֵם *3 impf. suff.* Jes 5,11.

דַּלֶּקֶת [וּבַדַּלֶּקֶת]

febris ardens.

Dt 28,22.

—v. ch.; דָּלֶת v. דָּלָה—

דָּם

sanguis, *met.* דַּם עֵנָב vinum; caedes, culpa profusi sanguinis.

לדעת רבים נקרא כן ע״ש האדמימות, ואולי ע״ש שהולך וסובב במרוצתו בדומיו, והדפק יקבר רק בחוש המשוש או לפי שממנו בא כח המדמה. בספרים מדויקים נמצא ביחוקאל ט׳ ט׳ הָמָם ת׳ דמים, ועל ותמלא הארץ חמס דבראשית רשום במסו״ק ב׳. י״ב בש״ב כ״א א׳: אל־שאול ואל־ביתו (= ביתו) דמים; וביחזקאל ט״ז ל״ו ובדמי, וע׳ רש״י; י״ב במשלי א׳ י״א: נארבה לַדָּם, וכן בי״ב ו׳ אֲרֹב־דָּם, ללא צדק, ומה יעשו בא׳ י״ח ומיכה ז׳ ב׳? ר״י דייפמאנן נורס באיוב ט״ז י״ח: אַל־תכסי דמעי לפי שאמר פני המרמרו מני בָכִי.

Gn 37,22‖Ex 7,19² ‖ Lev 3,17.7, 26.27.15,19.17,4².10.12² ‖ Nu 35, 27 ‖ Dt 17,8.21,8 ‖ 1S 25,31 ‖ 1R 18,28 ‖ 2R 3,23.21,16.24,4 ‖ Jes 15,9.34,6.59,7‖Jer 26,14 ‖Ez 16, 38.18,10.22,3.6.*9.12*.27.23,45.35, 6.39,17.19.43,18 ‖ Joel 3,3.4,19 ‖ Jon 1,14‖Ps 106,38 ‖ Prv 1,16.6, 17.12,6.30,33 ‖ Job 39,30 ‖ 1Ch 22,8(7)‖2Ch 19,10.

וָדָם, וְדָם Jer 7,6.*22,3* ‖ Ez 5,17. 23,37.45.28,23.33,25.35,6².44,7. 15‖Ps 94,21.

הַדָּם Ex 7,21. 12,7.13².22.23. 24, 6².8.29,12.20.21 ‖ Lev 1,5².3,2.4, 6.7.17.18².8,15².*9,9*.19.24².30.9,9. 12.18.16,14.19.17,6.10.11.19,26 ‖ Nu 35,19.21.24.25.27².33‖Dt 12, 16.23².19,6.12.21,7.8.9‖Jos 20,3. 5.9 ‖ 1S 14,32.33.34 ‖ 2S 14,11 ‖ Ez 33,25.36,18 ‖ 2Ch 29,22².30, 16.

וְהַדָּם Dt 12,27.

בְּדָם 1S 19,5‖1R 2,9 ‖ Ez 14,19 ‖ Ps 68,24.

בַּדָּם Gn 37,31‖Ex 12,22‖ Lev 4, 6.5,9.9,9.17,11‖2S 20,12‖ Jes 59, 3‖Thr 4,14.

וּבְדָם Ez 38,22.

כַּדָּם 2R 3,22,

לְדָם Ex 4,9.7,17.20‖Dt 17,8 ‖ Ez 35,6‖Joel 3,4 ‖ Ps 78,44.105,29‖ Prv 1,11‖2Ch 19,10.

לַדָּם Nu 35,33.

מִדָּם Dt 32,42 ‖ Jes 34,7‖ Jer 48, 10‖Hos 6,8‖Ps 16,4.

דַּם *cs.* Gn 9,6‖Ex 23,18.24,8.34, 25 ‖ Lev 4,7.7,14.33.14,17.28.17, 14.19,16 ‖ Dt 19,10.13.27,25.32, 43‖1R 21,19.22,35‖2R 16,13.15. 24,4‖ Jes 66,3 ‖ Jer 2,34.19,4.22, 17 ‖ Ez 16,38 ‖ Ps 79,10.106,38 ‖ Thr 4,13.

הֲדַם *interrog.* 2S 23,17 ‖ 1Ch 11,19.

וְדַם Nu 23,24 ‖ Dt 12,27.32,14 ‖ Jes 1,11‖Ez 39,18‖Ps 50,13.

בְּדַם Lev 14,6.51.52 ‖ Nu 35,33 ‖ 2S 3,27 ‖ Zach 9,11 ‖ Ps 58,11 ‖ Prv 28,17.

וּבְדַם Gn 49,11.

לְדַם Lev 16,15.

מִדַּם Ex 29,12.30,10‖Lev 4,5.16. 25.*34*.5,9.14,14.*25*.16,14.*18* ‖ Dt 32,42 ‖ 2S 1,22‖Jes 34,6 ‖ Ez 45, 19.

וּמִדַּם Lev 16,18.

דָּמִי *suff.* 1S 26,20‖Job 16,18.

וְדָמִי Jer 51,35.

בְּדָמִי Ps 30,10.

דָּמוֹ, דָּמְהוּ 2S 1,16‖1R 2,37.21, 19.

בְּדָמָהּ(?) Ez 19,10.

מִדָּמָהּ Ez 32,6.

דָּמֶךָ Ez 21,37.22,13.

בְּדָמֶךָ Ez 16,22.22,4.

דְּמָכֶם Gn 9,5.

דָּמוֹ Gn 9,4.6.37,26.42,22‖Ex 29, 16 ‖ Lev 1,11.*3,8.13*.15.4,25.7,2. 16,15².17,13.14² ‖ Dt 15,23 ‖ Jos

2,19² ‖ 2S 4,11 ‖ 1R 2,32.22,38 ‖ Ez 33,4.5.

וְדָמוּ Ez 3,18.*20.33,8*.33,6.

מְדָמוּ Ex 29,20‖Lev 8,23‖Ez 43, 20.

דָּמָה Lev 4,30.*34*. 10,18. 15,25 ‖ Nu 19,5‖Ez 24,7.8.

מִדָּמָה Lev 4,30.6,20.23 ‖ Nu 19, 4²‖2R 9,33.

דָּמֶם Lev 16,27 ‖ Nu 18,17 ‖ Jes 49,26‖Joel 4,21 ‖ Zeph 1,17‖ Ps 72,14.79,3‖2Ch 29,24.

וְדָמֶם Jud 9,24.

לְדָמֶם Prv 1,18,

מִדָּמֶם Jes 34,3‖Jer 46,10.

דָּמִים *pl.* Ex 4,25.26.22,1.2 ‖ Dt 19,10.22,8‖2S 16,8 ‖ Jes 1,15.33, 15‖Ez 7,23.9,9‖Nah 3,1‖ Ps 5,7. 9,13.26,9.55,24.59,3.139,19 ‖ Prv 29,10‖1Ch 22,8(7).

וְדָמִים Hos 4,2‖1Ch 28,3.

הַדָּמִים 2S 16,7.21,1‖ Ez 22,2.24, 6.*9*.

בְּדָמִים 1S 25,26.33‖Jes 9,4‖Hos 4,2‖Mich 3,10‖Hab 2,12.

בַּדָּמִים Ps 106,38.

לְדָמִים Mich 7,2.

מִדָּמִים Ps 51,16.

דְּמֵי *cs.* Gn 4,10.11 ‖ Lev 12,5 ‖ 2S 16,8‖1R 2,5².31‖2R 9,7.26² ‖ Jes 4,4‖Hos 1,4.

וּדְמֵי 2R 9,7.

בִּדְמֵי Lev 12,4‖2Ch 24,25.

וְכִדְמֵי Ez 16,36.

מִדְּמֵי 2S 3,28‖Hab 2,8.*17*.

דָּמַיִךְ *suff.* Ez 16,9.

בְּדָמַיִךְ , בִּדְמֵיךְ Ez 16,6².

דָּמָיו Lev 20,9 ‖ Ez 18,13 ‖ Zach 9,7.

וְדָמָיו Hos 12,15.

דָּמֶיהָ Lev 12,7.20,18‖Jes 26,21.

דְּמֵיהֶם

להבחור דאי דפסוק י״א דָּמָיִם חסר:

Lev 20,11.*12.13.16.27*‖1R 2,33.

———v. chald.———

I דָּמָה

similem esse, fieri; *Pi.* comparare; opinari; animum inducere, meditari aliquid facere

במובן ההתמשל וההתדמות. לד״ק דָּמִיתִי דירמיה הוא נקבה נוכחת ביו״ד נוספת, וכן תרגם הסורי (ע׳ מבוא לנה״א עמוד צ״ה וק״ם).

Ez 31,8‖Ps 144,4.

דָּמְתָה *3 perf. f.* Cant 7,8.

דָּמִיתָ *2 perf.* Ez 31,2.18.

דָּמִיתִי *1 perf.* Jer 6,2‖Ps 102,7.

דָּמוּ *3 pl.* Ez 31,8.

דָּמִינוּ *1 pl.* Jes 1,9.

דּוֹמֶה *pt.* Cant 2,9.

דְּמֵה *imper.* Cant 2,17.

וּדְמֵה Cant 8,14.

יִדְמֶה *3 impf.* Ps 89,7.

וְנִדְמֶה *1 impf. pl.* Jes 46,5,

נִדְמִיתָ *Ni. 2 perf.* Ez 32,2.

נִדְמוּ *3 pl.* Ps 49,13.*21*.

דִּמִּיתָ [דִּמָּה] *Pi. 2 perf.* Ps 50, 21.

דִּמִּיתִי *1 perf.* Nu 33,56‖Jes 14, 24.

דִּמְיֹתֶיךָ *suff.* Cant 1,9.

דִּמּוּ *3 pl.* Jud 20,5.

דִּמִּינוּ *1 pl.* Ps 48,10.

אֶדַּמֶּה *1 impf.* Hos 12,11‖ Thr 2,13.

תִּדַּמִּי *2 impf. f.* Esth 4,13.

יִדַּמֶּה *3 impf.* Jes 10,7.

תִּדַּמְיוּן *2 pl.* Jes 40,18.

תִּדַּמְיוּנִי *suff.* Jes 40,25.46,5.

אֶתְדַּמֶּה (= אֲדַמֶּה) *Hithpa. 1 impf.* Jes 14,14.

בְּדָמְךָ *suff.* [דָּם?]

similitudo.

לת״י ורש״י מלשון דמיון, ולד״ק מלשון דם ורטיבות; השבעים קורין בְּרִמּוֹן, ובנ״א בַּדָּמְךָ. ע׳ הערה למלת דם.

Ez 19,10.

כִּדְמָה [דְּמָה]

לת״י מלשון דמיון כלומר כִּדְמוּתָה, לרש״י שם אומה ולרד״ק כמו דִּמְּתָה, אך בלב הספרים המ״ם דגוש ע״כ הובא גם בשרש דָּמַם. רש״ם

פי׳ מן הערבית אַסוּרָה; ואולי בחלוף ד׳ בר׳, במובן בָּבְדָה בלשון זו (או קְדָמָה?).

Ez 27,32.

דְּמוּת

similitudo, imago; exemplar; species; instar.

2R 16,10 ‖ Jes 13,4.40,18 ‖ Ez 1, 5².26³.28.8,2.10,1.10.23,15.

וּדְמוּת Ez 1,10.13.16.22. 10,21. 22‖2Ch 4,3.

בִּדְמוּת Gn 5,1.

כִּדְמוּת Ps 58,5‖Dan 10,16.

בִּדְמוּתוֹ *suff.* Gn 5,3.

כִּדְמוּתֵנוּ Gn 1,26.

דִּמְיֹנוֹ [דִּמְיוֹן] *suff.* Ps 17,12.

———v. chald.———

II דָּמָה

[דָּמַם] *1 perf.* וְדָמִיתִי

silere, quiescere; perdere, vastare, destruere; conf. דָּמַם.

קרוב אל דום ודמם בהוראת דומיה, שתיקה, אפיסה וכליון. השבעים קורין בהושע: לָלַיְלָה דִּמִּיתִי (מלשון דמיון) אמך:

Hos 4,5.

תִּדְמֶה *3 impf. f.* Thr 3,49.

תִּדְמֶינָה *pl.* Jer 14,17.

נִדְמָה *Ni. 3 perf.* Jes 15,1² ‖ Hos 10,15‖Zeph 1,11.

נִדְמָתָה *f.* Jer 47,5.

נִדְמֵיתָה *2 perf.* Ob 5.

נִדְמֵיתִי *1 perf.* Jes 6,5.

נִדְמוּ *3 pl.* Hos 4,6.

נִדְמֶה *pt.* Hos 10,7.

נִדְמֹה *infin.* Hos 10,15.

דִּמֵּה־ *Pi. 3 perf.* 2S 21,5.

דְּמִי

quies.

בִּדְמִי יָמַי לת״י ורש״י מענין הלי ואפיסת כח, ולהראב״ע מן דָּם כלומר בעודי ברטיבות וכאביב ימי; השבעים קורין ברי״ש, מל׳ בְּרָמָה, וי״נ בְּדוּמָה יָמַי אוֹלִיכָה, בשער שאול פִּקְדֹתִי וג׳.

Jes 62,6.7‖Ps 83,2.

בִּדְמִי *cs.* Jes 38,10.

דָּמוּ , דָּמָמוּ *3 perf. pl.* [דָּמַם]

silere, tacere; stupere; quiescere, cessare; *Ni.* perire, vastari.

אח לדמה השני וחזק ממנו כחוק המבטא, ויש בהוראותיו גם ענין המתנה ויחול. השבעים קורין בתהלים קל״א ב׳ וּדוֹמַמְתִּי.

Ps 35,15‖Job 30,27.

דּוֹם , הוּם *imper.* Jos 10,12 ‖ Ez 24,17‖Ps 37,7.

דֹּמוּ *pl.* 1S 14,9‖Jes 23,2.

וְדֹמוּ Ps 4,5.

דֹּמִי *f. sg.* Ps 62,6.

וְדֹמִי Jer 47,6.

וָאֶדֹּם *1 impf.* Job 31,34.

תִּדֹּמִי *2 impf. f.* Jer 48,2.

יִדֹּם *3 impf.* Am 5,13 ‖ Ps 30, 13.

וַיִּדֹּם Lev 10,3‖Jos 10,13.

וְיִדֹּם Thr 3,28.

תִּדֹּם *f.* Thr 2,18.

יִדְּמוּ *3 pl.* Ex 15,16‖Ps 31,18 ‖ Thr 2,10.

וְיִדְּמוּ Job 29,21.

וְנִדְּמוּ [נִדַּם] *Ni. 3 pl.* Jer 25, 37.

יִדַּמּוּ , יְדַמּוּ *impf. 3 pl.* 1S 2,9‖ Jer 49,26.50,30.

תִּדַּמּוּ *2 pl.* Jer 51,6.

וְנִדַּמָּה־ (= וְנִדְמָה) *1 impf. pl.* Jer 8,14.

וּדוֹמַמְתִּי [דּוֹמֵם] *Pol. 1 perf.* Ps 131,2.

הַדְּמָנוּ [הִדְמִנוּ] *Hi. 3 perf. suff.* Jer 8,14.

דְּמָה [דֶּמֶה]

vastatio.

הוראתו שממה וכליון, ע׳ דָּמָה רפ׳, (ע׳ מבוא לנקוד האשורי צד ס״ה).

Ez 27,32.

דְּמָמָה

silentium, susurrus.

שתיקה אחר דרעש או הֲמָיָה בקול נמוך, (זייועלן, פליסטערן).

1R 19,12‖Job 4,16.

לְדָמְמָה Ps 107,29.

———הוּם v. הֲמָיָה, הוּמָם———

אמנם ליונתן, השבעים, רש״י ורד״ק הוא שעצ״ם דַּמְשֶׂק.

Am 3,12.

———v. n. pr.———

דּוֹנַג

cera.

פעל דנג בערבית יורה על הכתישה וההחלקה ומזה השם לשעוה.

Ps 68,3.

כַּדּוֹנַג , כַּדּוֹנֵג Mich 1,4 ‖ Ps 22, 15.97,5.

———יָדַע v. דָּעָה , דַּעַ etc.———

דָּעוּ [דָּעַךְ] *3 perf. pl.* דָּעֲכוּ

extingui, perire.

אח לזעך, וענינו קפיצה וגתור השלהבת, ונרדף אל כבה. השבעים קורין בתהלים קיח״ח ״כ: סַבּוּנִי כִדְבוֹרִים דּוֹעֲכוּ, בָּעֲרוּ כְאֵשׁ בְּקוֹצִים.

Jes 43,17.

יִדְעָךְ , יִדְעַךְ *3 impf.* Prv 13,9. 20,20.24,20‖Job 18,5.6.21,17.

נִדְעֲכוּ [נִדְעָכוּ] *Ni. 3 perf. pl.* Job 6,17.

דֹּעֲכוּ [הֹעַךְ] *Pu. 3 perf. pl.* Ps 118,2.

———cf. יָדַע v. דַּעַת; זָעַךְ———

דֹּפִי [דֹּפִי]

offendiculum, scandalum.

מום וחסרון, דבר שראוי לשקצו ולהדפו (פעיוועדפליכעס).

Ps 50,20.

דָּפַק [דָּפַק] *3 pl. perf. suff.* וּדְפָקוּם

pulsare, acrius propellere.

קרוב לְטָפַח (בדרז״ל), לְדַחֵק ולְטָפֵק במובן נגישה, נחיצה וקשקוש.

Gn 33,13.

דּוֹפֵק *pt.* Cant 5,2.

מִתְדַּפְּקִים [הִתְדַּפֵּק] *Hith. pt. pl.* Jud 19,22.

———v. n. pr.———

דָּקַק [דָּק , דַּק]

contundere, comminuere.

אח לשרש דָּכַךְ וחזק ממנו כחוק המבטא. י״נ בדהו״ב ל״ד ז׳ וְדַכֵּךְ ת׳ לְדַכֵּךְ.

Ex 32,20‖Dt 9,21.

וְתָדֹק *2 impf.* Jes 41,15.

דֹּמֶן

stercus, fimus.

זבל ואשפה שהולך לטמיון ולכליון, ונמצא ממנו פעל בערבית.

Ps 83,11.

כְּדֹמֶן 2R 9,37‖Jer 9,21.

לְדֹמֶן Jer 8,2.*16,4.25,33*.

מַדְמֵנָה

fimatum.

Jes 25,10.

———v. n. pr.———

דָּמַע [דָּמַע] *infin.* וְדָמֹעַ

lacrimare.

הנרת נטפי דמעות.

Jer 13,17.

תִּדְמַע *3 impf. f.* Jer 13,17.

דַּמְעֶךָ *suff.* [דֶּמַע] וְדִמְעֶךָ

lacrima, metaph. de lacrima olivarum et uvarum, i. e. de vino et musto.

שם כולל לשמן ויין; הלב הארץ תרגם השמרוני דֶּמַע ארעא.

Ex 22,28.

דִּמְעָה

lacrima.

Jes 25,8‖ Jer 8,23.9,17.13,17.14, 17‖Mal 2,13‖Ps 80,6.116,8‖Thr 2,18.

בְּדִמְעָה Ps 126,5.

מִדִּמְעָה Jer 31,16(15).

דִּמְעַת *cs.* Eccl 4,1.

דִּמְעָתִי *suff.* Jes 16,9‖ Ps 39,13. 42,4.56,9.

בְּדִמְעָתִי Ps 6,7.

דִּמְעָתֶךָ [דִּמְעָתְךָ] 2R 20,5 ‖ Jes 38,5‖Ez 24,16.

וְדִמְעָתָהּ Thr 1,2.

בִּדְמָעוֹת *pl.* Ps 80,6 ‖ Thr 2,11.

דַּמֶּשֶׂק (?)וּבְדַמֶּשֶׂק

pannus Damascenus.

י״מ כשם תאר למטוה משי יפה דבא מדמשק, וכן בלשונות אירופא ובערבית בהפך אתנן,

יְדַקְּנוּ [יָדַק] *3 impf. suff.* Jes 28,28.

הִדַּק *Hi. 3 perf.* 2R 23,15.

וְהִדַּק 2Ch 34,4.

וְהַדְקוֹת (al. תִּ) *2 perf. f.* Mich 4, 13.

הָדֵק *inf.* Ex 30,36.

לְהַדֵּק (= לְהָדֵק) 2Ch 34,7.

אֲדַקֵּם *1 impf.* 2S 22,43.

וַיֵּדֶק *3 impf.* 2R 23,6 ‖ 2Ch 15, 16.

יוּדַק [הוּדַק] *Ho. 3 impf.* Jes 28,28.

דַּק , דָּק

tenuis, comminutus, gracilis, macer; minutum, pulvisculus.

Ex 16,14² ‖ Lev 13,30.21,20 ‖ Jes 29,5.

כַּדַּק Jes 40,15.

דַּקָּה *f.* Lev 16,12 ‖ 1R 19,12.

דַּקּוֹת *pl.* Gn 41,6.23.

וְדַקּוֹת , וְדַקֹּת Gn 41,3.4.

הַדַּקּוֹת , הַדַּקֹּת Gn 41,7.24.

כַּדֹּק [דֹּק]

pannus tenuis.

כמעם נטה שמים כיריעה.

Jes 40,22.

———v. chald.———

יְדַקַּר

transfodere, confodere gladio.

הוראתו ידועה, ויש מחברים לו זכר.

דָּקְרוּ [דָּקְרוּ] *3 perf. pl.* Zach 12,10.

וּדְקָרֻנִי *suff.* 1S 31,4.

וּדְקָרָהוּ Zach 13,3.

וְדָקְרֻנִי [דְּקֹר] *imper. suff.* 1S 31,4 ‖ 1Ch 10,4.

וַיִּדְקֹר *3 impf.* Nu 25,8.

וַיִּדְקְרֵהוּ *suff.* Jud 9,54.

יִדְקֹר [נִדְקַר] *3 impf.* Jes 13,15.

מְדֻקָּרִים *Pu. pt. pl.* Jer 37,10 ‖ Thr 4,9.

וּמְדֻקָּרִים Jer 51,4.

מַדְקְרָה [כְּמַדְקְרוֹת] *pl. cs.*

confossiones (gladii).

Prv 12,28.

———v. n. pr.———

וְדָר [דַּר]

lapis quidam pretiosus; margarita (?).

מין אבן טובה או מרגלית, שכן שמה בערבית ובכפילת הרי״ש.

Esth 1,6.

———דור v. דר———

דְּרָאוֹן

aversatio, abominatio.

אח לזֶרא, וכן בערבית, שקוץ וגעל נפש; השבעים קורין לְרַאֲוָה, ולג״א כמו דֵּי־רָאוּת, וכת״י מסת חוינא.

Jes 66,24.

לְדַרְאוֹן *cs.* Dan 12,2.

הַדַּרְבָּן [דַּרְבָּן]

aculeus, stimulus boum.

ע״ש העקוץ החד של הדרבן; דרב בערבית לשון השחזה הוא.

1S 13,21.

כַּדַּרְבֹנוֹת [דַּרְבֹּן] *pl.* Eccl 12,11.

הַמַּדְרֵגָה [מַדְרֵגָה]

mons praeruptus. *Vulg.* maceria, sepes.

קרוב אל דֶּרֶךְ מפני דריסת הרגל וגם אל דָּלֶת מפני שקופצין ממדרגה למדרגה.

Cant 2,14.

הַמַּדְרֵגוֹת *pl.* Ez 38,20.

וְדַרְדַּר [דַּרְדַּר]

tribulus terrestris.

להראב״ע הוא קטן מקוץ מטעם הכפל.

Gn 3,18 ‖ Hos 10,8.

דָּרַךְ

calcare; arcum tendere; eundo, ingrediendo viam locumve calcare, progredi. *Hi.* assequi.

לד״ק הַדְרִיכָה דירמיה נ״א ל״ג כמו הַדְרִיקָה; י״נ שם נ׳: אֶל־יַחֲשׁוֹף הדרך קשתו, והשבעים קורין במיכה ה׳ ד׳ וכי ידרך בְּאַרְצָתֶנוּ.

Nu 24,17 ‖ Dt 1,36 ‖ Ps 7,13 ‖ Thr 1,15.2,4.3,12.

וְדָרַךְ Mich 1,3.

דָּרְכָה *f.* Jos 14,9.

דָּרַכְתָּ *2 perf.* Hab 3,15.

דָּרַכְתִּי *1 perf.* Jes 63,3 ‖ Zach 9,13.

דָּרְכוּ *3 pl.* Ps 64,4 ‖ Job 22,15. 24,11.

וְדָרְכוּ Ps 37,14.

דֹּרֵךְ *pt.* Jes 59,8.

וְדוֹרֵךְ , וְדֹרֵךְ Am 4,13.9,13 ‖ Job 9,8.

הַדֹּרֵךְ Jes 16,10 ‖ Jer 51,3.

כֹּדְרֵךְ Jes 63,2.

דְּרָכִים *pl.*

להבחור דורכים כדורכים מלאים!

Neh 13,15.

כִּדְרָכִים Jer 25,30.

דִּרְכֵי *pl. cs.* Jer 46,9.50,14.*29* ‖ 1Ch 8,40.

וְדִרְכֵי 1Ch 5,18 ‖ 2Ch 14,7.

דְּרוּכָה *pt. pass. f.* Jes 21,15.

דִּרְכוֹת *pl.* Jes 5,28.

וְאָדְרֵכֶם [אָדְרֵךְ] *1 impf. suff.* Jes 63,3.

תִּדְרֹךְ *2 impf.* Dt 33,29 ‖ Mich 6,15 ‖ Ps 91,13.

תִּדְרְכִי *f.* Jud 4,21.

יִדְרֹךְ *3 impf.* Jes 16,10 ‖ Jer 48, 33.51,3 ‖ Mich 5,4.5 ‖ Ps 58,8.

תִּדְרֹךְ *f.* Dt 11,24 ‖ Jos 1,3.

תִּדְרְכוּ *2 pl.* Dt 11,25.

יִדְרְכוּ *3 pl.* 1S 5,5.

יִדְרְכוּן Ps 11,2.

וַיִּדְרְכוּ Jud 9,27.

וְהִדְרִיךְ *Hi. 3 perf.* Jes 11,15.

הִדְרִיכֵהּ *suff.* Jer 51,33.

הִדְרַכְתִּיךָ *1 perf. suff.* Prv 4, 11.

הִדְרִיכוּהוּ *3 pl. suff.* Jud 20,43 ‖ Job 28,8.

מַדְרִיכָהּ *pt. suff.* Jes 48,17.

הַדְרִיכֵנִי *imper. suff.* Ps 25,5. 119,35.

אַדְרִיכֵם *1 impf. suff.* Jes 42, 16.

יַדְרֹךְ *3 impf.* Ps 25,9.

יַדְרְכֻנִי *suff.* Hab 3,19.

וַיַּדְרִיכֵם Ps 107,7.

וַיַּדְרִיכוּ *3 pl.* Jer 9,2.

דֶּרֶךְ , דֶּרֶךְ

iter, via; *trop.* agendi, vivendi ratio; Deum colendi ratio; cultus dei, religio; praecepta, leges; sors; (אֹרַח נ׳ (= ד׳ נָשִׁים menstruatio.

ע״ש שדורכין בה, וקשאל על מנהג, כמו מן רגל הָרַגְלַ, ועל משכב דודים (ישעיה נ״ז י׳, ירמיה נ׳ י״ב) גם שאר ההשאלות כָּלן מובנות ומלבנות. י״נ בהושע י׳ י״ב קְרָבֶךָ ת׳ בדרכך, ור״י הלוי נורס בעמוס ח׳ י״ד: וחי אֱדֹנָיִךְ באר שבע; השבעים קורין בתהלים ק״ו מ׳: דרך איש מושב; בקמ״נ י׳ נמצא בקצת נוסחאות בְּדֶרֶךְ מישור או בְּאֹרַח מישור ת׳ בארץ.

Gn 3,24.18,9.30,36. 31,23.35.38' 14.49,17 ‖ Ex 3,18.*5,3.8,23*.13,17' 18 ‖ Nu 10,33².*33,8*.14,25.20,17' 21,1.4.33.22,26 ‖ Dt 1,2.19.40.2,1' 8.3,1.11,30 ‖ Jos 2,7.8,15.10,10. 12,3 ‖ Jud 2,22.5,10.8,11.20,42 ‖ 1S 4,13.6,9.12.13,17.18².21,6 ‖ 2S 2,24.4,7.15,2.23.18,23 ‖ 1R 8,44. 48.16,26.18,27.43.19,4.22,43 ‖ 2R 3,8.9. 9,27. 11,16.19. 22,2.25,4² ‖ Jes 8,23.15,5.30,11.35,8.40,3.43, 16.19. 51,10. 57,14. 59,8. 62,10 ‖ Jer 4,11. 5,4.5.6,16. 10,2.12,1.18, 15. 21,8². 31,21(20). 39,4². 48,19. 50,5.52,7² ‖ Ez 8,5².16,25.31.18, 25.*29.33,17.20*. 21,2.24.25. 23,13. 40,6.10.20.22. *42,15.43,4*.24².27². 32.44².45.46. 41,11.12. 42,1.4. 7. 10.11.12⁴.15.43,1.4.44,1.4.46,2.8. 9⁵.47,2³.48,1 ‖ Hos 6,9.13,7 ‖ Am 8,13 ‖ Nah 2,2 ‖ Mal 3,1 ‖ Ps 1,6.2, 12.36,5.37,14. 50,23. 80,13.89,42. 107,4.40. 119,1.27.29.30.32.33. 139,24.143,8 ‖ Prv 4,19.8,2.9,15. 10,29.11,20.12,15.13,6.14,12.*16, 25*. 15,9.19. 21,2.8.29,27. 30,19², 20 ‖ Job 12,24.21,29.23,10.24, 18 ‖ Thr 1,12.2,15 ‖ Eccl 11,5 ‖ Esr 8,21 ‖ 2Ch 6,34.38.

וְדָרֶךְ Jes 3,12.35,8.40,14 ‖ Jer 32, 39 ‖ Ez 42,11 ‖ Am 2,7 ‖ Ps 1,6. 146,9 ‖ Prv 2,8.6,23.7,8.8,13.12, 26.28.13,15.30,19 ‖ Job 28,26.*38, 25*.

וְדֶרֶךְ Jes 35,8.

הַדֶּרֶךְ , הַדָּרֶךְ Gn 38,15.21 ‖ Ex 13,21.18,20.32,8 ‖ Nu 22,23².32 ‖ Dt 1,22.31. 5,30. 8,2. 9,12.16. 11, 28.*31,29*.13,6.14,24.19,3.6 ‖ Jos 2,22.3,4.9,13.24,17 ‖ Jud 2,17.4, 9 ‖ 1S 24,4.26,3 ‖ 1R 8,36.13,12². 26.19,7.20,38 ‖ 2R 3,8.6,19.7,15. 21,21 ‖ Jes 30,21.65,2 ‖ Jer 7,23. 42,3 ‖ Ez 21,26.42,1.47,15 ‖ Mal 2,8 ‖ Job 31,7.38,19.24 ‖ Esr 8, 31 ‖ Neh 9,12.19 ‖ 2Ch 6,27.18,23.

בְּהַדֶּרֶךְ Neh 9,19.

בְּדֶרֶךְ , בְּדָרֶךְ Gn 16,7. 24,48. 35, 19.48,7 ‖ Nu 9,10.21,22 ‖ Dt 28,7. 25 ‖ Jos 23,14 ‖ 1S 12,23.15,18.17, 52.24,20 ‖ 1R 2,2.13,10.15,26.34. 16,2.19.18,6².22,53 ‖ 2R 8,18.*16, 3*.27.21,22 ‖ Jes 8,11.10,24.26.42, 16.48,17.57,17 ‖ Jer 31,9(8) ‖ Ez 23,31 ‖ Am 4,10 ‖ Ps 25,12.32,8. 101,2.6. 107,7. 119,14. 139,24 ‖ Prv 1,15. 2,20. 4,11.14. 7,19. 9,6. 16,29.31.22,5.28,10 ‖ 2Ch 11,17. 20,32.21,6.13.

בַּדֶּרֶךְ , בַּדָּרֶךְ Gn 24,27.28,20.35, 3.42,38.45,24.48,7 ‖ Ex 4,24.18,8. 23,20.33,3 ‖ Nu 21,4.22,22.23.31. 34 ‖ Dt 1,33².2,27.6,7.*11,19*.17,16. 22,4.6. 23,5.*24,9.25,17*. 25,18. 27, 18.28,68 ‖ Jos 3,4.5,4.*5*.7 ‖ Jud 9, 25 ‖ 1S 6,12.15,2.20.24,8.28,22 ‖ 2S 13,30.16,13 ‖ 1R 8,44. 11,29. 13,9.10.17.24².25.28.18,7 ‖ 2R 2, 23.10,12.19,28.33 ‖ Jes 37,29.34 ‖ Jer 2,17 ‖ Ps 25,8.102,24.110,7 ‖ Prv 23,19.26,13 ‖ Ruth 1,7 ‖ Eccl 10,3.12,5 ‖ Esr 8,22 ‖ 2Ch 6,34.

וּבְדֶרֶךְ Nu 9,13 ‖ 1R 22,53² ‖ Ps 1, 1.

וּבַדֶּרֶךְ Jer 6,25.

הַבְּדֶרֶךְ *interrog.* Ez 20,30.

כְּדֶרֶךְ , וּכְדֶרֶךְ Gn 19,31 ‖ Nu 11,31.

לְדֶרֶךְ Jer 2,18² ‖ Ps 85,14.

לַדֶּרֶךְ , לַדָּרֶךְ Gn 42,25.45,21.23 ‖ Jos 9,11 ‖ Jes 49,11.

מִדֶּרֶךְ , מִדָּרֶךְ Dt 2,8 ‖ Jud 9,37 ‖ 2S 11,10.13,34 ‖ 2R 3,20 ‖ Jes 57, 14 ‖ Ez 9,2.43,2.44,3 ‖ Ps 107,17 ‖ Prv 2,12.21,16 ‖ Job 24,4.

דַּרְכִּי *suff.* Gn 24,42.56 ‖ 2S 22, 33 ‖ Jes 40,27 ‖ Ps 18,33.

הֲדַרְכִּי *interrog.* Ez 18,25.

דַּרְכֵּנוּ Jud 18,5 ‖ 1S 9,6.8.

דַּרְכֶּךָ [דַּרְכְּךָ] Gn 24,40 ‖ Ps 5,9. 27,11.*86,11*.37,5.67,3.77,14.20 ‖ Prv 3,23.5,8.

בְּדַרְכְּךָ Hos 10,13.

לְדַרְכְּךָ 1R 19,15.

דַּרְכֵּךְ Jes 57,10 ‖ Jer 2,23.33.36. 4,18.22,21 ‖ Ez 16,43 ‖ Hos 2,8.

מִדַּרְכֵּךְ Ez 16,27.

דַּרְכְּכֶם Jud 18,6.

לְדַרְכְּכֶם Gn 19,2 ‖ Jos 2,16 ‖ Jud 19,9.

דַּרְכּוֹ Gn 6,12.24,21 ‖ Jud 17,8 ‖ 2S 22,31 ‖ 1R 8,32 ‖ Jes 48,15.55, 7 ‖ Jer 10,23 ‖ Nah 1,3 ‖ Ps 18,31. 25,9.37,7.34 ‖ Prv 8,22.11,5.14,8. 16,9.17.19,3.20,24.21,29.22,6 ‖ Job 3,23.8,19.17,9.21,31.23,11. 36,23 ‖ 2Ch 6,23.

וְדַרְכּוֹ Ps 37,23.

וּבְדַרְכּוֹ Ez 46,8.

כְּדַרְכּוֹ K. Jer 17,10.

לְדַרְכּוֹ Gn 32,2.33,16 ‖ Nu 24,25 ‖ Jud 19,27 ‖ 1S 26,25 ‖ 1R 1,49 ‖ Jes 53,6 ‖ Jer 28,11.

מִדַּרְכּוֹ 1R 13,33 ‖ Jer 18,11.*25,5*. 26,3.*36,7*.35,15.36,3 ‖ Ez 3,18.13, 22.33,8.9².11 ‖ Jon 3,8.

וּמִדַּרְכּוֹ Ez 3,19.44,3.

דַּרְכָּהּ Job 28,23.

לְדַרְכָּהּ 1S 1,18.

דַּרְכָּם 1R 2,4.*8,25* ‖ Jer 3,21.6,27. 33,12 ‖ Ez 9,10.11,21.*22,31*. 14, 22.*23*.33,17. 36,17 ‖ Ps 35,6.49, 14 ‖ Prv 1,31 ‖ Job 6,18.19,12.29, 25 ‖ 2Ch 6,16.

בְּדַרְכָּם Ez 36,17.

בִּדְרָכָם Ez 36,19.

לְדַרְכָּם Jud 18,26 ‖ 1S 25,12.30, 2‖Jes 56,11.

מִדַּרְכָּם Jer 23,22 ‖ Ez 7,27‖ Jon 3,10.

וּמִדַّרְכָּם Jud 2,19.

דְּרָכִים *du.* Prv 28,6.18.

דְּרָכִים *pl.* Dt 28,7.25‖Jes 49,9 ‖ Jer 3,2.6,16‖Ez 21,24.

הַדְּרָכִים Ez 21,26.

דַּרְכֵי *cs.* 2S 22,22‖Jer 12,16. 32, 19‖Hos 14,10 ‖ Ps 18,22 ‖ Prv 3, 17.5,21.7,27.14,12.*16,25*.16,2.7 ‖ Job 34,21.40,19‖Thr 1,4.

בִּדְרָכֵי Ps 138,5 ‖ Prv 2,13‖ Eccl 11,9‖ 2Ch 17,3.6.21,12.22,3.28,2. 34,2.

וּבִדְרָכֵי 2Ch 21,12.

דְּרָכָי, דְּרָכַי *suff.* Jes 55,8.9.58, 2 ‖ Mal 2,9 ‖ Ps 39,2.95,10.119,5. 26.59.168.139,3 ‖ Prv 8,32.23, 26‖Job 13,15.31,4‖Thr 3,9.11.

הֲדַרְכִי *interrog.* Ez 18,29.

בִּדְרָכִי 1R 3,14.11,33.38‖Zach 3, 7‖Ps 81,14.

דַּרְכֵינוּ Thr 3,40.

כִּדְרָכֵינוּ Zach 1,6.

דְּרָכֶיךָ, דַּרְכֶּיךָ Ex 33,13 ‖ Dt 28, 29 ‖ Jos 1,8 ‖ Jes 58,13‖ Ps 25,4. 51,15.91,11‖Prv 3,6.4,26‖ Job 4, 6.21,14.22,3.28.

דְּרָכֶיךָ, דַּרְכֶּיךָ Jer 2,33.3,13‖Ez 7,4.16,47.61.

וּדְרָכֶיךָ Prv 31,3.

בִּדְרָכֶיךָ, בִּדְרָכֶךָ 1S 8,5‖ Jes 64, 4 ‖ Ez 28,15 ‖ Ps 119,37‖ 2Ch 6, 31.

כִּדְרָכֶיךָ, כִּדְרָכֶיךָ Ez 7,3.*8*.9.24, 14.

מִדְּרָכֶיךָ Jes 63,17.

דַּרְכֵיכֶם Lev 26,22‖Jes 55,8‖Jer 7,3.*26,13*.5.18,11 ‖ Ez 18,25.29. 20,43.36,61‖Hag 1,5.*7*.

בְּדַרְכֵיכֶם Ez 20,44.

מִדַּרְכֵיכֶם 2R 17,13‖Jes 55,9‖Ez 33,11.36,32‖Zach 1,4.

דַּרְכּוֹ, דַּרְכָּיו Dt 10,12.*11,22*.32, 4 ‖ Jos 22,5 ‖ 1S 18,14 ‖ 1R 8,39. 58 ‖ Jes 45,13.57,18 ‖ Hos 4,9.9, 8 ‖ Ps 10,5.103,7.145,17 ‖ Prv 3, 31. 10,9. 14,2.14,2.19,16.21,29 ‖ Job 24,13.26,14.34,27‖2Ch 6,30. 27,6.28,26.

וּדְרָכָיו 2Ch 13,22.27,7.

בִּדְרָכָיו,(S) בִּדְרָכָיו Dt 8,6.19,9.26, 17.28,9.30,16 ‖ 1S 8,3 ‖ 1R 2,3 ‖ Jes 42,24 ‖ Joel 2,7 ‖ Ps 119,3. 128,1.

כִּדְרָכָיו Jer 32,19 ‖ Ez 18,30.33, 20‖Hos 12,3.

מִדַּרְכָיו Jes 2,3‖Ez 18,23 ‖ Mich 4,2‖Prv 14,14.

דַּרְכֶיהָ Jer 2,23 ‖ Prv 3,17.6,6.7, 25.

דַּרְכֵיהֶם Jer 16,17‖Job 24,23.

בְּדַרְכֵיהֶם Jes 66,3‖Jer 18,15.

מִדַּרְכֵיהֶם Jer 15,7‖2Ch 7,14.

בְּדַרְכֵיהֶן Ez 16,47.

מִדְרָךְ [מִדְרָךְ] *cs.*
locus qui calcatur.
Dt 2,5.

דַּרְכְּמֹנִים [דַּרְכְּמֹנִים] *pl.*
daricus.
מטבע פרסית של זהב בערך עשרים מארק גרמניות. והוראת המלה בפרסית „איש קשת" או „בעל קשת", ע"ש צורת המטבע.
Esr 2,69 ‖ Neh 7,70(69).71(70). 72(71).

——conf. אַדַרְכֹּן p. 10b——

דָּרוֹם

plaga australis; *poët.* ventus australis.
נגב, תימן או יָמין, ושרשו מורה בערבית על זהר וחום השמש, וזה בנגוד אל צפון שנצפן ונסתר מַצְפֻּנָה.
Ez 21,2‖Eccl 1,6.

וְדָרוֹם Dt 33,23.

הַדָּרוֹם Ez 40,24². 27². 28². 44. 45. 42,12.13.18.

בַּדָּרוֹם Eccl 11,3.

לַדָּרוֹם Ez 41,11.

מִדָّרוֹם Job 37,17.

דְּרוֹר

liberatio, libertas; fluxus largus et liber: מָר־דְּ׳ myrrha quae sponte (nulla incisione facta) effluxit, i. e. praestantissima; avis quaedam celeriter volans, *hirundo, turtur.*
חפש וחרות, ומזה הצפור „שאינה מקבלה מרות והיא דרה בבית כבשדה", והשרף הנוטף מעצמו בלי מכריח.
Ex 30,23 ‖ Lev 25,10 ‖ Jes 61,1‖ Jer 34,8.15.17².

הַדְּרוֹר Ez 46,17.

וּדְרוֹר Ps 84,4.

כַּדְּרוֹר Prv 26,2.

דָּרַשׁ, דָּרֵשׁ

quaerere; adire, frequentare locum; percontari; postulare, poscere; operam dare alicui rei, studere.
כל הוראותיו העולות בקנה אחד מבוארות היטב על ידי הפסוקים. י"א שעיקר שרשו דָּשׁ, וקרוב בענין אל חָרַשׁ, לקח נ"כ מעבודת האדמה בהשאלה לחפוש וחקירה (ע' שופטים י"ד י"ח). השבעים קורין בתהלים ק"ט י' וְגָרְשׁוּ מֵחָרְבוֹתֵיהֶם.
Lev 10,16 ‖ 1Ch 10,14 ‖ 2Ch 16, 12.17,3.4.22,9.

דָּרְשָׁה *3 perf. f.* Prv 31,13.

דָּרַשְׁתָּ *2 perf.* 2Ch 24,6.25,15.

וְדָרַשְׁתָּ Dt 13,15.17,4.9‖2R 8,8.

דָּרַשְׁתִּי, דָּרַשְׁתִּי *1 perf.* Ps 34, 5.77,3.119,45.94.

וְדָרַשְׁתִּי Ez 34,10.11.

דִּרַשְׁתִּיךָ *suff.* Ps 119,10.

דָּרְשׁוּ, דָּרֵשׁוּ *3 pl.* Jes 9,12.31, 1 ‖ Jer 10,21 ‖ Ez 34,8 ‖ Ps 119, 155‖2Ch 25,20

וְדָרְשׁוּ Dt 19,18 ‖ Jes 19,3 ‖ Ps 109,10.

דִּרְשׁוּנִי *suff.* Jes 65,10.

דִּרְשׁוּהוּ Zeph 1,6.

וּדְרָשׁוּהוּ Ps 78,34.

דִּרְשׁוּם Jer 8,2.

דָּרַשְׁנוּ *1 pl.* 2Ch 14,6².

דִּרַשְׁנֻהוּ *suff.* 1Ch 13,3.15,13.

דֹּרֵשׁ, דּוֹרֵשׁ *pt.* Dt 11,12 ‖ Jer 30,17.38,4 ‖ Ez 34,6 ‖ Mich 6,8 ‖ Ps 9,13. 14,2. *53,3*. 142,5 ‖ Esth 10,3‖1Ch 28,9.

וְדֹרֵשׁ Dt 18,11‖Jes 16,5‖Prv 11, 27.

הַדֹּרֵשׁ Ez 14,10.

דֹּרְשֵׁי [דֹּרְשֵׁי] *pl. cs.* Ps 69,33.

וְדֹרְשֵׁי Ps 34,11.38,13.

דֹּרְשֶׁיךָ *suff.* Ps 9,11.

דִּרְשָׁיו, דִּרְשָׁו Ps 22,27.24,6.

דְּרוּשִׁים [דְּרוּשִׁים] *pt. pass. pl.* Ps 111,2.

דְּרוּשָׁה *f. sg.* Jes 62,12.

דָּרֹשׁ *infin. abs.* Lev 10,16 ‖ Dt 23,22.

דְּרוֹשׁ *cs.* Dt 22,2.

לִדְרוֹשׁ, לְדָרוֹשׁ Gn 25,22‖Ex 18, 15‖1S 9,9‖1R 14,5.22,8‖ 2R 1,3. *16*.6.22,18‖Ez 20,1‖Hos 10,12 ‖ Eccl 1,13 ‖ Esr 6,21.7,10 ‖ 1Ch 10,13.21,30.22,19(17) ‖ 2Ch 12, 14.14,3.*15,12*. 18,7.19,3.20,3.26, 5.30,19.31,21.32,31.34,3.26.

לְדַרְיָוֶשׁ Esr 10,16.

לִדְרָשׁ־ Ez 14,7.

הֲלִדְרֹשׁ *interrog.* Ez 20,3.

דָּרְשׁוֹ *suff.* 2Ch 26,5.

לְדָרְשָׁנִי Jer 37,7.

דְּרֹשׁ־ דְּרֹשׁ־ *imper.* 1R 22,5 ‖ Jer 21,2‖2Ch 18,4.

דִּרְשׁוּ *pl.* 2R 1,2.22,13‖Jes 1,17. 8,19.34,16.55,6 ‖ Am 5,6.14 ‖ Ps 105,4‖1Ch 16,11‖2Ch 34,21.

וְדִרְשׁוּ Jer 29,7‖1Ch 28,8.

דִּרְשׁוּנִי *suff.* Am 5,4.

אִדְרוֹשׁ, אֶדְרוֹשׁ *1 impf.* Gn 9, 5²‖Dt 18,19‖Ez 20,40.33,6‖Job 5,8.

וְאִדְרְשֵׁהּ־ 1S 28,7.

אִדְרְשֶׁנּוּ *suff.* Gn 9,5.

תִּדְרוֹשׁ, תִּדְרוֹשׁ *2 impf.* Dt 12, 30.23,7‖Ps 10,13.15‖Job 10,6.

תִּדְרְשֻׁנוּ *suff.* Dt 4,29 ‖ Thr 3, 25‖1Ch 28,9.

יִדְרוֹשׁ, יִדְרֹשׁ *3 impf.* Jes 8,19‖ Ps 10,4‖Job 39,8‖2Ch 15,13.

וְיִדְרֹשׁ 2Ch 24,22.

וַיִּדְרֹשׁ 2S 11,3‖2Ch 31,9.

יִדְרְשֻׁנוּ *suff.* Dt 23,22.

יִדְרְשֵׁהוּ Job 3,4.

וַיִּדְרְשֵׁהוּ 2Ch 1,5,

נִדְרוֹשׁ *1 pl.* Esr 4,2.

וְנִדְרְשָׁה 1R 22,7 ‖ 2R 3,11 ‖ 2Ch 18,6.

תִּדְרְשׁוּ *2 pl.* Dt 12,5 ‖ Am 5,5 ‖ Esr 9,12.

תִּדְרְשֻׁנִי *suff.* Jer 29,13.

תִּדְרְשֵׁהוּ 2Ch 15,2.

יִדְרְשׁוּ [יִדְרְשׁוּ] *3 pl.* Jes 11,10‖ Jer 30,14.

יִדְרְשׁוּן [יִדְרְשׁוּן] Jes 58,2.

וַיִּדְרְשׁוּ Jud 6,29.

יִדְרְשׁוּהוּ *suff.* Ps 119,2.

נִדְרְשׁוּ [נִדְרְשׁוּ] *Ni. 3 perf. pl.* 1Ch 26,31.

נִדְרַשְׁתִּי *1 perf.* Jes 65,1.

נִדְרֶשׁ *pt.* Gn 42,22.

הֵאָדֵרֶשׁ *inf. interrog.* Ez 14,3.

אֵדָרֵשׁ *1 impf.* Ez 14,3.20,3.31². 36,37.

מִדְרָשׁ [מִדְרָשׁ] *cs.*
sermo, commentarius.
יתכן שהמדרש הצטין על דברי הימים הפשוטים בדרישה וחקירה פרטית.
2Ch 24,27.

בְּמִדְרַשׁ 2Ch 13,22.

דָּשְׁאוּ [דָּשְׁאוּ] *3 perf. pl.*
germinare, gramine virere; *Hi.* germen producere.
פעל מן השם דֶּשֶׁא, ולדרד"ק גם עגלה דֶּשֶׁא דירמיה נ' י"א מזה הענין, כלומר עגלה דרועה תמיד בדשא שהיא שמנה ובריאת בשר, אמנם בהרבה נוסחאות דֶּשֶׁה.
Joel 2,22.

תַּדְשֵׁא [הִדְשִׁיא] *Hi. 3 impf. f.* Gn 1,11.

דֶּשֶׁא

germina, gramen tenerum; suboles graminis.
Gn 1,11.12‖Dt 32,2‖2S 23,4‖2R 19,26‖Jes 15,6.37,27 ‖ Jer 14,5‖ Ps 23,2.37,2‖Prv 27,25‖Job 6,5. 38,27.

כַּדֶּשֶׁא Jes 66,14.

—v. ch. דָּתָא; דָּשָׁא v. דוּשׁ—

I דָּשֵׁן [דָּשֵׁן]
pinguem esse, fieri; *Pi.* pinguem reddere, *unguere;* pinguem declarare (holocaustum): accipere.
היות שמן, בריא וחזק, ומזה לרש"י וְדַשְּׁנָה דתהלים כ' ד', כלומר יקבלה ברצון בעולת מזהים, ולדרד"ק יהפכנה לרשן ע"י הורדת האש מן השמים.
Dt 31,20.

דִּשַּׁנְתָּ [דִּשַּׁן] *Pi. 2 perf.* Ps 23,5.

יְדַשְּׁנָה־ *3 impf.* Ps 20,4.

תְּדַשֶּׁן־ [תְּדַשֶּׁן] *f.* Prv 15,30.

יְדֻשָּׁן [יְדֻשָּׁן] *Pu. 3 impf.* Jes 34,7‖Prv 28,28.

תְּדֻשָּׁן [תְּדֻשָּׁן] *f.* Prv 11,25.13,4.

הִדַּשְּׁנָה *Hithp. 3 perf. f.* Jes 34,6.

דָּשֵׁן

pinguis, duceosus, dives.
Jes 30,23.

דְּשָׁנִים *pl.* Ps 92,15.

דִּשְׁנֵי *cs.* Ps 22,30.

I דֶּשֶׁן [דֶּשֶׁן]
pinguedo, fertilitas, ubertas.
שמנונית וחֵלב.
Jer 31,14(13)‖Ps 65,12‖Job 36, 16.

וָדֶשֶׁן Ps 63,6.

בַּדֶּשֶׁן Jes 55,2.

מִדֶּשֶׁן Ps 36,9.

דִּשְׁנֵי *suff.* Jud 9,9.

II דָּשֵׁן [דָּשֵׁן] וְדִשְּׁנוּ *Pi. 3 perf. pl.*
a cineribus purgare.

פעל נגזר מן השם דשן = אֶפֶר בשר שנשרף, והוא מן המורים דבר והפוכו.

Nu 4,13.

לְדַשְׁנוֹ *inf. suff.* Ex 27,3.

יְדַשְׁנֶהָ? *3 impf.* Ps 20,4.

II הֶדְשֵׁן, הַדֶּשֶׁן]

cinis.

Lev 1,16.4,12².6,3.4‖1R 13,3.5.

וְהַדֶּשֶׁן Jer 31,40(39).

דָּת

mandatum, edictum; lex.

פקודה וחֹק המלכות. אש דת דוחאת הבריכה לתמסורה חד מלה (ע' הערה אל אֶשֶׁד), אך המעתיקים הקדמונים והשומרוני קורין תרין מלין, והבונה על הלחות. בקצת ספרים באסתר בְּדַת הנשים, אמנם הנסמך והנפרד שויים.

Dt 35,2 ‖ Esth 1,13.3,14.*8,13.*9, 14.

הַדָּת Esth 4,8.

וְהַדָּת Esth 3,15.*8,14.*

כְּדָת Esth 1,15.2,12.9,13.

כַּדָּת Esth 1,8.4,16.

דָּתוֹ *suff.* Esth 4,11.

וְדָתוֹ Esth 2,8.4,3.*8,17.*9,1.

דָּתֵי [דָּתֵים] *pl. cs.* Esr 8,36 ‖ Esth 3,8.

בְּדָתֵי Esth 1,19.

וְדָתֵיהֶם *suff.* Esth 3,8.

———v. ch. et n. pr.———

אֲלוּ עֵינֵי לַעֲרוֹם וַאֲבָרְכָה לָאֵל הַמּוֹשִׁיעַ כִּי הִנְּחַנִי בְּדַרְךְ אֱמֶת וְעַל־יַעֲצָתִי אוֹר הוֹפִיעַ!

ה

הֵא

ecce.

מלת הרמז והקריאה כעין מלת הִנֵּה; א״ת הֵילִיכִי את־הילד הזה (שמות ב׳ ט׳) הֵא לכי (ע׳ מ״ב ד׳ ב׳), וכן הרשו הוי״ל הֵא שלכי (מושה י״ב ע״ב), ופי׳ זה הביא הראב״ע בשם הגאון ודהוו בזרוע, ובת״א כ״י נמצא אוֹלִילִי (יַת) רביא הדין.

Gn 47,23‖Ez 16,43.

———v. chald.———

הָאָח v. אָח p. 17ᵇ; הַב v. יְהַב

הַבְלֵי־ *cs.* Jon 2,9‖Ps 31,7.

בְּהַבְלֵי Jer 8,19.14,22.

בְּהַבְלֵיהֶם *suff.* Dt 32,21 ‖ 1R 16,13.*26.*

———v. n. pr.———

K. וְהַבְנִים, Q. וְהַבְנִים *pl.* [הַבְנִי?]

hebenum, ἔβενος.

י״ת ושַׁנְקִין (תוכיים), אך המפרשים הסכימו שהוא מין עץ ידוע הנקרא כן גם בשפת מצרים ובשאר לשונות המזרח והמערב (עבעניקאל״ן), ולד״ק נקרא כן ע״ש שהוא קשה כאבן. בנקוד הבבלי בא ברבוי זוגי הַבְנַיִם. וי״ב וקרנות שֶׁהַבַּיִם (ע׳ מבוא לנקוד האשורי צד פ״ב).

Ez 27,15.

Q. הִבְרֵי *pt. pl. cs.* [הָבָר]

(K. הֶבְרוּ = *3 perf. pl.*)

secare, dissecare (coelum horoscopi causa); pt. augur coeli.

הפעל בערבית מורה החיכה וגזירה לחלקים, והאסטרולונים מחלקים את צבאות השמים לי״ב מזלות המשמשים כל אחד בחדשו, וזה טעם „מוֹדִיעִים לְחָדָשִׁים". י״ג הִבְרֵי במובן חָבְרוּ בפסוק ט׳, ויש מחברין אותו עם הָבְרָה שבדרי״ל במובן מלחשים ומצפצפים.

Jes 47,13.

I הָגָה [הָגִיתָ] *2 perf.* [הָגִיתָ]

murmurare, fremere, gemere, increpare, barrire; loqui, meditari.

השמעות קול והמיה וכן בערבית, ונרדפיו דָבַר, הָמָה, צָר, צָעַק, יָלַל, הִבִּיעַ, צִפְצֵף, נָגַשׁ, שִׂיחַ. ל״ש״ו הוֹרוּ והֹגוּ דישעיה נ״ש י״ג כמו הוֹרוֹת והֹגוֹת ולפ״ז שרשו יגה במובן הגה ב׳. וי״פ כמו הָגוּ = הָגוּ, ובא בתמונה זו כדי לְזַגְּגוּ עם הֹרוּ.

Jos 1,8.

הָגִיתִי *1 perf.* Ps 143,5.

וְהָגִיתִי Ps 77,13.

הָגֹה *infin. abs.* Jes 59,11.

אֶהְגֶּה *1 impf.* Jer 38,14 ‖ Ps 63,7.

יֶהְגֶּה *3 impf.* Jes 31,4.33,18 ‖ Jer 48,31‖Ps 1,2.37,30‖Prv 8,7. 15,28.24,2‖Job 27,4.

תְּהֶגֶה *f.* Jes 59,3 ‖ Ps 35,28.71, 24.

נֶהֱגֶה *1 impf. pl.* Jes 59,11.

תֶּהְגּוּ *2 pl.* Jes 16,7.

יֶהְגּוּ *3 pl.* Ps 2,1.38,13.115,7.

וְהֹגוֹ [הָגֶה]? *Po. inf. abs.* Jes 59,13.

וְהַמַּהְגִּים [הַהֹגִים] *Hi. pt. pl.* Jes 8,19.

הֶגֶה

fremitus, gemitus; suspirium, cogitatio.

Ps 90,9.

וְהֶגֶה Job 37,2.

וְהֶגֶה Ez 2,10.

הָגוּת] וְהָגוּת]

cogitatio, meditatio.

Ps 49,4.

הָגִיגִי *suff.* [הָגִיג]

aestus, fervor animi; clamor, meditatio.

י״פ מן פעל הגג, להראב״ע מן הגה, וכפול העי״ן כמו זגוגיה, ולד״ק מן המרבעים.

Ps 5,2.

בְּהַגִיגִי Ps 39,4.

הֲגִיגוֹן

meditatio; strepitus citharae.

בטעם הגיון סלה דתהלים ט׳ י״ו הושיבו האחרונים לבאר שהוא סמן ידוע במלאכת השיר, וכן נראה מתרגום השבעים; ולדעתי ממין זה גם נְעָב סלה (ל״ט ו׳) וכן רַבָּה (פ״ב ג׳, פ״ט ח׳), ואולי גם נֶגֶד ואֹמֵר סלה דחבקוק ג׳ ט׳, שהתפלה נוסדה לשיר ולזמר, כאמור בראשיתה על־שגיונות ובסופה למנצח בנגינותי.

Ps 9,17.92,4.

וְהֶגְיוֹן *cs.* Ps 19,15.

וְהֶגְיוֹנָם *suff.* Thr 3,62.

II הָגָה

amovere, auferre.

במובן הסרה והרחקה, ויש מחברין לו דגז והגז. לד״ק הגה דשמואל הָפַעַל מן יגה ת׳ הוגה.

Jes 27,8.

הָגוֹ *inf. abs.* Prv 25,4.5.

הוֹגֶה (= הֻהְגָּה?) *Ho.* 2S 20,13.

°הָגִין] הֲגִינָה]

adj. aptus, commodus.

להרד״ק בעין הארמית הגון, יפה וראוי, י״ת קדם דוכן ליואי, כמו הַגִּנָּה, השבעים קורין הַקָּנֶה, להגר״א נדר שהיה מַגִּין לפני הקדשים שלא יפסלו ביוצא, ולפ״ז בא נח במקום דגש, ויתכן שהוא כמו הַגִּנָּה = הַגַּנָּה; ר׳ יוסף הלוי גורס הַגִּנָּדָה וְהַגִּנָּדָה (ע׳ מ״א י״ב).

Ez 42,12,

הֵד

clamor laetus, iubilatio.

קול ענות תרועה ושמחה, וי״מ בת־קול.

Ez 7,7.

הֵידָד

יונתן קורא בישעיה ט״ו ט״ו שֹׁדֵד נפל, ע׳ ירמיה מ״ח ל״ב; ואולי יש לגרוס שם ל״ג: לא־ידרך הַדֹּרֵךְ, שֹׁדֵד לא הידד.

Jes 16,9.10‖Jer 25,30.48,33³.51, 14.

הָדָה

tendere, dirigere, ducere manum.

כתרגומו יושיט, ויש דוגמתו בערבית ובסורית; להראב״ע כמו יָדָה, ואולי יש בו מעין דד הרים, והבונה על הקול הנשמע ע״י פגיעת היד (וע׳ רש״י).

Jes 11,8.

הַדֵּךְ] וְהַדֵּךְ] *imper.*

conculcare, conterere.

קרוב אל דכא; ובערבית יורה הריסות (בית).

Job 40,12.

הֲדוֹם, הֲדֹם

scabellum pedum.

שרפרף או כֶּבֶשׁ, ובערבית יורה הפעל גם על הדרדה והדשפלה לארץ.

Jes 66,1‖Ps 110,1‖Thr 2,1.

לַהֲדֹם Ps 99,5.132,7.

וְלַהֲדֹם 1Ch 28,2.

הֲדַס

myrtus.

אסא בדרי״ל, ובערבית ובלשון בני עָמָן הדס.

Jes 55,13‖Neh 8,15.

וְהַדַּס Jes 41,19.

הַהֲדַסִּים [הַדַּסִּים] *pl.* Zach 1,8. 10.*11.*

———v. n. pr.———

הָדַף] הָדְפוֹ *3 perf. suff.*

trudere; repellere, removere; extrudere, expellere.

קרוב לנדף ודדף, וענינו פגיעה בחזקה עד כדי הַפָּלָה.

Nu 35,22‖Jer 46,15.

וְהֲדַפְתִּיךָ *1 perf. suff.* Jes 22,19.

בְּהָדֹף *inf. cs.* Dt 9,4.

לָהָדֹף Dt 6,19.

לְהָדְפָהּ *suff.* 2R 4,27.

יָהְדֹף *3 impf.* Prv 10,3.

יָהְדְּפֻנּוּ *suff.* Nu 35,20.

יָהֲדֻפֵם Jos 23,5.

תָּהְדֹפוּ [תָּהְדְּפוּ] *2 pl.* Ez 34,21.

יָהְדְּפוּהוּ *3 pl. suff.* Job 18,18.

הָדַר] וְהָדַרְתָּ *2 perf.*

decorare, ornare; honorare; *tumefacere; Hithp.* honorem sibi sumere, gloriari.

קרוב אל אדר. בערבית עיקר הוראתו נשיאה והרמה, וזה טעם והדורים אישר; ולד״ק הוא מן בֶּדֶד הארמי (קרוב אל חָדַד) במובן היקף וסָבוּב (ע׳ רש״י); י״ת שׁוּרַיָּא (בְּדִיִּים?), השבעים קורין הֲדָרִים, וי״ג הַדָּרִים.

Lev 19,32.

הָדוּר *pt. pass.* Jes 63,1.

וַהֲדוּרִים *pl.* Jes 45,2.

תָּהְדַּר *2 impf.* Ex 23,3 ‖ Lev 19,15.

נָהְדְּרוּ [נֶהְדְּרוּ, נֶהְדַּר] *Ni. 3 perf. pl.* Thr 5,12.

תִּתְהַדַּר [הִתְהַדַּר] *Hithp. 2 impf.* Prv 25,6.

הָדָר

ornamentum, ornatum, decus; honor, gloria.

י״נ במיכה ב׳ ט׳ בְּקֶדוֹר, ולהשבעים נוסחא משונה מאד; סומכוס והירונימוס קורין בתהלים ק״ו ג׳ בְּנִבְרֵי־קדש.

Lev 23,40‖Dt 33,17‖Jes 53,2‖ Ps 149,9.

וְהָדָר Ps 8,6.21,6.96,6.104,1.111, 3‖Prv 31,25‖Job 40,10‖1Ch 16, 27.

בְּהָדָר Ps 29,4.

הָדַר cs. Jes 35,2² ‖ Ps 145,5.12.

וַהֲדַר Prv 20,29.

וּמֵהֲדַר Jes 2,10.19.*21*.

הֲדָרִי suff. Mich 2,9.

בְּהַדְרִי Ez 16,14.

וַהֲדָרֶךָ [הֲדָרְךָ] Ps 45,4.

וַהֲדָרֶךָ Ps 45,5.90,16.

הָדְרֶךָ Ez 27,10.

הֲדָרֶךָ Jes 5,14 ‖ Thr 1,6.

בְּהַדְרֵי־ pl. cs. Ps 110,3.

הָדֵר

decus.

Dan 11,20.

הַדְרַת־ [הֲדַרַת] cs. Prv 14,28.

בְּהַדְרַת־ Ps 29,2.*96,9* ‖ 1Ch 16,29.

לְהַדְרַת־ 2Ch 20,21.

——v. ch. et n. pr.——

הָהּ

vae, ah! cnf. אֲהָהּ p. 11ᵇ et הוֹי.

קריאה של צער.

Ez 30,2.

הוֹ Am 5,16².

——הוּא v. Concord. pron.——

הָבְנֵי K. v. הוֹבְנִים; הָוָה v. הָוָא

הוֹד

splendor, maiestas, vigor.

על הוראתו ינידו רעיו, ובא לפעמים בהוראת הד בישעיה ל׳ ל׳, איוב ל״ט כ׳, ואפשר גם בזכריה י׳ נ׳.

Jes 30,30 ‖ Zach 6,13 ‖ Ps 21,6. 96,6.104,1.111,3 ‖ Job 37,22.39, 20 ‖ Dan 11,21 ‖ 1Ch 16,27.29,25.

וְהוֹד Job 40,10.

וַהֲדוֹר 1Ch 29,11.

וְהוֹדִי suff. Dan 10,8.

הוֹדֶךָ, הוֹדְךָ Ps 8,2.45,4.145,5 ‖ Prv 5,9.

מַהוֹדְךָ Nu 27,20.

הוֹדוֹ Hos 14,7 ‖ Hab 3,3 ‖ Zach 10,3 ‖ Ps 148,13.

הוֹדָה Jer 22,18.

——v. n. pr. (?)——

הָוֹה [הָוָה] pt. esse, fieri (*praeceps ruere*).

הפעלים האלה באים ע״מ הארמי, ובא בקהלת יהוא ת׳ יָהֲוָא. לד״ק יש בשורש זה ובחברו הָוָה מהוראת נפילה, שכן יֵאמַר על מקרה שקָרָה נָפַל (ע׳ ישעיה מ׳ ז׳), וכן מצינו בלשון רומית מן accidit, casus, cadere, ובערמנית: פָּארפאללען, פאלל מן פאללען ודומה, ומזה יתבארו הָוָא־אַרְץ, הוֹה, הַתַּת רשעים וכו׳; וי״נ רַוַה אַרְץ.

Eccl 2,22 ‖ Neh 6,6.

הָוָא, הָוֵא imper. Gn 27,29 ‖ Job 37,6.

הָוֵי־ f. Jes 16,4.

יְהוּא 3 impf. Eccl 11,3.

——v. chald.——

הוֹה

calamitas.

Jes 47,11 ‖ Ez 7,26.

הַוַּת [הַוָּת] cs.

cupiditas, cupido, desiderium; ruina, casus; iniuriae, scelera.

אמון ופגע רע, שד וחמס, הדהורים רעים ומחשבות אָוֶן ומרמה, וע׳ לעיל הערה אל הָוָה. י״נ במשלי י׳ ג׳ וְאַוַּת, ויעז בהוָתו מפרשים כמו בהוגו (חלוף הגן באָוֶן ידוע), וכת״י והסורי.

Mich 7,3.

וַהַוַּת Prv 10,3.

וּבְהַוַּת Prv 11,6.

וְהַוָּתִי K., וְהַוָּתִי Q. suff. Job 6,2.

לְהַוָּתִי (al. לְהַיָּתִי K.) Job 30,13.

בְּהַוָּתוֹ Ps 52,9.

הַוָּת, הַוּת pl. Ps 5,10.38,13.52, 4.55,12.57,2.91,3.94,20 ‖ Prv 17, 4.19,13 ‖ Job 6,30.

הוֹי ... וְהוֹי, הוֹי

vae, heu!

קריאה של צער וינון על הָוָה, פיד ושבר.

1R 13,30 ‖ Jes 1,4.24.5,8.11.18. 20.21.22.10,1.5.17,12.18,1.28,1. 29,1.15.30,1.31,1.33,1.45,9.10. 55,1 ‖ Jer 22,13.18⁴.23,1.30,7.47, 6.48,1.50,27 ‖ Ez 13,3.18.34,2 ‖ Am 5,18.6,1 ‖ Mich 2,1 ‖ Nah 3, 1 ‖ Hab 2,6.9.12.15.19 ‖ Zeph 2,5. 3,1 ‖ Zach 2,10.11.11,17.

וְהוֹי Jer 34,5.

——conf. הוֹ, הָהּ, אֲהָהּ——

וְהָמַם [הוּם,הִים] 3 perf. suff.

perturbare; *Hi.* strepitum facere.

ענינו המיה ושאון, ויסודו הברה טבעית של בעלי חיים ונשיבת הרוח, וכן הוא בערבית (מפעלי נע״י), והקרובים אליו הָמָה וּנְהַם. לד״ק וְאַהֲמָה מן הים, וי״נ, וְאַהֲמָה, או וְאַהֲמָעָה.

Dt 7,23.

וַתֵּהֹם Ni. 3 impf. f. 1S 4,5 ‖ 1R 1,45 ‖ Ruth 1,19.

וְאָהִימָה [הָהִים] Hi. 1 impf.

Ps 55,3.

תְּהִימֶנָּה (al. נָּ) 3 pl. f. Mich 2,12.

מְהוּמָה

perturbatio, tumultus.

Dt 7,23 ‖ 1S 5,9.14,20 ‖ Jes 22,5 ‖ Ez 7,7.

הַמְּהוּמָה Dt 28,20 ‖ Ez 22,5.

וּמְהוּמָה Prv 15,16.

מְהוּמַת־ cs. 1S 5,11 ‖ Zach 14,13.

מְהוּמוֹת, מְהוּמֹת pl. Am 3,9 ‖ 2Ch 15,5.

——conf. תְּהוֹם et הָמָה——

וַתָּהֵינוּ Hi. 2 impf. pl. [הוּן]

leviter agere.

לדאחרונים הוא מן הערבית בהוראת היות קל, כלומר כדבר קל היה בעיניכם, ומזה פותרין הוֹן, שע״י העשר חי האדם ברוח ונהנה הרבה; לרש״י והראב״ע מלשון הגנו ועלינו (במדבר י״ד מ׳); א״ת ושריתון (וַתְּחַלֵּנוּ, וַתּוֹאִילוּ) והשבעים מתרגמין ותתאספו; ע׳ הֵין.

Dt 1,41.

הוֹן

facultates, opes; large, satis.

רכוש ועשר, וגם במובן דַּי ושבע, וכן לד״ק מצאתי און לי דהרשע י״ב ט׳.

Ex 27,12.18.44,13.112,3.119,14 ‖ Prv 1,13.6,31.8,18.10,15.*18,11*. 11,4.13,11.19,4.24,4.29,3.30,15. 16 ‖ Cant 8,7.

וָהוֹן, וְהוֹן Prv 12,27.13,7.19,14.

לַהוֹן Prv 28,22.

מֵהוֹנֵךְ [מַהוֹנֵךְ] suff. Prv 3,9.

הוֹנֵךְ Ez 27,33.

הוֹנוֹ Prv 28,8.

הוֹנֵיךְ [הוֹנַיִךְ] pl. suff. Ez 27, 33.

——הַר v. הוֹר——

הוּת

irruere.

בערבית הוראתו הִתְבַּפֵּל והִשְׁתָּעֵר (מעין הָוָה); לרש״י והראב״ע כמו תחשבו הוות ומרמות, וי״ת מתרגשין · אמנם לד״ק יסודו הָתַת בהוראתו הערבית הרוף ונדוף.

תְּהוֹתְתוּ (al. תַּ) Po. 2 impf. pl. Ps 62,4.

הָזָה [הָזֵה] pt. pl.

vana, somnia videre, *delirare*.

י״ת נְיָמִין, השבעים מתרגמין חֹלְמִים, מענין הָזָה, וכדומתו בערבית; י״נ הוֹזִים (קנודרען) כמו כאשר יָהֵגָה האריה (ל״א ד׳), כלומר מוציאים קול הברה, אך לא יוכלו לנבח; וי״נ חֹזִים, ומקביל אל צֹפִיו שבראש הפסוק.

Jes 56,10.

הִי [וָהִי]

lamentatio; conf. נְהִי.

Ez 2,10.

——הִיא v. Concord. pron.——

הָיְדוֹת v. יָדָה; הַיְדֵד v. הֵד

הָיָה

accidere, evenire; fieri, oriri; cum ל obtingere alicui; esse, versari, existere; *Ni. languescere*, esse desinere.

השבעים קורין ביהושע כ״ד ל״ב: וַיִּתְּנֶהָ לְיוֹסֵף לְנַחֲלָה; בש״א א׳ כ״ח: כל־הימים אשר הוא חַי (כל־יְמֵי חַיָּיו); במ״א י״א ט״ו: והי פְּגִבְרִיַּת דוד; ביחזק׳ ד׳ ט״ו: וְהָיִיתָ הרפה; שם כ״ט ו׳: יען הֱיוֹתָךְ; בחגי ב׳ ט״ז: מִי הֱיֵיתֶם בֹּא ת׳ מהוֹתָם בָּא ובקדלת י׳ י״ד מה־שֶׁהָיָה. י״נ בידושע ט׳ כ״א וַיְהִיו; במ״א י״ד ה׳ וַיְהִי; בירמיה א׳ י׳: בַּהֲיוֹתָהּ; ביחזקאל מ״ז י״ג: אשר תָּהָה; בחבקוק א׳ ג׳ וַיְהִיר ריב ומדון ישא; בתהלים ק״ב ז׳ שקדתי וָאֶהְיֶה (ואולי הוא מלשון הגה וָהִי); באיוב י״א ד׳: ובר הייתָ בעיניך, ובכ״ד י״ד: יְהֵלֵךְ נגב ת׳ יְהִי כנגב, ומקביל יפה אל יָקוּם רוּחַ, ובעזרא א׳ ג׳ וַיָּהֶה ת׳ יְהִי (ע׳ דהי״ב ל״ו כ״ג). נִהְיָתָה, נִהְיֵיתִי (דניאל ב׳ א׳, ח׳ כ״ז) לד״ק מלשון הָיָה ושבר, אמנם גם להנפעל לפעמים הוראת הפוך הפעולה. בטעם השם אֶהְיֶה נכונים דברי הרשב״ם: „הוא קורא עצמו אהיה, ואנו קורים אותו יְהֹוָה, וי״ו במקום יו״ד, כמו כי מה הֹוָה לאדם״; וכבא שם המפורש ע״מ יהודה לתפלה (נחמיה י״א י״ז).

Gn 3,1.22.4,2.20.21.6,9.7,6.10,9. 11,3.13,3.5.6.*36,7*.15,1.17.26,1. 28.30,29.30.31,5.42.37,2.39,22. 41,13.53.54.56.42,5 ‖ Ex 1,5.3,1. 8,13.9,11.18.*24*.26.10,13.14.23. 32,1.*23*.39,9 ‖ Lev 8,29.13,32 ‖ Nu 9,13.20,2.26,64.27,3.32,1.33,14 ‖ Dt 10,9.22,20 ‖ Jos 1,17.5,1.12.8, 20.35.9,5.10,14.17,1.19,9.21,10. 22,20 ‖ Jud 3,31.6,40.7,1.8.8,11.9, 51.11,1.14,17.17,13.18,27.20,38 ‖ 1S 1,28.2,11.3,1.19.4,13.16.6,9.9, 2.10,11.14,18.17,34.42.18,12.20, 13.21,7.9.25,37.28,20.29,3 ‖ 2S 1, 4.2,11.3,6.17.4,4.10.6,23.8,10.9,9. 12,2.13,20.25.14,25².15,13.19,29. 44.20,26.24,11.16 ‖ 1R 1,37.3,12. 13.21.5,1.4.15.6,17.7,8.8,18².57. 10,2.3.5.6.11,4.*15,3*.12,20.14,24. 15,14.16,7.21.17,7.18,1.3.31.21,1. 25.22,35 ‖ 2R 1,17.3,4.9.4,1.41.5, 1².6,8.8,17.*14,2.15,2.33.18,2*.9, 14.18,5.20,4.13.15.23,25.25,3. 16 ‖ Jes 1,22.5,1.10,14.14,28.15,6. 23,13.32,14.33,9.39,2.4.49,5.64, 10² ‖ Jer 1,2.2,14.3,3².5,23.6,10.7, 1.*11,1.18,1.21,1.30,1.32,1.34,1.8. 35,1.40,1.44,1*.11.14,1.*46,1.47,1. 49,34*.4.5.15,18.17,16.20,8.25,1. 3.26,1.18.20.27,1.32,2.6.24.36,1. 39,15.46,2.48,27.52,6.20.25 ‖ Ez 1,3.2,5.*33,33*.7,19.9,3.13,11.15,2. 16,49². 19,3.6.14.21,27.32.24,7. 20.26,1.*29,1.17.30,20.31,1.32,1. 17*.27,7².19.29,18.31,7.33,24.35, 10.40,21.43,6 ‖ Hos 1,1.7,8 ‖ Joel 1,1 ‖ Am 1,1 ‖ Jon 4,10 ‖ Mich 1, 1 ‖ Zeph 1,1 ‖ Hag 1,1.*2,1.10* ‖ Zach 1,1.*7.7,1*.3,3 ‖ Ps 22,15.53, 6.89,42 ‖ Job 1,1.16,8 ‖ Cant 8, 11 ‖ Thr 2,5.22.3,47.4,8.5,1.17 ‖ Eccl 1,10².16.2,7².10.3,15.20.4,3. 16.7,10 ‖ Esth 2,5 ‖ Dan 8,7².9,2 ‖ Neh 5,18.8,5.13,26² ‖ 1Ch 2,34.6, 39.9,20.11,13.20.17,13.18,10.22, 7(6).14(13).23,17.24,28.26,10. 28,12.29,25 ‖ 2Ch 1,3.12.6,8².7, 21.9.1.4.9.12,7.12.13,7.14,13.15, 17.17,13.18,32.34.21,20.*27,8*.24, 4.26,10².28,9.29,36.32,31.

וְהָיָה Gn 2,10.4,14.6,21.9,14.12, 12.17,5.11.18,25.24,14.43.27,40. 28,14.21.30,32.41.42.31,44.32,9. 38,5.9.41,36.44,31.46,33.47,24. 48,21 ‖ Ex 1,10.3,21.4,8.2.16.7, 19.8,12.9,9².12,6.13.14.25.26.48. 13,5.9.11.14.16.16,5².17,11.18, 22.22,26.26,6.11.28,32.35.37.38². 29,26.28.37.30,4.16.33,7.8.9.22. 40,9.10 ‖ Lev 5,5.23.7,31.10,15. 13,2.19.49.14,9.22.22,27.25,28. 50.27,3².*5.6*.4.7.10.15.16.21.33 ‖ Nu 10,32². 11,8.20.15,19.24.39. 16,7.17,20.21,8.9.24,18².33,55. 56.34,3².6 ‖ Dt 5,26.6,10.*11,29*.7, 12.8,19.11,13.12,11.15,9.16.17. 17,18.18,19.19,3.10.20,2.9.11². 21,3.14.15.16.22,2.23,12.14.15. 22.*24,15*.24,1.25,2.6.19.26,1.27, 2.4.28,1.15.63.29,18.30,1.31,17. 21.26 ‖ Jos 2,14.19.3,13.6,5.7,14. 15.8,5.8.9,12.17,18.22,18.28.23, 15 ‖ Jud 2,18.19.4,20.6,3.7,4.17. 9,33.11,31².12,5.19,30.21,22 ‖ 1S 1,12.2,36.3,9.10,7.9.13,22.16,16. 23.17,25.36.48.23,23.24,16.25, 20.30.27,12 ‖ 2S 6,16.9,10.11,20. 14,26.15,5.35.17,9 ‖ 1R 1,21.2,37. 8,61.9,7.11,38.17,4.18,12.24.19, 17.20,6 ‖ 2R 3,15.4,10.18,7 ‖ Jes 1,31.2,2.3,24.4,3.5,5².12.7,18.21. 22.23.25.8,8.14.21.10,12.17.18. 20.27.11,5.10.11.13,14.14,3.16,2. 12.17,4.5².19,20.22,20.21.23.23, 15.17.18.24,2.18,21.27,12.13.28, 13.19.29,4.5².7.8.15.30,3.23.25. 26.32.32,2.15.17.33,6.35,7.8.40, 4.44,15.55,13.56,12.60,19.65,10. 24.66,23 ‖ Jer 3,9.16.4,9.5,19.12, 15.16.15,2.16,10.17,6.7.8².24.20, 9.16.25,12.28.27,8.30,8.21.31,28 (27).37,11.38,28.40,3.42,4.48,26. 39.41.49,22.39.51,63 ‖ Ez 17,23. 21,12.28.24,24.37,27.38,10.18. 39,11.13.43,27.44,2.17.45,4.5.47, 9².10.12.17.22.23.48,8.10.17.18. 28 ‖ Hos 1,5.2,1².18.23.4,9 ‖ Joel 3,1.5.4,18 ‖ Am 6,9.7,2.8,9 ‖ Ob 17.18 ‖ Mich 2,11.4,1.5,4.6.7.9 ‖ Nah 3,7 ‖ Zeph 1,8.10.12.13.2,7 ‖

Zach 6,13.15. 8,13. 9,7. 12,3.8.9. 13,2.3.4.8. 14,6.7². 8. 9. 13. 16. 17. 20.21 ‖ Ps 1,3 ‖ Job 1,1.8,7.22,25 ‖ Ruth 3,13.4,15 ‖ Neh 6,13.10,39 ‖ 1Ch 17,11 ‖ 2Ch 13,9.19,10.

שֶׁהָיָה Ps 124,1.2 ‖ Eccl 1,9.2,9. 3, 15.6,10.7,24.12,9.

כְּשֶׁהָיָה Eccl 12,7.

הָיִתָה, הָיְתָה *f.* Gn 1,2.3,20.18, 12.29,17.36,12. 39,21.*22.* 47,26 ‖ Ex 8,11.9,24.16,13.24.36,7 ‖ Lev 21,3 ‖ Nu 14,24 ‖ Dt 2,15.36.3,4 ‖ Jos 11,19.20.14,14.17,6.8 ‖ Jud 2, 15.21,3.5 ‖ 1S 4,7.17.5,11.10,12. 14,20.38.27,6 ‖ 2S 3,37.10,9. 13, 32.14,27.17,9 ‖ 1R 2,15².4,11.11, 11. 12,15. 14,30.*15,6.7.16.32.* 18, 46 ‖ 2R 8,18.24,3.7.20 ‖ Jes 1,21. 11,16.14,24.50,11.64,9 ‖ Jer 2,10. 12,8.25,38.26,24. 32,31. 50,23.*51, 41.*52,3 ‖ Ez 16,56. 19,10. 21,17. 26,17.31,3. 33,22. 36,2.17.34.35. 37,1.*40,1.*44,25 ‖ Joel 2,3 ‖ Jon 3, 3 ‖ Zeph 2,15 ‖ Mal 1,9.2,5.6 ‖ Ps 42,4. 114,2. 118,22.23. 119,56 ‖ Prv 31,14 ‖ Ruth 1,7 ‖ Thr 1,1².8. 17 ‖ Eccl 6,3 ‖ Esth 2,20.8,16 ‖ Esr 8,31.9,2.8 ‖ 1Ch 7,23.19,10 ‖ 2Ch 1,11. 10,15. 13,2. 14,13. 15,1. 19.20,14.21,6.22,3.7.11.30,12.

הֲהָיִתָה *interrog.* Joel 1,2.

וְהָיְתָה (Q. וְהָיִתָה) Gn 9,13.16.17, 13.16 ‖ Ex 11,6.27,5.29,9.30,21. 40,15 ‖ Lev 5,13.13,24.16,29.34. 24,7.9.25,6.29. 26,33 ‖ Nu 5,27². 19,9.10.21.25,13.27,11.32,22 ‖ Dt 13,17. 17,19. 21,13. 24,2. 28,26 ‖ Jos 6,17.24,27 ‖ 1S 12,15.13,21. 25,29 ‖ 1R 20,39.*42* ‖ 2R 9,37 ‖ Jes 6,13. 9,4. 11,10.16. 13,19. 17,1.9. 19,17.28,4.29,2².34,9.13 ‖ Jer 3,1. 7,33.16,4.*34,20.* 21,9.*38,2.* 25,11. 31,12(11). 33,9. 39,18. 42,16.49,2. 17.33.50,10.13.51,37 ‖ Ez 4,3.5, 15. 13,9.14,15.26,5. 29,9.19.30,4. 9. 44,28. 46,17.48,12.15.18.21 ‖ Joel 4,17 ‖ Ob 21 ‖ Mich 7,13 ‖ Zeph 2,6 ‖ Hag 2,16² ‖ Dan 12,1 ‖ 1Ch 4,10.

הָיִיתָה (K. הָיֵיתָה) *2 perf.* Gn 40, 13 ‖ Dt 5,15.*15,15.24,22.*16,12.*24, 18.*23,8 ‖ 2S 5,2.7,24 ‖ 1R 14,8 ‖ Jes 25,4 ‖ Ez 28,13.14.19 ‖ Ps 10,14. 27,9.59,17.61,4.63,8. 90,1. 99,8 ‖ Job 38,4 ‖ 1Ch 17,22.

וְהָיִיתָ, וְהָיְתָ Gn 17,4.24,41.28,3. 45,10 ‖ Nu 10,31 ‖ Dt 7,26.16,15. 28,13.25.29².33.34.37 ‖ Jud 11,8 ‖ 2S 15,33 ‖ 1R 2,2.11,37 ‖ Jes 58, 11 ‖ Ez 24,27.36,12.38,7 ‖ Hab 2, 7 ‖ Prv 23,34 ‖ Job 11,15 ‖ 1Ch 19, 12.

וְהָיְתָה, וְהָיִיתָה Jud 11,6 ‖ 2S 10, 11.

הָיִית (al. תָּ) הָיִיתִי *f.* Jud 11, 35 ‖ Ez 16,22.31.27,36.36,13 ‖ Ruth 3,2.

וְהָיִית (al. תָּ) 2S 14,2 ‖ Jes 62,3.

הָיִיתִי *1 perf.* Gn 31,40.32,11 ‖ Ex 2,22.*18,3* ‖ Jos 1,5.*3,7* ‖ Jud 12,2 ‖ 1S 29,8 ‖ Jer 2,31.20,7.23, 9.31,9(8) ‖ Mich 7,1 ‖ Ps 30,8.31, 12.13.37,25.69,9.71,7.73,22. 88,5. 102,7.109,25.113,83 ‖ Prv 4,3.5, 14 ‖ Job 10,19.11,4.16,12.19,15. 29,4. 15. 30,9. 29 ‖ Cant 8,10 ‖ Ruth 1,12 ‖ Thr 1,11.3,14 ‖ Eccl 1,12 ‖ Dan 8,2.5.10,2.4.9 ‖ Neh 1, 1.11.2,1.13,6.

וְהָיִיתִי Gn 4,14.17,8.27,12 ‖ Ex 6, 7.29,45 ‖ Lev 26,12 ‖ Jud 16,7.*11.* 17 ‖ 2S 6,22 ‖ 1R 1,21.11,38.22, 22 ‖ Jer 7,23.31,33(32) ‖ Ez 37, 27 ‖ Mal 3,5 ‖ 2Ch 18,21.

הָיוּ *3 perf. pl.* Gn 6,4.7,10.8,5. 25,3. 27,23. 34,5. 36,13.14. 41,48. 42,11.36.46,32.34.47,9 ‖ Ex 34,1. 37,9.14.17.22.25.*38,2* ‖ Nu 1,44.3, 4.9,6. 19,18. 26,33. 27,3. 31,16.36, 12 ‖ Dt 4,32.10,2 ‖ Jos 5,5.7.7,12. 14,4.17,3.20,9 ‖ Jud 1,7.33.8,30². 18,30 ‖ 1S 1,18.13,2.14,21.25,7. 16 ‖ 2S 2,10.4,2.8,7.10.18.10,5.12, 1 ‖ 1R 1,8.9,19.12,6.31.14,9.16, 33 ‖ 2R 7,3.17,2.33².41.18,4.5.19, 26.25,25 ‖ Jes 1,14.30,4.37,27.42, 22.46,1.47,14.15.59,2.64,9 ‖ Jer 2, 28.*11,13.* 4,17.5,8. 23,14. 28,8.32, 30. 34,5. 36,28. 41,2.3. 50,6. 51,2. 30.43 ‖ Ez 5,16.13,4.20,24.21,17. 22,6.9.13.18². 23,2.27,8².9².10.11. 31,8.13.34,2.36,4.38,8 ‖ Hos 5,10. 7,2.16.8,8.11.12,12 ‖ Ob 16 ‖ Nah 3,9 ‖ Zeph 3,18 ‖ Ps 55,19.64,8.73, 19.83,9.11.119,54.122,2.139,22 ‖ Job 1,14.24,13 ‖ Thr 1,2.5.6.7.16. 4,9.10.19 ‖ Eccl 7,10.19 ‖ Dan 10, 7 ‖ Neh 3,26.6,14.19².12,12.13,5 ‖ 1Ch 2,33.50.3,1.4,5.14.14,4. 18,7. 19,5.23,22.24,2.5 ‖ 2Ch 8,6.10,6. 16,8.22,4.28,23.29,34.

וְהָיוּ Gn 1,14.15.2,24.6,3 ‖ Ex 4,9². 19,11. 22,23. 25,20. 26,25.*36,30.* 27,7.28,30.43.30,29.36,29 ‖ Lev 21,6.25,8.45 ‖ Nu 3,12.*45.8,14.*7, 5.8,11.10,2.8.10.34,4.5.8.9.12.35, 3.12.29.36,3 ‖ Dt 6,6.8.11,18.28, 23.46.66 ‖ Jos 4,7.15,4.7.11.16,3. 8.18,12.14.19.21. 19,14.22.29. 20, 3.23,13 ‖ Jud 2,3 ‖ 1R 2,7.9,3.12, 7 ‖ 2R 20,18.21,14 ‖ Jes 14,2.19, 10.30,20.33,12.39,7.49,23.66,24 ‖ Jer 19,13.24,7.*32,38.*25,33.30,16. 20.39,16.44,12.47,2.49,32.50,37 ‖ Ez 7,16.11,20.*14,11.37,23.* 14,14. 20,20. 29,14. 34,27. 37,17.19.20. 44,11.12. 47,22. 48,1 ‖ Ob 16 ‖ Zach 2,13.15.*8,8.*10,5.6.7 ‖ Mal 3, 3.17.19 ‖ Ruth 1,11 ‖ Neh 4,16 ‖ 1Ch 9,26 ‖ 2Ch 7,16.10,7.

שֶׁהָיוּ Eccl 2,7.

הֱיִיתֶם, הֱיִיתֶם *2 perf. pl.* Ex 22,20.*23,9* ‖ Lev 19,34 ‖ Dt 9,7.22. 24.10,19.28,62.31,27 ‖ 2S 3,17 ‖ Hos 5,1 ‖ Zach 8,13 ‖ Job 6,21.

וְהֱיִיתֶם, וְהָיִיתֶם Gn 3,5 ‖ Ex 19,5 ‖ Lev 11,44.*45.20,7.*20,26 ‖ Nu 15, 40.32,22 ‖ Jos 8,4 ‖ 1S 4,9.12,14. 17,9 ‖ Jes 28,18 ‖ Jer 11,4.*30,22.* 42,18 ‖ Ez 36,28 ‖ Zach 8,13.

הָיִינוּ *1 perf. pl.* Gn 42,31 ‖ Nu 13,33 ‖ Dt 6,21 ‖ Jes 1,9.26,17.63, 19 ‖ Ps 79,4.126,1.3 ‖ Thr 5,3 ‖ Neh 3,36.

וְהָיִינוּ Gn 34,16.47,25 ‖ Jos 2,20 ‖ 1S 8,20.17,9.

הוֹיָה *pt. f. sg.* Ex 9,3.

הָיָה Ez 21,15.

הָיוֹ, הָיוֹ *inf. abs.* Gn 18,18 ‖ Nu 30,7 ‖ 1R 13,32 ‖ Jer 15,18 ‖ Ez 1,3.20,32.

הֱיוֹת *cs.* Gn 2,18 ‖ Ex 8,18 ‖ Jos 11,20 ‖ Jud 18,31 ‖ 1S 22,4 ‖ 2S 24, 13 ‖ 1R 11,36 ‖ 2R 6,25 ‖ Jer 33, 20.51,62 ‖ Ez 22,19.34,8.35,5 ‖ Ps 50,21 ‖ Ruth 1,13.2,12.

לִהְיוֹת, לִהְיוֹת Gn 10,8.17,7.18, 11.34,22.39,10 ‖ Ex 23,1.28,28. 36,18.39,21.40,15 ‖ Lev 11,45.20, 26.22,33.*25,38.*26,45 ‖ Nu 15,41 ‖ Dt 4,20. 7,6.*14,2.26,18.* 24,4. 26, 17 ‖ Jos 7,12 ‖ 1S 14,21.19,8 ‖ 2S 7,8.29.12,10 ‖ 1R 1,35.8,16². 29. 52.16,7 ‖ 2R 11,17.15,19.22,19 ‖ Jes 10,2.49,6.56,6 ‖ Jer 13,11.29, 26.34,16 ‖ Ez 17,8.14.20,12.27,7. 41,6.44,7 ‖ Jon 4,6 ‖ Mich 5,1² ‖ Mal 2,4 ‖ Prv 22,19.24,1 ‖ Eccl 5, 15 ‖ Esth 1,22.3,14.9,21.27 ‖ Neh 5,14 ‖ 1Ch 1,10.17,7.27.28,41 ‖ 2Ch 6,5².*6.7,16.*5.6.20.23,16.26,15.

וְלִהְיוֹת Esth 8,13 ‖ 2Ch 29,11.

מְהִיוֹת, מָהִיוֹת Ex 9,28.12,4 ‖ Lev 26,13 ‖ 1S 2,31.15,26 ‖ 1R 2,27 ‖ Jer 31,36(35).33,21.24 ‖ Ruth 1, 12 ‖ Dan 12,1.

בְּהִיוֹת, בָּהִיוֹת Ex 5,13.19,16 ‖ Jos 5,13 ‖ 1S 16,16.23 ‖ 2S 3,6.5,2. 12,18 ‖ 1R 11,15 ‖ Ez 6,8.13.37, 28 ‖ Zach 7,7 ‖ Prv 3,27 ‖ 1Ch 11,2.

הֱיוֹתִי *suff.* Jos 4,2.

הֱיוֹתוֹ Ez 34,12.

הֱיוֹתָהּ Jes 48,16.

הֱיוֹתְךָ, הֱיוֹתֶךָ Jud 18,19².

הֱיוֹתֵךְ Jes 60,15.

הֱיוֹתָם Ex 10,6 ‖ 1S 25,7 ‖ Ez 29,6.

הֱיוֹתְכֶם Jer 44,8.

הֱיוֹתֵנוּ 1S 25,16.

מְהִיוֹתָם Hag 2,16.

מֶהְיוֹתֶךָ Jes 49,6.

לִהְיוֹתְכֶם Ez 36,3.

בְּהִיוֹתָם Gn 4,8.34,15 ‖ Lev 26, 44 ‖ 1S 2,27 ‖ Ps 105,12.

בְּהִיוֹתוֹ, בָּהִיוֹתוֹ 1R 12,6 ‖ Jes 55, 6 ‖ Jer 39,15 ‖ Ez 15,5 ‖ Ps 63,1. 142,1 ‖ 2Ch 10,6.

בְּהִיוֹתְכֶם 1Ch 16,19 ‖ 2Ch 15,2.

בְּהִיוֹתֵךְ Ez 16,22.

וְלִהְיוֹתֵךְ Dt 26,19,

בְּהִיוֹתֵנוּ 1S 25,15.

הֱיֵה *imper.* Ex 18,19 ‖ 1S 18,17 ‖ Jes 33,2 ‖ Ps 30,11. 31,3. 71,3 ‖ Eccl 7,14.

וְהָיָה Gn 12,2.17,1 ‖ Ex 24,12.34, 2 ‖ Jud 17,10.18,19.

הָיַי *f.* Gn 24,60.

הָיוּ *pl.* Ex 19,15 ‖ Nu 16,16.

וְהָיוּ 1S 4,9 ‖ 2S 2,7.13,28 ‖ 2R 11, 8 ‖ Jer 48,28.50,8 ‖ 2Ch 23,7.

אֶהְיֶה (אֶהֱיֶה) *1 impf.* Ex 3,12. 14².4,12.*15* ‖ Dt 31,23 ‖ Jos 1,5.*3, 7.*6,16.11,9 ‖ 1S 18,18.23,17 ‖ 2S 7,14.15,34.16,18.19 ‖ Jes 3,7.47, 7 ‖ Jer 11,4.*30,22.* 24,7. 31,1(30, 25).32,38 ‖ Ez 11,20.*14,11.37,23.* 34,24.36,28 ‖ Hos 1,9.14,6 ‖ Zach 2,9².8,8 ‖ Ps 50,21 ‖ Job 3,16.10, 19.12,4.17,6 ‖ Cant 1,7 ‖ Ruth 2, 13 ‖ 1Ch 17,13.28,6.

וְאֶהְיֶה Gn 26,3.31,3.

וָאֶהְיֶה 2S 7,6.9.22,24 ‖ Hos 11,4 ‖ Ps 102,8 ‖ Prv 8,30² ‖ Job 7,20 ‖ 1Ch 17,5.8.

אֶהִי? (al. = אַיֶּה) Hos 13,14².

וָאֶהִי Jud 18,4 ‖ Ez 11,16 ‖ Hos 13, 7 ‖ Ps 18,24.38,15.69,12.73,14 ‖ Job 30,9 ‖ Neh 1,4.2,11.13.15².

יִהְיֶה *3 impf.* Gn 1,29.*9,3.*2,5.9, 2.11.15.25. 15,5.13. 16,12. 18,18. 27,33.39.28,20.22.31,8².35,10.11. 38,9.44,10.17.47,24.48,19² ‖ Ex 4, 16.7,1.8,19. 9,29. 10,7.14. 12,5.13. 16.49.13,12.16,26.18,16.20,3. 21, 22.23.34.*36.* 22,29. 23,33. 26,13. 24. 27,1. 28,7.8.16.32².37. 29,28. 30,2.12.25.31.32.34.34,12.35,2 ‖ Lev 2,1. 7,7.8.14.18. 11,36. 13,2. 18.24.29.38.42.45.47.52. 15,2.10. 17.19.26². 16,17. 19,23.24.34.36. 20,27. 21,8.17.19. 22,20.21². 23,7. *21.27,36.*24.24,5.22².25,4.5.26.40. 50.53.27,9.10.*33.*12.25².32 ‖ Nu 1,53. 4,7. 5,9.10.17. 6,5. 8,19. 9,10. 14.15.16.20.*21.*12,6.14,31.43.15, 15.16.29.17,5. 18,5.9.10.13.14.15. 18².20. 19,13. 24,22. 28,14.25.*26. 29,1.7.12.*29,1.33,54. 34,6.7.9. 35, 5.36,4 ‖ Dt 1,39. 5,7.7,14. 11,17. 24².15,3.4.7.9.21. 17,1.9. 18,1.2.3. 22.19,11.20,14. 21,5.16.18.22.22, 5.23. 23,11².18.23. 24,5.19.*20.21.* 25,1.13.14.15². 26,3. 28,44.65. 29, 12.18.30,4.31,8 ‖ Jos 1,4.17.2,19. 3,4.9,20.15,4.17,17.18.20,6 ‖ Jud 6,37.39.10,18.11,10.13,5.*7.*12 ‖ 1S 2,32.8,11.19.17,37.20,42.29,4 ‖ 2S 7,14.16.26.14,17. 15,2.4.21².17,3. 19,36 ‖ 1R 1,37.52.2,33.37.45.3, 26.4,7. 5,8. 8,29.35.37².9,8. 11,32. 13,32.14,3.17,1.18,31 ‖ 2R 2,10. 21.7,18.16,15.20,19.23,27 ‖ Jes 2, 2. 3,24.4,2. 5,24. 7,23². 10,22.18,5. 19,15.16.19. 24. 23,15.18. 24,13. 28,5. 29,8. 30,13.26.29. 35,9. 39,8. 43,10. 55,11. 58,5.60,19.20.22.65, 20 ‖ Jer 4,10.*23,17.*14,13.15.17, 11.22,5.24.23,12.36.26,9. 29,7.32. 32,5.33,12.35,7.9.36,30.42,17.44, 14.26.49,36.50,3 ‖ Ez 1,12.16.*10, 10.*20.28.7,19.12,24.13,13. 14,10. 15,2.16,16.63.18,3.5.13.30.21,18. 37.28,24.29,16.30,3.13.33,4.5.34, 14.23.37,22².24.26.38,19.44,2.29. 30.45,2.3.4.6.8.11².12.17.21.46,1. 48,22² ‖ Hos 8,6 ‖ Am 5,5 ‖ Ob 18 ‖ Jon 4,5 ‖ Mich 2,5.4,1 ‖ Hag 2,9 ‖ Zach 8,19. 12,2. 13,1. 14,6.7.8.9. 11.15.17.20.21 ‖ Ps 81,10.89,37. 112,2.6 ‖ Prv 1,14.3,26.12,8.14, 23.26.26,5.29,21 ‖ Eccl 1,11.2,19. 3,14.6,12.8,7.12.13.10,14. 11,2 ‖ Dan 8,19 ‖ Neh 1,9.2,6.5,13 ‖ 1Ch 11,6.12,17(18). 17,11.13.14. 21,3. 22,9(8)².10(9) ‖ 2Ch 1,12.6,26.*7, 13.*28².29.33,4.

הֲיִהְיֶה *interrog.* 2R 7,2.19.

שֶׁיִּהְיֶה Eccl 1,9.2,18.3,22.8,7.10, 14.

יֶהִי, יְהִי Gn 1,3.6.14.30,34.33,9. 49,17 ‖ Ex 7,9.10,10 ‖ Dt 32,38.

33,24 ‖ Jud 6,39 ‖ 2S 14,17 ‖ 1R 8, 47.10,9.22,13 ‖ 2R 2,10 ‖ Jer 20, 14.42,5.50,29 ‖ Ez 16,15.45,10 ‖ Ps 33,22.35,6. 69,23.26. 72,16.17. 104,31. 109,12².13. 113,2. 119,76. 80.122,7 ‖ Prv 5,18 ‖ Job 1,21.3,4. 7.16,18.18,12.20,23.24,14.27,7 ‖ Ruth 2,19 ‖ Esr 1,3 ‖ 1Ch 22,11 (10) ‖ 2Ch 9,8.19,7.

וַיְהִי, **וַיֶּהִי** Gn 1,3.5.*8.13.19.23. 31.7.9.11.15.24.30.* 2,7.4,2.3.8.17. 5,23.31.32. 6,1.7,10.12.17.8,6.13. 9,29. 10,19.30. 11,1.2. 12,10.*26,1.* 11.14.16.13,7. 14,1.15,12.17.17,1. 19,14.17.29.34. 20,13. 21,20².22. 22,1.*20.39,7.40,1.* 24,15.22.30.52. 25,11.20.27. 26,8.14.32.34. 27,1. 30². 29,10.13.23.25. 30,25.43. 31, 10.32,6.34,25.*40,20.*35,3. 5,16.17. 18.22. 37,23. 38,1.7.24.27.28.29. 39,2³.5².6.10.11.13.15.18.19.20. 21.41,1.8.13.54.42,35.43,2.21.44, 24.47,28.48,1.49,15.50,9 ‖ Ex 1,5. 21.2,10.11.23. 4,3.4.24.6,28.7,10. 21.9,10.24.10,22.12,29.41².*51.*13, 15.17.14,20.24.15,2.16,10.13.22. 27.17,12. 18,13.*32,30.* 19,16².19. 24,18. 32,19. 34,28.29. 36,13.38, 24.27.40,17 ‖ Lev 9,1 ‖ Nu 3,43.7, 1.12.9,6.10,11.35.11,1.25.16,31. 17,7.23.22,41.25,19.31,32.37.52 ‖ Dt 1,3.2,15.5,20.9,11.26,5.31,24. 33,5 ‖ Jos 1,1.2,5.3,2.14.4,1.11.18. 5,1.8.13.6,8.15.16.20.27².7,5.8,14. 24.25.9,1.16.10,1.11.20.24.27.11, 1. 13,16.23.25.29.30. 15,1.2.18 ‖ Jos 16,5³.10.17,1².2.7.9.10.11.13. 18,12. 19,1.2.10.*41,*18.25.33². 21, 4.10.20.38.22,17.23,1.24,29 ‖ Jud 1,1.14.19.28.2,4. 3,18.27.6,7.25.*7, 9.*27.38.40.7,6.15.8,26.27.33.9,24. 10,4.*12,9.*11,4.5.35.39. 12,14. 13, 2.20.14,11.15.*17.*15,1.17.16,4.16. 21.25. 17,1.4.5.7.11.12². 19,1². 5. 20,46.21,4 ‖ 1S 1,1.2.4.20.3,2.4,1. 5.18.5,9.10.6,1.7,2.10.14.8,1.2. 9, 1.26. 10,11.27. 11,11.*18,10.31,8.* 11.13,10. 14,1.19.25. 15,10. 16,6. 21. 18,1.6.9.14.19.29.30. 19,7. 20, 24.27.35. 22,2. 23,6.26. 24,2.6.17. 25,2.37.38.27,7.28,1.16.30,1.25 ‖ 2S 1,1.2².2,1.11.23.3,2.6.4,4.6,13. 7,1.4².8,1.14.15.10,1.11,1.2.14.16. 12,18. 13,1.23.30.36.38. 15,1.2.7. 12.32. 16,16. 17,21.27. 19,10.26. 21,1.18.20.22,19.23,19 ‖ 1R 2,39. 3,18.4,1. 5,2.6.11.12.21.24.26.27. 29.6,1.11.8,10.17.54.*9,1.* 9,10. 10, 14.26. 11,3.4.15.20.24.25.29.40. 12,2.20.22.30. 13,4.20².23.31.34. 14,6.25.28. 15,21.29. 16,1.11.18. 31. 17,2.*8.*7.17.*21,1.*17. 18,1.4.7. 17.27.29.36.44.45². 19,13. 20,12. 26.29.39.40. 21,15.16.*27.*17.*28.* 22,2.32.*33* ‖ 2R 2,1.9.11.3,5.20. 27. 4,6.8².11.18.25.40. 5,7.8. 6,5. 20.24.25.26.30.*19,1.22,11.* 7,16. 18.20.8,3.5.15.21.9,22.10,7.9.25. 11,3.12,7.11.13,21.14,5.15,5.12. 17,3.7.25.28. 18,1.9. 19,35.37.20, 4.22,3.24,1.25,1.25.27 ‖ Jes 7,1.9, 18.12,2. 22,7. 36,1. 37,1.38. 38,4. 48,18.19.63,8 ‖ Jer 1,3.4.*11.2,1. 13,8.16,1.24,4.*13.*13,3.* 13,6. 15, 16. 18,5. 20,3. 26,8.*43,1.* 28,1.12. 29,30.*32,26.33,23.35,12.* 33,1.19. 34,12.35,11.36,1.9.16.23.27.*42,7.* 37,6.13. 39,4. 41,1.4.6.7.13. 42,7. 43,8.52,4.31 ‖ Ez 1,1.25.3,16².*6,1. 7,1.11,14.12,1.17.21.26.13,1.14, 2.15,1.16,1.17,1.11.18,1.20,2.21, 1.6.13.23. 22,1.17.23. 23,1. 24,1. 25,1.27,1.28,1.11.20. 30,1.33,1. 23.34,1.35,1.36,16.37,15.38,1.* 8, 1. 9,8.10,6. 11,13. 12,8. 16,19.23. 34. 17,6.7. 20,1. 24,1. 26,1. 29,17. 30,20.*31,1.*32,1.23.37,7 ‖ Hos 7, 11 ‖ Jon 1,1.*3,1.*4.2,1.4,8 ‖ Hab 1, 3 ‖ Hag 1,3.2,20 ‖ Zach 4,8.*6,9.7,* 1.4.8.12.13.8,1 ‖ Ps 18,19.33,9.76, 3.94,22.118,14 ‖ Job 1,3².5.6.*2,1.* 13.30,31.42,7.12.13 ‖ Ruth 1,1². 19.2,17.3,8 ‖ Esth 1,1.2,7.8.3,4.5, 1.2 ‖ Dan 1,6.16.21.8,2.15 ‖ Esr 4, 4 ‖ Neh 1,1.4.2,1.3,33.*4,1.*38.4,6. 9.10.6,1.16.7,1.13,3.19 ‖ 1Ch 2,3. 22.4,9.6,51.10,8.11,6.21.15,25.26. 29.17,1.3².18,1.6.14.19,1.20,1.4.6. 21,5. 22,8(7). 23,3.11. 25,1.7. 27, 24 ‖ 2Ch 1,14.5,9.11.13.6,7.8,1.13. 9,25.26.10,2.11,2.12.12,1.2.11.13, 15.14,7.16,5.17,3.5.10.12.18,1.31. *32.* 20,1.29. 21,9.19. 22,8.12. 24,4. 11.18.23. 25,3.14.16. 26,5. 11.21. 29,8.32.32,25.27.34,19.

וַיְהִי Gn 1,6.9,26.*27* ‖ Ex 9,22.10, 21.18,19 ‖ Dt 33,6 ‖ 1S 10,5.20,13. 28,22 ‖ 2S 5,24.18,22.23 ‖ 1R 13, 33.14,5.21,2 ‖ 2R 2,9 ‖ Jer 13,10 ‖ Hos 14,7 ‖ Am 5,14 ‖ Mich 1,2 ‖ Mal 3,10 ‖ Ps 9,10.81,16.90,17. 104,20 ‖ Ruth 3,4.4,12 ‖ 1Ch 14, 15.22,16(15) ‖ 2Ch 18,12.19,11.

תְּהִיֶה *3 impf. f.* Gn 21,30.34, 10 ‖ Ex 13,9.20,20. 21,4. 22,10.23, 26.29.30,36.37.40,38 ‖ Lev 2,5.6, 16. 7,9.10.33. 13,9. 14,2. 15,3.19². 25.17,7.19,20.20,14. 22,12.13. 25, 7.10.11.12.29.31.*48.*32. 26,37.27, 21 ‖ Nu 4,27.27,17.29,35.30,7.34, 12.36,8 ‖ Dt 6,25.13,10.17,7.22, 19.*29.*23,13.14.18. 24,13. 25,5.31, 19 ‖ Jos 2,19.4,6.14,9.24,27 ‖ Jud 4,9 ‖ 1S 11,9.23,22.24,13.*14.* 25, 31 ‖ 2S 2,26.15,14 ‖ 1R 8,38 ‖ Jes 4,6.7,7.*24.*19,23. 30,15. 51,6.8. 61, 7 ‖ Jer 4,27.7,34.11,23.26,18.27, 17. 36,30.46,19.49,13.51,26.*62* ‖ Ez 7,26. 11,11. 12,20. 14,16. 18, 20².20,32.21,37.23,32.26,5.*14.*29, 15. 30,16. 38,21. 44,20. 46,11.16. 17.47,10.48,8.10 ‖ Hos 5,9 ‖ Joel 3,5.4,19² ‖ Am 3,6.7,3.6 ‖ Ob 17 ‖ Mich 3,12. 7,4.10 ‖ Hab 3,4 ‖ Zeph 2,4.9 ‖ Zach 6,13.14.14,12. 13.15.18.19 ‖ Ps 37,18.109,7 ‖ Prv 12,24.14,25.24,20 ‖ Job 11,17.15, 31 ‖ Dan 11,17.29.42.

תִּהִי Gn 13,8.26,28.37,27 ‖ Nu 12, 12 ‖ Jud 15,2 ‖ 1S 18,17 ‖ 2S 24, 17 ‖ Jer 50,26 ‖ Ps 69,26.80,18. 109,19.119,173 ‖ Prv 3,8 ‖ Job 6, 29 ‖ Neh 1,6.*11* ‖ 1Ch 21,17.

וַתִּהִי Am 4,11.

יִהְיוּ *3 impf. pl.* Gn 6,19. 17, 16.37,20.41,27.48,5.6 ‖ Ex 25,15. 20.31.36. 26,24². 28,20.42. 29,29. 36,29 ‖ Lev 11,11.35.13,45.16,4. 20,21.21,6.23,18.20.25,44.26,33 ‖ Nu 1,4. 3,13. 5,10.18. 14,3.33. 28,

*14.*12,30 ‖ Nu 24,2.31,16.36.43. 36,12 ‖ Jud 3,10.11,29.39.14,20. 19,2 ‖ 1S 2,17.4,10.5,9.7,13.14,14. 15².52.19,9.20.23.25,42 ‖ 2S 2,17. 3,1.8,2.6.11,27. 12,3.30. 18,6.7.8. 19,3.21,15.*20.*18.19.23,11. 24,9 ‖ 1R 1,4.2,15.13,6.24 ‖ 2R 3,15.5, 2 ‖ Jes 5,25.9,5.23,3.29,11.13.59, 15 ‖ Jer 20,17.23,10.44,22 ‖ Ex 1, 3.3,3.22. 16,34. 17,6.19,14. 23,10. 32,27 ‖ Ps 69,11 ‖ Job 5,16 ‖ Ruth 4,13.16 ‖ Thr 3,37 ‖ Esth 2,15 ‖ Neh 5,1.8,17 ‖ 1Ch 2,26.11,13.20, 2.5.*6* ‖ 2Ch 30,26.

תִּהְיֶה *2 impf.* Gn 4,12.41,40 ‖ Ex 4,16.22,24.23,2 ‖ Dt 7,14.18, 13.28,13.44.33,7 ‖ 2S 5,2.13,13. 18,3.19,14 ‖ 1R 12,7 ‖ Jes 3,6 ‖ Jer 14,8.9.15,18.19.51,26.*62* ‖ Ez 3, 26.35,4.15.38,9.16 ‖ 1Ch 11,2 ‖ 2Ch 10,7.

תִּהְיֶה־ Jer 17,17.

תִּהְיִי *f.* Hos 3,3.

וַתִּהְיִי Ez 16,8.

תִּהִי *m.* Ez 2,8 ‖ Prv 3,7.22,26.23, 20.24,28 ‖ Eccl 7,16.17.

תִּהִי *f.* Nah 3,11.

וַתִּהִי *m.* Ps 118,21.

וַתִּהִי *f.* Jes 23,3 ‖ Ez 16,34.

גְּהִיָה *1 impf. pl.* Gn 38,23.44, 9 ‖ 1S 14,40 ‖ Ez 20,32 ‖ Neh 2,17.

וְגֶהְיֶה Gn 47,19.

וְגֶהְיֶה 2S 11,23 ‖ Jer 44,17.

וְגֶהִי Nu 13,33 ‖ Jes 64,5.

תֶּהְיוּ *2 impf. pl.* Gn 34,15.44, 10 ‖ Ex 19,6 ‖ Lev 19,2.26,12 ‖ 1S 8,17.14,40 ‖ 2S 19,12.13.23 ‖ Jes 1,30 ‖ Jer 7,23 ‖ Ez 11,11 ‖ Zach 1,4 ‖ Mal 3,12 ‖ Ps 32,9 ‖ 2Ch 30,7.

תִּהְיֶנָן Ex 22,30.

וַתִּהְיוּ Am 4,11.

יִהְיוּ *3 impf. pl.* Gn 6,19. 17, 16.37,20.41,27.48,5.6 ‖ Ex 25,15. 20.31.36. 26,24². 28,20.42. 29,29. 36,29 ‖ Lev 11,11.35.13,45.16,4. 20,21.21,6.23,18.20.25,44.26,33 ‖ Nu 1,4. 3,13. 5,10.18. 14,3.33. 28, 19.*31.29,8.*29,13.32,26.35,3 ‖ Dt 12,26.19,17.20,11.28,40.41 ‖ Jud 2,3 ‖ 1S 25,26 ‖ 2S 7,28.18,32 ‖ 1R 5,20.28 ‖ 2R 12,17 ‖ Jes 1,18².5,9. 10,19. 15,6. 17,3.9.19,18. 31,8. 34, 12.41,12.13.45,14.59,6 ‖ Jer 5,13. 8,2.*16,4.25,33.*14,16. 16,2. 18,21. 27,22. 31,1.*33.(30,25.31,32).* 48, 34 ‖ Ez 13,9.21.17,6.34,26.28.29. 37,22.27.41,6. 44,18². 45,16. 46,6. 47,10 ‖ Hos 13,3 ‖ Mich 5,11 ‖ Mal 3,21 ‖ Ps 19,15.35,5.45,17.63,11. 78,8.90,5.92,15. 109,8.9.15.115,8. *135,18.*129,6 ‖ Prv 5,17 ‖ Job 21, 18 ‖ Eccl 5,1.9,8.11,8 ‖ Neh 13, 22 ‖ 1Ch 9,24 ‖ 2Ch 6,40.7,15. 12,8.

וַיְהִיוּ Gn 2,25.5,4.5.8.11.14.17.20. 27. 9,18. 11,32. 13,1. 29,20.35,21. 28.36,11.22.40,4.46,12 ‖ Ex 7,12. 37,9 ‖ Nu 1,20.45.46.3,17.4,36.*40. 44.48.26,7.62.* 11,35. 15,32.17,14. *25,9.* 26,10.20.21.46 ‖ Dt 10,5 ‖ Jos 4,9. 8,22. 9,21. 10,1.26. 15,21 24,32 ‖ Jud 1,30.35.3,4.14,11.16, 30 ‖ 1S 7,2.11,8.13,2.14,49.21,6. 22,2 ‖ 2S 2,18.25.4,3.13,23 ‖ 1R 1, 7.8,8.20,15 ‖ 2R 17,25.29.32².41. 21,15 ‖ Jes 9,15.66,2 ‖ Jer 7,24.52, 23 ‖ Ez 19,11 ‖ Hos 9,10 ‖ Ps 106, 36 ‖ Ruth 1,2 ‖ Esth 6,1 ‖ 1Ch 1, 51.2,25.27.28.52.6,17.7,19.8,3.40. 12,21(22).29(30). 18,2.13. 23,11. 17 ‖ 2Ch 5,8.13,13. 20,25. 24,12. 14.30,10².36,16.20.

וְיִהְיוּ Ex 7,19.26,24 ‖ Nu 17,3.31, 3 ‖ 1R 8,59 ‖ Jer 18,23.42,17 ‖ Hos 9,17 ‖ Prv 3,22 ‖ Cant 7,9 ‖ Thr 1, 21.

שֶׁיִּהְיוּ Eccl 1,11².6,3.

תִּהְיֶנָה, **וְתִהְיֶנָה** *f.* Gn 41,36.49, 26 ‖ Ex 25,27.26,2.27,2.28,21² ‖ Lev 23,15.17 ‖ Nu 35,11.*13.*14. 15.36,3.4.6² ‖ Dt 21,15 ‖ Jos 21, 40 ‖ Jes 16,2.17,2 ‖ Jer 48,9.49, 13 ‖ Ez 7,4.*9.*29,12.30,7.34,10.21. 35,10.36,38 ‖ Ps 130,2.

וַתִּהְיֶנָה, **וַתִּהְיֶנָן** Gn 26,35 ‖ Nu 36,11 ‖ Jud 15,14 ‖ 1S 25,43 ‖ 2S 20,3 ‖ Jer 44,6 ‖ Ez 23,4.34,5.8 ‖ 1Ch 7,15.

וְתִהְיֶנָה Jer 18,21.48,6.

נֶהְיָה *Ni. 3 perf.* 1R 1,27.12, 24 ‖ Joel 2,2 ‖ Mich 2,4 ‖ Zach 8, 10 ‖ Neh 6,8 ‖ 2Ch 11,4.

הֲנֶהְיָה *interrog.* Dt 4,32.

נֶהְיָתָה, **נֶהְיָתָה** *f.* Ex 11,6 ‖ Jud 19,30.20,3.12 ‖ Jer 5,30.48,19 ‖ Dan 2,1.12,1.

וְנֶהְיָתָה Ez 21,12.*39,8.*

נֶהְיֵיתָ *2 perf.* Dt 27,9.

נֶהְיֵיתִי *1 perf.* Dan 8,27.

נֶהְיָה *pt. f.* Prv 13,19.

—הַיָּה v. הָיָה—

[יְהוָה, יָהּ v. n. pr.]

הֵיךְ

quomodo? Conf. אֵיךְ p. 25b.

בה״א ת׳ אל״ף בכארמית ובדרו״ל, ובשמרונית נַדְּ, בלא יו״ד הוראתו כֵּן.

1Ch 13,12.

וְהֵיךְ Dan 10,17.

—הוּם v. הִים—

הֵיכָל

palatium, templum; de parte templi inter adytum et vestibulum.

לד״ק שרשו הכל או כול, ולד״א יכל (ע״כ דובא בסדר דא״ב), ויש דוגמתו בשפת אכ״ה, אשור וכנען. הוראתו בנין גדול מפאר, והתיחד אל בית המקדש, ובפרט אל החלק שבין האולם והדביר, הוא קדש הקדשים (ע׳ מ״א ו׳ ה׳ י״ז וז׳ ה׳); תְּנָכֵד דישעיה מ״ד כ״ח הוא נוסח זכר ומוסב אל ההיכל, בהמשך הלמ״ד של לירושלים, כלומר וּלְהֵיכָל, או וְלַהֵיכָל.

Am 8,3 ‖ Ps 144,12 ‖ Esr 4,1.

וְהַהֵיכָל Jes 44,28.

הַהֵיכָל 1R 6,17.33.7,21 ‖ Jes 6,1 ‖ Ez 41,1.4.20.21.25.42,8 ‖ Zach 8, 9 ‖ Neh 6,10².11 ‖ 2Ch 3,17.

וְהַהֵיכָל Ez 41,15 ‖ Nah 2,7.

בְּהֵיכָל 2Ch 4,7.8.

לְהֵיכָל 1R 6,5.7,50 ‖ Ez 41,23 ‖ 2Ch 4,22.

מֵהֵיכָל Jes 66,6.

הֵיכַל *cs.* 1S 1,9 ‖ 1R 6,3.21,1 ‖ 2R

18,16 ‖ Jer 7,4.24,1 ‖ Ez 8,16² ‖ Jon 2,5.8‖Hag 2,18 ‖ Zach 6,12. 13‖ Ps 5,8.*138*,2.79,1 ‖ Esr 3,10‖ 2Ch 26,16.27,2.

וְהֵיכַל Esr 3,6.

בְּהֵיכַל 1S 3,3 ‖ 2R 20,18.24,13 ‖ Jes 39,7 ‖ Hab 2,20 ‖ Hag 2,15 ‖ Zach 6,14.15 ‖ Ps 11,4. 45,16 ‖ Dan 1,4‖2Ch 29,16.

מֵהֵיכַל 2R 23,4‖Mich 1,2.

הֵיכָלְךָ [הֵיכָלֶךָ] *suff.* Ps 48,10. 65,5.

מֵהֵיכָלְךָ [מֵהֵיכָלֶךָ] Ps 68,30.

הֵיכָלוֹ Jer 50,28.*51,11*‖Mal 3,1.

בְּהֵיכָלוֹ Ps 27,4‖2Ch 36,7.

וּבְהֵיכָלוֹ Ps 29,9.

מֵהֵיכָלוֹ 2S 22,7‖Ps 18,7.

הֵיכָלַי [הֵיכָלִי] (נס״א) *I. pl. cs.* Ps 45,9.

בְּהֵיכָלִי (נס״א) Jes13,22‖Prv 30,28.

לְהֵיכָלְכֶם *suff.* Joel 4,5.

הֵיכָלוֹת *II. pl.* Hos 8,14,

——v. ch.; הֵיכַל v. הָלַל——

הִין

mensura liquidorum.

מדת הלח, י״ב לוג, ששית דבת, לד״ק שרשו הון. ואולי יש במשמעותו קבוץ כדוראת המֶר למדת הביבש; וכבר העירותי שהשבעים תרגמו ותהיונו ותתקבצו או ותתאספו.

Ex 30,24‖Ez 45,24.*46,5.7.11.*

וְהִין Lev 19,36.

הַהִין Ex 29,40² ‖ Lev 23,13 ‖ Nu 15,4.5.6.7.9.10.28,5.7.14³ ‖ Ez 4. 11.46,14.

——verb. הוֹן v. הִין——

°הָכַר [תַּהְכִּרוּ־] *2 pl. impf.* abtundere, stupefacere; al. audacem, procacem esse.

י״ם אותו מן העיבית בדוראת פליאה והשתוממות או במובן הונאה ולחיצה, ולרש״י כמו תְּתָנַכְּרוּ לִי; י״ג תִּתְחָכְּמוּ או תִּתְחַכְּרוּ, ואולי יש לגרוס תִּכְּרוּ (ע׳ ו׳ כ״ז), תַּחְפְּרוּ (בדומשך מלת לא), או תַּחְפִּירוּ.

Job 19,3.

?הַכָּרַת *cs.* הַכָּרַת

auducia, procacitas.

לד״ק גם זה שרשו הכר, אך לרב דמפרשים שרשו נָכַר, והובא גם שם.

Jes 3,9.

——conf. נָכַר——

הַל

num?

לנדרדעי הל לחוד י״י לחוד, וכן הוא מלת השאלה בערבית هَلْ; למראי הל לחוד לי״י לחוד, ולדידן הדא מלה.

Dt 32,6.

°הָלָה [הֲנַבְהֲלָאָה] *Ni. pt. f.* remotus, longinquus.

בפסוק שלפניו נאמר הַנִּדָּחָה, ושניהם ת״י מבודיא, ולהראב״ע והרד״ק מן הָלְאָה, שהיותה רחוקה מארצה, ובא אל״ף במקום ה״א כבטלאים, וכן בהלאה; ואולי שרשו נהל, כמעט עָלוֹת ינהל, י״ב הַנְּלָאָה, ול״ג הַנְּבַהֲלָה (ע׳ יחוקאל ל״ד ד׳ כ״א) ומתאים אל אַלְגָה, כאמור במלאכי א׳ ח׳ פִּפַּח וְהָלָה.

Mich 4,7.

הָלְאָה

ultra, illuc; deinceps.

Gn 19,9‖Nu 17,2.

וְהָלְאָה Lev 22,27 ‖ Nu 15,23.32, 19 ‖ 1S 10,3.18,9.20,22.37 ‖ Jes 18,2.7‖Ez 39,22.43,27.

מֵהָלְאָה Gn 35,21 ‖ Jer 22,19 ‖ Am 5,27.

°הָלַךְ, הָלַךְ et יָלַךְ

ire, incedere, *familiariter aliquo uti;* cum אַחֲרֵי sequi; *metaph.* vivere, aliquam vitae rationem sequi; abire, discedere; *procedere;* progredi; cito ferri, grassari; לְכָה, לְכוּ age! agite! *Ni.* abire, evanescere; *Hithp.* ambulare.

הוראתו ידועה, ובא בשתי נדודות, וקברו בהר יחדו. תלך דבראשית כ״ד נ״ה ספק אם הוא זכר נוסח או נקבה נסתרת. השבעים קורין בש״ב י״ט א׳ בְּבָכִיתוֹ ת׳ בְּלֶכְתּוֹ, במ״א י״א כ״ד וַיַּלְכֹּד דמשק ת׳ וַיֵּלְכוּ, במ״ב י״ב כ״א: וישליכו וגו׳ וַיֵּלְכוּ, ת׳ וַיֵּלֶךְ, ובזכריה י׳ י״ב: ובשמו יִתְהַלְּכוּ ת׳ יִתְהַלָּכוּ, והסורי קורא בהדי״א י״א ב׳ לֶךְ ת׳ לְךָ (ונמצא הצוי בתמונה זו נ״פ). רז״ל קראו בידושע ח׳ י״ב וַיֵּלֶן ת׳ וַיֵּלֶךְ (ערבין ס״נ, ע״ב, מגלה ג׳, ע״א, סנהדרין ס״ד, ע״ב; ואין כונתם על פסוק ט׳, כי שם נאמר בתוך הָעָם. והם דרשו בעומקה של הלכה, ואולי נתנו את האמור של זה בזה, כנראה מנוסחות עירובין: מלמד שהלך ולן וכו׳), וכן בעזרא י׳ ו׳, ומוסיף שם לחם לא אכל וגו׳ כלומר שלן בתענית; י״ג בידושע י״ד ו׳ אשר־הוֹלִיךְ או כַּאֲשֶׁר הלך.

Gn 26,26.31,19.32,2‖Nu 24,1.25. 32,41.42‖Dt 4,3‖Jos 14,10‖ Jud 6,21‖1S 10,26.14,3.17.23,18 ‖ 2S 8,6.14‖ 1R 2,41.3,6.14.9,4.13,12². 14,8.18,6².19,4. 22,13.49 ‖ 2R 5, 25.26.13,6.11.20,9.21,21.22 ‖ Jes 20,3.50,10‖Jer 48,11 ‖ Ez 18,17. 33,15‖Hos 5,11‖ Nah 2,12 ‖ Mal 2,6‖Ps 1,1‖Prv 7,19 ‖ Job 31,7 ‖ Cant 2,11.6,1 ‖ 1Ch 5,41. 17,21. 18,6‖ 2Ch 7,17.8,17.17,3.4.18,12. 22,3.5.

וְהָלַךְ, וָהָלַךְ Jos 17,7 ‖ 1S 6,8.7, 16‖Jes 8,7.58,8‖Am 1,15 ‖ Zach 9,14.

הָלְכָה, הָלֻכָה *3 perf. f.* Jes 46, 2‖Nah 3,10.

וְהָלְכָה Dt 24,2 ‖ 2S 17,17 ‖ Jer 3,1.

הָלַכְתָּ, הָלֻכְתָּ *2 perf.* Gn 31, 30‖Nu 22,37‖Jud 8,1 ‖ 1S 10,2 ‖ 2S 7,9.16,17.19,26‖1R 8,25.13,9. 17‖1Ch 17,8‖2Ch 6,16.21,12.

וְהָלַכְתָּ, וָהָלַכְתָּ Ex 17,5 ‖ Dt 8, 19.14,25.*26,2*.16,7.28,9 ‖ Jud 11, 8.19,9‖1S 20,13‖1R 2,42.11,38.

הָלַכְתִּי, הָלֻכְתִּי *f.* Jer 31,21(20)‖Ez 16,47.23,31.

וְהָלַכְתִּי 1R 14,2‖Ruth 2,9².

הָלַכְתִּי, הָלֻכְתִּי *1 perf.* Gn 35, 3‖Jer 2,23 ‖ Ps 26,1 ‖ Job 31,5 ‖ Ruth 1,21‖Neh 2,16.

וְהָלַכְתִּי, וָהָלַכְתִּי Lev 26,24.28‖ Jud 1,3.4,8.9,9.*11.13* ‖ 1S 23,23‖ 2S 10,11.

הָלְכוּ, הָלֻכוּ *3 pl.* Gn 14,24‖Ex 14,29.*15,19*‖Lev 26,40 ‖ Jos 2,5. 5,6 ‖ Jud 2,17.9,8 ‖ 1S 6,12.8,3.5. 14,46.17,13².14.30,22² ‖ 2S 2,29. 7,23.15,11 ‖ 1R 11,33 ‖ 2R 2,7 ‖ Jes 45,16 ‖ Jer 2,8.8,2.9,9.12.11, 10.32,23.44,10.50,3.6‖ Ez 5,6.20, 13.*21*.16.25,3.37,21 ‖ Hos 7,11.9,

6.11,2 ‖ Am 2,4 ‖ Ps 105,41.119, 3‖Thr 1,5.18‖1Ch 4,42‖ 2Ch 11, 17.

וְהָלְכוּ 1S 2,20‖Jes 2,3.35,9.60,3. 14‖Jer 11,12‖Mich 4,2‖Zeph 1, 17‖Zach 8,21‖Job 1,4.

הֲהָלְכוּא Jos 10,24.

הֲלַכְתֶּם *2 pl.* Dt 1,31 ‖ 1S 10, 14‖Jer 44,23‖Ez 5,7.11,12.

וַהֲלַכְתֶּם Gn 19,2‖Lev 26,23.27‖ Jos 3,3.23,16‖Jud 21,21 ‖ 1R 9, 6‖Jer 7,23.29,12‖2Ch 7,19.

הָלַכְנוּ *1 pl.* Dt 2,14‖Jos 24,17‖ 1S 9,6‖Mal 3,14.

וְהָלַכְנוּ Gn 34,17.

הוֹלֵךְ, הֹלֵךְ *pt.* Gn 15,2.18,16. 24,42.25,32.28,20. 32,7 ‖ Ex 13, 21.19,19 ‖ Lev 11,27.42²‖ Nu 14, 14.22,22.24,14‖Jos 6,8.9².13³.23, 14 ‖ Jud 4,9.14,3.17,9.19,18 ‖ 1S 2,26.17,7.15.41‖ 2S 3,1.31.6,4.12, 23.15,12.20².30.16,13‖1R 2,2.20, 36 ‖ Jes 33,15.35,8.52,12.57,2 ‖ Jer 10,23.23,17.41,6.7,14. 11,21. 20,16.31,4.33,31 ‖ Hos 6,4.*13,3*‖ Jon 1,11.13 ‖ Mich 2,7.11‖ Zach 2,6 ‖ Ps 15,2.78,39.101,6 ‖ Prv 4, 18.6,12.7,22.10,9.11,13.13,20.14, 2.19,1.*28,6*.20,19.28,18 ‖ Job 31, 26‖Cant 7,10‖Eccl 1,4.6².2,14.3, 20.6,6.9,10.10,3.12,5‖Esth 9,4² ‖ 2Ch 17,12.

וְהוֹלֵךְ Prv 28,26.

הַהוֹלֵךְ, הַהֹלֵךְ Gn 2,14.13,5.24, 65‖Ex 14,19 ‖ Lev 11,20.*21* ‖ Dt 1,30.33.20,4.31,6.8 ‖ Jos 8,35 ‖ Hab 1,6‖Ps 128,1.

כַּהוֹלֵךְ Jes 30,29.

לַהֹלֵךְ Jer 22,10.

הוֹלְכִים, הֹלְכִים *pl.* Gn 37,25 ‖ Ex 33,15‖Jos 6,13‖Jud 18,5‖1S 6,12‖2S 3,1.13,34.17,11 ‖ 2R 1,3. 2,11‖Jer 16,12‖Ez 13,3‖ Eccl 1, 7².10,7.

וְהָלְכִים 2S 15,11.

הַהֹלְכִים Gn 32,20 ‖ Ex 10,8‖ Nu 14,38 ‖ Jos 18,8 ‖ Jud 18,14.*17* ‖ 2S 23,17‖ 1R 8,23 ‖ Jes 8,6.9,11. 30,2.65,2 ‖ Jer 13,10.19,10 ‖ Ps 119,1‖1Ch 15,25‖2Ch 6,14.

לַהֹלְכִים Jes 42,5‖Ps 84,12.

הָלְכֵי *cs.* Jer 6,28.

וְהָלְכֵי Jud 5,6.10.

לְהָלְכֵי Prv 2,7.

הוֹלֶכֶת *pt. f. sg.* Jer 3,6.

הָלַכְתִּי Q. 2R 4,23.

הַהוֹלֶכֶת, הַהֹלֶכֶת Gn 32,21‖Lev 11,27‖Neh 12,38.

הוֹלְכוֹת, הֹלְכוֹת *pl.* Ex 2,5‖Neh 6,17‖2Ch 9,21.

הַהֹלְכֹת 1S 25,42.

הָלוֹךְ, הָלֹךְ *inf. abs.* Gn 8,3.5. 12,9.26,13.31,30 ‖ Jos 6,9.13² ‖ Jud 4,9.24.9,8.14,9 ‖ 1S 6,12.14, 19.19,23 ‖ 2S 3,16.24.5,10.13,19. 16,13.18,25.24,12‖2R 2,11.5,10‖ Jes 3,16.20,2.38,5.42,24‖ Jer 2,2. 3,12. 13,1. 17,19. 19,1.28,13.31,2 (1).34,2.35,2.13.37,9.39,16.41,6. 50,4‖ Zach 8,21 ‖ Ps 126,6 ‖ Prv 13,20‖1Ch 11,9.

וְהָלוֹךְ Jer 7,9.23,14.

הָלֹךְ *cs.* Nu 22,14.

לַהֲלֹךְ Ex 3,19 ‖ Nu 22,13 ‖ Job 34,23‖Eccl 6,8.

מֵהָלוֹךְ, מֵהָלֹךְ Nu 22,16 ‖ Eccl 6,9.

לָלֶכֶת, לָלֶכֶת [יָלֹךְ] *II. inf.* 2S 19,25 ‖ 1R 11,10 ‖ Mich 6,8 ‖ Prv 15,21.30,29‖Ruth 3,10.

וּבְלֶכֶת Ez 1,19.10,16.

לָלֶכֶת, לָלֶכֶת, לָלֶכֶת Gn 11,31. 12,5.24,5.8 ‖ Ex 8,24.13,21 ‖ Lev 18,4 ‖ Dt 8,6.10,12.*11,22*.11,28. *28,14*.13,6.29,17.30,16‖ Jos 9,12. 22,9‖ Jud 2,19.22.12,1.18,9.19,5. 7.9.8.27‖1S 10,9.15,27.17,33.39². 23,26.29,11‖2S 2,19.13,25.15,14. 20.19,16 ‖ 1R 2,3.4.3,3.6,12.8,25. 58.61. 11,22. 12,24. 13,17. 16,19. 21,26.22,49 ‖ 2R 9,15.10,31.23, 3 ‖ Jer 18,15.26,4.37,12. 40,4.5. 41,17.44,3‖Ez 1,12.20² ‖ Zach 6, 7 ‖ Ps 78,10.107,7 ‖ Prv 2,13 ‖ Ruth 1,18 ‖ Eccl 1,7.5,14.7,2.10, 15‖Dan 9,10‖Esr 8,31 ‖ Neh 10, 30 ‖ 1Ch 17,11.21,30 ‖ 2Ch 6,16. 31.20,36.37.25,10.34,31.

וְלָלֶכֶת Dt 19,9.26,17 ‖ Jos 22,5 ‖ Job 34,8.

מְלֶכֶת 1S 30,21‖Jes 8,11‖Thr 4, 18‖Eccl 7,2‖2Ch 11,4.25,13.

לֶכְתִּי *suff.* 1R 2,8.

לָכְתְּךָ Dt 2,7.

בְּלֶכְתְּךָ Ex 4,21.33,16 ‖ 1S 10,2 ‖ Prv 4,12.

וּבְלֶכְתְּךָ Dt 6,7.*11,19*.

לָכְתְּךָ Jer 2,2.

לָכְתּוֹ 1R 16,31.

בְּלֶכְתּוֹ 1S 9,9 ‖ 2S 8,3.19,1 ‖ Jer 51,59‖1Ch 12,20(21).18,3.

לָכְתֶּם 2S 17,21.

בְּלֶכְתֶּם Ez 1,17.21.24.10,11³.

וּבְלֶכְתֶּם 2Ch 24,25.

בְּלֶכְתָּן Ez 1,9.*12.17*.

לֵךְ־, לֶךָ־ *imper.* Gn 12,1.26,16. 27,9.28,2.37,14‖ Ex 3,16.4,12.18. 19.27. 7,15. 10,28. 19,10.24. 32,7. 34.33,1 ‖ Nu 22,20.35 ‖ Dt 5,27. 10,11 ‖ Jud 4,6.22.6,14.9,14 ‖ 1S 3,9.9,3.15,3.18.17,37.20,21.22.40. 42.22,5.23,2.26,19‖ 2S 3,16.7,3.5. 15,9.22.18,21.24,1‖ 1R 1,53.2,26. 29.13,15.15,19.17,3.9.18,1.5.8.*11. 14*.19,15.20.20,22 ‖ 2R 3,13.5,5. 19.8,10 ‖ Jes 6,9.20,2.21,6.22,15. 26,20 ‖ Jer 13,4.6.36,19.40,4.5 ‖ Ez 3,4 ‖ Hos 1,2.3,1 ‖ Am 7,12. 15 ‖ Jon 1,2.*3,2* ‖ Prv 3,28.6,3.6. 14,7 ‖ Eccl 9,7 ‖ Esth 4,16 ‖ Dan 12,9.13 ‖ 1Ch 17,4.21,10 ‖ 2Ch 16,3.

לֵךְ Nu 23,13‖Jud 19,13‖2Ch 25, 17.

וָלֵךְ, וְלֵךְ־, וְלֶךָ־ Gn 12,19.22,2. 24,51.27,13‖Jud 18,19 ‖ 1S 16,1. 29,7‖2S 14,21 ‖ 2R 4,24.29.6,3.8, 8.9,1‖Jer 36,14‖Ez 3,1.11.

לְכָה Gn 19,32.31,44.37,13‖ Ex 3, 10 ‖ Nu 10,29.22,6.11.23,7.27.24,

14‖Jud 11,6.19,11‖1S 9,5.10.14, 1.6.17,44.20,11 ‖ 2R 10,16.14,8 ‖ Prv 1,11.7,18 ‖ Cant 7,12 ‖ Eccl 2,1‖Neh 6,2.7.

וְלֶכָה, וּלְכָה Nu 22,17.23,7 ‖ 1S 23,27‖Ps 80,3.

הִלְכוּ *I. imper. pl.* Jer 51,50.

rad. לֶכוּ, לְכוּ [יָלַךְ] *II. imper. pl.* Gn 37,20.27.41,55.42,19‖Ex 5,4. 11.18.8,21.10,8.11.24‖Nu 22,13‖ Jos 2,1.16.18,8 ‖ Jud 10,14.18,2. 6.21,10.20 ‖ 1S 8,22.9,9.11,14.15, 6.23,22 ‖ 2S 14,30 ‖ 1R 12,5.18, 21² ‖ 2R 1,2.6.6,2.13.19.7,4.9.14. 22,13 ‖ Jes 1,18.2,3.5.18,2.30,21. 50,11.55,1 ‖ Jer 7,12.12,9.18,18². 48,2‖Ez 20,19.39‖Hos 6,1 ‖ Jon 1,7‖ Mich 4,2 ‖ Zach 6,7 ‖ Ps 34, 12.46,9.66,5.16.83,5.95,1 ‖ Prv 9, 5‖Neh 2,17.8,10‖1Ch 21,2‖ 2Ch 34,21.

וָלֶכוּ, וּלְכוּ Gn 29,7.42,33.45,17‖ Ex 12,31.32 ‖ Jos 9,11.22,4 ‖ 1S 29,10‖Jes 55,1.3 ‖ Jer 6,16 ‖ Am 6,2‖Mich 2,10‖Job 42,8.

לְכִי, לֵכִי *f. sg.* Ex 2,8 ‖ Jud 9, 10.*12.*11,38‖1S 1,17‖ 2S 13,7.15. 14,8‖1R 1,12.13.14,7.12‖2R 4,3. 7‖Ruth 2,2.

וּלְכִי 2R 8,1‖Cant 2,10.13.

לַכְנָה, לְכָנָה *pl. f.* Ruth 1,8.12.

אֵהָלֵךְ *1 impf.* Job 16,22.23,8.

rad. אֵלֶךְ, אֵלֵךְ [יָלַךְ] Gn 24,58‖ Ex 3,11‖Lev 26,41‖Nu 10,30² ‖ Dt 2,27.29,18‖Jud 4,8.9 ‖ 1S 16, 2 ‖ 1R 18,12 ‖ 2R 6,3 ‖ Jes 45,2‖ Jer 2,25 ‖ Hos 5,15 ‖ Ps 23,4.26, 11.39,14.42,10.138,7.139,7.143, 8 ‖ Job 10,21.29,3 ‖ Cant 4,6 ‖ Ruth 1,16.

וָאֵלֵךְ, וְאֵלֵךְ, וָאֵלֵךְ Jud 19,18 ‖ 1S 15,20 ‖ 2S 19,27 ‖ 1R 11,21 ‖ Jer 13,5.7 ‖ Ez 3,14 ‖ Hos 5,14 ‖ Job 19,10.

הַאֵלֵךְ *interrog.* Ex 2,7 ‖ 1S 23, 2‖1R 22,6.

אֵלֵכָה, אֵלֶכָה Gn 45,28 ‖ Ex 4, 18 ‖ 2S 15,7 ‖ Jes 38,10 ‖ Jer 5,5. 40,15 ‖ Hos 2,7.9 ‖ Zach 8,21 ‖ Ruth 2,2.

אֵילֶכָה Mich 1,8.

וְאֵלֶכָה, וָאֵלֶכָה Gn 24,56.30,25. 26.33,12 ‖ Nu 23,3 ‖ Jud 11,37 ‖ 1S 28,7 ‖ 2S 3,21.20,21 ‖ 1R 19, 20‖Jer 9,1.

תֵּלֵךְ(־) תֵּלֶךְ *2 impf.* Gn 3,14. 24,4.38.55.28,15.32,18 ‖ Lev 19, 16 ‖ Nu 10,32.22,12 ‖ Jos 1,7.9 ‖ Jud 19,17 ‖ 1S 28,22 ‖ 2S 15,19‖ 1R 3,14.6,12.9,4‖ Jes 33,21.43,2. 48,17‖Jer 1,7.16,5.45,5‖ Zach 3, 7 ‖ Ps 32,8 ‖ Prv 1,15.2,20.3,23 ‖ Eccl 4,17.8,3‖2Ch 7,17.

וַתֵּלֶךְ 1R 14,9.16,2.18,18 ‖ 2Ch 21,13.

הֲתַלֵּךְ *interrog.* 1R 22,4‖ 2R 3, 7‖2Ch 18,3.

תֵּלְכִי, תֵּלֵכִי *2 f.* Gn 16,8‖Jud 4,8²‖Jer 15,6‖Ruth 1,16.2,8.

וַתֵּלְכִי Ruth 2,11.

הֲתֵלְכִי *interrog.* Gn 24,58.

יֵהָלֵךְ *3 impf.* Jer 9,3‖Ps 58,9. 91,6‖Job 16,6.20,25.

וַיֵּהָלֵךְ Job 14,20.

rad. יֵלֶךְ, יֵלֵךְ [יָלַךְ] Ex 10,24. 26.23,23.32,34.34,9 ‖ Dt 20,5.*6.7. 8*‖Jos 16,8‖Jud 7,4⁴ ‖ 1S 17,32 ‖ 2S 13,24.26²‖Jes 6,8 ‖ Jer 46,22. 49,3‖Hab 3,5‖Ps 126,6‖ Prv 10, 9.15,12‖Eccl 5,15.6,4.

הֵילֵךְ *interrog.* Ex 16,4.

וַיֵּלֶךְ [וַיֵּלֵךְ] Job 27,21.

וַיֵּלֶךְ, וַיֵּלֵךְ Gn 12,4².13,3.18,33. 22,3.13. 24,10².61.25,34.26,1.13. 17.27,5.14.28,5.*7.*9.10.29,1.30,14. 32,1.35,22.36,6.37,17 ‖ Ex 2,1.4, 18.27.29.14,19.18,27 ‖ Nu 12,9. 16,25.22,21.35.39.23,3.24,25‖ Dt 17,3.31,1.14‖ Jos 5,13.8,13‖ Jud 1,3.10.11.16.17.26.3,13.8,29. 9,1. 7.21.50.11,11.16.18. 13,11.14,9². 15,4.16,1.17,8.10.19,3.10.28 ‖ 1S 2,11.3,5.6.8.9.14,16.19.15,32.34. 16,13. 17,20.41.48. 18,27. 19,12. 18.22.23². 21,1. 22,1.3.5. 23,5.16. 25.26.28.24,3.8.23.26,25.28,8.30, 9 ‖ 2S 3,16.19.21.22.23.24.5,6.10. 6,2.12.19. 11,22. 12,15.29. 13,37. 38.14,23.15,9.16,13. 17,23. 18,24. 25.20,5.21,12‖ 1R 1,50.2,40².3,4. 11,5.12,1.16.13,10.14.24.28. 15,3. 26.34.16,26.31. 17,5².10.18,2.16². 45. 19,3.8.19.21. 20,36.38.43. 22, 43.53 ‖ 2R 1,4.2,1.25.3,7.9.4,30. 35.5,5.11.12.19.6,4. 8,9.14.18.27. 28.9,4.16.18.10,12.15.13,2.21.16, 3.10. 19,36. 21,21. 22,2.14. 23,29. 25,4‖Jes 37,37.57,17‖ Jer 28,11. 41,10.15‖Hos 1,3.5,13‖Jon 3,3 ‖ Ps 34,1‖Job 7,9‖ Ruth 1,1 ‖ Esr 10,6² ‖ Neh 12,32 ‖ 1Ch 11,4.9 ‖ 2Ch 8,3.10,1.5.16. 20,32. 21,6.*28, 2.*20.22,5.25,11.26,8.34,2.22.

תְּהַלֵּךְ *3 impf. f.* Ps 73,9.

וַתְּהַלֵּךְ־ (al. וַתְּהַלֶּךָ) Ex 9,23.

rad. תֵּלֶךְ [יָלַךְ] Gn 24,39 ‖ Jer 48,2‖Ps 97,3.

וַתֵּלֶךְ Gn 7,18.21,14.16.19.25,22. 38,11.19‖Ex 2,8‖Nu 22,23‖ Jud 4,9.24.11,38.19,2‖1S 1,18.25,42‖ 2S 13,8.19‖ 1R 10,13.14,4.17.17, 11.15 ‖ 2R 4,5.25.8,2 ‖ Jer 3,8 ‖ Hos 2,15‖Ruth 2,3‖2Ch 9,12.

נֵלֶךְ־, נֵלֵךְ־ *1 pl.* Ex 8,23.10,9² ‖ Nu 20,17.21,23 ‖ Jos 1,16 ‖ Jud 20,8‖1S 9,7.23,3 ‖ 2S 13,25 ‖ Jer 6,16.18,12.42,3 ‖ Mich 4,5 ‖ Ps 122,1.

וַנֵּלֶךְ Dt 1,19.

וְנֵלֵךְ Jer 51,9.

הַנֵּלֵךְ *interrog.* 1R 22,15 ‖ 2Ch 18,5.*14.*

נֵלֶכָה, נֵלֵכָה Gn 22,5.37,17 ‖ Ex 3,18.*5,3.*5,8.17‖Dt 13,2.7.*14* ‖ 1S 9,6.10‖2R 6,2‖Zach 8,21.23.

וְנֵלֶכָה, וְנֵלֵכָה Gn 33,12.43,8 ‖ Jud 19,28 ‖ 1S 9,9.11,14.26,11 ‖ Jes 2,3.5‖Mich 4,2.

תֵּלְכוּ, תֵּלֵכוּ *2 pl.* Gn 42,38‖Ex 3,21‖Lev 18,3.20,23.26,3.21‖ Dt 1,33.5,30.13,5‖Jos 2,16.3,4‖ Jud 18,6.19,5‖ 2R 2,18 ‖ Jer 6,25.7,6. 20,6.25,6.*35,15*‖Ez 20,18.26,27 ‖ Mich 2,3‖Neh 5,9.

תֵּלְכוּן, תֵּלֵכוּן Ex 3,21‖Dt 6,14‖ Jes 52,12.

וַתֵּלְכוּ Jud 18,24‖Mich 6,16.

תֵּלְכְנָה *2 pl. f.* Ruth 1,11.

יֵהָלְכוּ [יָהַלְכוּ] *3 impf. pl.* Job 41,11.

rad. יֵלְכוּ, יֵלֵכוּ [יָלַךְ] Ex 5,7.18, 20.32,1.*23.*33,14 ‖ Dt 28,41‖ Jud 5,6.7,7‖2S 17,17‖1R 8,36.22,50‖ 2R 2,16 ‖ Jes 28,13.40,31.45,14 ‖ Jer 3,17.18. 12,2. 22,22.30,16.37, 9².46,22. 50,4 ‖ Ez 1,9.*10,22.*12. 17.19.20.21. 10,11².16. 11,20. 12, 11.37,24‖Hos 5,6.7,12. 11,10.14, 7.10 ‖ Joel 4,18 ‖ Am 2,7.9,4 ‖ Mich 4,5‖Ps 81,13.84,8 ‖ Neh 9, 12.19‖2Ch 6,27.

הֲיֵלְכוּ *interrog.* Am 3,3.

יֵלְכוּן [יַלְכוּן] Joel 2,7.8‖Ps 89,31.

וְיֵלְכוּ, וַיֵּלְכוּ 1S 30,22 ‖ 2R 6,22. 17,27‖Job 38,35.

וַיֵּלְכוּ, וַיֵּלֵכוּ Gn 9,23.14,11.12.18, 22. 22,6.*8.*19. 26,31. 37,12. 42,26. 45,24.50,18‖Ex 12,28.15,22‖ Nu 13,26.16,25.22,7.32,39.33,8 ‖ Dt 29,25‖ Jos 2,1.21.22.3,6.4,18.8,9. 9,4.6.18,8.9.22,6.9 ‖ Jud 2,6.12.9, 4.6.49.55.11,5. 18,7.21.26. 19,14. 21,23 ‖ 1S 6,6.9,10.10,26. 11,15. 17,13.23,24.26,12.28,25.30,2.31, 12‖2S 2,29.32.4,5.7.17,18.21‖1R 1,49.8,66.11,24.12,5.30.18,35.20, 9.27 ‖ 2R 2,6.5,24.6,23.7,8².15.9, 35.10,25.17,8.15.19.22 ‖ Jer 2,5. 5,23.7,24.9,13.11,8. 13,10.*16,11.* 41,12.14.17.52,7‖Job 42,9 ‖ Thr 1,6 ‖ Neh 8,12 ‖ 1Ch 4,39.16,43. 19,5‖2Ch 1,3.11,14.30,6.

תֵּלֵכְנָה *f.* Jud 11,40 ‖ Jes 3,16 ‖ Ez 7,17.*21,12.*30,17.18 ‖ Joel 4, 18.

וַתֵּלֵכְנָה Gn 24,61 ‖ Jes 3,16 ‖ Ruth 1,7.19.

נֶהֱלַכְתִּי [נֶהֱלַךְ] *Ni. 1 perf.* Ps 109,23.

הִלַּכְתִּי לְ [הִלֵּךְ] *Pi. 1 perf.* Ps 38,7.131,1‖Job 30,28.

הִלְכוּ *3 perf. pl.* Job 24,10 ‖ Thr 5,18.

הַמְהַלֵּךְ [מְהַלֵּךְ] *pt.* Ps 104,3.

כְּמְהַלֵּךְ Prv 6,11.

הַמְהַלְּכִים *pl.* Eccl 4,15.

וְהַלֵּךְ *imper.* Eccl 11,9.

אֶהֱלַךְ *1 impf.* Ps 86,11.142,4 ‖ Prv 8,20.

יְהַלֵּךְ *3 impf.* Ez 18,9 ‖ Ps 85, 14‖Prv 6,28.

וַיְהַלֵּךְ 1R 21,27.

נְהַלֵּךְ *1 impf. pl.* Jes 59,9 ‖ Ps 55,15.

יְהַלְּכוּ [יַהַלְכוּ] *3 impf. pl.* Hab 3,11‖Ps 81,14.115,7‖Eccl 8,10.

יְהַלְּכוּן [יַהַלְכוּן] Ps 89,16.104,10. 26.

rad. הוֹלִיךְ *Hi. 3 perf.* 2R 24,15.

הוֹלִיכְךָ *suff.* Dt 8,2.

וְהוֹלִיכוֹ Prv 16,29.

הוֹלִיכֵם Jes 48,21.

וְהוֹלַכְתִּי *1 perf.* Jes 42,16 ‖ Ez 36,12.

וְהוֹלַכְתִּיהָ *suff.* Hos 2,16.

מוֹלִיךְ *pt.* Jes 63,12 ‖ Job 12,17. 19.

הַמּוֹלִיךְ Jer 2,6.

לְמוֹלִיךְ Ps 136,16.

מוֹלִכְךָ *suff.* Jer 2,17.

הַמּוֹלִיכְךָ Dt 8,15.

מוֹלִיכֵם Jes 63,13.

מַהֲלְכִים *pl.* Zach 3,7.

rad. מוֹלְכוֹת [יָלַךְ] *pl. f.* Zach 5,10.

לְהוֹלִיכוֹ *infin. suff.* 2Ch 36,6.

וְהוֹלֵךְ *imper.* Nu 17,11.

הֵילִיכִי (= הוֹלִיכִי) *f.* Ex 2,9.

הֲלִיכוּ *pl.* 2R 17,27.

אוֹלִיךְ *1 impf.* 2S 13,13‖Ez 32, 14.

וָאוֹלִיךְ Lev 26,13 ‖ Dt 29,4 ‖ Jos 24,3‖Am 2,10.

וְאוֹלִיכָה 2R 6,19.

אוֹלִיכֵם *suff.* Jer 31,8(9).

יוֹלֵךְ *3 impf.* Dt 28,36.

יוֹלִיךְ, יוֹלֵיךְ Jer 32,5‖Eccl 10,20.

וַיֹּלֶךְ, וַיּוֹלֶךְ, וַיֹּלֵךְ Ex 14,21 ‖ 2R 6,19.25,20‖Jer 52,26‖Thr 3,2.

שֵׁילֵךְ Eccl 5,14.

וַיּוֹלִכֵנִי *suff.* Ez 40,24.43,1.47,6.

יוֹלִיכֵם Ps 125,5.

וַיּוֹלִיכֵם Ps 106,9.

וַיֹּלְכוּ *3 pl.* 1R 1,38.

וַיּוֹלִיכֵהוּ *suff.* 2Ch 33,11.35,24.

הִתְהַלֵּךְ־ [הִתְהַלֵּךְ־] *Hith. 3 perf.* Gn 6,9‖1S 30,31.

וְהִתְהַלֵּךְ Ex 21,19‖1S 2,35.

הִתְהַלַּכְתָּ [הִתְהַלַּכְתָּ] *2 perf.* Ez 28,14‖Job 38,16.

הִתְהַלַּכְתִּי, הִתְהַלֵּכְתִּי *1 perf.* Gn 24,40 ‖ 1S 12,2 ‖ 2S 7,7 ‖ 2R 20,3 ‖ Jes 38,3 ‖ Ps 35,14 ‖ 1Ch 17,6.

וְהִתְהַלַּכְתִּי, לְ Lev 26,12 ‖ Ps 26,3.

הִתְהַלַּכְנוּ *pl.* 1S 25,15 ‖ Zach 1, 11.

הִתְהַלְּכוּ *3 pl.* Gn 48,15.

מִתְהַלֵּךְ *pt.* Gn 3,8 ‖ Dt 23,15 ‖ 1S 12,2 ‖ 2S 7,6 ‖ Ps 68,22 ‖ Prv 20,7.24,34‖Esth 2,11.

הַמִּתְהַלְּכִים *pl.* 1S 25,27.

מִתְהַלֶּכֶת *f. sg.* Ez 1,13.

לְהִתְהַלֵּךְ *inf. cs.* Zach 1,10.6, 7‖Ps 56,14.

וּמֵהִתְהַלֵּךְ Job 1,7.2,2.

בְּהִתְהַלֶּכְךָ *suff.* Prv 6,22.

הִתְהַלֵּךְ *imper.* Gn 13,17.17,1.

הִתְהַלְּכוּ *pl.* Zach 6,7.

וְהִתְהַלְּכוּ Jos 18,8.

אֶתְהַלֵּךְ *1 impf.* Ps 43,2.101,2. 116,9.

וְאֶתְהַלֵּכָה Ps 119,45.

יִתְהַלֵּךְ־, לֵךְ־...לֵךְ... *3 impf.* Ps 39,7‖Prv 23,31‖ Job 18,8.22, 14.

וַיִּתְהַלֵּךְ Gn 5,22.*24*‖2S 11,2‖Ez 19,6‖1Ch 21,4.

יִתְהַלְּכוּ, יִתְהַלֵּכוּ *3 pl.* 1S 2,30. 23,13 ‖ Zach 10,12 ‖ Ps 58,8.77, 18.82,5.

וְיִתְהַלְּכוּ Jos 18,4.

וַיִּתְהַלְּכוּ Jud 21,24‖1S 23,13‖Ps 105,13‖1Ch 16,20.

יִתְהַלְּכוּן [יִתְהַלֶּכוּן] Ps 12,9.

וַתִּתְהַלַּכְנָה *3 pl. f.* Zach 6,7.

הֵלֶךְ

iter, viator; *flumen.*

הראשון נאמר על הדבש הנגר (וי"נ הֹלֵך או הָלֵךְ), והשני על אֵרַח (כאמור בפסוק ד'), וי"א שהוא שם המקשט (בעזוך).

1S 14,26‖2S 12,4.

הֲלִיכֵי *pl. suff.* [הֲלִיךְ]

pes, gressus.

כף הרגל, ובדרו"ל הליכין וקפיצין.

Job 29,6.

בְּהֲלִיכָתָם Q. *suff.* [הֲלִיכָה]

gressus, via; *trop.* agendi ratio; commeatus, viatorum catervae.

Nah 2,6.

הֲלִיכוֹת, הֲלִיכֹת, הֲלִיכוֹת *pl.* Hab 3,6‖Ps 68,25‖Prv 31,27 ‖ Job 6, 19.

הֲלִיכוֹתֶיךָ *suff.* Ps 68,25.

מַהֲלַךְ *cs.* [מַהֲלָךְ]

iter; ambulacrum.

Ez 42,4‖Jon 3,3.4.

מַהֲלָכָךְ Neh 2,6.

תַּהֲלֻכֹת [וַתַּהֲלֻכֹת] *pl.*

processio, pompa.

הליכה בהמון הונג; וי"נ ההולכות (ע' פסוק ל"ח).

Neh 12,31.

—v. chald.—

בְּהַלּוֹ *infin. suff.* [I הָלַל]

splendere.

הארה והפעת אור (העלל יין, לייבטען). בהלו החירק בה"א כעין וכפתחו דנחמיה ח' ה', והכנוי מוסב על השם או על הנר, ולר"ק אינו קל כ"א הפעיל, בהשמטת סמן הבנין, והראוי בְּהַלּוֹ; יש מחברין לו ולא/ יָאֲהִיל כמו יָהֵל, וכת"י ולא יְנַהֵר, ולדעת אחרים הוא מן אֹהֶל (כמליצת הכתוב: לשמש שָׂם אֹהֶל בהם), והובא נם שם.

Job 29,3.

יָאֲהִיל (= יָהֵל) *Hi. 3 impf.* Job 25,5.

יָהֵל Job 31,26.

תֵּהָל [תָּהֵל] *f.* Job 41,10.

יָהֵלּוּ *pl.* Jes 13,10.

הֵילֵל

stella lucida, i. e. Lucifer.

כנוי לכוכב נגה הממאיר בבקר, וכמו הֵילֵל. וי"ם כצווי מן יללה.

Jes 14,12.

הִלֵּל *Pi. 3 perf.* [°הָלַל] II

gloriari, se iactare; laudare, cantu laudare.

נה לראשון; הלל דוא נתינת דוד ותפארת. י"ם הוללו דתהלים ע"ח ס"נ כמו הוללו, מן יָלַל, ומקביל אל תבכינה.

Ps 10,3.

הִלַּלְתִּי *1 perf. suff.* [הִלַּלְתִּיךָ] Ps 119,164.

וְהַלְּלוּ (al. לְ) *3 pl.* Jes 62,9.

הַלְּלוּךָ *suff.* Jes 64,10.

וְהִלַּלְתֶּם *2 pl.* Joel 2,26.

הִלַּלְנוּ *1 perf. pl.* Ps 44,9.

מְהַלְּלִים [מְהַלֵּל] (al. לְ) *pt. pl.* 1Ch 23,5.

וּמְהַלְּלִים (al. לְ) 1Ch 29,13‖2Ch 20,11.30,21.

וְהַמְהַלְּלִים (al. לְ) 2Ch 23,12.

וְהַלֵּל *infin.* 1Ch 16,36.25,3.

בְּהַלֵּל Esr 3,11²‖2Ch 7,6.

וּבְהַלֵּל 2Ch 5,13.

לְהַלֵּל 2S 14,25 ‖ Esr 3,10 ‖ Neh 12,24 ‖ 1Ch 23,5‖ 2Ch 5,13.8,14. 20,19.23,13.29,30.

וּלְהַלֵּל 1Ch 16,4.23,30‖2Ch 31,2.

הַלֵּל (לְ) הַלְּלוּ [הַלֵּל] (לְ) *imper. pl.* Jer 20,13.31,7(6) ‖ Ps 113,1.*135,1*². 117,1.135,3.148,1.7.150,1.

הַלְּלוּהוּ (לְ) *suff.* Ps 22,24.148, 1.2².3².4.150,2².3².4².5².

הֲלוּיָה, הַלְלוּיָה

לפי המסורה כל הללויה חד מלה לבר מקל"ה נ'; והאי דק"ד ל"ה רפי.

Ps 104,35.105,45.106,1.48.111,1. 112,1.113,1.9.115,18.116,19.117, 2. 135,1.21. 146,1.10. 147,1. 20. 148,1.14.149,1.9.150,1.6.

הָלְלִי (לְ) *f. sg.* Ps 146,1.147,12.

אֲהַלֵּל *1 impf.* Ps 56,5.11².

אֲהַלְלָה (לְ) Ps 69,31.146,2.

וַאֲהַלְלָה (לְ) Ps 145,2.

אֲהַלְלֶךָ [אַהַלְלֶךָ] (לְ) *suff.* Ps 22, 23.35,18.

אֲהַלְלֶנּוּ (לְ) Ps 109,30.

יְהַלֵּל *3 impf.* Ps 63,6. 102,19.

יְהַלְלֶךָ, יְהַלֶּלְךָ Jes 38,18 ‖ Prv 27,2.

וַיְהַלְלֶהָ (לְ) Prv 31,28.

תְּהַלֵּל *f.* Ps 150,6.

וּתְהַלְּלֶךָ [וּתְהַלֶּלְךָ] *suff.* (לְ) Ps 119,175.

יְהַלְּלוּ (לְ) *3 pl.* Ps 22,27.74,21. 115,17.148,5.*13*.149,3‖ Prv 28,4.

וַיְהַלְּלוּ (לְ) Gn 12,15 ‖ Jud 16, 24‖Neh 5,13‖2Ch 29,30.

יְהַלְלוּךָ (לְ) *suff.* Ps 84,5.

יְהַלְלוּהוּ (לְ) Ps 69,35.107,32.

וַיְהַלְלוּהָ (לְ) Prv 31,31.

וַיְהַלְלוּהָ (al. לְ) Cant 6,9.

הֻהַלְלָה [הֻלַּל] *Pu. 3 perf. f.* Ez 26,17.

הוּלְלוּ *3 pl.* Ps 78,63.

מְהֻלָּל *pt.* 2S 22,4‖Ps 18,4.113,3.

וּמְהֻלָּל Ps 48,2.*145,3*.96,4 ‖ 1Ch 16,25.

יְהֻלַּל- *3 impf.* Prv 12,8.

מִתְהַלֵּל [הִתְהַלֵּל] *Hithp. pt.* Prv 25,14.

הַמִּתְהַלֵּל Jer 9,23.

הַמִּתְהַלְּלִים *pl.* Ps 97,7.

לְהִתְהַלֵּל *inf. cs.* Ps 106,5.

הִתְהַלְּלוּ (לְ) *imper. pl.* Ps 105, 3‖1Ch 16,10.

הָלַם] וְהָלְמָה *3 perf. f.*

tundere, ferire, percutere; contundere, diffrangere; *dissolutum, dissipatum esse.*

עינו הכאה וקשה, וכא נרדף אל דוכתה (תהלים קמ"א ה') כטעם הצבתי בנביאים. ע' הערה למלת הָלַם.

Jud 5,26.

הָלְמוּ *3 pl.* Jud 5,22‖Jes 16,8.

הָלְמוּנִי *suff.* Prv 23,35.

הוֹלֵם [הוֹלֶם] *pt.* Jes 41,17.

הָלוּמֵי (נס"א) [הָלוּם] *pt. pass. pl. cs.* Jes 28,1.

וְהָלֹם (?) *infin.* 1S 14,16.

יַהֲלֻמֵנִי *3 impf. suff.* Ps 141,5.

יַהֲלֹמוּן [יַהֲלֻמוּן] *3 impf. pl.* Ps 74,6.

הַלְמוּת] לְהַלְמוּת

malleus.

Jud 5,26.

מַהֲלֻמָּה] וּמַהֲלֻמּוֹת *pl.*

percussiones, plagae.

Prv 19,29.

לְמַהֲלֻמּוֹת Prv 18,6.

יַהֲלֹם] וַיַּהֲלֹם

gemmae species (adamas? iaspis?)

א"ת סבהלום, ולא נתברר מהו, ולדראב"ע שהוא האלמֶס (דיאמאנט), היה הפתוח עליו מעשה נסים; ואולי יש בו מעין הלל ע"ש חברו.

Ex 28,18.*39.11*‖Ez 28,13.

—v. n. pr.—

הָלֹם

huc, hic, statim.

לרב הפותרים עקרו הל בהוראת סמן הידיעה (ע"מ פתאם, שלשם), אך לפי שמצאנו בנבולין הפעלים מָחָה, פָּנָע יתכן שהמ"ם שרשית, והובא בסדר הא"ב; לת"י הָלֹם דתהלים ע"נ י' המ"ם שרשית, וכטעם תשב אנוש עד"דכא; השבעים קורין בש"א י"ד ט"ז: וילך הָלֹם וָהָלֹם, כלומר נתפרדה החבילה וכל אחד הלך לדרכו.

Gn 16,13 ‖ Ex 3,5 ‖ Jud 18,3.20 7‖1S 10,22.14,37.38‖2S 7,18‖Ps 73,10‖Ruth 2,14‖1Ch 17,16.

—הֵם, הָמָה v. Concord. pr.—

הָמָה? v. הֵם?

תְּהִלָּתִי *suff.* Jes 43,21 ‖ Jer 17, 14‖Ps 22,26.71,6.109,1.

וּתְהִלָּתִי Jes 42,8.48,9.

תְּהִלָּתְךָ, תְּהִלָּתֶךָ Dt 10,21 ‖ Ps 35,28.48,11.51,17.71,8.14.79,13.

בִּתְהִלָּתֶךָ Ps 106,47‖1Ch 16,35.

תְּהִלָּתוֹ Jes 42,10‖Ps 34,2.66,2.8. 106,2.12.111,10.149,1.

וּתְהִלָּתוֹ Jes 42,12 ‖ Hab 3,3 ‖ Ps 102,22.

תְּהִלּוֹת, תְּהִלּוֹת *pl.* Ex 15,11 ‖ Jes 63,7‖Ps 22,4.78,4.

וּתְהִלּוֹת *pl.* Jes 60,6.

תְּהִלָּתֵךְ (= לְ) *suff.* Ps 9,15.

הוֹלְלִים *pt. pl.* [III הָלַל]

splendorem pro se ferre: gloriari, stultum esse, insanire.

לרב ענינו התלוצצות והתפארות בסכלות ובדכל, בשחוק ובשאון יתר מדי, עד כדי שטות, ערבוב ובלבול הדעת, וכא בהשאלה גם אל הרכב (נחום ב' ה') במובן הרוכבים או הסוסים; ויש מחברין לו תָּהֲלָה שלא כדת. ע' הערה אל תּוֹלָל.

Ps 5,6.

בַּהוֹלְלִים Ps 73,3.

לַהוֹלְלִים Ps 75,5.

תָּהֹלּוּ *2 impf. pl.* Ps 75,5.

מְהוֹלֵל *Pol. pt.* Eccl 2,2.

מְהוֹלְלֵי *pl. suff.* Ps 102,9.

יְהוֹלֵל *3 impf.* Jes 44,25 ‖ Job 12,17‖Eccl 7,7.

וְהִתְהַלְּלוּ, (לְ)וְהִתְהַלְּלוּ *Hithp. 3 perf. pl.* Jer 25,16.46,9.

וַיִּתְהַלֵּל *3 impf.* 1S 21,14.

יִתְהוֹלְלוּ, (לְ) *pl.* Jer 50,38.51,7‖Nah 2,5.

הוֹלְלוֹת

insania.

Eccl 10,13.

הוֹלֵלוֹת, הֹלֵלוֹת

insania, stultitia; *improbitas.*

Eccl 1,17.7,25.

וְהוֹלֵלוֹת Eccl 2,12.9,3.

—v. n. pr.; תָּהֲלָה sub lit. ת—

הָמָה [3 perf. pl. הָמוּ
fremere, gemere; strepitum facere; concitari, sollicitari, commoveri. Conf. הוּם p. 172c
יסודתו הברה טבעית שמוציאים בעה״י בשעת הרתפעלות והרתרגשות, ויש דומתו בערבית. השבעים קורין ביחזקאל ז׳ ט״ז: קֹלָם אָמִית איש בעונו, ובזכריה (נוסחא האלכסנדרית) ט׳ ט״ו: ושתו דָּמָם כמריין; ושעם בראש המיות חצות הומיות (ע׳ שרש הום), והשבעים קורין הומות (τειχέων).
Jer 31,20(19)‖Zach 9,15‖Ps 46, 7‖Cant 5,4.

וְהָמוּ Jer 5,22.51,55.

הֹמֶה pt. Jer 4,19‖Prv 20,1.

הוֹמָה f. 1R 1,41.

הֲמִיָּה Jes 22,2‖Prv 7,11.9,13.

הֹמוֹת pl. Ez 7,16.

הֲמִיּוֹת Prv 1,21.

כַּהֲמוֹת [הֲמוֹת inf. cs. Jes 17, 12.

וְאֶהֱמֶה 1 impf. Ps 55,18.

וְאֶהֱמִיָּה Ps 77,4.

תֶּהֱמֶה [תֶּהֱמִי 2 impf. f. Ps 42, 12.43,5.

וַתֶּהֱמִי Ps 42,6.

יֶהֱמֶה 3 impf. Jer 6,23.50,42. 48,36².

נֶהֱמֶה 1 pl. Jes 59,11.

יֶהֱמוּ 3 pl. Jes 16,11 ‖ Ps 46,4. 59,7.15.

וַיֶּהֱמוּ Jes 51,15‖Jer 31,35(34).

יֶהֱמָיוּן Jes 17,12‖Ps 39,7.83,3.

מְהֻמֵּהֶם [הָמָה? suff.
multitudo (?)
לר״ק קול תשואת המון רב, וי״פ כמו מַהֲמַהֶם, כלומר מאשר יוצא ובא מהם (כמו וְהָעֲלֹיָה, ש״א ט׳ כ״ד); ואולי כמו מַהֲמַהֶם, במובן יהיה מי שיהיה מעדתם, והכפלת מלת הגוף בדוראה quisquis, כזאת מצינו גם בלשון רומי quidquid.
Ez 7,11.

הֲמִיַּת [הֲמִיָּה cs.
strepitus (citharae).
Jes 14,11.

הֲמִיתוֹ [הֲמִית suff. (?)
strepitus, fletus.
לדעתי אין שרשו מות כ״א הָמָה, וכא ע״מ בְּכִית, והטעם שלא ישים האב לבו לקול שאנת הבן, שדרך הילדים להרבות שאון והמולה על נקלה, כדי להבעית את המיַסר או להפיג כעסו.
Prv 19,18.

הָמוֹן
strepitus; multitudo hominum, turba; multitudo opum, divitiae, *divites;* animi commotio.
הוראותיו, השונות אך במעט, מבארות מן הכתובים. י״ב ביחזקאל ה׳ ז׳ יען הַמְרֹתְכֶם כאמור בפסוק ו׳ וַתָּמֶר את־משפטי; ולד״ק הוא מקור מן פעל הָמַן. יתכן שהמון נא (ל׳ ט״ו) הוא כמו נא אמון. י״ב בהה״ב י״א כ״ג: וַיִּשָּׂא לָהֶם נשים.
Jes 13,4.33,3 ‖ Jer 3,23 ‖ Ez 23, 42‖Ps 42,5 ‖ Job 31,34‖Dan 10, 6.11,11.13‖2Ch 13,8.20,2.

הַהָמוֹן 1S 4,14.14,16 ‖ 2S 18,29 ‖ 1R 20,13.28‖2R 7,13.25,11 ‖ Jes 16,14‖Dan 11,11.12‖1Ch 29,16‖ 2Ch 14,10. 20,12. 15.24. 31,10. 32,7.

הָאֲמוֹן (= הַהָמוֹן v. p. 50c) Jer 52,15.

וְהַהָמוֹן 1S 14,19.

בַּהָמוֹן Eccl 5,9.

הֲמוֹן cs. Gn 17,4.5‖2S 6,19 ‖ 1R 18,41‖ 2R 7,13 ‖ Jes 17,12.29,5². 7.8.32,14.60,5.63,15 ‖ Jer 10,13. 51,16.47,3 ‖ Ez 26,13.30,10.15. 32,18.39,11.15 ‖ Am 5,23 ‖ Dan 11,10‖2Ch 11,23.

וַהֲמוֹן Jer 49,32‖Ps 65,8.

בַּהֲמוֹן Jer 51,42.

לַהֲמוֹן Job 39,7.

מֵהֲמוֹן Ps 37,16.

הֲמוֹנְךָ [הַמּוֹנְךָ suff. Ez 32,12.

הֲמֻנָּם Ez 5,7.

הַמּוֹנָהּ, הֲמוֹנָהּ K. Jud 4,7 ‖ Ez 31,2.18.32,31.32.39,11.

וַהֲמוֹנוֹ Jes 5,13.

הַמּוֹנָהּ, הֲמוֹנָהּ Ez 7,12.13.14.29, 19.30,4.32,12.16.24.25.26.

וַהֲמוֹנָהּ Jes 5,14.

מֵהֲמוֹנָם Ez 7,11.

וּמֵהֲמוֹנָם Jes 31,4.

הֲמוֹנִים pl. Joel 4,14.

הֲמוֹנֶיהָ suff. Ez 32,20.

v. n. pr.

הֲמוּלָה, הֲמֻלָּה
strepitus.
קול תשואה והמון. ויש דומתו בערבית (ואולי הוא הפך אתון מן הלם?); דמורי קורא ביחזקאל הַמּוּלָה مولى יְמַאֲכֹלוּן!
Jer 11,16‖Ez 1,24.

הָמַם [וְהָמַם
perturbare, conturbare; extinguere, delere.
ענינו הרגזה, הרעשה, בלבול ונפיצה.
Jes 28,28.

הֲמָמֵנוּ K., הֲמָמֵנִי Q. suff. Jer 51,34.

הָמַמְתָּם 2Ch 15,6.

וְהַמּוֹתִי 1 perf. Ex 23,27.

לְהָמֵם inf. suff. Dt 2,15‖Esth 9,24.

וּתְהַמֵּם [תְּהָם 2 impf. suff. Ps 144,6.

וַיָּהֹם, וַיָּהָם Q. 3 impf. Ex 14, 24‖Jud 4,15‖2S 22,15.

וַיְהַמֵּם suff. Jos 10,10‖1S 7,10 ‖ 2S 22,15‖Ps 18,15.

הָמָם [הֲמָמִים pl.
sarmenta arida, *herba sicca.*
אבן גנאח פתרו מלשון ערבית בדוראת ענפים יבשים (רייזזג), המשמיעים קול בהתפרקם מקריחת האש, וכענין אש קוצים, כאכל קש לשון אש, והסכימו עמו הוקרי הלשון החדשים. אך להראב״ע, רש״י ודרד״ק הוא משרש מָסַס; ובא נח ח׳ דגש, ע״כ הובא גם שם.
Jes 64,1.

מְהֻמָּרוֹת [מְהֻמָּרָה pl.
flumina, sive gurgites aquarum.
להר״ש פרהון הוראתו נהל השוטף בחזקה ובשאון, וכטעם באנו באש ובמים, ועמו הסכימו האחרונים שמצאו לו סעד בערבית; להראב״ע ודרד״ק ענינו שוחה עמוקה וכן

הוא בדרד״ל, ולהר׳ פירסט הוא כמו מְקֻמָּרוֹת (ויצא״נו בפסוק שלאחריו סמך לדעתו).
Ps 140,11.

הֵן, הֵךְ, הֵן
ecce; ita, bene dixisti! an, utrum; si.
מלת דרומו והקריאה, ולפעמים להורות על ק״ו (׳ בתורה), ובדוראת הסכמה לדבר בהיפך השלילה (בראשית ל׳ ל״ד), כהן ולאו בדרד״ל. י״ב בירמיה ב׳ י׳ הֲתֶהָיָה ח׳ הן דוחה, והשבעים קורין באיוב כ״ד ה׳ הַךְ במובן דארמי. לד״ק תרין הֲלָהֵן דדות א׳ י״ב אינם מלות הגוף ת׳ הֲלָהֵם, כ״א מלות הטעם בדוראה הארמית (דניאל ב׳ ו׳, ט׳, ד׳ כ״ד) על־כן, והטעם הבי בשביל זאת; אך המעתיקים תרגמון כמלות הגוף, וכן פי׳ דראב״ע: הנון ת׳ דמ״ם, והסך כי מר לי מאד מכם, ודומה באו בית לחם.
Gn 3,22.4,14.11,6.15,3. 19,34. 27, 11.37. 29,7. 30,34. 39,8. 44,8. 47, 23 ‖ Ex 5,5.6,12.30.8,22 ‖ Lev 10, 18.19.25,20 ‖ Nu 17,27. 23,9.24. 31,16 ‖ Dt 5,21.10,14.31,14.27 ‖ Jes 23,13.32,1.33,7.40,15². 41,11. 24.29.42,1.44,11.49,16.21. 50,1.2. 9².11.54,15.16.55,4.5.56,3. 58,3.4. 59,1.64,4.8‖Jer 2,10.3,1 ‖ Ez 18, 4‖ Hag 2,12 ‖ Ps 51,7.8.68,34.78, 20.139,4 ‖ Prv 11,31.24,12 ‖ Job 4,18.8,19.20.9,11.12.12,14.15. 13, 1.15.15,15.19,7.21,16.27.23,8. 24, 5. 25,5. 26,14. 27,12. 28,28. 31,35. 32,11. 33,6.10.12.29. 36,5.22.26. 30.40,4.23.41,1‖2Ch 7,13.

וְהֵן, וְהֵךְ Ex 4,1‖2Ch 7,13.

הֲלָהֵן [לָהֵן (?) interrog.
(*al.* propterea.)
Ruth 1,13².

הִנֵּה, הִנֵּה
en, ecce! age, agite!
הֵן בתוספת ה״א לרמז ויחוד איזה מקום או גוף, ובדתחלת הדבור לזמון ורוח; ולפעמים בא ת׳ הִנֵּה הוא (בר׳ י״ח י׳, כ״ד ל׳ וכדומה). י״ב באיוב ט׳ י״ט הֲנָדוּ בהמשך הוא״ו של וְאִם; השבעים קורין בחבקוק ב׳ י״ב הלא הִנֵּה ת׳ הִנֵּה, ועקילס קורא בתהלים ע״ב ט״ו: אם־אמרתי אספרה כמו־הֵנָּה. ר׳ יוסף הלוי נורס בירמיה ח׳ ח׳: הֲנָהֵל שקר עֹשֶׂה עט.
Gn 12,11. 19.16,2.6.14. 17,4. 20. 18,9.27.31.19,2.7.19.20.21. 20,15. 16².22,7.20.24,13.43.51.25,32.26, 9. 27,2.6.39.42. 30,3. 31,51. 32,21. 34,21. 37,9.19. 38,13.23.24. 41,29. 42,2.22.28.48,1.2.21.50,5 ‖ Ex 1, 9.3,9.13. 4,14.23. 7,15.17.27. 8,16. 25.9,3.19,9.23,20.24,8.31,6.32,34. 33,21.34,10 ‖ Nu 3,12.18,6.8.21. 22,5².11.32.38.23,20.32,23‖Dt 3, 11.26,10 ‖ Jos 2,2.18. 3,11. 9,12. 14,10².22,11.24,27‖ Jud 1,2.6,15. 37. 7,13. 8,15.9,31.36.37. 13,3.10. 14,16. 16,10.17,2.18,12.19,9².24. 20,7.21,19 ‖ 1S 2,31.3,11.8,5.9,6. 8.12.17.24. 10,22. 12,1.2.13. 14,8. 11.33. 15,22. 16,15.18. 18,17.22. 19,19.22. 20,2.5.21.22.23. 21,10. 15. 23,1.3. 24,2.5.10.11.21. 25,14. 41.26,21.22.28,7.9.21.30,26 ‖ 2S 1,18. 3,24.4,8.10. 9,4.6. 12,18. 13, 24.35. 14,21.32. 15,15.36. 16,3.4. 11.17,9.18,10.26.19,2.9.20,21. 24, 17 ‖ 1R 1,14.18.23.51.2,39.3,12². 8,27.12,28.13,2.3.14,2.5.15,19.17, 9. 18,8.11.14.44. 20,31. 21,18. 22, 13.23 ‖ 2R 1,14.2,16.19.4,9.5,15. 13.25. 5,6.11.20.22. 6,1.13.33. 7,2. 6.10,4.9.18,21.19,9.11.20,17‖ Jes 3,1.6,7.7,14.8,7.18.10,33. 12,2.13, 9.17,1.19,1.20,6. 22,17. 24,1. 25,9. 26,21. 28,2. 30,27. 34,5. 35,4.36,6. 37,11. 38,17. 39,6. 40,9.10².62,11. 41,15.27. 42,9. 47,14. 48,7.10. 49, 12.22.51,22.52,13.54,11. 60,2. 62, 11².65,6.13³.66,15 ‖ Jer 1,9.18.3, 5. 4,13.16. 6,10².19.22. 7,8.11.20. 32.19,6.23,7.48,12.49,2.51,52. 8, 8.9.19. 9,24.23,5.31,30.37. 33,14. 10,22.14,13.17,15.18,6.11. 23,19. 30,23. 25,29.32. 27,16. 30,3. 32,7. 17.24.27.37,7.38,5.40,4.45,4.47,2. 48,40.49,12.15.19.50,44.22. 50,9. 12.41‖Ez 3,8.25.4,14.7,5.6.10.12, 27.15,4.5. 16,44.49. 17,12. 21,12. 39,8.22,6.25,8.28,3.30,9. 31,3. 33, 33.37,5.11.12.19.21.43,12 ‖ Hos 2,16.9,6 ‖ Joel 4,1 ‖ Am 2,13.4,2. 13.6,11.8,11.9,13.9,8.9 ‖ Ob 2 ‖ Mich 1,3‖ Nah 2,1.3,13 ‖ Hab 2, 4.13.19 ‖ Zach 3,9.6,12.9,4.9.11, 16.12,2 ‖ Mal 1,13.3,1.19.23 ‖ Ps 7,15.11,2.33,18.39,6.40,8.10.52,9. 54,6. 55,8. 59,4.8. 73,12.15.27. 83, 3.87,4.92,10².119,40.121,4.123,2. 127,3.128,4. 132,6. 133,1. 134,1 ‖ Prv 1,23 ‖ Job 1,12.3,7.4,3.5,17. 27.9,19.13,18.16,19.32,19. 33,2.7. 40,15.16 ‖ Cant 2,8. 9.11. 3,7 ‖ Ruth 1,15.3,2 ‖ Eccl 1,16.5,17 ‖ Esth 6,5.7,9.8,7‖Dan 11,2 ‖ Neh 9,36²‖1Ch 11,1.17,1.22,8‖2Ch 2, 3.6,18.16,3.18,12.22.20,10. 21,14. 23,3.25,19.28,9.

וְהִנֵּה Gn 1,31. 6,12. 8,11.13. 15,3. 4.12.17. 18,2.10. 19,28. 22,13. 24, 15.45.30.63.25,24. 26,8. 27,36. 28, 12².13.15. 29,2².6.25. 31,2.10.51. 32,19. 33,1. 37,7².9.15.25.29. 38, 27.29. 40,9.16. 41,1.2.18.3.19.5. 22.6.7.23. 42,13.35. 43,21. 45,12. 48,11‖Ex 2,6.13.3,2.4,6.7. 5,16.7, 16.9,7.14,10.16,10.14.24,14.32,9. 34,30.39,43 ‖ Lev 10,16.13,5.6. 56.8.10.13.17.20.21.25. 26.30.31. 32.34.36.39.43.53.14,48.55. 14,3. 37.39.44 ‖ Nu 12,10².17,7.12.23. 20,16. 23,6.11.24,10. 24,11. 25,6. 32,1.14 ‖ Dt 9,13.16.13,15.17,4. 19,18.22,17 ‖ Jos 5,13.7,22.8,20. 9,13.23,14 ‖ Jud 3,24.25².4,22².6, 28.7,13².17.9,33.43.11,34. 14,5.8. 18,9. 19,16.22.27. 20,40. 21,8.9. 21 ‖ 1S 4,13.5,4.9,7.14.10,2.8.10. 11,5. 12,13. 13,10.14,16.17.20.26. 15,12. 16,11. 17,23. 19,16. 20,12. 21.25,20.36.26,7.24.30,3.16 ‖ 2S 1,2.6². 3,12.22. 13,34.36. 14,7.15, 24.32. 16,1.5. 18,11.24.31. 19,21. 38.42‖ 1R 1,22.42.51.2,8.29.3,15. 21².10,7.13,1.25.17,10. 18,7.19,5. 6.9.11.13.20,13.39 ‖ 2R 1,9.2,11. 3,20. 4,32. 6,15.17.20.25.30.33. 7, 5.10.15.19. 8,5. 9,5. 11,14. 13,21. 19,35 ‖ Jes 5,7².26.30.8,22.17,14. 21,9.22,13. 29,8³. 37,36. 49,12. 59, 9 ‖ Jer 4,23.24.25.26. 8,15. 13,7. 14,18².19.24,1.36,12.38,22‖ Ez 1, 4.15. 2,9². 3,23. 4,8. 8,2.4.5.7.8.10. 14.16. 9,2.11. 10,1.9. 11,1. 14,22. 16,8.27. 17,7.10.18. 18,14.18. 22, 13.23,39.40.30,21. 37,2².7.8. 40,3.

5.17.24.42,8.43,2.5.44,4.46,19.21. 47,1.2.7 ‖ Am 7,1².4.7.8,1 ‖ Hag 1, 9 ‖ Zach 1,8.11.2,1.5.7.4,2.5,1.7.9. 6,1.11,6 ‖ Ps 37,36 ‖ Prv 7,10.24, 31 ‖ Job 1,19.32,12 ‖ Ruth 2,4.3, 8.4,1 ‖ Eccl 1,14.*2,11*. 2,1.4,1 ‖ Dan 8,3.5.10,5.10.13.16.20.12,5 ‖ Neh 6,12 ‖ 1Ch 22,13(14).28,21 ‖ 2Ch 2,7.9.9,6.13,12.14.16,11.19, 11.20,11.23,13.26,20.29,9.

הִנְנִי, הִנֶּנִּי *suff.* Gn 6,17.9,9.22, 1.11.27,1.31,11.37,13.41,17.46,2. 48,4 ‖ Ex 3,4.8,17.9,18.10,4.14, 17.16,4.17,6.34,11 ‖ Nu 24,14.25, 12 ‖ 1S 3,4.5.*6.8*.16.12,3.14,7.43. 22,12.25,19 ‖ 2S 1,7.12,11.15,26 ‖ 1R 11,31. 14,10. 16,3. 20,13. 21, 21 ‖ 2R 19,7.20,5.21,12.*22,16*.22, 20 ‖ Jes 6,8.13,17.28,16.29,14.37, 7.38,5.8.43,19. 52,6. 58,9. 65,1.17. 18.66,12 ‖ Jer 1,15.2,35.5,14.15. 6,21.8,17. 9,6.14. 10,18. 11,11.22. 12,14. 13,13. 16,9.16.21. 19,3.15. 20,4. 21,4.8.13. 23,2.15.30.*31*.32. 39.25,9.*43,10*.26,14. 28,16. 29,17. 21.32.30,10.18. 31,8(7).32,3.*34,2*. 37.33,6.34,17.22. 35,17. 39,16. 40, 10. 42,4. 44,11.26.27.30. 45,5. 46, 25.27. 49,5.35. 50,18.31. 51,1.25. 36 ‖ Ez 4,16.5,8.6,3.13,8.20.16,37. 21,3.8. 22,19. 23,22.28. 24,16.21. 25,4.7.9.16.26,3.7. 28,7.22. 29,3.8. 10.19.30,22. 34,10.11.17.20. 35,3. 36,6.9.38,3.*39,1* ‖ Hos 2,8 ‖ Joel 2, 19.4,7 ‖ Am 9,14.7,8 ‖ Mich 2,3 ‖ Nah 2,14.*3,5* ‖ Hab 1,6 ‖ Zeph 3, 19 ‖ Zach 2,13.14.3,8.9.8,7 ‖ Mal 2,3.3,1 ‖ Dan 8,19 ‖ 2Ch 34,24.28.

הִנְנִי Gn 22,27.27,18.

וְהִנְנִי Gn 6,13 ‖ 1R 5,19.17,12.

הִנְּךָ, הִנֶּךָּ Gn 20,3 ‖ Dt 31,16 ‖ 1R 20,36.22,25 ‖ 2R 7,19 ‖ Ps 139,8 ‖ Cant 1,16 ‖ 2Ch 18,24.

הִנֵּהָ 2R 7,2.

וְהִנְּךָ 2S 16,8 ‖ 1R 11,22 ‖ Jer 32, 24 ‖ Ez 33,32.

הִנֵּךְ Gn 16,11 ‖ Jud 13,5.*7* ‖ Cant 1,15.*4,1*².

הִנּוֹ Job 2,6 ‖ 1Ch 11,25.

וְהִנּוֹ Nu 23,17.

וְהִנֵּה הוּא K., וְהִנֵּהוּ Q. Jer 18,3.

הִנֵּנוּ, הִנְנוּ Jos 9,25 ‖ 2S 5,1 ‖ Jer 3,22 ‖ Job 38,35 ‖ Esr 9,15.

הִנֵּנוּ Gn 44,16.50,18 ‖ Nu 14,40.

וְהִנְּכֶם Dt 1,10 ‖ Jer 16,12.

הִנֵּם 1S 12,2 ‖ 1R 14,19 ‖ 2R 7,13². 15,11.*15.26.31* ‖ Jes 41,27 ‖ Ez 14,22 ‖ 1Ch 29,29 ‖ 2Ch 16,11.*25, 26.27,7.28,26.35,27.36,8*. 20,16. 34.24,27.32,32.33,18.19.

וְהִנֵּם Gn 40,6.47,1 ‖ Jos 7,21 ‖ Jud 9,31 ‖ 1R 1,25 ‖ 2R 17,26 ‖ Jer 44,2 ‖ Ez 8,17.13,10 ‖ 1Ch 9, 1 ‖ 2Ch 20,2.24.29,19.35,25.

הֵנָּה וָהֵנָּה, וָהֵנָּה, הֵנָּה

huc, hîc, adhuc.

מלת תאר הפעל ליחוד המון והמקום.

Gn 15,16². 21,23.42,15. 44,28.45, 5.8 ‖ Nu 14,19 ‖ Jos 2,2.3,9.8,20. 18,6 ‖ Jud 16,2.13 ‖ 1S 1,16.7,12. 20,21 ‖ 2S 1,10.5,6².14,32.20,16 ‖ 1R 20,40 ‖ 2R 2,8.*14*.4,35².8,7 ‖ Jes 57,3 ‖ Jer 31,7.48,47. 50,5. 51, 64 ‖ Ez 40,4 ‖ Ps 71,17 ‖ Prv 9,4. *16*.25,7 ‖ Dan 12,5² ‖ 1Ch 9,18.11, 5.12,30 ‖ 2Ch 28,13.

v. ch.; הֵן, הֵנָּה v. Conc. pron. נוּף v. הֲנָפָה; נוּחַ v. הֲנָחָה

הַסּוּ *Pi. imper. pl.* [הָסָה]

Pi. silere. *Hi.* silere iubere, sedare.

פעל נגזר מן מלת הקריאה הס במובן שתיקה, כעין הָשָׁה, ויש דוגמתו בערבית על הדבור בלחש ובלט.

Neh 8,11.

הִס *Hi. 3 impf.* Nu 13,30.

הֶס, הַס

sile! silentium! tacite.

Jud 3,19 ‖ Am 6,10.8,3 ‖ Hab 2, 20 ‖ Zeph 1,7 ‖ Zach 2,17.

v. פּוּג — הֲפָגָה

הָפַךְ

vertere, se vertere, convertere, fugere; evertere, subvertere; mutare, mutari; pervertere.

פתרונו ידוע, ויש בו גם מהוראת ההפוש בדרישה וחקירה, כמשמעותו במשנה דאבות: הַפֵּךְ בָּהּ וַהֲפֵךְ בָּהּ דְּכֹלָּא בָהּ, וּמִנָּהּ אַתָּה עָתִיד לִרְאוֹת וְלִסְתָּכֵּל וְלִזְקוֹן וְלִיגַע בָּהּ וְאַל תָּזוּעַ מִתּוֹכָהּ שֶׁאֵין לְךָ מִדָּה טוֹבָה מִתּוֹכָהּ. ובמ"ר (אבות ה' כ"ב) הנגינה על הזי"ד, וכנס"א היתה ראויה לבוא על הה"א, אמנם לפי שפתח הזי"ד דומה להזיות מתונה (בנעימה), ויבואו מתנ ונגינה תכופין ואח"ז, נסובה הנגינה ונתמזגה עם המתנ, וכן יעמדו מים וכו'. וי"נ במ"ב כ"א י"נ: מָלֵה וּקְפַךְ עַל־פְּנֵיהָ. הפככם דישעיה לד"ק מקור ולד"א מן השם הַפֵּךְ.

Lev 13,3.4.13.20.55 ‖ Dt 29,22 ‖ Jos 7,8 ‖ Jud 20,41 ‖ 2R 5,26 ‖ Jer 20,16 ‖ Ps 66,6.105,25.29 ‖ Job 28,9.

וְהָפַךְ 2R 21,13 ‖ Job 34,25.

הַפְכֶם *suff.* Job 9,5.

הָפְכָה *3 perf. f.* Lev 13,10.

הָפַכְתָּ *2 perf.* Ps 30,12.41,4.

הָפַכְתִּי *1 perf.* Am 4,11.

וְהָפַכְתִּי Jer 31,13(12) ‖ Am 8, 10 ‖ Hag 2,22².

הָפְכוּ *3 pl.* Ps 78,9.

הָפַכְתֶּם *2 pl.* Am 6,12

וַהֲפַכְתֶּם Jer 23,36,

וְהֹפֵךְ *pt.* Am 5,8.

הַהֹפְכִי Ps 114,8.

הַהֹפְכִים *pl.* Am 5,7.

הַפּוּכָה *pt. pass. f.* Hos 7,8.

הַהַפּוּכָה Thr 4,6.

הָפוֹךְ *inf. abs.* Prv 12,7.

בְּהַפְךָ *cs.* Gn 19,29.

וְלַהֲפֹךְ 1Ch 19,3.

הָפְכִי *suff.* Gn 19,21.

וּלְהָפְכָהּ 2S 10,3.

הַפִּכְּכֶם (al. הָ) (?) Jes 29,16.

הֲפֹךְ *imper.* 1R 22,34 ‖ 2Ch 18, 33.

אֶהְפֹּךְ *1 impf.* Zeph 3,9.

יַהֲפֹךְ *3 impf.* Thr 3,3.

וַיַּהֲפֹךְ־, וַיַּהֲפֹךְ Gn 19,25 ‖ Ex 10,19 ‖ Dt 23,6 ‖ Jud 20,39 ‖ 1S 10,9 ‖ 2R 9,23 ‖ Ps 78,44 ‖ Neh 13,2.

הֲיַהֲפֹךְ *interrog.* Jer 13,23.

וַיַּהַפְכֵהוּ *suff.* Jud 7,13.

מֵהָר Jer 50,6 ‖ Ps 42,7.

הָהָר Ex 3,12. 19,2.3.14.16.17.18. 20².23.20,18.24,4.15².17.18. 32,1. 15.19. 34,2.3².29 ‖ Nu 13,17.14, 40.44.20,28² ‖ Dt 2,3.37. 3,25. 4, 11.9,15.21.10,5 ‖ Jos 10,6.40.11, 16.17.21. 12,7. 13,6. 14,12. 15,8.9. 17,16.18,13.14.16 ‖ Jud 1,9.19.3, 27.16,3 ‖ 1S 17,3².23,26². 25,20. 26,13 ‖ 2S 13,34.16,13 ‖ 1R 16, 24³ ‖ 2R 1,9.4,27.6,17 ‖ Jes 22,5. 30,17 ‖ Jer 17,26.32,44.33,13 ‖ Ez 11,23.43,12 ‖ Mich 7,12 ‖ Hag 1, 8 ‖ Zach 14,4 ‖ Neh 8,15 ‖ Ps 68, 17.

וְהָהָר Dt 4,11.*5,20.9,15*.

מֵהָהָר Jos 2,33.

בָּהָר Gn 19,30.31,25.54² ‖ Ex 19, 12².13.24,18. 25,40. 26,30. 27,8 ‖ Nu 13,29.14,45 ‖ Dt 1,6.7.44.5,4. *19.9,10.10,4*.5. 9,9. 10,10. 32,50 ‖ Jos 9,1. 11,2.3. 12,8. 16,1. 18,12 ‖ 1S 23,14 ‖ 2S 21,9 ‖ 1R 5,29.11,7. 19,11 ‖ 2R 23,16 ‖ Jes 25,6.7.10 ‖ 2Ch 2,1.17.

וּבָהָר Dt 8,7 ‖ Jos 15,48.

הָרָה Gn 14,10.

הָהָרָה Gn 12,8.19,17.19 ‖ Ex 24, 12 ‖ Dt 1,24.41.43.9,9.10,1.3 ‖ Jos 2,16.22 ‖ Jud 1,34.

הַר *cs.* Gn 10,30.31,21 ‖ Ex 3,1.18, 5. 19,11.20.23. 24,13.16. 34,2.4 ‖ Nu 27,12 ‖ Dt 1,2.7.19.20.2,1.5.3, 8.12.4,48.11,29².27,12. 32,49². 34, 1 ‖ Jos 8,33³.11,16.17.*13,5*.21².12, 1.13,11. 15,9.10².11.17,15. 24,4 ‖ Jud 3,3.4,12.7,24.9,7.48. 17,8.18, 2.13.19,1.18 ‖ 1R 18,19.20.19,8 ‖ 2R 2,25.4,25 ‖ Jes 2,2.3.4,5.10,32. 11,9.*65,25*.16,1.18,7.29,8.31,4 56, 7.57,13.65,11.66,20 ‖ Jer 31,23 (22) ‖ Ez 35,2.3.7.15 ‖ Joel 4,17 ‖ Ob 16.19.21 ‖ Mich 4,1.2 ‖ Zach 8,3.14,4² ‖ Ps 2,6.43,3.48,2.3.12. 68,16².74,2.78,68 ‖ Cant 4,6 ‖ Thr 5,18 ‖ Dan 9,16.20 ‖ Neh 9,13 ‖ 2Ch 19,4.20,23.

וְהַר Ex 19,18 ‖ Jer 26,18 ‖ Mich

מַהְפֶּכֶת [מַהְפֵּכֶת], פֵּ, הַמַּהְפֶּכֶת

nervus, cippus, vinculi lignei genus, cui pedes captivi inserebantur.

להמפרשים סד שהוכשרו בו את האסורים, ע"ש שנעשה משני נזרי עצים חלולים במקצת והפוכים זה לזה לסנור בדם רגלי החבוש; ול"נ שהוא מן הסך במובן הקירה והרישה, מקום לנתפשים עד שיצא גזר דינם (אונטערזוכונגס־געפאנגנים).

Jer 20,2.3.29,26 ‖ 2Ch 16,10.

תַּהְפֻּכוֹת *pl.* [תַּהְפֻּכָה]

perversitas, stultitia; fraudes, fallacia.

Dt 32,20 ‖ Prv 2,12.6,14.8,13.10, 31.32.16,28.30.23,33.

בְּתַהְפֻּכוֹת Prv 2,14.

הַפַּכְפֵּךְ

curvus, tortuosus.

Prv 21,8.

v. נָצַל — הָצֵלָה

הָצֵן

arma quaedam (?)

י"ת במאני זיינא, וכן בערבית בחי"ת, ובדרש"ל מוא והצינא, ובלשון מצרית חצינא כולל כל כלי ברזל; וי"נ הָמוֹן, ומצינו במשנה הוצני פשתן במובן חבילה, קָבוּץ וְצִבּוּר.

Ez 23,24.

הַר

mons.

לדעת רבים שרשו דרר, כעדות הָרֵי, והָרֵי, ולד"ק הור כעדות הֹר הדר ותרגום השבעים הוֹרֵי עַד...(בראשית מ"ט כ"ו) = הָרֵי־עַד ומתאים עם גִּבְעוֹת עוֹלָם, ע"כ הובא בסדר הא"ב. ביחזקאל ל"ז כ"ב סכרין בְּעֵרֵי ישראל ור"י הלוי גורס בל"ח כ"א: וקראתי לכל־חֲרֵי חרב. יונתן, השבעים והסורי קורין בתהלים י"א א': גודי הַר כְּמוֹ־צפור; בל' ה' קורין השבעים: לְהָרֵי עוֹ, ויונתן לְטָרֵי־עוֹ; לד"ק הָרִים (ע"ה ז') הוא מקור הפעיל מן רוח, ושעם הָרֵי־שָׁקָף (ע"י, ה') שיש שם היות רעות, והשבעים קורין הָרֵי־עַד (עולם), ואולי היתה כן הנוסחא הקדמונית, ושָׁקָף בא לתרגם מלת עַד במובן שָׁלָל הנדרף אל טרף, ואח"כ לקח מקומו. בדה"ב כ"א י"א כתיב בְּהָרֵי וסביר בְּעָרֵי, וכן תרגמו השבעים ובקצת נוסחאות הוא קו"כ.

Dt 33,19 ‖ Jos 17,18 ‖ Jes 13,2.30, 25.40,4.9.57,7 ‖ Jer 3,6.16,16.51, 25 ‖ Ez 17,22.40,2 ‖ Zach 4,7 ‖ Ps 78,54 ‖ Job 14,18.

3,12.7,12 ‖ Zach 8,3 ‖ 1Ch 5,23 ‖ 2Ch 20,10.22.

בְּהַר Gn 22,14. 31,23.25.36,8.9 ‖ Ex 4,27.15,17.31,18.34,32 ‖ Lev 7,38.25,1.26,46.27,34 ‖ Nu 3,1.28, 6.33,23 ‖ Dt 27,4.13 ‖ Jos 8,30.12, 5.13,19.19,50 ‖ Jos 20,7³. 21,11. 21.24,30.33 ‖ Jud 1,35.2,9.3,27.4, 5.6.10,1.12,15 ‖ 1S 9,4.14,22.31,1. 8 ‖ 2S 1,6 ‖ 1R 4,8.12,25 ‖ Jes 8,18. 10,12.14,13.24,23. 27,13. 30,29 ‖ Jer 31,6(5) ‖ Ez 17,23.20,40².28, 14 ‖ Joel 2,1.3,5 ‖ Am 4,1.6,1 ‖ Ob 21 ‖ Mich 4,7 ‖ Zeph 3,11 ‖ Ps 15, 1.24,3 ‖ 1Ch 6,52.10,1.8 ‖ 2Ch 3,1. 13,4.27,4.33,15.

וּבְהַר 1S 13,2 ‖ Jer 50,19 ‖ Ob 17.

כְּהַר Jes 28,21 ‖ Ps 125,1.

לְהַר Jos 24,30 ‖ Jud 2,9 ‖ 2R 23, 13 ‖ Jer 51,25 ‖ Ps 99,9 ‖ Dan 11, 45 ‖ 1Ch 4,42 ‖ 2Ch 13,4.

מֵהַר Ex 33,6. 34,29 ‖ Nu 10,33. 33,24 ‖ Dt 33,2 ‖ Jud 3,3.4,14.7,3. 17,1.19,16 ‖ 1S 1,1 ‖ 2S 20,21 ‖ 2R 5,22.19,31 ‖ Jes 37,32 ‖ Jer 4,15 ‖ Ez 28,16 ‖ Ob 8.9 ‖ Hab 3,3 ‖ Ps 3, 5 ‖ Cant 4,1 ‖ 2Ch 15,8.

הָרָיו *suff.* Jer 17,3.

לְהָרָיו (al. ך) Ps 30,8.

בְּהָרָם (al. ך) Gn 14,6.

הָרֶיכֶם Ps 11,1.

הָרִים *pl.* Dt 11,11.32,22 ‖ Jud 5, 5 ‖ 1R 19,11.20,23.28 ‖ 2R 19,23 ‖ Jes 17,13. 18,3.6. 34,3. 37,24. 40, 12. 41,15. 42,11.15. 44,23. 49,13. 63,19.*64,2* ‖ Jer 3,23.50,6 ‖ Ez 7, 7 ‖ Am 4,13 ‖ Jon 2,7 ‖ Mich 6,2 ‖ Nah 1,5 ‖ Hab 3,10 ‖ Zach 14,5 ‖ Ps 18,8.46,3.4. 50,11. 65,7. 68,17. 72,3.16.75,7.80,11.83,15.90,2. 95, 4.97,5.98,8.104,6.8.10.13.18. 125, 2.147,8 ‖ Prv 8,25.27,25 ‖ Job 9,5. 24,8.28,9.39,8.40,20.

(ך) הָרָרִי *cs.* Dt 33,15 ‖ Hab 3,6 ‖ Ps 133,3.

(ך) בְּהָרָרִי־ Ps 50,10.87,1.

(ך) כְּהָרָרִי־ Ps 36,7.

(ך) מֵהָרָרִי Nu 23,7 ‖ Ps 76,5 ‖ Cant 4,8.

הֶהָרִים Gn 7,19.20.8,5.22,2 ‖ Dt 12,2 ‖ Jud 9,25.36².11,37.38 ‖ 1R 22,17 ‖ 2R 2,16 ‖ Jes 2,2.14.5,25. 7,25.52,7.54,10.55,12.65,7 ‖ Jer 4, 24.9,9 ‖ Ez 6,13.7,16.18,6.11.15. 22,9. 31,12. 32,5.6. 34,6. 38,20 ‖ Hos 4,13 ‖ Joel 2,2.5.4,18 ‖ Am 9, 13 ‖ Mich 1,4.4,1.6,1 ‖ Nah 2,1.3, 18 ‖ Hag 1,11 ‖ Zach 6,1 ‖ Ps 114, 4.6.121,1.148,9 ‖ Cant 2,8 ‖ Thr 4, 19 ‖ 1Ch 12,8(9) ‖ 2Ch 18,16.

וְהָהָרִים Zach 6,1.

בֶּהָרִים Ex 32,12 ‖ Jud 6,2 ‖ 1S 26, 20 ‖ Jes 13,4 ‖ Jer 46,18 ‖ Ps 104, 32.144,4 ‖ 2Ch 26,10.

לָהָרִים Ex 6,3.36,4.*6* ‖ Hos 10,8.

הָרֵי *cs.* Gn 8,4 ‖ 2S 1,21 ‖ Jer 13, 16 ‖ Ez 6,2.3.*36,4*.19,9.33,28.34, 13.14. 35,12. 36,1².8. 38,8.39,2.4. 17 ‖ Am 3,9 ‖ Zach 6,1 ‖ Cant 2, 17.8,14.

בְּהָרֵי Nu 33,47 ‖ Jer 31,5(4) ‖ Ez 37,22 ‖ 2Ch 21,11.

וּבְהָרֵי Ez 34,14.

מֵהָרֵי Nu 33,48.

הָרַי, הָרַי *suff.* Jes 14,25.49,11. 65,9 ‖ Ez 38,21 ‖ Zach 14,5.

הָרָיו Ez 35,8 ‖ Mal 1,3.

וּמֵהָרֵיהָ Dt 8,9.

הַרְיָאֵל] וְהַרְיָאֵל

focus. Conf. אַרְיָאֵל p. 97ᶜ.

ת״י מרבהא, ונקרא ע״ש נבהו, וע׳ אריאל.

Ez 43,15.

v. n. pr.

הָרַג, הָרֵג

interficere, perdere.

הוראתו ידועה, ובא בקהלת נ׳ ג׳ במובן מְתַיֵּן בנגוד אל נָקָא, כדרך שבא בהושע ו׳ א׳: כי הוא טָרַף וְיִרְפָּאֵנוּ; ואולי יש לגרום: עת לַהֲרוֹס, ונופל בו לשון רפא, של: וְנִרְפָּא את־מזבח י״י הָהָרוּס (מ״א י״ח ל׳).

Jud 9,24.25 ‖ 1S 22,21 ‖ 2S 14,7 ‖ 1R 9,16.19,1 ‖ 2Ch 22,1.

וְהָרַג Jes 27,1 ‖ Ps 135,10.

וַהַרְגֵנִי [הַרְגֵנִי וַהַרְגֵנִי *suff.* 1S 16,2 ‖ 1R 18,12.14.

הָרְגוּ Gn 4,25.

הָרְגָם Ps 78,34.

הֲרַגְתִּהוּ [הָרְגָה *3 perf. f. suff.* Jud 9,54.

וַהֲרַגְתָּם Am 9,4.

הָרַגְתָּ, הָרַגְתָּ *2 perf.* Ex 2,14 ‖ 2S 12,9 ‖ Jes 14,20 ‖ Thr 2,21.3, 43 ‖ 2Ch 21,13.

וְהָרַגְתָּ Lev 20,16.

הֲרַגְתָּנִי [הַרַגְתָּנִי *suff.* 1S 24,19.

הָרַגְתִּי *1 perf.* Gn 4,23 ‖ Nu 22, 33 ‖ Jud 8,19 ‖ Am 4,10.

וְהָרַגְתִּי Ex 22,23.

הֲרַגְתִּיךָ *suff.* 1S 24,12.

הָרַגְתִּיךָ Nu 22,29.

הֲרַגְתִּים Hos 6,5.

הָרְגוּ, הָרְגוּ *3 pl.* Gn 34,26.49, 6 ‖ Nu 31,8² ‖ Jos 10,11.13,22 ‖ Jud 7,25 ‖ 2S 3,30.4,11 ‖ 1R 19, 10.*14* ‖ 2R 11,18 ‖ Ez 23,10 ‖ Esth 9,6.*12*.10 ‖ Neh 9,26 ‖ 2Ch 23,17.

וְהָרְגוּ Gn 12,12.

וַהַרְגוּנִי, וַהַרְגוּנִי *suff.* Gn 20,11 ‖ 1R 12,27.

הָרְגוּם Jos 9,26.

וַהַרְגוּם 1Ch 7,21.

הֲרַגְתֶּם *2 pl.* Jud 8,18.

וַהַרְגְנוּהוּ [הַרְגְנוּ *1 pl. suff.* Jud 16,2.

וַהַרְגוּם Neh 4,5.

הוֹרֵג, הֹרֵג *pt.* Gn 4,15 ‖ Ex 4, 23 ‖ Nu 31,19 ‖ 2R 9,31 ‖ Ez 21, 16 ‖ Hos 9,13.

הֹרְגֶךָ [הֹרְגֶךָ *suff.* Ez 28,9.

הֹרְגִים *pl.* 2R 17,25.

לְהָרְגִים Jer 4,31.

הָרוּגִים [הָרְגִים, הָרוּגִים *pass.* Jes 10,4.14,19.

הַהֲרוּגִים Esth 9,11.

בַּהֲרוּגִים Ez 37,9.

הֲרֻגֵי *cs.* Jer 18,21.

הֲרוּגָיו *suff.* Jes 27,7.

הֲרוּגֶיהָ, הֲרֻגֵיהָ Jes 26,21 ‖ Prv 7, 26.

הָרֹג *inf. abs.* Nu 11,15 ‖ Dt 13, 6 ‖ Jes 22,13.

וְהָרוֹג Esth 9,16.

בַּהֲרֹג *cs.* 1R 11,24.18,13.

בַּהֲרֹג (al. בָּ) (= בַּהֲרֹג)? Ez 26, 15.

לַהֲרוֹג, לַהֲרֹג Ex 2,15.32,12 ‖ Jos 8,24 ‖ Jud 9,24.56.20,5 ‖ Jer 15,3 ‖ Hab 1,17 ‖ Eccl 3,3 ‖ Esth 3,13.7, 4.8,11.

הֲלְהָרְגֵנִי *interrog. suff.* Ex 2, 14.

לְהָרְגֵנוּ *suff.* Ex 5,21.

לְהָרְגֶךָ, לַהֲרָגְךָ Gn 27,42 ‖ 1S 24, 11 ‖ Neh 6,10².

לְהָרְגוֹ Ex 21,14.

הָרֹג *imper.* Jud 8,20.

הָרְגֵנִי *suff.* Nu 11,15.

הָרֹגוּ, הָרֹגוּ *pl.* Nu 25,5.31,17².

וְהִרְגוּ Ex 32,27.

אֶהֱרוֹג, אֶהֱרֹג *1 impf.* Am 2,3. 9,1.

וְאַהַרְגָה Gn 27,14.

וְאַהַרְגֵהוּ *suff.*

כן ראוי להנקד לפי עדות המסורת, וכרב נוסחאות וְאַהַרְגֵהוּ.

2S 4,10 ‖ 2R 10,9.

תַּהַרֹג *2 impf.* Gn 20,4 ‖ Ex 23, 7 ‖ 2R 8,12.

תַּהַרְגֶנּוּ *suff.* Dt 13,10.

תַּהַרְגֵם Ps 59,12.

יַהֲרֹג־, יַהֲרֹג *3 impf.* Jes 14, 30 ‖ Ez 26,8.11 ‖ Ps 10,8.78,46 ‖ Job 5,2.

וַיַּהַרֹג Ex 13,15 ‖ Jud 8,17.21.9, 5 ‖ 2S 10,18 ‖ Ps 78,31.136,18 ‖ Thr 2,4 ‖ 1Ch 19,18 ‖ 2Ch 21,4. 24,22.25,3.28,6.7.36,17.

יַהַרְגֵנִי *suff.* Gn 4,14.

וַיַּהַרְגֵהוּ Gn 4,8 ‖ 2S 23,21 ‖ 1Ch 11,23.

וַיַּהַרְגֵם 1R 2,5.32 ‖ 2Ch 22,8.

תַּהַרְגֵהוּ *3 f. suff.* Job 20,16.

תַּהַרְגֵם Prv 1,32.

נַהֲרֹג *1 impf. pl.* Gn 37,26.

וְנַהַרְגֵהוּ *suff.* Gn 37,20.

תַּהַרְגוּ, תַּהַרְגוּ *2 pl.* Lev 20,15 ‖ Ez 9,6.

וַתַּהַרְגוּ Jud 9,18 ‖ 2Ch 28,9.

יַהַרְגוּ [יַהַרְגוּ *3 pl.* Ez 23,47 ‖ Ps 94,6.

יַהַרְגֵן Zach 11,5.

וַיַּהַרְגוּ Gn 34,25 ‖ Nu 31,7 ‖ Jud 7,25 ‖ Esth 9,15.

יַהַרְגֵנִי *suff.* Gn 26,7.

וַיַּהַרְגֵהוּ 2Ch 24,25.

וַיַּהַרְגוּם 2S 4,12.

בַּהֲרֹג (al. בָּ) (=בְּהִהָרֵג?) *Ni. inf.* Ez 26,15.

יָהֹרֹג *3 impf.* Thr 2,20.

תַּהַרְגְנָה *pl. f.* Ez 26,6.

הֹרַג [הֹרַג *Pu. 3 perf.* Jes 27,7.

הָרַגְנוּ *1 pl.* Ps 44,23.

הֶרֶג

occisio, caedes.

השבעים קורין ביחו׳ כ״ו ט״ו בַּדֶּרֶג הָרֵב בתוכן.

Jes 30,25 ‖ Ez 26,15.

וְהֶרֶג Esth 9,5.

כְּהֶרֶג Jes 27,7.

לַהֲרֹג Prv 24,11.

הֲרֵגָה Jer 12,3.

הַהֲרֵגָה Jer 7,32.*19,6* ‖ Zach 11, 4.7.

הָרָה] וְהָרָה

concipere (de muliere), gravidam fieri (tanquam montem fieri?); *metaph.*: animo concipere, meditari.

י״א שהוראתו היות חלש ככערבית, ע״ש חולשת האשה בימי הריונה; וקרוב לשמוע שהוא מן הַר, ע״ש בליטת הכרס. על הֹרָה נכר דאיוב נ׳ ג׳ נחלקו המדקדקים אם הוא פָּעַל, הִפְעִיל או קל, והשבעים קורין: הִנֵּה נָבַר ת׳ הֹרָה, וע׳ הערה אל הַר.

Ps 7,15.

הָרָתָה [הָרָתָה *3 perf. f.* Gn 16,4.

וְהָרִית (al. תְ) *2 perf. f.* Jud 13,3.

הָרִיתִי *1 perf.* Nu 11,12.

הָרִינוּ *1 pl.* Jes 26,18.

הוֹרָתִי [הוֹרָתִי *pt. f. suff.* Cant 3,4.

הוֹרָתָם Hos 2,6.

הוֹרֵי [הוֹרֵי *pl. m. suff.* Gn 49,26.

הָרֹה *infin.* Job 15,35.

הָרוֹ Jes 59,4.

הֹרוֹ (?) Jes 59,13.

וַתַּהַר *3 impf. f.*

להבחור בראשית ט״ז ד׳ נִקְּדוּ בעבור האתנח:

Gn 4,1.17.16,4.21,2. 25,21. 29,32. 33.*34.35.38,4*. 30,5.7.17.19.23.*38*, *3*.38,18 ‖ Ex 2,2 ‖ 1S 1,20.2,21 ‖ 2S 11,5 ‖ 2R 4,17 ‖ Jes 8,3 ‖ Hos 1,3. 6.8 ‖ 1Ch 4,17.7,23.

תַּהֲרוּ *2 pl.* Jes 33,11.

וַתַּהֲרֵין *3 pl. f.* Gn 19,36.

הֹרוֹ(?) *Po. inf.* Jes 59,13.

הֹרָה *Pu. 3 perf.* Job 3,3.

הָרָה

adj. gravida.

Gn 16,11.38,24.25 ‖ Ex 21,22 ‖ Jud 13,5.*7* ‖ 1S 4,19 ‖ 2S 11,5 ‖ Jes 7,14.26,17 ‖ Jer 31,8(7).

הָרַת *cs.* Jer 20,17.

הָרוֹת *pl.* Am 1,13.

הָרוֹתֶיהָ *suff.* 2R 15,16.

וְהָרֹתֵיהֶם 2R 8,12.

הָרִיּוֹתָיו [הָרִיָּה *pl. suff.* Hos 14,1.

הֵרָיוֹן

conceptio, graviditas.

Ruth 4,13.

וּמֵהֵרָיוֹן Hos 9,11.

הֵרוֹן] וְהֵרֹנֵךְ *suff.*

לדיק הוא ת׳ הֵרוֹנֵךְ, מן הֵרָיוֹן.

Gn 3,16.

הַרְמוֹן] הַהַרְמוֹנָה

arx, palatium.

רבו הפירושים בו; ויתכן שכן נקרא חדר הבית הפנימי המיוחד ומקדש לנשים (מן חרם בערבית = Harem), והכונה שישליכו בעל כרחן את הנשים העדינות („פרות הבשן"), שתחפוצנה לברוח, אל תוך הדרמון; השבעים קורין הָדָר (או הָדָה) רִמּוֹנָה (שעצ"ם), ולד"ק הכונה על הרי ארמֶנִיה.

Am 4,3.

——conf. אַרְמוֹן p. 68[b]——

הָרַס, הָרַס

diruere, destruere, excutere, deturbare, expellere, *perdere*.

הוראתו ידועה, וקרובין (גרז, גרם) חרץ וקרץ.

Jes 14,17‖Thr 2,2.17.

וְהָרַסְתָּ *2 perf.* Jud 6,25.

וְהָרַסְתִּי *1 perf.* Ez 13,14‖Mich 5,10.

הָרְסוּ [הָרַס] *3 pl.* 1R 19,10.14.

וְהָרְסוּ Ez 16,39.26,4.12.

הֹרֵס *pt.* Jer 45,4.

הָרוּס [הָרַס] *pass.* 1R 18,30.

וְלַהֲרוֹס, וְלַהֲרֹס *inf. cs.* Jer 1, 10.31,28(27).

הָרֹס־ *imper.* Ps 58,7.

וְהָרְסֶהָ *suff.* 2S 11,25.

אֶהֱרוֹס, אַהֲרֹס *1 impf.* Jer 24, 6.42,10‖Mal 1,4.

תַּהֲרֹס *2 impf.* Ex 15,7.

יַהֲרוֹס *3 impf.* Job 12,14.

יְהָרְסֶךָ *suff.* Jes 22,19.

וַיְהָרְסֶהָ 1Ch 20,1.

יְהָרְסֶנָּה Prv 29,4.

יְהָרְסֵם Ps 28,5.

תֶּהֱרָסְנוּ *3 f. suff.* Prv 14,1.

יַהֲרֹסוּ, יְהָרְסוּ *3 pl.* Ex 19,21. 24‖2R 3,25.

נֶהֱרָסָה [נֶהֱרַס] *Ni. 3 perf. f.* Prv 24,31.

נֶהֱרְסוּ *3 pl.* Jer 50,15 ‖ Joel 1, 17.

וְנֶהֱרְסוּ Ez 30,4.38,20.

הַנֶּהֱרָסוֹת [נֶהֱרָסָה] *pt. pl. f.* Ez 36,36.

וְהַנֶּהֱרָסוֹת Ez 36,35.

יָהֳרֹס *3 impf.* Jer 31,39(38).

תְּהָרֵס *f.* Prv 11,11.

יַהֲרִסוּן *3pl.* Ps 11,3.

מְהָרְסֶיךָ [הָרַס] *Pi. pt. pl. suff.* Jes 49,17.

הָרֹס *inf.* Ex 23,24.

תְּהָרְסֵם *2 impf. suff.* Ex 23, 24.

הֶהֱרֵס [הָרַס]

eversio.

יונתן קרא הָרֹס וְהָרֹס יחד (לקרתא דבית שמש דעתידא למיחרב, וע' יומא ל"ט), והכונה על העיר העליאפולים עיר השמש, אך השבעים כתבו יונית הַפָּדָק, הוא השם שנקראת בו ירושלם לפנים.

Jes 19,18.

הֲרִיסָה [הָרַס] *pl. suff.* וְהַרְסָתָיו

quod dirutum est, ruina.

Am 9,11.

הֲרִסָתֵךְ *suff.* Jes 49,19.

——אַשְׁפָּה v. הַשְׁפוֹת p. 74[c]——

נָתַךְ v. הַתּוּךְ

הָתַל *Pi. 3 impf.* וַיְהַתֵּל

illudere. Cf. תְּלַל II.

עניגו לעג והתלוצצות, כהוראות תָּלַל; ולד"ק גם זה בא דגש ת' נח, והוא כמו יְהָתֵל, ע"כ הובא גם שם, וכן גם הַתְּלִים, לפי שבקצת נוסחאות הלמ"ד דגושה.

1R 18,27.

הַתְּלִים *pl.*

illusio, ludibrium.

Job 17,2.

——הוֹת v. הָתַת p. 173[a]——

הוֹדוֹת וְהַלֵּל אַפִּיעַ לָאֵל הַיּוֹם
עַל כִּי־הֲבִיאַנִי כְּחַסְדּוֹ עַד־הֲלֹם!

ו

וָו [וָוִים] *pl.*

clavus, uncinus.

מין אונקלי לחבר בו דבר לדבר, ולו כעין צורת האות ו' המשתמשת נ"כ לחבור. ואמר הראב"ע בפירושו לחומש הפקודים כ"א י"ד: „ושם וָהָב אינגו לשון הקדש וכן ופסי ושתי ויזתא גם ושני...., וכל זה למה? שלא נמצא וי"ו שרש בראש המלה רק מלת ווי העמודים, רק תמצא תחת יו"ד כמו וָלָד". ויתכן שקרה זאת מפני רֹב השמוש באות וי"ו לחבור ולשאר הוראותיו השונות, רק על דק עד אין נבדק, ואילו בא גם בראש הפעלים וכו' היה מביא לידי טעיות הרבה והספקות היו מצויות מאד (כמו שנסתפק כבר הראב"ע אם הוי"ו בשם ושני שרשית או שמושית); וכעין זה ביניותי בשפת רוסיא שמלת החבור a אינה באה בראש שרשי הפעלים והשמות, וכמעט כל המלות לָן המתחילות באות a שאולות ולקוחות משפות זרות, לא סלאויות.

Ex 38,28.

וָנֵי *cs.* Ex 27,10.*11.38,12*.38,10. *11*.17.

וָוֵיהֶם *suff.* Ex 26,32.*37.36,36*. 27,17.*38,19*.36,38.

זָוֵר (?)

adj. onustus (crimine).

לדעת קצת מחכמי הדעמים הוי"ו שרשית, כהוראת השרש בערבית, במובן עָמוּס ומסבל בחטאים, כלומר איש כָּבֵד עון (שולדבעלאדען), ואיש כזה שכבר נכנסה בו רוח שטות, דרכו הפכסך ומעשיו מבלעים (והכמי הפייואולוניה קורין לאיש אשר אבותיו החטאים הנחילו לו, ע"פ חָקִי הטבע, את פחיתותיהם וחסרונותיהם „ערבליך בעלאסטעט"); רבים ימאנו בבאור הזר ומוזר הזה ויזרוהו הלאה, אך כיון דָּעֵל עָל.

ולדעת הח' בארשה הוא מן הפעל זָרַר היות עקום (ומזה השם זָרוּר שקר) בדפך אתן.

Prv 21,8.

——conf. זוּר——

וָלָד

proles.

בא בתמונה הארמית, ובדרו"ל ולד ולדות. בקצת נוסחאות נמצא גם בש"ב ו' כ"ג כתיב ולד וקרי ולה, ובמסורה חצונית רשום עליו למדנחאי כתיב ולד.

Gn 11,30.

——conf. עֵד v. עָד; יָלַד——

וַיֹּאמֶר חַסְדֵי־אֵל, לוֹ אִשָּׁה אֵין
בְּבֹאִי לָהֹק בַּסֵּפֶר מִלֵּי אוֹת יָן.

ז

זְאֵב

lupus.

הוראתו ידועה, ודומתו בערבית וסורית.

Gn 49,27 ‖ Jes 11,6.65,25 ‖ Jer 5,6.

כִּזְאֵבִים [זְאֵבִים] *pl.* Ez 22,27.

זְאֵבֵי (נס"א) *cs.* Zeph 3,3.

מִזְּאֵבֵי (נס"א) Hab 1,8.

——v. n. pr.——

זאת v. Concord. pron.

לַזְּבוּב [זְבוּב]

musca.

במקרא מין שרץ עוף קטן העוקץ ומטיל א"ם, ובמשנה כולל גם המין הבית. י"א שיסודו זוב, דבב במובן התנדדות, או זוב ע"ש הארס הזב ונוזל מפי הזבוב, ואולי הוא מן הדברה הטבעית (זומפען) שמשמיעים בעפ"חם. י"נ בקדלת: זְבוּב עָמוּת יבאיש, ויתכן שהיה בראשונה זבוב־מות במקף, ונעשה ליו"ד; וטעם הכתוב, שלפעמים יאבד איש יקר ע"י סכלות מעט ושניאה קטנה כל חכמתו וכבודו, כמו שביכולת זבוב ארסי קטן להשחית שמן רוקח.

Jes 7,18.

זְבוּבֵי *pl. cs.* (נס"א) Ecc 10,1.

——בַּעַל זְבוּב v. n. pr.——

זָבַד [זָבַד] *1 perf. suff.* זְבָדַנִי

donare.

בערבית ובסורית הוראתו נתינת מתנה, ויש מחברין אותו עם זַבָּדָא בדרו"ל, במובן צידה ומזון.

Gn 30,20.

זֶבֶד

donum.

Gn 30,20.

——v. n. pr.——

זָבַח

mactare, sacrificare.

הוראתו ידועה, ודומתו בשאר לשונות בני שם.

1R 8,63.

וְזָבַח 1R 13,2.

וָזָבַחְתָּ *2 perf.* Ex 20,24‖Dt 12, 21.16,2.27,7.

זָבַחְתִּי *1 perf.* Ez 39,19.

וְזָבְחוּ *3 pl.* Ex 34,15‖Lev 17,5.

וּזְבַחְתֶּם *2 pl.* Ex 8,24.

וְזָבַחְנוּ *1 pl.* Ex 8,23.

זֹבֵחַ, זֹבֵחַ *pt.* Ex 13,15.22,19 ‖ 1S 2,13‖Jes 66,3 ‖ Ez 39,17 ‖ Ps 50,23‖Eccl 9,2.

וֹזֵבֵחַ Mal 1,14.

הַזֹּבֵחַ 1S 2,15.

וְלֹזֵבֵחַ Eccl 9,2.

זְבָחִים *pl.* Lev 17,5 ‖ 1R 8,62 ‖ Jes 65,3‖Esr 4,2‖ 2Ch 7,4.33,17.

הַזְּבָחִים Zach 14,21‖2Ch 34,4.

זִבְחֵי *cs.* Dt 18,3‖Hos 13,2.

זְבֹחַ *inf. cs.* 1S 15,15.

לִזְבֹּחַ, לְזִבְחוֹ Ex 8,25 ‖ Lev 9,4‖ Dt 16,5‖Jud 16,23‖1S 1,21.2,19. 10,8.15,21.16,2.5 ‖ 1R 3,4 ‖ Jes 57,7‖Mal 1,8‖2Ch 11,16.

וְלִזְבֹּחַ 1S 1,3.

בִּזְבָחוֹ *suff.* 2S 15,12.

זְבַח *imper.* Ps 50,14.

זִבְחוּ *pl.* Ex 8,21‖Ps 4,6.

אֶזְבַּח *1 impf.* Ps 116,17.

אֶזְבְּחָה־ Jon 2,10‖Ps 54,8.

וְאֶזְבְּחָה Ps 27,6.

תִּזְבַּח *2 impf.* Ex 23,18‖Dt 12, 15.16,4.6.17,1.

תִּזְבָּחֶנּוּ *suff.* Dt 15,21.

וַתִּזְבָּחֵם Ez 16,20.

וַיִּזְבַּח *3 impf.* Gn 31,54.46,1 ‖ Nu 22,40‖1S 1,4‖2S 6,13 ‖ 1R 1, 9.19.*25*.8,63 ‖ 2R 23,20 ‖ 1Ch 21, 28‖2Ch 7,5.18,2.28,23.33,16.

וַיִּזְבָּחֵהוּ *suff.* 1R 19,21.

וַתִּזְבָּחֵהוּ *f. suff.* 1S 28,24.

נִזְבַּח *1 pl.* Ex 8,22[a].

נִזְבְּחָה Ex 5,8.17.

וְנִזְבְּחָה Ex 3,18.*5,3*.

תִּזְבְּחוּ, תִּזְבָּחוּ *2 pl.* Lev 19,5. 22,29[a]‖2R 17,35.36‖Ez 34,3.

תִּזְבְּחֻהוּ *suff.* Lev 19,5.

יִזְבְּחוּ *3 pl.* Lev 17,7 ‖ Dt 32,17. 33,19‖Hos 8,13.

וַיִּזְבְּחוּ Ex 8,4‖Ps 107,22.

וַיִּזְבְּחוּ Ex 24,5.32,8 ‖ Jos 8,31 ‖ Jud 2,5 ‖ 1S 6,15.11,15 ‖ Ez 20, 28‖Jon 1,16‖Ps 106,37‖Neh 12, 43‖1Ch 15,26.29,21‖2Ch 15,11.

הֲיִזְבָּחוּ *interrog.* Neh 3,34.

זָבַח *Pi. 3 perf.* 2Ch 33,32.

וְזָבְחוּ, זִבְּחוּ *3 pl.* Hos 12,12‖Ps 106,38.

מְזַבֵּחַ *pt.* 1R 3,3.

מְזַבְּחִים *pl.* 1R 3,2.8,5.22,44‖2R 12,4.*14,4.15,4.35*‖2Ch 5,6.30,22.

וּמְזַבְּחוֹת *pl.* 1R 11,8.

לְזַבֵּחַ *inf. cs.* 1R 12,32.

אֲזַבֵּחַ *1 impf.* 2Ch 28,23.

יְזַבֵּחַ *3 impf.* Hab 1,16.

וַיְזַבֵּחַ 2R 16,4‖2Ch 28,4.

[וַיְזַבְּחוּ] יְזַבְּחוּ *pl.* Hos 4,13.14. 11,2.

זֶבַח, זֶבֶח

mactatio, caedes, *epulae*; sacrificium, victima.

לד"ק מִזְבְּחֹתָם דרושע ד' י"ט רבים מן זִבְחָה, אמנם השבעים קורין מִזְבְּחוֹתָם, וכן הוא בלכין הבבלי.

Gn 31,54 ‖ Ex 12,27.34,25 ‖ Lev 3,1. 4,10.26.31. 7,11.12.13.15.16. 18.21.29.9,18.17,8.19,5. 22,21.29. 23,37 ‖ Nu 6,17.18.7,88.15,3.8 ‖ Jud 16,23 ‖ 1S 1,21.2,13.19.9,12. 20,6.29 ‖ 1R 8,62.63 ‖ 2R 10,19. 16,15 ‖ Jes 19,21.34,6.57,7 ‖ Jer 33,18.46,10 ‖ Ez 39,17.46,24 ‖ Hos 3,4.6,7‖Jon 1,16‖ Zeph 1,7. 8 ‖ Ps 40,7.50,5.51,18.116,17 ‖ Prv 15,8.21,27 ‖ Eccl 4,17‖ Dan 9,27‖2Ch 7,4.5.12.

זֶבַח, וְזֶבַח, וְזֶבֶח 2R 5,17‖ Jer 7,22.17,26.

הַזֶּבַח, הַזֶּבֶח Lev 7,17‖Dt 18,3‖ 1S 9,13‖Ez 44,11.

וְהַזֶּבַח Ez 40,42.

בְּזֶבַח 1S 3,14.

בַּזֶּבַח 1S 16,3.5.

לְזֶבַח, לִזְבַח Lev 3,6.23,19 ‖ Jos 22,26.28.

לַזֶּבַח Nu 15,5‖1S 16,5.

וּלְזֶבַח, וּלְזֶבַח Lev 7,37 ‖ Nu 7, 17.*23.29.35.41.47.53.59.65.71.77.83*‖Jos 22,29.

UNIVERSITÄT JERUSALEM

מִזֶּבַח , מִזְּבַח Lev 3,3.9. 4,35. 7, 20.29 ‖ 1S 15,22 ‖ Prv 21,3.

זִבְחֵי *suff.* Ex 23,18 ‖ Lev 34,25 ‖ Ez 39,17.

בִּזְבָחֵי 1S 2,29.

מִזְּבָחֵי Ez 39,19.

זִבְחֵיכֶם Lev 19,6.

זִבְחוֹ Lev 7,16.

מִזִּבְחוֹ Ex 34,15.

זְבָחִים *pl.* Gn 46,1 ‖ Ex 10,25.24, 5 ‖ 1S 6,15.11,15 ‖ 1R 12,27 ‖ 2R 10,24 ‖ Neh 12,43 ‖ 1Ch 29,21 ‖ 2Ch 29,31².

וּזְבָחִים Ex 18,12 ‖ 1S 15,22 ‖ 1Ch 29,21.

הַזְּבָחִים *interrog.* Am 5,25.

הַזְּבָחִים 2S 15,12.

וְהַזְּבָחִים 2Ch 7,1.

זִבְחֵי *cs.* Lev 17,5 ‖ Nu 10,10 ‖ Dt 33,19 ‖ Jos 22,23 ‖ 1S 10,8 ‖ Hos 8, 13 ‖ Ps 4,6.27,6.51,19.21.106,28. 107,22 ‖ Prv 7,14.17,1 ‖ 2Ch 30, 22.33,16.

לְזִבְחֵי Nu 25,2.

מִזִּבְחֵי Ex 29,28 ‖ Lev 7,32.34.10, 14.

וּבִזְבָחֵינוּ *suff.* Jos 22,27.

זְבָחֶיךָ Dt 12,27 ‖ Jes 43,24 ‖ Ps 50,8.

וּזְבָחֶיךָ Jes 43,23.

זִבְחֵיכֶם Jes 1,11 ‖ Jer 7,21 ‖ Am 4,4.

וְזִבְחֵיכֶם Dt 12,6.11 ‖ Jer 6,20.

זִבְחֵיהֶם Lev 17,5.7 ‖ Ez 20,28 ‖ Hos 9,4.

וְזִבְחֵיהֶם Jes 56,7.

זִבְחֵימוֹ Dt 32,38.

מִזִּבְחוֹתָם [?זִבְחָה *pl. suff.* Hos 4,19.

מִזֶּבַח

ara, altare.

Gn 8,20. 12,7.*9.13,18*.26,25.*35,7*. 33,20.35,1.3 ‖ Ex 17,15.24,4.30,1. 32,5 ‖ Dt 27,5 ‖ Jos 8,30.22,10². 16.19.23.29 ‖ Jud 6,24.26.21,4 ‖ 1S 7,17.14,35² ‖ 2S 24,18.21.25 ‖ 1R 6,20.13,2. 16,32.18,32 ‖ Jes 19,19.27,9 ‖ Joel 1,13 ‖ Am 2,8 ‖ Zach 9,15 ‖ 1Ch 21,18.22.26.22, 1(21,31) ‖ 2Ch 32,12.

הַמִּזְבֵּחַ Gn 13,4.22,9². 24,6. 27,1². 5². 7. 28,43.*30,20*.29,12². 16.20.21. 36.37.*40,10*².38.44.30,18.*40,7*.38, 3.7.30.40,10.32 ‖ Lev 1,5.*11.3,2. 8.13*.7.8.*12*.15.11.16². 2,8.12.4,18. 30.*34*. 5,9². 6,2².3².5.6.7.8. 7,2. 8, 11².15.*9,9*.15².*9,9*.19.*24*.30. 9,7.8. 12.*18*.13.*17*.24. 10,12. 16,12.18². 20.*33*.17,11. 21,33.22,22 ‖ Nu 3, 26.*4,26*. 4,13.14. 5,25. 7,1.10².11. 84.*88*.17,11.18,3.5.7.17 ‖ Jos 22, 11.26 ‖ Jud 6,28.13,20² ‖ 1R 1,50. *2,28*.51.53.2,29.3,4.6,22. 9,25.12, 32.*33*.33.13,1.2.3.4².5.32. 18,26 ‖ 2R 12,10.16,10².11.12².13.14².15. 18,22.23,15.16 ‖ Jes 6,6.36,7 ‖ Ez 8,5.16. 40,46.41,22.43,13².18.22. 26.27 ‖ Am 3,14.9,1 ‖ Zach 14, 20 ‖ Ps 118,27 ‖ Esr 3,3 ‖ 2Ch 7,9.

וְהַמִّזְבֵּחַ 1R 13,5 ‖ Ez 40,47.

הַמִּזְבֵּחָה Ex 29,13.*25*.18 ‖ Lev 1, 9.13.*15.2,9.4,19.5,12*.17. 2,2. 3,5. 11.16. 4,26.31.35. 7,5.31. 8,16.21. 28.9,10.14.20.14,20.16,25 ‖ Nu 5, 26 ‖ 2Ch 29,22².24.

לְהַמִּזְבֵּחַ 2Ch 29,27.

בַּמִּזְבֵּחַ Gn 8,20 ‖ Ex 29,37 ‖ Nu 23,2.4.14.*30*.

לַמִּזְבֵּחַ Ex 27,6.38,4 ‖ Nu 17,3.4 ‖ Jos 22,34 ‖ 1R 18,32.35 ‖ 2R 11, 11 ‖ Ez 45,19.47,1 ‖ 2Ch 5,12.23, 10.

וְלַמִּזְבֵּחַ Ex 40,33 ‖ Joel 2,17.

מִזְבַּח *cs.* Ex 20,24.25. 30,27.*31, 8.35,15.37,25*.28.*31,9.35,16*.38,1. 30.39,38.39.40,5.6.10.26.29 ‖ Lev 4,7².*18.25*.10.25.*30.34*.17,6 ‖ Nu 4,11 ‖ Dt 12,27².16,21.26,4.27,5. 6 ‖ Jos 8,31.22,19.28.29 ‖ Jud 6, 25.28.30 ‖ 1R 7,48.8,22.54.64.18, 30 ‖ 2R 23,9 ‖ Ez 9,2 ‖ Mal 2,13 ‖ Ps 43,4 ‖ Esr 3,2 ‖ Neh 10,35 ‖ 1Ch 6,34².16,40.21,26 ‖ 2Ch 1,6. 4,1.19.6,12.7,7.8,12.15,8.26,16. 29,18.19.21.33,16.35,16.

וּמִזְבַּח 2R 16,15 ‖ 1Ch 21,29 ‖ 2Ch 1,5.

הַמִּזְבֵּחַ 2R 16,14.23,17.

לְמִזְבַּח 2Ch 26,19.

וּלְמִזְבַּח Jos 9,27 ‖ 1Ch 28,18.

מִזְבְּחֵי *suff.* Ex 20,26.21,14 ‖ 1S 2,28.33 ‖ Jes 56,7.60,7 ‖ Mal 1,7. 10.

מִזְבַּחֲךָ, מִזְבְּחָךָ Dt 33,10 ‖ 1R 8, 31 ‖ Ps 26,6.51,21 ‖ 2Ch 6,22.

מִזְבְּחוֹ Jud 6,31.*32* ‖ Thr 2,7.

מִזְבְּחוֹת, מִזְבְּחֹת *pl.* Nu 23,1.*29*. 14 ‖ 2R 21,3.4.5 ‖ Jer 11,13 ‖ Hos 8,11² ‖ Am 3,14 ‖ 2Ch 14,2.28,24. 33,3.4.34,4.

הַמִּזְבְּחוֹת, הַמִּזְבְּחֹת Nu 23,4 ‖ 2R 11,18.23,12.20 ‖ Jes 17,8 ‖ 2Ch 23,17.30,14.31,1.33,15.34,7.

וְהַמִּזְבְּחוֹת Nu 3,31.

לַמִּזְבְּחוֹת Hos 10,1.

מִזְבְּחוֹתֶיךָ *suff.* 1R 19,10.*14* ‖ Ps 84,4.

מִזְבְּחוֹתֵיכֶם Jer 17,1 ‖ Ez 6,4.5.6.

מִזְבְּחוֹתָיו 2R 11,18.18,22 ‖ Jes 36, 7 ‖ 2Ch 23,17.32,12.

מִזְבְּחוֹתָם Ex 34,13 ‖ Dt 12,3 ‖ Jer 17,2 ‖ Hos 10,2.8. 12,12 ‖ 2Ch 34,5.

מִזְבְּחוֹתֵיהֶם Dt 7,5 ‖ Jud 2,2 ‖ Ez 6,13.

—v. n. pr.; conf. ch. דְּבַח—

יִזְבְּלֻנִי *3 impf. suff.* [זָבַל

habitare.

לרב המפרשים עניני דירה, כענין הפעם יַעֲלֶה אישי אלי, ובאו לשם זבלון שני טעמים זבד וזָבַל כמו ליוסף — אָפֵף יָסֵף, והרבה דומיהם; וי"ם יזבלני ירוממני, שבאשורית זבל נדרף אל נשא, ומזה זבל, בית רם ונשא.

Gn 30,20.

זְבֶל

habitatio, domicilium.

1R 8,13 ‖ 2Ch 6,2.

מִזְּבֻל Jes 63,15 ‖ Ps 49,15.

זְבֻלָה Hab 3,11.

—v. n. pr.—

[?זַג] זָג

pellicula uvae.

קליפת הענבים, והפותרים סוברים שנקראה כן ע"ש שהיא זכה צלולה ובהירה, זכוכית ת"י זגוניתא.

Nu 6,4.

—זוד v. זָדוֹן, זָד—

זה, זָה v. Concord. pron.

זָהָב

aurum; *metaph.* splendor coeli, olei purissimi.

אח לצלב ע"ש מראהו האדמדם, והשאל בזכריה על זהר השמן הזך והמצוחצח, ובאיוב ל"ז כ"ב יתכן שמרמז על אור היקרות, הנודע בשם אור הצפוני (נאָרדליכט). כשבא זהב עם שם המספר יורה על משקל מיוחד למטבע כגון: עם השם כסף, וגם בשפתי מערב כגוי למטבע ידוע (גולדען, וכדומה).

Gn 24,22².53.44,8 ‖ Ex 2,22.*12, 35*. 11,2. 20,23. 25,3.*35,5*.11².*24. 30,3*.12.13.*28.30,5*.17.18.24.*30,3*. 25.26.29.31.36. *37,22*.38. *37,23*. 39. 26,6.*36,13*.29³.32².37. 28,6.*8. 15.39,2.5.8*.11.13.14.20.22.*39,15*. 23.*26.27.30,4.39,19.20*.33.34.36. 32,24.31.35,22².36,34³.36².38.37, 2².*11.26*.4.15.28.6.7.11.*26*.12.13. 16.17.24.27. 39,6.13.16².25.30 ‖ Nu 7,14.*20.26.32.38.44.50.56.62. 68.74.80*.84.*86*.8,42.31,50 ‖ Jos 7, 21 ‖ Jud 8,24.26 ‖ 1S 6,4².15 ‖ 2S 1,24.8,10.12,30 ‖ 1R 6,20.21².22². 28.30.22.35.7,48.49².50². 9,14.*10, 10*.28.10,11.14.16².17².18.21².22. 25.12,28 ‖ 2R 5,5.12,14.18,14.23, 33.25,15 ‖ Jes 46,6.60,6.17 ‖ Jer 4,30.51,7.52,19² ‖ Ez 16,13.28,4 ‖ Nah 2,10 ‖ Hab 2,19 ‖ Zach 4,2. 14,14 ‖ Ps 45,14.119,72 ‖ Prv 11, 22.20,15.25,11.12 ‖ Job 3,15.28,6. 17.31,24.37,22.42,11 ‖ Cant 1,11. 3,10.5,14 ‖ Thr 4,1 ‖ Esth 1,6.7.8, 15 ‖ Esr 1,9.10.2,69.8,26.27 ‖ Neh 7,70(69).71(70).72(71) ‖ 1Ch 18, 10. 20,2. 21,25. 22,14(13). 28,15. 17.18².29,3.4.7 ‖ 2Ch 3,4.5.*8*.7.9². 10.4,8.20.21².22². 8,18. 9,9.10.13. 14.15².16².17.20².21.24. 13,8. 24, 14.36,3.

וְזָהָב Gn 24,35 ‖ Nu 22,18.*24,13* ‖ Dt 7,25.8,13.17,17.29,16 ‖ Jos 6, 19 ‖ 2S 21,4 ‖ 1R 10,2.15,15.19 ‖ 2R 7,8 ‖ Jes 2,7.13,17 ‖ Jer 10,9 ‖ Ez 27,22.28,13.38,13 ‖ Hos 2,10 ‖ Zach 6,11 ‖ Ps 105,37.115,4.135, 15 ‖ Eccl 2,8 ‖ Dan 11,8 ‖ 2Ch 9,1. 15,18.16,2.3.

הַזָּהָב Gn 2,11.41,42 ‖ Ex 28,5.24. 32,2.3.38,24.39,3.17.38.40,5.26 ‖ Lev 8,9 ‖ Nu 4,11.31,22.51.54 ‖ Jos 7,24 ‖ Jud 8,26 ‖ 1S 6,8.11.17. 18 ‖ 2S 8,7 ‖ 1R 6,32.7,48.51.10, 14.14,25 ‖ 2R 10,29.12,19.14,14. 16,8.20,13.23,35.24,13 ‖ Jes 39,2 ‖ Hag 2,8 ‖ Zach 4,12².13,9 ‖ Eccl 12,6 ‖ Esth 4,11.*5,2.8,4* ‖ Dan 11, 43 ‖ Esr 8,25 ‖ 1Ch 18,7.28,15.16. 17.29,2 ‖ 2Ch 1,15.4,7.19. 5,1. 9, 13.12,9.13,11.25,24.

וְהַזָّהָב Jos 6,24 ‖ 2S 8,11 ‖ 1R 15, 18 ‖ 2R 23,35 ‖ Esr 8,28.30.33 ‖ 1Ch 18,11 ‖ 2Ch 3,6.

בַּזָּהָב Ex 31,4.35,32 ‖ Jes 40,19 ‖ Esr 1,6 ‖ 2Ch 2,6.*13*.9,18.

בְּזָהָב Dan 11,38.

וּבְזָהָב Jos 22,8 ‖ Jer 10,4 ‖ Esr 1,4.

וּבַזָּהָב Gn 13,2 ‖ 1R 9,11.

כַּזָّהָב Mal 3,3 ‖ Job 23,10 ‖ Esr 8, 27.

לַזָּהָב 1R 22,49 ‖ Prv 47,3.*27,21* ‖ Job 28,1 ‖ Esr 1,11 ‖ 1Ch 22,16 (15).28,14.29,2.5.

וּלְזָהָב 2Ch 21,3.32,27.

מִזָּהָב Ps 19,11.119,127.

וּמִזָּהָב Prv 22,1.

זָהָב *cs.* Ex 38,24 ‖ Nu 7,86.31, 52 ‖ 2Ch 3,6.

וְזָהָב Gn 2,12.

מִזָּהָב Ps 72,15 ‖ 1Ch 29,4.

וּזְהָבִי *suff.* Joel 4,5.

וְלִזְהָבִי 1R 20,7.

מִזְּהָבִי Ez 16,17.

זָהַבְתָּ [וְהָבַךְ Jes 30,22.

וּזְהָבְךָ 1R 20,3.5.

זָהָבוּ Jes 2,20.31,7.

זְהָבָם Zeph 1,18.

וּזְהָבָם Jes 60,9 ‖ Ez 7,19² ‖ Hos 8,4.

—v. n. pr.; conf. ch. דְּהַב—

זָהַם

fastidire, foetidum habere.

עניני תעוב וגעיל, ושמושו רב בדרז"ל.

וְזָהֲמָתוּ [וְהַמָּתוּ *Pi. 3 perf. f. suff.* Job 33,20.

—v. n. pr.—

זָהַר

splendere, lucere; *Hi.* illustrare, docere, monere, adhortari; *Ni.* admonitionem admittere, monitis parere, sibi cavere.

נגזר מן השם זֹהַר ואח אל צהר וצחר (טוהר); וכל מזהיר מופיע אור על דרך חברו, או מאיר עיניו לכל יָפָשל ברעה. ו"נ בשמות י"ח כ' והוֹרִיתָה; בויקרא ט"ו ל"א ח"י ותפרשון מן נָזַר, כדוראת דגש הנו"ן (ע' ראב"ע), אמנם השמרוני והשבעים קורין והזהרתם, וי"נ וְשַׁהַרְתָּם. וטעם מִמֶּנִּי (יחז' ג' י"ז ול"ג ז') בשמי, ואולי יש לגרוס ממנו, וקָבָר הוא פורעניות וגזרה רעה.

נִזְהַר [נִזְהָר *Ni. 3 perf.* Ez 3, 21.33,4.5².6.

נִזְהָר *pt.* Ps 19,12.

לְהִזָּהֵר *infin. cs.* Eccl 4,13.

הִזָּהֵר *imper.* Eccl 12,12.

וְהִזְהִיר *Hi. 3 perf.* Ez 33,3.

וְהִזְהִירֹה *suff.* 2R 6,10.

הִזְהַרְתָּ *2 perf.* Ez 3,19.33,9.

וְהִזְהַרְתָּה, וְהִזְהַרְתָּ Ex 18,20 ‖ Ez 3,17.33,7.

הִזְהַרְתִּו *suff.* Ez 3,18.20.21.

וְהִזְהַרְתֶּם *2 pl.* 2Ch 19,10.

לְהַזְהִיר *inf. cs.* Ez 3,18.*33,8*.

יַזְהִרוּ [יַזְהִיר *3 impf. pl.* Dan 12,3.

זֹהַר

splendor.

Ez 8,2.

כְּזַהַר Dan 12,3.

——v. ch.; זִיו v. ——

זוּ, זֹו v. Concord. pron.

זוּב] זָב *3 perf.*

fluere, diffluere, contabescere.

הוראתו דזועה, וקרוביו דאב והיב, טוף וצוף; וטעם זָב עַמְקֵךְ לד״ק נמס ונמוג וכלה, וי״פ במוכן זבת חלב ודבש, ומוסב אל מה תתהללי; ויתכן שהנביא רמז גם על זיבת דם של בת השוכבה (ועמקך כעין המוקי ירכיך), וכדרשת חז״ל על פתחן יערה דישעיה.

Jer 49,4.

זָב *pt.* Lev 15,2.22,4‖Nu 5,2‖2S 3,29.

הַזָּב Lev 15,4.6.7.8.9.11.12.13.32.

וְהַזָּב Lev 15,33.

זָבָה *f.* Lev 15,19.

זָבַת *cs.* Ex 3,8.*17.33,3*.13,5‖Lev 20,24 ‖ Nu 13,27.14,8.16,13.14 ‖ Dt 6,3.*11,9.26,9.15*.27,3.31,20 ‖ Jos 5,6‖Jer 11,5.32,22‖Ez 20,6. *15*.

יָזוּב *3 impf.* Lev 15,25.

תָּזוּב *f.* Lev 15,25.

יָזֻבוּ *3 pl.* Thr 4,9.

וַיַּזֻּבוּ, וַיָּזֻבוּ Jes 48,21‖Ps 78,20. 105,41.

זוֹב

fluxus seminis verilis, sanguinis menstrui.

Lev 15,25².

מִזּוֹב Lev 15,30.

זוֹבוֹ *suff.* Lev 15,2.3.33.

בְּזוֹבוֹ Lev 15,3.

מִזּוֹבוֹ Lev 15,3.13.15.

זוֹבָהּ, זֹבָהּ Lev 15,19.26.

מִזֹּבָהּ Lev 15,28.

זוּד] זָדָה *3 perf. f.*

effervescere, proterve, insolenter agere; coquere.

לרב הפותרים עיקרו יורה על רתיחת המים והעלאתם בשופע (וזה טעם הזידונים), וקשאל על רתיחת הדם באיש הדון; אך לד״ק ויזד דיעקב שרשו נָדַד, בנח ת׳ דנש, ושעורו וַיַּדֵּר, והגון בגזיר שרשית. ונראה יותר כי זוד אה אל צוד וצָדָה, כי המזיד עושה בערמה ובצְדִיָּה. ע׳ הערה אל דָּבָר.

Jer 50,29.

זָדוּ *3 pl.* Ex 18,11.

הִזִּידוּ [הַזִּידוּ] *Hi. 3 perf. pl.* Neh 9,10.16.29.

יָזִיד, יָזֵד *3 impf.* Ex 21,14‖Dt 18,20.

וַיַּזֵּד Gn 25,29.

וַתַּזִּדוּ *2 pl.* Dt 1,43.

יְזִידוּן *3 pl.* Dt 17,13.

זֵד

superbus, protervus.

Prv 21,24.

זֵדִים *pl.* Jes 13,11‖Mal 3,15.19‖ Ps 86,14.119,21.51.69.78.85.122.

הַזֵּדִים Jer 43,2.

מְזֵדִים Ps 19,14.

זָדוֹן

superbia, fastus.

Jer 50,31.32‖Prv 11,2.21,24.

הַזָּדוֹן Ez 7,10.

בְּזָדוֹן Dt 17,12.18,22‖Prv 13,10.

זְדוֹן *cs.* Jer 49,16‖Ob 3.

זְדֹנְךָ *suff.* 1S 17,28.

הַזֵּדוֹנִים [זֵידוֹנִים] *pl.* Ps 124,5.

נָזִיד

coctum.

Gn 25,29‖2R 4,38.

הַנָּזִיד 2R 4,39‖Hag 2,12.

מֵהַנָّזִיד 2R 4,40.

וּנְזִיד *cs.* Gn 25,34.

——v. chald.——

°זְנִית] *pl.*

angulus, columna angularis (rad. זָוָה).

קרן ופנה.

Zach 9,15‖Ps 144,12.

מְזַוְּנֵינוּ *pl. suff.* [מָזוּ v. מָזֵוּ]

coellae, promtuaria.

פנות האוצר למזון וצידה, וכא ע״מ קָצוּ או קָצָה.

Ps 144,13.

מְזוּזָה] הַמְּזוּזָה

postis ianuae portaeque (rad. זוּז).

לחי הקבוע בפתח לנבהו, ועל צידיו חלויה הדלת וזוזה לכאן ולכאן. השבעים קורין במ״א ז׳ ה׳: וכל־הפתחים וְהַמְּזוּזוֹת.

Ex 21,6.

וְהַמְּזוּזָה Jes 57,8.

מְזוּזַת *cs.* 1S 1,9 ‖ Ez 41,21.45, 19².46,2.

מְזוּזָתִי *suff.* Ez 43,8.

וּמְזוּזֹתָם Ez 43,8.

מְזוּזוֹת, מְזוּזֹת, מִזְזוֹת *pl.* Dt 6, 9.11;20‖1R 6,31.33‖Prv 8,34.

הַמְּזוּזוֹת, הַמִּזְזוֹת Ex 12,7.22.23‖ Jud 16,3.

וְהַמְּזוּזוֹת 1R 7,5.

——v. n. pr.; conf. זִיז——

°זוּל] הַזָּלִים *pt. pl.*

effundere; *Hi.* vilipendere.

קרוב לזלל, אול וגול; יש מחברים לו גם תולי דירמיה ב׳ ל״ו ואַזַּל דמשלי כ׳ י״ד. ע׳ שרש אָזַל צד כ״ב א׳.

Jes 46,6.

הִזִּילוּהָ (=?הַזִּילוּהָ) *Hi. 3 perf. pl. suff.* Thr 1,8.

—cf. תִּזְלִי; זָלַל v. אָזַל p. 16ᵃ—

°זוּלַת] *cs.*

remotio = *praeter*.

מלת היחס לשלילה בהוראת הסרה והרחקה, כלומר היציאה חוץ מן הכלל, ובדרז״ל כָּל עשורין וכו׳ (שבת פ״ט, ב׳); בזולתי הוי״ד נוספת כמו בבלתי.

2R 24,14.

זוּלָתִי (*suff.*?) Dt 1,36.4,12‖Jos 11,13 ‖ 1R 3,18.12,20 ‖ Jes 45,5. 21‖Hos 13,4‖Ps 18,32.

זוּלָתֶךָ, זוּלָתֵךְ *suff.* 2S 7,22‖Jes 26,13.64,3‖Ruth 4,4‖1Ch 17,20.

זוּלָתָהּ 1S 21,10.

זוּן] מְזוֹנִים K. *Ho. pt. pl.*

alere, pascere; Ho. pt. bene pastus, pinguis. Conf. יָזַן.

וכללכל ת״א וָזַן, וכא הרבה (גם בנפעל) בדרז״ל ובברכת המזון. אשה זונה דדחב ת״ר פונדקיתא (ע״מ טובה), והשבעים תרגמו זונה

ממש, והעיר שם הרד״ק שזאת גם כונת יונתן, שכן תרגם שתים נשים זונות פונדקן אעפ״י שתרגם מקצתן נפקת ברא וכו׳.

Jer 5,8.

מָזוֹן] וּמָזוֹן

cibus, alimentum.

Gn 45,23.

הַמָּזוֹן 2Ch 11,23.

——v. ch.; זוּף(?) v. זָפָת——

זָוַע] זָעַ

moveri, se movere, tremere. *Pil. pt.* agitans, divexans.

ענינו תנועה ותנודה, הדהדה והרעשה, ויש דומותו בערבית ובסורית; ובדרז״ל גם בהתפעל נִתְזַעְזַע.

Esth 5,9.

שֶׁיִּזְעוּ [יָזוּעַ] *3 impf. pl.* Eccl 12,3.

מְזַעְזְעֶיךָ [זָעַע] *Pil. pt. pl. suff.* Hab 2,7.

זַעֲוָה

agitatio, divexatio; terror.

פחד, נדנוד, רעש והלחלה, ובמשנה רעידת הארץ: על הויקין ועל הַזַּעֲוָות (ברכות ט׳ ב׳).

Jes 28,19.

לְזַעֲוָה K., לְזִעוָה Q. Jer 15,4.*29*; *18*.24,9.34,17‖2Ch 29,8.

לְזַעֲוָה Dt 28,25‖Ez 23,46.

זַעֲתָה] בְּזַעֲת *cs.*

sudor. Conf. יָזַע.

ע״מ צדה מן צוד.

Gn 3,19.

——v. n. pr.——

I זוּר] זָרָה *3 perf. f.*

recedere; alienum, fastidio esse; *pt.* peregrinus, hostis, profanus, inauditus.

קרוב לשרש סור; לד״ק נָזְרוּ שרשו נָזַר, וזרו דתהלים שרשו זָרַר; י״ב בישעיה כמדבכת קדם, וי״פ כמו זָרַם (כקדים וקדם), וכן יש לפרש שאון זָרִים (כ״ה ה׳), ואולי גם בירמיה י״ח י״ד מים זרים כמו מַיִם זרם. י״ג בישעיה כ״ט ה׳ המון צָרֶיךָ; יונתן והמורי קורין בתהלים נ״ד ה׳ זָרִים. מקצת נוסחאות במשלי כ״ב י״ד: זָרוּת.

Job 19,17.

זָרוּ *3 pl.* Ps 78,30‖Job 19,13.

זָרוּ(?) Ps 58,4.

נָזְרוּ *Ni. 3 perf. pl.* Jes 1,4‖Ez 14,5.

מוּזָר [הַזּוֹר] *Ho. pt.* Ps 69,9.

זָר *adj.* Ex 30,33‖Lev 22,10.12. 13‖Nu 17,5‖Dt 25,5‖1R 3,18‖ Jes 17,10. 28,21. 43,12 ‖ Hos 8, 12‖Ps 44,21.81,10‖Prv 11,15. 14,10.20,16.27,2.13‖Job 15,19. 19,27.

זֵר, זֶר Ex 29,33‖Nu 18,4‖Prv 21,8(?).

וְהַזָּר Nu 1,51.*3,10.38.18,7*.

לְזָר Job 19,15.

לַזָּר Prv 6,1.

זָרִים *pl.* 2R 19,24‖Jes 1,7².25,2. 5.61,5 ‖ Jer 2,25.5,19.18,14.30,8. 51,2.51 ‖ Ez 11,9.16,32.28,7.10 30,12.31,12‖Hos 5,7.7,9.8,7‖Ob 11‖Ps 54,5.109,11‖Prv 5,10.

וְזָרִים Joel 4,17.

הַזָּרִים Ez 7,21.

בְּזָרִים Dt 32,16.

לְזָרִים Prv 5,17‖Thr 5,2.

לַזָּרִים Jer 3,13.

זָרֶיךָ [זָרֶיךָ] *suff.* Jes 29,5.

זָרָה *f. sg.* Ex 30,9 ‖ Lev 10,1 ‖ Nu 3,4.26,61‖Prv 2,16.5,3.7,5.

בְּזָרָה Prv 5,20.

זָרוֹת *pl.* Prv 22,14.23,33.

II זוּר] וְהַזֹּרָה (=רָה) *pt. pass.*

comprimere, exprimere (al. rad. זָרַר); *pt. pass.* compressum, contritum.

ענינו מעיכה, סחיטה ועצור, וקרוב אל אזר, עצר וצרר (ובערבית זר בדגשות הרי״ש), ומזה שם מָזוֹר למכה טריה העומדת להִקָּחֵט, וכא זרו ע״מ אורו, בושו, טובו מן הקל, או כמו זרו מן הפועל. לד״ק מָזוֹר דעובדיה ד׳ הוא מן זרה במובן מוקש, וכד״א מְזֹרָה דְרָשָׁת (משלי א׳ י״ז), וכת״י פַּקָּלָא, אך לרש״י, ראב״ע ורד״ק ענינו חלי, ע״כ הובא גם בזה.

Jes 59,5.

זָרוּ *3 perf. pl.* Jes 1,6.

וַיָּזֶר *3 impf.* Jud 6,38.

תְּזוֹרֶנָה *f. suff.* Job 39,15.

מָזוֹר

vulnus, ulcus.

Hos 5,13‖Ob 7.

לְמָזוֹר Jer 30,13.

מְזוֹרוֹ *suff.* Hos 5,13.

—conf. נָזַר, זָרַר, זָרִיר, זָרָה—

°זָחַח] יִזַּח *Ni. 3 impf.*

removeri, solvi.

קרוב במובנו אל נָחַל, וכא ע״מ יַסַּד מן מָדַד, ובדרז״ל זהוהי הלב; ולד״ק שרשו נָזַח = נָסַח ע״מ יַסַּח מן נדח, ובדרז״ל (נזיר) נזיח.

Ex 28,28.39,21.

זָחַל] זָחַלְתִּי *1 perf.*

repere, serpere; timere.

ענינו נדנוד והעתקה ממקום למקום ונאמר על השרצים הרהשים, ויש דומותו בערבית, ובדרז״ל בא גם בענין נזילה והטפה (ויש לחבר לו גם שחל: כמישחל בניתא מהלכא), וטעם זָחַלְתִּי דאיוב כטעם וָאֶחְבָּא, או שַׁמְתִּי בֶעָפָר פִּי, או וַיִּנּוּעוּ וַיַּעַמְדוּ מרחוק; יונתן והסורי תרגמוהו מן חֲלָא דארמי וכנדף אל ואירא, והשבעים תרגמו הֶחֱרַשְׁתִּי!

Job 32,6.

זָחֲלֵי [זֹחֲלֵי] *pt. pl. cs.* Dt 32,24.

בְּזֹחֲלֵי Mich 7,17.

——v. n. pr. אָבֶן הַזֹּחֶלֶת——

זִו (=זִיו)

mensis secundus Hebraeorum.

הוא הדש אייר, ונקרא כן ע״ש הזיו, זיוו והדרו.

1R 6,1.37.

——v. chald.——

זִיז] וְזִיז

quod movetur: bestia; *lactis ubertas*, abundantia.

י״מ מזיז כבודה כמו מזיו, וזיז שדי מענין תנועה, כל החיה הרומשת בשדה, ויתכן שכלם כזיז בדרז״ל ענין בליטה וקרן, ונאמר על החיות בעלי הקרנים, ובהשאלה על השדים הבולטות (כשני עפרים).

Ps 50,11.80,14.

מְזִיז Jes 66,11.

——v. n. pr.; conf. זוּז——

זָקַק v. זִיק

זַיִת, זַיִת

olea, oliva, ramus olivae; frons oleagina, olivetum.

נקרא כן ע״ש זיוו וצחצוחו, כמו שנקרא יִצְהָר ע״ש הברו.

Gn 8,11 ‖ Ex 27,20.30,24 ‖ Lev 24,2 ‖ Jud 15,5 ‖ Jes 17,6.24,13 ‖ Jer 11,16 ‖ Mich 6,15 ‖ Hab 3, 17‖Neh 8,15.

הַזַּיִת Jud 9,9‖Hag 2,19.

כְּזַיִת Ps 52,10.

כַּזַּיִת Hos 14,7‖Job 15,33.

לַזַּיִת Jud 9,8.

זַיִת *cs.* Dt 8,8‖2R 18,32.

זֵיתֶךָ, זַיִתְךָ *suff.* Dt 24,20.28,40.

לְזֵיתֶךָ Ex 23,11.

זֵיתִים *pl.* Dt 28,40 ‖ Zach 4,3 ‖ Ps 128,3.

וְזֵיתִים Dt 6,11‖Jos 24,13 ‖ 2R 5, 26‖Neh 9,25.

הַזֵּיתִים 2S 15,30 ‖ Zach 4,11.12. 14,4²‖1Ch 27,28.

זֵיתֵיכֶם *suff.* 1S 8,14‖Am 4,9.

זֵיתֵיהֶם Neh 5,11.

——v. n. pr.——

הַאֲזִכָּה (?) *1 impf. interrog.* זָכָה]

purum, iustum esse.

אח לזכך; ושעם הַאֲזִכָּה כמו הֲיִזָּכֶה, (ומצינו בנביא זה השמוש אל״ף במקום יו״ד: הַאֵשׁ ת׳ בָּיִשׁ בפסוק שלפניו), וכ״ת השבעים.

Mich 6,11.

תִּזְכֶּה *2 impf.* Ps 51,6.

יִזְכֶּה *3 impf.* Job 15,14.25,4.

זִכִּיתִי *Pi. 1 perf.* Ps 73, 13‖Prv 20,9.

יְזַכֶּה *3 impf.* Ps 119,9.

הִתְזַכּוּ (= הִתְזַכּוּ) *Hithp. imper. pl.* Jes 1,16.

——v. ch. et n. pr.——

זָכוּ] *3 perf. pl.*

purum esse, splendere.

אח לזכה וקרב אל נקק, והחזק יותר בפעלתו כרבות החזק במבטאו.

Job 15,15.25,5‖Thr 4,7.

וַהֲזִכּוֹתִי] *Hi. 1 perf.* Job 9,30.

זָךְ, זַךְ

adj. purus, puri animi.

Ex 27,20‖Lev 24,2‖Prv 16,2.20, 11‖Job 8,6.11,4.33,9.

וְזַךְ Prv 21,8.

זַכָּה *f.* Ex 30,34 ‖ Lev 24,7‖ Job 16,17.

זְכוֹכִית] (al. וּזְכוֹכִית)

vitrum.

ע״ש הזכות והבהירות שלו. י״ת זגוניתא, וכן בערבית ובסורית.

Job 28,17.

——v. chald.——

זָכַר, זְכַר

meminisse, recordari, reminisci; *meditari;* memorare.

הוראתו ידועה. לדעת האחרונים אח אל דקר, עין תחיבה ונעיצה (ומזה השם זָכָר בניגוד אל נקבה), ונשאל אל הדבר התקוע בלב, אך יתכן שהוא קרוב אל סָכַר במובן סתימה וסגירה, ובהשאלה אל המונח שָׁמַר ונָגַר בלב (כמונח בקופסא), וזכור מ״ש בצלע הזכר: ויסגר בשר תחתנה (ולפ״ז המשקל זָכוּר עולה יפה), והנגוד מובן מאליו. מן הָאֲזָכָרָה לריח ניחוח האמורה בקרבנות למדו קצת שיש לשרש זה גם מושג הַדְּכָרָה, וזה באור: זִכְרוֹ כיין לבנון, נַזְכִּירָה דדיך מיין, יִזָּכֵר כל מנחתיך. השבעים והסורי קורין בתהלים כ׳ ח׳ נַגְבִּיר ת׳ נַזְכִּיר, וי״ג ע״ד י״ח: בְּכָל־זֹאת; י״מ זָכָרְנוּ (קט״ו, י״ב) כמו זָכַרְנוּ (או זָכַרְינוּ), והיא ברכת עולי רגלים. י״ב בישעיה מ״ב כ״ו הוֹכִיחֵנִי ת׳ הַזְכִּירֵנִי.

Gn 40,23‖Jer 44,21 ‖ Ps 9,13.98, 3.105,8.42.109,16.136,23‖ Thr 2, 1‖Eccl 9,15 ‖ Esth 2,1 ‖ 2Ch 24, 22.

זָכָרְנוּ *3 perf. suff.* Ps 115,12.

זָכְרָה *3 f.* Thr 1,7.9.

וְזָכַרְתָּ *2 perf.* Dt 5,15.*15,15.16, 12.24,18.22*.8,2.18‖1S 25,31.

זַכַרְתִּנִי *suff.* Gn 40,14.

וּזְכַרְתִּנִי 1S 1,11.

זְכַרְתָּם Ps 88,6.

זָכַרְתִּ, זָכַרְתִּ, זָכַרְתְּ *f.* Jes 17, 10.41,7.57,11‖Ez 16,22.43.

וְזָכַרְתְּ Ez 16,61.

זָכַרְתִּי, זָכַרְתִּי *1 perf.* Jer 2,2‖ Hos 7,2 ‖ Jon 2,8 ‖ Ps 119,52.55. 143,5‖Job 21,6.

וְזָכַרְתִּי Gn 9,15 ‖ Lev 26,42.45 ‖ Ez 16,60.

זַכְרְתִּיךָ *suff.* Ps 63,7.

זָכְרוּ *3 pl.* Jud 8,34‖Am 1,9‖Ps 78,42.106,7‖Neh 9,17.

וְזָכְרוּ Ez 6,9.

וּזְכַרְתֶּם *2 pl.* Nu 15,39 ‖ Jud 9, 2‖Ez 20,43.36,31.

זָכַרְנוּ *1 pl.* Nu 11,5.

וּלְזָכְרֵי] *pt. pl. cs.* Ps 103, 18.

זָכוּר *pt. pass.* Ps 103,14.

זָכוֹר, זָכוּר *inf. abs.* Ex 13,3.20, 8‖Dt 7,18.24,9.25,17 ‖ Jos 1,13 ‖ Jer 31,20(19)‖Thr 3,20.

זֹכֶר *cs.* Job 47,32.

כִּזְכֹּר Jer 17,2.

לִזְכֹּר Gn 9,16‖Ez 23,19.

בִּזְכָרְנוּ *suff.* Ps 137,1.

זְכוֹר, זָכֹר־, זָכוּר *imper.* Ex 32, 13 ‖ Dt 9,7.27.32,7 ‖ 2R 9,25.20, 3 ‖ Jes 38,3.44,21 ‖ Jer 14,21.18, 20‖ Mich 6,5 ‖ Ps 25,6.7.74,2.18. 22.89,48.51.119,49.132,1.137,7 ‖ Job 4,7.7,7.10,9.36,24‖Thr 3,19. 5,1‖Neh 1,8.

וְזָכֹר Eccl 12,1.

זְכָרָה Neh 5,19.*13,31*.6,14.13,14. 22.29‖2Ch 6,42.

זָכְרֵנִי *suff.* Jud 16,28 ‖ Jer 15, 15‖Ps 106,4.

זִכְרוּ, זִכְרוּ *pl.* Jes 46,8.9 ‖ Jer 51,50‖Mal 3,22 ‖ Ps 105,5 ‖ Neh 4,8‖1Ch 16,12.15.

אֶזְכֹּר־, אָזְכֹּר *1 impf.* Lev 26, 42²‖Jes 43,25‖Jer 31,34(33)‖Ps 77,12.

וָאֶזְכֹּר Ex 6,5.

אֶזְכָּרָה Ps 42,5.77,4.12.

אֶזְכָּרְךָ *suff.* Ps 42,7.

אֶזְכָּרֵכִי Ps 137,6.

אֶזְכָּרֶנּוּ Jer 20,9.31,20(19).

תִּזְכֹּר, תִּזְכָּר־, תִּזְכּוֹר *2 impf.* Dt 7,18.16,3 ‖ 2S 19,20 ‖ Jes 66, 8‖Hab 3,2‖Ps 25,7.79,8‖Job 11, 16.

וְתִזְכְּרֵנִי *suff.* Job 14,13.

תִּזְכְּרֵנוּ Ps 8,5.

תִּזְכְּרִי *2 f.* Jes 54,4 ‖ Ez 16,63. 23,27.

יִזְכֹּר, יִזְכָּר־, יִזְכּוֹר *3 impf.* 2S 14,11 ‖ Jer 14,10 ‖ Hos 8,13.9,9‖ Nah 2,6 ‖ Ps 20,4.111,5‖ Prv 31, 7‖Eccl 5,19.

וְיִזְכֹּר Eccl 11,8.

וַיִּזְכֹּר Gn 8,1.19,29.30,22.42,9 ‖ Ex 2,24 ‖ Jes 63,11 ‖ Ps 78,39. 106,45.

וַיִּזְכְּרֶהָ *suff.* 1S 1,19.

תִּזְכְּרוּ *2 pl.* Nu 15,40 ‖ Jes 43, 18‖Jer 23,36.

יִזְכְּרוּ *3 pl.* Jer 3,16‖Ps 22,28.

וַיִּזְכְּרוּ Ps 78,35.

יִזְכְּרוּנִי *suff.* Zach 10,9.

יִזְכְּרוּךָ Jes 64,4.

תִּזְכּוֹר *3 f. sg.* Thr 3,20.

וְנִזְכַּרְתֶּם] *Ni. 2 pl.* Nu 10,9.

נִזְכָּרִים] *pt. pl.* Esth 9,28.

הִזָּכְרֶכֶם] *inf. suff.* Ez 21, 29.

תִּזְכְּרִי] *2 impf. f.* Jes 23,16‖Ez 21,37.

יִזְכֹּר *3 impf.* Jer 11,19 ‖ Ps 83, 5.109,14‖Job 24,20.28,18.

תִּזְכֹּר *3 f.* Ez 25,10.

יִזְכְּרוּ *3 pl.* Ez 18,22‖Hos 2,19‖ Zach 13,2.

תִּזְכֹּרָן *3 f.* Ez 3,20.

תִּזָּכְרֶנָה Jes 65,17 ‖ Ez 18,24.33, 13.16.

הִזְכִּיר *Hi. 3 perf.* Jes 49,1.

וְהִזְכַּרְתָּנִי *2 perf. suff.* Gn 40, 14.

מַזְכִּיר *pt.* Gn 41,9‖2S 8,16 ‖ Jes 66,3‖Ez 21,28.29,16‖ 1Ch 18,15.

הַמַּזְכִּיר 2S 20,24‖1R 4,3‖ 2R 18, 18.*37*‖Jes 36,3.*22*‖2Ch 34,8.

הַמַּזְכִּירִים *pl.* Jes 62,6.

מַזְכֶּרֶת *f. sg.* Nu 5,15.

הַזְכִּיר *inf. cs.* 2S 18,18.

לְהַזְכִּיר 1R 17,18 ‖ Am 6,10 ‖ Ps 38,1.70,1.

וּלְהַזְכִּיר 1Ch 16,4.

הַזְכַּרְכֶּם *suff.* Ez 21,29.

כְּהַזְכִּירוֹ 1S 4,18.

הַזְכִּירֵנִי] *imper. suff.* Jes 43,26.

הַזְכִּירוּ *pl.* Jes 12,4‖Jer 4,16.

אַזְכִּיר *1 impf.* Ex 20,24‖Jes 63, 7‖Ps 71,16.77,12.87,4.

אַזְכִּירָה Ps 45,18.

יַזְכִּיר *3 impf.* Jes 19,17.

נַזְכִּיר *1 pl.* Jes 26,13‖Ps 20,8.

נַזְכִּירָה Cant 1,4.

תַּזְכִּירוּ *2 pl.* Ex 23,13‖Jos 23,7

יַזְכִּירוּ *3 pl.* Jes 48,1.

זֵכֶר, זֵכֶר

memoria, *nomen; laus*, celebratio.

Ex 17,14 ‖ Dt 25,19 ‖ Jes 26,14 ‖ Ps 111,4.145,7‖Prv 10,7.

לְזֵכֶר Ps 30,5.*97,12*.112,6.

זִכְרִי *suff.* Ex 3,15.

זִכְרֶךָ, זִכְרְךָ Ps 6,6.135,13.

וְזִכְרְךָ Ps 102,13.

וּלְזִכְרְךָ Jes 26,8.

זִכְרוֹ Hos 12,6.14,8‖Job 18,17.

זִכְרָם Dt 32,26‖Ps 9,7.34,17.109, 15‖Eccl 9,5.

וְזִכְרָם Esth 9,28.

זִכָּרוֹן, זִכָּרֹן

memoria, res memoriae prodita, sententia memoralis; *celebratio* diei festi.

Ex 17,14.28,12.39,7‖Nu 5,15.17, 5.*31,54*‖Mal 3,16‖Eccl 1,11.

וְזִכָּרוֹן Neh 2,20.

הַזִּכָּרוֹן Nu 5,18.

לְזִכָּרוֹן, לְזִכָּרֹן Ex 12,14.28,12.29. 30,16‖Nu 10,10 ‖ Jos 4,7 ‖ Zach 6,14.

וּלְזִכָּרוֹן Ex 13,9.

זִכְרוֹן *cs.* (*et abs.*?) Lev 23,24 ‖ Eccl 1,11.2,16.

זִכְרוֹנֶךָ *suff.* Jes 57,8.

זִכְרֹנֵיכֶם] *I. pl. suff.* Job 13,12.

הַזִּכְרֹנוֹת *II. pl.* Esth 6,1.

אַזְכָּרָה] לְאַזְכָּרָה

suffimentum, odoramentum.

לְמין המנחה והלבונה דמקטרים לריח ניחוח, וכן נאמר גם בלחם הפנים.

Lev 24,7.

אַזְכָּרָתָהּ *suff.* Lev 2,2.9.16.5,12. 6,8‖Nu 5,26.

—v. n. pr.; cf. chald. דָּכְרָן—

זָכָר

mas, masculus.

בטעם השם ע׳ הערה אל זָכַר; ויתכן שיש בו ממושג זָכָר, לפי שרק ע״י הבנים הזכרים יִשָּׁאר ויִשָּׁמר שם אבותיהם לזכרון.

Gn 1,27.5,2.6,19.7,3.9.16. 17,10. 12.14.23.34,15.22.24.25‖Ex 12,5. 48‖Lev 1,3.*10*.3,1.6.4,23.6,11.22. 7,6.12,2.18,22.20,13. 22,19.27,7 ‖ Nu 1,2.20.*22*.3,15.*22.28.34.39.26, 62*.40.43.18,10.31,7.17².18.*35*‖Dt 4,16 ‖ Jud 21,11².12 ‖ 1R 11,15. 16‖Jes 66,7 ‖ Jer 20,15.30,6‖ Ez 16,17‖Mal 1,14‖2Ch 31,19.

הַזָּכָר Lev 27,3.*5.6*‖Dt 15,19.

לַזָּכָר Lev 12,7.15,33.

מִזָּכָר Nu 5,3.

הַזְּכָרִים *pl.* Ex 13,12.15 ‖ Jos 5, 4.17,2‖Esr 8,4.5.6.7.8.9.10.11.12. 13.14.

לִזְכָרִים Esr 8,3‖2Ch 31,16.

זְכוּרָהּ *suff.* [זָכוּר v. זָכוּר] *n. coll.* mas, masculus.

שם הכולל ע״מ רכוב, לחום, ולד״ק משקלו פָּעוּל והנסמך זכור.

Dt 20,13.

זְכוּרֶךָ Ex 23,17.*34,23*‖ Dt 16,16.

תִּזָּכֶר] *Ni. 3 impf.* (?)

masculum nasci.

ת״א תַּקְדֵּשׁ דְּכָרִין, דתי״ו לנוכח, לרש״ו הוא

נקבה נסתרת והכונה על הולדת, להראב״ע מוסב על מקנה שבא נקבה ת׳ זכר; וי״נ הַזָּכָר.

Ex 34,19.

°זלג rad. מַזְלֵג] הַמַּזְלֵג

fuscina, fuscinula.

יש דוגמתו בערבית בהוראת נָו וּבְרִיחַ; י״פ מן הפעל זלג וזלה בארמית, מפני שהוא מזיל ומזליג את המרק, ול״נ לחברו עם שָׁלָה, לפי שהוא כעין הנית לדקיה ולתחיבה, או עם הפעל הארמי סלק, לפי שהוא מעלה ומרים את הנתחים. השבעים קורין בדה״ב ד׳ ט״ז הַמַּזְרָקוֹת ת׳ הַמַּזְלָגוֹת.

1S 2,14.

וְהַמַּזְלֵג 1S 2,13.

הַמַּזְלָגוֹת [מִזְלָג] *pl.* Ex 38,3‖Nu 4,14‖2Ch 4,16.

וְהַמַּזְלָגוֹת 1Ch 28,17.

וּמִזְלָגֹתָיו *suff.* Ex 27,3.

זָלַל] זוֹלֵל *pt.*

prodigum, abiectum, vilem esse; *Ni.* concuti, contremere.

נאמר על הרעבתנות (וכן בערבית) ועל הזלזול והבזיון, שהגרגן מבה ומחבה: וטעם עָלוּ דישעיה נתמונגו ונמסו (וקורבת מָסַס וּמָאַס ידועה), וי״ת זָלוּ כזלזול בערבית בהוראת רעידה; וי״מ כן גם נָזְלוּ דשופטים ה׳ ה׳ וגורסים זָע סיני מפני י״י וגו׳ (ת׳ זָה), וכת״י גם כאן: טוריא זעו וכו׳, וגם השבעים.

Dt 21,20.

וְזוֹלֵל Prv 23,21.

מְזוֹלֵל Jer 15,19.

זְוֹלְלִים (al. לַ) *pl.* Prv 28,7.

בְּזוֹלְלֵי (al. לַ) *cs.* Prv 23,20.

זְוֹלֵלָה [וְזוֹלֵלָה] *f. sg.* Thr 1,11.

נָזָלוּ *Ni. 3 perf. pl.* Jes 63,19.*64,2*.

זְלֻת (al. זְלוּת)

vilitas, ignominia.

י״ת כעלוקא דמצצא דמיהן דבני נשא, ולפ״ז רָם כמו רָשָׁה, וזלות מן זולל וסבא, מנחם פי׳ כְּרָאָם, אך להראב״ע, דרד״ק והאחרונים רָם לשון התרוממות וכבוד, והפוכו זלות וקלון, ואולי הכ״ף של כרם שרשית וכהוראת השרש בערבית, ומתאונן על בני דורו, כי הַיָּקָר והמרומם נהיה זלות לכ״א, וגם לדרד״ל (פניו מתכרכמין) הכ״ף שרשית.

Ps 12,9.

זַלְזַלִּים] הַזַּלְזַלִּים *pl.*

palmites, flagella.

כן נקראו הענפים בעבור היותם קלים לנוד ולנוע, כהוראת שרש זה גם בערבית, וקרוב לשם דָּלִיָּה.

Jes 18,5.

זַלְעָפָה

aestus vehemens.

עיקר שרשו זַעַף (כשלאנן מן שאנן) והוא רוח קטב כעין האמום, השואף וסואן בזעם ומשיש שמות בכל אשר יפגע.

Ps 119,53.

זַלְעֲפוֹת *pl.* Ps 11,6,

זַלְעֲפוֹת *cs.* Thr 5,10.

זָמַם, זָמַם

consilium capere, meditari, insidiari.

י״פ מן קול ההברה הטבעית זום (זוממען, מורמעלן) ועניגו נָגַה וחָשׁוֹב. וי״פ מן הארמית זָמַם (וכן בערבית) בהוראת הסיפה והתימה (זיך ענטשליעסען, בעשליעסען, איינען שלוסס פאסטען) או במובן קשירה ושליבה (שפיננען, פלאגען), והדברים יגעים. רש״י פין פי׳ זממה שדה שחסמה ועזקה את השדה בגדר, ותקחהו פי׳ ותזרעהו, מל׳ קח על־מים רבים (יחזקאל י״ד ה׳), והוא החוק.

Dt 19,19 ‖ Jer 51,12 ‖ Zach 1,6‖ Thr 2,17.

זָמְמָה (al. מָ) *3 perf. f.* Prv 31,16.

זַמּוֹתָ *2 perf.* Prv 30,32.

זַמּוֹתִי *1 perf.* Jer 4,28.

זָמְמוּתִי Zach 8,14.15.

זָמְמוּ [זָמְמוּ *3 pl.* Ps 31,14.

זַמּוֹתִי [זַמּוֹת *inf. suff.* Ps 17,3.

זָמַם *pt.* Ps 37,12.

יָזֻמוּ (= יָזֻמוּ) *3 impf. pl.* Gn 11,6.

זִמָּה

consilium; scelus.

רבו כללי יָאמר על נכלי זנות ועריות (ואולי יבואר נ״כ מן זָמָם: „קופפעלייא״).

Lev 18,17.19,29.20,14² ‖ Jud 20, 6 ‖ Ez 16,27.22,9.23,48. 24,13 ‖ Hos 6,9 ‖ Ps 26,10.119,150 ‖ Prv 10,23‖Job 31,11.

הַזִּמָּה Ez 16,43.23,44.

בְּזִמָּה Ez 22,11‖Prv 21,27.

זִמַּת *cs.* Jer 13,27 ‖ Ez 23,21 ‖ Prv 24,9.

זִמָּתֵךְ *suff.* Ez 16,58.23,27.35.

וְזִמָּתֵךְ Ez 28,29.

זִמָּתְכֶנָה Ez 23,49.

כְּזִמָּתְכֶנָה Ez 23,48.

זִמּוֹת *pl.* Jes 32,7.

זִמֹּתַי *suff.* Job 17,11.

זְמָם v. זָמַם] זְמָמוֹ *suff.*

consilium propositum.

Ps 140,9.

מְזִמָּה

cogitatio, consilium, pravum consilium; insidiae, machinationes; scelus; prudentia.

י״נ במשלי ב׳ י״א מְזִמָּה תשמר עליך, ומוסב אל ההכמה בפסוק שלפניו.

Ps 21,12‖Prv 2,11‖Job 42,2.

וּמְזִמָּה Prv 1,4.3,21.

לִמְזִמָּה Ps 139,20.

הַמְזִמָּה Jer 11,15.

מִזְמָתוֹ *suff.* Jer 51,11.

מְזִמּוֹת *pl.* Jer 23,20.*30,24* ‖ Ps 37,7 ‖ Prv 5,2. 8,12. 12,2. 14,17. 24,8.

וּמִזְמוֹת Job 21,27.

בִּמְזִמּוֹת Ps 10,2.

מִזְמוֹתָיו *suff.* Ps 10,4.

v. n. pr.

°זְמַן

praeparare, statuere.

פעל נגזר מן זמן, ורב שמושו בארמית ובדרד״ל ידוע. לבעלי השניים עקרו מן בהוראת מנין ויעוד; וזכור מוֹעֵד וָעֵד (עת ועתד״ז).

מְזֻמָּנִים [מְזֻמָּן, *Pu. pt. pl.* Esr 10,14‖Neh 10,35.

מְזֻמָּנוֹת *f.* Neh 13,31.

זְמַן]

tempus statutum.

מועד מוגבל וקבוע, ושָׁנוּ ברב לשונות בני שם.

Eccl 3,1‖Neh 2,6.

וְכִזְמָנָם *suff.* Esth 9,27.

בִּזְמַנֵּיהֶם [זְמַנִּים *pl. suff.* Esth 9,31.

v. chald.

I זָמַר] תִּזְמֹר *2 impf.*

vitem putare.

קציצת זמורות הגפנים להיטיב ולהועיל בְּדוּלָם; ויתכן שמזה גם זְמֹרַת הארץ (לעוץ, ערנטע).

Lev 25,3.4.

יִזָּמֵר *Ni. 3 impf.* Jes 5,6.

זְמוֹרָה

palmes, flagellum vitis; sarmentum.

קרוב לצמרת, ובבאור שלהם הזמורה אל־אפס רבו הפותרים מִפְּסוֹר אותם פר.

Nu 13,23.

הַזְּמוֹרָה Ez 8,17.15,2.

זִמֹּרַת *cs.* Jes 17,10.

וּזְמִרֵיהֶם [זְמִרִים *pl. suff.* Nah 2,3.

זָמִיר] הַזָּמִיר

tempus, quo vites putantur.

ע״מ אָסִיף, בָּצִיר, דָּרִישׁ, קָצִיר, זמיר הגפנים; וי״מ מלשון זְמִרָה (וקול התור עֵד) ומחברין לו גם זָמִיר עריצים דישעיה כ״ה ה׳.

Cant 2,12.

מַזְמֵרָה] *pl.* בְּמַזְמֵרוֹת

falx.

כלי שמתחכין בו הזמורות.

Jes 18,5.

לְמַזְמֵרוֹת Jes 2,4‖Mich 4,3.

וּמַזְמְרֹתֵיכֶם *suff.* Joel 4,10.

מִזְמֶרֶת] *pl.* מִזְמֵרוֹת

forfex.

כלי שמתחכין ומיטיבין בו את הגרות (מכיון שבא גם עם הצצרות יתכן שנקרא כן גם איזה כלי זמר).

2R 12,14.

הַמִּזְמֵרוֹת 2R 25,14‖Jer 52,18.

וְהַמִּזְמֵרוֹת 1R 7,50‖2Ch 4,22.

II זָמַר] וּלְזַמֵּר *Pi. inf. cs.*

carpere, pulsare fides, canere ad citharae modos.

השמעת קול זמר בכלי שיר או בפה. וקורבתו אל שלפניו כקורבת דָּבָר וּמְלֵל אל דָּבָר וּמְלִילָה.

Ps 92,2.

זַמְּרָה *imper.* Ps 147,1.

זַמְּרוּ, זַמְּרוּ *pl.* Jes 12,5‖Ps 9,12. 30,5.33,2.47,7².8.66,2.68,5.33. 98, 5.105,2.135,3.147,7‖1Ch 16,9.

וְזַמְּרוּ Ps 98,4.

אֲזַמֵּר *1 impf.* Jud 5,3 ‖ 2S 22, 50.

אֲזַמְּרָה, אֲזַמֶּרָה Ps 9,3.18,50.59, 18. 61,9. 71,22.23. 75,10. 101,1. 104,33.*146,2*.144,9.

וַאֲזַמֶּרָה, וַאֲזַמְּרָה Ps 7,18.27,6. 57,8.108,2.

אֲזַמֶּרְךָ, אֲזַמְּרֶךָ *suff.* Ps 57,10. 138,1.

וַאֲזַמֶּרְךָ Ps 108,4.

יְזַמֶּרְךָ *3 impf. suff.* Ps 30,13.

וּנְזַמְּרָה *1 pl.* Ps 21,14.

יְזַמְּרוּ *3 pl.* Ps 66,4.149,3.

וְיִזַּמְּרוּ־ Ps 66,4.

זִמְרָה

cantus (fidium vocis); fructus, proventus laudatissimi; זִמְרָת obiectum cantici, laudis; *al.* זִמְרָתִי = זִמְרָתִי.

א״ת וזִמְרָת ותושבחתי, והרי הוא כמו וזמרתי, והביא הראב״ע דעת ר׳ משה הבזן שכן גם מָגֵן, נַחֲלָת, שָׁנָת הוראתם מגני, נחלתי, שנתי. וטעם מזמרת הארץ מן המשכה שבפרי הארץ, וע׳ הערה אל זֶמֶר הראשון.

Jes 51,3‖Ps 81,3.98,5.

וְזִמְרָת [זִמְרָת Ex 15,2‖Jes 12,2‖ Ps 118,14.

וְזִמְרַת *cs.* Am 5,23.

מִזְמֶרֶת Gn 43,11.

זְמִיר

cantus, hymnus.

י״נ זֶרֶם עריצים יַעֲנֶה (או תִּעְנֶה), וכאמור במקרא שלפניו: כי רוח עריצים כזרם קיר. השבעים קורין באיוב ל״ה י׳ אַשְׁמֻרוֹת ת׳ זְמִרוֹת.

Jes 25,5.

זִמְרַת, זִמְרוֹת *pl.* 2S 23,1 ‖ Jes 24,16‖Ps 119,54‖Job 35,10.

בִּזְמִרוֹת Ps 95,2.

מִזְמוֹר Ps 3,1.*15,1.23,1.29,1.63,1. 141,1. 143,1.* 4,1.*5,1.6,1.8,1.9,1. 12,1.22,1.39,1.62,1.* 13,1.*19,1.20, 1.21,1.31,1.41,1.51,1.64,1.140,1.* 24,1.*101,1.* 30,1. 38,1.40,1.*109,1. 139,1.* 47,1.*49, 1.85,1.* 48,1.*88,1.* 50,1.*73,1.79,1.82,1.* 25,1.66,1.67, 1. 68,1. 75,1.76,1.77,1.80,1.83,1. 84,1.87,1.92,1.98,1.100,1.108,1. 110,1.

v. ch. et n. pr.

זֶמֶר] וְזֶמֶר

bestia ex cervorum et dorcadum genere (rupicapra?).

היה טהורה ממין היעלים. א״ת דיצא מלשון חדוה ורקוד, ואולי נקרא כן ע״ש קרניו המתפצלות ונראות כזמורות העץ.

Dt 14,5.

(al. זָן) זַן

species.

לפי ערות דרד״ק במכלול ובס׳ השרשים (שרש סור) שגידם בפתחות הזי״ן, ובקצת נוסחאות כדין מפסיק זָן בקמץ. הוראתו מין (לְמִינוֹ ת״א לְזַנֵּיהּ); הראב״ע פי׳ מלשון מזון. י״ת מִשָּׁנָה לִשָּׁנָה (ע׳ רש״י), והשבעים קורין מִזּוּ אֶל־זוּ.

Ps 144,13.

מְזָן Ps 144,13.

וּזְנֵים *pl.* 2Ch 16,14.

v. chald.

°זְנַבְתֶּם] *Pi. 2 perf. pl.* וְזִנַּבְתֶּם

caudam abscindere, i. e. agmen extremum exercitus abscindere, intercludere, *lacessere, caedere.*

פעל נגזר מן השם זנב, ועניגו הרינת הנחלשים שבקצה המחנה, כטעם לְקַצּוֹת בישראל (מ״ב י׳ ל״ב).

Jos 10,19.

וַיְזַנֵּב *3 impf.* Dt 25,18.

זָנָב

cauda animalium; *met.* extremitas; vile, contemptus.

Jud 15,4.

וְזָנָב Jes 9,13.*19,15*.

הַזָּנָב Jes 9,14.

לְזָנָב Dt 28,13.44.

זָנְבוֹ *suff.* Job 40,17.

בְּזָנְבוֹ Ex 4,4.

הַזְּנָבוֹת *pl.* Jud 15,4.

זַנְבוֹת *cs.* Jes 7,4.

זָנָה] וְזָנָה

scortari; *translate:* de idololatria usurpatur.

הוראתו ידועה, ובא בהשאל על בגידת ישראל וסורם מי״י, שכרת עמם ברית עולם להיות לו לעם. ויתכן שיש לפעל זה אחוה עם זן (מין), שכן גם בדרי״ל דמינות והתפקרות מושג אחד הן; ויש לחברו גם עם זָנַח, כי הוגנה הבוגדה תעזוב ותזניה. יש מפרשין וקורין במ״א כ״ב ל״ח: והזנות רחצו את־הכלבים וילקו דמו, (י״ת ומני זינא), השבעים קורין בישעיה נ״ז ג׳: זרע מנאף וְזוֹנָה; בירמיה ג׳ ו׳ בא וַתִּזְנִי ת׳ נַתַּזְנָה, והשבעים קורין: הָלְכוּ...וַתִּזְנֶיָה שם. ע׳ הערה אל זון.

Dt 31,16.

זָנְתָה *3 perf. f.* Gn 38,24 ‖ Ez 23,19‖Hos 2,7.

וְזָנְתָה Jes 23,17.

זָנִית *2 perf.* Hos 9,1.

זָנִית (al. תְּ) *f.* Jer 3,1.

זָנוּ *3 pl.* Jun 2,17‖Ez 23,3.

וְזָנוּ Ex 34,15.16.

זֹנָה, זוֹנָה *pt.* Hos 4,15 ‖ Ps 73, 27.

הַזּוֹנָה Ez 6,9.

זֹנִים *pl.* Lev 17,7‖Nu 15,39‖Ez 20,30.

הַזּוֹנִים Lev 20,5.

זֹנָה, זוֹנָה *f. sg.* Lev 21,7.14‖Dt 23,19 ‖ Jos 2,1 ‖ Jud 11,1.16,1 ‖ Jes 23,16 ‖ Jer 2,20.3,3.5,7 ‖ Ez 16,30.35.23,44‖ Mich 1,7² ‖ Nah 3,4‖Prv 6,26.7,10.23,27.

הַזּוֹנָה Jos 6,17.22.25‖Jes 23,15.

בַּזּוֹנָה Joel 4,3.

כַּזּוֹנָה Ez 16,31.

הֲכִזּוֹנָה *interrog.*

בקצת ספרים הוי״ן רבתי שלא כדין, ע׳ מ״ש.

Gn 34,31.

לְזוֹנָה Gn 38,15‖Jes 1,21.

מִזּוֹנָה Ez 16,41.

זְנוּת, זִנּוּת *pl.* 1R 3,16 ‖ Ez 16, 33‖Prv 29,3.

הַזְּנוּת Ez 6,9‖Hos 4,14.

וְהַזְּנוּת 1R 22,38.

זָנֹה *inf. abs.* Hos 1,2.

לִזְנוֹת, לִזְנֹת *cs.* Lev 20,5.6.21, 9‖Nu 25,1‖Dt 22,21.

בִּזְנוּתָךְ *suff.* Ez 23,30.

תִּזְנִי *2 impf. f.* Hos 3,3.

וַתִּזְנִי Ez 16,15.16.17.26.28.

וַתִּזְנִים *suff.* Ez 16,28.

יִזְנֶה K. *3 impf.* Ez 23,43.

תִּזְנֶה *3 f.* Lev 19,29 ‖ Hos 1,2 ‖ Am 7,17.

וַתִּזְנֶה Jud 19,2‖Jes 57,3.

וַתִּזְנִי־ (=וַתִּזְנֶה־) Jer 3,6.

וַתִّזֶן Jer 3,8‖Ez 23,5.

יִזְנוּ Q. (יִזְנֶה K.) *3 pl.* Ez 23,43.

וַיִּזְנוּ Jud 8,27.33 ‖ Hos 4,12 ‖Ps 106,39‖1Ch 5,25.

תִּזְנֶיהָ *3 f.* Hos 4,13.14.

וַתִּזְנֶיהָ Ez 23,3.

זוּנָה *Pu. 3 perf.* Ez 16,34.

הִזְנִיתָ [הִזְנִיתָ] *Hi. 2 perf.* Hos 5,3.

הִזְנוּ *3 pl.* Hos 4,10.18.

וְהִזְנוּ Ex 34,16.

הַזְנָה *inf. abs.* Hos 4,18.

כְּהַזְנוֹת *cs.* 2Ch 21,13.

לְהַזְנוֹתָה *suff.* Lev 19,29.

וַתַּזְנֶה *2 impf.* 2Ch 21,13.

וַיִּזֶן *3 impf.* 2Ch 21,11.

זְנוּת

scortatio, stuprum; de idolorum cultu; perfidia (*poena perfidiae*).

Hos 4,11.6,10.

זְנוּתָךְ *suff.* Jer 13,27‖ Ez 23,27.

זְנוּתָהּ Jer 3,9.

זְנוּתָם Ez 43,9.

בִּזְנוּתָם Ez 43,7.

בִּזְנוּתֵיךְ [זְנוּתֵיךְ] *pl. suff.* Jer 3,2.

זְנוּתֵיכֶם Nu 14,33.

זְנוּנִים *pl. tant.*

stupra, scortationes; de idololatria, de commercio cum exteris nationibus.

יתכן לגרוס במ״ב ט׳ כ״ב עֲלֵי־דְּבַר זְנוּנֵי (עד = ע״ד).

Hos 1,2.2,6.4,12.5,3.

לְזִנּוּנִים Gn 38,24.

זְנוּגֵי *cs.* 2R 9,22‖Nah 3,4.

מִזְנוּגֵי Ez 23,11.

זְנוּגַיִךְ *suff.* Ez 23,29.

זְנוּגֶיהָ Hos 2,4.

בִּזְנוּגֶיהָ Nah 3,4.

תִּזְנוּתֵךְ [תִּזְנוּתֵךְ] *suff.* Ez 16, 26.*29*.25.

מִתִּזְנוּתֵךְ K. Ez 16,20.

תִּזְנוּתָם Ez 23,8.

בְּתִזְנוּתָם Ez 23,17.

תִּזְנוּתַיִךְ, תָ *pl. suff.* Ez 16,15. 25.23,35.

וְתִזְנוּתַיִךְ, וַתִּזְנוּתַיִךְ Ez 16,22.23, 29.

בְּתִזְנוּתַיִךְ, תָ Ez 16,33.34.36.

מִתִּזְנוּתַיִךְ Q. Ez 16,20.

תִּזְנוּתֶיהָ Ez 23,7.8.11.14.18.19. 43.

זָנַח

fastidire, respuere, reicere; *abominabilem esse; Hi.* foetorem emittere, *deficere;* polluere, profanare.

אח לזָנָה במובן עזיבה ונטישה יתרה, ובערבית יורה על נתינת ריח רע והתעפש. י״פ זָנַח דהושע ח׳ ה׳ כמו צָנַח, כמליצת כרע בַּל קורס נבו. והשבעים תרגמו: נְתֵץ עגלך, שמרון: דרה אפי כו׳.

Hos 8,3.5‖Thr 2,7.

זָנַחְתָּ *2 perf.* Ps 44,10.74,1. 89, 39.

זְנַחְתָּנִי *suff.* Ps 43,2.

זְנַחְתָּנוּ Ps 60,3.12.108,12.

זָנַחְתִּי [זָנַחְתִּי] *1 perf. suff.* Zach 10,6.

תִּזְנַח *2 impf.* Ps 44,24.88,15.

וַתִּזְנַח Thr 3,17.

יִזְנַח *3 impf.* Ps 77,8‖Thr 3,31.

וַתִּזְנַח(?) *3 f.* Thr 3,17.

הִזְנִיחַ *Hi. 3 perf.* 2Ch 29,19.

הִזְנִיחָם *suff.* 2Ch 11,14.

וְהִזְנִיחוּ (=וְהִזְנִיחוּ) *3 pl.* Jes 19,6.

יַזְנִיחֵךְ [יַזְנִיחֵךְ] *3 impf. suff.* 1Ch 28,9.

v. n. pr.

זָנַק] יִזְנַק *Pi. 3 impf.*

prosilire.

כלומר יקפוץ על מרפו, ויש להוראה זו סמוכין מן הערבית; במשנה יָאמר על קלות הדם (וקרוב לזלה); ויי״ב יְחַנֵּק (ע׳ נחום ב׳ י״ג).

Dt 33,22.

זוּעַ v. זָעוּ, זָעָה

זָעַךְ

extinguere.

אח אל דָּעַךְ, ובקצת נוסחאות גְּרָעָכוּ, וכת״י והמורי.

נִזְעֲכוּ [נִזְעֲכוּ] *Ni. 3 perf. pl.* Job 17,1.

conf. דָּעַךְ

זָעַם

spumare, vehementer irasci; exsecrari.

אח לקָעַף, ולבעלי השניים עקר שרשו זע; י״פ אל זַעַם דתהלים כמו זַעַם אל, והוא כנוי לרשע המקציף את י״י, בנגוד אל צדיק, והשבעים קורין וְלֹא זעם (ע׳ ק״נ ט׳).

Nu 23,8‖Mal 1,4.

וְזָעַם Jes 66,14‖Dan 11,30.

זָעַמְתָּה *2 perf.* Zach 1,12.

זֹעֵם *pt.* Ps 7,12.

זָעוּם [זָעוּם] *pt. pass. cs.* Prv 22,14.

זְעוּמָה *f.* Mich 6,10.

זְעֹם *imper.* Nu 23,7.

אֶזְעַם *1 impf.* Nu 23,8.

יִזְעָמוּהוּ [יִזְעָמוּהוּ] *3 impf. pl. suff.* Prv 24,24.

נִזְעָמִים [נִזְעָם] *Ni. pt. pl.* Prv 25,23.

זַעַם, זֶעֶם

spuma, saevitia, ira.

Jes 10,25.26,20.30,27 ‖ Jer 15, 17‖Ez 22,24‖Dan 11,36.

וָזַעַם Ps 78,49.

הַזַּעַם Dan 8,19.

בְּזַעַם Hab 3,12‖Thr 2,6.

מִזַּעַם Hos 7,16.

זַעְמִי *suff.* Jes 10,5‖Ez 21,36.22, 31‖Zeph 3,8.

זַעְמֶךָ, זַעֲמֶךָ Ps 38,4.69,25.102, 11.

זַעְמוֹ Jes 13,5 ‖ Jer 10,10.50,25 ‖ Nah 2,6.

זָעֵף] זָעֲפִים *pt. pl.*

irasci, morosum, tristem esse.

יָאמר על התרגשות הנפש, כמליצת יִזָּעֵר לב מלך ארם (מ״ב ו׳ י״א). לד״ק ובועפו עם־הכהנים הוא מקור עם כנוי.

Gn 40,6‖Dan 1,10.

יִזְעַף *3 impf.* Prv 19,3.

וַיִּזְעַף 2Ch 26,19.

זָעֵף] וְזָעֵף

adj. iratus, morosus.

יתכן שבמלת סר נפלה הע״ין (צר, צער), וע״כ המ״ך בפתח, ובכן הוא נרדף אל זעף.

1R 20,43.21,4.

זַעַף

furor, ira.

Mich 7,9‖Prv 19,12.

בְּזַעַף Jes 30,30‖2Ch 16,10.28,9.

מִזַּעְפּוֹ *suff.* Jon 1,15.

וּבְזַעְפּוֹ 2Ch 26,19.

conf. זַלְעָפָה

זָעַק] וְזָעֲקָה *3 perf. f.*

clamare, *auxilium implorare,* conqueri, eiulari; *Ni.* convocari, se congregare. *Hi.* clamare, proclamare, lamentari; vocare, invocare, convocare.

אח אל צעק (צָעַק, שוה״), ויאמר על אסיפת העם שנעשה ע״י כרוזא קורא בחיל או בשופר. לד״ק זעקך ובועקך דישעיה הם מקור בכנוי.

2S 13,19.

זָעַקְתִּי *1 perf.* Ps 142,6.

זָעֲקוּ *3 pl.* Jud 6,7‖Hos 7,14‖Ps 22,6‖2Ch 5,20.

וְזָעֲקוּ Jer 11,11.12.47,2.

וּזְעַקְתֶּם *2 pl.* 1S 8,18.

וְלִזְעֹק *inf. cs.* 2S 19,29.

מִזְעָק 1S 7,8.

זְעַק *imper.* Ez 21,17.

זְעָקִי־ *f.* Jes 14,31.

וּזְעָקִי K. (al. זְ) Jer 48,20.

וְזַעֲקוּ *pl.* Jud 10,14‖Jer 25,34 ‖ Joel 1,14.

אֶזְעַק, אָזְעַק *1 impf.* Jer 20,8. 48,31 ‖ Hab 1,2 ‖ Ps 142,2 ‖ Thr 3,8.

וָאֶזְעַק *1 impf.* Jud 12,2‖ Ez 9, 8.11,13.

תִּזְעַק *2 impf.* Jer 30,15.

יִזְעַק [יִזְעַק] *3 impf.* Jes 15,5.

וַיִּזְעַק 1S 7,9.15,11 ‖ 2S 19,5‖ 1R 22,32‖Esth 4,1‖2Ch 18,31.

תִּזְעַק, תִּזְעָק *3 f.* Jes 26,17 ‖ Hab 2,11‖Job 31,38.

וַתִּזְעַק 1S 4,13.28,12‖Jes 15,4.

וְנִזְעַק *1 pl.* 2Ch 20,9.

יִזְעֲקוּ, יִזְעָקוּ *3 pl.* Hos 8,2 ‖ Mich 3,4.

וַיִּזְעֲקוּ, וַיִּזְעָקוּ Ex 2,23‖Jud 3,9. *15.6,6*.10,10 ‖ 1S 5,10.12,8.10 ‖ Jon 1,5‖Ps 107,13.*19*‖Neh 9,4 ‖ 2Ch 32,20.

וְיִזְעֲקוּ Ez 27,30.

וַיִּזְעָקוּךָ *suff.* Neh 9,28.

נִזְעַקְתָּ [נִזְעַקְתָּ] *Ni. 2 perf.* Jud 18,23.

נִזְעֲקוּ *3 pl.* Jud 18,22.

וַיִּזְעַק *3 impf.* Jud 6,34.35 ‖ 1S 14,20.

וַיִּזְעֲקוּ *pl.* Jos 8,16.

הַזְעִיק [הַזְעִיק] *Hi. inf. cs.* 2S 20,5.

הַזְעֵק־ [הַזְעֵק] *imper.* 2S 20,4.

וַיִּזְעַק *3 impf.* Jud 4,10.13‖Jon 3,7‖Zach 6,8.

יַזְעִיקוּ *3 pl.* Job 35,9.

זַעֲקָךְ *suff.* [זַעַק]
clamor (dolore et luctu).
Jes 30,19.
בְּזַעֲקָךְ Jes 57,13.
זְעָקָה Jes 65,19 ‖ Jer 18,22.20, 16.48,4.51,54‖Esth 4,1.
וּזְעָקָה Jer 50,46.
הַזְּעָקָה Jes 15,8.
זַעֲקַת *cs.* Gn 18,20 ‖ Jes 15,5 ‖ Ez 27,28.
מִזַּעֲקַת Jer 48,34 ‖ Prv 21,13 ‖ Eccl 9,17.
לְזַעֲקָתִי *suff.* Job 16,18.
זַעֲקָתָם Neh 5,6.9,9.
וְזַעֲקָתָם Esth 9,31.

——v. ch.; cnf. צָעַק——

זְעִיר [זער]
paulum, paululum; parumper, paulisper. Conf. צְעִיר.
אוח לצעיר, ושנור בתרגום ובדרז"ל; י"פ מזה זְעֵרֶת (מדת אצבע קטנה) כמו זְעֵרָה, וכן השם בַּל מן בְּעֵל, רוח מן רְעוּת, זְרבבל (לדעת הזז"ל) כמו זְרַע־בבל, ווירא בתלמוד כמו זְעֵירָא.
Jes 28,10.*13*‖Job 36,2.

מִזְעָר
parvitas, paucitas. Cnf. מִצְעָר.
Jes 10,25.16,14.24,6.29,17.

——v. chald.——

וּבַזְּפֶת [זֶפֶת]
pix.
כן הוא גם בערבית בסורית ובמשנה, לד"ק שרשו זוף ולד"ק זפף (כדלת מן דלל) ע"כ בא בסדר דא"ב.
Ex 2,3.
לְזֶפֶת Jes 34,9².

——v. זְקֵנִים זָקַק——

זָקֵן
senem esse, senescere.
יתכן שנגזר מן השם זָקֵן המוכיח על הזקנד והשיבה (ביחוד בארץ המזרח שנהגו בגלוח הראש), וע"כ יֵאָמר רק באנשים (והשאל גם לנקבה אע"פ שאינה בעלת זקן, ובמליצה על הע"ץ); ועל דבר שאין בו רוח חיים יֵאָמר יָשָׁן (חרץ מונושנתם בארץ).
Gn 18,12.19,31.24,1.27,1 ‖ Jos 13,1.*23,1* ‖ 1S 2,22.4,18.8,1.17, 12 ‖ 2S 19,33 ‖ 1R 1,1.15 ‖ 2R 4, 14‖1Ch 23,1.
זָקְנָה *3 perf. f.* Prv 23,22.
זָקַנְתָּה, זָקַנְתָּ *2 perf.* Jos 13, 1‖1S 8,5.
(קֶ) זָקַנְתִּי *1 perf.* Gn 18,13.27, 2 ‖ Jos 23,2 ‖ 1S 12,2 ‖ Ps 37,25‖ Ruth 1,12.
וַיִּזְקַן *3 impf.* 2Ch 24,15.
יַזְקִין [הִזְקִין] *Hi. 3 impf.* Prv 22,6‖Job 14,8.

זָקֵן
senex; pl. optimates, *senatores*, patres.
יֵאָמר גם על הגכבד והראש, ובתלמוד גם על אבי האב ואבי האם (ע' הדברים ל"ב ז'; משלי י"ז ו').
Gn 19,4.25,8.35,29.44,20 ‖ Lev 19,32‖Jos 6,21‖Jud 19,16‖1S 2, 31.32.28,14‖1R 13,11 ‖ Jes 9,14. 47,6‖Jer 6,11.51,22‖Ez 9,6‖Job 42,17 ‖ Eccl 4,13 ‖ Esth 3,13 ‖ 2Ch 36,17.
וָזָקֵן Jes 3,2.65,20‖Thr 2,21.
הַזָּקֵן Gn 43,27 ‖ Jud 19,17.*20*. 22‖1R 13,25.29.
בַּזָּקֵן Jes 3,5.
לְזָקֵן Dt 28,50.
זְקַן *cs.* Gn 24,2.
זְקָנִים *pl.* Gn 18,11 ‖ Joel 1,14. 2,16 ‖ Zach 8,4 ‖ Ps 107,32.148, 12 ‖ Prv 17,6.20,29 ‖ Job 12,20. 32,4‖Thr 4,16.5,12.14.
וּזְקֵנִים Jes 20,4 ‖ Jer 31,13(12) ‖ Job 32,9‖Thr 4,16.
הַזְּקֵנִים Ex 24,14 ‖ Nu 11,25‖ Dt 22,16.25,7.9‖Jos 24,31‖Jud 2,7‖ 1R 12,6.8.*13*.20,8.21,8.11 ‖ 2R 6, 32.10,1‖ Ez 9,6 ‖ Joel 1,2‖ Esr 3, 12‖2Ch 10,6.8.13.
וְהַזְּקֵנִים 2R 6,32.10,5 ‖ Ruth 4, 11‖Esr 10,8‖1Ch 21,16.
לַזְّקֵנִים Ruth 4,9.
מִזְّקֵנִים Ez 7,26‖Ps 119,100.
זְקֵנֵי *cs.* Gn 50,7² ‖ Ex 3,16.4,29. 12,21.17,6.18,12‖ Lev 4,15 ‖ Nu 11,16.16,25.22,4.7 ‖ Dt 19,12.21, 3.*22,18*.4.6.19.20. 22,15.17. 25,8. 31,9.28‖Jos 20,4 ‖ Jud 8,16.11,5. 8.*10*.9.11.21,16 ‖ 1S 4,3.8,4.11,3. 15,30.16,4 ‖ 2S 3,17.5,3.12,17.17, 4.15.19,12‖1R 8,1.3.20,7‖ 2R 19, 2.23,1 ‖ Jes 3,14.37,2 ‖ Jer 29,1 ‖ Ez 8,12.20,3.27,9 ‖ Prv 31,23 ‖ Ruth 4,4‖ Thr 2,10‖ Esr 10,14.‖ 1Ch 11,3‖2Ch 5,2.4.34,29.
וְזִקְנֵי Ex 3,18‖Nu 11,30.22,7‖Dt 27,1 ‖ Jos 7,6.8,10 ‖ Ez 8,1 ‖ 1Ch 15,25.
לְזִקְנֵי Ex 19,7‖ Jos 24,1‖ Jud 11, 7‖1S 30,26.
וּלְזִקְנֵי Lev 9,1.
מִזִּקְנֵי Ex 17,5.24,1.*9* ‖ Nu 11,16. 24‖Jer 26,17‖Ez 8,11.14,1.*20,1*‖ Ruth 4,2.
וּמִזִּקְנֵי Jer 19,1.
זִקְנֵי *suff.* Thr 1,19.
זִקְנֵינוּ Jos 9,11.
וּבִזְקֵנֵינוּ Ex 10,9.
זִקְנֶיךָ Dt 21,2.32,7.
זִקְנֵיכֶם Dt 29,9‖Joel 3,1.
וְזִקְנֵיכֶם Dt 5,20.
זִקְנָיו Jes 24,23.
וּזִקְנָיו Jos 8,33‖Ps 105,22.
לִזְקֵנָיו Jos 23,2.
זִקְנֶיהָ Jud 8,14.
וּזְקֵנוֹת [זִקְנוֹת] *pl. f.* Zach 8,4.

זָקָן
mentum barbatum, barba.
בארמית דיקנא; ומלשון המקרא (ויקרא י"ג כ"ט, ל', ושי"א י"ד ל"ה) נראה שכן נקרא גם הלחי התחתון, מקום צמיחת הזקן.
Jes 15,2‖Jer 41,5.48,37.
הַזָּקָן Lev 13,30 ‖ Jes 7,20 ‖ Ps 133,2.
בְּזָקָן Lev 13,29.
זְקַן *cs.* Ps 133,2.
בִּזְקַן 2S 20,9.
וּזְקָנִי *suff.* Esr 9,3.
זְקָנֶךָ [זְקָנְךָ] Lev 19,27‖Ez 5,1.

זְקָנְכֶם 2S 10,5‖1Ch 19,5.
זְקָנוֹ Lev 14,9‖1S 21,14.
בִּזְקָנוֹ 1S 17,35.
זְקָנָם Lev 21,5‖2S 10,4.

מְזֻקָּן
senectus.
Gn 48,12.
זִקְנָה Jes 46,4‖Ps 71,9.18.
זִקְנַת *cs.* 1R 11,4.
זִקְנָתוֹ *suff.* 1R 15,23.
זִקְנָתָהּ Gn 24,36.

זְקֻנִים *pl. tant.*
tempus senectutis, senectus.
שם המפשט שלא יתפרד, ע"מ נעורים.
Gn 37,3.44,20.
לִזְקֻנָיו *suff.* Gn 21,2.7.

זָקַף *pt.* [זָקַף]
erigere.
דרמה ונשיאה במצב ישר וקומה זקופה, ושנור בדרז"ל, וכן בארמית ע"ן גבוה לתליה נקרא זְקוּף, זְקִיפָא.
Ps 146,8
וְזוֹקֵף Ps 145,14.

——v. chald.——

יְזַקְּקוּ *3 impf. pl.* [זָקַק]
percolare, liquare, purgare; fundere, solvere.
יש מפרידין שרש זה לשתי דוראות שונות: הא') בהוראת צרוף, ברור ולבון שנעשה ע"י התכה, וקרוב לזכך, ומזה כל הפעלים, ושעם זָקוּ מטר לאדו, שנשפו המים יתיכו ויזילו המטר; הב') מן הארמית במובן קשור (זקוקה ליבם), ומזה השמות זקים על כבלים, וזיקי אש הגיצוצות הפורחות זו אחרי זו ונראין כשלשלת של חוליות. וראוי להעיר שגם שרש צרף, שבמקרא לא בא רק על הצריפה והזכוך בלבד, משמש בדרז"ל ג"כ לענין קשור וחבור (מצרפין שקלים לדרכונות, בצלאל היה יודע לצרף אותיות, מצרפין למנין). ויתכן שיש בכל שרש זקק מושג החבור, לפי שהמזקק את עפרות הזהב מביא לידי חבור גרעיני הזהב הטהורו זו בזו, וכן בשאר מיני צריפה וזקוק; ושעם יזקו מטר שנטפי המים מקושרים אל האד, והזיקות (זקוקין דנור) קשורות הן כשלהבת בנחלת.
Job 28,1.36,27.
וְזִקֵּק *Pi. 3 perf.* Mal 3,3.

מְזֻקָּק [זָקַק] *Pu. pt.* Ps 12,7 ‖ 1Ch 28,18.29,4.
מְזֻקָּקִים *pl.* Jes 25,6.

זִקִּים [זִק] *I. pl.*
vincula; sagittae, scintillae.
ברבים זיקות בא נח ת' דגש, ובנוסחאות כ"י גם זה דמשלי זיקים (וי"פ משרש זנק ע"ש קפיצת הגיצוצות, והוא רחוק ודחוק). הבחור בס' הזכרונות מביא זה דישעיה: ובזיקות אור בערתם!!
Prv 26,18.
בְּזִקִּים Ps 149,8.
הָאוזִקִּים (= הַזִּקִּים) Jer 40,4.
בַּזִּקִּים Jes 45,14 ‖ Nah 3,10‖Job 36,8.
בָּאוזִקִּים (= בַּזִּקִּים) Jer 40,1.
זִיקוֹת (= וְזִקוֹת) *II. pl.* Jes 50, 11.
וּבְזִיקוֹת Jes 50,11.

——v. זוּר זָר——

זָר
margo, regula.
י"א ששרשו זור (בהוראתו השנית) לפי שסוגר ומהדק סביב, וי"א זרר (מנורת ארחי ורבעי זרית, האב"ע) או נזר בנפילת הנון (כמין כתר מוקף לו סביב, רש"י) או אזר בנפילת האל"ף, ע"כ הובא בסדר דא"ב.
Ex 25,11.24.*30,3*.25.37,2.*11.26*. 12.
לְזָרוֹ *suff.* Ex 30,4.*37,27*.

——v. זוּר זָרָא——

יְזֹרְבוּ *Pu. 3 impf. pl.* [זָרַב]
dissipare, diffluere, incendio afflari, percandefieri.
לראב"ע ורש"י פתרונו יתחממו (וקרוב אל שרב, צרב, שרף, צרף), ולדרד"ק ענינו נוילה, כמרוב בדרז"ל (וקרוב אל דרם); ושובים השנים מן האחד.
Job 6,17.

זָרָה *pt.* [זָרָה]
spargere, dispergere; ventilare; excutere, explorare; מְזָרִים: septentriones (al. = מַזָּרוֹת, מַזָּרִים).
קרוב לזרע, וענינו פזור והפצה והרחקה, ויֵאָמר ג"כ על רֵיחַ המוץ מן התבואה, ועם זה על החפוש והבחור (זיכטען), וזהו ארחי ורבעי זרית; ולרש"י מלשון זר זהב (ואולי יש לגרום סופא דקרא וכל דרכו בַּסְּפוֹת), וכן פי' יְזֹרוּ דעת דמשלי ט"ו ז' כמו יכתירו דעת, ולהרמב"ן זַרִיחַ סעל מן השם זֶרֶח, כמעם הגה טָפְחוֹת נתתה ימי, והפעל וימינו טָפָחָה שמים. לד"ק אשר־זרה דישעיה ל' כ"ד הוא כמו מְזֹרֶה ביונתי; ר' יוסף הלוי גורס במשלי ט"ו ז': יוֹרוּ דעת; מִמֶּנָּיִם דאיוב י"מ רוחות הצפון שמפזרים את העבים ומביאים קרה לעולם, ולהראב"ע כמו מַזָּרִים, מַזָּרוֹת, כלומר כוכבים.
Ruth 3,2.
לִזְרוֹת *inf. cs.* Jer 4,11.
זְרֵה־ *imper.* Nu 17,2.
וָאֲזָרֵם [אֶזְרֶה] *1 impf. suff.* Jer 15,7.
תִּזְרֶה *2 impf.* Ez 5,2.
תִּזְרֵם *suff.* Jes 30,22.41,16.
וַיִּזֶר *3 impf.* Ex 32,20.
בְּהִזָּרוֹתֵיכֶם *Ni. inf. suff.* Ex 6,8.
וַיִּזְרוּ *3 impf. pl.* Ez 36,19.
וְזֵרֵם [זֵרָה] *Pi. 3 perf. suff.* 1R 14,15.
זָרִיתָ *2 perf.* Ps 139,3.
זָרִיתָנוּ *suff.* Ps 44,12.
וְזָרִיתִי *1 perf.* Ez 5,10.6,5.12, 15.*30,26*‖Mal 2,3.
וְזָרִיתִיךָ *suff.* Ez 22,15.
וְזָרִיתִים, וְזָרִתִים Jer 49,32.36 ‖ Ez 29,12.30,23.
זָרוּ *3 pl.* Zach 2,2.*4*.
וְזָרוּהָ *suff.* Jer 51,2.
מְזָרֶה *pt.* Prv 20,8.26.
מְזָרֵה *cs.* Jer 31,10(9).
וּמְמַזְּרִים (?) *pl.* Job 37,9.
וּלְזָרוֹת *inf. cs.* Ez 20,23.
לְזָרוֹתָה *suff.* Zach 2,4.
וּלְזָרוֹתָם Ps 106,27.
אֶזְרֶה *1 impf.* Lev 26,33 ‖ Ez 5, 12.12,14.
יִזְרוּ *3 pl.* Prv 15,7.
זֹרֶה (= זֹרֶה) *Pu. 3 perf.* Jes 30,24.
זָרוּ (cf. זוּר I et II) *pl.* Jes 1,6‖ Ps 58,4.
מְזֹרֶה *pt. f.* Prv 1,17.

יְזֹרֶה 3 *impf.* Job 18,15.

בְּמִזְרֶה] מִזְרֶה
ventilabrum.
Jer 15,7.
וּבַמִּזְרֶה Jes 30,24.

———°זָרַף v. זַרְזִיף———

זַרְזִיר
constrictus, cinctus (v. זוּר II)
ז׳: canis venaticus (?).
י״פ מן זזר (השני) בעל מתנים מהודקים כגוי לבע״ח, להדר״ק הוא כלב הצַיָּדים שמתניו דקות והוא זריז ומהיר, וי״א, שהוא כגוי לסוס אַבִּיר נאדר בגבורה, ומדרז״ל נראה שהוא מין עוף (לא לחנם הלך הזרזיר אצל העורב וכו׳), והראב״ע מביא י״מ נשר, והוא מין הפאלק שמשתמשין בו לציידה (ע׳ ר״ה ג׳).
Prv 30,31.

זָרַח, זָרָח
oriri (de sole); exoriri (de lepra).
הוראתו ידועה, ואולי הוא קרוב לזרע, ע״ד אור זָרוּע לצדיק, ולפ״ז שם אֶזְרָח נופל על הענין ועל זרע האדם (ע׳ הושע ב׳ כ״ד כ״ה); להדר״ק נקרא כן לפי שהתושב בעיר מגולה לכל וידוע הוא ומשפחתו, משא״כ הגר, וריב״ל אמר: לפי שבארץ המורח (קֶדֶם) נברא האדם הקדמון, וכל המשפחה הראשונה נרה שם בימי קדמונים, הָשאל לכל תושב גושן באיזה מקום, כשה״ת קַדְמֹנִי, ונאמר זרח בצרעת כמעט מִבֹּקֶר, ואולי גם שַׁיָּכָה אֶזְרָח בו דהושע ז׳ ט׳ כמו אֶזְרָח.
Jes 60,1 ‖ Ps 112,4.
וְזָרַח Dt 33,2 ‖ Jes 58,10 ‖ Eccl 1,5.
זָרְחָה 3 *perf. f.* Ex 22,2 ‖ 2R 3,22 ‖ Nah 3,17 ‖ 2Ch 26,19.
וְזָרְחָה Mal 3,20.
זוֹרֵחַ *pt.* Eccl 1,5.
כִּזְרֹחַ *inf. cs.* Jud 9,33 ‖ Jon 4,8.
יִזְרַח, יָזְרַח 3 *impf.* 2S 23,4 ‖ Jes 60,2 ‖ Job 9,7.
וַיִּזְרַח־ Gn 32,32.
תִּזְרַח *f.* Ps 104,22.

זַרְחֲךָ] *suff.*
ortus lucis.
Jes 60,3.

מִזְרָח
ortus solis, plaga orientalis.
י״ג בנחמיה י״ב ל״ז מִמִּזְרָח בהמשך מ׳ של הַמַּיִם.
Am 8,12. ‖ Zach 8,7 ‖ Ps 103,12 ‖ Neh 12,37 ‖ 1Ch 5,10.9,24 ‖ 2Ch 5,12.
הַמִּזְרָח Dan 8,9 ‖ Neh 3,29 ‖ 2Ch 29,4.
לַמִּזְרָח Neh 3,26 ‖ 1Ch 12,15(16). 26,17.
וְלַמִּזְרָח 1Ch 5,9.7,28.
מִמִّזְרָח Jos 11,3.17,10 ‖ Jes 41,2. 43,5.46,11 ‖ Ps 107,3 ‖ Dan 11,44.
מִזְרַח *cs.* Dt 4,47 ‖ Jos 1,15.4,19. 13,5.19,12.27.24 ‖ 2R 10,33.
לְמִזְרָח 1Ch 4,39.6,63.
מִמִּזְרָח Nu 21,11 ‖ Jos 16,9 ‖ Jud 11,18.20,43 ‖ Jes 41,25.45,6 ‖ Mal 1,11 ‖ Ps 50,1.103,3.
וּמִמִּזְרַח־ Jes 49,19.
מִזְרָחָה (Dt 4,41), מִזְרָחָה Ex 27, 13. 38,13 ‖ Nu 2,3.3,38.32,19.34, 15 ‖ Dt 3,17.4,49 ‖ Jos 11,8.12,1.3². 13,8.27.32.16,1.5.6.18,7.19,13.20. 8 ‖ 1R 7,25 ‖ Jer 31,40(39) ‖ Zach 14,4 ‖ 1 Ch 9,18.26,14 ‖ 2Ch 4,4.
וּמִזְרָחָה Dt 3,27.
לַמִּזְרָחָה 2Ch 31,14.
—v. n. pr.; אָזְרָח v. p. 17ᵇ—

זָרַם] *2 perf. suff.* זְרַמְתָּם
inundare, fundere.
ע׳ העיה אל זרב ואל זזר הראשון ע״ד המשקל זרים; ושעם זרמתם שנה יהיו, תחטפם ותגרפם בעוד שהם משקעים בשנה: אדם עולה על משתו לישן ולא יוסיף לקום; ואולי הוא מליצה על ימי הילדות. השבעים קראו שָׁנָה, וברבים ובכנוי (ע׳ רש״י).
Ps 90,5.
זָרְמוּ *Po. 3 perf. pl.* Ps 77,18.

זֶרֶם, זֶרֶם
imber, tempestas.
Jes 32,2 ‖ Hab 3,10.
וָזֶרֶם Jes 30,30.
כְּזֶרֶם Jes 25,4.28,2².
מִזֶּרֶם Jes 4,6.25,4 ‖ Job 24,8.

זִרְמַת] *cs.* זִרְמַת
effusio, fluxus seminis.
Ez 23,20.
זִרְמָתָם *suff.* Ez 23,20.

זָרַע
spargere, dispergere; semen spargere, serere; *Ni.* fecundari; *Hi.* semen facere, planta proferre; semen concipere (de muliere).
קרוב אל זרה וזרק, ועל ההשאלות יורו הכתובים; לד״ק אור זָרֻעַ כמו זָרֵחַ, וכן תרגמו השבעים (ע׳ ת״י). תְּזֹרֲעוּ דישעיה י״ז ט׳ בכנוי נוכה לנקבה היה ראוי להיות תְּזֹרָעִיהוּ, ואם הוא מוסב על נטעי נעמנים — תְּזֹרָעֶם (נו = ם) = תְּזֹרָעִים. לא־יִזְרַע דנחום א׳ י״ד ת״י לא־יִזְכֹּר.
Jud 6,3.
וְזָרַעְתִּי *1 perf.* Jer 31,27(26).
וּזְרַעְתִּיהָ *suff.* Hos 2,25.
זָרְעוּ *3 pl.* Jer 12,13.
זְרַעְתֶּם *2 pl.* Hag 1,6.
וּזְרַעְתֶּם Gn 47,23 ‖ Lev 25,22.26. 16.
זֹרֵעַ, זֹרֵעַ *pt.* Gn 1,29² ‖ Jer 50, 16 ‖ Prv 22,8.
וְזֹרֵעַ Prv 11,18.
לַזֹּרֵעַ Jes 55,10.
הַזֹּרְעִים *pl.* Ps 126,5.
זֹרְעֵי *cs.* Jes 32,20.
וְזֹרְעֵי Job 4,8.
זָרוּעַ *pt. pass.* Ps 97,11.
זְרוּעָה *f.* Jer 2,2.
לִזְרֹעַ *inf. cs.* Jes 28,24.
זְרַע *imper.* Eccl 11,16.
זְרָעוּ *pl.* 2R 19,29 ‖ Jes 37,30 ‖ Hos 10,12.
אֶזְרָעֶה *1 impf.* Job 31,8.
וְאֶזְרָעֵם *suff.* Zach 10,9.
תִּזְרַע, תִּזְרָע *2 impf.* Ex 23,10. 16 ‖ Lev 19,19.25,3.4 ‖ Dt 11,10. 22,9² ‖ Jes 30,23 ‖ Mich 6,15.
תִּזְרָעֶנּוּ] *f. suff.* Jes 17, 10.
יִזְרַע] *3 impf.* Eccl 11,4.

וַיִּזְרַע Gn 26,12.
וַיִּזְרָעֶהָ *suff.* Jud 9,45.
נִזְרַע] *1 pl.* Lev 25,20.
תִּזְרָעוּ, תִּזְרְעוּ *2 pl.* Lev 25,11 ‖ Jer 4,3.35,7.
יִזְרְעוּ] *3 pl.* Hos 8,7.
וַיִּזְרְעוּ Ps 107,37.
וְנִזְרָעָה] *Ni. 3 f.* Nu 5,28.
וְנִזְרַעְתֶּם *2 pl.* Ez 36,9.
יִזְרַע, יִזְרָע *3 impf.* Lev 11,37 ‖ Nu 21,4 ‖ Nah 1,14.
תִּזְרָע *f.* Dt 29,22.
זֹרְעוּ] *Pu. 3 perf. pl.* Jes 40,24.
מַזְרִיעַ] *Hi. pt.* Gn 2,11. *12.*
תַּזְרִיעַ *3 impf. f.* Lev 12,2.

זֶרַע, זֶרַע
satio, tempus serendi; semen, segetes; semen virile; proles, posteri; stirps, gens, familia; genus hominum.
בספרים המאוחרים בא זרע במובן משפחה כבארמית זַרְעִית, וזה טעם והבר שלום לכל זרעו, להגיד בית אבתם וזרעם. י״ג בזכריה ח׳ י״ב: כִּי־הַזֶּרַע שלום או כי־זַרְעָה שלום, וביחזקאל י״ז ה׳: בשדה־זֶרַע; במלאכי ב׳ ג׳ קורין השבעים: הנני גֹעֵר (= גֹרֵע) לכם הַזֶּרַע, ויונתן קורא בתהלים ל״ז כ״ו: וּזְרֹעוֹ לברכה:
Gn 1,11.*12.* 29².4,25.7,3.8,22.15,3 19,32.*34.* 21,12.38,8.9.47,19.23 ‖ Lev 11,37.38.15,16.17.18.32.19, 20.22,4.26,5.27,16 ‖ Nu 5,13.28. 20,5 ‖ Dt 28,38 ‖ 1S 1,11,2,20 ‖ 1R 11,39.18,32 ‖ 2R 11,1.17,20 ‖ Jes 1,4.6,13.14,20.23,3.41,8.45,25.53, 10.55,10.57,3.4.59,21.61,9.65,9. 23 ‖ Jer 2,21.7,15.23,8.31,27(26). 36(35).37(36)33,22.26² ‖ Ez 17,5 Zach 8,12 ‖ Mal 2,15 ‖ Ps 22,24² 31.105,6 ‖ Esr 9,2 ‖ Neh 9,2 ‖ 1Ch 16,13 ‖ 2Ch 22,10.
וָזֶרַע, וָזָרַע Lev 22,13 ‖ Jes 5, 10 ‖ Jer 31,27(26).35,7.9 ‖ Ps 37, 28.69,37 ‖ Prv 11,21.
הַזֶּרַע, הַזָּרַע Gn 38,9 ‖ Dt 22,9 ‖ Am 9,13 ‖ Hag 2,19 ‖ Mal 2,3 ‖ Ps 126,6 ‖ Ruth 4,12.
כִּזְרַע Ex 16,31.
לְזֶרַע, לְזָרַע Gn 47,24 ‖ Lev 18, 20 ‖ Jes 45,19 ‖ Ez 20,5 ‖ 2Ch 20,7.
מִזֶּרַע Lev 21,21.22,4.27,30 ‖ Nu 17,5 ‖ 1R 11,14 ‖ 2R 25,25 ‖ Jer 41,1 ‖ Ez 17,5.13.43,19.44,22 ‖ Esth 6,13 ‖ Dan 9,1.
וּמִזֶּרַע Dan 1,3.
כִּזְרַע־ Nu 11,7.
זַרְעִי *suff.* 1S 20,42.24,22.
זַרְעֲךָ, זַרְעָךְ Gn 3,15.13,16².15,5. 13.17,7.10.21,13.22,17².26,4.*24.* 28,14.32,13.48,11 ‖ Dt 11,10.14, 22.28,59.30,6 ‖ 1S 20,42 ‖ 2S 7, 12 ‖ Jes 30,23.43,5.44,3.48,19.59, 21 ‖ Jer 30,10.*46.27* ‖ Ps 89,5 ‖ Job 5,25.39,12 ‖ Eccl 11,6 ‖ 1Ch 17,11.
זַרְעֵךְ Gn 16,10.24,60 ‖ Jes 17,11.
וְזַרְעֲךָ, וְזַרְעָךְ Gn 17,9 ‖ Dt 30,19.
וְזַרְעֵךְ Jes 54,3.
בְּזַרְעֲךָ Gn 22,18.*26,4.*
וּבְזַרְעֲךָ, וּבְזַרְעָךְ Gn 28,14 ‖ Dt 28,46 ‖ 2R 5,27.
לְזַרְעֲךָ Gn 12,7.*24,7.* 15,18.26,4. 48,4 ‖ Ex 33,1 ‖ Dt 34,4.
וּלְזַרְעֲךָ, וּלְזַרְעָךְ Gn 13,15.17,7.8. 26,3.28,4.13.35,12 ‖ Nu 18,19.
מִזַּרְעֲךָ Gn 17,12 ‖ Lev 21,17.
וּמִזַّרְעֲךָ Lev 18,21.
זַרְעֲכֶם Gn 9,9 ‖ Ex 32,13 ‖ Lev 22,3.26,16 ‖ Jes 66,22.
לְזַרְעֲכֶם Ex 32,13.
זַרְעוֹ Gn 1,11.12.46,6.7 ‖ Lev 21, 15.27,16 ‖ Dt 31,21 ‖ Jos 24,3 ‖ 1R 2,33 ‖ Jer 29,32.36,31.49,10 ‖ Ps 89,30.37.112,2 ‖ Esth 10,3.
וְזַרְעוֹ Gn 48,19 ‖ Nu 14,24.24,7 ‖ Jer 22,28 ‖ Ps 25,13.37,25.26.
בְּזַרְעוֹ Dt 4,37.
לְזַרְעוֹ Gn 17,19 ‖ Neh 9,8.
וּלְזַרְעוֹ Ex 28,43.30,21 ‖ Nu 25, 13 ‖ 2S 22,51 ‖ 1R 2,33 ‖ Ps 18,51.
מִזַּרְעוֹ Lev 20,2.3.4 ‖ Jer 22,30. 33,26.
וּמִזַּרְעוֹ 2S 4,8.
זַרְעָהּ Gn 3,15.
זַרְעָם Jes 61,9 ‖ Ps 106,27 ‖ Job 21,8 ‖ Esth 9,27.31.
וְזַרְעָם Ps 21,11.102,29 ‖ Esr 2, 59 ‖ Neh 7,61.
בְּזַרְעָם Dt 10,15.
וּלְזַרְעָם Dt 1,8.11,9.
מִזַּרְעָם Esth 9,28.
וְזַרְעֵיכֶם] *pl. suff.* 1S 8, 15.

זְרוּעַ
satum.
ע״מ חָבוּק, כָּפוּר, והצירי״ה בעבור הרי״ש.
Lev 11,37.
זְרוּעֶיהָ] *pl. suff.* Jes 61, 11.

זֶרַע] *pl.* הַזְּרָעִים
viridia, olera.
Dan 1,12.
זְרָעִים [? זֶרַע]. Dan 1,16.

מִזְרַע] *cs.* מִזְרָע
locus consitus, arvum.
Jes 19,7.
v. ch. et n. pr. יִזְרְעֶאל, זְרֻבָּבֶל

זְרוֹעַ, זְרֹעַ
brachium; *trop.* robur, vires, potentia; militum vis, copiae, exercitus; violentia; praesidium, auxilium; *adiutor*, *socius.*
מפני שאמץ הזי והצמח תלוי בזרע (כזי וראשית אוני, אל תתן לנשים חילך) ולפיהן גבורתו או חולשתו, השאל שם זה על היד ועל האמץ, והרבה כתובים מעודים ע״ז. השבעים קורין בש״א, ב׳ ל״א: ונדעתי את זַרְעֲךָ ואת־זַרְעַ בית אביך, וכן ביחזקאל ל״א י״ז: וְזַרְעוֹ ישבו בצלו; י״ג בישעיה ט׳ י״ט: בשר זְרֹעוֹ, וכל״ג ב׳: זְרֹעֵנוּ לבקרים (נו = ם), וכן נמצא באיזה נוסחאות (ואולי יש לגרום עֻזֵּנוּ ומקביל אל ישועתנו).
Dt 33,20 ‖ 1S 2,31 ‖ Jes 51,9.52, 10.63,12 ‖ Ez 30,21 ‖ Ps 10,15.83, 9.89,14 ‖ Job 22,8.26,2.40,9 ‖ 2Ch 32,8.

זִרְזַע Jes 53,1 ‖ Job 38,15 ‖ Ps 98,1.

הַזְרָעָ, הַזְרָעָ Nu 6,19 ‖ Dt 18,3 ‖ Dan 11,6.

וְהַזְרָעָ Dt 7,19.

בִּזְרוֹעַ, בִּזְרָעָ Ex 6,6 ‖ Jes 44,12 ‖ Ez 17,9 ‖ Ps 77,16.89,11.

וּבִזְרוֹעַ, וּבִזְרָעָ Dt 4,34.5,15.*26*,8 ‖ 2R 17,36 ‖ Jes 62,8 ‖ Jer 21,5 ‖ Ez 20,33.*34* ‖ Ps 136,12.

מִזְּרוֹעַ Job 35,9.

זְרוֹעִי, זִרְעִי *suff.* Jes 51,5.63,5 ‖ Ps 89,22.

וּבִזְרוֹעִי Jer 27,5.

זְרוֹעֲךָ, זִרְוַעֲךָ, זִרְעֲךָ Ex 15,16 ‖ 1S 2,31 ‖ Ps 71,18.79,11 ‖ Cant 8,6.

וּזְרוֹעֲךָ, וּזְרָעֲךָ 1R 8,42 ‖ Ez 4,7 ‖ Ps 44,4 ‖ 2Ch 6,32.

וּבִזְרֹעֲךָ Dt 9,29 ‖ Jer 32,17.

זְרוֹעוֹ, זִרְעוֹ 2S 1,10 ‖ Jes 9,19.30, 30.59,16 ‖ Jer 17,5 ‖ Zach 11,17².

וּזְרֹעוֹ Dt 11,2 ‖ Jes 17,5.40,10.48, 14 ‖ Jer 48,25 ‖ Ez 31,17 ‖ Dan 11,6.

בִּזְרֹעוֹ Jes 40,11.

לִזְרֹעוֹ Ez 22,6.

זְרֹעָם Jes 33,2.

וּזְרוֹעָם Ps 44,4.

וּזְרֹעַיִם [זְרֹעַיִם] *pl. I.* Dan 11,31.

זְרֹעֵי *cs.* Gn 49,24.

וּזְרֹעֵי *suff.* Jes 51,5.

זְרֹעָיו 2R 9,24.

זְרוֹעוֹת, זְרֹעוֹת, זְרֹעֹת *pl. II.* Dt 33,27 ‖ Ez 30,24².25 ‖ Ps 37,17.

וּזְרֹעוֹת Ez 30,25 ‖ Job 22,9 ‖ Dan 11,15.22.

זְרוֹעֹתַי, זְרֹעֹתַי [זְרֹעֹתַי] *suff.* 2S 22,35 ‖ Ps 18,35.

זְרוֹעֹתֵיכֶם Ez 13,20.

זְרוֹעוֹתָיו, זְרוֹעֹתָיו, זְרֹעֹתָיו Jud 15,14.16,12 ‖ Ez 30,22 ‖ Hos 11,3.

וּזְרֹעֹתָיו Dan 10,6.

זְרוֹעֹתֶיהָ Prv 31,17.

זְרוֹעֹתָם Hos 7,15.

וּבְאֶזְרוֹעַ [אֶזְרוֹעַ] Jer 32,21.

וְאֶזְרֹעֵי *suff.* Job 31,22.

—— v. ch. דְּרַע ——

זַרְזִיף [°זָרַף]

irrigatio, imber.

זרף קיוב לורב וזרם, לד״ק הוא שם ולדעת אחרים פעל, ושניהם נמצאו בדרד״ל, וי״ם מלשון כריתה (כצרב בערבית) והוא עשב הנשאר בקרקע אחרי שנקצץ, ומקביל אל נז; ואולי הוא תאר לארץ צחה וחרבה מן השרב עד שנצרבו פניה.

Ps 72,6.

זָרַק

spargere, inspergi.

הוראתו ידועה. י״כ בהושע ז׳ ט׳: וְקָה בו, וי״ם כמו יָרָקוּ.

Ex 24,6.

וְזָרַק Lev 17,9.

וּזְרָקוֹ *suff.* Ex 9,8.

זָרְקָה *3 perf. f.* Hos 7,9.

וְזָרַקְתָּ *2 perf.* Ex 29,16.20.

וְזָרַקְתִּי *1 perf.* Ez 36,25.

וְזָרְקוּ *3 pl.* Lev 1,5.11.*3,8.13.* 3,2.

הַזֹּרֵק [זֹרֵק] *pt.* Lev 7,14.

זֹרְקִים *pl.* 2Ch 30,16.

לִזְרֹק *inf. cs.* Ez 43,18.

זְרֹק *imper.* Ez 10,2.

תִּזְרֹק *2 impf.* Nu 18,70 ‖ 2R 16, 15.

יִזְרֹק *3 impf.* Lev 7,2 ‖ Jes 28,25.

וַיִּזְרֹק Ex 9,10.24,8 ‖ Lev 8,19.*24.* 2R 16,13 ‖ 2Ch 34,4.

וַיִּזְרְקֵהוּ *suff.* Lev 9,12.*18.*

וַיִּזְרְקוּ *3 pl.* Job 2,12 ‖ 2Ch 29, 22².35,11.

זֹרַק *Pu. 3 perf.* Nu 19,30.20.

מִזְרָק

vas unde spargitur, patera sacrifica, crater.

Nu 7,13.*19.25.31.37.43.49.55.61. 67.73.79.*

הַמִּזְרָק Nu 7,85.

כַּמִּזְרָק Zach 9,15.

כַּמִּזְרָקִים [מִזְרָקִים] *pl. I.* Zach 14,20.

מִזְרָקֵי *cs.* Nu 7,84 ‖ 2Ch 4,8.

בְּמִזְרָקֵי Am 6,6.

מִזְרָקוֹת *pl. II.* 2R 12,14 ‖ Neh 7,70.

הַמִּזְרָקוֹת, הַמִּזְרָקֹת Ex 38,3 ‖ Nu 4,14 ‖ 1R 7,40.*45* ‖ 2R 25,15 ‖ Jer 52,18.19 ‖ 2Ch 4,11.

וְהַמִּזְרָקוֹת 1R 7,50 ‖ 1Ch 28,17 ‖ 2Ch 4,22.

וּמִזְרָקֹתָיו *suff.* Ex 27,3.

זָרַר] *Po. 3 impf.* וַיְזוֹרֵר

sternutare.

ענינו עטישה, וקרוב אל זור ע״ש סחיטת הליח, או אל דה ע״ש שיורדו המתעשש בכח לחוץ. ויש מחברין לש״ש זה גם בגין זרו.

2R 4,35.

—— זָרָה et זור v. זרו ——

זֶרֶת

spithama.

מדה ידועה, לד״ק שרשו זָרָה ע״מ קֶרֶת או זָרַר ע״מ דֶּלֶת, וי״א שהוא קצורו של זְעֶרֶת (אצבע קטנה) בהפך של גודל או אגודל, ע׳ הערה אל זָרָה.

Ex 28,16.*39,9*.43,13.

וָזָרֶת, וְזֶרֶת Ex 28,16,*39,9* ‖ 1S 17,4.

בַּזֶּרֶת Jes 40,12.

זָכַר טוֹב וְבַדְנִי אֱלֹהִים, אַף־מִוֹּ יָגִיל קְבוֹדִי, זֹאת הָיְתָה־לִּי כִּי שִׁפַּת־קָדְשׁוֹ אָבַקְתִּי מַעוֹדִי!

ח

חָבַב v. חוֹב

חָבָה et חָבָא] *imper.* חֲבִי

se abscondere, latere; *Hi.* occultare.

קרוב לחפה וחפף. בדקדוק חֲבִי כמעט רגע י״א לפי שעָם לפעמים נקבה (שמות ה׳ ט״ז, ירמיה ח׳ ה׳), וי״א שהוא ת׳ חָבָה, ולד״ק הוא שם ע״מ שבִי, אך אינו מתישב היטב. יש מפרשין באיוב ל״ח ל׳ וקורין: „באבן מים יתלכדו ופני תהום יתחבאו״ והמליצה עולה

מורה התגולל והתדפק בצירים וחבלים, ובהשאל על ההולדה. ואולי יורה על הדפק כאשר יאמר הנרמני „עגמבינדין, עגמבינדינג״. דב׳) בהוראת נוק, פצע וחבלה, כבארמית ובשאר לשונות בני שם; ויש מחברים לו גם הפעל בהוראת צער ועצבון. ויתכן להעמיד כל השרש על ענין אחד, שהרי גם שרש חָבַר מורה על הקשור והמצע יחד, וכעין זה torquere ברומית מורה על שזירת חבל וגם על ענויים קשים (סטריק מורה באנגלית חבור גם הכאה ופציעה). חבלים דעמום ב׳ ח׳ להמפרשים הוא בינוני פָּעוּל, ושעם יטו להרד״ק מענין הֲפַכָּה, ולהראב״ע יטו משפט, ואולי הוא שם ע״מ עָרִים, ויטו כמו יַדּוּ, כלומר יפילו נורלות. י״מ חבלים דוכריה נ״כ מענין קשור והבורה (פערבינונג, נעמיינשאפט), וזה טעם להפיר את־בריתי; ואולי הוא כמו פִּחֲלִים, ע״ש ונפשם קָצְלָה בי.

Ez 18,16.

חָבַלְנוּ *1 perf. pl.* Neh 1,7.

חֹבֵל *pt.* Dt 24,6.

חֹבְלִים? *pl.* Zach 11,7.

הַחֹבְלִים Zach 11,14.

חָבְלִים [חָבוּל] *pass. pl.* Am 2,8.

חָבֹל *infin. abs.* Ex 22,25.

חַבְלֵהוּ [חַבֵּל] *imper. suff.* Prv 20,16.27,13.

תַּחְבֹּל, תִּחְבֹּל *2 impf.* Ex 22, 25 ‖ Dt 24,17 ‖ Job 22,6.

יַחְבֹּל *3 impf.* Dt 24,6.

יַחְבְּלוּ, יַחְבֹּלוּ *pl.* Job 24,3.9.

יֵחָבֵל [נָחְבַּל] (נס״א) *Ni. 3 impf.* Prv 13,13.

חִבֵּלָה [חִבֵּל] *Pi. 3 perf. f.* Cant 8,5.

חִבֻּלֶתְךָ (al. לַ) *suff.* Cant 8,5.

יְחַבֵּל־ [יַחֲבֹל] *3 impf.* Ps 7,15.

חֶבֶל

pignus.

Ez 18,12.16.33,15 ‖ Neh 1,7.

חֶבְלָתוֹ [חֲבָלָה] *suff.* Ez 18,7.

חֶבֶל

tormenta, *dolores parturientium.*

צירים וחבלי יולדה המתוספת בחליה. יש מחברין לזה גם חבלים דאיוב כ״א י״ז וכל חֲבָלַי בסנל הזה, אך להאחרונים בא בשני משקלים מן חָבָל.

Jes 66,7.

מַחֲבֵא] כְּמַחֲבָא־

latibulum.

Jes 32,2.

מַחֲבָאִים [מַחֲבָא] *pl.* 1S 23, 23.

חֶבְיוֹן

velamen.

השבעים מתרגמין חביון מענין חָבָה ואהבה וקורין ושָׁם ת׳ ושָׁם, והוא כעין מליצת השָׁם־עבים רכובו!

Hab 3,4.

חָבַב] *pt.* חֹבֵב

amare.

לרב המפרשים כתרגומו וכמעם והייתם לי סגלה, ולהרמב״ן הוא מענין חביון, יחביא ויסתיר ויגן (כמו חוֹפֵף), וכן פתר מנחם.

Dt 33,3.

חֹב] *suff.* בְּחֹבִי

sinus, gremium.

ע״מ הֹק חָקִי, ומעמו כמו פְּחִיקִי, וכן הוראת חָבָא בארמית, סורית ושמרונית (והרד״ק בשרשיו אמר: לשמון עוני באהבתי אותו).

Job 31,33.

—— v. n. pr.; חָבַת v. מַחֲבַת ——

חָבַט] *pt.* חוֹבֵט

excutere.

שנוי הרבה בדרד״ל.

Jud 6,11.

תַּחְבֹּט *2 impf.* Dt 24,20.

יַחְבֹּט *3 impf.* Jes 27,12.

וַתַּחְבֹּט *f.* Ruth 2,17.

יֻחְבַּט [יֵחָבֵט] *Ni. 3 impf.* Jes 28,27.

I חָבַל] חָבֵל

ligare, obligare; pignore obligare.

הרד״ק מחלק שרש חבל ותולדותיו לששה ענינים שונים, ויש מעמידין אותו על שלשה, ואני העמדתיו, כדעת האחרונים, על שנים: א׳) בהוראת קָשוּר (חבל = כבל) והתחיכות, ומזה משכון (עבוט = עבות), ומזה גם חָבַל חבלנו לך דנחמיה א׳ ז׳, כלומר חוב ואָשָׁם אנחנו חיבים ואשמים לך (ומלבים מפרשו על ביהמ״ק כדרשת הזה״ל: למה נקרא שמו משכן? שנתמשכן בעונותיהם של ישראל), ואולי יש לחבר לו גם לא אחבל דאיוב; הפעל יפה. יש מחברין לשרש זה גם מַחֲבַת. אבל לדעת האחרונים שרשו חָבַת.

Jes 26,20.

נָחְבָּא *Ni. 3 perf.* Jud 9,5.

נַחְבָּאתָ *2 perf.* Gn 31,27.

וְנַחְבָּאתָ 1S 19,2.

נָחְבָּאוּ, נֶחְבָּאוּ־ *3 pl.* Jos 10, 27 ‖ Job 29,10.

וְנֶחְבָּאוּ Job 29,8.

וַנַּחְבֹּתֶם *2 pl.* Jos 2,16.

נֶחְבָּא *pt.* 1S 10,22 ‖ 2S 17,9.

נֶחְבָּאִים *pl.* Jos 10,17.

וְנֶחְבָּה (= וְנַחְבֹּה) *inf.* Jer 49, 10.

בְּהֶחָבֵא Dan 10,7.

לְהַחְבֵּה, לְהֶחָבֵא 1R 22,25 ‖ 2R 7,12 ‖ 2Ch 18,24.

וְאֶחְבָּא *1 impf.* Gn 3,10.

תֶּחְבָּא *2 impf.* Job 5,21.

יֵחָבְאוּ *3 impf. pl.* Am 9,3.

וַיֵּחָבְאוּ Jos 10,16.

חָבְאוּ [חָבָא] *Pu. 3 pl.* Job 24,4.

הֶחְבִּיאֵנִי [הֶחְבִּיא] *Hi 3 perf. suff.* Jes 49,2.

הֶחְבִּיאָה *3 f.* Jos 6,25.

הָחְבֹּאתָה Jos 6,17.

וָאַחְבֵּא *1 impf.* 1R 18,13.

וַתַּחְבֵּא *3 f.* 2R 6,29.

וַיַּחְבִּיאֵם [יַחְבִּיא] *3 impf. suff.* 1R 18,4.

הָחְבֹּאוּ [הָחְבֵּא] *Ho. 3 perf. pl.* Jes 42,22.

הִתְחַבְּאוּ־ *Hith. 3 pl.* 1S 14,11.

מִתְחַבֵּא *pt.* 2R 11,3 ‖ 2Ch 22,9. 12.

מִתְחַבְּאִים *pl.* 1Ch 21,20.

הַמִּתְחַבְּאִים 1S 14,22.

יִתְחַבֵּא *3 impf.* 1S 23,23.

וַיִּתְחַבֵּא Gn 3,8.

יִתְחַבְּאוּ [יִתְחַבֵּא] *3 pl.* Job 38, 30.

וַיִּתְחַבְּאוּ 1S 13,6.

חֲבָלִים *pl.* Jer 13,21.22,23.

וַחֲבָלִים Jes 13,8 ‖ Jer 49,24.

חֶבְלֵי *cs.* Hos 13,13.

בַּחֲבָלֶיהָ *suff.* Jes 26,17.

חֲבָלֵיהֶם Job 39,3.

חֶבֶל

funis, funiculus, funis mensorius; ager admensus, sorte alicui tributus; *hereditarius;* tractus terrae; laqueus pedica; caterva hominum.

הוראתו הראשונה? למיתר, ומזה העבותות של פח ויקוש, וקשאל לחלק קרקע ומדה בחבל, לקבל חבורת אנשים, ובקהלת י״ב ו׳ לחוט השדרה (ולד״ק לתקות חבל החיים).

Dt 3,4.13.14.32,9 ‖ 1S 10,5.10 ‖ 1R 4,13 ‖ Mich 2,5 ‖ Zeph 2,5.6.7 ‖ Zach 2,5 ‖ Ps 105,11 ‖ Eccl 12,6 ‖ 1Ch 16,18.

וְחֶבֶל Jos 17,14.

הַחֶבֶל 2S 8,2.

בְּחֶבֶל Ps 78,55.

בַּחֶבֶל Jos 2,15 ‖ 2S 8,2 ‖ Am 7,17.

וּבְחֶבֶל Job 40,25.

מֵחֶבֶל Jos 19,9.29.

חֶבְלוֹ *suff.* Job 18,10.

חֲבָלִים *pl.* 2S 8,2.17,13 ‖ Ez 47,13 ‖ Ps 16,6 ‖ Job 21,17.

וַחֲבָלִים 1R 20,31.32 ‖ Ps 140,6.

בַּחֲבָלִים Jer 38,6.11.13 ‖ Ez 27,24.

לַחֲבָלִים Jer 38,12.

חַבְלֵי־ *I. cs.* Jos 17,5.

בְּחַבְלֵי Jes 5,18 ‖ Hos 11,4 ‖ Job 36,8 ‖ Esth 1,6.

וּבְחַבְלֵי Prv 5,22.

חֶבְלֵי *II. cs.* 2S 22,6 ‖ Ps 18,5. *116,3.*6.119,61.

חֲבָלֶיךָ [חֲבָלֶיךָ] *suff.* Jes 33,23.

חֶבְלָיו Jes 33,20.

חוֹבֵל [חֹבֵל]

nauta, nauclerus.

Jon 1,6.

חֹבְלֵי [חֹבְלֵי] *pl. cs.* Ez 27,29.

חֹבְלֶיךָ [חֹבְלֶיךָ] *suff.* Ez 27,8.28.

וְחֹבְלֶיךָ Ez 27,27.

חִבֵּל

malus nauticus.

שה״ת לתרן הספינה, שבו יתאחדו קשרי החבלים, ע״מ שלם.

Prv 23,34.

בְּתַחְבּוּלָתוֹ K. *suff.* [תַּחְבּוּלָה] consilium prudens vel callidum; *gubernatio.*

Job 37,12.

תַּחְבֻּלוֹת *pl.* Prv 1,5.11,14.12,5.

בְּתַחְבֻּלוֹת Prv 24,6.

וּבְתַחְבֻּלוֹת Prv 20,18.

בְּתַחְבּוּלָתוֹ Q *suff.* Job 37,12.

II חָבַל [חָבַלְנוּ] *1 perf. pl.* pervertere, perversum esse, prave agere; *Pi.* evertere, disturbare, vastare.

הבאנו פה גם דנחמיה לדעת לב המפרשים והשבעים, וי״נ חַבַּל חֲבָלְנוּ; זה דמשלי י״ב י״ג הוא מן חבל הראשון, וישלם דסוף פסוקא לעד. י״ג בישעיה י׳ כ״ז יָחֻבַּל או וְחָבַל ומקביל אל יָסוּר.

Neh 1,7.

חֹבְלִים? [חֹבֵל] *pt. pl.* Zach 11,7.

הַחֹבְלִים Zach 11,14.

חָבֹל (= חָבֹל?) *infin.* Neh 1,7.

אֶחְבֹּל *1 impf.* Job 34,31.

וְחִבֵּל *Pi 3 perf.* Eccl 5,5.

מְחַבְּלִים [מְחַבְּלִים] *pt. pl.* Cant 2,15.

לְחַבֵּל *inf. cs.* Jes 13,5.32,7.54,16.

תְּחַבֵּל *3 impf. f.* Mich 2,10.

וְחֻבַּל *Pu. 3 perf.* Jes 10,27.

חֲבֻלָה [חֲבֻלָה] *f.* Job 17,1.

חֶבֶל [חֶבֶל]

perditio, vastatio.

Mich 2,10.

——v. chald.——

חֲבַצֶּלֶת

lilium, narcissus.

י״א ששרשו חָבַץ וי״א בְּצַל, ולד״ק מְרֻכָּב משתי מלות, וכ״ז רק השערות לא מבוררות.

Cant 2,1.

כַּחֲבַצֶּלֶת Jes 35,1.

——conf. n. pr. חֲבַצִּנְיָה——

חָבַק [חָבַק] *pt.*

implicare, complicare, amplecti.

נמצא גם בערבית, ובסורית החדשה בפ״א ח׳ הבי״ת. ע׳ הערה אל אָבַק, בקצת נוסחאות בקהלת ג׳ ה׳ מְחַבֵּק, וכת״י.

Eccl 4,5.

חֲבָקֶת *f.* 2R 4,16.

לַחֲבוֹק *inf. cs.* Eccl 3,5.

חִבְּקוּ *Pi. 3 perf. pl.* Job 24,8 ‖ Thr 4,5.

מֵחַבֵּק *infin.* Eccl 3,5.

וּתְחַבֵּק *2 impf.* Prv 5,20.

תְּחַבְּקֶנָּה *suff.* Prv 4,8.

וַיְחַבֵּק־, וַיְחַבֵּק *3 impf.* Gn 29,13.48,10.

וַיְחַבְּקֵהוּ *suff.* Gn 33,4.

תְּחַבְּקֵנִי [תְּחַבֵּק] *3 f. suff.* Cant 2,6.*8,3.*

חִבֻּק

complicatio (manuum).

חבוק הידים הוא אות העצלות.

Prv 6,10.*24,33.*

——conf. n. pr. חֲבַקּוּק——

חָבְרוּ [חָבַר] *3 perf. pl.* cohaerere, coniunctum esse; consociari; *fascinare, incantare.*

קרוב אל חֶבֶל, המחבר ומקשר, ונאמר גם על הקוסם, הקושר בלחשיו את הנחשים וסונר פיהם מלהזיק (ובערבית בא לענין זה שרש עקד), ודומתו גם בלשונות המערב; ולדרו״ל ע״ש שהקוסם מצרף חיות ומקבצם אל מקום אחד (כמו שהיה במכות מצרים); ואולי הוא כמו חָבַר בחוק המבטא, כלומר לחש. חבור עצבים דהושע יש לפרש כאלו נאסר בחבלי הקסם לעצבים; הֵיָחֲבָרְךָ דתהלים לד״ק קל כמו הֲיַחֲבָרְךָ, ולד״ק פָעל כמו היִחבר לך, ונפל הדגש להקל, ושעמו כמו לא יגורך רע (רד״ק). י״ג באיוב מ״ז ד׳ אֲרַחִיקָה ת׳ אַחְבִּיקָה, ול״נ אַכְבִּיקָה.

Gn 14,3.

חוֹבֵר *pt.* Ps 58,6.

וְחֹבֵר Dt 18,11.

חוֹבְרוֹת, חִבֻּרוֹת *pl. f.* Ex 26,3². 28,7.39,4 ‖ Ez 1,9.11.

חָבוּר *pt. pass. cs.* Hos 4,17.

חִבֵּר *Pi. 3 perf.* Ex 36,10.

וְחִבַּרְתָּ *2 perf.* Ex 26,2.9.11.

לְחַבֵּר *inf. cs.* Ex 36,18.

וַיְחַבֵּר *3 impf.* Ex 36,10.13.16.

וַיְחַבְּרֵהוּ *suff.* 2Ch 20,36.

חֻבַּר [חֻבַּר] *Pu. 3 perf.* Ex 39,4.

וְחֻבַּר Ex 28,7.

שֶׁחְבָרָה־ [חִבְרָה] *f.* Ps 122,3.

יְחֻבַּר Q. *3 impf.* Eccl 9,4.

הֲיַחְבְּרֶךָ (= הֲיַחְבְּרֶךָ) *suff. interrog.* Ps 94,20.

אַחְבִּירָה [הֶחְבִּיר] *Hi. 1 impf.* Job 16,4.

אֶתְחַבֵּר (= הִתְחַבֵּר) *Hithp. 3 perf.* 2Ch 20,35.

כְּהִתְחַבְּרֶךָ (al. בְּהִ׳) *inf. suff.* 2Ch 20,37.

יִתְחַבְּרוּ [יִתְחַבֵּרוּ] *3 impf. pl.* Dan 11,6.

חָבֵר

socius, amicus, adiutor; f. = coniunx.

Ps 119,63 ‖ Prv 28,24.

חָבְרוֹ *suff.* Eccl 4,10.

חֲבֵרִים *pl.* Jud 20,11 ‖ Cant 8,13.

וְחִבְרֵי *cs.* Jes 1,23.

חֲבֵרֶיךָ *suff.* Cant 1,7.

מֵחֲבֵרֶיךָ Ps 45,8.

חֲבֵרָיו, חֲבֵרָיו Jes 44,11 ‖ Ez 37,16.19.

חֲבֵרָתְךָ [חֲבֵרָתְךָ] *f. suff.* Mal 2,14.

חַבֵּר [חַבֵּר] *pl.*

socius.

לרש״י גם זה מכשפים, וכת״י חַיְיָמָיָא.

Job 40,30.

חֶבֶר, חֵבֶר

societas; *fascinatio.*

Concord. min.

Dt 18,11 ‖ Hos 6,9 ‖ Prv 21,9.*25,24.*

חֲבֵרִים *pl.* Ps 58,6.

חֲבָרֶיךָ *suff.* Jes 47,9.

בַּחֲבָרֶיךָ Jes 47,12.

חֶבְרָה [חֶבְרָה]

societas, sodalitium.

Job 34,8.

חַבֻּרָת [חַבֻּרָת]

iunctura.

Ex 26,10.*36,17.*

בַּחֹבֶרֶת Ex 26,4.10.

מַחְבֶּרֶת, בַּ, בַּמַּחְבֶּרֶת [מַחְבֶּרֶת] iunctura, locus quo res alteri adiungitur.

Ex 26,4.*36,11.5.36,12.*36,11.17.

מַחְבַּרְתּוֹ *suff.* Ex 28,27.*39,20.*

לַמְחַבְּרוֹת *pl.* [מְחַבֶּרֶת] trabes ligneae ad copulandum; fibulae ferreae.

2Ch 34,11.

וַלַּמְחַבְּרוֹת 1Ch 22,3(2).

חֻבְרָתָה *suff.* [חֻבְרָה] vulnus, vibix, tuber.

ע״ש דם הצרוד והנקרש והכתם, וכא על שני משקלים, קל וכבד.

Jes 53,5.

חַבּוּרָה Ex 21,25.

וְחַבּוּרָה Jes 1,6.

לְחַבֻּרָתִי *suff.* Gn 4,23.

חַבֻּרוֹת *pl.* Prv 20,30.

חַבּוּרָתִי *suff.* Ps 38,6.

חֲבַרְבֻּרֹתָיו *pl. suff.* [חֲבַרְבֻּרֹת] maculae, virgae pardi.

עור הנמר מנומר בשרטוטין וכתמים, כעין מה שנקרא בצאן עקדים, כמין חבל סביב הרגל.

Jer 13,23.

הִתְחַבְּרוּת

consociatio.

Dan 11,23.

——v. ch. et n. pr.——

חָבַשׁ [חָבַשְׁתָּ] *2 perf.* ligare, obligare, circumligare; iumenta sternere; claudere; imperio coercere, imperare.

אח אל הָבִין (בדרו״ל) ואל כָּבַשׁ, ונאמר על כל התול וכריכה שנעשה בהדוק, ושעם חָבַשׁ דישעיה כָּבַשׁ ועֹצֵר בעם המתפרץ או מְחַבֵּשׁ שכרו; ושנור בדרו״ל חָבוּשׁ בבית האסורים, ובערבית בית הכלא נקרא מַחְבַּשׁ. י״ג בתהלים קמ״ז ג׳: ומחבש לְעַצְּמוֹתָם, ובאיוב כ״ח י״א: נִבְכֵּי נהרות חָבָשׁ, ויש פותרין את זה משרשי עָבַשׁ וְגָבַשׁ.

Ex 29,9.

חֲבַשְׁתֶּם *2 pl.* Ez 34,4.

חֹבֵשׁ *pt.* Jes 3,7.

חָבוּשׁ *pass.* Jon 2,6.

חֲבוּשִׁים, חֲבֻשִׁים *pl.* Jud 19,10 ‖ 2S 16,1 ‖ Ez 27,24.

חָבֹשׁ *inf. cs.* Jes 30,26.

לַחֲבֹשׁ Jes 61,1.

לְחָבְשָׁהּ *suff.* Ez 30,21.

חָבוֹשׁ *imper.* Ez 24,17 ‖ Job 14,13.

חִבְשׁוּ *pl.* 1R 13,13.27.

אֶחְבֹּשׁ *1 impf.* Ez 34,16.

אָחְבְּשָׁהּ־ 2S 19,27.

וָאֶחְבְּשֵׁךְ *suff.* Ez 16,10.

יַחֲבוֹשׁ *3 impf.* Job 34,17.

וַיַּחְבֹשׁ־, וַיַּחְבֹשׁ Gn 22,3 ‖ Lev 8,13 ‖ Nu 22,21 ‖ 2S 17,23 ‖ 1R 2,40. 13,23.

וְיָחֻבַּשׁ Job 5,18.

וְיִחְבְּשֻׁנוּ *suff.* Hos 6,1.

וַתַּחְבֹשׁ *3 f.* 2R 4,24.

וַיַּחְבְּשׁוּ־, וַיַּחְבֹשׁוּ *3 pl.* 1R 13,13.7.

חִבֵּשׁ *Pi. 3 perf.* Job 28,11.

וּמְחַבֵּשׁ *pt.* Ps 147,3.

חָבְשָׁה [חָבְשָׁה] *Pu. 3 perf. f.* Ez 30,21.

חִבְשׁוּ [חִבְשׁוּ] *pl.* Jes 1,6.

חֲבִיתִים? [חֲבִיתִים] *pl.*

cocta, frixa in sartagine.

מעשה מחבת, ע״מ נָגִיד ושָׁרִיד בדגש ת׳ נה. יש פותרין שרש זה מן הערבית חבו = לחם, והפעל = אפיית לחם, ויש מן הבת = שפל, שבוחלי המחבת שפלים ונמוכים מכותלי קלחת.

1Ch 9,31.

מַחֲבֶרֶת

sartago.

Lev 6,14.7,9 ‖ Ez 4,3.

הַמַּחֲבֶרֶת Lev 2,5.

וְלַמַּחֲבֶרֶת 1Ch 23,29.

——חָגַב v. חַגַּב——

חָגָב

locusta (tr. *caput femoris*).

מין ממיני הארבה; ובקהלת הוא כנוי לאבר המשגל, דקופץ ומנתר כארבה, וכחֵי נושא את עצמו, ומכוין שתש כחו נעשה כסבל ומשא (לראב"ע רמז על המבושים שנמשכו למטה); והרד"ק פי' שאפילו עוף קטן כחגב יהיה לו למשא כשינוח עליו.

2Ch 7,13.

הֶחָגָב Lev 11,22 ‖ Eccl 12,5.

כַּחֲגָבִים [חֲגָבִים] *pl.* Nu 13,33 ‖ Jes 40,22.

——v. n. pr.——

חָגַג [וְחַגֹּתֶם] *2 perf. pl.*

saltare, festum (choreis) celebrare.

עיקר ענינו תנועה ותנודה במחול, וע"ש שהיו מרקדין ומטפחין במועד בהלולי וחיינו נקרא חג; ובא גם על ההתרועות מפחד ובהלה (כקורבת גיל והיל).

Ex 12,14 ‖ Lev 23,41 ‖ Nu 29,12.

חוֹגֵג *pt.* Ps 42,5.

וְחוֹגְגִים (al. גֵ) *pl.* 1S 30,16.

לָחוֹג *inf. cs.* Zach 14,18.*19*.

וְלָחוֹג Zach 14,16.

חָגֵּי *imper. f.* Nah 2,1.

תָּחוֹג *2 impf.* Ex 23,14 ‖ Dt 16,15.

תָּחוֹגוּ *2 pl.* Lev 23,39.41.

תְּחֹגְגֻהוּ *suff.* Ex 12,14.

יָחוֹגוּ *3 pl.* Ps 107,27.

וְיָחוֹגוּ Ex 5,1.

חַג, חַגּ

festum; sacrificium festivum, victima.

נֶאֱמַר גם על קרבן החגיגה; ונקראו חגים שלש הרגלים, ומועדים כוללים גם שבת, ר"ה ויוה"כ.

Ex 10,9.12,14.13,6.23,15.*34,18*. 32,5.34,25 ‖ Lev 23,6.34.39.41 ‖ Nu 28,17.29,12 ‖ Dt 16,10.13 ‖ Jud 21,19 ‖ 1R 12,32.33 ‖ Jes 30,29 ‖ Ez 45,21 ‖ Hos 9,5 ‖ Zach 14,16.18.*19* ‖ Ps 118,27 ‖ Esr 3,4.6,22 ‖ Neh 8,18 ‖ 2Ch 30,13.21.*35*, *17*.

וְחַג Ex 23,16².34,22².

הָחַג 1R 8,65 ‖ Ez 45,23 ‖ 2Ch 7,8.

וְהָחַג 2Ch 7,9.

בָּחַג, בְּחַג Dt 16,16.31,10 ‖ 1R 8,2 ‖ Ez 45,25 ‖ Neh 8,14 ‖ 2Ch 5,3.8,13.

וּבְחַג Dt 16,16 ‖ 2Ch 8,13.

כָּחַג 1R 12,32.

חַגִּי *suff.* Ex 23,18.

חַגֵּנוּ Ps 81,4.

בְּחַגֶּךָ [חַגֶּךָ] Dt 16,14.

חַגָּהּ Hos 2,13.

חַגִּים *pl.* Jes 29,1.

בַּחַגִּים Ez 45,17.

וּבַחַגִּים Ez 46,11.

חַגֶּיךָ *suff.* Nah 2,1.

חַגֵּיכֶם Am 5,21.8,10 ‖ Mal 2,3.

לְחָגָא [חֲגָא]

pavor, terror, *causa pavoris*.

ת"י לדהלא, שכל המפחד ירעד ויזדעזע; וי"מ מענין חגוי סלע וענינו מסתר ומפלט, ושעם אליה יפחד יהיש ויחרד להמלט שמה.

Jes 19,17.

——conf. חוּג; v. n. pr.——

חָגְוֵי *pl. cs.* [חָגְוֵי v.]

refugia petrarum, scissurae.

יש מחברין אותו עם חקה, ופתרונו נקיקי הסלעים, ולד"ק מן חוג בהוראת מפלט ומסתר, או במובן שן סלע.

Jer 49,16 ‖ Ob 3 ‖ Cant 2,14.

חָגַר [חָגְרָה] *3 perf. f.*

cingere, cingi.

ענינו ידוע, וכן הוא בערבית; ובארמית נקרא הפַּסָּח חַגַר לפי שנידי רגליו נתמנו ונקשרו; וי"ם מזה ויחגרו דש"ב כ"ב מ"ו, ובתהלים י"ח מ"ו כתיב במקומו ויחרגו.

Prv 31,17.

וְחָגַרְתָּ *2 perf.* Ex 29,9.

חָגְרוּ *3 perf. pl.* Jes 15,3 ‖ Thr 2,10.

וְחָגְרוּ Ez 7,18.27,31.

חֹגֵר *pt.* 1R 20,11 ‖ 2R 3,21.

חָגוּר *pt. pass.* Jud 18,11 ‖ 1R 2,18 ‖ 2S 6,14.20,8.21,16.

הֶחָגוּר Jud 18,17.

חֲגוּרִים, חֲגֻרִים *pl.* Ex 12,11 ‖ Jud 18,16 ‖ Dan 10,5.

חֲגֻרַת־ [חֲגֻרַת] *f. sg. cs.* Joel 1,8.

וְלַחֲגֹר *inf. cs.* Jes 22,12.

חֲגֹר, חֲגוֹר *imper.* 2R 4,29.*9,1* ‖ Ps 45,4.

וַחֲגוֹרָה Jes 32,11.

חִגְרִי־ *f.* Jer 6,26.

חִגְרוּ *pl.* 1S 25,13 ‖ Jer 4,8 ‖ Joel 1,13.

וְחִגְרוּ 2S 3,31.

חֲגֹרָנָה *pl. f.* Jer 49,3.

תַּחְגֹּר *2 impf.* Ps 76,11.

יַחְגֹּר *3 impf.* Lev 16,4.

וַיַּחְגֹּר Lev 8,7².13 ‖ Jud 3,16 ‖ 1S 17,39.25,13.

יַחְגְּרֵהָ *suff.* Ps 109,19.

וַתַּחְגְּרוּ *2 pl.* Dt 1,41.

יַחְגְּרוּ *3 pl.* Ez 44,18.

וְיַחְגְּרוּ 2S 22,46.

וַיַּחְגְּרוּ 1S 25,13 ‖ 1R 20,32.

תַּחְגְּרֵנָה *3 f.* Ps 65,13.

חֲגוֹר

cingulum, subligaculum.

י"נ בש"ב חָגוֹר חרב וביחוק' חֲגוֹרֵי אזור.

2S 20,8.

וַחֲגוֹר Prv 31,24.

חֲגֹרִי *suff.* 1S 18,4.

חֲגוֹרֵי [חֲגוֹרֵי] *pl. cs.* Ez 23,15.

חֲגוֹרָה, חֲגֹרָה 2R 3,21 ‖ Jes 3,24.

וַחֲגֹרָה 2S 18,11.

בַּחֲגֹרָתוֹ *suff.* 1R 2,5.

חֲגֹרֹת *pl.* Gn 3,7,

מַחֲגֹרֶת Jes 3,24.

——חֹד Ez 33,30 v. אֶחָד——

יונתן קורא בישעיה וְחֵל אישים, וי"נ בתהלים מהר"חָלָד אני (ע' פ"ט, מ"ח).

Ps 39,5.

וְהֶחָדֵל Ez 3,27.

וָחָדַל *cs.* Jes 53,3.

חֶדֶל [חֶדֶל]

locus otii et quietis: *orcus*, *mors*.

כנוי למשכן המתים, מקום השביתה והמנוחה (ע' רש"י), ולראב"ע כמו חָלָד; השבעים מחברין אותו לפסוק שלאחריו וקורין: חֶדֶל דורי וגו'.

Jes 38,11.

——v. n. pr.——

חֶדֶק [חֶדֶק]

spinae genus.

מין קוץ, ואולי הוא מָרכב מן חד ודק. י"נ במיכה יָשָׁרָם מסוכה.

Prv 15,19.

כְּחֶדֶק [חֶדֶק] Mich 7,4.

חָדַר [הַחֹדְרֶת] *pt. f.*

cingere, circumdare, obsidere.

קרוב לעָבַר תְּחַר במובן הקפה וסבוב. ורש"י פ' שתרדוף בחדרי חדרים; יונתן והשבעים קורין הַמַּחֲנָדַת, כלומר הַמּוּחֲנֶדֶת.

Ez 21,19.

חֶדֶר

conclave, penetrale.

1R 20,30.22,25 ‖ 2R 9,2 ‖ Cant 3,4 ‖ 2Ch 18,24.

הַחֶדֶר 2S 13,10 ‖ Job 37,9.

בְּחֶדֶר, בְּחַדְרֵי 1R 20,30.22,25 ‖ 2R 9,2 ‖ 2Ch 18,24.

בֶּחָדֶר, בַּחֲדָרֶיךָ Jud 16,9.12.

הַחֶדְרָה, הַחֲדָרָה Gn 43,30 ‖ Jud 15,1 ‖ 2S 13,10 ‖ 1R 1,15.

בַּחֲדַר [חֲדַר] *cs.* Jud 3,24 ‖ 2S 4,7 ‖ 2R 6,12.11,2 ‖ 2Ch 22,11.

וּבְחַדְרֵי *cs.* Ex 7,28.

מֵחֶדְרָיו *suff.* Joel 2,16.

חֲדָרִים *pl.* Prv 24,4.

וּמֵחֲדָרִים Dt 32,25.

חַדְרֵי־ *cs.* Prv 7,27.18,8.*26,22*.20,27.30.

וְחַדְרֵי Job 9,9.

חָדַד [וְחַדּוּ] *3 perf. pl.*

acrem, vehementem, celerem esse; *Hi.* acuere.

ענינו לשישה ושנינה, ומצוי הרבה בחרו"ל, שפתרו מזה גם שם הדקל, לפי שמימיו חדים וקלים; יש מחברין לו גם יָחַד ויַחֵד דמשלי, וכמו יָחַד, אך לדעת האחרונים הוא מן הָדָה, הגרדף אל חדד.

Hab 1,8.

הוּחַדָּה [הוּחַד] *Ho. 3 perf. f.* Ez 21,14.15.16.

חַדָּה [חַד] *adj. f.*

acutus.

Jes 49,2 ‖ Ez 5,1 ‖ Ps 57,5 ‖ Prv 5,4.

חַדּוּדֵי [חַדּוּד] *pl. cs.* (נס"א) Job 41,22.

I חָדָה [יַחַד, יָחֵד] *Hi. 3 impf.*

acuere.

לד"ק הוא קל ע"מ וַיַּחַץ, וְמַחַץ; ואולי יש לגרוס יוחד ת' יָחַד, כְּפֹעַל מן חדד.

Prv 27,17².

——v. n. pr.——

II חָדָה [יַחַדְ] *3 impf.*

gaudere, laetari; *Pi.* exhilerare.

מלשון חֶדְוָה, ע"מ וַיִּפְתַּח, וַיִּשָּׁבֶ, והפת"ח להרחבת אות הגרון; שמושו רב בארמית ויש דוגמתו בלשון אשור; י"ת דאי דאיוב אַל יְחַדַּד, ומקביל יפה אל: אַל־יָבֹא (ע' בראשית מ"ט ו'), וכן פי' רלב"ג. השבעים קורין אַל־יְהִי.

Job 3,6.

וַיַּחַדְ Ex 18,9.

תְּחַדְּהוּ *Pi. 2 impf. suff.* Ps 21,7.

חֶדְוָה [חֶדְוָה]

gaudium.

1 Ch 16,27.

חֶדְוַת *cs.* Neh 8,10.

——v. chald.——

חָדַל

cessare, desinere, *deficere*, *feriari*, *quiescere;* desistere; mittere, omittere aliquid facere.

ענינו פסיקה, עצירה ושביתה, ויש דוגמתו בערבית. לפי הרקמה, מאונים והמכלול ב' חדלי הלמ"ד ברגש. בטעם נקוד הֶחֱדַלְתִּי אמר ר"מ אישׁ־שלום שהחטף קמץ אינו אלא ב' נקודות שונות, לפי שנסתפקו הנקדנים אם הוא הפעיל והה' בשוא, או קל בה"א התימה והה' בקמץ, וכתבו שתיהן, והוא הכתיב, אך הקרי הוא בשוא או בקמץ לבד.

Gn 18,11.41,49 ‖ Ex 9,34 ‖ Jes 24,8 ‖ Ps 33,4.

וָחָדַל Nu 9,13 ‖ Ps 49,9.

וְחָדַלְתָּ *2 perf.* Ex 23,5.

הֶחֱדַלְתִּי *1 perf. interrog.* Jud 9,9.11.13.

חָדְלוּ, חָדֲלוּ *3 perf. pl.* Jud 5,6.7 ‖ 1S 2,5 ‖ Jer 51,36 ‖ Job 3,17.19,14.

חָדַלְנוּ *1 pl.* Jer 44,18.

מֵחָדֵל *inf. cs.* 1S 12,23.

חֲדַל, חֶדֶל *imper.* Ex 14,12 ‖ Jer 40,4 ‖ Am 7,5 ‖ Prv 19,27.23,4 ‖ Job 7,16 ‖ 2Ch 25,16.35,21.

וַחֲדַל Q. Job 10,20.

חִדְלוּ, חֲדֲלוּ *pl.* Jes 1,16.2,22 ‖ Zach 11,12.

אֶחְדַּל [אֶחְדַּל] *1 impf.* Jud 15,7.20,28 ‖ 1R 22,6 ‖ 2Ch 18,5.*14*.

וְאַחְדְּלָה Job 16,6.

תֶּחְדַּל *2 impf.* Dt 23,23.

יֶחְדַּל, יָחְדַּל K. *3 impf.* Dt 15,11 ‖ 1S 9,5 ‖ Ez 3,27 ‖ Prv 10,19 ‖ Job 10,20.

וַיִּחְדַּל *3 impf.* 1S 23,13 ‖ 1R 15,21 ‖ Jer 41,8 ‖ 2Ch 16,5.25,16.

וַיִּחְדַּל Job 14,16.

תֶּחְדַּל *f.* Job 14,7.

וַתֶּחְדַּל Ruth 1,18.

נָחְדַּל *1 impf. pl.* 1R 22,15.

יֶחְדְּלוּ [יָחְדְּלוּ] *3 impf. pl.* Ez 2,5.7.*3,11*.

יָחְדְּלוֹן (al. לּ) Ex 9,29.

וַיַּחְדְּלוּ Gn 11,8 ‖ Ex 9,33.

חָדֵל

adj. desinens, *caduca*, omittens aliquid facere; destitutus ab aliquo.

בְּחַדְרֵי Ez 8,12 ‖ Ps 105,30.

וּבְחַדְרֵי Eccl 10,20.

בַּחֲדָרֶיךָ *suff.* Jes 26,20.

חֲדָרָיו Cant 1,4.

וַחֲדָרָיו 1Ch 28,11.

——v. n. pr.——

°חָדַשׁ [וְחִדְּשׁוּ *Pi. 3 perf. pl.*

renovare, reficere, restituere; novum aliquid instituere.

הוראתו ידועה, וכן בערבית, ובארמית וסורית בא תי״ו ת׳ השי״ן.

Jes 61,4.

לְחַדֵּשׁ *inf. cs.* 2Ch 24,4.12.

חַדֵּשׁ *imper.* Ps 51,12 ‖ Thr 5,21.

תְּחַדֵּשׁ *2 impf.* Job 10,17.

וּתְחַדֵּשׁ Ps 104,30.

וַיְחַדֵּשׁ *3 impf.* 2Ch 15,8.

וּנְחַדֵּשׁ *1 pl.* 1S 11,14.

תִּתְחַדֵּשׁ [הִתְחַדֵּשׁ *Hithp. 3 impf. f.* Ps 103,5.

חָדָשׁ

novus, recens; hornus; inauditus.

הגור הדשה דש״ב כ״א ט״ז שעורו ת״ב הדשה, וי״מ שבאותו היום נתחנך והפץ להראות גבורתו (ע׳ רש״י).

Ex 1,8 ‖ Lev 26,10 ‖ Dt 20,5.22,8 ‖ Jes 41,15.42,10.62,2 ‖ Ez 18,31. 36,26 ‖ Ps 33,3.40,4.96,1. *98,1. 149,1.* 114,9.149,1 ‖ Job 29,20 ‖ Eccl 1,9.10.

הֶחָדָשׁ Jer 26,10.36,10.

חֳדָשִׁים *pl.* Dt 32,17 ‖ Jos 9,13 ‖ Jud 5,8.15,13.16,11.12 ‖ Jes 65, 17 ‖ Job 32,19 ‖ Cant 7,14 ‖ Thr 3,23.

הַחֳדָשִׁים Jes 66,22.

חֳדָשָׁה *f. sg.* Lev 23,16 ‖ Nu 28, 26 ‖ Dt 24,5 ‖ 1S 6,7 ‖ 2S 6,3².21, 16 ‖ 1R 11,29 ‖ 2R 2,20 ‖ Jes 43,19. 65,17 ‖ Jer 31,22(21).31(30) ‖ Ez 11,19.18,31. *36,26* ‖ 1Ch 13,7.

הַחֳדָשָׁה 1S 11,30 ‖ Jes 66,22 ‖ 2Ch 20,5.

חֲדָשׁוֹת *pl.* Jes 48,6.

וַחֲדָשׁוֹת Jes 42,9.

חֹדֶשׁ

novilunium; mensis.

נאמר על החדש בכלל ועל ראש החדש („יום החדש״) בפרט. חֹדֶשׁ דהושע ה׳ ז׳ להראב״ע חרב כדונמתו בערבית (ע׳ ש״ב כ״א ט״ז), ולהרד״ק זמן קצר כעין: ואכהד את־שלשת הרעים בירח אחד (וכריה יא ח׳), ולפי׳ מלבי״ם הוא רמז על שלום בן־ביב שמלך ירח ימים בשמרון; י״ת חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁ, כלומר כפעם בפעם, השבעים קורין שַׁבָּפוֹן, וי״ב יאכל מַחֲדָשׁ. בְּחָדְשָׁהּ דירמיה י״מ בחדש הריונה (ברונסט) וי״מ כמקור, כלומר לשוא ייעפו מבקשיה מפני שהיא מחדשת כח לרוץ; השבעים קורין בחלשה, ואולי יש לפרס ולנרוס: כל מבקשיה ייעפו, בַּחֹדְשָׁהּ לא ימצאוה, מפני שהיא בורחת אל המדבר.

Gn 29,14 ‖ Ex 23,15. *34,18* ‖ Lev 27,6 ‖ Nu 3,15. *22.28.34.39.40.43. 26,62.* 9,22.11,20.21.18,16.28,14 ‖ Dt 1,3.16,1 ‖ 1S 20,5.18 ‖ 1R 4,7.5, 28 ‖ 2R 4,23.25,27 ‖ Jes 1,13.66, 23 ‖ Jer 52,31 ‖ Ez 32,1 ‖ Hos 5,7 ‖ Zach 1,7². ‖ Esth 2,12.16.3,7². *13. 8,12.9,1.* 8,9.9,1 ‖ Esr 10,9 ‖ 1Ch 27,1.

הַחֹדֶשׁ Gn 8,5 ‖ Ex 12,2.40,2 ‖ Nu 29,6 ‖ 1S 20,24.27.34 ‖ 1R 6,1.38. 8,2 ‖ Ez 46,1.6 ‖ Am 8,5 ‖ Esr 3,1 ‖ Neh 7,73(72) ‖ 1Ch 27,4.14.15 ‖ 2Ch 5,3.

וְהַחֹדֶשׁ Esth 9,22.

בְּחֹדֶשׁ Gn 7,11.8,4 ‖ Ex 13,5.19,1. 40,17 ‖ Lev 16,29.23,5.24.41.25, 9 ‖ Nu 9,1.3.11.10,11.20,1.33,3. 38 ‖ 1R 5,28.12,32.33² ‖ 2R 25,1. 25 ‖ Jer 1,3.28,1.17.36,9.22.39,1. 2. *52,6.* 41,1.52,4 ‖ Ez 24,1.45,20 ‖ Hag 1,1 ‖ Zach 1,1.7,3 ‖ Ps 81,4 ‖ Esth 2,16,3,7.12.8,9 ‖ Esr 3,8.7,8. 10,9 ‖ Neh 8,14 ‖ 1Ch 12,15(16) ‖ 2Ch 3,2.15,10.29,3.30,2.13.31,7.

בְּחֹדֶשׁ Ex 13,4.34,18 ‖ Dt 16,1 ‖ 1R 6,1 ‖ Neh 1,1.2,1 ‖ 1Ch 27,1.

וּבַחֹדֶשׁ Gn 8,14 ‖ Nu 28,16.29,1 ‖ 2R 25,8 ‖ Jer 52,12 ‖ 2Ch 31,7.

לַחֹדֶשׁ Gn 7,11. *8,4.* 8,5.13.14 ‖ Ex 12,3.6.18.16,1.40,2.17 ‖ Lev 16, 29.23,5.6.24.27.32.34.39.25,9 ‖ Nu 1,1. *18.* 9,5.28,16.17.29,1.7.12. 33,3.38 ‖ Dt 1,3 ‖ Jos 4,19.5,10 ‖ 1R 12,32 ‖ 2R 25,1.3.8.27 ‖ Jer 39,2. *52,6.* 52,4.12.31 ‖ Ez 1,1.2.8, 1.20,1.24,1.26,1.29,1.29,17. *45,18.* 30,20.31,1.32,1.17.33,21.40,1.45, 21.25 ‖ Hag 1,1.15.2,1.20 ‖ Zach 7,1 ‖ Dan 10,4 ‖ Esr 3,6.6,19.7,9². 8,31.10,16.17 ‖ Neh 8,2.9,1 ‖ 1Ch 27,2.3.5.7.8.9.10.11.12.13 ‖ 2Ch 7,10.29,17². 30,15.35,1.

לְחֹדֶשׁ Esth 3,7.13. *8,12.* 9,15.17. 19. *21.*

וּמֵחֹדֶשׁ Esth 3,7.

חָדְשׁוֹ *suff.* 1R 5,7.

בְּחָדְשׁוֹ Nu 28,14 ‖ Jes 66,23.

חָדְשָׁהּ Hos 2,13.

בְּחָדְשָׁהּ Jer 2,24.

חֳדָשִׁים *pl.* Gn 38,24 ‖ Ex 12,2 ‖ Jud 11,37.38.39.19,2.20,47 ‖ 1S 6, 1.27,7 ‖ 2S 2,11. *5,5.* 6,11.24,8.13 ‖ 1R 5,28.11,16 ‖ 2R 15,8.23,31. *24, 8* ‖ Ez 39,12.14 ‖ Am 4,7 ‖ Esth 2, 12² ‖ 1Ch 3,4.13,14.21,12 ‖ 2Ch 36,2.9.

הֶחָדָשִׁים Neh 10,34.

וּבֶחָדָשִׁים Ez 45,17.46,3.

לַחֳדָשִׁים Jes 47,13 ‖ 1Ch 23,31.

וְלַחֳדָשִׁים Esr 3,5 ‖ 2Ch 2,3.8,13. 31,3.

חָדְשֵׁי *cs.* 1Ch 27,1.

לְחָדְשֵׁי Ex 12,2 ‖ Nu 28,14.

חָדְשֵׁיכֶם, חָדְשֵׁכֶם *suff.* Nu 10 10.28,11 ‖ Jes 1,14.

חָדָשָׁיו Job 14,5.21,21.

לְחָדָשָׁיו Ez 47,12.

——cf. ch. חַדַּת; v. n. pr.——

°חוּב

reum facere.

שמושו מצוי דרבה בארמית ובדרו״ל, ויש מחברין לו אף הֹבֵב עמים.

וְחִיַּבְתֶּם [חִיַּב *Pi. 2 perf. pl.* Dan 1,10.

חוֹב

debitum.

חבלתו חוב שעורו חבלת חובו, כמו דרכך זמה ת׳ דרך זמתך, מעוזי חיל ת׳ מעוז חילי, וכת״י משכון דחובתא; וי״נ שוֹב ישיב.

Ez 18,7.

——v. n. pr.——

חוּג] חָג *3 perf.*

circulum describere.

עינו הקפה וסבוב, וקרב לחגג, חקה וחקק, ובתלמוד אֲנִי עוגה ועמד בתוכה.

Job 26,10.

חוּג

orbis coeli, *terrarum.*

Jes 40,22 ‖ Prv 8,27.

וְחוּג Job 22,14.

מְחוּגָה] וּבַמְּחוּגָה

circinus.

Jes 44,13.

חוּד] חָדְתָה *2 perf.*

aenigma, parabolem proponere.

אח אל חדד, שכל חידה יש בה עוקץ חד, והיא גם מחדדת השכל; בערבית הוראת „האד״ אחיזה וסכיכה, עכיתה ושליבה, והחידות והמשלים נאמרים במליצות קשורות (נעבונדענע, פערשלונגענע רעדע) דפך מן המאמר הפשוט, וזה טעם: וַאֲחִינֵת אֲחִידֶן וּמְשָׁבֵא הָקְרִין (דניאל ה׳ י״ב).

Jud 14,16.

חוּד *imper.* Ez 17,2.

חִידָה Jud 14,13.

אָחִידָה־ *1 impf.* Jud 14,12.

חִידָה

implexum, fraus, insidiae; oratio inflexa, aenigma; sententia perplexior et aenigmatica; parabola; carmen, oraculum.

Jud 14,12 ‖ Ez 17,2.

הַחִידָה Jud 14,14.15.16.17.19.

חִידָתִי *suff.* Jud 14,18 ‖ Ps 49,5.

חִידָתְךָ Jud 14,13.

חִידוֹת *pl.* Hab 2,6 ‖ Ps 78,2 ‖ Dan 8,23.

בְּחִידוֹת, בְּחִידֹת Nu 12,8 ‖ 1R 10, 1 ‖ 2Ch 9,1.

וְחִידֹתָם *suff.* Prv 1,6.

——conf. ch. אֲחִידָה——

°חָוָה

pronuntiare, indicare; *docere aliquem.*

בערבית יורה הפעל חוי התפעל, התעקל והתגולל (ומזה הויא, נחש) וגם התעבת והתקשר, ובא על הדבור אם מפני עקימות השפתים ותנועתם או מפני הבור המלות וקשורן (אנדה, הגדה), וקרוב אל חָיָה, כי הוי מתנועע (ומדבר), וזה טעם השם חַוָּה: כי הוא היתה אֵם כל־חי, ולנפש חַיָּה ת״א לרוח ממללא; המים הגובעים נקראים חַיִּים, מפני תנועתם, וגם בדבור נמצא פעל נָבַע.

מַחֲוָת [חִוָּה *Pi. inf. cs.* Job 32,6.

אֲחַוֶּה *1 impf.* Job 32,10.17.

אֲחַוְךָ *suff.* Job 15,17.

וַאֲחַוֶּךָ [וַאֲחַוֶּךָ Job 36,2.

יְחַוֶּה־ *3 impf.* Ps 19,3.

אַתְוָתִי [וְאַתְוָתִי *suff.*

indicatio, declaratio.

Job 13,17.

——v. ch. et n. pr.——

חַוָּת [חַוֹת *pl.*

vicus, pagus.

ע״ש האהלים והטירות שנעשו כענגל, או ע״ש חבורם וקבוצם (כפי׳ רבי יונה), ונקראת נ״כ חַוָּה (ש״ב כ״ג, י״א וי״ג); ע׳ לעיל.

Nu 32,41 ‖ Dt 3,14 ‖ Jos 13,30 ‖ Jud 10,4 ‖ 1R 4,13 ‖ 1Ch 2,23.

חַוֹתֵיהֶם *suff.* Nu 32,41.

מָחוֹז [מָחוֹז *cs.*

portus (rad. חוז).

לרב המפרשים נבול, ויש מחברין לו בית אבנים יהוה (איוב ח׳ י״ז), לא־חוז ימיו (כ״ד א׳ — וע״כ הוא מלעיל אע״פ שאינו נס״א כחברין) וכן הוָה וְחָזוּתְכֶם דישעיה ס״ח; בערבית חוז הוראתו גליל ופלך, ובאשורית עיר, וטְחוֹזָא שבתלמוד ידוע; וי״מ חוף וגמל.

Ps 107,30.

——conf. חָזָה——

חוֹחַ

spina; uncus, hamus, catena.

קרוב לחָח, ונאמר על קרץ עקום וחד ועל החכה שצודין בה דגים, ורבים על הכבלים ללכוד בם את השבים. י״נ בש״א י״נ ו׳: במערות וּבַפְּחָתִים, ובדהו״ב ל״נ י״א בַּחַיִּים.

Hos 9,6 ‖ Prv 26,9 ‖ Job 31,40.

וָחוֹחַ Jes 34,13.

הַחוֹחַ 2R 14,9² ‖ 2Ch 25,18².

וּבְחוֹחַ Job 40,26.

חוֹתִים] הַחוֹתִים *pl. I.* Cant 2,2.

בַּחוֹתִים 2Ch 33,11.

וּבַחֲוָתִים [חֲוָתִים *pl. II.* 1S 13,6.

——cnf. חָח——

חוּט

filum.

פתיל, בערבית חיט. ונמצא הפעל בארמית חַיְטוּ (עזרא ד׳ י״ב), ובמשנה השמות חַיָּט ומחט.

Jos 2,18.

וְחוּט 1R 7,15 ‖ Jer 52,21.

וְהַחוּט Eccl 4,12.

כַּחוּט Jud 16,12.

כְּחוּט Cant 4,3.

מְחוּט Gn 14,23.

——cnf. chald.——

חָלָה [חוּל 1] *3 perf. f.*

saltare; irruere, incidere; torqueri, tremere, dolorem sentire, parturire. *Pu.* nasci. *Hithpalp.* dolore terreri.

קרוב אל גיל וחבל, ויסוד הוראתו כבערבית: כַּבּוּב במעגל ובמחוג (קרייזען, זיך אים קרייזע דרעהען, ווינדען), בין משמחה וששון בין מצער ופחד, ונאמר על הצירים וחבלי הלידה (קרייסען) ובהשאל אל תולדות היצירה. ונאמר גם על קפיצה וגפילה (כעין „חֵל עליו״ בדרו״ל), ועל דרעדה והרגשת פחד (כעין „לא חלו ולא מרגיש״ בדרו״ל). לדעת רש״פ חֲלָחִי דישעיה כ״נ ד׳ כמו חֲלָחִי, נקבה נוכחת, וכן הפעלים שלאחריו, (יָלַדְתִּי, פִּלַּלְתִּי, רוֹמַמְתִּי) כלם באו על מנהג־הלשון הקדמון, והכונה על הקילוניות של צור על חפי הים, שהיו לה כבנות לאִמָּן. י״נ בהושע ח׳ ו׳ וְיָחֵלוּ; ומעם חָלָה לשוב דמיכה א׳ י״ב שמצטערת על הטוב הנעדר, אמנם יונתן תרגם מלשון תוחלת, וכן דעת רש״י ור״י (ואולי יש לרום יָחֵלָה בהמשך הוי״ד מן כי); י״מ כל־ימי רשע הוא מתחולל, מצליח, כעין מה שנאמר: יחילו דרכיו בכל־עת. יונתן והשבעים קורין בתהלים צ״ב וַתְּחוֹלֵל מכנין פָּעַל לנקבה נסתרת. לד״ק מְחוֹלְלוֹת דשופטים והלילים דתהלים נגזרים מן השם הָלִיל. הלָלָה דאיוב כ״ו י״נ, מְחוֹלָלָת דישעיה נ״א ט׳ ומחולל נ״נ ו׳ שרשם חָלַל, ע״ש.

Jes 54,1 ‖ Jer 66,8 ‖ Mich 1,12.

וְחָלָה Hos 11,6.

חָלְתִּי (al. *2 f.* = חָלַתִּי) *1 perf.* Jes 23,4.

חָלוּ *3 pl.* Jer 5,3 ‖ Thr 4,6.

וְחָלוּ Dt 2,25.

חָלָנוּ *1 pl.* Jes 26,18.

כְּחוֹלָה [חוֹלָה] *pt. f.* Jer 4,31.

חוֹל *inf. abs.* Ez 30,16.

לָחוּל *cs.* Jud 21,21.

חִוּלִי *imper. f.* Mich 4,10 ‖ Ps 114,7.

חִילוּ *pl.* Ps 96,9‖1Ch 16,30.

יָחוּל *3 impf.* Jer 23,19.30,23.

יָחִיל Ps 55,5.

וַיֶּחֱל 1S 31,3‖1Ch 10,3.

תָּחִיל *f.* Jes 26,17.66,7‖Ez 30,16.

וַתָּחֶל (al. חָ), וַתָּחֹל Jer 51,29 ‖ Ps 97,4.

וְתָחִיל Zach 9,5.

תְּחִילִין *2 f.* Jes 45,10.

אֹחִילָה K., אָחִילָה Q. *1 impf.* Jer 4,19.

יָחִלוּ *3 pl.* 2S 3,29.

יָחִילוּ Jes 23,5 ‖ Joel 2,6 ‖ Hab 3, 10‖Ps 77,17.

יְחִילוּן Jes 13,8.

וְיָחֵלוּ (al. לְ) Hos 8,10.

תָּחִילוּ *2 pl.* Jer 5,22.

חֹלֵל [חֹלֵל] *Po. inf. cs.* Job 39,1.

מְחוֹלֵל *pt.* Prv 26,10.

מְחֹלְלֶךָ [מְחֹלְלֶךָ] *suff.* Dt 32,18.

כְּחָלָלִים (= כִּמְחֻלָּלִים) *pl.* Ps 87,7.

הַמְחֹלָלוֹת [מְחֹלָלָה] *f.* Jud 21, 23.

וַתְּחוֹלֵל *2 impf.* Ps 90,2.

יְחוֹלֵל *3 impf.* Ps 29,9.

תְּחוֹלֵל *f.* Prv 25,23.

תְּחוֹלְלֻכֶם *suff.* Jes 51,2.

חוֹלַלְתָּ [חוֹלַלְתָּ] *Polal 2 perf.* Job 15,7.

חוֹלַלְתִּי [חוֹלַלְתִּי] *1 perf.* Ps 51, 7‖Prv 8,24.25.

יְחוֹלֵלוּ [יְחוֹלֵלוּ] *3 impf. pl.* Job 26,5.

יָחֵיל [הָחֵיל] *Hi. 3 impf.* Ps 29,8².

הֵיוּחַל *Ho. 3 impf. interrog.* Jes 66,8 (נס״א).

מִתְחוֹלֵל [הִתְחוֹלֵל] *Hithp. pt.* Jer 23,19‖Job 15,20.

וַתִּתְחַלְחֵל [הִתְחַלְחֵל] *Hithpalp. 3 impf. f.* Esth 4,4.

חִיל

tremor parturientis, terror, metus.

Ex 15,14 ‖ Jer 6,24.22,23.50,43 ‖ Mich 4,9‖Ps 48,7.

בְּחִילָה [חִילָה]

dolor, tormentum.

Job 6,10.

חַלְחָלָה

terror; dolor parturientis cum tremore coniunctus.

ביחזקאל ל׳ ט׳ יש לגרוס: והיתה חלחלה בתם בְּעֹנֶם מצרים.

Jes 21,3‖Ez 30,4.9.

וְחַלְחָלָה Nah 2,11.

מָחוֹל [מָחוֹל]

saltatio, chorea.

מין כלי זמרה לנגן עליו כשיצאו לחול במחולות, וי״ם מזה גם למנצח על־מַחֲלַת בשנוי הנקוד.

Ps 150,4.

בְּמָחוֹל Jer 31,13(12)‖Ps 149,3.

לְמָחוֹל Ps 30,12.

בִּמְחוֹל *cs.* Jer 31,4(3)

מְחוֹלֵנוּ *suff.* Thr 5,15.

כִּמְחֹלַת [מְחֹלָה] *cs.* Cant 7,1.

וּמְחֹלֹת *pl.* Ex 32,19.

וְהַמְּחֹלוֹת 1S 18,6.

בַּמְּחֹלוֹת Jud 21,21 ‖ 1S 21,12. 29,5.

וּבִמְחֹלוֹת, וּבְמִחֹלוֹת Ex 15,20 ‖ Jud 11,34.

——conf. חָלַל; v. n. pr.——

חָלָה II חוּל] *3 perf. f.*

praestolari, exspectare.

קרוב אל יָחֵל, ע׳ לעיל. לד״ק יש בו מעין חול הראשון לפי שהממתין ומצפה לבו חרד ומקפץ בו. י״נ באיוב דומ לפניו ותחוללל לו, ויגיד עליו רעו דתחלים.

Mich 1,12.

וַיָּחִילוּ [יָחִיל] *3 impf. pl.* Jud 3,25.

וּתְחוֹלֵל *Pol. 2 impf.* Job 35,14.

וְהִתְחוֹלֵל *Hith. imper.* Ps 37,37.

——conf. יָחַל et חִיל——

חוֹל

arena, sabulum.

הוראתו ידועה. בקצת נוסחאות באיוב כ״ט י״ח וְכַחוֹל, מין עוף שלפי הגדת חז״ל „חי אלף שנה, ולסוף אלף שנה יצאה אש מקנו ושרפתו, ומשתיר בו כביצה וחוזר ומגדל איברים וחיה״ — כעין ההגדה במשלי העמים ע״ד הפאניקס.

Dt 33,19‖Jer 5,22.33,22.

הַחוֹל Prv 27,3.

בַּחוֹל Ex 2,12.

כַּחוֹל Jos 11,4 ‖ Jud 7,12 ‖ 1S 13, 5‖2S 17,11‖1R 4,20.5,9 ‖ Jes 48, 19‖Hab 1,9.

כְּחוֹל Gn 32,13.41,49‖Jes 10,22‖ Hos 2,1.

וְכַחוֹל Gn 22,17‖Job 29,18.

וּכְחוֹל Ps 78,27.

מֵחוֹל Jer 15,8 ‖ Ps 139,18 ‖ Job 6,3.

חוּל] (?)וְכַחוּל

Phoenix.

Job 29,18.

——v. n. pr.——

חוּם

niger, fuscus.

אח אל המם ויהם כי הצבע השחור בא מחוסר השמש, וזה טעם השם חָם.

Gn 30,32.35.40.

וְחוּם Gn 30,33.

v. n. pr. חָם; cf. חָמַם et יָחַם.

חוֹמָה, חֹמָה

murus; *trop.* praesidium; virgo casta (firmus animo atque moribus, inexpugnabilis).

ע״מ קומה מן קום, בערבית פעל האם מורה סבוב והיקף; ויתכן שנקראת כן ע״ש הלבנים השרופות. להבחור הומתה דנחום ב׳ ו׳ דה״א רפ״ה; בקצת נוסחאות בנחמיה ד׳ א׳ לחומת, וכן תרגמו השבעים, הסורי והרומי.

Ex 14,22.29 ‖ Lev 25,29.30.31 ‖ Dt 3,5‖1S 25,16‖1R 4,13‖Jes 2, 15‖Ez 38,11.20.40,5.42,20 ‖ Joel

2,7‖Prv 25,28‖Cant 8,9.10‖2Ch 14,6.33,14.

וְחוֹמָה Thr 2,8.

הַחוֹמָה, הַחֹמָה Jos 2,15.6,20 ‖ 2S 11,20.21².24.18,24.20,15.21 ‖ 1R 20,30‖2R 3,27.6,26.30.18,26. 27‖Jes 22,10.36,11.12 ‖ Neh 3,8. 33.38².4,9.13.5,16.6,1.6.15.7,1.12, 30.38.13,21‖2Ch 32,5².18.

לַחוֹמָה Neh 12,38.

בַּחוֹמָה Joel 2,9 ‖ Neh 2,15.3,13. 4,4.11.

בְּחוֹמָה Jes 30,13.

וּבַחוֹמָה Jos 2,15.

וּכְחוֹמָה Prv 18,11.

לַחוֹמָה Jer 21,4‖ Neh 4,7.12,31². 37.

חוֹמַת *cs.* Jos 6,5 ‖ 1R 3,1.9,15 ‖ Jer 51,44 ‖ Am 7,7 ‖ Zach 2,9 ‖ Thr 2,8.18‖ Neh 2,17.3,15.27.35. 12,27‖2Ch 26,6³.36,19.

וְחוֹמַת Neh 1,3.

בְּחוֹמַת 1S 31,10‖2R 14,13 ‖ Jer 49,27‖Am 1,7.10.14 ‖ 2Ch 25,23.

וּבְחוֹמַת 2Ch 27,3.

לְחוֹמַת Jer 15,20.

וּלְחוֹמַת Neh 2,8.

מֵחוֹמַת 1S 31,12.

חוֹמָתָהּ *suff.* Nah 2,6.3,8.

חוֹמוֹת, חוֹמֹת *pl.* 2R 25,10‖Jes 26,1 ‖ Jer 39,8.51,12.58.52,14 ‖ Ez 26,4‖Ps 51,20‖Thr 2,7 ‖ 2Ch 8,5.

הַחֹמֹת Cant 5,7.

בְּחוֹמֹת Neh 2,13.

לְחוֹמֹת Neh 4,1.

וּלְחוֹמֹת Jer 1,18.

וּבְחוֹמֹתַי *suff.* Jes 56,5.

חֹמֹתֶיךָ Dt 28,52‖Jes 56,5.

חוֹמֹתֶיךָ, חֹמֹתֶיךָ Jes 49,16.60,10.18.62,6‖Ez 26,10.12. 27,11².

בְּחֹמֹתֶיךָ Ez 26,9.

חוֹמֹתֶיהָ, חֹמֹתֶיהָ Jer 1,15.50, 15‖Ps 55,11.

חוּס] *3 perf. f.* חָסָה

misereri; parcere.

קרוב אל הוש, שהחמלה והרחמים תלוים בהרגשה; ויש מהברין אותו עם חסה וכסה במובן הפיסה והגנה, ושע״כ בא בקשור על, אמנם הלא קשור זה נוהג גם בנרדפיו; ושעם וַתָּחָס דש״א כ״ד י״א במובן עין החסרה (לפי שנזכרו העינים כבר בפסוק הז׳) או מוסב על היד, והשבעים קורין אָסַף.

Ez 16,5.

חָסַתָּ *2 perf.* Jon 4,10.

חוּסָה *imper.* Joel 2,17.

וְחוּסָה Neh 13,22.

אָחוּס *1 impf.* Jer 13,14‖Ez 24, 14‖Jon 4,11.

יָחוּס *3 impf.* Ps 72,13.

יָחוּס Jer 21,7.

תָּחוּס, תָּחוֹס, תָּחֹס (Jes) *3 f.* Gn 45,20 ‖ Dt 7,16.13,9.19,13.21.25, 12‖Jes 13,18‖Ez 5,11.7,4.9.8,18. *9,10.*9,5.

וַתָּחָס 1S 24,11‖Ez 20,17.

——חוּף v. חָפַף——

חוּץ

latus exterius, quidquid foris est; platea; campus, rus, ager; foris, foras; praeter; sq. מִן extra.

הוראתו ידועה; היצון בא ע״מ תיכון מן תוך. Lev 18,9 ‖ Dt 23,13.14‖Ez 47,2‖ Job 18,17‖Eccl 2,25.

הַחוּץ Jud 12,9.19,25 ‖ 2S 13,18 ‖ 2R 4,3‖Ez 41,9.47,2‖Neh 13,8.

מֵהַחוּץ Ez 41,25.

בַּחוּץ Gn 9,22.24,31 ‖ Ex 21,19 ‖ Dt 24,11 ‖ 2R 10,24 ‖ Jes 42,2 ‖ Jer 6,11 ‖ Ez 7,15 ‖ Hos 7,1 ‖ Ps 31,12 ‖ Prv 1,20.7,12.22,13.24,27 ‖Job 31,32‖ Cant 8,1 ‖ Esr 10,13.

וְכַחוּץ Jes 51,23.

לַחוּץ Ez 42,7‖Ps 41,7.

וְלַחוּץ Ez 14,17.

מִחוּץ Gn 19,16.24,11 ‖ Ex 26,35. 27,21.29,14.33,7².40,22 ‖ Lev 4, 12.*21,6,4.10,4.5.14,3.16,27.24,14. 23.*8,17.*9,11.*13,46.14,8.40.*41.45. 53.*17,3.24,3 ‖ Nu 5,3.*4.15,36.19, 3.*12,14.15.15,35.19,9.31,13.19. 35,5.27 ‖ Dt 23,11.13.32,25 ‖ Jos 6,23‖1R 21,13‖2R 23,4.6‖Jer 9, 20.21,4.27,21 ‖ Ez 40,5.19.43,21. 46,2‖Thr 1,20 ‖ Neh 13,20 ‖ 2Ch 32,3.

וּמִחוּץ Gn 6,14 ‖ Ex 25,11.37,2‖ 1R 7,9².

חָצָה, חֲצָה Ex 12,46 ‖ 1R 6,6 ‖ Jes 33,7‖Prv 5,16 ‖ 2Ch 24,8.29, 16.33,15.

וָחוּצָה Nu 35,4.

הַחוּצָה Gn 15,5.19,17.24,29.39, 12.*15.*13.*18* ‖ Dt 24,11.25,5 ‖ Jos 2,19 ‖ Jud 12,9 ‖ 1S 9,26 ‖ 2S 13, 17‖1R 8,8‖Ez 34,21‖2Ch 5,9.

וְלַחוּצָה 2Ch 32,5.

מִחוּצָה Ez 40,40.

וּמִחוּצָה Ez 40,44.

חוּצוֹת, חֻצוֹת *pl.* 2S 22,43 ‖ Jes 5,25.10,6.51,20 ‖ Jer 11,13 ‖ Am 5,16 ‖ Mich 7,10 ‖ Nah 3,10 ‖ Zach 9,3.10,5 ‖ Ps 18,43 ‖ Job 5, 10‖Thr 2,19.*4,1.*21.

וְחוּצוֹת, וְחֻצוֹת 1R 20,34‖Prv 8, 26.

בְּחוּצוֹת, בְּחֻצוֹת 2S 1,20 ‖ Jer 5, 1.14,16.

בַּחוּצוֹת Jes 24,11‖Ez 7,19‖Nah 2,5‖Thr 4,5.8.14.

וּבְחֻצוֹת Jer 7,17.*44,6.9.17:*11,6. *33,10.44,21.*

וּמֵחֻצוֹת Jer 7,34.

בְּחוּצוֹתֵינוּ *suff.* Ps 144,13.

חוּצוֹתֶיךָ [תֵּ] Ez 26,11.

חוּצוֹתָם Zeph 3,6.

בְּחוּצֹתָיו Jes 15,3.

חוּצֹתֶיהָ Ez 11,6.

בְּחוּצוֹתֶיהָ, בְּחֻצוֹתֶיהָ Jer 51,4 ‖ Ez 28,23.

חִיץ

paries.

מחיצה, ונמצא בתמונה זו גם בדרו"ל.

Ez 13,10.

הַחִיצוֹן [חִיצוֹן]

exterior, extremus.

Ez 44,1.

וּבַחִיצוֹן Ez 41,17.

וְלַחִיצוֹן 1R 6,29.30.

חִיצוֹנָה *f.* 2Ch 33,14.

הַחִצֹנָה, הַחִצֹנָה, הַחִצֹנָה, הַחִיצֹנָה 2R 16,18 ‖ Ez 10,5.40, 17.*42.1.14.44,19².46,20.21*.20.*34. 37.42,3*.31.42,7.8.9 ‖ Esth 6,4 ‖ Neh 11,16‖1Ch 26,29.

v. n. pr. קִרְיַת חֻצוֹת

חוּקָּה K. Ps 74,11 v. חִיק

יְחֻרוּ *3 impf. pl.* [חָרַר]

albescere, pallescere.

קרוב אל חָפַי, ובדרו"ל דאויל סומקא ואתי חיורא, וכן הַפַּלְגִין פני חברו, וכִּסּוּפָא ע"ש הלבן ככסף; ומזה הגר.

Jes 29,22.

חוּר I

linteum candidum et subtile.

פשתן לבן (לינגון, ביסוס) ובא על שני משקלים חוּר וחוֹר. סלי הרי לרב המפרשים לחם מסלת נקיה ובבדרו"ל, ורש"י פי' סלים של נצרים קלופין חורין חורין; ויש לפרשו סלים שמנקבים ככברה, וכן לד"ק וארנים חוֹרָ, כלומר רשתות ומכמורות שעשויין נקבים נקבים; רשד"ל נורס יְחֻרוּ, ומקביל אל ובשו.

Esth 1,6.

וְחוּר Esth 8,15.

חֹרֵי [חֹר] Gn 40,16.

חוֹרֵי Jes 19,9.

חוֹרִים *pl.* [חוּר II

nobilis (al. rad. חָרַר).

לדעת הקדמונים נקראו חורי הארץ והסגנים כן לפי שלבשו בגדים לבנים (אות החפש והדרור, כעין שנוהגים ללבוש בליל הדורות משעבוד מצרים), או ע"ש הזקנה והשיבה, וזה טעם שמלכך בן־חורים, זקן שנתישבה דעתו עליו, ומקביל אל נער בפסוק שלאחריו (ע' ישעיה ג' ד'), ובעורא נקראים החורים שָׁבְיָא, שָׁבֵי יְהוֹדָיָא. (ויתכן שגם זה בא על שני משקלים חוֹר וחוּר, ויבאר הפח בַּחוּרִים כלם דישעיה מ"ב כ"ב כמו יָפִיחַ בָּהֶם דתהלים י' ה', כלומר שגם חורי העם סחופים ומרולדלים; אך לדעת האחרונים שרשו חָרַר, ובדרו"ל הפעל שחרר. השבעים קורין בנחמיה ה' ה' לַחֹרִים ת' לַאֲחַרִים.

Eccl 10,17.

הַחֹרִים 1R 21,8 ‖ Neh 4,8.*13*.5,7. 7,5.

וְהַחֹרִים 1R 21,11.

וְלַחֹרִים Neh 2,16.

חֹרֵי *cs.* Jer 27,20.39,6‖Neh 6,17. 13,17.

חֹרָיָה *suff.* Jes 34,12.

חֹר III [חוּר]

foramen, caverna (al. rad. חָרַר).

יתכן שגם זה מענין חיור, ואור, כצֹהַר ומְנָרוֹת. או כמו שמצינו פעל חָפַר משתף אל הכריה ואל הלבנת הפנים. ולד"ק מן חרר, קרוב אל הלל; וגבא נ"כ על ב' משקלים חור וחוֹר.

Jes 11,8.

חֹר 2R 12,10‖Ez 8,7.

הַחֹר Cant 5,4.

הַחֹרִים *pl.* 1S 14,11.

בַּחוּרִים [חוּר] Jes 42,22.

חֹרֵי *cs.* Job 30,6.

חֹרָיו *suff.* Nah 2,13.

בְּחֹרֵיהֶן Zach 14,12.

v. ch. et n. pr.; cf. חָרַר et חֹרָא

חוּשׁ [חָשׁ]

festinare, maturare; aufugere; *sentire, delectari.*

נאמר על המהירה והזרזו וגם על הדרגשה, ובארמית להפך הַרְגָּשׁוּ על דניאל, האיצו בו לבוא חיש מהר. חָשִׁים ע"מ מולים, וי"ל הַמְּשִׁים. יונתן והסורי קורין בישעיה כ"ח ט"ז: דמאמין לא יַחֵת (או יָחִיל), והשבעים קורין לא יָבוֹשׁ. ובקהלת: מי יאכל ומי יִשְׁתֶּה חוץ ממני. יש מיחדין אל יַחִישׁ פעל חָשָׁה.

Jes 8,1.3‖Hab 1,8.

וָחָשׁ Dt 32,35.

חָשְׁתִּי *1 perf.* Ps 119,60.

חָשִׁים *pt. pl.* Nu 32,17.

חוּשִׁי *inf. suff.* Job 20,2.

חוּשָׁה *imper.* 1S 20,38 ‖ Ps 22,20.38,23.40,14. *70,2*. 70,6. 71,12.141,1.

יָחוּשׁ *3 impf.* Eccl 2,25.

וַתָּחָשׁ (= וַתָּחָשׁ) *3 f.* Job 31,5.

הַחִישׁוּ [הֶחִישׁוּ] *Hi. 3 perf. pl.*

Jud 20,37.

אָחִישָׁה *1 impf.* Ps 55,9.

אָחִישֶׁנָּה *suff.* Jes 60,22.

יָחִישׁ *3 impf.* Jes 28,16.

יָחִישָׁה Jes 5,19.

חִישׁ

adv. festinando.

Ps 90,10.

v. n. pr.

חָזָה

videre, spectare; adspicere, intueri; prospicere, providere.

יַאֲמֹר ביחוד על ההסתכלות וראיית הלב („על דברים שלא דִּמִּינו לראות" שד"ל). לד"ק האי חָזוּ דאיוב כ"ד א', שהגנינה בו מלעיל, אע"פ שאינו נס"א כחבריו, שרשו חוז מלשון הגבלה, שאל"כ היה ראוי להיות מלרע; וי"מ כן גם בית אבנים יחוזו, ואולי יש לנרום יֶחֱסָה, שכן דרך הסגסנים להאָחוז, ולהתַּמֵּד ולהסות בגדר.

Jes 1,1.2,1.13,1 ‖ Am 1,1 ‖ Mich 1,1‖Hab 1,1‖Ps 58,11.

חָזִיתָ *2 perf.* Prv 22,29.29,20.

חָזִית (al. תָּ) *f.* Jes 57,8.

חָזִיתִי *1 perf.* Job 15,17.

חָזִיתִיךָ *suff.* Ps 63,3.

חָזוּ *3 pl.* Ez 13,6 ‖ Zach 10,2 ‖ Ps 58,9 ‖ Job 24,1.36,25 ‖ Thr 2, 14.

חֲזִיתֶם *2 pl.* Ez 13,7‖Job 27,12.

וַחֲזִיתֶם Ez 13,8.

חֹזֶה *pt.* Ez 12,27.

חֹזִים *pl.* Ez 22,28.

הַחֹזִים Jes 47,13‖Ez 13,9.

וְהַחֹזִים Ez 13,16.

בְּחֲזוֹת *inf. cs.* Ez 21,34.

לַחֲזוֹת Ps 27,4.

חֲזֵה *imper.* Jes 33,20.48,6.

חֲזוּ *pl.* Jes 30,10‖Ps 46,9.

אֶחֱזֶה *1 impf.* Ps 17,15‖Job 19, 26.27.34,32.

וָאֶחֱזֶה Prv 24,32.

אֶחֱזוּ [אַחֲזוּ] Job 23,9.

תֶּחֱזֶה *2 impf.* Ex 18,21.

ותאודיציון קורין בדניאל ח' ח' אֲחַרוֹת ת' חִזּוּת, וכן יש לנרום בפסוק ט': קרן אַחֶרֶת.

Jes 21,2.29,11‖Dan 8,5.8.

וְחִזּוּתְכֶם *suff.* Jes 28,18.

חִזָּיוֹן

visio nocturna, prophetica; oraculum.

Jes 22,1.5.

הַחִזָּיוֹן 2S 7,17.

חִזָּיוֹן *cs.* Job 33,15.

Job 20,8.

כְּחִזְיוֹן

מַחֲזִיגוֹ *suff.* Zach 13,4.

חֲזִיגוֹת *pl.* Joel 3,1.

מַחֲזִיגוֹת Job 4,13.

וּמַחֲזִיגוֹת Job 7,14.

בַּמַּחֲזֶה [מַחֲזֶה]

visio.

Gn 15,1.

מַחֲזֵה *cs.* Nu 24,4.*16*‖Ez 13,7.

מֶחֱזֶה

fenestra.

1R 7,4.5.

וּמֶחֱזֶה 1R 7,4.

v. ch. et n. pr.

הַחֲזֶה [חָזֶה]

pectus (brutorum).

מקום השדַיִם, וע"ש בליטתו נקרא כן; בעבריה לא בא אלא בבהמה, ובארמית (דניאל ב' ל"ב) נאמר גם בצלם דמות אדם, וכן בדרו"ל.

Ex 29,26‖Lev 7,30².31.8,29.

חֲזֵה *cs.* Ex 29,27 ‖ Lev 7,34.10, 14‖Nu 6,20.

וַחֲזֵה Lev 10,15.

כַּחֲזֵה Nu 18,18.

הַחָזוֹת [חָזוֹת] *pl.* Lev 9,20.21.

conf. ch. חַד II

חָזִיז [לַחֲזִיז] *cs.*

fulgentum, *telum.*

נאמר על הברק, ובחוק המבטא: הַבָּצָיִךְ (תהלים ע"ז י"ח).

Job 28,26.*38,25*.

חֲזִיזִים *pl.* Zach 10,1.

חָזַק, חָזֵק

constrictum, firmum esse; fieri; confirmari, obfirmari; animo firmo, fortem esse; corroborare, valere, firmare; gravem, vehementem esse, fieri; *adiuvare; Hi.* prehendere, retinere, potiri, capere; reficere; instaurare; invalescere, vincere.

הוראתו ידועה, וכן הוא בערבית (גם בכ"ף ת' הקו"ף) ובסורית, והוא קרוב אל חָשַׁק (חשוקי העמודים); טעם ביום הַחזיקי דירמיה ל"א ל"ב כמו הַחזיקי; השבעים קורין ביחזקאל ל"ד ד' וּבַחֲזָקָה רדיתם בפרך, כלומר בצאן החזקה והבריאה. בדניאל י' י"ט נמצא בקצת נוסחאות חֲזַק וְאֵמַץ, וכן קורין השבעים, הסורי והרומי; יתכן שמלת מַחֲזִיק בדה"ב ד' ה' אינו רק כבאור למלת יָכִיל, שהיה רשום בתחלה על הגליון.

Gn 41,57.47,20‖Jud 1,28 ‖ 2R 3, 26‖1Ch 21,4‖2Ch 26,15.

חָזְקוֹ *suff.* 2Ch 28,20.

חָזְקָה, חֲזָקָה *f.* 2R 14,5 ‖ Ez 3, 14‖2Ch 25,3.

וְחָזַקְתָּ *2 perf.* 1R 2,2

חֲזַקְתָּנִי *suff.* Jer 20,7.

חָזְקוּ *3 pl.* Jos 17,13‖1R 20,23‖ Mal 3,13.

וְחָזְקוּ 2S 16,21.

וְחָזַקְתֶּם *2 perf. pl.* Jos 23,6.

לְחָזְקָה *infin.* 2R 12,13.

לְחָזְקָהּ *suff.* Ez 30,21.

חֲזַק, חֲזֵק *imper.* Dt 12,23.31,7. 23‖Jos 1,6.7.9.18‖2S 10,12 ‖ Jes 41,6‖Hag 2,4‖Ps 27,14‖Dan 10, 19 ‖ Esr 10,4 ‖ 1Ch 19,13.22,13 (12).28,10.20‖2Ch 25,8.

חֲזַק, וַחֲזַק Hag 2,4²‖Dan 10,19.

חִזְקוּ *pl.* Dt 31,6‖Jos 10,25 ‖ 2S 13,28 ‖ Jes 35,4 ‖ Ps 31,25 ‖ 2Ch 15,7.19,11.32,7.

יֶחֱזַק *3 impf.* 1Ch 28,7.

וַיֶּחֱזַק, וַיְחַזֵּק Gn 41,56‖Ex 7,13. *22.8,15.9,35*‖1S 17,50‖2S 13,14. 18,9.24,4 ‖ 1R 16,22 ‖ 2R 25,3 ‖ Jes 39,1‖Jer 52,6 ‖ 2Ch 8,3.27 5.

וַיֶּחֱזַק Dan 11,5².

תֶּחֱזַק *f.* 2S 10,11‖1Ch 19,12.

וַתֶּחֱזַק Ex 12,33.

נֶחֱזַק *1 pl.* 1R 20,23.*25*.

תֶּחֱזְקוּ *2 pl.* Dt 11,8‖Esr 9,12.

יָחֲזְקוּ, יֶחֱזְקוּ *3 pl.* 2S 10,11 ‖ Jes 28,22‖1Ch 19,12‖2Ch 31,4.

תֶּחֱזַקְנָה *3 f.* Jud 7,11 ‖ 2S 2,7 ‖ Ez 22,14‖Zach 8,9.13.

חִזֵּק *Pi. 3 perf.* Ps 147,13.

חִזַּקְתִּנִי [תִּ] *2 perf. suff.* Dan 10,19.

חִזַּקְתִּי *1 perf.* Hos 7,15.

וְחִזַּקְתִּי Ex 14,4‖Ez 30,24.

חִזְּקוּ *3 pl.* Jud 9,24 ‖ 2R 12,7 ‖ Jer 5,3‖Esr 1,6.

וְחִזְּקוּ 2R 12,15‖Jer 23,14.

חִזַּקְתֶּם *2 pl.* Ez 34,4.

מְחַזֵּק *pt.* Ex 14,17.

מְחַזְּקִים *pl.* 2R 12,8.

חַזֵּק *inf. cs.* 2R 12,9.

לְחַזֵּק Jos 11,20‖2R 12,13.22,5.6‖ Esr 6,22 ‖ 1Ch 26,27 ‖ 2Ch 24,5. 12.34,8.

וּלְחַזֵּק Ez 13,22‖1Ch 29,12‖2Ch 34,10.

חַזֵּק *imper.* Dt 1,38 ‖ Nah 2,2 ‖ Neh 6,9.

וְחַזֵּקְנִי *suff.* Jud 16,28.

וְחַזְּקֵהוּ Dt 3,28‖2S 11,25.

חֲזָקִי, חֲזָקִי *f.* Jes 54,2 ‖ Nah 3, 14.

חֲזָקִי *pl.* Jes 35,3.

אֲחַזֵּק *1 impf.* Ex 4,21‖Ez 34,16.

אֲחַזְּקֶנּוּ *suff.* Jes 22,21.

תְּחַזֵּק *2 impf.* Job 4,3.

וַיְחַזֵּק *3 impf.* Ex 9,12.*10,20.27. 11,10.14,8* ‖ Jud 3,12 ‖ 1S 23,16‖ Jes 41,7 ‖ Neh 3,19 ‖ 2Ch 11,11. 32,5.

וַיְחַזְּקֵנִי *suff.* Dan 10,18.

וַיְחַזְּקֵהוּ Jes 41,7.

וַיְחַזְּקֵם 2Ch 11,12.26,9.29,3.35,2.

יְחַזְּקוּ *3 pl.* 2R 12,6‖Jes 33,23‖ Ps 64,6.

וַיְחַזְּקוּ Neh 2,18‖2Ch 11,17.

יַחַזְּקוּם *suff.* Jer 10,4.

וַיְחַזְּקוּם 2Ch 29,34.

הֶחֱזִיק *Hi. 3 perf.* Jud 7,8 ‖ Mich 7,18 ‖ Neh 3,4².*7.9.10.8.17. 8.10.12.*11.13.14.15.16.*21.23².24. 29.30.*20.29.30.*31*‖2Ch 26,8.

וְהֶחֱזִיק Dt 22,25 ‖ 2S 15,5 ‖ Dan 11,7.21.

הֶחֱזִיקוֹ *suff.* Mich 4,9.

הֶחֱזִיקָה *f.* Jer 49,24‖Ez 16,49.

וְהֶחֱזִיקָה Dt 25,11‖Prv 7,13.

הֶחֱזַקְתָּנִי [ךָ] *suff.* Jer 8,21.

הֶחֱזַקְתָּנוּ Jer 6,24.

הֶחֱזִיקָתְהוּ Jer 50,43.

וְהֶחֱזַקְתָּ *2 perf.* Lev 25,35.

הֶחֱזַקְתִּי *1 perf.* Jes 45,1 ‖ Job 27,6‖Neh 5,16.

וְהֶחֱזַקְתִּי 1S 17,35.

וְהֶחֱזַקְתִּי Ez 30,25.

הֶחֱזַקְתִּיךָ *suff.* Jes 41,9.

הֶחֱזִיקוּ *3 pl.* Jer 8,5.50,33‖Neh 3,5.6.17.18.22.27.28.32.

וְהֶחֱזִיקוּ Jes 4,1 ‖ Zach 8,23.14, 13.

מַחֲזִיק *pt.* Ex 9,2 ‖ Jes 41,13.51, 18 ‖ Prv 26,17 ‖ Job 2,3.9 ‖ 2Ch 4,5.

וּמַחֲזִיק 2S 3,29.

הַמַּחֲזִיק Jud 16,26.

לְמַחֲזִיק Dan 11,1.

וּמַחֲזִיקָהּ *suff.* Dan 11,6.

מַחֲזָקֶת *f.* Neh 4,11.

מַחֲזִיקִים *pl.* Neh 4,10.15.10,30.

וּמַחֲזִיקִים Jes 56,4.6.

לַמַּחֲזִיקִים Prv 3,18.

מַחֲזִיקֵי *cs.* Ez 27,9.*27.*

לְהַחֲזִיק *inf. cs.* 2R 15,19 ‖ Jes 64,6.

הַחֲזִיקֵי *suff.* Jer 31,32(31).

הַחֲזֵק *imper.* 2S 11,25‖Ps 35,2‖ Prv 4,13.

הַחֲזִיקִי *f.* Nah 3,14.

וְהַחֲזִיקִי Gn 21,18.

הַחֲזִיקוּ *pl.* Jer 51,12.

וְאֶחֱזֵק *1 impf.* Jes 42,6.

יַחֲזִיק *3 impf.* Jes 56,2 ‖ Job 8, 15.20.

יַחֲזֵק. Jes 27,5‖Job 18,9.

וַיַּחֲזֵק(־), וַיַּחֲזֵק Ex 4,4‖Jud 19, 4.25.29‖1S 15,27‖2S 1,11.13,11‖ 1R 1,50.*2,28*‖2R 2,12.

וַתַּחֲזֵק־, וַתַּחֲזֵק *3 f.* 2R 4,8.27.

יַחֲזִיקוּ, יַחֲזִיקוּ *3 pl.* Jer 6,23.50, 42‖Zach 8,23‖Dan 11,32.

וַיַּחֲזִיקוּ, וַיַּחֲזִיקוּ Gn 19,16‖Jud 7, 20‖2S 2,16‖1R 9,9‖2Ch 7,22.28, 15.

הִתְחַזֵּק *Hithp. 3 perf.* 2Ch 13, 7.15,8.23,1.25,11.

הִתְחַזַּקְתִּי *1 perf.* Dan 10,19 ‖ Esr 7,28.

וְהִתְחַזַּקְתֶּם *2 pl.* Nu 13,20.

מִתְחַזֵּק *pt.* 2S 3,6‖Dan 10,21.

הַמִּתְחַזְּקִים *pl.* 1Ch 11,10.

לְהִתְחַזֵּק *inf. cs.* 2Ch 13,8.16,9.

הִתְחַזֵּק *imper.* 1R 20,22.

הִתְחַזְּקוּ *pl.* 1S 4,9.

וַיִּתְחַזֵּק, וַ *3 impf.* Gn 48,2‖Jud 20,22‖1S 30,6‖2Ch 1,1.12,13.13, 21.17,1.21,4.27,6.32,5.

וְנִתְחַזֵּק *1 impf. pl.* 2S 10,12.

וְנִתְחַזְּקָה 1Ch 19,13.

יִתְחַזְּקוּ [יִתְחַזֵּקוּ] *3 pl.* Ez 7,13.

חָזָק

firmus, obfirmatus, durus; fortis, validus, potens, violentus; vehemens.

י״נ בישעיה מ׳ י׳ בְּחֹזֶק, וע׳ כ״ח ב׳.

Ex 10,19.19,16 ‖ Nu 13,31 ‖ Jos 14,11.17,18 ‖ 1R 17,17.18,2 ‖ Jes 28,2‖ Jer 31,11(10).50,34 ‖ Ez 3, 8.9‖Prv 23,11‖Job 5,15.

וְחָזָק 1R 19,11‖Am 2,14.

הֲחָזָק *interrog.* Nu 13,18.

בְּחָזֶק Jes 40,10.

מֶחָזָק Ps 35,10.

חֲזָקִים *pl.* Jud 18,26 ‖ Ez 3,8 ‖ Job 37,18.

חֲזִקֵי־ *cs.* Ez 3,7.

וְחֲזִקֵי־ Ez 2,4.

חֲזָקָה *f. sg.* Ex 3,19.6,1².13,9.32, 11‖Nu 20,20 ‖ Dt 4,34.5,15.*26,8.* 6,21.7,8.9,26 ‖ Jos 4,24 ‖ 1S 14, 52‖Jer 21,5.32,21 ‖ Ez 20,33.*34.* 26,17‖Ps 136,12‖Dan 9,15.

הַחֲזָקָה Dt 3,24.7,19.11,2.34,12 ‖ 2S 11,15‖1R 8,42 ‖ Ez 30,22.34, 16‖Neh 1,10‖2Ch 6,32.

וְהַחֲזָקָה Jes 27,1.

חָזֵק [חָזֵק]

adj. (verbal.) invalescens.

Ex 19,19‖2S 3,1.

חֵזְקִי [חֵזְקִי] *suff.*

robur, *auxilium.*

Ps 18,2.

חָזֵק Hag 2,22.

בְּחָזֵק Ex 13,3.14.*16.*

בְּחָזְקֵנוּ *suff.* Am 6,13.

בְּחֶזְקַת [חֶזְקַת] *cs.*

invalescere, fortem et potentem fieri; impetus.

Jes 8,11.

וּכְחָזְקָתוֹ *suff.* Dan 11,2‖2Ch 12, 1.26,16.

בְּחָזְקָה [חָזְקָה]

vis, vehementia.

Jud 4,3.8,1‖1S 2,16‖Jon 3,8.

וּבְחָזְקָה Ez 34,4.

———v. n. pr.———

חֲזִיר

porcus.

י״א שנקרא כן ע״ש עיניו הקטנות והצרות, שכן דוראת השרש בערבית (אמנם הערבים יקראו לו חֻנְזִיר); ואולי ע״ש שהוא חוזר ופונה כל נופו כשירצה להביט לצדדין.

Jes 66,3‖Ps 80,14‖Prv 11,22.

הַחֲזִיר Lev 11,7 ‖ Dt 14,8 ‖ Jes 65,4.66,17.

———v. n. pr.———

חָח

uncus, hamus; *annulus.*

מין תכשיט כפוף או ענול, ונקראו כן השלשלאות ותחבה לציד דגים (או למשוך בה את דבהמה). י״מ וילכדו אתר־מנשה בחחים (דה״ב ל״ג י״א) כשהתחבא בין החוחים (ע׳ ש״א י״ג ו׳), אך יתכן שהחים דם רתוקי הידים, ונאשתים דם כבלי הרגלים, או שתי נוסחאות יש כאן.

Ex 35,22.

חָחִי *suff.* 2R 19,28‖Jes 37,29.

חַחִים (v. חָחִיִּים *pl.*) K. *du.* Ez 29,4.

חַחִים *pl.* Ez 29,4.38,4.

בָּחַחִים Ez 19,4.9.

בַּחֹחִים (= בַּחַחִים) 2Ch 33,11.

———conf. חוֹחַ———

חָטָא

aberrare; peccare, reum fieri alicuius rei; *Pi.* peccatum luere, sacrificium expiatorium offerre, expiare, mundare; *Hi.* ad peccandum adducere, peccati reum facere, reum declarare, damnare; deerrare a scopo. *Hith.* expiare se, expiari; perturbari, consternari.

הוראתו ידועה. י״נ בהושע ח׳ י״א: היו לו מזבחות לַחֲטֹא וגו׳, כלומר המזבחות שלפנים היו לו לכפר על החטא נהפכו לו לחטאת. יונתן והשבעים קורין באיוב א׳ גם בפסוק כ״ב: לא־חטא איוב בִּשְׂפָתָיו. ע׳ הערה אל אֵיל א׳.

Ex 32,31.33 ‖ Lev 4,3.*28.35.5,6. 13. 19,22.* 23. 28. 5,5. 7. 10.11.16. 19,22‖Nu 6,11‖Jos 7,11 ‖ 1S 19, 4 ‖ 1R 14,16.*15,30.*16,19 ‖ 2R 21, 17‖ Jes 43,27 ‖ Ez 3,21.18,24.33, 16‖Job 1,22.2,10‖Neh 13,26.

חָטְאָה, חֲטֹאָה *f.* Jer 50,14‖Ez 16,51‖Thr 1,8.

וְחָטְאָה Lev 5,15.

וְחָטְאַת (al. תָּ) (?) Ex 5,16.

חָטָאתָ *2 perf.* Hos 10,9 ‖ Job 35,6.

חָטָאתִי *1 perf.* Gn 20,9 ‖ Ex 9, 27.10,16 ‖ Nu 22,34 ‖ Jos 7,20 ‖ Jud 11,27‖1S 15,24.30.24,12.26, 21 ‖ 2S 12,13.19,21.24,10.17‖1R 18,9‖2R 18,14‖Jer 2,35.37,18‖ Mich 7,9‖Ps 41,5.51,6‖Job 7,20. 10,14.33,27‖1Ch 21,8.17.

וְחָטָאתִי Gn 39,9.43,9.44,32‖Neh 6,13.

חָטְאוּ, חָטָאוּ *3 pl.* Gn 40,1‖Lev 4,14 ‖ 1R 8,50.14,22.15,13 ‖ 3R 17,7 ‖ Jer 33,8².50,7 ‖ Ez 37,23 ‖ Hos 4,7 ‖ Zeph 1,17 ‖ Ps 78,32 ‖ Job 1,5.8,4.24,19 ‖ Thr 5,7 ‖ Neh 9,29‖2Ch 6,39.

חָטָאתֶם *2 pl.* Ex 32,30‖Nu 32, 23‖Dt 9,16.18‖Jer 40,3.44,23.

וַחֲטָאתֶם Dt 20,18.

חָטָאנוּ *1 pl.* Nu 12,11.14,40.21, 7‖Dt 1,41 ‖ Jud 10,10.15‖1S 7,6. 12,10‖1R 8,47‖Jes 42,24‖ Jer 3, 25.8,14.14,7.20.16,10 ‖ Ps 106,6‖ Thr 5,16‖Dan 9,5.8.11.15 ‖ Neh 1,6‖2Ch 6,37.

חָטֵא, חוֹטֵא *pt.* Jes 1,4‖Prv 13, 22.14,21.19,2.20,2.

חֹטֵא Eccl 8,12.

וְחוֹטֵא Hab 2,10 ‖ Prv 11,31 ‖ Eccl 7,26.

וְחוֹטֵא Eccl 9,18.

וְהַחוֹטֵא Jes 65,20.

בְּחֹטֵא Eccl 9,2.

וְלַחוֹטֵא Eccl 2,26.

וְחֹטְאַי *suff.* Prv 8,36.

חֹטְאִים *pl.* 1S 14,33.

הַחֹטֶאת *f. sg.* Ez 18,4.*20.*

חָטוֹא *inf. cs.* Ez 3,21.

בְּחֶטְאָהּ (= בְּחֶטְאָה *suff.*?) Nu 15,28.

לַחֲטֹא Ex 9,34‖Lev 5,22‖ Hos 8, 11².13,2‖Ps 78,17‖Job 31,30.

מֵחֲטֹא, מֶחָטֹא 1S 12,23‖Ps 39,2.

מֶחָטוֹא־ K. מֶחָטוֹ־ Q. Gn 20,6

חָטֹאתוֹ *suff.* Ez 33,12.

אֶחֱטָא־ *1 impf.* Ps 119,11.

תֶּחֱטָא *2 impf.* 1S 19,5 ‖ Job 5, 24.

וַתֶּחֱטָא Ez 28,16.

יֶחֱטָא *3 impf.* Lev 4,3.22.5,23‖ Nu 16,22 ‖ Dt 19,15‖1S 2,25².19, 4‖1R 8,31.46‖Eccl 7,20 ‖ 2Ch 6, 22.36.

תֶּחֱטָא *3 f.* Lev 4,2.27.5,1.17.21 ‖ Nu 15,27 ‖ Ez 14,12.

וְנֶחֱטָא [נֶחֱטָא] *1 pl.* Jes 64,4.

תֶּחֱטָאוּ, תֶּחֱטָאוּ *2 pl.* Gn 42, 22 ‖ Ex 20,20 ‖ 1S 14,34 ‖ Ps 4,5.

יֶחֱטָאוּ־ *3 pl.* 1R 8,33.35.46 ‖ 2Ch 6,24.26.36.

וְחִטֵּא [חִטֵּא] *Pi. 3 perf.* Lev 14,52.

וְחִטְּאוֹ *suff.* Nu 19,19.

וְחִטֵּאת *2 perf.* Ex 29,36 ‖ Ez 43,20.45,18.

חִטְּאוּ *3 pl.* Ez 43,22.

וְחִטְּאוּ Ez 43,22.

הַמְחַטֵּא *pt.* Lev 6,19.

לְחַטֵּא *inf. cs.* Lev 14,49.

מְחַטֵּא Ez 43,23.

אֲחַטֶּנָּה [אֲחַטֵּנָּה] *1 impf. suff.* Gn 31,39.

תְּחַטְּאֵנִי [תְּחַטֵּא] *2 impf. suff.* Ps 51,9.

וַיְחַטֵּא *3 impf.* Lev 8,15.

וַיְחַטְּאֵהוּ *suff.* Lev 9,15.

וַיְחַטְּאוּ *3 pl.* 2Ch 29,24.

הֶחֱטִיא *Hi. 3 perf.* 1R 14,16. *15,30.* 15,26.*34.*16,26.22,53 ‖ 2R 3,3.*10,29.31.13,2.11.14,24.15,9. 18.24.28.23.15.*21,16.

הֶחֱטִי K., הֶחֱטִיא Q. 2R 13,6.

וְהֶחֱטִיאָם *suff.* 2R 17,21.

הֶחֱטִיאוּ *3 pl.* 1R 16,13 ‖ Neh 13,26.

מַחֲטִיאֵי [מַחֲטִיא] *pt. pl. cs.* Jes 29,21.

הַחֲטִי K., הַחֲטִיא Q. *inf. cs.* Jer 32,35.

לְהַחֲטִיא 1R 16,19.

לַחֲטִיא (= לְהַחֲטִיא) Eccl 5,5.

תַּחֲטִיא *2 impf.* Dt 24,4.

וַתַּחֲטֵא 1R 16,2.21,22.

יַחֲטֵא *3 impf.* Jud 20,16.

וַיַּחֲטֵא 2R 21,11.

יַחֲטִיאוּ *pl.* Ex 23,36.

יִתְחַטָּא [הִתְחַטָּא] *Hith. 3 impf.* Nu 19,12².13.20.31,23.

תִּתְחַטָּאוּ, תִּתְחַטְּאוּ *2 pl.* Nu 31,19.20.

יִתְחַטְּאוּ [יִתְחַטֵּאוּ] *3 pl.* Job 41,17.

וַיִּתְחַטְּאוּ Nu 8,21.

חֵטְא

peccatum, crimen; *poena peccati; calamitas.*

השכעים קורין במיכה ז׳ י״ט חטאתינו ח׳ חטאתם (ם = נו).

Lev 19,17.22,9 ‖ Nu 18,22.32 ‖ Dt 15,9.*23,22.24,15.*19,15.21,22.22, 26.23,23 ‖ Jes 31,7.53,12 ‖ Hos 12, 9 ‖ Thr 1,8.

וּבְחֵטְא Ps 51,7.

חֶטְאוֹ *suff.* Lev 24,15 ‖ Nu 9,13 ‖ Thr 3,39.

בְּחֶטְאוֹ Nu 27,3 ‖ Dt 24,16 ‖ 2R 14,6 ‖ 2Ch 25,4.

בְּחֶטְאָה (= בְּחֶטְאָהּ?) Nu 15,28.

חֶטְאָם Lev 20,20.

חֲטָאִים *pl.* Eccl 10,4.

חֲטָאַי *cs.* 2R 10,29.

וַחֲטָאַי Ez 23,49.

חֲטָאַי, חֲטָאָי *suff.* Gn 41,9 ‖ Jes 38,17.

מֵחֲטָאָי Ps 51,11.

בְּחַטָּאֵינוּ Dan 9,16.

כַּחֲטָאֵינוּ Ps 103,10.

חֲטָאֵיכֶם Jes 1,18.

חַטָּאוֹ Q. Thr 3,39.

חַטָּאָה

peccatum; sacrificium pro peccato.

Gn 20,9 ‖ Ez 32,21.30.31 ‖ 2R 17, 21 ‖ Ps 32,1.

וַחֲטָאָה Ps 40,7.

לַחֲטָאָה Ps 109,7.

חַטָּא [הַחַטָּאָה] *f.*

peccator; reus.

Am 9,8.

חַטָּאִים *pl. m.* Nu 32,4 ‖ 1R 1, 21 ‖ Jes 33,14 ‖ Ps 1,1.25,8.26,9. 104,35 ‖ Prv 1,10.13,21.

וְחַטָּאִים Gn 13,13 ‖ Jes 1,28 ‖ Ps 1,5.51,15.

הַחַטָּאִים Nu 17,3 ‖ 1S 15,18.

בַּחַטָּאִים Prv 23,16.

חַטָּאֵי *cs.* Am 9,10.

וְחַטָּאֶיהָ *suff.* Jes 13,9.

חַטָּאָה

peccatum; poena peccati.

Jes 5,18.

וְחַטָּאָה Ex 34,7.

חַטָּאת

aberratio, peccatum, peccandi consuetudo; sacrificium pro peccato oblatum; poena peccati.

בירמיה ט״ו י״ג נ״ל: ובכל־חטאתיך ובכל־גבוליך, ובי״ז ג׳ מפרסין יקורין: בחטאת בכל־חטאתיך.

Gn 4,7 ‖ Ex 29,14.36 ‖ Lev 4,24.*5, 9.5,*11.*12.*6,23.10,19.14,22.*15,15.* 31.15,30.16,9 ‖ Nu 8,7.12.12,11. 19,9.28,22.*29,22.28.31.34.38.*29, 5.*16.19.25.*11 ‖ Dt 19,15 ‖ Jes 30, 1 ‖ Ez 43,25.45,22 ‖ Mich 1,13 ‖ Prv 13,6.14,34.21,4.24,9 ‖ Dan 9, 24 ‖ Esr 8,35.

וְחַטָּאת Ez 45,23.

הַחַטָּאת Lev 4,8.14.20.25.*34.* 29. *33.*29. 5,9.6,18².8,2.14².9,8.10.15. 22.10,16.17.14,13.19.16,6.*11.*11. 15.25.27² ‖ Nu 19,17 ‖ 1S 14,38 ‖ Ez 43,21.45,17.19. 46,20 ‖ 2Ch 29,23.

וְהַחַטָּאת Ez 40,39.42,13.44,29 ‖ 2Ch 29,24.

בְּחַטָּאת Jer 17,3.

כַּחַטָּאת Lev 6,10.7,7.14,13 ‖ Ez 45,25.

לְחַטָּאת Lev 4,3.14.32.33.5,6.7. 11.9,2.3.12,6.8.16,3.5,23,19 ‖ Nu 6,11.14.7,16.*22.28.34.40.46.52. 58.64.70.76.82.*87.8,8.15,27.28, 15 ‖ 1R 12,30 ‖ Ez 43,19.22 ‖ Prv 10,16 ‖ 2Ch 29,21.

לְחַטָּת Nu 15,24.

לַחַטָּאת Lev 5,8.

וְלַחַטָּאת Lev 7,37.

חַטָּאת *cs.* Ex 30,10 ‖ Lev 4,21 ‖ Nu 29,11 ‖ 1S 2,17.15,23 ‖ Jer 17, 1 ‖ Hos 4,8.10,8 ‖ Mich 6,7 ‖ Zach 14,19 ‖ Ps 59,13.

וְחַטַּאת Zach 14,19 ‖ Ps 109,14 ‖ Dan 9,20.

לְחַטָּאת 1R 8,34.36.13,34 ‖ Zach 13,1 ‖ 2Ch 6,25.27.

מֵחַטַּאת Thr 4,6.

חַטָּאתִי *suff.* Gn 31,36 ‖ Ex 10, 17 ‖ 1S 15,25.20,1 ‖ Ps 32,5².38,4. 59,4 ‖ Job 14,16 ‖ Dan 9,20.

וְחַטָּאתִי Ps 51,5 ‖ Job 13,23.

וּלְחַטָּאתִי Job 10,6.

מֵחַטָּאתִי Ps 38,19 ‖ Prv 20,9 ‖ Job 35,3.

וּמֵחַטָּאתִי Ps 51,4.

חַטָּאתֵנוּ Jer 16,10.

וּלְחַטָּאתֵנוּ Ex 34,9.

חַטָּאתְךָ Lev 9,7 ‖ 2S 12,13.

וְחַטָּאתְךָ Jes 6,7.

חַטַּאתְכֶם Ex 32,30 ‖ Nu 32,23 ‖ Dt 9,18.21.

חַטָּאתוֹ Lev 4,3.23.*28.*28.*35.5,6. 13.19,22* ‖ Nu 6,16 ‖ Dt 9,27 ‖ Jes 27,9 ‖ Ez 18,21.33,16.44,27 ‖ Hos 13,12 ‖ Mich 3,8 ‖ Prv 5,22 ‖ Job 34,37 ‖ 2Ch 33,19.

וְחַטָּאתוֹ 2R 21,17.

בְּחַטָּאתוֹ Ez 3,20.

וּבְחַטָּאתוֹ 1R 15,26.34.16,19.26 ‖ Ez 18,24.

מֵחַטָּאתוֹ Lev 4,26.*5,6.10.*19,22 ‖ 2R 21,16 ‖ Ez 33,14.

חַטָּאתָם Ex 32,32.34 ‖ Lev 10, 19 ‖ Nu 5,7.18,9 ‖ Ps 85,3.

וְחַטָּאתָם Gn 18,20.50,17 ‖ Nu 15, 25 ‖ Jes 3,9 ‖ Jer 16,18.18,23 ‖ Neh 3,37.

לְחַטָּאתָם 2Ch 7,14.

וּלְחַטָּאתָם Jer 31,34(33).36,3.

מֵחַטָּאתָם 2Ch 6,26.

וּמֵחַטָּאתָם 1R 8,35.

חַטָּאוֹת *pl.* 2R 12,17 ‖ Dan 9,24.

וְחַטָּאוֹת Job 13,23.

וְלַחַטָּאוֹת Neh 10,34.

חַטֹּאת, חַטָּאוֹת *cs.* Nu 5,6 ‖ 1R 14,16.15,3.30.16,13 ‖ 2R 10,31.13, 2.11.*14,24.*15,18.28.17,22 ‖ Jer 50,20 ‖ Ez 18,14 ‖ Ps 25,7 ‖ Neh 1,6.

וְחַטֹּאוֹת 1R 16,13.

בְּחַטֹּאוֹת, בְּחַטָּאוֹת 1R 16,31 ‖ 2R 3,3.24,3.

וּבְחַטֹּאוֹת Mich 1,5.

מֵחַטֹּאוֹת, מֵחַטָּאוֹת 1R 13,6 ‖ 2R 15,9.*24* ‖ Thr 4,13.

חַטֹּאתַי [חַטֹּאתַי] *suff.* Ps 25,18.

חַטֹּאתֵינוּ, חַטֹּאתֵנוּ 1S 12,19 ‖ Ps 79,9 ‖ 2Ch 28,13.

וְחַטֹּאתֵינוּ, וְחַטֹּאתֵנוּ Jes 59, 12 ‖ Ez 33,10.

בְּחַטֹּאתֵינוּ Neh 9,37.

חַטֹּאתֶיךָ, חַטֹּאתֶיךָ Jes 44,22 ‖ Jer 15,13 ‖ Mich 6,13.

וְחַטֹּאתֶיךָ Jes 43,25.

בְּחַטֹּאתֶיךָ Jes 43,24.

חַטֹּאתֶיךָ, חַטֹּאתֶיךָ Jer 30,14. 15 ‖ Ez 16,51 ‖ Thr 4,22.

בְּחַטֹּאתֶיךָ Ez 16,52.

חַטֹּאתֵיכֶם Lev 16,30. 26,18. 24. 28 ‖ Ez 21,29 ‖ Am 5,12.

וְחַטֹּאתֵיכֶם Jes 59,2 ‖ Jer 5,25.

כְּחַטֹּאתֵיכֶם Lev 26,21.

וּלְחַטֹּאוֹתֵיכֶם Jos 24,19.

חַטֹּאתָיו Q., חַטֹּאתוֹ 1R 16,19 ‖ Ez 18,21.33,16.

חַטֹּאתֶיהָ Jes 40,2.

חַטֹּאתָם Lev 16,16.21.34 ‖ Nu 16, 26 ‖ Jes 58,1 ‖ Jer 14,10 ‖ Hos 8, 13.6,9 ‖ Mich 7,19.

בְּחַטֹּאתָם 1R 14,22.16,2.

חַטֹּאתֵיהֶם Neh 9,2.

v. chald.

חָטַב [מְחַטֵּב] *pt.*

caedere, scindere.

אח אל חָשַׁף, חָצַב וקָצַב, ובהשאל על המשוה הצבוע והמצויר בגוגין שונים ונראה כאלו הצוב, וכן בסורית; וי״ם חָטְבוֹת דמשלי מדרי״ל: המיבה אחת בעולם, כלומר מן החשוב והמובחר.

Dt 29,10.

לַחְטְבִים *pl.* 2Ch 2,9.

חֹטְבֵי *cs.* Jos 9,21.*27.*

וְחֹטְבֵי Jos 9,23.

כְּחֹטְבֵי Jer 46,22.

חָטְבוֹת [חָטוּב] *pt. pass. pl. f.* Prv 7,16.

לְחָטֵב *inf. cs.* Dt 19,5.

יַחְטְבוּ [יַחְטְבוּ] *3 impf. pl.* Ez 39,10.

מְחָטָבוֹת [חֲטַב] *Pu. pt. pl. f.* 144,12.

חִטָּה

triticum.

ברב לשונות בני שם בא בט״ן ת׳ הדגש והדוראה ארמדמת; ויש מחברין אותו עם הפעל חָנַט (ע״ש). חטים מַטּוֹת דדה״ב ב׳ ט׳ כמו — מַכֶּלֶת או חִטֵּי מִנִּית.

Dt 8,8.32,14 ‖ Jes 28,25 ‖ Joel 1, 11 ‖ Ps 81,17 ‖ Job 31,40.

וְהַחִטָּה Ex 9,32.

חִטִּים *pl.* Gn 30,14 ‖ Ex 29,2.34, 22 ‖ Jud 6,11.15,1 ‖ 1S 6,13.12, 17 ‖ 2S 4,6 ‖ 1R 5,25 ‖ Jer 12,13. 41,8 ‖ Ps 147,14 ‖ Cant 7,3 ‖ 1Ch 21,20 ‖ 2Ch 2,9.27,5.

חִטִּין Ez 4,9.

וְחִטִּים 2S 17,28.

הַחִטִּים Ez 45,13 ‖ Ruth 2,23 ‖ 2Ch 2,14.

וְהַחִטִּים 1Ch 21,23.

בְּחִטֵּי *cs.* 27,17.

v. ch. חִנְטִין

חָטַם [אֶחֱטָם־] *1 impf.*

capistare; domare; differre; prolongare.

פעל מן השל חֹטֶם באר״מית; לד״ק כמו אֶחְסָם־ (י״ת אֶקְנֵם לך, כמו אֶחְמֹל עָלֶיךָ, וי״נ אֶחְמֹל עָלֶיךָ.

Jes 48,9.

חָטַף [וְחָטַפְתֶּם] *2 perf. pl.*

rapere, diripere.

אח אל חָטַף, ומצוי בדרי״ל.

Jud 21,21.

לַחֲטוֹף *inf. cs.* Ps 10,9.

יַחְטֹף *3 impf.* Ps 10,9.

חֹטֶר

virga lenta, ramus; *metaph.* proles.

שכט ועקף, דוגמתו בארמית, סוריה, ערבית ואשורית.

Jes 11,1‖Prv 14,3.

חוד v. חִידָה

חָיָה

vivere, bene vivere, valere, vigere; vivum servari; vitam degere; reviviscere; convalescere, refocilare; *Pi.* vivifacere, vitam dare; facere, ut quis bene valeat; vivum servare; in vitam revocare, sanare, refocilare; *metaph.* instaurare; vivifacere. *Hi.* vivum servare, non interficere; morti eripere; in vitam revocare, vitae reddere; valetudini reddere, refocilare, reficere animum afflicti.

הוראתו ידועה, וע' הערה אל חוה. י"נ בהושע ו' ב' יְחַיֵּנוּ מִיּוֹמַיִם. ר"י הלוי נורס בעמוס ח' י"ד: וחי אֱלֹהֶיךָ; תְּחַיֵּנִי דאיוב ל"נ ד' מתרגמין השבעים תְּחַנֵּנִי, כלומר תלמדני, ובזכריה י' ט' קורין וְחִיוּ אֶת־בָּנֵיהֶם.

Eccl 6,6.

חַי, חָי Gn 5,5.11,12.14.25,7 ‖ 1S 20,31.

וְחַי 2S 12,22.

וָחַי, וָחָי Gn 3,22‖Ex 33,20‖Lev 18,5. 25,25‖Nu 21,8.9‖Dt 4,42.5, 21.19,4.5‖Jer 38,2 ‖ Ez 18,13.24. 20,11.*13.21*.47,9‖Neh 6,11.

וָחַי Lev 25,36.

וְחָיָה Jer 21,9.38,2 ‖ Ez 18,23.33, 11‖Esth 4,11‖Neh 9,29.

וְחָיְתָה *f.* Gn 12,13‖Jer 38,17.

וְחָיָה Ex 1,16.

וְחָיִיתָ, וְחָיִיתָ *2 perf.* Dt 30, 16‖Jer 38,17.

חָיוּ *3 pl.* Nu 14,38.

וְחָיוּ Nu 4,19‖Zach 10,9.

וְחָיִיתֶם *2 pl.* Ez 37,5.6.14.

חָיֹה *inf. abs.* 2R 8,10.*14* ‖ Ez 18,9.17.19.21.33,13.

חָיוֹ Ez 3,21.18,28.*33,15*.33,16.

לְחִיּוֹת *cs.* Ez 33,12.

חַיּוֹתָם *suff.* Jos 5,8.

וְחִיֵּה [חָיָה] *imper.* Gn 20,7‖Prv 4,4.*7,2*.

וְחָיוּ *pl.* Gn 42,18‖2R 18,32‖Jer 27,12.17 ‖ Ez 18,32 ‖ Am 5,4.6 ‖ Prv 9,6.

חַיֵּי *f. sg.* Ez 16,6².

אֶחְיֶה *1 impf.* 2R 1,2 ‖ Ps 118, 17.119,17‖Job 7,16.

הַאֶחְיֶה *interrog.* 2R 8,8.*9*.

וְאֶחְיֶה Ps 119,77.116.144.

תִּחְיֶה *2 impf.* Gn 27,40‖Dt 16, 20.30,19 ‖ 2R 8,10.*14*.20,1 ‖ Jes 38,1‖Zach 13,3.

תִּחְיִי *f.* 2R 4,7.

יִחְיֶה *3 impf.* Gn 17,18.31,32 ‖ Ex 19,13‖Nu 24,23‖Dt 8,3² ‖ 2S 1,10‖2R 10,19 ‖ Ez 3,21.18,9.13. 17.19.21.28.*33,15*.22.33,13.16.19. 47,9‖Hab 2,4 ‖ Ps 89,49‖Prv 15, 27‖Eccl 6,3.11,8‖Neh 2,3.

הֲיִחְיֶה *interrog.* Job 14,14.

יְחִי Dt 33,6‖1S 10,24‖2S 16,16²‖ 1R 1,25.31.34.*39* ‖ 2R 11,12 ‖ Ps 22,27‖2Ch 23,11.

וְיִחִי, וַיְחִי Jes 38,21‖Ps 49,10.69, 33.72,15.

וַיְחִי, וַיִּחִי Gn 5,3.6.7.9.10.12.13. 15.16.18.19.21.25.26.28.30. 9,28. 11,11.13.15.16.17.18.19.20.21.22. 23.24.25.26.47,28.50,22‖Dt 4,33. 5,23 ‖ Jud 15,19 ‖ 1R 17,22 ‖ 2R 13,21.14,17.20,7 ‖ Jes 38,9 ‖ Job 42,16‖2Ch 25,25.

תִּחְיֶה *3 f.* Jos 6,17.

תִּחִי־ 1R 20,32‖Ps 119,175.

וּתְחִי Gn 19,20‖Jes 55,3 ‖ Jer 38, 20.

וַתְּחִי Gn 45,27.

נִחְיֶה *1 pl.* 2R 7,4 ‖ Ez 33,10 ‖ Thr 4,20.

וְנִחְיֶה Gn 42,2.*43*,8.47,19 ‖ Hos 6,2‖Neh 5,2.

תִּחְיוּ *2 pl.* Dt 4,1‖Jer 35,7‖Am 5,14.

תִּחְיוּן Dt 5,30.8,1.

יִחְיוּ *3 pl.* Jos 9,21 ‖ Jes 26,14. 19.38,16 ‖ Ez 20,25 ‖ Zach 1,5 ‖ Job 21,7.

וְיִחְיוּ Ez 37,9.

וַיִּחְיוּ Ez 37,10.

תִּחְיֶינָה *f.* Ez 13,19.

הֲתִחְיֶינָה *interrog.* Ez 37,3.

חִיָּה *Pi. 3 perf.* Ps 22,30.

חִיִּתָנִי [חִיִּיתָנִי] *f. suff.* Ps 119,50.

חִיִּיתָנִי, חִיִּיתָנִי *2 perf. suff.* Ps 30,4.119,93.

חָיוּ *3 pl.* Jud 21,14.

הֲחִיִּיתֶם *2 pl. interr.* Nu 31,15.

מְחַיֶּה *pt.* Neh 9,6.

וּמְחַיֶּה 1S 2,6.

לְחַיּוֹת *inf. cs.* Gn 7,3.

וּלְחַיּוֹת Ez 13,19.

לְחַיֹּתֶנוּ *suff.* Dt 6,24.

לְחַיֹּתוֹ Ez 3,18.

לְחַיּוֹתָם Jos 9,15.

וּלְחַיּוֹתָם Ps 33,19.

חַיֶּנִי [חַיֵּה] *imper. suff.* Ps 119,25. 37.40.88.107.149.154.156,159.

חַיֵּיהוּ Hab 3,2.

אֶחְיֶה *1 impf.* Jer 49,11.

וַאֲחַיֶּה Dt 32,39.

תְּחַיֶּה *2 impf.* Ex 22,17‖Dt 20, 16.

תְּחַיֶּנִי *suff.* Ps 71,20.138,7.143, 11.

תְּחַיֵּנוּ Ps 71,20.80,19.85,7.

יְחַיֶּה *3 impf.* 1S 27,9.11‖1R 20, 31 ‖ Jes 7,21 ‖ Ez 18,27 ‖ Job 36, 6‖1Ch 11,8.

יְחַיֵּנוּ *suff.* Hos 6,2.

יְחַיֶּהוּ Ps 41,3.

וַיְחַיֶּהָ 2S 12,3.

תְּחַיֶּה *f.* Eccl 7,12.

תְּחַיֶּנִי *suff.* Job 33,4.

נְחַיֶּה *1 pl.* Gn 19,32.*34*‖1R 18,5.

תְּחַיּוּן *2 pl.* Ex 1,22.

יְחַיּוּ *3 pl.* Gn 12,12‖Hos 14,8.

הֲיִחְיוּ *interrog.* Neh 3,34.

יְחַיֵּנוּ *suff.* 2R 7,4.

תְּחַיֶּינָה *2 pl. f.* Ez 13,18.

וַתְּחַיֵּין Ex 1,17.*18*. (v. 17 *3 pl.*)

הֶחֱיָה *Hi. 3 perf.* Jos 6,25.14, 10‖2R 8,1.*5*.5².

הֶחֱיֵיתִי *1 perf.* Nu 22,33.

הֶחֱיִיתָנוּ *2 perf. suff.* Gn 47,25.

הֶחֱיִיתֶם *2 pl.* Jud 8,19.

וְהֶחֱיִיתֶם Jos 2,13.

וְהַחֲיָה *inf.* (al. *imper.*) Jos 9,20.

לְהַחֲיוֹת, לְהַחֲיֹת Gn 6,19.20.19, 19.50,20‖2S 8,2‖Jes 57,15.

וּלְהַחֲיוֹת Gn 45,7‖2R 5,7‖Jes 57, 15.

לְהַחֲיֹתוֹ *suff.* Ez 13,22.

וְהַחֲיֵנִי [הַחֲיֵה] *imper. suff.* Jes 38,16.

הַחַיִּו *pl.* Nu 31,18.

חָיוֹת *pl.* [חָיָה]

vividus, robustus, validus; *tradit.* obstetrix.

ע"מ דָּוָה, נָבָה. והטעם כח חיים הרבה יש להן (ראב"ע), וי"ת חכימין כבדרד"ל אשה חכמה, ובלשון צרפת sage-femme (והרד"נ ר"נ אולער העיר על מליצתם: איזה חכם הרואה את הנולדו).

Ex 1,19.

חַיָּה

viva, reviviscens; bestia, animal; *agmen hominum;* vita, vigor; vis vitalis, anima.

המורי קורא בראשית א' כ"ו ובכל־חַיַּת הארץ. חַיַּת פלשתים כמו חַיָּה. למדנאי וְחַיַּת דאיוב ל"ט ט"ו נקוד על י"ד.

Gn 1,20. 24.28. 30. 2,7. 19. 9,5. 12. 15.*16*.37,20.*33* ‖ Lev 5,2.17,13. 26,6 ‖ Ez 14,15.34,25.47,9 ‖ Job 37,8.

הַחַיָּה Gn 1,21. 7,14. 8,1. 17. 19. 9, 10‖Lev 11,2.10.27.46. 11,47²‖Ez 1,20.*21*.22.10,15.*20*.17.14,15 ‖ Ps 148,10.

וְחַיָּה Ez 5,17.14,21.

וּבְחַיָּה Gn 7,21.

לְחַיָּה 2S 23,11 ‖ Jes 46,1 ‖ Ez 33, 27‖Zeph 2,19.

וְלַחַיָּה Lev 25,7.

חַיַּת *cs.* Gn 1,25.30. 2,19. 20. 3,1. 14.9,2.10²‖Ex 23,11.29 ‖ Lev 26, 22‖Dt 7,22 ‖ 2S 21,10 ‖ 2R 14,9‖ Jes 43,20. 57,10 ‖ Jer 12,9.27,6. 28,14 ‖ Ez 31,6.13.32,4.34,5.*8*.39, 17 ‖ Hos 2,14.20.13,8 ‖ Ps 68,31. 74,19‖Job 40,20‖2Ch 25,18.

וְחַיַּת 2S 23,13 ‖ Ez 34,28.38,20. 39,4‖Job 5,23.38,39.39,15.

בְּחַיַּת Hos 4,3.

לְחַיַּת Ez 29,5‖Ps 74,19.

וּלְחַיַּת 1S 17,46.

וּמֵחַיַּת Job 5,22.

חַיָּתוֹ Jes 56,9²‖Zeph 2,14‖Ps 50, 10.104,11.20.

וְחַיָּתוֹ־ Gn 1,24.

לְחַיָּתוֹ־ Ps 79,2.

חַיָּתִי *suff.* Ps 143,3.

חַיָּתוֹ Ez 7,13‖Job 33,20.

וְחַיָּתוֹ Jes 40,16‖Job 33,18.22.28.

חַיָּתְךָ Ps 68,11.

חַיָּתָם Nu 35,3‖Ez 7,13.

וְחַיָּתָם Ps 78,50‖Job 36,14.

חַיּוֹת *pl.* Jes 35,9‖Ez 1,5‖Ps 104, 25‖Dan 8,4.

הַחַיּוֹת Ez 1,13².15².19².3,13.

וְהַחַיּוֹת Ez 1,14.

חַי, חָי

vivus, vivens; de carne cruda, de aqua viva, i. e. fluente.

י"נ בש"א כ"ה ו': ואמרתם כה לְאָחִי, והירונימוס קורא לְאָחִי.

Gn 3,20.8,21. 9,3. 25,6.43,7.27.28. 45,3.26.28.46,30 ‖ Lev 13,10.14. 16,10 ‖ Nu 14,21.28 ‖ Dt 31,27. 32,40 ‖ Jos 3,10.8,23 ‖ Jud 8,19 ‖ 1S 2,15.14,39. 45. 15,8. 19,6. 20,3. 14.21.25,26.34.26,10.16.28,10.29, 6 ‖ 2S 2,27.4,9.12,5.18.21.22.14, 11.15,21.18,14.19,7.22,47.23,20 ‖ 1R 1,29. 2,24.12,6. 17,1.12. 23.18, 10.15‖20,32.21,15.22,14‖ 2R 2,2. *4.6.4,30*.3,14.5,16.20.19,4.16‖Jes 37,4.17.38,19.49,18 ‖ Jer 4,2.5,2. 12,16. 16,14.*15.23,7.8*. 22,24. 38, 16.44,26.46,18‖Ez 5,11.*14,16.18. 20.16,48.17,16.18,3.20,31.33.33, 11.34,8.35,6.11*. 17,19. 20,3. 33, 27 ‖ Hos 2,1.4,15 ‖ Zeph 2,9 ‖ Ps 18,47. 42,3. 58,10. 84,3.143,2.145, 16 ‖ Job 12,10.19,25.27,2.28,21. 30,23 ‖ Ruth 3,13 ‖ Thr 3,39 ‖ Eccl 9,4‖2Ch 10,6.18,13.

חָיִי, הָחָי, הַחַי Gn 6,19‖Ex 21, 35 ‖ Lev 13,15².16.16,20.21 ‖ 1R 3,22.22.*23*.23.25.26.26.*27*.

וְהַחַי Eccl 7,2.

לְחַי 1S 25,6.

חַי *cs.* Gn 42,15.16 ‖ 1S 1,26.17, 55‖2S 14,19‖Am 8,14.

וְחַי 1S 20,3.25,26 ‖ 2S 11,11.15, 21‖2R 2,2.*4.6.4,30*‖Am 8,14.

בְּחַי Dan 12,7.

חַיִּים *pl.* Gn 26,19 ‖ Ex 4,18.22, 3 ‖ Lev 14,5.*50*.15,13 ‖ Nu 16,30. 33.19,17 ‖ Dt 4,4.10.5,3.23.12,1. *31,13* ‖ 1S 17,26.*36* ‖ 1R 8,40.20, 18² ‖ 2R 7,12.10,14 ‖ Jes 53,8 ‖ Jer 2,13. 10,10. 11,19. 17,13. 23, 36 ‖ Ez 26,20. 32,23.24.25.26.27. 32‖Zach 14,8 ‖ Ps 27,13.52,7.55, 16.69,29.124,3 ‖ Prv 1,12 ‖ Cant 4,15 ‖ Eccl 4,2.10,19 ‖ 2Ch 6,31. 25,12.

הַחַיִּים Lev 14,6.51.52 ‖ Nu 17, 13‖1S 25,29‖Jes 8,20.38,11 ‖ Ps 56,14.116,9.142,6‖ Job 28,13.33, 30‖ Ruth 2,20‖Eccl 4,2,15.6,8.9, 4.5.

חַיָּה *f.* Gn 18,14‖2R 4,16.*17*.

הַחַיָּה Lev 14,6².7.*53*.51.52.

חַיּוֹת *pl.* Lev 14,4.

חַיִּים *pl. abstr.*

vita; victus, recreatio, prosperitas, salus, felicitas.

י"נ בתהלים ל"ח כ': ואיבי חִנָּם עצמו, ומקביל יפה אל שנאי שקר.

Gn 2,7.6,17.7,15.22.27,46‖ Ps 16. 10.21,5. 30,6.34,13. 36,10. 38,20. 133,3 ‖ Prv 2,19.3,2.18.22.4,10, 22.23.5,6.6,23.8,35.9,11.10,11.11, 30.12,28.13,12.14.14,27.15,4.24.

31.16,15.22.21,21 ‖ Job 10,12 ‖ Eccl 9,9.

וְחַיִּים Prv 18,21.22,4.27,27 ‖ Job 3,20.

הַחַיִּים Gn 2,9.3,22.24 ‖ Dt 30,15. 19‖Jer 21,8 ‖ Ez 33,15‖Mal 2,5‖ Eccl 2,17.

בְּחַיִּים Dt 30,19 ‖ Ez 7,13‖Ps 17, 14.66,9‖Eccl 6,12.9,9.

בְּחַיָּיִן Job 24,22.

לְחַיִּים 1S 15,21‖Prv 10,16.17.11, 19.19,23.

לַחַיִּים Jes 4,3.

מֵחַיִּים Jer 8,3‖Ps 63,4.

חַיֵּי *cs.* Gn 23,1². 25,7. 17. 47,9 ‖ Ex 6,16.18.20 ‖ Jes 38,16 ‖ Prv 14,30‖Eccl 6,12.9,9.

לְחַיֵּי Gn 7,11‖Dan 12,2.

חַיֵּי, חַיַּי *suff.* Gn 47,9‖1S 18,18‖ 2S 19,35 ‖ Jes 38,12‖Jon 2,7‖Ps 7,6.23,6.26,9.27,1.4.31,11.42,9.64, 2‖Job 7,7.9,21‖Thr 3,53.58.

וְחַיַּי Ps 88,4.

בְּחַיַּי, בְּחַיֵּי Gn 27,46 ‖ Ps 63,5. 104,33.146,2‖Job 10,1.

מֵחַיָּי Jon 4,3.8.

חַיֵּינוּ Jes 38,20.

חַיֶּיךָ, חַיָּיךְ Gn 3,14.17.47,8 ‖ Dt 4,9.6,2.16,3,28,66.30,6.20 ‖ Jos 1, 5‖2S 11,11‖Ps 128,5‖Prv 4,13.

בְּחַיֶּיךָ Dt 28,66.

חַיָּיכִי [חַיָּיכִי] Ps 103,4.

חַיֵּיכֶם Dt 32,47.

חַיָּיו, חַיָּיו Gn 47,28 ‖ Dt 17,19 ‖ Jos 4,14 ‖ 1S 1,11.7,15 ‖ 1R 5,1. 11,34.15,5.6 ‖ 2R 25,29.30 ‖ Jer 52,33.34‖Eccl 5,17.19.8,15.

בְּחַיָּיו (K.), בְּחַיָּיו Jud 16,30 ‖ 2S 18,18‖Ps 49,19‖Eccl 3,12.

חַיָּיהָ Prv 31,12.

בְּחַיָּיהָ Lev 18,18.

חַיֵּיהֶם Ex 1,14‖Eccl 2,3.

בְּחַיֵּיהֶם 2S 1,23‖Eccl 9,3.

חַיּוּת

vita.

שם המפשט, וי״נ אַלְמָנוֹת חַיּוּת.

2S 20,3.

מִחְיָה

vitae conservatio, victus; vivum quid; caro viva s. cruda; plaga, nota in cute.

Jud 6,4‖Esr 9,8.9‖2Ch 14,12.

לְמִחְיָה Gn 45,5.

מִחְיַת *cs.* Lev 13,24.

וּמִחְיַת Lev 13,10.

וּמִחְיָתְךָ [מִחְיָתְךָ] *suff.* Jud 17,10.

—יְחִ׳, חִיאֵל v. ch. et n. pr.—

חִיל] יָחִיל *3 impf.*

firmum esse, corroborare, prospere cedere (a חַיִל).

פעל נגזר מן השם חַיִל, ויש מחברין אותו עם חול.

Job 20,21.

יָחִילוּ *3 pl.* Ps 10,5.

חַיִל, חֵיל

vis; robur arboris; *fructus*; fortitudo bellica, copiae, exercitus; *poët.* expeditio bellica; opes, bona, divitiae; virtus, probitas.

יונתן קורא ביחזקאל כ״ז י״א וְקָל־חוּלְךָ, וי״נ בְּחִילְךָ (ויתכן לתרגמו מן חַל והומה); רש״ל גודש וַחֲיָלָם, ור׳ יוסף הלוי גורס: מִנֵּי אֲרָעָא וְחִלְּדָ (Cilicien). בדפוסים ישנים הנוסחא בהו״א ט׳ י״ג גבורי חַיִל וגמר עליו לית דסמיך, וכן משמע מדברי הראב״ע במאזנים.

Gn 47,6‖Ex 18,21.25‖Nu 24,18‖ Dt 3,18.8,18‖ Jud 3,29.11,1.18,2. 20,44.*46* ‖ 1S 2,4.9,1.14,48.52.16, 18.18,17.31,12 ‖ 2S 2,7.11,16.13, 28. 17,10². 22,33.40. 23,20.24,9 ‖ 1R 1,42.52.11,28.20,25‖ 2R 2,16. 5,1.6,15.7,6 ‖ Jes 5,22.43,17 ‖ Jer 48,14 ‖ Ez 28,4.37,10 ‖ Nah 2,4 ‖ Ps 18,33.40. 33,16. 60,14. *108,14.* 62,11.73,12.76,6.84,8.118,15.*16* ‖ Prv 12,4.31,10.29‖ Job 20,15.21, 7‖Ruth 2,1.3,11.4,11 ‖ Esr 8,22‖ Neh 2,9.11,6.14 ‖ 1Ch 5,24.7,2.9. 8,40. 10,12. 11,22. 12,21 (22). 25 (26).29(30). 30(31). 26,6.7.8.9.30. *32*.31.28,1 ‖ 2Ch 13,3.14,7².17,2. 13.14.16.17. 24,24. 25,6. 26,11.12. 13.17.28,6.32,21.33,14.

וְחַיִל 2R 6,14‖Ez 38,15.

הַחַיִל, הַחָיִל Nu 31,14‖Dt 8,17‖ Jos 1,14. 6,2.8,3.10,7 ‖ Jud 6,12. 21,10 ‖ 1S 10,26 ‖ 2S 24,2.4² ‖ 2R 9,5.11,15. 15,20. 24,14.16 ‖ Eccl 12,3 ‖ Dan 11,7 ‖ 1Ch 12,8(9) ‖ 2Ch 23,14.

וְהַחַיִל 1S 17,20‖1R 20,19.

בְּחַיִל 1R 10,2‖Jer 46,22 ‖ Ez 17, 17 ‖ Zach 4,6 ‖ Dan 11,13.25² ‖ 2Ch 9,1.13,3.14,8.

כַּחַיִל 1R 20,25.

לְחַיִל 2Ch 16,8.

מֵחַיִל Ps 84,8.

חַיִל *cs.* Ex 14,28‖2S 8,9‖ 2R 25, 5.10 ‖ Jes 8,4.60,5.11.61,6 ‖ Jer 32,2.34,21.35,11².37,7. 10.11².38, 3.39,5.*52*,8.46,2.52,14‖Nah 3,8 ‖ Zach 14,14 ‖ Prv 13,22 ‖ Esth 1, 3.8,11 ‖ 1Ch 9,13.18,9.20,1 ‖ 2Ch 16,7.24,23‖2Ch 24,24.26,13.

וְחַיִל Jer 34,7.37,5‖Neh 3,34.

בְּחַיִל 2R 18,17‖Jes 36,2.

כְּחַיִל Job 20,18.

לְחַיִל Dt 11,4‖Jes 10,14.

חֵילִי *suff.* Joel 2,25 ‖ Hab 3,19‖ Job 31,25.

חֵילָךְ, חֵילֵךְ Jer 15,13. 17,3 ‖ Ez 28,5‖Ps 110,3‖Prv 31,3.

חֵילֵךְ Ez 26,12.

וְחֵילֵךְ Ez 27,11.

בְּחֵילֵךְ, בְּחֵילָךְ Ez 28,5‖Ps 59,12.

בְּחֵילֵךְ Ez 27,10‖Ps 122,7.

חֵילוֹ Ex 14,4.*17* ‖ Dt 33,11 ‖ 1R 20,1‖2R 25,1.5‖Jer 34,1.39,1.52, 4.8 ‖ Ez 29,18.32,31 ‖ Joel 2,11 ‖ Ob 11‖Ps 33,17‖Job 15,29.

וְחֵילוֹ Ex 14,9‖15,4 ‖ Ps 136,15 ‖ Dan 11,26.

בְּחֵילוֹ Ob 13.

לְחֵילוֹ Ez 29,19.

וּלְחֵילוֹ Ez 29,18.

חֵילָהּ Zach 9,4.

חֵילָם Gn 34,29‖Nu 31,9 ‖ Joel 2, 22 ‖ Zeph 1,13‖Ps 49,7.11 ‖ Job 5,5.

וְחַיְלָם Mich 4,13.

חֵילִים *pl.* Dan 11,10‖ 1Ch 7,5.7. 11.40.

וְחֵילִים Eccl 10,10.

הַחֵילִים 1R 15,20 ‖ 2R 25,23.26‖ Jer 40,7. 13. 41,11. *16*. 13. 42,1. 8. 43,4.5‖1Ch 11,26‖2Ch 16,4.

חֵילֵיהֶם *suff.* Jes 30,6.

חֲלֹל כָּאִים (Ps 10,10 Q.) v. חַלְלָה

חֵיל, חֵל

munitio, antemurale; circumvallatio.

נרדף אל חומה, ובדרו״ל הל וחומה שורא ובר שורא. גלות חַל פו׳ ראב״ע בשם ר׳ מרינוס שנלו מן החומה שהיו בה, ובשם ר׳ משה מלשון תחלה, וכן תרגמו השבעים, אך לדרד״ק הוא כמו חיל, וכת״י עַמָּא, ול״נ חַלָּק, וכן במ״א כ״א כ״ג בחלק יזרעאל (ע׳ מ״ב ט׳ י׳, ל״ו ול״ז). יונתן, השבעים והטורי קורין בתהלים מ״ח י״ד לחילה מפיק ה״א.

Nah 3,8‖Thr 2,8.

וָחֵל Jes 26,1.

הַחֵל Ob 20.

בְּחַל 1R 21,23.

בַּחֵל 2S 20,15.

בְּחֵילֵךְ *suff.* Ps 122,7.

חֵילָהּ Zach 9,4.

לְחֵילָהּ (= לְחֵילָהּ) Ps 48,14.

בֶּן־חַיִל, אֲבִיחַיִל v. ch. et n. pr.

חוּץ v. חַיִץ, חַן v. חִין, חוּל v. חִיל

חֵיק

sinus; sinus vestis, currûs, altaris.

הוראתו ידועה, וקרוב אל חקה וחקק.

1R 22,35 ‖ Jer 32,18 ‖ Prv 5,20 ‖ Thr 2,12.

וְחֵיק Ez 43,13.

וְהַחֵיק Ez 43,17.

בַּחֵק, בְּחֵק Prv 16,33.21,14.

בְּחֵיק Eccl 7,9.

מֵחֵק Prv 17,23.

וּמֵחֵיק Ez 43,14.

חֵיקִי *suff.* Ps 35,13.

בְּחֵיקִי 1R 3,20‖Ps 89,5 ‖ Job 19, 27.

חֹזְקָהּ K., חֵיקָהּ Q Ps 74,11.

חַיֶּיךָ Ex 4,7‖Dt 13,7 ‖ Mich 7,5.

בְּחַיֶּיךָ Gn 16,5 ‖ Ex 4,6 ‖ Nu 11, 12‖2S 12,8‖1R 1,2.

חַיָּיו Ex 4,7‖Dt 28,54.

בְּחַיָּיו Ex 4,6‖Prv 6,27.

וּבְחַיָּיו 2S 12,3‖Jes 40,11.

מֵחַיָּיו Ex 4,7.

חַיֶּיהָ Dt 28,56.

בְּחַיֶּיהָ 1R 3,20‖Ruth 4,16.

מֵחַיֶּיהָ 1R 17,19.

חַיֵּיקֶם Jer 65,6.65,7‖Ps 79,12.

—חוּשׁ v. חִישׁ—

חֵךְ] וְחֵךְ

palatum, interna pars oris, fauces.

לד״ק שרשו חָכַךְ ולדרד״ק בשם אביו שרשו חָנַךְ כבערבות ובסורית, ע״כ הובא בסדר דא״ב.

Job 12,11.34,3.

חִכִּי *suff.* Prv 8,7 ‖ Job 6,30.31, 30.

בְּחִכִּי Job 33,2.

לְחִכִּי Ps 119,103.137,6‖Cant 2,3.

חִכֵּךְ, חִכֵּךְ Ez 3,26‖Hos 8,1‖Prv 24,13.

וְחִכֵּךְ Cant 7,10.

חִכּוֹ Job 20,13 ‖ Cant 5,16 ‖ Thr 4,4.

חִכָּהּ Prv 5,3.

לְחִכָּם Job 29,2.

חַכָּה

hamus.

חָח לצוד בו דגים, ויש מחברין לזה גם וכַחֲצִי איש גדודים דהושע, ולפ״ז אולי יש לגרוס דָּגִים ת׳ גדודים, והשבעים קורין: לְחֵךְ [פה] איש גְּדוּדִים (פיראטע)!! ואולי יש לפרש יַחַם דתהלים ק״ה כ״ב מן השם חַכָּה עם מ״ם הכנוי, ומקביל אל לָאָר.

Jes 19,8.

בְּחַכָּה Hab 1,15‖Job 40,25.

חָכָה] חוֹכֵי *pt. pl. cs.*

exspectare.

לשון המתנה ויחול.

Jes 30,18.

חִכָּה *Pi. 3 perf.* Job 32,4.

חִכְּתָה *f.* Ps 33,20.

וְחִכִּיתִי *1 perf.* Jes 8,17.

חִכּוּ *3 pl.* Ps 106,13.

וְחִכִּינוּ *1 pl.* 2R 7,9.

הַמְחַכֶּה [מְחַכֶּה *pt.* Dan 12,12.

לְמְחַכֶּה־ *cs.* Jes 64,3.

הַמְחַכִּים *pl.* Job 3,21.

וּכְחַכִּי [וּכְחַכֵּה (= וּכְחַכֵּה) *inf. cs.* Hos 6,9.

חַכֵּה־ *imper.* Hab 2,3.

חַכּוּ־ *pl.* Zeph 3,8.

תְּחַכֶּה *2 impf.* 2R 9,3.

יְחַכֶּה *3 impf.* Jes 30,18.

—cf. n. pr. חַכְלִילִיָּה—

חַכְלִילִי *cs.* [חַכְלִיל

caligans.

עניני אדמדם, ובערבית הוּם (דונקעל, טריב). ולד״ק מן חָכַל בדפך אתן.

Gn 49,12.

חַכְלִילוּת

caligatio oculorum.

Prv 23,29.

חָכַם

sapere, sapientem esse et fieri, sapienter agere; *Hith.* sapientem, callidum se agere, callide decipere.

בערבית הוראתו היות עב ואמיץ (ריכט, סָאליד) וקשאל על כשרון הנפש, כבשאר הלשונות, ולד״ק עיקר שרשו חַד, וכמו שנאמר טַעַם על השכל ויושר ההנהגה. יונתן קורא בתהלים ק״ה כ״ב: וּמְזַקְנָיו יְחַכֵּם, כלומר יותר מדם.

Prv 23,15.

חָכְמָה *3 perf. f.* Zach 9,2.

חָכַמְתָּ *2 perf.* Prv 9,12.

חָכַמְתִּי *1 perf.* Eccl 2,15.

וְשֶׁחָכַמְתִּי Eccl 2,19.

חָכְמוּ *3 pl.* Dt 32,29.

חָכַם *imper.* Prv 27,11.

וַחֲכָם Prv 6,6.13,20.23,19.

וַחֲכָמוּ *pl.* Prv 8,33.

אָחְכְּמָה [וָאָחְכְּמָה] *1 impf.* Eccl 7,23.

תָּחְכַּם *2 impf.* Prv 19,20.

יָחְכַּם, יָחְכַּם־ *3 impf.* Prv 13, 20.20,1.21,11.

וַיַּחְכַּם 1R 5,11.

וַיַּחְכַּם Prv 9,9.

יָחְכְּמוּ [וַיַּחְכְּמוּ] *3 pl.* Job 32,9.

יְחַכֵּם [חִכֵּם] *Pi. 3 impf.* Ps 105,22.

יְחַכְּמֵנִי *suff.* Job 35,11.

תְּחַכְּמֵנִי *3 impf.f.suff.* Ps119,98.

מְחֻכָּם [חָכָם] *Pu. pt.* Ps 58,6.

מְחַכְּמִים *pl.* Prv 30,24.

מַחְכִּימִים [הַחְכִּים] (נס״א) *Hi. pt. f. cs.* Ps 19,8.

תִּתְחַכַּם [הִתְחַכַּם] *Hithp. 2 impf.* Eccl 7,16.

נִתְחַכְּמָה *1 pl.* Ex 1,10.

חָכָם

artium peritus; sapiens, intelligens, providus; callidus; artifex.

במשלי י״נ א׳ הפעל שָׁפַע חוזר גם לשלפניו.

Dt 4,6.32,6‖2S 13,3.14,20‖1R 2, 9.3,12.5,21 ‖ Jes 31,2.40,20 ‖ Jer 9,22‖Ez 28,3 ‖ Hos 13,13.14,10‖ Ps 107,43 ‖ Prv 1,5.3,7.10,1.*15*, *20*.11,30.12,15.13,1.14.14,16.16, 14.23.17,28.20,26.21,20.22.23,24. 24,5.25,12.26,5.12.16.28,11.29,9‖ Job17,10.34,34‖Eccl 7,5.7.8,5.9, 15.10,2.12.12,9 ‖ 1Ch 22,15(14) ‖ 2Ch 2,6.11.12.

הֲחָכָם *interrog.* Job 15,2‖Eccl 2,19.

וְחָכָם Gn 41,33.39 ‖ Prv 29,11 ‖ Eccl 4,13.

הַחָכָם Jer 9,11 ‖ Eccl 2,14.16.8, 17.

כְּהַחָכָם Eccl 8,1.

לְחָכָם Prv 9,8.9.21,11.

לֶחָכָם Eccl 2,16.6,8.7,19.

מֵחָכָם Jer 18,18.

חָכָם *cs.* Ex 31,6.35,10.36,1.2.8 ‖ Prv 10,8‖Job 9,4.

וַחֲכַם Jes 3,3.

לַחֲכַם־ Prv 11,29.16,21.

חֲכָמִים *pl.* Dt 1,13.15.16,19‖Jes 5,21.19,11.44,25 ‖ Jer 4,22.8,8.9. 10,9 ‖ Ob 8‖Ps 49,11 ‖ Prv 1,6.3, 35.10,14.12,18.13,20.14,3.24.15, 2.7.12.31.18,15.22,17.30,24 ‖ Job 5,13.15,18.34,2‖Eccl 7,4.9,17.12, 11.

וַחֲכָמִים Prv 29,8.

הַחֲכָמִים Ex 36,4‖2Ch 2,6.

וְהַחֲכָמִים Eccl 9,1.

לַחֲכָמִים Ex 7,11 ‖ Prv 24,23 ‖ Eccl 9,11‖Esth 1,13.

חַכְמֵי *cs.* Ex 28,3‖Jes 19,11‖Jer 10,7‖Job 37,24.

וְחַכְמֵי 2Ch 2,13.

חַכְמֶיךָ *suff.* Jes 19,12‖2Ch 2,13.

חַכְמֶיךָ Ez 27,8.

חַכְמָיו Jes 29,14‖Esth 6,13.

חַכְמֶיהָ Gn 41,8‖Jer 50,35.

וַחֲכָמֶיהָ Jer 51,57‖Ez 27,9.

חָכְמָה *f. sg.* 2S 14,2.20,16.

חַכְמַת־ *cs.* Ex 35,25.

הַחֲכָמוֹת *pl.* Jer 9,16.

חַכְמוֹת *cs.* Jud 5,29‖Prv 14,1.

חָכְמָה

peritia artificis; sapientia.

השבעים קורין בירמיה: וחכמת־מה בָּהֶם.

Ex 28,3.31,6.36,1.2‖Dt 34,9 ‖ 1R 5,9.26.10,7 ‖ Jes 11,2 ‖ Jer 49,7 ‖ Ez 28,12 ‖ Ps 37,30.51,8.90,12. 111,10‖Prv 1,2.7.2,6.10.3,13.4,5. 7.11.8,1.11.12.9,10.10,13.31.11,2. 13,10.14,6.33.15,33.16,16.17,16. 24.18,4.21,30.23,23.24,14.29,3. 15.30,3 ‖ Job 11,6.12,2.12.13.15, 8.26,3.28,18.28.32,7.13.33,33.38, 36.39,17 ‖ Eccl 1,16².17.18.2,12. 26.7,11.25.8,16.9,13.16.18.10,10‖ Dan 1,4‖2Ch 1,10.11.

וְחָכְמָה Prv 10,23 ‖ Eccl 9,10 ‖ Dan 1,17‖2Ch 9,22.

הַחָכְמָה 1R 7,14‖Eccl 7,12².19 ‖ 2Ch 1,12.

וְהַחָכְמָה Job 28,12.20.

בְּחָכְמָה Ex 31,3.35,26.31 ‖ Ps 104,24 ‖ Prv 3,19.24,3.28,26.31, -26‖Job 4,21.38,37‖Eccl 2,21.

בַּחָכְמָה Eccl 1,13.2,3.7,23 ‖ 1Ch 28,21.

לְחָכְמָה Job 13,5.

לַחָכְמָה Prv 2,2.7,4‖Eccl 2,13.

וּלְחָכְמָה 1R 10,23.

מֵחָכְמָה Eccl 7,10.10,1.

חָכְמַת *cs.* Ex 35,35 ‖ 1R 3,28.5, 10².14.10,4 ‖ Jes 29,14.33,6 ‖ Prv 14,8 ‖ Eccl 8,1 ‖ Dan 1,20 ‖ 2Ch 9,3.

וְחָכְמַת Jer 8,9‖Eccl 9,16.

בְּחָכְמַת 2S 14,20.

מֵחָכְמַת 1R 5,10.

חָכְמָתִי *suff.* Eccl 2,9.

וּבְחָכְמָתִי Jes 10,13.

לְחָכְמָתִי Prv 5,1.

חָכְמָתֶךָ, חָכְמָתֵךְ 1R 10,6.8 ‖ Ez 28,5.7.17‖2Ch 9,5.6.7.

חָכְמָתֵךְ Jes 47,10.

בְּחָכְמָתֵךְ Ez 28,4.

כְּחָכְמָתֵךְ 1R 2,6.

חָכְמַתְכֶם Dt 4,6.

חָכְמָתוֹ 1R 5,14.10,24‖2Ch 9,23.

וְחָכְמָתוֹ 1R 11,41.

בְּחָכְמָתוֹ Jer 9,22.10,12.*51,15* ‖ Eccl 9,15.

בְּחָכְמָתָהּ 2S 20,22.

חָכְמָתָם Jer 49,7‖Ps 107,27.

חָכְמוֹת *pl.* Ps 49,4‖Prv 1,20.9,1. 24,7.

v. ch. et n. pr. חַכְמֹנִי, תַּחְכְּמֹנִי

—חָלַל v. חֹל, חִיל v. חֵל—

°חָלָא [וַיַּחֲלֵא] *3 impf.*

aegrotare, aegrotum fieri.

באה א׳ במקום ה׳ כמו שבאה בשם חֲלוּאִים, ואולי מפני קורבת אָלָה או נשתרבבה ממנו אל וַיֶּחֱל.

2Ch 16,12.

—conf. חָלָה—

חֹלֶד [הַחֹלֶד]

mustela.

שרץ החופר באדמה ונוקבה (מוילוואורף), וזה שמו גם בסורית ובערבית.

Lev 11,29.

—v. n. pr.—

חָלָה

infirmum esse; aegrotare, dolere, dolorem sentire; *met.* sollicitum esse; רָעָה חוֹלָה malum aegrum, non facile sanabile; *Ni.* viribus attritum, morbo affectum esse; dolere, sollicitum esse; *Pi.* aegrum facere; permulcere aliquem, implorare; *Pu.* debilem fieri. *Hith.* aegrotare, aegrotum se simulare (cf. חָלָא).

הוראתו ידועה. הִפְעִיל עם יחס הפעיל אֶת־פְּנֵי נאמר בענין הרצוי בתפלה, מפני שע״י התפלה הוא כאלו מחליש הכעס, משביחו ומשככו; לדעת רש״י מוה גם אַחִילָה לפניך דש״ב י״ח י״ד (הובא בשרש חָלַל). השבעים קורין בש״א כ״ב ח׳: ואין הַמֵּל מכם עלי, בירמיה י״ב י״נ: עַתָּה חִלִּיתֶם לא יועלו לכם (לר״י רייפמאנן חָלָה ר״ת: נָלְאוּ חֹרְשִׁים לְפַתֵּחַ וּלְשַׁדֵּד), ובמיכה ו׳ י״נ: הַחֲלִיתִי הכותך (וי״נ הִפְלָאתִי). י״פ חֲלוּתִי דתהלים ע״ז י״א כמו חֲלוּתִי, כלומר חלוי ומכאובי הוא מפני שו״י שנה יְמִינוֹ לרעה, ובת״י מְרַעוּתִי, ולנ״א בְּעוּתִי, כלומר אחת הוא שאלתי ובקשתי שישנה י״י ימינו לטובה; י״ת גם עַתָּה בקב״ד ד׳ מַרְעִית; י״נ בק״ז י״ז: חוֹלִים ח׳ אֲיֻלִים. הֲחֲלִי דישעיה נ״נ י׳ הוא כמו הֲחֲלִיא, וכמו הֲחֲטִי ח׳ הֲחֲטִיא.

1R 14,1.15,23.17,17 ‖ 2R 13,14. 20,1.12 ‖ Jes 38,1.39,1 ‖ 2Ch 32, 24.

חָלִית (al. תְּ) *2 perf. f.* Jes 57,10.

חָלִיתִי *1 perf.* 1S 30,13 ‖ Jes 33, 24‖Prv 23,35.

וְחָלִיתִי Jud 16,7.*11*.17.

חָלוּ *3 pl.* Jer 5,3.

חוֹלֶה, חֹלֶה *pt.* Gn 48,1 ‖ 1S 19, 14.22,8 ‖ 1R 14,5 ‖ 2R 8,7.29 ‖ Neh 2,2‖2Ch 22,6.

וְחוֹלֶה Mal 1,8.

הַחוֹלֶה Mal 1,13.

חוֹלֶה *f.* Eccl 5,12.15.

הַחוֹלֶה Ez 34,4.16.

חֶלְאָתָהּ [חֶלְאָה] *suff.*

aerugo.

חלודה ואדמה, כעין אָלָה בהפך אתון. ע״פ המסורה האי דכ״ב ו׳ ה״א רפה, ויונתן ושאר המעתיקים תרגמו במפיק. רשד״ל נורס בפסוק י״ב בְּאֵשׁ (בְּאוֹשׁ) חלאתה ח׳ בְּאֵשׁ.

חֶלְאָתָהּ (= חֶלְאָתָהּ) Ez 24,6.

חֶלְאָתָהּ Ez 24,11.12.

וְחֶלְאָתָהּ Ez 24,6.

—v. n. pr.; חֲלַי v. חֲלָאִים—

חֵלֶב

lac; coagulum, caseus.

כדונמתו בשאר לשונות בני שם, ובכושית ואשורית. יש מחברין לו גם יין חלבון דיחזקאל (ומנחם חברו עם חלב חטים), ובדרו״ל חלבון לבן ביצה, אמנם הוא שם מקום. ר׳ יוסף הלוי נורס זבת חֵלֶב ודבש, והכונה על שמן הזית, שדֶּרֶך בנת במעבה האדמה ויזוב משם דרך תעלות אל תוך הכדים והבכים הנתונים תחתיהן (ע׳ דברים ח׳ ח׳; ל״ב י״נ; מ״ב י״ח ל״ב), כי הַחֵלֶב לא יזוב לא מן הארץ ולא על הארץ, ואם יזוב במקרה עליה יִמָּאֵס ולא יצלח למשקה.

Ex 3,8.*17*.*13*,*5*.*33*,*3* ‖ Lev 20,24 ‖ Nu 13,27.14,8.16,13.14 ‖ Dt 6,3. *11*,*9*.*26*,9.*15*.27,3.31,20‖Jos 5,6 ‖ Jud 5,25 ‖ 1S 7,9 ‖ Jes 7,22 ‖ Jer 11,5 ‖32,22 ‖ Ez 20,6.*15* ‖ Joel 4, 18‖Prv 30,33‖Job 21,24.

וְחֵלֶב Gn 18,8‖ Jes 55,1 ‖ Cant 4, 11.

הַחֵלֶב Jud 4,19‖1S 17,18.

בְּחֵלֶב Cant 5,12.

כְּחֵלֶב Job 10,10.

מֵחֵלֶב Gn 49,12 ‖ Jes 28,9 ‖ Thr 4,7.

חֵלֶב *cs.* Jes 60,16‖Prv 27,27.

וְחֵלֶב Dt 32,14.

בְּחֵלֶב Ex 23,19.*34*,*26* ‖ Dt 14,21.

חֶלְבִּי *suff.* Cant 5,1.

חֶלְבֵּךְ Ez 25,4.

חֵלֶב

pinguedo, adeps; *met.* optimum, praestantissimum cuiusque generis.

כא חמיד בחמש נקודות, ובקצת ספרים האי דישעיה ל״ד ו׳ מֵחֶלֶב. השבעים קורין בחזקאל ל״ד נ׳ אתּ־הַחֵלֶב, וי״נ בתהלים י״ז י׳: חֵלֶב לְבָמוֹ.

Gn 45,18 ‖ Ex 23,18 ‖ Lev 3,16. 17.4,8.31.35.7,23.25.16,25 ‖ Nu 18,12² ‖ Dt 32,14².38 ‖ Ez 39,19. 44,7.15‖Ps 63,6.147,14.

וְחֵלֶב Lev 7,24‖Jes 1,11.43,24.

הַחֵלֶב Ex 29,13.13.*22*.22² ‖ Lev 3,3.*9*.*14*.*4*,*8*.*7*,*3*.3.*9*.*14*.*4*,*8*.*8*,*16*. *25*.4.*10*.*15*.4,9.*7*,*4*.7,30.31.33.8, 25.9,10.17,6 ‖ Jud 3,22 ‖ 1S 2,15. 16‖Ez 34,3.

כְּחֵלֶב Lev 4,26.

כַּחֵלֶב Ps 119,70.

מֵחֵלֶב 1S 15,22‖2S 1,22 ‖ Jes 34, 6².7‖Ps 73,7.81,17.

חֶלְבּוֹ *suff.* Lev 3,9.4,19.26.7,3. 18,29.30.*32*.

בְּחֶלְבּוֹ Job 15,27.

חֶלְבָּהּ Lev 4,31.*35*.

חֶלְבָּם Nu 18,17.

חֶלְבָּמוֹ Ps 17,10.

חֶלְבְּהֵן Lev 8,16.*25*.

הַחֲלָבִים [חֲלָבִים] *pl.* Lev 8,26. 9,19.20².24.10,15‖2Ch 7,7.

וְהַחֲלָבִים 2Ch 35,14.

חֲלָבֵי *cs.* Lev 6,5‖1R 8,64²‖2Ch 7,7.

בְּחֲלָבֵי 2Ch 29,35.

וּמֵחֲלָבֵהֶן *suff.* Gn 4,4.

—v. n. pr.—

חֶלְבְּנָה [וְחֶלְבְּנָה]

galbanum.

שרף איל ידוע.

Ex 30,34.

חֵלֶד [חֵלֶד]

vita; mundus.

יאמר על החיים ועל התבל בכלל; י״א שעיקר הוראתו חלל, ומוה החלד והעכבר שעושה חפירות בקרקע, וכעין מליצת חז״ל כל־חלולה דעלמא, וי״א שנקרא כן כל היקום הנפסד ומעלה חלודה, ולד״ק כמו חָלָל.

Ps 49,2.89,48‖Job 11,17.

מֵחֵלֶד Ps 17,14.

וְחֵלְדִּי *suff.* 39,6.

חוּלַת *cs.* Cant 2,5.

שֶׁחוּלַת Cant 5,8.

בְּחַלְתָּו *inf. suff.* Jes 38,9.

בְּחַלּוֹתָם Ps 35,13.

וַיֶּחֱל, וַיָּחֶל *3 impf.* 1S 31,3 ‖ 2R 1,2‖1Ch 10,3.

וְנֶחֱלִיתִי [נֶחֱלָה] *Ni. 1 perf.* Dan 8,27.

נָחֲלוּ *3 pl.* Jer 12,13‖Am 6,6.

נַחֲלָה, נְחֻלָה *pt. f.* Jes 17,11 ‖ Jer 10,19.14,17.30,12‖Nah 3,19.

הַנְּחֻלוֹת *pl.* Ez 34,4.21.

חִלָּה *Pi. 3 perf.* Dt 29,21‖2Ch 33,12.

חִלִּיתִי *1 perf.* 1S 13,12‖Ps 119, 58.

וְחִלּוּ *3 pl.* Job 11,19.

חִלִּינוּ *1 pl.* Dan 9,13.

לְחַלּוֹת *inf. cs.* Zach 7,2.8,21.

וּלְחַלּוֹת Zach 8,22.

חַלּוֹתִי *suff.* Ps 77,11.

חַל־ *imper.* 1R 13,6.

חַלּוּ־ *pl.* Mal 1,9.

וַיְחַל *3 impf.* Ex 32,11 ‖ 1R 13, 6‖2R 13,4‖Jer 26,19.

יְחַלּוּ *pl.* Ps 45,13‖Prv 19,6.

חָלִיתָ [חָלָה] *Pu. 2 perf.* Jes 14,10.

הֶחֱלִיתִי [הֶחֱלָה] *Hi. 1 perf.* Mich 6,13.

הֶחֱלוּ *3 pl.* Hos 7,5.

מַחֲלֶה *pt. f.* Prv 13,12.

הֶחֱלֵי *inf.* Jes 53,10.

הֶחֱלֵיתִי *Ho. 1 perf.* 2R 22,34‖ 2Ch 18,33.35,23.

לְהִתְחַלּוֹת [הִתְחַלָּה] *Hith. inf.* 2S 13,2.

וְהִתְחֵל [הִתְחַל] *imper.* 2S 13,2.

וַיִּתְחַל [יִתְחַל] *3 impf.* 2S 13,6.

חֳלִי, חֲלִי

morbus, aegritudo; malum, calamitas.

Dt 7,15.28,61‖Jes 53,3 ‖ Jer 6,7. 10,19.

וְחֳלִי Eccl 6,2.

הַחֳלִי 2Ch 21,15.

לַחֳלִי Jes 1,5‖2Ch 21,18.

מֵחֳלִי 2R 1,2‖8,8.9.

חָלְיָו *suff.* 1R 17,17 ‖ 2R 13,14 ‖ Hos 5,13‖2Ch 16,12.21,19.

וְחָלְיָו Eccl 5,16.

בְּחָלְיָו Ps 41,4‖2Ch 16,12.

מֵחָלְיָו Jes 38,9.

וַחֳלָיִים *pl.* Dt 28,59.

בַּחֳלָיִים 2Ch 21,15.

חֳלָיָנוּ *suff.* Jes 53,4.

בְּמַחֲלֵה [מַחֲלָה] *cs.* 2Ch 21,15.

מַחֲלָתוֹ *suff.* Prv 18,14.

מַחֲלָה Ex 23,25 ‖ 1R 8,37 ‖ 2Ch 6,28.

הַמַּחֲלָה Ex 15,26.

בְּמַחֲלָיִים [מַחֲלוּי] *pl.* 2Ch 24, 25.

תַּחֲלֻאִים [תַּחֲלוּאִים] *pl.* Jer 16,4.

בְּתַחֲלֻאִים 2Ch 21,19.

תַּחֲלוּאֵי *cs.* Jer 14,18.

תַּחֲלוּאָיִכִי *suff.* Ps 103,3.

תַּחֲלֻאֶיהָ Dt 29,21.

חוּל v. חַלְחָלָה; מח׳ v. n. pr.

חֲלִי־ [חֲלִי]

monile.

מין תכשיט, ואולי ע״ש שהיה עשוי חוליות חוליות או חלול ונקוב (ע׳ חָח).

Prv 25,12.

חֲלָאִים *pl.* Cant 7,2.

וְחֵלְיָתָהּ [חֲלִיָּה] *suff.* Hos 2,15.

—v. n. pr.; אֲחֲלֵי v. p. 21ª—

חָלַט [°חָלַט] *3 impf. pl.* rapere (verbum ex ore); al. *confirmare, festinare.*

פי׳ רש״י כרתו הדבר מפיו שלא יחזור בו (לצמיתות ת״א לחלוטין), וי״ת וְתַשְׁפּוּהָא מִנַּיהּ (קרוב להוראת קָלַט בדרד״ל) = וּתְקַלְטוּהָ מִמִּנִּי, וכן נמצא באיזה נוסחאות, ובקרי וכתיב. לד״ק הוא הִפְעִיל ע״מ נִדְבָּקוּ ת׳ נִדְבִּיקוּ, ואינו מָכְרוּ.

1R 20,33.

חֵלְכָה [חֶלְכָּה]

miser, infelix; *invalidus, infirmus.*

להמסורה הוא כמו חֲלָלָה, וְחַלְבָּאִים לפי הקרי כמו חַיִל כָּאִים, אך לדעת מנחם הב״ף שרשית ופירושו נמוכים ומרודים, וכת״י והשבעים, ויש לו ממוכין בערבית, בהוראת קדרים ומרי נפש.

Ps 10,14.

לְחֵלְכָה Ps 10,8.

חֵלְכָאִים K (חַל כָּאִים Q.) *pl.* Ps 10,10.

I חָלַל

transfossum, vulneratum esse; *Pi. pt.* interfector; *Pu.* perfossus.

נדנו לחלק שרש זה לכמה הוראות שונות. אך יש להזמידו על אחת במובן הקירה, נקיבה ונעיצה, כי המחלל כאלו דוקר את הדבר (ונוקב השם מחלל אותו, כאלו דוקר את האוכרה, ומזה ענין פסול בדרד״ל), והמתחיל כאלו נוגע בו ידו ומשברו (וגם הגרמני יאמר אנברעכען, אנברוך דעם יאהרעם). השבעים קורין בחללים: ולבי חָיִל בקרבי, וי״נ ביחזקאל ביד מְחַלְלָהּ.

Ps 109,22.

חַלּוֹתִי *inf. suff.* Ps 77,11.

מְחַלְלֶיךָ (al. מְחַלְלֵךְ) *Pi. pt. pl. suff.* Ez 28,9.

מְחַלְלֵי (al. לְ) *Pu. pt. pl. cs.* Ez 32,26.

חֹלָלָה (al. לְ) *Pol. 3 perf. f.* Job 26,13.

מְחוֹלֶלֶת *pt. f.* Jes 51,9.

מְחֹלָל [חָלָל] *pt. pass.* Jes 53,5.

חָלָל

vulneratus, interfectus.

י״נ ביחזקאל כ״א ל׳ חָלַל־רָשָׁע, ובאיוב כ״ד י״ב קורין השבעים: ונפש־עֲלָלִים תְּשַׁוֵּעַ.

Dt 21,1.32,42 ‖ 2S 1,19.25.23,8. 18‖Jer 51,52 ‖ Ez 6,7.11,6.21,19. 30.26,15.28,8.23.30,4.30,11.24 ‖ Nah 3,3‖1Ch 11,11.20.

הַחָלָל Dt 21,2.6.

בַּחָלָל Nu 19,18.31,19.

כֶּחָלָל Ps 89,11‖Thr 2,12.

בַּחֲלַל־ *cs.* Nu 19,16.

חֲלָלִים *pl.* Nu 23,24 ‖ Jos 11,6 ‖ Jud 9,40.20,31.39 ‖ 1S 31,1 ‖ 2S 1,22‖Jer 41,9.51,4‖Ez 9,7.21,19. 32,22.23.24.25².30‖Ps 88,6 ‖ Prv 7,26 ‖ Job 24,12.39,30 ‖ Dan 11, 26‖1Ch 5,22.10,1‖2Ch 13,17.

הַחֲלָלִים Gn 34,27 ‖ 1S 31,8 ‖ 1R 11,15‖1Ch 10,8.

חֲלָלֵי *cs.* 1S 17,52 ‖ Jes 22,2.66, 16 ‖ Jer 8,23.14,18.25,33.51,49²‖ Ez 21,34. 31,17.18. 32,20. 21. 25. 28.29.30.31.32.35,8 ‖ Zeph 2,12‖ Thr 4,9.

מֵחֲלָלֵי Thr 4,9.

חֲלָלֶיךָ *suff.* Jud 16,24.

חֲלָלֶיךָ Ps 69,27.

חֲלָלֶיךָ Jes 22,2.

חֲלָלֵיכֶם Ez 6,4.11,6.7.

חֲלָלָיו Ez 35,8.

חֲלָלֶיהָ Jer 51,47.

חֲלָלֵיהֶם Nu 31,8‖Jos 13,22 ‖ Ez 6,13.

וַחֲלָלֵיהֶם Jes 34,3.

חַלָּה

placenta.

ע״ש שהיא מנקבת או נפוחה ובעלת חלל.

Nu 15,20.

הַחַלָּה Nu 24,5.

חַלַּת *cs.* Lev 8,26‖2S 6,19.

וְחַלַּת Ex 29,23‖Lev 8,26 ‖ Nu 6, 19.

חַלֹּת, חַלּוֹת *pl.* Lev 2,4.7,12².13. 24,5‖Nu 6,15.

וְחַלַּת Ex 29,2.

חָלִיל [חָלִיל]

tibia.

ע״ש החלל והנקבים שבכלי זמר זה.

1S 10,5‖Jes 5,12.

בְּחָלִיל Jer 30,29.

בַּחֲלִלִים *pl.* 1R 1,40.

כַּחֲלִלִים, כַּחֲלִילִים Jer 48,36².

מְחַלְלִים *Pi. pt. pl.* [חָלַל] II

tibia canens (a nom. חָלִיל).

נגזר מן חָלִיל כמחצצרים מן חצוצרה. ויש מחברין לו גם ושָׁרִים כחוללים דתחלים והמחוללות דשופטים, אמנם אלו מגזרת חול הם.

1R 1,40.

—conf. חוּל—

חַלּוֹן

fenestra.

ע״ש החלל, ובשה״ש נקרא חור (ה׳ ד׳).

Gn 8,6.

הַחַלּוֹן Gn 26,8 ‖ Jos 2,15 ‖ Jud 5,28 ‖ 1S 19,12 ‖ 2S 6,16 ‖ 2R 9, 30.32.13,17‖1Ch 15,29.

בְּחַלּוֹן Jos 2,18.21‖Zeph 2,14.

בְּחַלּוֹן Prv 7,6.

חַלּוֹנָי (= חַלּוֹנִים) Jer 22,14.

וְחַלּוֹנִים *pl. I.* Ez 40,25.41,26.

הַחַלּוֹנִים Joel 2,9.

וְהַחַלּוֹנִים Ez 41,16.

חַלֹּנֵי *cs.* 1R 6,4.

בְּחַלּוֹנֵינוּ *suff.* Jer 9,20.

וְחַלּוֹנָיו (וְחַלּוֹנֶיו Q.) Ez 40,22.

וְחַלּוֹנוֹת *pl. II.* Ez 40,16².29.33. 36.

הַחַלּוֹנוֹת, הַחַלֹּנוֹת Ez 41,16 ‖ Cant 2,9.

וַהַחַלֹּנוֹת Ez 41,16.

כַּהַחַלֹּנוֹת Ez 40,25.

מְחִלָּה [מְחִלּוֹת] *pl.*

caverna, foramen.

ע״מ מְגִלָּה מְזוּזָה, מְחִתָּה.

Jes 2,19.

חָלַל III (חַ) נִחֲל *Ni. 3 perf.* [חָלַל]

profanare.

ע׳ הערה אל חלל הראשון. ואמר הראב״ע על זרות נקוד פַּתַּח דבת כהן שלא תתערב עם תחלה, וכן לבלתי חֲלֹל דיחזקאל מקור ח׳ חָלַל. י״נ בכ״ב י״ו וְנִחַלְתִּי בך, וכת״י כפנוי מדבר בעדו (אלא שתרגם ואתקדש מפני כבוד המקום), וגם השבעים, שתרגמו וְנָחַלְתִּי (ע׳ דד״ק) או וּקְעַלְתִּי. יש מונין מחללים אותו דמלאכי בין תקוני סופרים.

Ez 25,3.

וְנִחַלְתָּ *2 perf. f.* Ez 22,16.

וְנִחֲלוּ *3 perf. pl.* Ez 7,24.

הֵחֵל *infin.* Ez 20,9.14.22.

לְהֻחַלּוֹ *suff.* Lev 21,4.

וָאֵחַל *1 impf.* Ez 22,26.

יָחֵל *3 impf.* Jes 48,11.

תֵּחֵל *f.* Lev 21,9.

חִלֵּל *Pi. 3 perf.* Lev 19,8‖Mal 2,11‖Ps 55,21‖Thr 2,2.

חִלְּלוֹ *suff.* Dt 20,6.

חִלַּלְתָּ *2 perf.* Gn 49,4 ‖ Ex 28, 18‖Ps 89,40.

וְחִלַּלְתָּ Lev 19,12.

חִלַּלְתָּ [חִלֵּלְתָּ] *f.* Ez 22,8.

חִלַּלְתִּי *1 perf.* Jes 47,6.

חִלְּלוּ, חִלֵּלוּ *3 pl.* Ez 20,13.16. 24.23,38.21‖Zeph 3,4‖Ps 74,7.

וְחִלְּלוּ, וְחִלֵּלוּ Jer 31,5(4) ‖ Ez 7, 22.28,7‖Dan 11,31.

חִלְּלָהוּ *suff.* Ez 36,21.

וְחִלְּלָהוּ Q. Ez 7,21.

וְחִלְּלוּהָ K., וְחִלְּלָהּ Ez 7,21.22.

חִלַּלְתֶּם *2 pl.* Ez 36,22.23.

מְחַלֵּל *pt.* Ez 24,21.

מְחַלֶּלֶת *f.* Lev 21,9.

מְחַלְּלִים *pl. m.* Mal 1,12.

וּמְחַלְּלִים Nah 13,17.

מְחַלְּלֶיהָ *suff.* Ex 31,14.

חָלֵל *inf.* Am 2,7.

לְחַלֵּל Jes 23,9 ‖ Mal 2,10 ‖ Neh 13,18.

וּלְחַלֵּל Lev 20,3.

וּבְחַלְּלוֹ *suff.* 1Ch 5,1.

לְחַלְּלוֹ Ez 23,39.44,7.

מֻחַלְּלוֹ Jes 56,2.6.

חֲלֻלִים Jer 16,18.

אָחֵל *1 impf.* Ps 89,35.

וָאֲחַלֵּל Jes 43,28.

וָאֲחַלְּלֶךָ *suff.* Ez 28,16.

תְּחַלֵּל *2 impf.* Lev 18,21.19,29.

תְּחַלְּלֶנּוּ *suff.* Dt 28,30.

וְתִחַלֵּלָה Ex 20,25.

יְחַלֵּל *3 impf.* Lev 21,12.15.23.

יְחַלְּלֶנּוּ *suff.* Dt 20,6.

תְּחַלְּלוּ *2 pl.* Lev 22,32 ‖ Nu 18, 32‖Ez 20,39.

וַתְּחַלְּלוּ Jer 34,16.

וַתְּחַלְּלָנָה *f.* Ez 13,19.

יְחַלְּלוּ, יְחַלֵּלוּ *3 pl.* Lev 21,6. 22,2.15 ‖ Ps 89,32.

וַיְחַלְּלוּ Ez 22,26.36,20.

יְחַלְּלָהוּ *suff.* Lev 22,9.

הַמְחֻלָּל [חָלַל] *Pu. pt.* Ez 36,23.

יַחֵל [חָלַל] *Hi. 3 impf.* Nu 30,3.

אַחֵל *1 impf.* Ez 39,7.

חֹל

profanum.

1S 21,5.6 ‖ Ez 28,15.

הַחֹל Lev 10,10.

לְחֹל Ez 22,6.42,20.44,23.

חֻלָּה [וַחֲלָלָה]

profanata, contaminata.

Lev 21,7.14.

חָלִילָה, חָלִלָה

profanus, ad profanum sit, *absit!*

כפי' רז"ל: הולין הוא לך!

Gn 18,25².44,7.17 ‖ Jos 22,29.24,16 ‖ 1S 2,30.12,23.14,45. 20,2.9. 22,15.24,7.26,11 ‖ 2S 20,20.23,17 ‖ 2R 21,3 ‖ Job 27,5.34,10 ‖ 1Ch 11,19.

IV חָלַל [הֵחֵל] *Hi. 3 perf.*

incipere.

השבעים מתרגמין אֶחֱלָה לפניך דש"ב י"ח י"ד כמו אָחֵל, וכת"י אַשְׁרֵי קדמך, והבאנוהו בשורש יָחֵל.

Gn 6,1.10,8.44,12 ‖ Nu 17,11.12 ‖ Jud 20,39 ‖ 1S 14,35 ‖ 2R 10,32. 15,37 ‖ 1Ch 1,10.27,24 ‖ 2Ch 29,27.31,21.34,3².

הַחֵלָה *f.* Jud 20,40.

הָחִלְתָּ *2 perf.* Dt 3,24 ‖ Esth 6,13.

הָחִלְתִּי *1 perf.* Dt 2,31 ‖ 1S 22,15.

הֵחֵלּוּ *3 pl.* 1S 3,2 ‖ Esth 9,23 ‖ Esr 3,6.8 ‖ Neh 4,1 ‖ 2Ch 20,22. 31,7.

מַחֵל *pt.* Jer 25,29.

הָחֵל *inf.* 1S 3,12.

מַהֲחֵל Dt 16,19 ‖ 2Ch 31,10.

הַחֲלָם *suff.* Gn 11,6.

הָחֵל *imper.* Dt 2,24.31.

אָחֵל *1 impf.* Dt 2,25 ‖ Jos 3,7.

תָּחֵל *2 impf.* Dt 16,9.

יָחֵל *3 impf.* Jud 10,18.13,5.

וַיָּחֶל Gn 9,20 ‖ Nu 25,1 ‖ Jud 16,22 ‖ Jon 3,4 ‖ 2Ch 3,1.2.

וַתָּחֶל *f.* Jud 13,25.16,19.

תָּחֵלּוּ *2 pl.* Ez 9,6.

וַיָּחֵלּוּ *3 pl.* Jud 20,31 ‖ Ez 9,6 ‖ Hos 8,10 ‖ 2Ch 29,17.

וַתְּחִלִּינָה *f.* Gn 41,53.

הוּחַל *Ho. 3 perf.* Gn 4,26.

תְּחִלָּה [הַתְּחִלָּה]

initium; prima vice, primum.

השבעים קורין בנחמיה: מתניה... ראש הַתְּחִלָּה וְיהוּדָה לתפלה.

Neh 11,17.

בַּתְּחִלָּה Gn 13,3.41,21.43,18.20 ‖ Jud 1,1.20,18² ‖ 2S 17,9 ‖ Dan 8,1. 9,21.

כְּבַתְּחִלָּה Jes 1,26.

תְּחִלַּת *cs.* 2S 21,9 ‖ Hos 1,2 ‖ Prv 9,10 ‖ Eccl 10,13.

בְּתְחִלַּת 2S 21,9 ‖ 2R 17,25 ‖ Am 7,1 ‖ Ruth 1,22 ‖ Dan 9,23 ‖ Esr 4,6.

מִתְּחִלַּת 2S 21,10.

I חָלַם

somniare.

בהוראה זו נמצא בכל לשונות בני שם. בתהלים קכ"ו א' קורין השבעים הייינו כְּמַנְחָמִים. וי"ת מן חָלַם השני: הוך מַרְגֵּיעָא דְאַפֵּקָן, ר"י רייפמאנן גורס כְּחוֹל מִיָּם (ע' ישעיה נ"ד א'), וי"נ כְּחֹלְלִים.

Gn 42,9 ‖ Dan 2,1.

חָלַמְתָּ [חָלַמְתָּ] *2 perf.* Gn 37,10.

חָלַמְתִּי, חָלַמְתִּי *1 perf.* Gn 37,6. 9.41,15 ‖ Jud 7,13 ‖ Jer 23,25 ‖ Dan 2,3.

חָלַמְנוּ, חָלַמְנוּ *1 perf. pl.* Gn 40,8.41,11.

חֹלֵם, חוֹלֵם *pt.* Gn 41,1 ‖ Dt 13,2.4.6.

כְּחֹלְמִים *pl.* Ps 126,1.

יַחֲלֹם *3 impf.* Jes 29,8².

וַיַּחֲלֹם Gn 28,12.37,5.9.41,5.

וַיַּחֲלֹמוּ *3 pl.* Gn 40,5.

וַנַּחֲלֹמָה *1 pl.* Gn 41,11.

יַחֲלֹמוּן [יַחֲלֹמוּן] *3 pl.* Joel 3,1.

מַחֲלֹמִים [הַחֲלֹמִים] *Hi. pt. pl.* Jer 29,8.

חֲלוֹם

somnium; *met.* nugae.

Gn 37,5.9².40,5.8.41,7.11.15².25. 26 ‖ Dt 13,2 ‖ Jud 7,13² ‖ 1R 3,15 ‖ Jer 23,28² ‖ Dan 2,3.

הַחֲלוֹם Gn 37,6.10.41,32 ‖ Dt 13,4.6 ‖ Jud 7,15 ‖ Eccl 5,2 ‖ Dan 2,3.

בַּחֲלוֹם, בְּחֲלוֹם Gn 20,3.6. 31,10. 11.24 ‖ Nu 12,6 ‖ 1R 3,5 ‖ Job 33,15.

כַּחֲלוֹם Jes 29,7 ‖ Ps 73,20 ‖ Job 20,8.

בַּחֲלוֹמִי, בְּחֲלוֹמִי *suff.* Gn 40,9. 16.41,17.22.

חֲלֹמוֹ Gn 40,5².9.41,8.11.

בַּחֲלֹמוֹ Gn 41,12.

חֲלֹמוֹת *pl.* Jer 32,31 ‖ Joel 3,1 ‖ Eccl 5,6 ‖ Dan 2,1.

וְחֲלֹמוֹת Zach 10,2 ‖ Dan 1,17.

הַחֲלֹמוֹת Gn 37,19.42,9.

בַּחֲלֹמוֹת 1S 28,6.15 ‖ Job 7,14.

חֲלֹמֹתֵינוּ *suff.* Gn 41,12.

חֲלֹמֹתֵיכֶם Jer 27,9.29,8.

חֲלֹמֹתָיו Gn 37,8.20 ‖ Dan 2,2.

בַּחֲלוֹמֹתָם Jer 23,27.

——v. chald.——

II חָלַם [יַחְלֹם] *3 impf. pl.*

fortem esse, roborare, revalescere.

הוראתו בערבית היות עב בשר, ויש מהברין אותו עם איל ובריא אולם או עם חֵיל, חֵל, והמ"ם נוספה, ובדרז"ל: עתים חלים ועתים שוטה.

Job 39,4.

וְתַחְלִימֵנִי [הַחֲלִים] *Hi. 2 impf. suff.* Jes 38,16.

——v. n. pr.——

חַלְמוּת

vitellus.

לרב דפותרים חלמון ביצה, וי"פ מין עשב (פארשולאק) הגזר בדרז"ל, וי"ת פי' החולם שהוא שותה ומוציא דירו וריקו, והקיץ ונפשו ריקה; ואולי יש לגרוס חֲלֻמוֹת, ואיוב מהתל באליפז שהזכיר מה שראה בשעפים מחזיונות לילה, כעין: נביאיך חזו לך שוא וְתָפֵל.

Job 6,16.

אַחְלָמָה [וְאַחְלָמָה]

amethystus.

ע"ש מראה האבן כעין החלמון, לר"י הלוי ע"ש חזקה וקושיה, ולד"ק ע"ש מחזו בארם, ששם מקום מוצאה.

Ex 28,19.*39,12.*

חַלָּמִישׁ

lapis durus, silex.

ע"ש החזק, ולד"ק שרשו חמש, ויש דונמתו בשפת אשור.

Ps 114,8.

הַחַלָּמִישׁ Dt 8,15.

בַּחַלָּמִישׁ Job 28,9.

כַּחַלָּמִישׁ Jes 50,7.

מֵחַלָּמִישׁ *cs.* Dt 32,13.

חָלַף

praeterlabi, cito transire; perforare; *revigere;* celeriter ferri, invadere; mutari. *Pi.* mutare; *Hi.* i. q. Pi.; revirescere facere arborem, revirescere.

עיקר הוראתו העתקה והעברה, ונאמר גם על החץ העובר בתוך הגוף, על פריחת הצמח הסליק לעילא, ועל התמורה והשנוי, כי המחליף מעביר ומסלק הדבר, והמשנה בגדיו הישנים יחליקם; וקרוב הוא אל חָלַץ (חלץ מהם; חליפה, חליפות; חליצה, מחלצות) ואל שָׁלַף (שקדמות שָׁלַף יבש).

Hab 1,11 ‖ Cant 2,11.

וְחָלַף, וְחָלַף Jes 8,8 ‖ Ps 90,6.

וְחָלְפָה *3 perf. f.* Jud 5,26.

וְחָלַפְתָּ [חָלַפְתָּ] *2 perf.* 1S 10,3.

חָלְפוּ *3 pl.* Jes 24,5 ‖ Job 9,26.

לְחָלוֹף *inf.* Jes 21,1.

יַחֲלֹף *3 impf.* Jes 2,18 ‖ Ps 90,5 ‖ Job 4,15.11,10.

וַיַּחֲלֹף Job 9,11.

תַּחְלְפֵהוּ [תַּחֲלֹף] *3 f. suff.* Job 20,24.

יַחְלִפוּ [וַיַּחְלִפוּ] *3 pl.* Ps 102,27.

וַיַּחֲלֹף *Pi. 3 impf.* Gn 41,14 ‖ 2S 12,20.

וְהֶחֱלִיף *Hi. 3 perf.* Gn 31,7.

הַחֲלִיפוּ [וְהַחֲלִיפוּ] *imper. pl.* Gn 35,2.

תַּחֲלֹף *2 impf.* Gn 31,41.

תַּחֲלִיפֵם *suff.* Ps 102,27.

יַחֲלִיף *3 impf.* Job 14,7.

יַחֲלִיפֶנּוּ *suff.* Lev 27,10.

תַּחֲלִיף *3 impf. f.* Job 29,20.

נַחֲלִיף *1 impf. pl.* Jes 9,9.

יַחֲלִיפוּ *3 impf. pl.* Jes 40,31. 41,1.

חֵלֶף

permutatio; *praep.* pro, loco.

Nu 18,21.31.

חֲלוּף

abitio, *mors.*

רש"י פי' יתומים שחלפה עורתם (שחלפו ומתו אבותיהם?), ולהראב"ע בני תמותה, מן כליל יחלף, ול"נ מענין תמורה ע"ש: דור הולך ודור בא.

Prv 31,8.

חֲלִיפָה [חֲלִיפָתִי] *suff.*

mutatio, *spec. dicitur de vestibus;* alternae vices succedens.

אין הליפות למו דתחלים להראב"ע שלא יתחלף מולם מטוב לרע, לרש"י אין נותנים לבם ליום הליפתם, וי"ת דלא מהשנין ארחתהון בישיא, ופי' מלבי"ם היי נצח חלק לעזה"ב דרש.

Job 14,14.

חֲלִיפוֹת, חֲלִפוֹת *pl.* Gn 45,22² ‖ Jud 14,12.13 ‖ 1R 5,28 ‖ 2R 5,5.2,22.*23* ‖ Ps 55,20 ‖ Job 10,17.

הַחֲלִיפוֹת Jud 14,19.

מַחֲלָפָה [מַחֲלָפוֹת] *pl. cs.*

capillorum plexus.

קצות השער כשהן גדילות, קלועות ושוורות הולפות ומתחלפות זו בזו (חלף בערבית גדילה ושוורה, והלפא בסורית צרור וקשר); לב"ז לפי שהן נקצות וצומחות אחרות תחתיהן, ופתרוני הרד"ק בשורשיו לא נדורין לי.

Jud 16,13.19.

מַחֲלָפִים [מַחֲלָף] *pl.*

culter mactatorius, secespita.

הסכין חולף ועובר בצואר הבהמה השחוטה.

Esr 1,9.

——v. chald.——

חָלַץ

extrahere; exuere; subtrahere, subducere se, auferri; *pt pass.* expeditus, armatus; *Pi.* exuere, spoliare; liberare; *Ni.* se expedire et accingere ad pugnam; liberari; *Hi.* expeditum, alacrem reddere.

יש מחלקין אותו לשתי הוראות שונות, האחת במובן הפשטה, דסרה הרחקה, והשנית במובן החוזק והעצמה, ולשתיהן נמצאו אחיות בערבית, סורית ואשורית; אמנם יתכן לחברן יחד, ושעם חָלָצַיִם ע"ש שיוצאות ובולטות מן הגוף, ושעם חלרין עצמות שמפני שופע הליחות הן מתפשטות, לא צופרות, חָרוּת ויבשות (ע' ישעיה מ"ו י"ד), וחלוצי הצבא פי' רביני וזנה יוצאי הצבא, או מפני שלבשו חליצות (חליפות בגדים) מיוחדות לאנשי מלחמה. — אחר חָלַץ דויקרא כמו חָלַץ, מקור; השבעים קורין בישעיה ט"ו ד' חֲלָצֵי מואב, ושעם ואחלצה צוררי דתחלים אפשוט ואקח את חליצתם, וי"פ כמו ואלחצה.

Hos 5,7.

וְחָלְצָה *3 perf. f.* Dt 25,9.

חָלְצוּ *3 pl.* Thr 4,3.

חָלוּץ *pt. pass.* Nu 32,21.29.

הֶחָלוּץ 1Ch 12,23(24) ‖ 2Ch 20,21.28,14.

וְהַחֲלוּץ Jos 6,7.9.13.

חָלוּץ *cs.* Nu 32,27 ‖ Dt 25,10.

חֲלוּצִים *pl.* Nu 32,30.32 ‖ Dt 3,18.

חֲלוּצֵי, חֲלֻצֵי *cs.* Nu 31,5 ‖ Jos 4,13.15,4 ‖ 1Ch 12,24(25) ‖ 2Ch 17,18.

תַּחֲלֹץ *2 impf.* Jes 20,2.

נַחֲלֹץ [נַחֲלֹץ] *Hi. 3 perf.* Prv 11,18.

הַחֲלִצוּ *imper. pl.* Nu 31,3.

נַחֲלֹץ *1 impf. pl.* Nu 32,17.

תַּחֲלֹצוּ *2 pl.* Nu 32,20.

יַחֲלֹצוּ [יַחֲלֹצוּ] *3 pl.* Prv 11,9.

יַחֲלִצוּן Ps 60,7.*108,7*.

חֲלַצְתִּי [חָלַץ] *Pi. 2 perf.* Ps 116,8.

וְחָלְצוּ *3 pl.* Lev 14,40.

חָלֹץ (= חָלַץ) *inf.* Lev 14,43.

חֲלֹצָה *imper.* Ps 6,5.

חֲלָצַי *suff.* Ps 140,2.

וְחַלְצַי Ps 119,153.

וָאֲחַלְּצָה *1 impf.* Ps 7,5.

אֲחַלְּצָךָ *suff.* Ps 50,15.

וַאֲחַלֶּצְךָ Ps 81,8.

אֲחַלְּצֵהוּ Ps 91,15.

יַחֲלֹץ *3 impf.* Job 36,15.

יְחַלְּצֵנִי *suff.* 2S 22,20‖Ps 18,20.

וַיַּחֲלֹצֵם Ps 34,8.

יַחֲלִיץ [הֶחֱלִיץ] *Hi. 3 impf.* Jer 58,11.

חֲלִיצָה [חֲלִיצָתוֹ] *suff.*

exuviae.

הליפת בגדים של איש צבא (ריסטונג).

2S 2,21.

חֲלִיצוֹתָם [חֲלִיצוֹת] *pl. suff.* Jud 14,19.

מַחֲלָצוֹת [מַחֲלָצָה] *pl.*

vestes splendidae, festivae.

Zach 3,4.

הַמַּחֲלָצוֹת Jes 3,22.

חֲלָצַיִם [חֲלָצָיִם] *du.*

lumbi.

רבוי זוגי מן הנפרד חָלָץ, ונדף אל מתנים; ע' הערה אל חָלָץ.

Jes 32,11.

חֲלָצֶיךָ *suff.* Job 38,3.*40,7*.

מֵחֲלָצֶיךָ Gn 35,11‖1R 8,19‖2Ch 6,9.

חֲלָצָיו Q., חֲלָצָיו Jes 5,27.11,5‖ Jer 30,6‖Job 31,20.

——cf. ch. חֲרַץ; v. n. pr.——

I חָלַק

dividere; impertire alicui; spoliare; *Pi.* distribuere, attribuere; dispergere.

קרוב אל חָלַץ (פָּצַע = בָּקַע; מְחֻקָּה = מְחֻצָּה; צַלַּחַת = קַלַּחַת; צָלִי = קָלִי; צְלָעִים = קְלָעִים; תְּרַצְּדוּן = תִּרְקְדוּן) לפי שהחולק דבר־חולין, מעביר ומכדיל חלק אחד מן חלק חֲבֵרוֹ. להדר"ק לַחֲלָק משם דימה מלשון חלקלקות הוא, כלומר להשמט, השבעים קורין לְקַחַת יו"ת לְחַלֵּק. וַיַּחֲלֻקֵם דדה"י לד"ק ת' וַיַּחֲלֵקֵם, ולד"א ת' וַיַּחֲלֻקֵם.

Dt 4,19.29,25‖Hos 10,2‖Job 39, 17‖2Ch 23,18.28,21.

חָלְקוּ *3 perf. pl.* Jos 18,2.

חוֹלֵק *pt.* Prv 29,24.

לַחֲלֹק *inf. cs.* Neh 13,13.

חִלְקוּ *imper. pl.* Jos 22,8.

תַּחֲלֻקֵם [תַּחֲלֹקֵם] *2 impf. suff.* Neh 9,22.

יַחֲלֹק *3 impf.* Prv 17,2‖Job 27, 17.

תַּחְלְקוּ *2 pl.* 2S 19,30.

יַחֲלְקוּ [יַחְלְקוּ] *3 pl.* 1S 30,24.

וַיִּחְלְקוּ Jos 14,5.

וַיַּחֲלֻקוּם *suff.* 1Ch 24,4.5.

יַחֲלֹק, יָחֲלֹק [נֶחֱלַק] *Ni. 3 impf.* Nu 26,55‖1R 16,21‖Job 38,24.

וַיַּחֲלֹק Gn 14,15.

תַּחֲלֹק *3 f.* Nu 26,53.56.

חִלַּקְתָּם [חִלַּקְתָּם] *Pi. 3 perf.* Thr 4,16.

חִלַּקָּתָה [חִלַּקָּתָה] *3 f. suff.* Jes 34,17.

וְחִלַּקְתֶּם *2 perf. suff.* Ez 5,1.

חִלְקוּ [חָלְקוּ] *3 pl.* Joel 4,2.

וְחִלַּקְתֶּם *2 pl.* Ez 47,21.

מְחַלֵּק *inf. cs.* Jos 19,51‖Prv 16, 19.

בְּחַלְּקֵם *suff.* Jes 9,2.

חַלֵּק *imper.* Jos 13,7.

אֲחַלֵּק־, אֲחַלֶּק־ *1 impf.* Ex 15,9‖ Jes 53,12.

אֲחַלְּקֵהוּ Ps 60,8.*108,8*.

אֲחַלְּקֵם *suff.* Gn 49,7.

יְחַלֵּק *3 impf.* Gn 49,27‖Jes 53, 12‖Mich 2,4‖Job 21,17‖Dan 11,39.

וַיַּחֲלֹק־, וַיַּחֲלֵק־ Jos 18,10‖2S 6, 19‖1Ch 16,3.

וַיְחַלְּקֵם (al. וַיְחַ', וַיְחַ') *suff.* 1Ch 23,6.24,3.

תִּתְחַלֵּק *3 f.* Ps 68,13.

יְחַלְּקוּ *3 pl.* Jud 5,30‖Ps 22,19.

וַיַּחֲלֹקוּ 1R 18,6.

חֻלַּק *Pu. 3 perf.* Jes 33,23.

וְחֻלַּק Zach 14,1.

תִּתְחַלֵּק [לַ] *3 impf. f.* Am 7,17.

לְחַלֵּק (?) *Hi. inf.* Jer 37,12.

הִתְחַלְּקוּ [הִתְחַלְּקוּ] *Hith. 3 perf. pl.* Jos 18,5.

חֵלֶק

pars, portio; *met.* consortium, communio; sors; ager; *poet.* terra continens.

יונתן קורא במ"א כ"א כ"ג בְּחֶלֶק יזרעאל, והשבעים קורין בעמוס ז' ז': ואכלה את־חלק יְהוָה.

Gn 31,14‖Nu 31,36‖Dt 10,9.12, 12.14,27.*29*.18,1.8.32,9‖Jos 14,4. 15,13.18,7.19,9.22,25.*27*‖2S 20, 1‖1R 12,16‖Jes 17,14‖Jer 10, 16.51,19‖Mich 2,4‖Job 20,29. 27,13.31,2‖Eccl 11,2‖Neh 2,20‖ 2Ch 10,16.

וְחֵלֶק Gn 14,24‖Nu 18,20‖Eccl 9,6.

הַחֵלֶק Am 7,4.

בְּחֵלֶק 2R 9,10.36.37.

כְּחֵלֶק Dt 18,18‖1S 30,24.

וּכְחֵלֶק 1S 30,24.

לְחֵלֶק Job 17,5.

חֶלְקִי *suff.* Ps 16,5.119,57.142,6‖ Job 32,17‖Thr 3,24‖Eccl 2,10.

וְחֶלְקִי Ps 73,26.

חֶלְקֵךְ, חֶלְקֶךָ Nu 18,20‖Ps 50, 18‖Eccl 9,9.

חֶלְקֵךְ Jes 57,6.

חֶלְקוֹ Hab 1,16‖Zach 2,16‖Eccl 2,21.3,22.*5*,17.5,18.

חֶלְקָם Gn 14,24‖Lev 6,10‖Jes 61,7‖Ps 17,14.

חֲלָקִים *pl.* Jos 18,5.6.9‖Ez 48,21.

הַחֲלָקִים Ez 45,7.48,8.

חֶלְקֵיהֶם *suff.* 5,7.

חֶלְקָה

pars, portio, fundus, possessio.

2R 3,25‖Am 4,7.

וְחֶלְקָה Am 4,7.

הַחֶלְקָה 2S 14,30.31.23,12‖2R 3, 19‖1Ch 11,14.

בְּחֶלְקָה 2R 9,26².

חֶלְקַת *cs.* Gn 33,19‖Dt 33,21‖ 2S 14,30.23,11‖Jer 12,10‖Ruth 2,3.4,3‖1Ch 11,13.

בְּחֶלְקַת Jos 24,32‖2R 9,21.25.

חֶלְקָתִי *suff.* Jer 12,10.

חֶלְקָתָם Job 24,18.

חֲלֻקַּת *cs.* [חֲלֻקָּה]

divisio, partitio.

2Ch 35,5.

מַחֲלֹקֶת

sectio, classis s. ordo, pars.

1Ch 27,4.

הַמַּחֲלֹקֶת 1Ch 27,1.2.

מַחֲלֹקֶתוֹ *suff.* 1Ch 27,2.*4.7.8.9. 10.11.12.13.14.15*.

וּמַחֲלֹקֶתוֹ 1Ch 27,4.6.

מַחְלְקוֹת *pl.* Neh 11,36‖1Ch 23, 6.26,12.19.28,21‖2Ch 8,14.31,2.

הַמַּחְלְקוֹת 1Ch 27,1.28,1‖2Ch 23,8.

בְּמַחְלְקוֹת 2Ch 31,15.

לְמַחְלְקוֹת 1Ch 26,1‖2Ch 5,11.

וּלְמַחְלְקוֹת 1Ch 28,13.

כְּמַחְלְקוֹתֵיכֶם *suff.* 2Ch 35,4.

מַחְלְקוֹתָם, מַחְלֻקוֹתָם Ez 48,29‖ 1Ch 24,2(1)‖2Ch 31,2.35,10.

בְּמַחְלְקוֹתָם 2Ch 8,14.

כְּמַחְלֻקוֹתָם Jos 11,23.12,7.18,10.

בְּמַחְלְקוֹתֵיהֶם 2Ch 31,17.

כְּמַחְלְקוֹתֵיהֶם 2Ch 31,16.

——v. ch. et n. pr.——

II חָלַק

laevem esse. *Hi.* blandiri.

היות שעוץ ורך; ויתכן למצוא לו אחוה עם הראשון, כי האבן החלקה היא מסתתה, וכבר נחלק מקצתה, וכן סכין שנשחזו; אחרי נשירת השער והעברתו נעשה העור חלק (וזה טעם השם הדר הַחָלָק — חָפַר צמחים ועצים, קַרְחַ); המחליק לשון מסיר ומעביר כל דבר הפוגם (או מפני שמַחֲלִיק דבורו לשנים, אחד בפה ואחד בלב; ע' תהלים י"ב ג').

Hos 10,2.

חָלְקוּ *3 perf. pl.* Ps 55,22.

הֶחֱלִיק *Hi. 3 perf.* Ps 36,3.

הַחֲלִיקָה *f.* Prv 2,16.*7,5*.

מַחֲלִיק *pt.* Jes 41,7‖Prv 29,5.

מְמַחֲלִיק Prv 28,23.

לַחֲלֹק (?) *inf.* Jer 27,12.

יַחֲלִיקוּן *3 impf. pl.* Ps 5,10.

בְּחֶלֶק [חֶלֶק] laevitas, blandities.

Prv 7,21.

חָלָק

laevis (glaber), *met.* blandus, lubricus, fallax, *ambiguus*.

Gn 27,11‖Ez 12,24‖Prv 26,28.

וְחָלָק Prv 5,3.

הַחָלָק Jos 11,17.12,7.

חֶלְקַת *cs.* [חֶלְקָה]

laevitas; *pl.* viae lubricae; *met.* blandities.

Gn 27,16.

מֶחֱלָקֹת Prv 6,24.

חֲלָקוֹת *pl.* Jes 30,10‖Ps 12,3.4.

בַּחֲלָקוֹת Ps 73,18.

בַּחֲלַקּוֹת [חֲלַקָּה] *pl.* Dan 11, 32.

חֲלַקְלַקֹּת [וַחֲלַקְלַקֹּת]

loca lubrica; fraudes, doli.

ע"מ ירקרק, ארמרם.

Ps 35,6.

בְּחַלְקְלַקּוֹת Dan 11,21.34.

כַּחֲלַקְלַקּוֹת Jer 23,12.

חֵלֶק [?] חֵלֶקִי *pl. cs.* 1S 17,40.

בְּחַלְקֵי־ Jes 57,6.

——v. n. pr.——

חָלַשׁ [חוֹלֵשׁ] *pt.* prosternere, vincere, *fugare, vulnerare*; debilem, caducum esse, facere.

חולש על־גוים לרב המפרשים מחליש גוים ולרו"ל מטיל גורל, ויי"ג חוֹלֵץ; ואולי יש לגרוס חוֹבֵשׁ בטעם מַשֵּׁל, או חוֹבֵשׁ עַל לַגּוֹיִם, ובאיוב: וגבר ימות וְיַחֲלֹף.

Jes 14,12.

וַיַּחֲלֹשׁ [וַיַּחֲלֵשׁ] *3 impf.* Ex 17,13.

וַיַּחֲלֵשׁ [וַיַּחֲלֹשׁ] Job 14,10.

חַלָּשׁ [הַחַלָּשׁ]

debilis, infirmus.

Joel 4,10.

חֲלוּשָׁה

clades.

Ex 32,18.

חָמַם v. חֹם; חָמָה v. חָם

——חֵמָא v. חֵמָה——

חֶמְאָה

lac spissum, *butyrum*; caseus.

שומן החלב, ויש דוממתה באשורית. בטעם השם נ"ל שהוא אח אל חֵמָה נרדף אל קֶצֶף (שוים) הנאמר גם במים, וכא ע"י רתיחה ותנועה, וכן ההמאה באה מתסיסת החלב או ע"י תנודה. י"ג בש"ב י"ז כ"ט וְחֶמְאַת־בָּקָר.

Gn 18,18‖Jud 5,25‖Jes 7,15.*22*. 22‖Prv 30,33.

וְחֶמְאָה 2S 17,29‖Job 20,17.

בְּחֶמְאָה (= בְּחֵמָה) Job 29,6.

חֶמְאַת *cs.* Dt 32,14.

מַחֲמָאֹת [מַחֲמָאָה] *pl.*

flores lactis.

יונתן והשבעים קורין מַחֲמָאוֹת, מ"ם היתרון, וכן פי' ראב"ע.

Ps 55,22.

חָמַד

concupiscere, appetere; delectari, desiderare; *pt. pass.* desiderabile, carissimum; *Ni. pt.* desiderabilis, suavis, iucundus; pretiosus.

הוראתו ידועה, וכמהו בערבית. בקצת נוסחאות בשה"ש נקוד חֲמֻדֹתַי; השבעים מתרגמין חֲמוּדוֹ דתהלים נפשו.

Ps 68,17‖Prv 12,12.

חָמְדוּ *3 perf. pl.* Prv 1,22.

וְחֶמְדוּ Mich 2,2.

חֲמַדְתָּם *2 pl.* Jes 1,29.

חֲמוּדוֹ [וְחָמוּד] *pt. pass. suff.* Ps 39,12.

בְּחֲמוּדוֹ Job 20,20.

וַחֲמוּדֵיהֶם *pl. suff.* Jes 44,9.

וָאֶחְמְדֵם [אָחְמֹד] *1 impf. suff.* Jos 7,21.

תַּחְמֹד *2 impf.* Ex 20,14[2]‖Dt 5, 18.7,25‖Prv 6,25.

יַחְמֹד *3 impf.* Ex 34,24.

וְנַחְמְדֵהוּ [נֶחְמֹד] *1 pl. suff.* Jes 53,2.

נֶחְמָד *Ni. pt.* Gn 2,9 ‖ Prv 21,20.

וְנֶחְמָד Gn 3,6.

הַנֶּחֱמָדִים *pl.* Ps 19,11.

חִמַּדְתִּי [חִמֵּד] *Pi. 1 perf.* Cant 2,3.

חֶמֶד

desiderium, amoenitas, venustas.

י״נ גם בישעיה כ״ז ב׳ כרם חמר, וכ״ת השבעים.

Jes 32,12 ‖ Ez 23,6.*12*.23 ‖ Am 5,11.

חֶמְדָּה

desiderium, deliciae; pulchritudo, amoenitas; praestantia.

השבעים קורין בחגי ב׳ ז׳ חֶמְדַת.

Jer 3,19.25.34 ‖ Hos 13,15 ‖ Nah 2,10‖Zach 7,14‖Ps 106,24 ‖ 2Ch 21,20.32,27.

הַחֶמְדָּה Jes 2,16.

חֶמְדַּת *cs.* 1S 9,20‖Hag 2,7‖Dan 11,37‖2Ch 36,10.

חֶמְדָּתִי *suff.* Jer 12,10.

חֶמְדָּתֵךְ Ez 26,12.

חֶמְדָּתָם Dan 11,8.

חֲמוּדוֹת, חֲמוּדֹת, חֲמֻדֹת *pl. t.*

res pretiosae, deliciae.

Dan 9,23.10,3.11.19.11,43 ‖ Esr 8,27‖2Ch 20,25.

הַחֲמֻדֹת Gn 27,15.

וּבַחֲמֻדוֹת Dan 11,38.

מַחְמַד *cs.* [מַחְמָד]

desiderium; deliciae; pulchritudo, venustas; res pretiosa.

1R 20,6 ‖ Ez 24,16.21.25 ‖ Hos 9,6.

מַחֲמַדֶּיךָ (al. מַחֲמַדֵּינוּ) *suff.* Jes 64,10.

מַחֲמַדִּים *pl.* Cant 5,16.

מַחֲמַדַּי *cs.* Hos 9,16‖Thr 2,4.

וּמַחֲמַדַּי *suff.* Joel 4,5.

מַחֲמַדֶּיהָ Thr 1,10‖2Ch 36,19.

מַחֲמַדֵּיהֶם Q. Thr 1,11.

מַחֲמֻדֶיהָ [מַחֲמוּד] *pl. suff.* Thr 1,7.

מַחֲמוּדֵיהֶם K. Thr 1,11.

—v. n. pr.; חֹמָה v. p. 214[c]—

חָמִיךָ *suff.* [חֵם v. חָמָה]

socer.

אבי הבעל, וזה שמו גם בערבית, אשורית וכושית; בדרו״ל נמצא גם על אבי האשה (האֹכל בבית חמיו); וחֵם וחֲמוֹת ע״מ אָח ואָחוֹת.

Gn 38,13.

חָמִיהָ Gn 38,15‖1S 4,19.21.

חָמוֹתֵךְ *suff.* [חָמוֹת]

socrus.

אֵם הבעל, ובדרו״ל נאמר גם על אבי האשה.

Ruth 2,11.3,17.

חֲמוֹתָהּ Ruth 2,18.19.23.3,1.6.16.

בְּחֲמוֹתָהּ Mich 7,6.

לַחֲמוֹתָהּ Ruth 1,14.2,19.

—חָמָה v. חָמַם—

חֵמָה

aestus; ira; venenum, virus.

אח לשרש המם ויחם שכל הכועס מתחמם; וכמ״ש כי אש קדחה באפי, עלה עשן באפי ואש מפיו תאכל. ר׳ יוסף הלוי גורס בישעיה מ״ט י״ח בַּעַל גמלות פֹּעל ישלם, ול״נ בַּעַם ישלם (ע׳ ת״ו); בס״נ ח׳ יש לגרוס וְאַפָּתִי (או וִימִינִי), ומקביל אל זְרֹעִי, ובתהלים ע״ו י״א: כי־חמת אדם תּוֹדֶךָ, ושעם תחגר תעכב כפי׳ רש״י, ע״ש; ראי״ק גורס: כי־חֲמַת וָאֶדֹם תָּדֹךְ, שארית חֲמַת תחגר, ורצי״נ גורס: כי־חֲמַת אָדָם תּוֹדֶךָ; והשבעים קורין: כי־מַחְשָׁבָת אדם תודך, שארית מַחְשֶׁבֶת תִּחְגָּךְ!! למדנאי בחֲמָא דדניאל י״א מ״ד בה״א.

Jes 27,4.42,25.59,18 ‖ Jer 23,19. *30,23*‖Ez 5,15.16,38.24,8.25,17‖ Nah 1,2 ‖ Ps 37,8 ‖ Prv 15,1.18. 19,19.21,14.27,4.29,22 ‖ Job 19, 29.36,18‖Esth 3,5.5,9.

וְחֵמָה Jes 34,2‖Zach 8,2.

הַחֵמָה Jer 25,15.

וְהַחֵמָה Dt 9,19‖Jer 36,7.

בְּחֵמָה 2R 5,12‖Jes 66,15 ‖ Ez 8, 18.13,13.19,12.23,25‖Ps 59,14.

בְּחֵמָא Dan 11,44.

וּבְחֵמָה Dt 29,27‖Jer 21,5‖ Ez 5, 15.20,33.*34*‖Mich 5,14.

חֲמַת *cs.* Gn 27,44‖Dt 32,24.33‖ 2S 11,20 ‖ 2R 22,13 ‖ Jes 51,13[2]. 20 ‖ Jer 6,11 ‖ Hos 7,5 ‖ Ps 58,5. 76,11.140,4 ‖ Prv 6,34.16,14 ‖ Esth 2,1‖2Ch 34,21.36,16.

וַחֲמַת Esth 7,10.

בַּחֲמַת Lev 26,28 ‖ Ez 3,14‖ Dan 8,6‖2Ch 28,9.

וּמֵחֲמַת Job 21,20.

חֲמָתִי *suff.* Nu 25,11‖2R 22,17‖ Jes 51,22 ‖ Jer 4,4.*21,12*.32,31. 42,18.44,6 ‖ Ez 5,13[2].6,12.7,8.13, 15.14,19.16,42.20,8.*13,21*.21,22. 22,22.24,13.30,15.36,18.38,18 ‖ 2Ch 12,7.34,25.

וַחֲמָתִי Jes 63,5‖Jer 7,20.42,18.

בַּחֲמָתִי Jes 63,3‖Ez 13,13.

וּבַחֲמָתִי Jer 32,37.33,5 ‖ Ez 22, 20.36,6.

וְכַחֲמָתִי Ez 25,14.

חֲמָתְךָ, חֲמָתֶךָ Jer 10,25.18,20 ‖ Ez 9,8 ‖ Hab 2,15 ‖ Ps 79,6.88,8. 89,47.

וַחֲמָתֶךָ Dan 9,16.

בַּחֲמָתֶךָ Ps 6,2.

וּבַחֲמָתֶךָ Ps 38,2.90,7.

חֲמָתוֹ Jes 51,17‖Nah 1,6‖ Ps 78, 38.106,23‖Th 2,4.4,11.

וַחֲמָתוֹ Esth 1,12.

בַּחֲמָתוֹ Esth 7,7.

וּבַחֲמָתוֹ Dt 29,22.

חֲמָתָם Job 5,4.

חֲמוֹת, חֲמֹת *pl.* Ps 76,11 ‖ Prv 22,24.

—v. ch. חֵמָא—

חֹמֶט [וְהַחֹמֶט]

lacertae species (limax).

מין שרץ; באשורית הוראת השרש רעידה ומהירות, ונקרא ע״ש החישתו במרוצה, ובדרו״ל לכליך, ע״ש לכלוכתו, לפי שמצוי ברפש וטיט (ארץ כבול תרגם רב נחמן בר״י ארץ חומטין, שבת נ״ד, ע״א); לדרס״נ הוא החמליאון, וכן שמו בסורית בתוספת למ״ד הולמטא.

Lev 11,30.

—v. n. pr.—

חָמַל, חָמַל

misereri; parcere.

בערבית ובסורית הוראת שרש זה נשיאה ונטילה כי החומל גם הוא נושא וסובל בהשתתפו בצרת חברו.

1S 15,15 ‖ 2S 12,6 ‖ Thr 2,2.17 ‖ 2Ch 36,15.17.

חָמַלְתָּ [חָמַלְתָּ] *2 perf.* Thr 2,21. 3,43.

וְחָמַלְתִּי *1 perf.* Mal 3,17.

חֲמַלְתֶּם *2 pl.* 1S 23,21.

לְחָמְלָה *inf. cs.* Ez 16,5.

אָחְמוֹל, אֶחְמֹל *1 impf.* Jer 13, 14‖Ez 5,11.7,4.9.8,18.*9,10*‖Zach 11,6.

וָאֶחְמֹל *1 impf.* Ez 26,21.

תַּחְמֹל *2 impf.* Dt 13,9‖1S 15,3.

יַחְמֹל, יַחְמוֹל *3 impf.* Jes 30, 14 ‖ Jer 15,5.21,7 ‖ Hab 1,17 ‖ Zach 11,5 ‖ Mal 3,17‖Prv 6,34 ‖ Job 6,10.16,13.20,13.27,22.

וַיַּחְמֹל 1S 15,9‖2S 12,4.21,7‖Joel 2,18.

וַתַּחְמֹל *3 f.* Ex 2,6.

תַּחְמֹלוּ, תַּחְמֹלוּ *2 pl.* Jer 50,14. 51,3‖Ez 9,5.

יַחְמֹלוּ *3 pl.* Jes 9,18.

בְּחֶמְלַת *cs.* [חֶמְלָה]

clementia, parcere.

Gn 19,16.

וּבְחֶמְלָתוֹ *suff.* Jes 63,9.

מַחְמָל *cs.* [וּמַחְמָל]

miseratio, res carissima.

Ez 24,21.

—v. n. pr.—

חָמַם [חַם]

calere, incalescere; Cnf. יָחַם.

להמעתיקים לחמם דאיוב מזון ולחם, ולהאחרונים הלמ״ד שמושית, ונהלי רתמים יוכיחו. וַחֲמָנָה היא אחת מנ׳ מלין אנדרוגינוס, כלומר מרכבות מזכר ונקבה, כמו וַיַּשְׁרָנָה, וַעֲלֹהָנָה.

Ps 39,4.

וָחַם Ez 16,21‖1R 1,2‖ Eccl 4,11.

חַמּוֹתִי *1 perf.* Jes 44,16.

חֹם *infin.* 1S 11,11‖Neh 7,3.

בְּחֹם K. 1S 11,9.

כְּחֹם Gn 18,1‖1S 11,9‖2S 4,5.

לְחַמָּם Jes 47,14‖Job 30,4.

לְחֹם Hag 1,6.

בְּחֻמּוֹ *suff.* Job 6,17.

בְּחֻמָּם Jer 51,39.

יָחֹם *3 impf.* Jes 44,16.

וַיֵּחַם 2R 4,34‖Jes 44,15.

יִחַם 1R 1,1.

יֵחַם, יַחַם Dt 19,6‖Eccl 4,11.

תֵּחַם *3 f.* Ez 24,11.

יַחֲמוּ *3 pl.* Hos 7,7.

וַיִּחַמוּ (= וַיַּחֲמוּ) Gn 30,39.

וַיִּחַמְנָה *f.* Gn 30,38.

הַנֶּחָמִים [נֶחָם] *Ni. pt. pl.* Jes 57,5.

תְּחַמֵּם [חִמֵּם] *Pi. 3 impf. f.* Job 39,14.

יִתְחַמֵּם [הִתְחַמֵּם] *Hith. 3 impf.* Job 31,20.

חֹם

calor, calefactio; aestus.

1S 21,7‖Jer 17,8‖Job 24,19.

וָחֹם Gn 8,22.

בְּחֹם Jes 18,4.

כְּחֹם Jes 18,4.

חַם [חֵם]

calidus, calefactus.

Jos 9,12.

חַמִּים *pl.* Job 37,17.

חַמָּה

calor solis; *poet.* sol, *lux* solis.

ע״ש החֹם והארמומית, בנגוד אל לְבָנָה.

Job 30,28.

הַחַמָּה Jes 24,23.30,26[2].

בַּחַמָּה Cant 6,10.

מֵחַמָּתוֹ *suff.* Ps 19,7.

חַמָּן [חַמָּנִים] *pl.*

solaria idola; simulacrorum vel statuarum genus.

מצבות מקדשות לעבודת השמש; ולר׳ יוסף הלוי מיני עצים הגדלים ללב בדר Amanus; ובכנענית חָמָן.

Jes 27,9.

הַחַמָּנִים 2Ch 14,4.34,7.

וְהַחַמָּנִים, וְהַחַמָּנִים Jes 17,8 ‖ 2Ch 34,4.

חַמְּנֵיכֶם *suff.* Lev 26,30 ‖ Ez 6, 4.6.

—v. n. pr.—

חָמַס [חָמְסוּ] *3 perf. pl.*

violenter agere, opprimere, iniuriam inferre; violenter destruere, revellere.

הוראתו ידועה, ובדרו״ל חַמְסָן; נחמסו דירמיה י״נ כ״ב כמו נֶחֱשְׂפוּ ומקביל אל נגלו (ע׳ ישעיה מ״ז ב׳).

Ez 22,26‖Zeph 3,4.

חֹמֵס *pt.* Prv 8,36.

יַחְמֹס *3 impf.* Job 15,33.

וַיַּחְמֹס Thr 2,6.

תַּחְמֹסוּ [תַּחְמְסוּ] *2 pl.* Jer 22,3‖ Job 21,27.

נָחְמְסוּ *Ni. 3 perf. pl.* Jer 13,22.

חָמָס

violentia, iniuria, rapina; quod vi et iniuria partum est.

השבעים קורין בתהלים נ״ח ג׳: חָמָס ידיכם תְּפַלְּסָנָה; ושעם שנאת חָמָס כמו שנאת חִנָּם.

Gn 6,11.13.49,5‖Ex 23,1‖ Dt 19, 16 ‖ Jes 53,9.59,6.60,18 ‖ Jer 6,7. 20,8 ‖ Ez 7,23.8,17.9,9.28,16.45, 9‖Am 3,10.6,3‖Mich 6,12 ‖ Hab

1,2‖Zeph 1,9‖Mal 2,16‖Ps 11,5. 18,49.25,19.27,12.35,11.55,10.73, 6.74,20.140,12‖Prv 3,31.10,6.*11.* 13,2.16,29.26,6‖Job 16,17.19,7 ‖ 1Ch 12,17(18).

וְחָמֶס Jer 51,46‖Hab 1,3.

הֶחָמֵס Ez 7,11‖Jon 3,8.

לְחָמֶס Hab 1,9.

מֵחָמֶס 2S 22,3.

וּמֵחָמֶס Ps 72,14.

חָמַס *cs.* Jud 9,24‖Hab 2,17‖Ps 58,3.

וַחֲמַס־ Hab 2,8.*17.*

מֵחֲמַס Ez 12,19 ‖ Joel 4,19 ‖ Ob 10.

חָמָסִי *suff.* Gn 16,5. ‖ Jer 21,35.

חָמָסוֹ Ps 7,17.

חֲמָסִים *pl.* 2S 22,49‖Ps 140,2.5‖ Prv 4,17.

הַתַּחְמָס [תַּחְמָס]

avis impura; struthio mas, LXX γλαύξ (*al.* hirundo).

שם עוף טמא שחומס ודורס.

Lev 11,16‖Dt 14,15.

I חָמֵץ [וְחוֹמֵץ] *pt.*

violenter agere.

אוז אל חָמֵס בחוֹק המבטא.

Ps 71,4.

חָמוּץ

violentus; al. oppressus; al. *pt. pass.* = חָמוּץ.

Jes 1,17.

II חָמֵץ

acidum esse, fermentari; *Hith.* exacerbari.

נרדף אל שָׂאֹר, ונמצא בהוראה זו גם בשאר לשונות המזרח, ובארמית וסורית בא ע״ן ח׳ צד״י; ויש לו אחוה עם הראשון ועם אָמַץ כאחות שני המושגים הריף והזק בלשונות המערב.

Ex 12,38.

חִמְצָתוֹ *inf. suff.* Hos 7,4.

יָחֵמֵץ [יָחֲמֵץ] *3 impf.* Ex 12,34.

יִתְחַמֵּץ *Hith. 3 impf.* Ps 73, 21.

חָמֵץ

fermentatum, fermentum.

Ex 12,15. 13,3.7. 23,18. 34,25 ‖ Lev 2,11. 6,10. 7,13. 23,17 ‖ Dt 16,3.

מַחְמֶצֶת Am 4,5.

מַחְמֶצֶת Ex 12,19.20.

חֹמֶץ

acetum.

י״פ מזה כי־יתחמץ לבבי.

Nu 6,3‖Ps 69,22‖Prv 25,20.

וְחֹמֶץ Nu 6,3².

בַּחֹמֶץ Ruth 2,14.

כַּחֹמֶץ Prv 10,26.

חָמִיץ

salsus.

מספוא מלוח, ויש דונמתו בערבית ומדרו״ל.

Jes 30,24.

חָמוּץ *pt. pass. cs.* [חָמֵץ] III

rubrum esse; *pass.* rubrotinctus.

קרוב אל אָמֹץ והוא נוון אדום ביותר.

Jes 63,1.

———cnf. אָמֹץ p. 51ᵇ———

חָמַק

circumire, vertere se ad discedendum; *Hith.* circumvagari.

לפי ענינו פנה וקבוב, ויש דונמתו בערבית. ולרש״י הָסֵר והתכסה (קרוב אל עָמַק), ויש מחברין אותו עם חָבַק.

Cant 5,6.

תִּתְחַמְּקִין [הִתְחַמֵּק] *Hith. 2 impf. f.* Jer 31,22(21).

חַמּוּקֵי *pl. cs.* [חַמּוּק]

circuitus, ambitus.

סבוב וענול הירך, ולרש״י סתרי הירך.

Cant 7,2.

I חָמַר

aestuare, fervere (al. Ps. et Thr. *rubrum esse.*

לרב הפותרים עקר דוראתו תסיסה, רתיתה והעלאת קצף (שאור בארמית חמירא), ונופל על היין התוסס ועל הים הזועף, והשאל אל המעים (בענין חָמוּ מֵעַי לו, נָהַפְךָ לִבִּי בקרבי, או במובן תסיסה וצִבְיָה), ולדר״ק אלו האמורים ביין ובאברים ענינם היות נצרב ואדום (כבדרל״ל נחמרו בני מעיה, וקרוב אל חָמַר), ומזה חֹמֶר ע״ש צבעו (ע׳ הערה אל אֲדָמָה) וטעם יחמרו בים שמעלה חמר (ע׳ ישעיה נ״ז כ׳); י״ת חֲמַר, אמיץ והריף, וגם להשבעים הוא תאר ולא פעל.

Ps 75,9.

יַחְמְרוּ *3 impf. pl.* Ps 46,4.

חֲמַרְמָרָה K. *Poalal 3 perf. f.* Job 16,16.

חֲמַרְמָרוּ, חֲמַרְמָרוּ *pl.* Job 16, 16‖Thr 1,20.2,11.

חֲמַר, חֶמֶר

vinum (fermentans v. *rubrum*).

כן נקרא היין המשכה ע״ש תסיסותו או ע״ש מראהו (אל־תרא יין כי יתאדם); השבעים קורין בישעיה כרם חמד (ע׳ עמוס ה׳ י״א), וכן בקצת נוסחאות.

Dt 32,14‖Jes 27,2.

———v. chald.———

II חָמַר [וַתַּחְמְרָה] *3 impf. f.*

bituminare (denom. a חֵמָר).

אונקלוס והשבעים קורין ותחמרה מפיק ה״א.

Ex 2,3.

חֵמָר

bitumen.

Gn 14,10.

וְהַחֵמָר Gn 11,3.

בַּחֵמָר Ex 2,3.

I חֹמֶר

argilla, lutum, arenatum; coementum.

Jes 41,25.45,9‖Job 4,19.13,12.

הַחֹמֶר Jes 64,7.

בְּחֹמֶר Ex 1,14.

בַּחֹמֶר Jer 18,4‖Nah 3,14.

כְּחֹמֶר Jes 10,6.29,16‖Job 38,14.

כַּחֹמֶר Jer 18,6‖Job 10,9.

וְכַחֹמֶר Job 27,16.

לַחֹמֶר Gn 11,3‖Job 30,19.

מֵחֹמֶר Job 33,6.

II חֹמֶר

mensura aridorum.

מדת היבש, והוא הכור בעל עשר איפה או

שלשים סאה, ונקרא כן ע״ש רבוי הכמות או לפי שנעשה מחֹמר.

Lev 27,16‖Jes 5,10‖Ez 45,14².

וְחֹמֶר Hos 3,2.

הַחֹמֶר Ez 45,11².

מֵחֹמֶר Ez 45,13².

III חֹמֶר

tumulus, acervus.

ענינו רבוי וצבור, ואולי הָשאל מן חמר ועפר שנאמר על רבוי הכמות (איוב כ״ז ט״ז) כמו חול; השבעים מתרגמין הוֹמֶר דחבקוק כפעל (במובן יחמו יחמרו מימיו) וברבים, ומוסב על המוסים.

Hab 3,15.

חֲמָרִים, חֲמָרִים *pl.* Ex 8,10²‖Nu 11,32.

חֲמוֹר

acervus.

לרש״י ורד״ק האי דשופטים לשון צִבּוּר הוא (ע״מ יָאוֹר, שָׁאוֹר), ולהאחרונים חמור כמשמעו, והשבעים קורין חֲמוֹר חֲמָרָתַיִם, כלומר דמותתי לדם מכות או דרכתי בדם כחֹמר, והאי דשמואל מתרגמין צִבּוּר, וליונתן חמרא טעין לחמא, וי״ב חמשה לחם.

Jud 15,16‖1S 16,20.

חֲמֹרָתַיִם [חֲמֹרָה] *du.* Jud 15,16.

חֲמוֹר, חֲמֹר

asinus.

לרב הפותרים נקרא כן ע״ש צבעו האדמדם, וכן יָקְנָה הָאָדֹם בשפת קסטיליא; ואולי הוא מן הערבית המל (בחלוף למ״ד ברי״ש, אלמנותיו, ארמנותיו, מזלות, מזרות), כלומר נשא סָבָל.

Gn 49,14‖Ex 13,13.21,33.22,3.8. 9.23,5.34,20‖Nu 16,15‖Dt 22,4‖ Jud 15,15.16‖1S 15,3.16,20 ‖ 2R 6,25‖Jes 21,7 ‖ Jer 22,19 ‖ Zach 9,9‖Job 24,3.

וַחֲמוֹר Gn 32,6‖Jos 6,21 ‖ Jud 6, 4‖ 1S 12,3.22,19 ‖ 1R 13,28‖Jes 1,3.

הַחֲמוֹר, הַחֲמֹר Gn 22,5‖Ex 4,20‖ Jos 15,18 ‖ Jud 1,14. 15,16². 19, 28‖1S 15,20.25,23.42 ‖ 2S 17,23. 19,27‖1R 13,13².23.27.28.29.

וְהַחֲמוֹר 1R 13,24 ‖ 2R 7,10 ‖ Jes 32,20‖Zach 14,15.

וּבְחֲמֹר Dt 22,10.

לַחֲמוֹר Prv 26,3.

חֲמֹרְךָ *suff.* Dt 28,31.

חֲמֹרֶךָ, וַחֲמֹרֶךָ Ex 23,12 ‖ Dt 5, 14.

חֲמֹרוֹ Gn 22,3.44,13 ‖ Ex 23,4 ‖ Jos 7,24‖1R 2,40.

וַחֲמֹרוֹ Ex 20,17‖Dt 5,18.

לַחֲמֹרוֹ Gn 42,27‖Dt 22,3.

חֲמוֹרִים, חֲמֹרִים *pl.* Gn 45,23 ‖ Jud 19,3.10‖2S 16,1 ‖ Ez 23,20 ‖ Esr 2,67‖Neh 7,69(70).

וַחֲמוֹרִים, וַחֲמֹרִים Gn 12,6. 24, 35.30,43‖Nu 31,34.39.*45*‖ 1S 27, 9‖2Ch 5,21.

הַחֲמוֹרִים, הַחֲמֹרִים Gn 36,24 ‖ Nu 31,28.30 ‖ 1S 25,18‖2S 16,2‖ Neh 13,15.

בַּחֲמוֹרִים, בַּחֲמֹרִים Ex 9,3‖1Ch 12,40(41)‖2Ch 28,15.

וּבַחֲמוֹרִים Gn 47,17.

לַחֲמוֹרִים Jud 19,21.

חֲמֹרֵינוּ *suff.* Gn 43,18.

לַחֲמוֹרֵינוּ Jud 19,19.

חֲמוֹרֵיכֶם 1S 8,16.

חֲמֹרֵיהֶם Gn 34,28.42,26‖2R 7,7.

וַחֲמֹרֵיהֶם Gn 44,3.

לַחֲמוֹרֵיהֶם, לַחֲמֹרֵיהֶם Gn 43,24‖ Jos 9,4.

יַחְמוּר [יַחְמוּר]

nomen animalis cuiusdam ex cervorum genere (dama, bubalus?).

לר״ק אחד ממיני הצבאים, ויש מי שאומר שהיה חמור הועדי, ואיך הוא נמנה בין החיות הטהורות?

Dt 14,5‖1R 5,3.

———v. n. pr.———

חָמֵשׁ *f.*

quinque (*num. card.*).

מספר יסודי לרבות נקבות. השבעים והששיטא קורין בדה״ב כ״ח א׳: בן־עשרים וחמש (ע׳ כ״ט א׳).

Gn 5,6.11.15.17.*30.*21.*23.* 11,12. 32.12,4.43,34.45,6.11 ‖ Ex 27,1. 18.38,1.18‖Lev 27,5.6 ‖ Nu 8,24. 31,37‖Jos 14,10‖2S 4,4 ‖ 1R 6,6. 10.7,16.39.49 ‖ 2R 8,16.13,19 ‖ Jes 19,18.52,22 ‖ Ez 40,7.21.25. *33.36.*30².48.41,2.9.11.12.45,3 ‖ 1Ch 3,20.4,32.11,23 ‖ 2Ch 3,11. *15*².12.15.4,7.6,13.

וְחָמֵשׁ Gn 25,7.45,22‖Ex 26,3.27, 1.36,10.38,1 ‖ Jos 14,10 ‖ 1S 25, 18².42 ‖ 1R 6,24².7,16.23.39.49. 22,42² ‖ 2R 14,2.*15,33.18,2.*21,1. 23,36‖Jes 7,8 ‖ Ez 40,1.13.29.48. 41,2 ‖ 2Ch 3,15.4,2.7.6,13.15,19. 20,31².25,1.*27,1.29,1.36,1.*33,1.

חֲמֵשׁ *cs.* Gn 5,10.32.7,20.11,11 ‖ Ex 26,3.9.27,15.30,23.24.10.*16.* 38,14.*15* ‖ 2S 24,9 ‖ 2R 14,17.23. 20,6 ‖ Jes 38,5 ‖ Ez 42,16.17.*18. 19.*20².45,2.48,16*.30.*32.33.34* ‖ Esth 9,6.*12* ‖ 1Ch 4,42 ‖ 2Ch 13, 17.15,10.25,25.35,9.

וַחֲמֵשׁ Gn 5,30 ‖ Ex 27,14.38,26‖ Nu 1,21. *33.41.2,11.19.28.26,18. 22.27.37.31,39.45.* 46.*3,22.4,48. 31,36.43* ‖ 1R 9,23 ‖ Job 1,3² ‖ Neh 7,70(69)‖2Ch 26,13.

בַּחֲמֵשׁ Ez 45,2.

מֵחֲמֵשׁ Nu 31,28.

חֲמִשָּׁה *m.* Gn 18,28.47,2‖Ex 21, 37.26,26.*36,31.*37².36,38² ‖ Lev 26,8.27,6.7 ‖ Nu 1,25.*2,15.*37.*2, 23.*3,50.7,17.*23.29.35.41.47.53. 59.65.71.77.83*³. 11,19.26,41.*50* ‖ Jos 10,26 ‖ Jud 18,2 ‖ 1S 6,4.17, 40.21,4 ‖ 2S 9,10 ‖ 1R 5,12.7,3 ‖ 2R 7,13‖Jes 17,6.30,17 ‖ Ez 45,1 *6.48,8.9.10.13*².*15.20.21*².3.12.48, 10 ‖ Esth 9,16.21 ‖ Esr 2,5 ‖ 1Ch 2,4.6.7,3.7.24,14‖2Ch 4,6.*8.*

וַחֲמִשָּׁה Gn 18,28 ‖ Ex 26,27².*36, 32*².38,25.28‖Jud 20,35.*46*‖1S 6, 4.16.22,18‖1R 7,3 ‖ 2R 19,35.25, 19‖ Jes 37,36 ‖ Jer 52,30.31 ‖ Ez 8,16.11,1.45,5.12 ‖ Dan 12,12 ‖ Esr 2,8.20.33.34.66.67 ‖ Neh 6, 15.7,13.20.25.36.67.68.69 ‖ 2Ch 4,6.*8.*

הַחֲמִשָּׁה Gn 14,9.

בַּחֲמִשָּׁה Gn 18,28‖Ex 16,1‖Lev

23,34.*39* ‖ Nu 33,3 ‖ 1R 12,32.33 ‖ 2R 6,25 ‖ Ez 1,1.*2.8,1.33,21.* 32, 17.45,25.48,20 ‖ Hos 3,2 ‖ Esth 9, 18.

וּבַחֲמִשָּׁה Lev 23,6 ‖ Nu 28,17.29, 12.

לַחֲמִשָּׁה 1Ch 25,22.

חֲמֻשָּׁת *cs.* Nu 3,47².18.16.31,8 ‖ Jos 10,5.16.17.22.*23.*13,3 ‖ Jud 3, 3.18,7.14.17.20,45 ‖ 1S 17,5 ‖ 2S 21,8 ‖ Ez 45,6 ‖ Esr 1,11.2,69 ‖ 1Ch 29,7 ‖ 2Ch 35,9.

וַחֲמֻשָּׁת Nu 31,32 ‖ 2S 19,18 ‖ Ez 48,15.

כַּחֲמֻשָּׁת Jos 8,12 ‖ Jud 8,10.

לַחֲמֻשָּׁת 1S 6,18.

חֲמִשִּׁים *pl. c.*

quinquaginta.

Gn 6,15.7,24.8,3.18,24².26.28 ‖ Ex 18,21.*25.*26,5.6.10.11. 27,12. 13.18. 30,23². 36,12.13.17.18. 38, 12.13 ‖ Lev 23,16.27,3 ‖ Nu 4,3. *30.35.39.43.47.* 23. 8,25. 16,2. 17. 26,10 ‖ Dt 1,15.22,29 ‖ Jos 7,21 ‖ 1S 6,19. 8,12 ‖ 2S 24,24 ‖ 1R 7,6.9, 23.18,4.13² ‖ 2R 1,9.11.13². 2,16. 17.13,7.15,20.23.25.27 ‖ Jes 3,3 ‖ Ez 40,15.21.25.*29.33.36.*42,2.7.8. 48,17⁴ ‖ Hag 2,16 ‖ Esth 5,14.7,*9* ‖ Esr 2,7.*31.*14.15.22.29.30.37.60. 8,6 ‖ Neh 7,10.12.*34.*20.33.40.70 ‖ 1Ch 5,21.12,33(34) ‖ 2Ch 3,9.8, 10.

וַחֲמִשִּׁים Gn 9,28.29 ‖ Ex 26,5.*10. 36,12.17.*38,26 ‖ Nu 1,23.*2,13.*25. *2,15.*29.*2,6.*31.*2,8.*43.*2,30.26,47.* 46.*2,32.* 2,16².31. 4,36. 26,34. 31, 52 ‖ 2S 15,1 ‖ 1R 1,5.7,2,18,19.22 ‖ 2R 2,7.15,2.21,1 ‖ Ez 45,2 ‖ Esr 8, 3.26 ‖ Neh 5,17 ‖ 1Ch 5,21.8,40.9, 9 ‖ 2Ch 2,16.8,18.26,3.33,1.

הַחֲמִשִּׁים Lev 25,10.11 ‖ Nu 16, 35.31,30.47 ‖ 2R 1,10.13.14.

בַּחֲמִשִּׁים Ex 27,18 ‖ Lev 27,16 ‖ 1R 10,29 ‖ 2Ch 1,17.

לַחֲמִשִּׁים Neh 6,15.

חֲמִשֶּׁיךָ *suff.* 2R 1,10.*12.*

חֲמִשָּׁיו 2R 1,10.*12.*

וַחֲמִשָּׁיו 2R 1,9.11.13.

חֲמִשֵּׁיהֶם 2R 1,14.

חֲמִישִׁי *m.*

quintus (*num. ordin.*).

Gn 1,23.30,17.

הַחֲמִישִׁי, הַחֲמִישִׁי Nu 7,36.29,26. 33,38 ‖ Jos 19,24 ‖ Jud 19,8 ‖ 2R 25,8 ‖ Jer 1,3.28,1.52,12 ‖ Zach 7,3.8,19 ‖ Esr 7,8.9 ‖ 1Ch 2,14.3,3. 8,2.12,10 (11). 24,9.25,12.26,3.4. 27,8.

וְהַחֲמִישִׁי 2S 3,4.

בַּחֲמִישִׁי, בַּחֲמִישִׁי Ez 20,1 ‖ Zach 7,5.

חֲמִישִׁית, חֲמִשִּׁית

quinta; *quinta pars.*

Gn 47,24 ‖ Lev 27,15.19 ‖ 1R 6, 31 ‖ Neh 6,5.

הַחֲמִישִׁית, הַחֲמִשִּׁית, הַחֲמִישִׁית Lev 19,25 ‖ 1R 14,25 ‖ Jer 36,9 ‖ Ez 1,2 ‖ 2Ch 12,2.

חֲמִישִׁתוֹ, חֲמִשְׁתּוֹ, חֲמִישִׁתוֹ *suff.* Lev 5,16.22,14.27,13.27.31.

וַחֲמִשִׁתָּו Nu 5,7.

וַחֲמִשָּׁתָיו *pl. suff.* Lev 5,24.

I חָמַשׁ *Pi. 3 perf.* וְחִמֵּשׁ

quintare, quintam redituum partem exigere (*al.* armare, munire).

א״ת ויזרו, אמנם יב״ע והשבעים תרגמו כפי׳ הראב״ע והרשב״ם שיגבה חלק המישית. וכאמור לקמן.

Gn 41,34.

חֹמֶשׁ לַחֹמֶשׁ

pars quinta.

Gn 47,26.

—v. chald.—

II חָמַשׁ *pt.pass.pl.* חֲמֻשִׁים

armare, munire; *pt. pass. pl.* armati, expediti (alacres ad pugnandum).

נדרך אל חלץ, ולדעת האומרים כי חלוצים טעמו חגורי מתנים (חֲלָצַיִם) יהיה חמשים חגורי החֹמֶשׁ; לריב״ל ע״ש שהיו מסדרים המשים חמשים איש בקבוץ מערכה, וזה טעם שר חמשים וחמשיו דמ״ב א׳.

Jos 1,14.4,12.

וַחֲמֻשִׁים Ez 13,18.

הַחֲמֻשִׁים Jud 7,11.

II חֹמֶשׁ] הַחֹמֶשׁ

abdomen; *Vulg.* inguen, latus.

תרגומו ירך, לחז״ל הוא דופן או צלע חמשית, מקום שמרה וכבד תלויים בו, והאחרונים מפרשים מן הערבית בהוראת דשן ושמן, והכונה בשן עב ושמן (שמערבויך), ובדרי״ל אמצא.

2S 2,23.3,27.4,6.20,10.

חֹמֶת] הַחֹמֶת

uter.

נאד; י״ם אותו מן חמת הערבית בהוראת רקבון הנאמר על דמים, וכת״א דְקָבָא, וי״א שהוא כמו חֹמֶשׁ דלעיל ע״ש שהוא בתבנית כרס (וכן יַאמר ברומית uter על הנאד וגם uterus על הנוף), ואולי הוא קיתון מחֻמָּר חוס.

Gn 21,15.19.

וְחֹמַת *cs.* Gn 21,14.

—חָנַן v.—

חָנָה

inclinare, considere; tentorium, castra ponere; oppugnare, obsidere (*defendere* Zach 9,8); *poet.* habitare.

השבעים קורין דברים א׳ ל״ג לַנְחֹתָם כאש לילה (בשנוי השעמים), וי״ג בהחלים נ״ג ר׳: כי־אלהים בְּדֹר עֲצַת־הֲלָךְ הבישתה כי־אלהים מַחֲסֶה (מַחֲסוּי), ומתאים עם י״ד ו׳.

1S 26,5 ‖ Jes 29,1.

וְחָנִיתִי *1 perf.* Jes 29,3 ‖ Zach 9,8.

חָנוּ *3 pl.* Nu 2,34 ‖ 1S 4,1.13,16.

וְחָנוּ Nu 1,52.

חֹנֶה *pt.* Ex 18,5 ‖ Ps 34,8.

חֹנֶךָ *suff.* Ps 53,6.

חֹנִים *pl.* Ex 14,9 ‖ 1S 26,5.29,1 ‖ 2S 11,11 ‖ 1R 16,15.

הַחֹנִים, הַחֹנִים Nu 10,5.6 ‖ 1R 16,16 ‖ Nah 3,17.

הַחֹנִים, וְהַחֹנִים Nu 2,3.5.12.27. 3,38.

חֹנֶה *pt. f. sg.* 2S 23,13 ‖ 1Ch 11, 15.

חָנוֹת *inf. cs.* Jud 19,9.

וּבַחֲנֹת Nu 1,51.

חֲנֹתֶיךָ *suff.* Nu 10,31.

לַחֲנֹתֵיכֶם Dt 1,33.

וְחָנֵה *imper.* 2S 12,28.

חָנוּ *pl.* Nu 31,19 ‖ Jer 50,29.

וַיָּחֹן *3 impf.* Gn 26,17.33,18 ‖ Ex 19,2 ‖ Jos 10,31 ‖ Jud 9,50 ‖ 1S 11,1.26,3 ‖ 2S 17,26 ‖ 2R 25,1 ‖ 2Ch 32,1.

תִּחֲנֶה *3 f.* Ps 27,3.

וַנַּחֲנֶה *1 pl.* Esr 8,15.

תַּחֲנוּ *2 pl.* Ez 14,2.

יַחֲנוּ *3 pl.* Nu 1,50.53.2,2².17.3, 23.29.35.9,17.18².20.*23.*22.

וְיַחֲנוּ Ex 14,2.

וַיַּחֲנוּ Ex 13,20.15,27.17,1.19,2 ‖ Nu 12,16.21,10.11.12.13. 22,1.33, 5.6.7.8.9.10.11.12.13.14.15.16.17. 18.19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28.29.30.31.32.33.34.35.36.37.41. 42.43.44.45.46.47.48.49 ‖ Jos 4, 19.5,10.8,11.10,5.34.11,5 ‖ Jud 6, 4.33.7,1. 10,17². 11,20.15,9.18,12. 20,19 ‖ 1S 4,1.13,5.17,1.2.28,4² ‖ 2S 24,5 ‖ 1R 20,27.29 ‖ Jer 52,4 ‖ Job 19,12 ‖ Neh 11,30 ‖ 1Ch 19,7.

וַיַּחֲנוּן Jud 11,18.

מַחֲנֶה

castra; exercitus; locus castrorum; agmen.

Dt 23,10 ‖ Ez 1,24 ‖ Ps 27,3.

הַמַּחֲנֶה Gn 32,9².33,8.50,9 ‖ Ez 16,13 ‖ Ex 19,17.32,19.26.33,7. 11 ‖ Lev 14,8.16,26.*28* ‖ Nu 4,5. *15.*5,2.10,34. 11,1.9.30.31².32. 14, 44.19,7.31,12.24 ‖ Dt 2,14.15.23, 11.12 ‖ Jos 1,11.3,2.6,11.14.8,13. 9,6.10,6.*15.43.*21.18,9 ‖ Jud 4,15. 16. 7,10. 14.17.18.19.21. 22². 8,11. 12.21,8.12 ‖ 1S 4,3.5.6.7.11,11.17, 17,26,6 ‖ 2S 1,2 ‖ 1R 22,34 ‖ 2R 7, 7.8.12 ‖ 2Ch 18,33.

וְהַמַּחֲנֶה Jud 8,11.

בַּמַּחֲנֶה Gn 32,22 ‖ Ex 19,16.32, 17.27.36,6 ‖ Lev 17,3.24,10 ‖ Nu 11,26².27 ‖ Jos 5,8.6,11 ‖ Jud 7,9. 11² ‖ 1S 14,15.21.28,1.29,6 ‖ 1R 16,16.22,36 ‖ Ps 106,16.

לַמַּחֲנֶה Ex 16,13. 29,14. 33,7² ‖ Lev 4,12.*21. 6,4. 10,4.5. 14,3. 16, 27.24,14.23.* 8,17.*9,11.* 13,46. 17, 3 ‖ Nu 5,3.4.12,14.15.15,35.36.*19, 3.31,13.*19,9.31,19 ‖ Dt 23,11.13 ‖ Jud 7,21 ‖ 2R 3,9 ‖ 2Ch 22,1.

מַחֲנֵה *cs.* Gn 32,3 ‖ Ex 14,19.20². 24² ‖ Nu 2,3.10.*10,18.*17.18.25.10, 14.22.25 ‖ Jos 6,18 ‖ Jud 4,16.7, 15².8,10 ‖ 1S 17,46.28,5.19 ‖ 2R 3, 24. 7,4.5².6.10.14.16 ‖ 1Ch 9,19. 14,15.16.

וּמַחֲנֵה Jud 7,1.8 ‖ 1Ch 11,15.

בְּמַחֲנֵה Jud 7,13.13,25 ‖ 1S 4,6. 14,19 ‖ 2S 5,24.23,16 ‖ 2R 19,35 ‖ Jes 37,36 ‖ 1Ch 11,18 ‖ 2Ch 32,21.

כְּמַחֲנֵה 1Ch 12,22(23).

לְמַחֲנֵה Nu 2,9.16.24.31 ‖ Jos 6, 23 ‖ 1Ch 12,22(23).

מִמַּחֲנֵה 1S 13,17 ‖ 2S 1,3.

מַחֲנֶךָ *suff.* Dt 23,15.

מַחֲנֵהוּ Nu 1,52 ‖ 2R 5,15.6,24 ‖ Joel 2,11 ‖ Ps 78,28 ‖ 2Ch 14,12.

מַחֲנַיִם] הַמַּחֲנַיִם *du.* Cant 7,1.

מַחֲנִים] הַבְּמַחֲנִים *pl. I. interrog.* Nu 13,19.

מַחֲנֶיךָ *suff.* Dt 23,15.29,10.

מַחֲנֵיכֶם Am 4,10.

מַחֲנֵיהֶם Nu 5,3 ‖ Jos 10,5.11,4 ‖ 1S 17,1.53.28,1.29,1.

וּמַחֲנֵיהֶם Jud 8,10.

מַחֲנוֹת *pl. II.* Gn 32,8.11 ‖ Ez 4,2 ‖ 2Ch 31,2.

הַמַּחֲנוֹת, הַמַּחֲנֹת Nu 2,17.32.10,2. 5.6.25.

בַּמַּחֲנוֹת Zach 14,15.

לַמַّחֲנוֹת 1Ch 9,18.

מִמַּחֲנוֹת 1S 17,4.

חֲנוּת] הַחֲנֻיּוֹת *pl.*

fornix, cella, taberna.

בראשונה הונח לכל חדר שהניחו בו למשמרת, וע״כ יַאמר גם על בית הבלא, ואח״כ התיחד אל מקום אוצר הסחורה, וכן הוא בערבית ובסורית, ומצוי בדרי״ל, ושה״ת חֲנוּנִי לבעל הסחגות; אך ליונתן בית דבור היה בתוך הסחֲנוּיות. שהקיפו אותו.

Jer 37,16.

חֲנֻיֹּת] תַּחֲנֻיֹּתַי *suff.*

castra.

2R 6,8.

—v. n. pr. מַחֲנַיִם, מַחֲנַיִם־דָּן—

חֲנִית

hasta, cuspis.

י״ג בש״ב כ״ג אַחֲנִית ת׳ בְּאַחֲנִי החנית.

1S 13,19.21,9.26,16.22 ‖ 2S 23,7. 21 ‖ Nah 3,3 ‖ Ps 35,3.46,10.57,5 ‖ Job 39,23.41,18 ‖ 1Ch 11,23.

וַחֲנִית 1S 13,22 ‖ 1Ch 12,34(35).

הַחֲנִית 1S 18,11.*20.33.* 19,10. 26, 11.12 ‖ 2S 2,23².23,21 ‖ 2R 11,10 ‖ 1Ch 11,23.

וְהַחֲנִית 1S 18,10.

בַּחֲנִית 1S 19,10.26,8.

וּבַחֲנִית 1S 17,45.47.

חֲנִיתְךָ] חֲנִיתֶךָ *suff.* Hab 3,11.

חֲנִיתוֹ 1S 17,7² ‖ 2S 1,6.21,19.23, 18 ‖ 1Ch 11,11.20.20,5.

וַחֲנִיתוֹ 1S 19,9.22,6.26,7.

בַּחֲנִיתוֹ 2S 23,21 ‖ 1Ch 11,23.

חֲנִיתִים] הַחֲנִיתִים *pl. I.* 2Ch 23,9.

וַחֲנִיתוֹתֵיהֶם] חֲנִיתוֹת *pl. II. suff.* Jes 2,4 ‖ Mich 4,3.

חָנַט] חָנְטָה *3 perf. f.*

condire cadaver; maturare, *al.* rubescere.

יַאמר על הפרי כשנתמלא מיץ ונתבשל ונתמתק (כבדרי״ל), ועל הרקיחה בבשמים לטפות מתים; וי״ם חֲנָטָה סניה נתאדמו (כבערבית), ומחברין לזה חִשָּׁה.

Cant 2,13.

לַחֲנֹט *inf. cs.* Gn 50,2.

וַיַּחְנְטוּ] וַיַּחֲנֹט *3 impf. pl.* Gn 50,2.26.

חֲנֻטִּים] הַחֲנֻטִּים *pl. t.*

conditura cadaverum.

לרב המס׳ איט בינוני פעול (חָנוּט) רק שם המפשט, כימי מרוקיהן דאסתר.

Gn 50,3.

conf. חִטָּה

חָנַךְ 3 *perf. suff.* [חָנָכוּ] initiare, dedicare; edocere.

שנור בדרו״ל, ויש מחברין אותו עם חַךְ.

Dt 20,5.

חָנֹךְ *imper.* Prv 22,6.

יַחְנְכֶנּוּ [יַחְנֹכְךָ] 3 *impf. suff.* Dt 20,5.

וַיַּחְנְכוּ 3 *pl.* 1R 8,63‖2Ch 7,5.

חֲנֻכָּה

initiatio, dedicatio, sacrificium initiationis.

Neh 12,27.

חֲנֻכַּת *cs.* Nu 7,10.84.88 ‖ Ps 30, 1‖2Ch 7,9.

וּבַחֲנֻכַּת Neh 12,27.

לַחֲנֻכַּת Nu 7,11.

חָנִיךְ [חֲנִיכָיו] *pl. suff.* expertus, probatus.

Gn 14,14.

v. ch. et n. pr.

חָנָן v. חִנָּם

חֲנַמְאֵל [בַּחֲנַמְאֵל]

grando, glacies.

נ״דף אל ברד, קרח חזק, ולרו״ל אחר ממיני הארבה; השם חנמאל אין מתאחה לו, לפי שהוא כמו הנגאל.

Ps 78,47.

חָנַן

propitium esse, favere, misereri; gratificari, donare; *Pi.* gratum reddere (vocem): *blande loqui; Po.* dolere; *Hith.* misericordiam implorare, deprecari, supplicare.

הוראתו ידועה, ויש מחברין אותו עם חָנָה במובן נטיה ופניה (להיטיב), וכהוראתו בערבית; וַחֲנֹתִי דאיוב לד״ק מקור בכנוי. השבעים קורין בירמיה כ״ב כ״ג מה־נֶּאֱנַחְתָּ.

Gn 33,5.

חַנָּנִי *suff.* Gn 33,11.

Q. וְחַנָּנִי 2S 12,22.

וְחַנֹּתִי 1 *perf.* Ex 33,19‖Job 19, 17(?).

חָנֻנוּ [חָנֻנוּ] 3 *pl.* Thr 4,16.

חוֹנֵן, חוֹנְנִי *pt.* Ps 37,21.26.109,12. 122,5‖Pr 14,31.19,17.

לְחוֹנֵן Prv 28,8.

חָנוֹן *inf. abs.* Jes 30,19.

חַנּוֹת *cs.* Ps 77,10.

לְחָנְנָהּ *suff.* Ps 102,14.

לַחֲנֹנְכֶם Jes 30,18.

חָנֵּנִי *imper. suff.* Ps 4,2.6,3. 31,10. 41,5.11. 51,3.56,2. 57,2. 86, 3.119,29.58.

וְחָנֵּנִי Ps 25,16.26,11. 27,7. 30,11. 86,16.119,132.

חַנְּנֵנִי Ps 9,14.

חָנֵּנוּ Jes 33,2‖Ps 123,3².

חָנֵּנוּ [חָנֵּנִי] *pl. suff.* Job 19,21².

חָנּוּנוּ (?) Jud 21,22.

אֶחֱנַן 1 *impf.* Ex 33,19.

תְּחָנַּן 2 *impf.* Ps 59,6.

תְּחָנֶּם *suff.* Dt 7,2.

יָחֹן 3 *impf.* Dt 28,50.

וַיְחָנֵּן 2R 13,23.

יְחֻנֶּן Am 5,15.

יְחָנֵּנִי *suff.* 2S 12,22.

יְחָנֵּנוּ Ps 67,2.

וְיָחֹנֵּנוּ Mal 1,9.

שֶׁיְּחָנֵּנוּ Ps 123,2.

יְחָנֶּךָּ Gn 43,29‖Jes 30,19.

וְיִחֻנֶּךָּ Nu 6,25.

יְחָנֵּנוּ Jes 27,11.

וַיְחָנֵּנוּ Job 33,24.

נַחֲנַּתְּ [נַחֲנַּתְּ] *Ni. 2 perf. f.* Jos 22,23.

יְחַנֵּן *Pi. 3 impf.* Prv 26,25.

וּמְחוֹנֵן *Po. pt.* Prv 14,21.

יְחוֹנֵנוּ [יְחֹנֵנוּ] 3 *impf. pl.* Ps 102, 15.

יְחֻן [הַחֵן] *Ho. 3 impf.* Jes 26, 10‖Prv 21,10.

הִתְחַנַּנְתָּה *Hith. 2 perf.* 1R 9,3.

הִתְחַנַּנְתִּי 1 *perf.* 1R 8,59.

וְהִתְחַנְנוּ (al. חָנַנּוּ) 3 *pl.* 1R 8,33. 47‖2Ch 6,24.37.

לְהִתְחַנֵּן־ [גַּם] *inf. cs.* Esth 4,8.

בְּהִתְחַנְנוֹ (al. בְּחָנְנוֹ) *suff.* Gn 42,21.

אֶתְחַנֵּן־, אֶתְחַנֶּן [אֶתְחַנֵּן] 1 *impf.* Ps 30,9.142,2 ‖ Job 9,15. 19,16.

וָאֶתְחַנֵּן (al. וָחָנֵּן) Dt 3,23.

תִּתְחַנֵּן 2 *impf.* Job 8,5.

וַיִּתְחַנֵּן־, וַיִּתְחַנֶּן 3 *impf.* 2R 1, 13‖Hos 12,5.

וַתִּתְחַנֶּן־ 3 *f.* Esth 8,3.

חַנּוּן

benignus, misericors.

Ex 22,26‖Joel 2,13‖Jon 4,2‖Ps 111,4.145,8.112,4.116,5 ‖ Neh 9, 17.31‖2Ch 30,9.

וְחַנּוּן Ex 34,6‖Ps 86,15.103,8.

חֲנִינָה

gratia, misericordia.

Jer 16,13.

תְּחִנָּה

preces, supplicatio; gratia, misericordia.

במ״א ח׳ ל׳ בקצת נוסחאות תְּפִלַּת ת׳ תְּחִנַּת.

Jos 11,20‖1R 8,38‖Esr 9,8‖2Ch 6,29.

וְהַתְּחִנָּה 1R 8,54.

תְּחִנַּת *cs.* 1R 8,30.52².

תְּחִנָּתִי *suff.* Jer 37,20.38,26‖Ps 6,10.119,170‖Dan 9,20.

מִתְּחִנָּתִי Ps 55,2.

תְּחִנָּתֵנוּ Jer 42,2.

תְּחִנָּתְךָ 1R 9,3.

תְּחִנָּתְכֶם Jer 42,9.

תְּחִנָּתוֹ 1R 8,28 ‖ 2Ch 6,19.33,13

תְּחִנָּתָם 1R 8,45.49 ‖ Jer 36,7 ‖ 2Ch 6,35.

תְּחִנּוֹת [תְּחִנָּתַיִם] *pl. suff.* 2Ch 6,39.

תַּחֲנוּנִים *pl. t. I.* [תַּחֲנוּן]

preces, supplicationes.

Prv 18,23‖Job 40,27.

וְתַחֲנוּנִים Zach 12,10‖Dan 9,3.

וּבְתַחֲנוּנִים Jer 31,9(8).

תַּחֲנוּנַי *cs.* Jer 3,21‖2Ch 6,21.

תַּחֲנוּנַי, תַּחֲנוּנָי *suff.* Ps 28,2.6. 31,23.116,1.130,2.140,7.143,1.

תַּחֲנוּנַיְנוּ Dan 9,18.

תַּחֲנוּנֶיךָ Dan 9,23.

תַּחֲנוּנָיו Dan 9,17.

תַּחֲנוּנוֹתַי [תַּחֲנוּנוֹת] *pl. II. suff.* Ps 86,6.

חֵן

gratia, favor, benevolentia; suavitas, venustas, pulchritudo; *ornamentum* (Prv 3,22).

י״נ בקהלת ט׳ י״א: ולא לידעים הן (= הון), ומקביל אל עשֶׁר; ונח מצא חן לשון נופל על לשון, כמו ויהי עֵר...רע בעיני י״י, וכדומה. ע׳ הערה אל אינָן.

Gn 6,8. 18,3. *30,27. 33,10. 47,29.* 19,19.32,6.33,8. 15.34,11.39,4.47, 25.50,4 ‖ Ex 3,21.11,3.12,36.33, 12.13.*34,9.*13.16.17 ‖ Nu 11,11. 15.32,5‖Dt 24,1‖Jud 6,17‖1S 1, 18.16,22.20,3.29.25,8.27,5 ‖ 2S 14,22.15,25.16,4‖1R 11,19‖Jer 31,2(1) ‖ Nah 3,4 ‖ Zach 4,7.12, 10 ‖ Ps 45,3.84,12 ‖ Prv 1,9.3,4. 34.4,9. 5,19.11,16.13,15.17,8.22, 1.11.28,23‖Ruth 2,2.10.13‖Eccl 9,11.10,12‖ Esth 2,15.17.5,2.8.7, 3.8,5.

וְחֵן Prv 3,22.

(= וְחֵן) וְחִין Job 41,4.

חֵן Prv 31,30.

חִנּוֹ *suff.* Gn 39,21.

חִנָּם

gratiis, gratis, nulla mercede; frustra; sine causa, immerito; *falsus.*

Gn 29,15‖Ex 21,2.11 ‖ Nu 11,5‖ 1S 19,5.25,31 ‖ 2S 24,24 ‖ 1R 2, 31‖Jes 52,3.5‖Jer 22,13‖Ez 6, 10.14,23‖Mal 1,10‖Ps 35,7².19. 69,5.109,3.119,161‖Prv 1,11.17. 3,30.23,29.24,28.26,2‖Job 2,3.9, 17.22,6‖Thr 3,52‖1Ch 21,24.

הֲחִנָּם (al. הַ) *interrog.* Job 1,9.

v. chald. et n. pr.

חָנֵף 3 *perf. f.* [חָנְפָה]

polluere, contaminare; pollutum, contaminatum esse; *blandiri, fallere.*

בערבית הוראתו עקום ועקש, ונאמר על עוות הישר, ויש מחברין אותו עם נגף (בעין בנד ומעיל שקשאלו על בגידה ומעילה), ושמושו מצוי הרבה בדרו״ל, ונאמר גם על הארץ כמליצת כחש מעשה זית דהבקוק ג׳ י״ז.

Jes 24,5.

חָנְפוּ [חָנְפוּ] 3 *pl.* Jer 23,11.

חָנוֹף *inf. abs.* Jer 3,1.

תֶּחֱנַף, תֶּחֱנָף 3 *impf. f.* Jer 3, 1‖Mich 4,11.

וַתֶּחֱנַף, וַתֶּחֱנָף Jer 3,9‖Ps 106, 38.

וַתַּחֲנִיפִי [הֶחֱנִיף] *Hi. 2 impf. f.* Jer 3,2.

יַחֲנִיף 3 *impf.* Nu 35,33 ‖ Dan 11,32.

תַּחֲנִיפוּ 2 *pl.* Nu 35,33.

חָנֵף

impius; *blanditor, hypocrita.*

Jes 9,16.10,6‖Prv 11,9‖Job 8,13. 13,16.15,34.17,8.20,5.27,8. 34,30.

חֲנֵפִים *pl.* Jes 33,14.

וְחַנְפֵי־ *cs.* Job 36,13.

בְּחַנְפֵי Ps 35,16.

חֹנֶף

impietas, fallacia.

Jes 32,6.

חֲנֻפָּה Jer 23,15.

חָנַק

strangulare, sufficare.

בא בהוראה זו גם בערבית ובסורית, ובדרו״ל מיתת חֶנֶק; יש מחברין לו גם ענק (בערבית צואר), וגם שנק בתרגומים ובדרו״ל.

וַיַּחֲנֹק [נֶחֱנַק] *Ni. 3 impf.* 2S 17,23.

וּמְחַנֵּק [חֹנֵק] *Pi. pt.* Nah 2,13.

מַחֲנָק

suffocatio.

בקצת נוסחאות הגון בפת״ח (והוא נסמך, ותכחר מוסב אל השם) ובקצתן מַחֲנָק, במ״ם היתרון, וכן פירש״י.

Job 7,15.

חָסַד

probro, contumelia afficere; *Hith.* benignum se praestare.

בא גם על חרפה ותועבה (ככארמית) ע״ד ברך וקלס.

יְחַסְּדֶךָ [חַסְּדוּ] *Pi. 3 impf. suff.* Prv 25,10.

תִּתְחַסֵּד [הִתְחַסֵּד] *Hith. 2 impf.* 2S 22,26‖Ps 18,26.

חֶסֶד, חֶסֶד

I) amor, benignitas, clementia, benevolentia, misericordia; pietas, gratia; beneficium, *beneficiorum auctor;* pulchritudo, decor; II) probrum (Lev 20,17. Job 6,14).

השבעים מוסיפין וקורין בש״ב ט״ו כ׳: נִדְּלָה עֲשֵׂה חֶסֶד ואמת; בתהלים י״ט י״א: אֱלֹהַי חַסְדִּי יקדמני, ובקמ״ד ב׳ חֶנְקִי ומצודתי; י״נ בדה״ב ו׳ מ״ב: זכרה לי חסדי דויד.

Gn 24,12.14.49.39,21. 40,14.47, 29 ‖ Ex 20,6.34,6.7 ‖ Lev 20,17 ‖ Nu 14,18‖Dt 5,10‖Jos 2,12².14‖ Jud 1,24.8,35 ‖ 1S 15,6.20,8.14 ‖ 2S 2,6.3,8.9,1.3.7.10,2².15,20.22, 51 ‖ 1R 2,7.3,6.20,31 ‖ Jes 57,1 ‖ Jer 2,2.9,23.31,3(2).32,18 ‖ Hos 4,1.6,6.10,12.12,7 ‖ Joel 2,13 ‖ Jon 4,2 ‖ Mich 6,8.7,18.20 ‖ Ps 18,51.25,10.32,10.33,5. 52,3.61,8. 62,13.85,11. 86,5.15. 89,3.15. 101, 1.103,4.8.109,12.16.141,5.145,8 ‖ Prv 3,3.11,17.20,28.31,26 ‖ Job 6,14‖Ruth 1,8‖Esth 2,9 ‖ Esr 7, 28.9,9 ‖ Neh 9,17 ‖ 1Ch 19,2² ‖ 2Ch 1,8.

וָחֶסֶד, וָחָסֶד Ps 23,6‖Prv 21,21‖ Job 10,12‖Esth 2,17‖Neh 1,5.

וָחֶסֶד Zach 7,9 ‖ Ps 103,17 ‖ Prv 14,22.34‖Neh 9,17.

הַחֶסֶד Dt 7,12 ‖ 2S 2,5 ‖ 1R 3,6 ‖ Jer 16,5‖Ps 130,7‖2Ch 24,22.

וְהַחֶסֶד Dt 7,9 ‖ 1R 8,23 ‖ Dan 9, 4‖Neh 9,32‖2Ch 6,14.

בְּחֶסֶד Ps 52,10 ‖ Prv 16,6.

בַּחֶסֶד Jes 16,5 ‖ Prv 20,28.

וּבְחֶסֶד Jes 54,8 ‖ Hos 2,21 ‖ Ps 21,8.

כַּחֶסֶד Gn 21,23.

לְחֶסֶד Job 37,13 ‖ Dan 1,9.

חַסְדִּי *suff.* Ps 59,11.18. 89,29. 144,2.

וְחַסְדִּי 2S 7,15 ‖ Jes 54,10 ‖ Ps 89, 25.34 ‖ 1Ch 17,13.

חַסְדְּךָ, חַסְדֶּךָ Gn 19,19 ‖ Nu 14, 19 ‖ 1S 20,15 ‖ 2S 16,17 ‖ Ps 5,8.6, 5.26,3. 33,22. 36,6. 8.11.40,11.12. 44,27.48,10. 57,11. 59,17.63,4. 69, 14.17.85,8.86,13. 88,12. 90,14. 92, 3.94,18 ‖ 108,5. 109,21. 115,1. 119, 64.76. 138,2.8. 143,8 ‖ Neh 13,22.

חַסְדֶּךָ Gn 20,13 ‖ Ruth 3,10.

בְּחַסְדֶּךָ, בְּחַסְדְּךָ Ex 15,13 ‖ Ps 13,6.31,8.17.

וּבְחַסְדְּךָ Ps 143,12.

כְּחַסְדֶּךָ, כְּחַסְדְּךָ Ps 25,7.51,3.109, 26.119,88.124.149.159.

וְחַסְדְּכֶם Hos 6,4.

חַסְדּוֹ Gn 24,27 ‖ Jes 40,6 ‖ Jer 33, 11 ‖ Ps 31,22.42,9.57,4.77,9.98,3. 100,5. 103,11. 106,1. *107,1. 118, 1—4.29. 136,1—26.*45. 107,8. *15. 21.31.* 117,2 ‖ Prv 19,22. 20,6 ‖ Ruth 2,20 ‖ Esr 3,11 ‖ 1Ch 16,34. 41 ‖ 2Ch 5,13.*7,3.*7,6.20,21.

וְחַסְדּוֹ Ps 66,20.

לְחַסְדּוֹ Ps 33,18.147,11.

חַסְדָּם Jon 2,9.

חֲסָדִים [הַחֲסָדִים] *pl.* Gn 32,11.

חַסְדֵי *cs.* Jes 55,3.63,7 ‖ Ps 89,2. 107,43 ‖ Thr 3,22.

לְחַסְדֵי 2Ch 6,42.

חֲסָדַי *suff.* Neh 13,14.

חֲסָדֶיךָ, חֲסָדֶיךָ Ps 17,7.89,50.106, 7.119,41.

וַחֲסָדֶיךָ Ps 25,6.

חֲסָדָיו Q., חֲסָדָיו Jes 63,7 ‖ Ps 106, 45 ‖ Thr 3,32.

וַחֲסָדָיו 2Ch 32,32.35,26.

חָסִיד

benevolus, benignus; pius; misericors, gratiae plenus.

י״נ בתהלים ד׳ ד׳: כי־חָסִיד אָנִי חָסִיד לִי. 2S 22,26 ‖ Jer 3,12 ‖ Mich 7,2 ‖ Ps 4,4.12,2.18,26. 32,6. 43,1. 86,2.

וְחָסִיד Ps 145,17.

חָסִיד Q., חֲסִידֶךָ *suff.* Dt 33,8 ‖ Ps 16,10.

חֲסִידוֹ K. 1S 2,9 ‖ Prv 2,8.

חֲסִידִים *pl.* Ps 149,1.5.

חֲסִידַי [חֲסִידֵי] *suff.* Ps 50,5.

חֲסִידֶיךָ Ps 16,10.52,11.79,2.

וַחֲסִידֶיךָ Ps 132,9. 145,10 ‖ 2Ch 6,41.

לַחֲסִידֶיךָ Ps 89,20.

חֲסִידָיו Q., חֲסִידָיו 1S 2,9 ‖ Ps 30, 5.31,24.37,28. 85,9. 97,10. 148,14. 149,9 ‖ Prv 2,8.

לַחֲסִידָיו Ps 116,15.

וַחֲסִידָיהָ Ps 132,16.

חֲסִידָה

ciconia.

לרב הפוחרים הוא העוף שטארך, וע״ש שעושה חסד עם ילדיו, והילדים עם האבות, כאמור בספרי הטבע, וכעין זה פי׳ הר״ל.

Jer 8,7 ‖ Ps 104,17 ‖ Job 39,13.

הַחֲסִידָה Lev 11,19 ‖ Zach 5,9.

וְהַחֲסִידָה Dt 14,18.

——v. n. pr.——

חָסָה [וְחָסָה]

confugere, confidere, sperare.

יש מחברין אותו עם חוש ועוש, ע״ד מָטָט ומִסְלָע, ולד״ק הוא קרוב אל כסה (ויהיה טעם אליך כִּסִּתִי דתהלים קמ״ג ט׳ כמו בך חָסִיתִי). Ps 64,11.

חָסָיָה *3 perf. f.* Ps 57,2.

חָסִיתִי *1 perf.* Ps 7,2.11,1.16,1. 25,20.31,2.7*1,1.*141,8.144,2.

חָסוּ *3 pl.* (נס״א) Ps 37,40.

וְחָסוּ Zeph 3,12.

חָסִיו Dt 32,37.

וְחוֹסֶה *pt.* Prv 14,32.

וְהַחוֹסֶה Jes 57,13.

חוֹסִים *pl.* 17,7.

הַחוֹסִים, הַחוֹסִים 2S 22,31 ‖ Ps 18,31.34,23.

לַחוֹסִים Ps 31,20 ‖ Prv 30,5.

חוֹסִי, חֹסִי *cs.* (נס״א) Nah 1,7 ‖ Ps 2,12.5,12.

לַחֲסוֹת *inf. cs.* Ps 118,8.9 ‖ Ruth 2,12.

וְלַחְסוֹת (al. לָחַץ) Jes 30,2.

חֲסֵה [חֲסוּ] *imper. pl.* Jud 9,15.

אֶחֱסֶה *1 impf.* 2S 22,3 ‖ Ps 18,3. 61,5.

אֶחְסֶה (al. פֶּ) Ps 57,2.

תֶּחְסֶה (al. פֶּ) *2 impf.* Ps 91,4.

יֶחְסֶה־ (al. פֶּ) *3 impf.* Ps 34,9.

יֶחֱסוּ *3 pl.* Jes 14,32.

יֶחֱסָיוּן [יֶחְסָיוּן] Ps 56,8.

חָסוּת] וְהַחֲסוּת

refugium, fiducia.

שם ע״מ בָּטוּת, גָּלוּת. Jes 30,3.

מַחֲסֶה, מַחְסֶה

י״נ בתהלים נ״נ ו׳: כי אלהים מַחְסֶה, ע׳ י״ד ו׳ והעדה אל חָשָׂה. Jes 25,4 ‖ Joel 4,16 ‖ Ps 46,2.61,4. 62,9.104,18 ‖ Prv 14,26 ‖ Job 24,8.

וּלְמַחְסֶה Jes 4,6.

מַחְסֶה *cs.* Jes 28,17.

מַחְסִי, מַחֲסִי *suff.* Jer 17,17 ‖ Ps 62,8. 71,7. 73,28. 91,2.9. 94,22 142,6.

מַחְסִנוּ Jes 28,15.

מַחְסֶהוּ Ps 14,6.

——v. n. pr.——

חָסַל] יַחְסָלֻנוּ *3 impf. suff.*

absumere, depascere.

קרוב אל גָּזַל, חָסַר, גָּזַר וכדומה, ובארמית דַּשלם וכַלַּה, ומזה חָסִיל, שכל שמות מיני הארבה מורים על נזיה, קציצה וכליון. Dt 28,38.

חָסִיל

locusta, bruchus (*vorax*). 1R 8,37.

הֶחָסִיל Jes 33,4 ‖ Joel 1,4.

וְהֶחָסִיל Job 2,25.

וְחָסִיל 2Ch 6,28.

לֶחָסִיל Ps 78,46.

חָסַם°

claudere, obturare.

קרוב אל חָתַם (אָטַם).

וְחֹסֶמֶת [חֹסֵם] *pt. f.* Ez 39,11.

תַּחְסֹם *2 impf.* Dt 25,4.

מַחְסוֹם

capistrum.

טעם אשמרה כמו אָשִׁימָה. Ps 39,2.

חָסַן°

coacervare.

נרדף אל אצר וכן בערבית; ולרש״י מן אחסנתא, שלא יתגזל.

יֶחָסֵן [נֶחְסָן] *Ni. 3 impf.* Jes 23,18.

חֹסֶן

opes, thesaurus, abundantia. Jes 33,6 ‖ Jer 20,5 ‖ Ez 22,25 ‖ Prv 15,6.27,24.

חָסֹן] וְחָסֹן

fortis, robustus, potens.

חָסֹן דישעיה כמו הָאֵלוֹן החסן, ועֲלוּ הוא דנָגָן שלו, העובדו ומשמרו, כלומר האשרות עם עובדיהן יחדו יסופו; ואולי הוא כדוראתו במשנה משתן שאינו מעֻבד, וזה הוא מליצת נְעֹרֶת, ועֲלוּ הוא הפשתני המעֻבדו. Am 2,9.

חָסְנוֹ Jes 1,31.

חֹסֶן Ps 89,9.

——v. ch.——

חַסְפַּס°] מְחֻסְפָּס *Pu. pt.*

decorticatum, desquamatum; *al.* rotundum.

ע״מ מְגֻרְפָּל, כעין קשקשי הדגים וכדוראת הספניתא בדרז״ל; ואולי הוא מן חֲפָפָא, כלומר כהרשי יוצר, חתיכות דקות (ע׳ רש״י). Ex 16,14.

——cf. ch. חֲסַף——

חָסֵר

imminutum esse, deficere; carere, indigere, inopia laborare; *Hi.* defectu laborare.

בא בדוראתו הידועה גם בערבית ובש״ן שמאלית ת׳ סמ״ך; ואולי הוא אח רחוק אל קָצַר. 1R 17,16.

חָסַרְתָּ *2 perf.* Dt 2,7.

חָסְרוּ [חָסֵרוּ] *3 pl.* Neh 9,21.

חָסַרְנוּ *1 pl.* Jer 44,18.

וְחָסוֹר *inf. abs.* Gn 8,5.

אֶחְסַר [אֶחְסֵר] *1 impf.* Ps 23,1.

תֶּחְסַר *2 impf.* Dt 8,9.

יֶחְסַר, יֶחְסֵר *3 impf.* Dt 15,8 ‖ Jos 51,14 ‖ Prv 31,11 ‖ Cant 7,3 ‖ Eccl 9,8.

תֶּחְסַר [תֶּחְסֵר] *3 f.* 1R 17,14 ‖ Prv 13,25.

יַחְסְרוּ *3 pl.* Ez 4,17 ‖ Ps 34,11.

וַיַּחְסְרוּ Gn 8,3.

יַחְסְרוּן Gn 18,28.

וּמְחַסֵּר [חַסֵּר] *Pi. pt.* Eccl 4,8.

וַתְּחַסְּרֵהוּ [תְּחַסְּרֵהוּ] *2 impf. suff.* Ps 8,6.

הֶחְסִיר *Hi. 3 perf.* Ex 16,18.

יַחְסִיר *3 impf.* Jes 32,6.

חָסֵר

carens, indigens.

מעם בַּחֲסַר־לב כמו בחֹסֶר־לב. 1R 11,22 ‖ Eccl 6,2.10,3.

חָסַר *cs.* 1S 21,16 ‖ Prv 6,32.7,7. 9,4.10,13. 11,12.12,11. 17,18.24, 30.28,16.

וַחֲסַר־ 2S 3,29 ‖ Prv 6,16.12,9.

לַחֲסַר־ Prv 15,51.

בַּחֲסַר־ Prv 10,21.

חֶסֶר

inopia.

Prv 28,22.

בְּחֶסֶר Job 30,3.

וְחֶסֶר [חֶסֶר] Am 4,6.

בְּחֹסֶר־ Dt 28,57.

וּבְחֹסֶר Dt 28,48.

חֶסְרוֹן] וְחֶסְרוֹן

defectus.

Eccl 1,15.

מַחְסוֹר

defectus, penuria; inopia, egestas.

Jud 18,10.19,19 ‖ Ps 34,10 ‖ Prv 21,17.28,27.

לְמַחְסוֹר Prv 11,24.14,23.21,5.22, 16.

מַחְסוֹרְךָ *suff.* Jud 19,20.

וּמַחְסֹרְךָ Prv 6,11.

מַחְסֹרוֹ Dt 15,8.

וּמַחְסֹרֶיךָ [מַחְסֹרֶיךָ] *pl. suff.* Prv 24,34.

——v. ch. et n. pr.——

חָפַף v. חָפָה, חָף

חָפָא°

tecte, perfide agere.

מעין הבא והפה, לה.ב׳ במובן כסוי והעלמה, שעשו בהסתר, או שאמרו אין י״י רואה; ול״נ שהוא במובן טפלו עלי שקר, שהחזו לי״ע עבודות שוא ותפל אשר לא צוה עליהן.

וַיַּחְפְּאוּ [חָפָא] *Pi. 3 impf. pl.* 2R 17,9.

חָפָה] חָפוּ *3 perf. pl.*

tegere, velare, obducere.

אח אל הפף (ואל צפה). על וּפָנַי המן חָפוּ אמר הראב״ע: „המשרתים, והטעם כָּסוּ פניו, כי כן משפט מלכי פרס שיכסו עבדי המלך פני מי שבעם עליו המלך שלא יראנו עוד״, ור״י רייסמאנן גורס חָפַרוּ, והעד ופגיהם אַל־יחפרו (תהלים ל״ד ו׳).

2S 15,30 ‖ Jer 14,4 ‖ Esth 7,8.

וְחָפוּ Jer 14,3.

חָפוּי *pt. pass.* 2S 15,30.

וַחֲפוּי *cs.* Esth 6,12.

נֶחְפָּה *Ni. pt. f.* Ps 68,14.

חִפָּה *Pi. 3 perf.* 2Ch 3,5.9.

וַיְחַף *3 impf.* 2Ch 3,7.

וַיַּחְפֵּהוּ *suff.* 2Ch 3,5.8.

——conf. חָפַף——

חָפַז] בְּחָפְזִי *inf. suff.*

subsilire, trepidare, festinare; pavere; *Ni.* pavide fugere.

בערבית הוראתו דָּחַק, פָּקַק וקָאַץ, הָגַע וְהַדְּרוּד; וקרוב אל חָפַץ, המורה על דפיקת הרצון ונטיתו, ואל קָפַץ בחוק המבטא. יש מחברין לו חפץ ונבו דאיוב מ׳ י״ז. Ps 31,23.116,11.

בְּחָפְזָה 2S 4,4.
בְּהֶחָפְזָם Q. 2R 7,15.
יַחְפֹּז *3 impf.* Job 40,23.
תַּחְפֹּזוּ *2 impf. pl.* Dt 20,3.
נֶחְפְּזוּ [נֶחְפֹּזוּ] *Ni. 3 perf. pl.* Ps 48,6.
נָחְפֹּז *pt.* 1S 23,26.
יַחְפִּזֻן [יַחְפִּזוּן] Ps 104,7.
בְּהֶחָפְזָם *inf. suff.* 2R 7,15.

חִפָּזוֹן [בְּחִפָּזוֹן]
fuga trepida.
Ex 12,11 ‖ Dt 16,3 ‖ Jes 52,12.

חֹפֶן [חָפְנַיִם *du.*]
pugnus uterque.
חלל ובית קבול של שתי הידים יחד (יש דוגמתו בערבית), וקמץ נאמר ביד אחת.
Eccl 4,6.
חָפְנֵי *cs.* Ez 10,7.
חָפְנָיו *suff.* Lev 16,12.
בְּחָפְנָיו Prv 30,4.
חָפְנֶיךָ Ez 10,2.
חָפְנֵיכֶם Ex 9,8.

——v. n. pr.——

חָפַף *pt.* [I חָפַף]
tegere, protegere.
כסוי והגנה, ובדרו"ל: שמא יחפה על בת אחותו.
Dt 33,12.

חֲפָה
tegumentum; thalamus (aulaeum).
Jes 4,5.
מֵחֻפָּתוֹ *suff.* Ps 19,6.
מֵחֻפָּתָהּ Joel 2,16.

חוֹף
litus, *portus*.
הגמל חופף ומגין על האניות, ולד"ק מן חָפַף השני, שפת הים, שהספינות חוככות וגוררות בה.
Jos 9,1 ‖ Jer 47,7 ‖ Ez 25,16.
וּבְחוֹף Dt 1,7.
לְחוֹף Gn 49,13² ‖ Jud 5,17.

חַף [II חָפַף]
mundus (sensu ethico).
לרב הפותרים הוא מן חפיפות דראש שבדרו"ל, כלומר מנוזר ומנקה אני מעשע; ולדראב"ע בשם י"א הוא כמו כסוי חטאה, או כענין צדק לבשתי וילבשני.
Job 33,9.

חָפֵץ
flectere; propensum, propitium esse, amare, delectari; velle, cupere.
בערבית הוראתו נטיה וכפיפה, ונאמר על נטית הלב והחשק; יחפץ דאיוב ת"י כפוף, וי"מ כשיתעורר בו החפץ והתאוה, ונגבו כנוי לאבר הזכרות (וע' רש"י).
Gn 34,19 ‖ Jud 13,23 ‖ 1S 2,25.18, 22.19,1 ‖ 2S 20,11.22,20.24,3 ‖ 1R 9,1.10,9 ‖ Jes 42,21.53,10.62,4 ‖ Ps 18,20. 22,9.109,17.112,1.115, 3.135,6 ‖ Esth 2,14.6,6.7,9².11 ‖ 2Ch 9,8.
חָפְצָה [חֶפְצָה] *3 perf. f.* Jes 66,3.
חָפַצְתָּ *2 perf.* Dt 21,14 ‖ Jon 1, 14 ‖ Ps 40,7.41,12.51,8.
חָפַצְתִּי, חָפֵצְתִּי *1 perf.* Dt 25, 8 ‖ 2S 15,26 ‖ Jes 1,11.55,11.56,4. 65,12.66,4 ‖ Jer 9,23 ‖ Hos 6,6 ‖ Ps 40,9.73,25.119,35 ‖ Job 33,32.
חֲפַצְתֶּם *2 perf. pl.* Jer 42,22.
חָפֵצְנוּ [חָפַצְנוּ] *1 perf. pl.* Job 21,14.
חָפֵץ *pt.* Nu 14,8 ‖ 1R 21,6 ‖ Mich 7,18 ‖ Mal 2,17 ‖ Ps 5,5.
הֶחָפֵץ 1R 13,33 ‖ Ps 34,13.35,27.
חֲפַצָּה *f.* 1Ch 28,9.
חֲפָצִים *pl. m.* Mal 3,1.
הַחֲפָצִים Neh 1,11.
חֲפַצִּי *cs.* Ps 35,27 ‖ Ps 40,15.70,3.
הֶחָפֵץ [הֲחָפֵץ] *inf. interrog.* Ez 18,13.
אֶחְפֹּץ, אָחְפֹּץ *1 impf.* Ez 18, 23.32.33,11 ‖ Job 13,3.
תַּחְפֹּץ *2 impf.* Ps 51,18.21.
יַחְפֹּץ, יֶחְפָּץ *3 impf.* Dt 25,7 ‖ Ps 37,53.147,10 ‖ Prv 18,2.21,1 ‖ Job 9,3.40,17 ‖ Ruth 3,13 ‖ Eccl 8,3 ‖ Esth 6,6.
שֶׁתֶּחְפָּץ [תַּחְפֹּץ] *f.* Cant 2,7.3,5. 8,4.
יַחְפְּצוּ, יֶחְפְּצוּ *3 pl.* Jes 13,17 ‖ Jer 6,10 ‖ Ps 68,31.
יֶחְפָּצוּן [יַחְפֹּצוּן] Jes 58,2².

חֵפֶץ
favor, amor, studium; voluntas, desiderium; pulchritudo, amoenitas; negotium, res.
יעשה חפצו בבבל כמו חֵפֶץ בַּפָּיו, וזה טעם זולעו כשדים, כלומר חפץ זולעו בכשדים; דרושים לכל־חֲפָצָיהם ת"י לכל דְּצָבָן לזון כמו חֲפָצֵיהֶם, והשבעים קורין חֲפָצָיו.
1S 18,25 ‖ 2S 23,5 ‖ Jes 54,12.58, 3 ‖ Jer 22,28.48,38 ‖ Hos 8,8 ‖ Mal 1,10.3,12 ‖ Eccl 3,1.17.5,3.8,6.12, 1.10.
הַחֵפֶץ *interrog.* 1S 15,22 ‖ Job 22,3.
וְחֵפֶץ Jes 53,10.
הַחֵפֶץ Eccl 5,7.
בְּחֵפֶץ Prv 31,13.
מֵחֵפֶץ Job 31,16.
חֲפָצִי *suff.* 1R 5,23 ‖ Jes 44,28. 46,10 ‖ Ps 16,3.
חֶפְצֶךָ 1R 5,22 ‖ Jes 58,13.
חֶפְצוֹ 1R 5,24.9,11 ‖ Jes 48,14 ‖ Ps 1,2 ‖ Job 21,21.
חֶפְצָהּ 1R 10,13 ‖ 2Ch 9,12.
חֶפְצָם Ps 107,30.
חֲפָצִים *pl.* Prv 8,11.
חֲפָצֶיךָ, חֶפְצֶךָ *suff.* Jes 58,13 ‖ Prv 3,15.
חֲפָצֵיהֶם Ps 111,2.

——v. n. pr.——

חָפַר
fodere, cavere; eruere, explorare, rimare.
נדרף אל כרה וקרוב אל חָתַר, והשאל אל בקשה וחפוש; לד"ק וְחָפַרְתָּ דאיוב הכונה על הכנת קבר (ע' בראשית נ' ה'), וע' הערה אל חָפַר; השבעים קורין באיוב ל"ט כ"א יַחְפֹּר בְּעֶמְקוֹ (בְּפַרְסוֹתָיו) בעמק.
Job 39,29.
וְחָפַרְתָּ, וְחָפַרְתָּה *2 perf.* Dt 23, 14 ‖ Job 11,18.

חָפַרְתִּי *1 perf.* Gn 21,30.
חָפְרוּ, חָפֵרוּ *3 pl.* Gn 26,15.18. 32 ‖ Ps 35,7.
חָפְרוֹ *suff.* Nu 21,18.
חֹפֵר *pt.* Eccl 10,8.
לַחְפֹּר Jos 2,2.3 ‖ Jes 2,20.
וָאֶחְפֹּר *1 impf.* Jer 13,7.
וַיַּחְפֹּר *3 impf.* Gn 26,18.22.
וַיַּחְפְּרֵהוּ *suff.* Ps 7,16.
יַחְפְּרוּ *3 pl.* Job 39,21.
וַיַּחְפְּרוּ Gn 26,19.21 ‖ Ex 7,24.
וַיַּחְפְּרוּ־ Dt 1,22.
וַיַּחְפְּרֵהוּ *suff.* Job 3,21.

חֲפַרְפָּרָה *pl.* [לַחְפֹּר(־)פֶּרֶת?]
foramen, talpa.
לרש"י ולרמב"ם האחרונים שתי המלות נקראות כמלה אחת, והנפרד לד"ק חֲפַרְפָּרֶת או חֲפַרְפָּרָה, והוא השרץ הנקרא מוילוואורף, והשערת ריב"ל שפרות מָרכב מן פֶּה יָרָה תלויה באויר.
Jes 2,20.

——v. n. pr.——

חָפֵר *3 perf. f.* [חָפַר]
erubescere, pudore suffundi; turpiter agere.
קרוב אל חָוַר בחזוק המבטא; ויתכן שיַבָּאִישׁ דמשלי י"ג ה', הדבק אל וְיַחְפִּיר, הוא הפעיל מן בוש בתמונה זרה. י"מ וְחָפַרְתָּ דאיוב י"א י"ח במובן מיתה ע"ש לבנת נוף המת וחֹרֶת פניו, כעין שיאמר הגרמני „דער פערבליכענע".
Jer 50,12.
וְחָפְרָה, וְחָפֵרָה Jes 24,23 ‖ Jer 15,9.
חָפְרוּ *3 pl.* Ps 71,24.
וְחָפְרוּ Mich 3,7.
וְתַחְפְּרוּ *2 pl. impf.* Jer 1,29.
יֶחְפְּרוּ [יַחְפְּרוּ] *3 pl.* Ps 34,6.
וַיַּחְפְּרוּ Ps 35,4.26.40,15.70,3.83, 18.
וַיָּחְפְּרוּ Job 6,20.
הֶחְפִּיר *Hi. 3 perf.* Jes 33,9.
מַחְפִּיר *pt.* Prv 19,26.
תַּחְפִּירִי *2 impf. f.* Jes 54,4.
וַיַּחְפִּיר *3 impf.* Prv 13,5.

——v. n. pr.——

חָפַשׂ *pt.* [חָפַשׂ]
investigare, explorare, excogitare, quaerere; *Hith.* occultare se, aliam speciem inducere veste mutata.
הוראתו ידועה, והתחפל נאמר על ההשתנות עד שצריך חפוש ובדיקה. י"ג במ"א ובדה"ב אֶתְחַפֵּשׂ וְאָבֹא; בעובדיה: איך נֶחְפְּשׂוּ עֵשָׂו; בעמוס מסרסין וקורין: אוחפש ולקחתים משם; יָחֻפַּשׂ דמשלי פ' רשד"ל כמו יִתְחַפֵּשׂ, והעד יִסָּתֵר אדם (כ"ח כ"ח), ואולי יש לגרוס יָכֻפַּשׂ (הכפישני באפר), ומקביל אל תפארת; ובדה"ב ל"ה כ"ב הִתְחַפֵּשׂ, והשבעים קורין הִתְאַמֵּץ או התחזק, וכאיוב: ברב־כח יָחֻפַּשׂ לבושי.
Prv 20,27.
תַּחְפְּשֻׂנָּה [תַּחְפֹּשׂ] *2 impf. suff.* Prv 2,4.
נַחְפְּשָׂה *1 pl.* Thr 3,40.
יַחְפְּשׂוּ *3 pl.* Ps 64,7.
נֶחְפְּשׂוּ [נָחְפְּשׂוּ] *Ni. 3 perf. pl.* Ob 6.
וְחִפַּשְׂתִּי *Pi. 1 perf.* 1S 23,23.
וְחִפְּשׂוּ *3 pl.* 1R 20,6.
חַפְשׂוּ *imper. pl.* 2R 10, 23.
אֲחַפֵּשׂ *1 impf.* Am 9,3 ‖ Zeph 1,12.
וַיְחַפֵּשׂ *3 impf.* Gn 31,35.44,12 ‖ Ps 77,7.
מְחֻפָּשׂ *Pu. pt.* Ps 64,7.
יְחַפֵּשׂ *3 impf.* Prv 28,12.
הִתְחַפֵּשׂ *Hith. 3 perf.* 2Ch 35, 22.
הִתְחַפֵּשׂ *inf.* (?) 1R 22,30 ‖ 2Ch 18,29.
יִתְחַפֵּשׂ *3 impf.* Job 30,18.
וַיִּתְחַפֵּשׂ 1S 28,8 ‖ 1R 20,38.22, 30 ‖ 2Ch 18,29.

חֵפֶשׂ
perscrutatio.
Ps 64,7.

חָפֹשׁ°
liberare, manu mittere.
נתינת חפשה והדור.

חֲפִשָּׁה [חָפְשָׁה] *Pu. 3 perf. f.*
Lev 19,20.

חֹפֶשׁ
stratio, *al.* libertas.
בגדי שרים, ואולי כמו חֹבֶשׁ, כלומר לחבישת החמרים והסוסים. לד"ק הוא כהוראת השרש בערבית: הצעה, הַשְׁקָבָה ורפידה, ופותרין מזה גם במתים חפשי הרוגים.
Ez 27,20.

חָפְשָׁה
libertas.
יתכן לקרוא הה"א במפיק, ואולי עֵנֶן לזה אונקלוס שהוסיף בשטר.
Lev 19,20.

חָפְשִׁי
liber, immunis.
Ex 21,5 ‖ Dt 15,12.13.18 ‖ 1S 17, 25 ‖ Jer 34,14 ‖ Ps 88,6 ‖ Job 3,19. 39,5.
לַחָפְשִׁי Ex 21,2.26.27.
חָפְשִׁים *pl.* Jes 58,6 ‖ Jer 34,9.10. 11.16.

הַחָפְשִׁות, הַחָפְשִׁית K.
infirmitas, morbus.
ע"ש שנעשה חפשי מעסקי המלוכה, או מפני שהבית היה במקום חפשי מחוץ לעיר (ת"י); ריב"ל פי' כמו הַחֲלָשִׁית (ע"ש סגירת דמוצ"ע), והארוגים מתרגמין „זיעבעדהויז".
2R 15,5 ‖ 2Ch 26,21.

——v. חָצַץ חַץ——

חָצַב *3 perf.*
caedere, excidere, circumcidere.
קרוב אל הטב, קטב, קצב ודומיהם. י"ג בישעיה נ"א ט' הַמּוֹחֶצֶת רהב (ע' איוב כ"ו י"ב) ואינו מוכרח; השבעים ויותן קורין במשלי: הַצִּיבָה עמודיה שבעה.
Jes 5,2.
חָצְבָה *3 perf. f.* Prv 9,1.
חָצַבְתָּ *2 perf.* Dt 6,11 ‖ Jes 22,16.
חָצַבְתִּי *1 perf.* Hos 6,5.
חֹצֵב *pt.* 1R 5,29 ‖ Ps 29,7 ‖ 2Ch 2,1.17.
הַחֹצֵב Jes 10,15.
חֹצְבֵי *cs.* Jes 22,16.

חִצְבִים *pl.* 1Ch 22,2(1).15(14) ‖ 2Ch 24,12.

לַחֹצְבִים Esr 3,7.

וּלְחֹצְבֵי *cs.* 2R 12,13.

חָצוּבִים [חָצוּב *pt. pass. pl.* Dt 6,11‖Nah 9,25.

לַחְצֹב, לְחָצֹב *inf.* Jer 2,13‖1Ch 22,2(1).

תַּחְצֹב *2 impf.* Dt 8,9.

וַיַּחְצֹב *3 impf.* 2Ch 26,10.

יַחְצְבוּן [נִחְצַב *Ni. 3 impf.* Job 19,24.

חֲצַבְתֶּם [חָצַב *Pu. 2 perf. pl.* Jes 51,1.

הַמַּחֲצֶבֶת, וַהֲחֵצִיב *Hi. pt. f.* Jes 51,9.

מַחְצָב

caesio (lapidum), vel lapicidina.

2R 12,13.*22,6*‖2Ch 34,11.

חָצָה

dissecare, dividere; distribuere.

דוראתו ידועה ואח אל קצה וקצין.

Nu 31,42.

וָחָצִיתָ *2 perf.* Nu 31,27.

וָחָצוּ *3 pl.* Ex 21,35.

יֵחָצֶה *3 impf.* Jes 30,28.

וַיַּחַץ Gn 32,8.33,1‖Jud 7,16.

וַיַּחֲצֵם *suff.* Jud 9,43.

יַחֲצוּ *3 pl.* Ps 55,24.

יֵחָצוּן Ex 21,35.

יַחֲצוּהוּ *suff.* Job 40,30.

וְתֵחָץ [נֶחְצָה *Ni. 3 impf. f.* Dan 11,4.

יַחֲצוּ (נס״א) *3 pl.* Ez 37,22.

וַיַּחֲצוּ 2R 2,8.*14*.

חֲצִי

divisio, dimidium, dimidia pars; medium.

וְהַחֲצִיו דיהושע ח׳ כ״ג כמו בתוך הָאֲהָלִי (ו׳ כ״א); י״ג בנחמיה י״ג כ״ד: חֲצִים מְדַבֵּר; השבעים קורין ד׳ ט״ו וְהַחֲצִינוּ ת׳ וְחֲצִים (ם = נו).

Ex 24,6.26,12.27,5‖Nu 12,12.15, 9.10.28,14‖Jos 22,13.*15*‖Jud 16, 3 ‖ 2S 10,4.19,41 ‖ 1R 7,35.13,8. 16,21 ‖ Ez 43,17 ‖ Zach 14,2.4 ‖ Esth 5,3.6.*7,2*‖Neh 3,9.*12*.16.17. *18*.4,10.13,24 ‖1Ch 5,23.6,46.56‖ 2Ch 9,6.

הַחֲצִי, הַחֲצִי 1R 3,25².10,7.

וְהַחֲצִי 1R 16,21.

וַחֲצִי Ex 24,2. 26,16.*36,21* ‖ Nu 34,13.14.15 ‖ Dt 3,12 ‖ Jos 4,12. *18,7.22,9.10.11.21*.12,2.5.13,7.25. 31.14,2.3‖1R 7,31.*32*‖Dan 9,27‖ Neh 12,32.38.40‖1Ch 5,18.12,37 (38).26,32.

(הָ) וָחֲצִי Ex 25,10.*37,1.10*.10.*37, 1*.10.*23.37,1.10*.17.*37,6*²‖Ez 40 42²‖Dan 12,7.

בַּחֲצִי, בַּחֲצִי Ex 12,29‖Jos 10,13‖ Jud 16,3‖2S 10,4‖Jer 17,11 ‖ Ps 102,25‖Ruth 3,8‖1Ch 19,4.

כַּחֲצִי Ez 16,51.

כְּבַחֲצִי 1S 14,14.

לַחֲצִי, לְחֲצִי Dt 3,13 ‖ Jos 13,29². 31‖1R 16,21‖1Ch 27,20.21.

וְלַחֲצִי Nu 32,33‖ Dt 29,7 ‖ Jos 1, 12.*12,6.22,7*.22,1‖1Ch 5,26.

מַחֲצִי Jos 21,27.

וּמֵחֲצִי Jos 21,5.*6*‖1Ch 12,31(32).

חֲצִינוּ *suff.* 2S 18,3.

חָצְיוֹ Ex 38,4 ‖ Jos 8,33 ‖ Jes 44, 16².19.

וְחָצְיוֹ Zach 14,4.

וְהָחָצִיוֹ Jos 8,33.

וּלְחָצִיוֹ Jos 22,7.

מֶחָצְיוֹ Zach 14,4.

חֲצִיָּה Neh 3,38.

חֲצִים Zach 14,8.

וְחָצִים Zach 14,5‖Neh 4,10.15.

חֲצוֹת

divisio, medium.

Ps 119,62.

וַחֲצוֹת Job 34,20.

כַּחֲצֹת (al. *inf. cs.*) Ex 11,4.

מֶחֱצָה [הַמֶּחֱצָה

dimidium.

Nu 31,36.

מֶחֱצַת *cs.* Nu 31,43.

מַחֲצִית Ex 30,13.*38,26*.13 ‖ 1R 16,9‖Neh 8,3.

מִמַּחֲצִית, מִמַּחֲצַת Ex 30,15‖Nu 31,47‖1Ch 6,46.

וּמִמַّחֲצִית, וּמִמַّחֲצַת Nu 31,30. 42‖Jos 21,25‖1Ch 6,55.

מַחֲצִיתוֹ *suff.* Ex 30,23.

מַחֲצִיתָהּ Lev 6,13.

וּמַחֲצִיתָהּ Lev 6,13.

מִמַּחֲצִיתָם Nu 31,29.

v. n. pr.

חֹצֶן [בְּחֹצֶן

ulna, sinus.

לרב הפותרים כנף הבגד או החיק, ומנהם פתר זרוע, ויהיה טעם חצני נערתי כמו נער כפיו דישעיה ל״ב ט״ו.

Jes 49,22.

חָצְנִי *suff.* Neh 5,13.

וְחִצְנוֹ [חֵצֶן Ps 129,7.

חָצַץ [חָצַץ *pt.*

divisum esse, eiaculari.

קרוב אל חָצָה במובן חלוקה, וכמו שנאמר מן גדד נדוד, כן נאמר על הארבה שיצא הוצץ בגדודים ופלגות למינים השונים. וחָצָץ כמו חֵלְקֵי אבנים; חָצָיִךְ אבני ברד (כי הברקים נזכרו בפסוק שלאחריו), וכן מְחֻצָּצִים משליכי הצץ, ולד״א הראשון נאמר על הברק שיעוף כחץ מקשת והשני על המורים בַּחֻצִים, וגם הַחֵץ חֹצֶה, הֹלֵךְ ונוד, ואמר ר״מ איש־שלום: מוחצצים הם חֲלֵי מעלה המורים זקים וברקים בקול רעם... ומַשְׁאֲבִים כנוי לענגים (ע׳ מאור עין).

Prv 30,27.

מְחֻצָּצִים (al. צָ) *Pi. pt. pl.* Jud 5,11.

חֻצְּצוּ [חָצְצוּ *Pu. 3 perf. pl.* Job 21,21.

חָצָץ

sagitta; glarea.

Prv 20,17.

בַּחָצָץ Thr 3,16.

חֲצָצֶיךָ [חֲצָצֶיךָ *pl. suff.* Ps 77, 18.

חֵץ

sagitta; *poët.* fulgur; malum, calamitas.

י״ג במדבר כ״ד ח׳ וְלַחֲצָיו ימחץ. חִצֵּי דאיוב י״ד ו׳ כמו חֲלָיַי.

2R 13,17.19,32‖Jes 37,33‖Jer 9, 7.50,14‖Ps 64,8‖Prv 7,23.

וְחֵץ 1S 17,7 ‖ 2R 13,17 ‖ Prv 25, 18.

לְחֵץ Jes 49,2.

לַחֵץ Thr 3,12.

מֵחֵץ Ps 91,5.

חֵצִי [הַחֵצִי 1S 20,36.37².38 ‖ 2R 9,24.

חִצִּי *suff.* Job 34,6.

חִצּוֹ Zach 9,14‖Ps 58,8.

חִצָּם Ps 11,2.64,4.

חִצִּים *pl.* Gn 49,23 ‖ 2S 22,15 ‖ Prv 26,18.

וְחִצָּיִם 2R 13,15²‖Ps 57,5.

הַחִצִּים 1S 20,20.21².22.36 ‖ 2R 13,18‖Jer 51,11.

בַּחִצִּים Jes 7,24 ‖ Ez 21,26 ‖ 2Ch 26,15.

וּבַחִצִּים 1Ch 12,2.

וּבְחִצִּים Ez 39,9.

כְּחִצִּים Ps 127,4.

חִצֵּי *cs.* Ez 5,16 ‖ Ps 120,4 ‖ Job 6,4.

חִצַּי *suff.* Dt 32,23.42.

חִצֶּיךָ Hab 3,11 ‖ Ps 38,3. 45,6. 144,6.

וְחִצֶּיךָ Ez 39,3.

חִצָּו Q., חִצָּיו Jes 5,28‖Jer 50,9‖ Ps 7,14.18,15.58,8.

וְחִצָּיו Nu 24,8.

v. n. pr.

חֲצֻצְרָה

tuba.

אולי ע״ש תמונתו העקומה כעין חטוטרה.

Hos 5,8.

חֲצֹצְרוֹת, חֲצוֹצְרוֹת *pl.* Nu 10,2 ‖ 2R 12,14‖1Ch 16,42.

וַחֲצֹצְרוֹת Nu 31,6‖2Ch 13,12.

וְהַחֲצֹצְרוֹת 2R 11,14‖2Ch 23,13. 29,27.28.

בַּחֲצֹצְרוֹת, בְּחֲצֹצְרוֹת Nu 10,8.9. 10‖2R 11,14‖Ps 98,6‖Esr 3,10‖ Neh 12,35.41 ‖ 1Ch 15,24.16,6 ‖ 2Ch 5,12.13.14.23,13.29,26.

וּבַחֲצֹצְרוֹת 1Ch 13,8.15,28 ‖ 2Ch 15,14.20,28.

לְמַחֲצְצְרִים Q. *Pi. pt. pl.* [חָצַצַר

denom. tubam inflare.

ע״פ המסורה יתיר צד״י; הנוסחא בדה״ב ה׳ י״ב מַחְצְרִים יתיר ר״ש משבשת היא.

2Ch 5,13.

מַחְצְצִרִים *Hi. pt. pl.* 1Ch 15, 24‖2Ch 5,12.7,6.13,14.29,28.

חָצֵר

locus septus: area, impluvium; atrium; villa, parvus vicus.

דוראתו ידועה, הפעל בערבית עינו סגירה והציצה; ואולי יש להברו עם הדר. השבעים קורין ביחוק׳ ט׳ ו׳: וּמִלְאוּ אֶת־הַחֲצֵרוֹת הַלְּלִים.

1R 7,8‖2R 20,4‖ Ez 40,28.31.46, 21².

וְחָצֵר 1R 7,12.

הֶחָצֵר Ex 27,12.13.16.17.18.19. 35,17².18.38,9².15.16.17.18².31³. 39,40².40,8².33² ‖ Nu 3,26².37.4, 26².32 ‖ 1R 6,36.7,9.8,64 ‖ Ez 8, 7.10,3.5.40,14.17.*42,1.14.44,19*². *46,20.21*.19.32.*43,5*.47.41,15.42, 7.10.44,17².21.*27*.45,19.*46,1*.46, 21².22 ‖ Esth 4,11‖ 2Ch 7,7.20,5.

וְהֶחָצֵר Ez 10,4.

מֵהֶחָצֵר Ez 42,9.

בֶּחָצֵר Jer 36,10‖Ez 40,44‖ Esth 5,2.6,4.5.

לֶחָצֵר Ex 27,9.40,17.20.*34.37*.23. 27.42,3².8.

וְלֶחָצֵר Ex 38,20.

חָצֵרָה Jer 36,20.

חֲצַר *cs.* Ex 27,9‖Jer 32,8‖ Ez 8, 16‖Esth 2,11‖2Ch 4,9.

בַּחֲצַר Lev 6,9.*19* ‖ Jer 19,14.*26*, *2*.32,2.12.33,1.*39,15*.37,21.21.*38*, *13.28*.38,6‖Esth 1,5.5,1‖2Ch 24, 21.

לַחֲצַר Esth 6,4 ‖ Neh 3,25 ‖ 2Ch 29,16.

וְלַחֲצַר 1R 7,12.

מַחֲצַר Jer 39,14.

בַּחֲצֵרוֹ *suff.* 2S 17,18.

חֲצֵרִים *pl. I.* Jes 42,11‖Ps 10,8‖ Neh 12,29.

הַחֲצֵרִים Lev 25,31 ‖ Jos 19,8 ‖ Neh 11,25.

חַצְרֵי *cs.* Neh 12,28.

בְּחַצְרֵי Neh 13,7.

חֲצֵרֵי [חֲצֵרֵי *suff.* Jes 1,12‖Zach 3,7.

חֲצֵרֶיךָ Ps 65,5.

בְּחַצְרֶיךָ Ps 84,11.

חֲצֵרֶיהָ Jos 21,12‖1Ch 6,41.

וַחֲצֵרֶיהָ Jos 15,45.47² ‖ Neh 11, 25.

חַצְרֵיהֶם 1Ch 4,33.

וְחַצְרֵיהֶם Jos 13,28 ‖ Neh 11,30‖ 1Ch 4,32.

בְּחַצְרֵיהֶם Gn 25,16 ‖ 1Ch 9,22. 25.

וְחַצְרֵיהֶן Jos 13,23.15,32.36.*41. 44.51.54.57.59.60.62.18,24.28. 19,6.7.15.22.30.38*.46.16,9.19,16. *23.31.39.48*.

חֲצֵרוֹת *pl. II.* Ez 46,22.

הַחֲצֵרוֹת, הַחֲצֵרֹת Ex 8,9 ‖ Ez 9, 7.42,6‖1Ch 23,28.

חַצְרוֹת *cs.* 1R 21,5.*23,12* ‖ 2Ch 33,5.

בְּחַצְרוֹת Jes 62,9 ‖ Ps 92,14.116, 19.135,2‖2Ch 23,5.

וּבְחַצְרוֹת Neh 8,16.

לְחַצְרוֹת Ps 84,3‖1Ch 28,12.

וְחַצְרוֹתַי [וְחַצְרוֹתַי *suff.* 1Ch 28,6.

חַצְרֹתָיו Ps 100,4.

לְחַצְרוֹתָיו Ps 96,8.

וּבְחַצְרֹתֵיהֶם Neh 8,16.

חָצֵר (= חָצִיר)

idem (domicilium).

השבעים ויונתן תרגמו חָצִי, ובא על שני משקלים כמו יָשַׁשׁ ויָשִׁישׁ.
Jes 34,13.35,7.

v. n. pr.

חָצִיר

gramen, porrum.

בערבית יורה הפעל خَضِرَ היות יָרָק, וכטעם השם יָרָק.
1R 18,5 ‖ Jes 15,6.40,6.7.8.7.44,4. 51,12 ‖ Ps 104,14.147,8 ‖ Prv 27, 25 ‖ Job 8,12.40,15.

חֲצִיר Nu 11,5.

כַּחֲצִיר Ps 37,2.90,5.103,15.

חֲצִיר *cs.* 2R 19,26 ‖ Jes 37,27.

בַּחֲצִיר Ps 129,6.

חָקַק v. חֹק; חִיק v. חֹקֵק

חָקָה

Pu. pt. מְחֻקֶּה incidere, figere, insculpere, effodere, *delineare.*

אח אל חָקָק, הנמצא גם בשפת צור.
Ez 8,10.23,14.

הַמְּחֻקֶּה 1R 6,35.

Hith. 2 impf. תִּתְחַקֶּה Job 13,27.

חָקַק

2 perf. וְחַקּוֹתָ caedere, incidere, insculpere; delineare, pingere; statuere; *pt.* iudex, dux, princeps; *Po.* statuere, decernere; *pt.* legislator, dux, princeps; *sceptrum.*

י״נ בישעיה: הן על־כַּפַּיִם חקתיך.
Ez 4,1.

1 perf. suff. חֹקַקְתִּיךָ Jes 49,16.

pt. cs. חֹקְקֵי (al. קֵ) Jes 22,16.

הַחֹקְקִים (al. קֵ) *pl.* Jes 10,1.

לְחוֹקְקֵי (al. קֵ) *cs.* Jud 5,9.

pt. pass. pl. חֲקוּקִים [חֲקוּקִים Ez 23,14.

inf. suff. בְּחוּקוֹ, בְּחוּקוֹ Prv 8, 27.29.

imper. suff. חָקֹה Jes 30,8.

Pi. pt. מְחֹקֵק [מְחֹקֵק Dt 33,21.

וּמְחֹקֵק Gn 49,10.

בְּמְחֹקֵק Nu 21,18.

מְחֹקְקֵי (al. קֵ) *suff.* Ps 60,9. *108,9.*

מְחֹקְקֵנוּ (al. קֵ) Jes 33,22.

מְחֹקְקִים (al. קֵ) *pl.* Jud 5,14.

יְחוֹקְקוּ (al. קֵ) *3 impf. pl.* Prv 8,15.

Pu. pt. מְחֻקָּק [חָקוּק Prv 31,5.

Ho. impf. pl. וְיֻחָקוּ [הֻחַק Job 19,23.

חֹק

statum, definitum, demensum, pensum; terminus, limes definitus; tempus statum; lex; pars statuta, legitime debita; mos, consuetudo.

לד״ק ירחק־חק דמיכה אינו אלא כמו פקוד־קה. השבעים קורין בתהלים ב׳ ז׳: אספרה חק־י״ו (= חָק־אֵל ז׳) בכפילת השם; ול״נ פתרון אֶל־חק כערבית اَلْحَقُّ, لَالْحَقُّ כלומר באמת ובאמונה; באיוב כ״ג י״ב קורין השבעים וּבְחֻקִּי צפנתי.
Gn 47,22 ‖ Ex 15,25 ‖ Jos 24,25 ‖ Jud 11,39 ‖ Jes 5,14.24,5 ‖ Mich 7,11 ‖ Zeph 2,2 ‖ Ps 2,7.81,5.94, 20 ‖ Job 14,13.26,10.28,26 ‖ Esr 7,10.

וְחֹק Ez 45,14 ‖ Ps 99,7 ‖ Prv 31, 15.

לְחֹק Gn 47,26 ‖ 1S 30,25 ‖ Ps 105, 10 ‖ 1Ch 16,17 ‖ 2Ch 35,25.

חֹק־ Ex 30,21 ‖ Lev 6,11.15.24,9 ‖ Jer 5,22 ‖ Ps 148,6.

וְחֹק־ Lev 10,13.14.

לְחָק־ Ex 12,24.29,28 ‖ Lev 7,34. 10,15 ‖ Nu 18,8.11.*19.*

חָקֵי *suff.* Prv 30,8 ‖ Job 23,14. 38,10.

מַחְקֵי Job 23,12.

חָקָה Lev 10,13.*14.*

חָקֹה Ez 16,27.

חָקוֹ Prv 8,29 ‖ Job 14,5.

חָקְכֶם Ex 5,14.

חָקָם Gn 47,22.

חֻקִּים *pl.* Dt 4,5.8.14 ‖ Ez 20,25 ‖ Mal 3,22 ‖ Neh 9,13.

וְחֻקִּים Neh 9,14.

הַחֻקִּים Ex 18,20 ‖ Lev 10,11.26, 46 ‖ Nu 30,17 ‖ Dt 4,1.6.5,1.6,1.24. 7,11.11,32.12,1.16,12.17,19.26, 16 ‖ 2R 17,37 ‖ Jer 31,36(35) ‖ Neh 1,7 ‖ 1Ch 22,12.

וְהַחֻקִּים Dt 4,45.5,28.6,20 ‖ Jer 32,11 ‖ 2Ch 33,8.

לְחֻקִּים 2Ch 19,9.

חֻקֵּי *cs.* Ex 18,16.

בְּחוּקֵּי Ez 20,18.

חֻקַּי, חֻקִּי *suff.* 1R 3,14.9,4 ‖ Ps 50,16.

וְחֻקֵּי Zach 1,6 ‖ 2Ch 7,17.

בְּחֻקֵּי Ez 11,12.36,27.

מֻחְקֵי Mal 3,7.

חֻקֶּיךָ Ps 119,5.8.12.*26.68.*33.54. 64.71.83.112.135.145.155.171.

וְחֻקֶּיךָ Ps 119,124 ‖ 1Ch 29,19.

בְּחֻקֶּיךָ Ps 119,23.48.80.117.

מֵחֻקֶּיךָ Ps 119,118.

חֻקָּי Q., חֻקָּיו Ex 15,26 ‖ Dt 4,40. 26,17.27,10 ‖ 2R 17,15 ‖ Ps 105, 45.147,19 ‖ Job 14,5.

וְחֻקָּיו Dt 6,17 ‖ 1R 8,58 ‖ Am 2,4 ‖ Esr 7,11 ‖ Neh 10,30 ‖ 2Ch 34,31.

בְּחֻקָּיו 1R 8,61.

חֻקָּה

lex, statutum; mos, ratio.

Nu 9,14.15,15.

הַחֻקָּה Ex 13,10.

חֻקַּת *cs.* Ex 12,14.17.43.27,21. 28,43 ‖ Lev 3,17.*10,9.23,14.31. 41.24,3.*7,36.16,31.17,7.23,21 ‖ Nu 9,12.15,15.*18,23.*19,2.*31,21.*

כְּחֻקַּת Nu 9,14.

לְחֻקַּת Ex 29,9 ‖ Lev 16,29.34 ‖ Nu 10,8.19,10.21.27,11.35,29.

חֻקַּת, חֻקּוֹת *pl.* Jer 5,24.10,3. 31,35(34).33,25.43,18.44,5.46, 14 ‖ Mich 6,16 ‖ Job 38,33.

בְּחֻקַּת Lev 20,23.

בְּחֻקּוֹת 1R 3,3 ‖ 2R 17,8.19 ‖ Ez 33,15.

לְמַחֲרָאוֹת

K. *pl.* מַחֲרָאָה (Q. לְמוֹצָאוֹת)

cloaca, latrina.

2R 10,27.

I חָרַב *3 perf. pl.* חָרְבוּ

exsiccatum esse; obstupescere, stupare, corruptum esse.

כל ענין יבש, והמשתומם כאלו נם ליהו ונקפא; ויש בו מעין הרר. אחזתי בדרך האחרונים לחלק את השרש לשני ענינים, אך באמת המושג אחד, כי יבשת המים היא הריסותם, וא״ץ חֲרָבָה נשמה ונהרסה; וכן משמע מלשון הכתוב (יחזקאל כ״ט י׳). ואמר רשד״ל: החורב אינו רק על פני הנוף והיובש הוא גם בתוך הנוף.
Gn 8,13².

וְחָרְבוּ Jes 19,6.

חָרְבִי *imper. f.* Jes 44, 27.

חָרְבוּ *pl. m.* Jer 2,12.

יֵחָרֵב *impf.* Jes 19,5 ‖ Job 14,11.

וְיֵחָרֵב Hos 13,15.

וַיֵּחָרֵב Ps 106,9.

הֶחֱרִיב *Hi. 3 perf.* Nah 1,4.

וְהֶחֱרַבְתִּי *1 perf.* Jer 51,36.

הַמַּחֲרֶבֶת *pt. f.* Jes 51,10.

אַחֲרִיב *1 impf.* Jes 50,2.

וְאַחֲרֵב, וַאַחֲרֵב 2R 19,24 ‖ Jes 37, 25.

חֹרְבוּ *Pu. 3 perf. pl.* Jud 16,7.8.

חָרֵב *f.* חֲרֵבָה

siccus.

Prv 17,1.

וַחֲרֵבָה Lev 7,10.

חֹרֶב, (חֶרֶב Dt)

siccitas, aestus.

Gn 31,40 ‖ Jud 6,37.39.40 ‖ Jes 25,5 ‖ Jer 50,38 ‖ Hag 1,11 ‖ Job 30,30.

וּבַחֹרֶב (= וּבַחֲרֶב) Dt 28,22.

כְּחֹרֶב Jos 25,5.

לַחֹרֶב Jer 36,30.

מֵחֹרֶב Jes 4,6.25,4.

חִקְרוּ *pl.* Jud 18,2.

אֶחְקֹר *1 impf.* 1S 20,12.

אֶחְקְרֵהוּ *suff.* Job 29,16.

יַחְקֹר־, יַחְקֹר *3 impf.* Ps 44,22 ‖ Job 13,9.

יַחְקְרֻנוּ *suff.* Prv 28,11.

וַנַּחְקֹרָה [נַחְקְרָה *1 pl.* Thr 3, 40.

יַחְקְרוּ [יַחְקְרוּ *3 pl.* Ez 39,14.

נֶחְקַר *Ni. 3 perf.* 1R 7,47 ‖ 2Ch 4,18.

יֶחְקַר *3 impf.* Jer 46,23.

וַיֶּחְקְרוּ *3 pl.* Jer 31,37(36).

וְחִקֵּר *Pi. 3 perf.* Eccl 12,9.

חֵקֶר

investigatio; quod investigando comparatur, cognoscitur.

Jes 40,28 ‖ Ps 145,3 ‖ Prv 25,3 ‖ Job 5,9.9,10.34,24.36,26.

הַחֵקֶר *interrog.* Job 11,7.

וְחֵקֶר Prv 25,27.

וּבְחֵקֶר Job 38,16.

לְחֵקֶר Job 8,8.

חִקְרֵי־ *pl. cs.* Jud 5,16.

מֶחְקְרֵי־ *pl. cs.* מֶחְקָר

explorandum, absconditum, intimum.

י״נ מְרֻחָקִי־אר״ץ, ואינו מְכֻרָת.
Ps 95,4.

חור v. חֹר

חרא

pl. חֲרָאִים

stercora, excrementa.

הנלל היוצא מן החור, והקרי הוא מפני לשון נקיה (ע׳ אורשריפט תקי״ט); הנסמך חֲרֵי ת׳ חֲרָאֵי, ולד״ק חֲרֵי, ובכנוי חֲרֵיהֶם, חֲרֵיהֶם או חֲרֵיהֶם; והנקוד הנהוג לקוח מן הקרי; ע׳ הערה אל דְּבִיוֹנִים.

חֲרֵי K. (דְּבִיוֹנִים Q.) *cs.* 2R 6,25.

חֲרָאֵיהֶם (צוֹאָתָם Q.) *suff.* Jes 36,12.

חֲרֵיהֶם (צוֹאָתָם Q.) 2R 18,27.

מֵחֻקּוֹת Lev 18,30.

חֻקֹּתַי, חֻקּוֹתַי *suff.* Gn 26,5 ‖ Lev 18,4.5.*20,8.*26.19,19.37.*20, 22.*25,18.26,43 ‖ 1R 9,6.11,38 ‖ 2R 17,13 ‖ Ez 5,6.18,19.21.20,11.16. 44,24 ‖ Ps 89,32 ‖ 2Ch 7,19.

תָּ, וְחֻקֹּתַי, וְחֻקּוֹתַי 1R 11,11.33. 34 ‖ Ez 5,6.20,24.37,24.

בְּחֻקֹּתַי, בְּחֻקּוֹתַי Lev 26,3.15 ‖ 1R 6,12 ‖ Ez 5,7.11,20.18,9.17.20, 13.*21.*19.

וּבְחֻקֹּתַי Jer 44,10.

בְּחֻקֹּתֶיךָ Ps 119,16.

חֻקֹּתָיו Nu 9,3 ‖ Dt 6,2.10,13 ‖ 1R 2,3 ‖ 2R 23,3 ‖ Ez 43,11².

וְחֻקֹּתָיו Dt 8,11.11,1.28,15.45.*30, 10.*30,16 ‖ 2S 22,23 ‖ Ps 18,23.

וּבְחֻקֹּתָיו Jer 44,23.

כְּחֻקֹּתָם 2R 17,34.

וּבְחֻקֹּתֵיהֶם Lev 18,3.

חֵק] חֵקְקֵי־ *pl. cs.*

על משקל צֵל צְלָלַי.
Jud 5,15 ‖ Jes 10,1.

v. n. pr.

חָקַר

3 perf. suff. וַחֲקָרוֹ

perscrutari, investigare, explorare, perspicere.

קרוב אל הקה וחקק, שהחוקר יתחקה על שרשי הדבר ומעמיק לחקוק ולחדור בתוכו; וכן מצינו חקרי־לב נרדף עם חקקי־לב (שופטים ה׳ ט״ו וט״ז).
Prv 18,17.

חָקָרָהּ 28,27.

וְחָקַרְתָּ *2 perf.* Dt 13,15.

חָקַרְתָּנִי *suff.* Ps 139,1.

חָקַרְנוּהָ [חָקַרְנוּהָ *1 pl. suff.* Job 5,27.

חוֹקֵר, חֹקֵר *pt.* Jer 17,10 ‖ Job 28,3.

חָקֹר *inf. cs.* 2S 10,3 ‖ Prv 25,2.

לַחֲקֹר, לַחֲקוֹר Prv 23,30 ‖ 1Ch 19,3.

וּלְחָקְרָהּ *suff.* Jud 18,2.

חָקְרֵנִי [חָקְרֵנִי *imper. suff.* Ps 139,23.

חֲרָבָה

siccum, terra sicca.

Ez 30,12.

הַחֲרָבָה Jos 4,18 ‖ Hag 2,6.

בַּחֲרָבָה Gn 7,22 ‖ Jos 3,17² ‖ 2R 2,8.

לַחֲרָבָה Ex 14,21.

בַּחֲרָבוֹת [חֲרָבוֹת] *pl.* Jes 48,21.

בְּחֲרָבֹנִי *pl. cs.*

aestas, siccitas.

השבעים מתרגמין בְּחֹרֶבְנִי כפעל מן חָרַב בבנוי מדבר בעדו, וקורין קַיִץ ת׳ קַיִץ!!

Ps 32,4.

חָרַב II *inf. abs.* [חָרֵב]

vastatum esse, excisum, extinctum esse; extinguere, delere; *Ni.* delere, se invicem studere, pugnare.

כל ענין הריסה והרבן. השבעים קורין במ״ב ל׳ כ״נ: חָלָה נָחֲרוּ המלכים (וכת״י: אִתְחַרְבָּה הַחֲרָבוּ מלכיא, ואולי תרגמו לפי המונח) ובירמיה נ׳ כ״א: וְעַל־הַיֹּשְׁבִים עָלֶיהָ פְּקֹד חָרֵב, וכעין זה ת״י: דקטלין בְּחַרְבָּא.

Jes 60,12.

חָרֹב *imper.* Jer 50,21.

חִרְבוּ *pl.* Jer 50,27.

תָּחֳרַב, תֶּחֱרַב *3 impf. f.* Jes 34,10 ‖ Jer 26,9.

יִחֳרַבוּ, יִחְרְבוּ *3 pl. m.* Jes 60,12 ‖ Ez 6,6 ‖ Am 7,9.

תֶּחֱרַבְנָה *3 pl. f.* Ez 6,6.12,20.

נֶחֱרַב [נֶחֱרַבְתָּ] *Ni. 3 perf. pl.* 2R 3,23.

נֶחֱרֶבֶת [נֶחֱרַבְתָּ] *pt. f.* Ez 26,19.

נַחֲרָבוֹת *pl.* Ez 30,7.

הֶחֱרִיב *Hi. 3 perf.* Ez 19,7.

הֶחֳרַבְתִּי *1 perf.* Zeph 3,6.

הֶחֱרִיבוּ *3 pl.* 2R 19,17 ‖ Jes 37,18.

מַחֲרִיב *pt.* Jud 16,24.

מַחֲרִיבֶיךָ [מַחֲרִיבַיִךְ] *pl. suff.* Jes 49,17.

אַחֲרִיב *1 impf.* Jes 42,15.

הֶחָרֵב [הֶחָרְבָה] *Ho. 3 perf. f.* Ez 26,2.

מֶחֳרָבוֹת [מֶחֳרָבֶת] *pt. pl. f.* Ez 29,12.

הֶחָרֵב *inf. abs.* 2R 32,3.

חָרֵב

vastatus.

Jer 33,10 ‖ Hag 1,4.9.

הֶחָרֵב Jer 33,12.

חָרְבָה *f.* Neh 2,3.17.

הֶחָרִבוֹת *pl.* Ez 36,35.38.

חֹרֶב

desolatio, vastitas.

Jes 61,4 ‖ Ez 29,10 ‖ Zeph 2,14.

לְחֹרֶב Jer 49,13.

חָרְבָּה

desolatio, vastatio, *ruina.*

Lev 26,31.33 ‖ Jer 27,17.44,2 ‖ Ez 25,13.31,4.

וְחָרְבָּה Ez 29,9.

לְחָרְבָּה Jes 64,10 ‖ Jer 7,34.22,5.25,11.18.44,6.22 ‖ Ez 5,14.38,8.

חָרְבוֹת *pl.* Ez 38,12 ‖ Mal 1,4 ‖ Ps 9,7.102,7 ‖ Job 3,14.

הֶחָרְבוֹת Ez 33,24.36,33.

וְהֶחָרְבוֹת Ez 36,10.

בְּחָרְבוֹת Ez 33,27.

בְּחָרְבוֹת Ez 13,4.

בְּחָרְבוֹת Ez 26,20.

וְלֶחָרְבוֹת Ez 36,4.

חָרְבוֹת *cs.* Jes 52,9.58,12.61,4.

וְחָרְבוֹת Jes 5,17.

לְחָרְבוֹת Jer 49,13 ‖ Ez 29,10 ‖ Dan 9,2.

וּלְחָרְבוֹת Jer 25,9.

חָרְבֹתָיו *suff.* Esr 9,9.

חָרְבֹתַיִךְ Jes 49,19.

חָרְבֹתֶיהָ Jes 51,3.

וְחָרְבוֹתֶיהָ Jes 44,26.

בְּחָרְבֹתֵיהֶם K. (?) 2Ch 34,6.

מֶחָרְבוֹתֵיהֶם Ps 109,10.

חָרֶב, חֶרֶב

gladius; culter, novacula, securis (siccitas vel bellum Dt 28,22).

השבעים קורין בישעיה מ״א ב׳: יתן כעפר חַרְבָּם, וי״נ בזכריה י״א י״ז הוֹרֵב ת׳ חָרֶב, וסוף הפסוק מוכיח (וע׳ י״נ ז׳).

Gn 31,26.34,26 ‖ Ex 5,21.17,13 ‖ Lev 26,25.33.36.37 ‖ Nu 19,16.21,24.22,29 ‖ Dt 13,16².20,13.32,25.33,29 ‖ Jos 6,21.8,24².10,28. *30.32.*35.*37.*39.11,11.12.14.19,47 ‖ Jud 1,8.25.3,16.4,15.16.7,14.20.22.8,10.*20,15.17.* 18,27.20,2.25.35.37.46.48.21,10 ‖ 1S 13,19.22.14,20.15,8.21,9.10.22,10.19² ‖ 2S 2,26.12,10.15,14.20,8.24,9 ‖ 1R 3,24 ‖ 2R 3,26.10,25 ‖ Jes 1,20.2,4.14,19.21,15.22,2.31,8.34,6 ‖ Jer 4,10.6,25.12,12.14,13.15.18.18,21².21,7.25,29.31,2(1).44,28.46,10.14.16.*50,16.*47,6.48,2.50,35.36².37² ‖ Ez 5,1.6,3.8.11,8.14,17².21.21,14.16.17.19³.20.24.25.33².29,8.30,4.31,17.18.*32,30.32.*32,11.20².21.25.26.28.*29.*31.33,2.4.6.35,5.8.38,21² ‖ Hos 11,6 ‖ Mich 4,3 ‖ Nah 2,14.3,3.15 ‖ Zach 11,17.13,7 ‖ Ps 37,14.57,5.63,11 ‖ Prv 12,18 ‖ Job 1,15.*17.*5,20.15,22.19,29².27,14.39,22.41,18 ‖ Cant 3,8 ‖ Thr 1,20.4,9.5,9 ‖ Esth 9,5 ‖ 1Ch 21,5².12.30 ‖ 2Ch 20,9.

וְחָרֶב Lev 26,6 ‖ 1S 17,50.22,13 ‖ 2S 1,22 ‖ Jes 31,8 ‖ Jer 5,12 ‖ Ez 5,2.*12.12,14.*17.11,8 ‖ Hos 2,20 ‖ Ps 76,4.149,6 ‖ Prv 25,18 ‖ 1Ch 5,18.21,12.

הַחָרֶב, הָחָרֶב Gn 3,24 ‖ Jud 3,21.22 ‖ 1S 31,4 ‖ 2S 11,25.18,8.23,10 ‖ 1R 3,24 ‖ Jer 9,15.*49,37.*15,3.21,7.24,10.25,16.27.29,17.32,24.33,4.34,17.42,16 ‖ Ez 7,15.30,22.33,3.6 ‖ Am 9,4 ‖ 1Ch 10,4.5 ‖ 2Ch 36,20.

וְהַחָרֶב Jes 51,19 ‖ Jer 14,16.

בְּחָרֶב 1S 17,45.47 ‖ 2S 12,9 ‖ Jes 31,8 ‖ Jer 20,4 ‖ Ez 28,23 ‖ Hag 2,22 ‖ Dan 11,33.

בָּחָרֶב, בַּחֶרֶב Ex 5,3.22,23 ‖ Nu 14,3.43.20,18.31,8 ‖ Jos 10,11.11,10.13,22 ‖ 2S 1,12.3,29.12,9.20,10 ‖ 1R 1,51.2,8.32.19,1.10.*14* ‖

2R 8,12.11,15.20.19,7.37 ‖ Jes 3,25.13,15.37,7.38 ‖ Jer 5,17.11,22.14,12.*27,8.42,22.*15.19,7.20,4.21,9.*32,36.*26,23.27,13.*29,18.38,2.42,17.44,13.*34,4.41,2.44,12².27 ‖ Ez 5,2.12.6,11.12.7,15.11,10.17,21.*24,21.25,13.30,5.17.33,27.*23,10.25.26,6.8.11.30,6.21.32,22.23.24.39,23 ‖ Hos 7,16.14,1 ‖ Am 1,11.4,10.7,9.11.17.9,1.10 ‖ Mich 5,5 ‖ Ps 78,64 ‖ Thr 2,21 ‖ Esr 9,7 ‖ 2Ch 21,4.23,14.21.29,9.32,21.36,17.

וּבְחָרֶב Hos 1,7.

וּבַחֶרֶב Jer 16,4.39,18.44,18.

כְּחָרֶב Jes 49,2 ‖ Zach 9,13 ‖ Prv 5,4.

כַּחֶרֶב Ps 64,4.

לְחָרֶב, לַחֶרֶב Lev 26,7.8 ‖ Jes 65,12 ‖ Jer 15,2.9.25,31.43,11 ‖ Mich 6,14 ‖ Ps 78,62.

מֵחָרֶב Ex 18,4 ‖ 1R 19,17² ‖ Jer 51,50 ‖ Ez 12,16.38,8 ‖ Ps 22,21.144,10 ‖ Job 5,15.

חַרְבִּי *suff.* Ex 15,5 ‖ Dt 32,41 ‖ 1S 21,9 ‖ Jes 34,5 ‖ Ez 21,8.9.10.30,24.25.32,10 ‖ Zeph 2,12.

וְחַרְבִּי Dt 32,42 ‖ Ps 44,7.

בְּחַרְבִּי Gn 48,22.

חַרְבֶּךָ, חַרְבְּךָ Gn 27,40 ‖ Ex 20,25 ‖ Jud 9,54 ‖ 1R 15,33.31,4 ‖ Ps 17,13.45,4 ‖ 1Ch 10,4.

בְּחַרְבְּךָ Jos 24,12 ‖ 2R 6,22.

חַרְבְּכֶם Jer 2,29 ‖ Ez 33,26.

חַרְבּוֹ Gn 35,25 ‖ Ex 32,27 ‖ Jud 8,20 ‖ 1S 17,39.51.18,4.25,13³.31,5 ‖ Jes 41,2 ‖ Jer 48,10 ‖ Ps 7,13.89,44 ‖ Job 40,19 ‖ Cant 3,8 ‖ Neh 4,12 ‖ 1Ch 21,27.

וְחַרְבּוֹ Nu 22,23.31 ‖ Jes 5,13 ‖ 2S 2,16 ‖ 1Ch 21,16.

בְּחַרְבּוֹ Jes 27,1.

וּבְחַרְבּוֹ Jes 66,16.

חַרְבָּם Ps 37,15.

בְּחַרְבָּם Ps 44,4.

חָרָבוֹת *pl.* Jes 21,15 ‖ Ez 38,4 ‖ Ps 59,8 ‖ Prv 30,14.

בְּחָרָבוֹת 1R 18,28.

לַחָרָבוֹת Joel 4,10.

חַרְבוֹת *cs.* Jos 5,2.3.

בְּחַרְבוֹת Ez 32,12.

בְּחַרְבוֹתָיו *suff.* Ez 26,9.

חַרְבוֹתָם Jes 2,4 ‖ Ez 28,7.30,11.32,27.

בְּחַרְבוֹתָם Ez 16,40.23,47.

חַרְבַּתַיִם Mich 4,3 ‖ Neh 4,7.

בְּחַרְבַּתַיִם K. (?) 2Ch 34,6.

v. chald.

חָרַג [חָרְגוּ] *3 impf. pl.*

tremere, trepidare.

ת״י ויטלטלון, כטעם יִרְגְּזוּ דמיכה ז׳ י״ז, ומסגרותיהם הוא כמו סוגר דיהזקאל י״ט ט׳, וי״מ יפחדו (ומחדרים אימה ת״א ומתוגיא חרגת מותא), והיינו הך, כי החרד יתר ממקומו. בתהלים כתוב יַחְגְּרוּ.

Ps 18,46.

חַרְגֹּל [הַחַרְגֹּל]

locustae species (cantharus?).

מין ארבה, ופותרין אותו מן הערבית במובן קפיצה ודלוג, ועקרו חָגַב עם למ״ד המשקל.

Lev 11,22.

חָרַד [וְחָרַד]

tremere, trepidare, formidare; trepide aliquid facere; *curare.*

הוראתו ידועה, וכדומנמתו באשורית, ערבית, סורית וכושית.

Jes 19,16.

חָרְדָה *3 perf. f.* Jes 10,29.

חָרַדְתִּ *2 perf. f.* 2R 4,13.

חָרְדוּ *3 pl.* 1S 13,7.14,15.

וְחָרְדוּ Ez 26,16.32,10.

חִרְדוּ [חָרֹד] *imper. pl.* Jes 32,11.

יֶחֱרַד *3 impf.* Job 37,1.

וַיֶּחֱרַד Gn 27,33 ‖ Ex 19,16.18 ‖ 1S 21,2.28,5 ‖ Ruth 3,8.

יָחִרְדוּ *3 pl.* Ez 26,18.

יַחֲרִדוּ, יַחְרִדוּ Jes 41,5 ‖ Hos 11,11 ‖ Am 3,6.

וְיָחֲרִדוּ Hos 11,10.

וַיַּחֲרִדוּ Gn 24,28 ‖ 1S 16,4 ‖ 1R 1,49.

הֶחֱרִיד *Hi. 3 perf.* Jud 8,12.

וְהַחֲרַדְתִּי *1 perf.* 2S 17,2.

מַחֲרִיד *pt.* Lev 26,6 ‖ Dt 28,26 ‖ Jos 17,2 ‖ Jer 7,33.30,10.*46,27* ‖ Ez 34,28.39,26 ‖ Mich 4,4 ‖ Nah 2,12 ‖ Zeph 3,13 ‖ Job 11,19.

לְהַחֲרִיד *inf. cs.* Ez 30,9 ‖ Zach 2,4.

חָרֵד

trepidus, timidus; reverens.

1S 4,13 ‖ Esr 9,4.

וְחָרֵד Jud 7,3 ‖ Jes 66,2.

הַחֲרֵדִים *pl.* Jes 66,5.

וְהַחֲרֵדִים Esr 10,3.

חֲרָדָה

trepidatio, terror; *cura.*

ר׳ יוסף הלוי גורס ביחזקאל קַדְרוּת יִלבשו.

Gn 27,33 ‖ 1S 14,15 ‖ Jer 30,5 ‖ Dan 10,7.

הַחֲרָדָה 2R 4,13.

לַחֲרָדָה Jes 21,4.

חֲרָדַת *cs.* Prv 29,25.

לְחֲרָדַת 1S 14,15.

חֲרָדוֹת *pl.* 26,16.

v. n. pr.

חָרָה

ardere, exardere; irasci; *Hi.* studiose facere, agere; *Hith.* irasci, indignari.

חמום של כעס, ובא לרב עם אף כדרך שבאו עמו בָּעַר וְעָשַׁן. י״נ בש״א מ״ו י״א וַיִּעַר לשמואל. מְחַתָּה בָּאָרֹז י״א שהוא מן השם תַּחְרָא (צנה ו׳ס חַרָ ד ה), וכמליצת מקנתי בארזים בפסוק כ״נ, והשבעים קורין: מחתרה בָּאָזוֹ אָבִיךָ (ע׳ ת״י) ומפסיקין, לד״ק מְחַתָּה, תְּחַתָּה אינם הפעיל כ״א התפעל בתמונה הזה. הירוגימוס קורא בנחמיה ג׳ כ׳ קְנָה ת׳ הַחֲרָה.

Gn 4,6 ‖ Nu 11,33 ‖ 2S 19,43.22,8 ‖ 2R 23,26 ‖ Jes 5,25 ‖ Hos 8,5 ‖ Jon 4,4.9² ‖ Hab 3,8 ‖ Zach 10,3 ‖ Ps 18,8 ‖ Job 32,2.3.42,7.

וְחָרָה Ex 22,23 ‖ Dt 7,4.*11,17.*31,17 ‖ Jos 23,16.

חָרֹה *inf. abs.* 1S 20,7.

בְּחָרוֹת *cs.* Ps 124,3.

לְחָרוֹת 2S 24,1.

יְחָרָה *3 impf.* Ex 32,11 ‖ Dt 6,15 ‖ 1S 20,7.

יָחַר Gn 18,30.*32*.31,35.44,18.45,5 ‖ Ex 32,22 ‖ Jud 6,39.

וְיִחַר־ Ex 32,10.

וַיִּחַר Gn 4,5. 30,2.31,36. 34,7. 39,19 ‖ Ex 4,14.32,19 ‖ Nu 11,1.10.12,9. 16,15. 22,22.27. 24,10. 25,3.*32,13*.32,10 ‖ Dt 29,26 ‖ Jos 7,1 ‖ Jud 2,14.*20.3,8.10,7*. 9,30.14,19 ‖ 1S 11,6.15,11.17,28.18,8. 20,30 ‖ 2S 3,8.6,7.8.12,5.13,21 ‖ 2R 13,3 ‖ Jon 4,1 ‖ Ps 106,40 ‖ Job 32,2.5 ‖ Neh 3,33.4,1.5,6 ‖ 1Ch 13,10.11 ‖ 2Ch 25,10.15.

נֶחֱרָה [נֶחֱרוּ־] *Ni. 3 perf. pl.* Cant 1,6.

הַנֶּחֱרִים *pt. pl.* Jes 41,11.45,24.

הֶחֱרָה *Hi. 3 perf.* Neh 3,20.

וַיִּחַר *3 impf.* Job 19,11.

מְתַחֲרָה *pt.* Jer 22,15.

תִּתְחָרֶה *2 impf.* Jer 12,5.

הִתְחָרָה [הִתְחָר] תִּתְחָר *Hith. 2 impf.* Ps 37,1.7.8 ‖ Prv 24,19.

חָרִי

ardor, ira.

Dt 29,23.

בְּחֲרִי־ Ez 11,8 ‖ 1S 20,34 ‖ Jes 7,4 ‖ Thr 2,3 ‖ 2Ch 25,10.

חָרוֹן

השבעים מתרגמין חָרוֹן חַיּוֹנָה דירמיה כ״ה ל״ח חֶרֶב הַיּוֹנָה, וי״נ ביחזק׳ ז׳ י״ב חֲרוֹן ת׳ חָזוֹן; בצפניה ב׳ ב׳ באו שתי נוסחאות כאחת.

Ez 7,12 ‖ Ps 58,10 ‖ Neh 13,18.

חָרוֹן *cs.* Nu 25,4.32,14 ‖ 1S 28,18 ‖ Jes 13,13 ‖ Jer 4,8.26.25,37.38².30,24.49,37 ‖ Hos 11,9 ‖ Zeph 2,2.3,8 ‖ Ps 78,49 ‖ Job 20,23 ‖ Thr 1,12.4,11 ‖ Esr 10,14 ‖ 2Ch 28,11.29,10.30,8.

וַחֲרוֹן Jes 13,9 ‖ Ps 69,25 ‖ 2Ch 28,13.

בְּחָרוֹן Nah 1,6.

מֵחֲרוֹן Ex 32,12 ‖ Dt 13,18 ‖ Jos 7,26 ‖ 2R 23,26 ‖ Jer 12,13.51,45 ‖ Jon 3,9 ‖ Ps 85,4.

חֲרוֹנִי *suff.* Ez 7,14.

חָרְנְךָ Ex 15,7.

וּבַחֲרוֹנוֹ Ps 2,5.

חֲרוֹנֶיךָ [חֲרוֹנִים] *pl. suff.* Ps 88,17.

תַּחְרָא

lorica.

לד״ק שרשו חרה בתי״ו המשקל, ע״ש שמתחרין ונלחמים בו, וכעין תחרות בדרו״ל; והובא נ״כ בשרשי אות תי״ו.

Ex 28,32.39,23.

חֲרוּזִים [בְּחֲרוּזִים] *pl.*

monilia ex gemmis vel margaritis consertis facta; *torques.*

בערבית הוראת הפעל חרז תפירה והשם מחוז כמרצע בעברית, ובדרו״ל מחרוזות של דנים, דנים חרוזים בחוש, ובדברי בעלי אספות יָאֶמר על שירים חרוזים וקצובים בשווי הדבורה כידוע (לד״ק חָזוּן = חֲרָזוּן), והוא קרוב אל חרט, חָרַץ, חָרַת, בחזק המבטא, ואל אָרַז (הקשים וארזים דיחזקאל כ״ז כ״ד). השבעים קורין כַּתֹּרוֹת, כַּחֲרוזים בכ״ף הדמיון.

Cant 1,10.

חָרַר v. חָרַר

חֶרֶט [בְּחֶרֶט]

stylus, scalprum; ח׳ אֱנוֹשׁ *scriptura vulgaris.*

כלי אומנות שהתין בו חרשי מתכת צורות וציורים, ופי׳ בחרט אנוש בכתב פשוט שירגיל כל־קורא בו, בנגוד אל מכתב אלהים שהיה נודע רק לחכמים ולכהנים, ולד״ק חרט אנוש הוא כתיבת הציורים (בילדער־שריפט, היעראָגליפען), וזה טעם גליון גדול (ע׳ באור רוו״מ). רש״י מחבר חרט דשמות עם המטפחות והחריטים, ולפ״ז בא על שני משקלים.

Jes 8,1.

בַּחֶרֶט Ex 32,4.

חֲרִיטִים *pl.* [חָרִיט]

crumena, marsupia.

כן נקרא הכיס ע״ש חללו, וכן הוא בערבית, ובתכשיטי הנשים אולי כמו הכְּסָתוֹת דיחזקאל. ע׳ לקמן.

2R 5,23.

וְהַחֲרִיטִים (al. הַ) Jes 3,22.

הַחַרְטֻמִּים, הַחַרְטֻמִּים *pl.* [חַרְטֹם]

scripturae hieroglyphicarum periti, magi; al. *de nare loquentes.*

י״פ בקיאים בכתב הציורים והשאל אל בעלי רזין ומכשפים בכלל, וי״פ מן הטֶם (נאָזלער) כעין מלחשים, ולד״ק הוא שתי מלות מצריות הַר טום ופתרונו מנדיי נפתרות, ריב״ל מצא שהרט במצרית הוא הגמא שנעשו ממנו הפאפירוס לכתיבה וע״כ נקראו הסופרים חרטמים, ומן הגמא עשו גם לבושים, סדינים וחריטים, והוא הנזכר בב״ר (ל״ז) כלי ספייר.

Gn 41,24 ‖ Ex 8,3.*14*.15.9,11 ‖ Dan 1,20.

בַּחַרְטֻמִּים Ex 9,11.

לַחַרְטֻמִּים Dan 2,2.

חַרְטֻמֵּי *cs.* Gn 41,8 ‖ Ex 7,11.22.

v. chald.

יַחֲרֹךְ *3 impf.* [חָרַךְ]

torrere, adurere; *al.* excitare.

י״פ מן הארמית, והכונה לא יצלהו לאכלו, וי״פ מן حرك בערבית לא יניע ולא יזעזע את הציד ממחבואו, כלומר לא ישיגנו; פירסט מחברו עם כרך וכן חֲרָכִים ע״ש קשורי החלונות, ולא הודו לו חכמים. ע׳ לקמן.

Prv 12,27.

v. chald.

חֲרָכִים *pl.* [חָרָךְ]

cancelli, clattri fenestrarum.

ע״מ נָמֵל נִמְלִים או אָגָם אֲגַמִּים; בערבית ובדרו״ל הרק ענינו חריצה ובקיעה, ואולי מזה לא יחרך, לא ינהדו ולא ישסעהו (הלוף ד׳ בק׳ נמצא בנסך, נצק).

Cant 2,9.

חָרוּל

spina, urtica.

לד״ק שרשו חרה בלמ״ד המשקל, ע״ש ששורף את העור בעקיצתו (ברענעסעל), ויש דוממתו בערבית ובסורית.

Zeph 2,9 ‖ Job 30,7.

חֲרוּלִים *pl.* Prv 24,31.

הֶחֱרִים, הֶחֱרֵם *Hi. 3 perf.* [חָרַם]

consecrare, devovere; internecione delere, extirpare.

בערבית הוראתו הניאה, מניעה וחשיכה מדבר האסור, ובחזק המבטא خ נקיבה וכיותה; ביהושע ו׳ י״ח יש לגרום ע״פ השבעים סן־תַּקָּמוּד; י״ח בישעיה י״א ט״ו והחריב; וי״נ במיכה ד׳ י״ג והחרמתי, נקבה נוכחת.

מלמעלה החרם ת״י עד מֵעֵל שמשא, אך הוא שעצ״פ כהַר־הָרֶם; וי״נ בטרם יבא הַחֲרָה (ע׳ טי״ו א׳), ולא נהירא לי. בקצת נוסחאות בישעיה י״ט י״ח עיר החרס, וע׳ הערה אל הָרֶס.

Jud 8,13.

לַחָרֶם Job 9,7.

הַחֲרָסָה Jud 14,18.

v. n. pr.

II חֶרֶס [וּבְחֶרֶס]

scabies.

ת״א ובחרים בַּיִּש, ופירש״י שחין יבש כחרס (בנגוד אל גרב, שחין לח), ואולי גם הוא מענין חָרַץ שבוקע את העור ומעמיק בו, והראב״ע בשם י״א במכת השמש (אָענגעשטיך); וכן בטעם שער החרסית ללב הפתרים מן חרשי אדמה, ולד״ק שער השמש. ע׳ הערה אל חֶרֶשׁ.

Dt 28,27.

חַרְסִית [הַחַרְסִית] Q.

lutum figlinum; חַרְסוּת k figlina sc. officina.

Jer 19,2.

conf. חֶרֶשׁ

I חָרַף°

carpere, decerpere; verbis carpere, probris afficere, convicari; parvi aestimare, se proicere. *Ni. pt.* desponsata viro.

יש מחוקרי הלשון מחברין אותו עם חרף בערבית במובן קטיפה ומרישה (וקרוב אל נרף) וזה טעם בחרפם כפלשתים; ושעם חרף נפשו בזה את נפשו שלא נחשבה בעיניו, וכן נחרפת לאיש לפי׳ הראב״ע; אך יתכן לחבר שני אלה עם פעל אחר ערבי במובן עשות מסחר, ושותף נקרא חריף (קרוב אל ערב), ויהיה חָרַף נפשו כמו הִתְמַכֵּר, וכן נחרפת, משְׁתָּפֶת "sociata viro" (להרמב״ן נחרפת מן ימי חָרְפִי, ימי הנעורים, כלומר נערה משרתת לאיש, ע״ש); ויש מחברין שרש זה עם חריף בדרו״ל שהמחרף דבר דברים קשים ומרים, וכעין יתחמץ לבבי. וי״נ בש״ב כ״ג ט׳ בְּפַס יָדַיִם ת׳ בְּחָרְפָם, כאמור בדה״א י״א י״ג.

חֹרְפִי [חֹרְפָי] *pt. suff.* Ps 119,42 ‖ Prv 27,11.

חֹרְפֶיךָ [חֹרְפִים] *pl. suff.* Ps 69,10.

בְּחָרְפָם *inf. suff.* 2S 23,9.

יְחָרֵף *3 impf.* Job 27,6.

הראב״ע מביא בשם י״א פי׳ עד התרמה (כמדבר ד׳ מ״ה) עד שהחרימו אותם.

Lev 27,28².29 ‖ Nu 18,14 ‖ Dt 7,26² ‖ Jos 6,17.7,13 ‖ Ez 44,29 ‖ Mal 3,24.

וְחָרֶם (al. וְחָרֵם) Zach 14,11.

הַחֵרֶם Lev 27,21 ‖ Dt 13,18 ‖ Jos 6,18².7,1.11.12.13 ‖ 1S 15,21.

בַּחֵרֶם Jos 7,1.15.22,20 ‖ 1Ch 2,7.

לְחָרֶם Jos 6,18.7,12.

לַחֵרֶם Jes 43,28.

חָרְמִי *suff.* 1R 20,42 ‖ Jes 34,5.

v. n. pr.

II חֵרֶם

rete.

כן נקרא הרשת מפני שהנלכד בו יִכָּבֵל ויִכָּרֵת מבני מינו ואחריתו להכרית (ואולי מפני שנעשה חרים חרים, ודומים למשקל?)

Mich 7,2.

בְּחָרְמִי *suff.* Ez 32,3.

חָרְמוֹ Hab *1*,17.

בְּחָרְמוֹ Hab 1,15.

לְחָרְמוֹ Hab 1,16.

חֲרָמִים *pl.* Ez 26,5.*14*.

וְחֲרָמִים Eccl 7,26.

לַחֲרָמִים Ez 47,10.

חָרֵם

qui naso contracto, depresso est, simus.

מי שחוטמו שקוע ונראה כאלו קטוע, וי״א אחד מאבריו סתם.

Lev 21,18.

v. n. pr.

חֶרְמֵשׁ

falx messoria.

עיקר שרשו חרם (כחלמיש מן חלם) ע״ש שכורת וקוצר.

Dt 16,9.

וְחָרְמֵשׁ Dt 23,26.

חֶרֶס [הַחֶרֶס]

poët. sol.

בא על שני משקלים כליל ולילה, ובטעם השם נ״ל שהוא קרוב אל חָרַץ, וכדרך שיֵאָמר על בקיעת האור בֹּקֶר, וכן תרגום שחר קְרַצְתָּא.

Jos 8,26.10,28.35.40.11,12 ‖ 1S 15,8.

וְהַחֲרִים Jes 11,15.

הֶחֱרִימָם *suff.* Jos 11,21 ‖ Jes 34,2.

וְהָחֲרַמְתָּה *2 perf.* 1S 15,18.

הָחֲרַמְתִּי *1 perf.* 1S 15,20.

וְהָחֲרַמְתִּי Nu 21,2 ‖ Mich 4,13.

וְהָחֲרַמְתִּים *suff.* Jer 25,9.

הֶחֱרַמְתֶּם *3 pl.* 1R 15,9 ‖ 2Ch 32,14.

הֶחֱרַמְתֶּם *2 pl.* Jos 2,10.

וְהָחֲרַמְתֶּם 1S 15,3.

הֶחֱרַמְנוּ *1 pl.* 1S 15,15.

הָחֲרֵם *inf. abs.* Dt 3,6.7,2.20,17 ‖ Jos 11,11.

לְהַחֲרִים *cs.* 2Ch 20,23.

וּלְהַחֲרִים Dan 11,44.

הַחֲרִימָם *suff.* Jos 11,20 ‖ 1S 15,9.

לְהַחֲרִימָם 1R 9,21 ‖ 2R 19,11 ‖ Jes 37,11.

הַחֲרֵם *imper.* Dt 13,16.

וְהַחֲרֵם Jer 50,21.

הַחֲרִימוּ *pl.* Jer 51,3.

וְהַחֲרִימוּהָ *suff.* Jer 50,26.

תַּחֲרִים *2 impf.* Dt 7,2.

תַּחֲרִימֵם *suff.* Dt 20,17.

יַחֲרֵם *3 impf.* Lev 27,28.

וַיַּחֲרֵם Nu 21,3 ‖ Jos 10,37.

וַיַּחֲרִימֵהוּ *suff.* Jos 10,1.

וַנַּחֲרֵם *1 pl.* Dt 2,34.3,6.

תַּחֲרִימוּ *2 pl.* Jos 6,18 ‖ Jud 21,11.

וַיַּחֲרִימוּ *3 pl.* Jos 6,21.10,39 ‖ Jud 1,17.

וַיַּחֲרִימֵם *suff.* 1Ch 4,41.

יָחֳרַם, יָחֹרַם *Ho. 3 impf.* Ex 22,19 ‖ Lev 27,29 ‖ Esr 10,8.

I חֵרֶם

devotio rei ad internecionem, anathema; res devota; causa devotionis.

נֶחֱרָפָת [נֶחֱרָפָת] *pt. f.* Lev 19, 20.

חָרַף *Pi. 3 perf.* Jud 5,18 ‖ 1S 17,26.36 ‖ Ps 57,4.74,18 ‖ Prv 14, 31.17,5.

חֵרַפְתָּ *2 perf.* 1S 17,45 ‖ 2R 19, 22.23 ‖ Jes 37,23.24.

חֵרַפְתִּי *1 perf.* 1S 17,10.

חֵרְפוּ *3 pl.* Zeph 2,8.10 ‖ Ps 89, 52².

חֶרְפּוּנִי *suff.* Jes 65,7 ‖ Ps 42,11. 102,9.

חֶרְפּוּךָ Ps 79,12.

חֲרַפְתֶּם *2 perf. pl.* Jud 8,15.

מְחָרֵף *pt.* Ps 44,17.

לְחָרֵף *inf. cs.* 1S 17,25 ‖ 2R 19, 4.16 ‖ Jes 37,4.17 ‖ 2Ch 32,17.

יְחָרֵף (נס״א) *3 impf.* Ps 74,10.

וַיְחָרֵף 2S 21,21 ‖ 1Ch 20,7.

יְחָרְפֻנִי *suff.* Ps 55,13.

יְחָרְפוּנִי *3 pl. suff.* Neh 6,13.

חֶרְפָּה

probrum, contumelia; male dictio, convicia; homo vel res, qui (quae) probro, contumelia afficitur; ignominia alicui allata; *pudenda.*

בישעיה מ״ז ג׳ בא נרדף אל עֶרְוָה, ואולי נ״כ בבראשית ל״ד י״ד.

Gn 34,14 ‖ 1S 11,2.17,26 ‖ Jer 15, 15.51,51 ‖ Ez 5,15.22,4 ‖ Joel 2, 19 ‖ Zeph 3,18 ‖ Ps 31,12.44,14. 69,8.21.71,13.79,4.89,42.109,25. 119,22 ‖ Prv 18,3 ‖ Neh 2,17.

וְחֶרְפָּה Ps 15,3.

בְּחֶרְפָּה Job 16,10 ‖ Thr 3,30.

וּבְחֶרְפָּה Neh 1,3.

לְחֶרְפָּה Jes 30,5 ‖ Jer 6,10.20,8. 24,9.49,13 ‖ Joel 2,17 ‖ Dan 9,16.

וּלְחֶרְפָּה Jer 29,18. 42,18. *44,12.* 44,8 ‖ Ez 5,14.

חֶרְפַּת *cs.* Jos 5,9 ‖ Jes 51,7 ‖ Jer 23,40.31,19(18) ‖ Ez 16,57.36,30 ‖ Zeph 2,8 ‖ Ps 22,7.39,9.78,66.89, 51.

וְחֶרְפַּת Jes 25,8.54,4 ‖ Ez 36,15 ‖ Mich 6,16.

מֵחֶרְפַּת Neh 5,9.

חֶרְפָּתִי *suff.* Gn 30,23 ‖ 1S 25, 39 ‖ 2S 13,13 ‖ Ps 69,20.119,39 ‖ Job 19,5.

חֶרְפָּתֵנוּ Jes 4,1 ‖ Thr 5,1.

חֶרְפָּתְךָ Ps 74,22.

חֶרְפָּתֵךְ Jes 47,3.

חֶרְפָּתוֹ Dan 11,18².

וְחֶרְפָּתוֹ Hos 12,15 ‖ Prv 6,33.

חֶרְפָּתָם Ez 21,33 ‖ Ps 79,12 ‖ Thr 3,61 ‖ Neh 3,36.

לַחֲרָפוֹת [חֲרָפוֹת] *pl.* Ps 69,11 ‖ Dan 12,2.

וְחֶרְפּוֹת *cs.* Ps 69,10.

II חָרַף *3 impf. f.* [תִּחְחָרַף]

hiemare (denom. a חֹרֶף).

Jer 18,6.

חֹרֶף [חֹרֶף]

hiems (autumnus); *metaph.* maturitas iuvenilis.

הפתרון מן הערבית בהוראת קטיפת הפירות אינו עולה יפה, לפי שזמנה בקיץ, אך נקרא כן מפני שהאויר חריף וקשה, (ושעם ימי חרפי, שבימי הגעורים מזג האדם חריף ועז); והרה״ח הערצפעלד מחברו עם יערף כמטר (כבדרו״ל יָמוֹת הַנַּשְׁמִים, ובערבית יאמר خريف על נשמי הבציר), והעד כי במקום השם חֹרֶף בנחמיה ז׳ כ״ד נאמר בעורא ב׳ י״ח יוֹנָה; ויתכן להעמיד חֹרֶף על הפתרון הראשון בעבור מ״ישת עלי האילנות על ידי הרוחות הגושבות בחזקה; ופ׳ ימי חרפי ימי קדם, כבדרו״ל: הא בחרפי והא באפלי, אחריפו ועולו.

Gn 8,22 ‖ Ps 74,17.

הַחֹרֶף Jer 36,22 ‖ Am 3,15.

וּבַחֹרֶף Zach 14,8.

מֵחֹרֶף Prv 20,4.

חָרְפִּי *suff.* Job 29,4.

———v. n. pr.———

חָרַץ

secare, incidere; acuere; decidere, definire; strenuum, sollertem esse.

אח אל הקרובים לו בהבדה (גרס, חרש, חרת, כרת, קרץ) והוראתו כריתה, קציצה וקציבה, והשאל לגביחת הכלבים מפני חתוך הדברות הקצובות (הב הב), או במובן חדוד, כמו שיאמר: דיא צוננע שפיטצען, ועל דבר משפט כעין גָּזֵר, חָתַךְ ופסק בדרו״ל, וכן על המהיר במלאכתו ומפליא לעשות (עגטשלאָסען, рѣшительный).

Jos 10,21.

חָרַצְתָּ [חָרַצְתָּ] *2 perf.* 1R 20,40.

חָרוּץ *pt. pass.* Lev 22,22 ‖ Jes 10,22.

חֲרוּצִים *pl.* Job 14,5.

תֶּחֱרָץ [תֶּחֱרָץ] *2 impf.* 2S 5,24.

יֶחֱרַץ *3 impf.* Ex 11,7.

נֶחֱרָצָה [נֶחֱרָצָה] *Ni. pt. f.* Dan 11,36.

וְנֶחֱרָצָה Jes 10,23.28,22 ‖ Dan 9, 27.

נֶחֱרָצַת Dan 9,26.

I חָרוּץ

fossa urbis munitae; tribulum acutum; decisio, iudicium.

נאמר על ענלת הדישה (דרעשליטטען) המלאה חרוצים, ועל הדפירה (נראבען) כעין עֲרוּגִין נחלים (לתרגום הפשיטא בדניאל: חוּב וְחוּץ); ושעם ירפד חרוץ עלי טיט, שהליותן (הקרוקחייל) יעשה מקום רבצו בטיט מלא חרוצים עמוקים ע״י דמגנים שלו החדים; ויש מחברין חרוץ זה עם ירקרק חרוץ.

Jes 41,15 ‖ Job 41,22.

וְחָרוּץ Dan 9,25.

בְּחָרוּץ Jes 28,27.

בַּחֲרָצוֹת [חֲרָצוֹת] *pl.* Am 1,3.

II חָרוּץ

aurum.

נאמר על הזהב, כעין פָּז (ע״ש) על המתכת וכטעם דהבא פריכא (ולד״ק ע״ש צבעו); ובא רק בדבור המליצי.

Ps 68,14 ‖ Prv 12,27.

וְחָרוּץ Zach 9,3.

מֵחָרוּץ Prv 8,10.19.16,16.

וּמֵחָרוּץ Prv 3,14.

III חָרוּץ

acer, sollers, sedulus.

כבר מבאר לעיל; לדד״ק עשה מלאכתו במשפט, ולד״א זרוז וחָלוּץ (שמ״ת ניו חנורים

הַיְּבֵגֹר ובערבית יַאמר רק על האֵלַם, וחז״ל הוכירו חרש שאינו שומע ואינו מדבר. השבעים קורין בש״א סוף פסוק כ״ז ויהי כמַחֲרֵשׁ, ומחברין אותו לראש קאפ׳ י״א, וכן בישעיה מ״א א׳ החרישו בדלי״ת ת׳ ריש״(!), ומקביל אל יחליפו כח (וי״ג חָדְשוּ), ובצפניה ג׳ י״ז יְחַדֵּשׁ אהבתו.

תֶּחֱרַשׁ, תֶּחֱרַשׁ *2 impf.* Ps 28,1. 35,22.39,13.83,2.109,1.

יֶחֱרַשׁ [יֶחֱרַשׁ] *3 impf.* Ps 50,3.

תֶּחֱרַשְׁנָה *3 pl. f.* Mich 7,16.

הֶחֱרִשׁ *Hi. 3 perf.* Nu 30,15.

וְהֶחֱרִישׁ, וְהֶחֱרִישׁ Gn 34,5 ‖ Nu 30,5.8.12.

הֶחֱרַשְׁתִּי *1 perf.* Ps 32,3 ‖ Esth 7,4.

וְהֶחֱרַשְׁתִּי Ps 50,21.

וְהֶחֱרִישׁוּ *3 pl.* 2R 18,36.

מְחָרִישׁ *pt.* Gn 24,21 ‖ Prv 17,28.

כְּמַחֲרִישׁ 1S 10,27.

מְחָרְשִׁים *pl.* 2S 19,11.

הַחֲרֵשׁ *inf. abs.* Nu 30,15 ‖ Job 13,5 ‖ Esth 4,14.

הַחֲרֵשׁ *imper.* Jud 18,19 ‖ Job 33,31.32.

הַחֲרִישִׁי *f.* 2S 13,20.

הַחֲרִישׁוּ *pl. m.* Jes 41,1 ‖ Job 13,13.

אֶחֱרַשׁ, אֶחֱרַשׁ *1 impf.* Jes 42, 14 ‖ Jer 4,19 ‖ Job 6,24.13,19. 41,4.

תַּחֲרִישׁ *2 impf.* Hab 1,13.

תַּחֲרַשׁ *juss.* 1S 7,8.

תַּחֲרִישִׁי *f.* Esth 4,14.

יַחֲרִישׁ *3 impf.* Nu 30,15 ‖ Zeph 3,17 ‖ Prv 11,12.

תַּחֲרִישׁוּן, תַּחֲרִישׁוּן *2 pl.* Ex 14, 14 ‖ Job 13,5.

יַחֲרִשׁוּ *3 pl.* Job 11,3.

וַיַּחֲרִישׁוּ, וַיַּחֲרִשׁוּ Jes 36,21 ‖ Jer 38,7 ‖ Neh 5,8.

וַיִּתְחָרְשׁוּ [הִתְחָרֵשׁ] *Hith. 3 impf. pl.* Jud 16,2.

חֵרֵשׁ

surdus.

Ex 4,11 ‖ Lev 19,14 ‖ Ps 58,5.

חָרַר [חָרָה] *3 perf. f.*

arere, arefieri; ardere, adustum esse; *Ni.* ira exardescere. *Pi.* accendere.

אח אל חרה, עינו הבעה, והיובש והבלין מפני חֹם האש.

Job 30,30.

וְחָרָה Ez 24,11.

חָרוּ *3 perf. pl.* Jes 24,6.

נָחֹר, נָחֹר *Ni. 3 perf.* Jer 6,29 ‖ Ez 15,4.

נָחֹר Ps 69,4.

נִחֲרוּ *3 pl.* Ps 102,4.

וַיִּחַר *3 impf.* Ez 15,5.

יַחֲרוּ *pl.* Ez 24,10.

לְחַרְחֵר־ [חִרְחֵר] *Pilp. inf.* Prv 26,21.

חֲרָרִים

pl.

loca arida, sole adusta.

חרב ויבש מחם השמש, וענת רצפים בדרו״ל הַרְיָה.

Jer 17,6.

חַרְחֻר [חַרְחֻר] וּבְחַרְחֻר

febris ardens.

קדחת גֶּעֶרֶת.

Dt 28,22.

———cf. חָרָה; v. n. pr.———

חור v. חוֹר II p. 216ᵃ.

חֶרֶשׂ, חֶרֶשׂ

testa, argilla, vas testaceum.

Conf. חֶרֶס.

בדרו״ל חרס, וכן שער החרסות.

Lev 6,21.11,33.14,5.*50.* 15,12 ‖ Nu 5,17 ‖ Jes 30,14.45,9 ‖ Jer 19, 1.32,14 ‖ Prv 26,23 ‖ Job 2,8.41, 22 ‖ Thr 4,2.

כַּחֶרֶשׂ Ps 22,16.

חַרְשֵׂי [חַרְשֵׂי] *pl. cs.* Jes 45,9.

חַרְשֵׂיהָ *suff.* Ez 23,34.

———v. n. pr. קִיר־ח׳———

I חָרַשׁ

tacere, silere; surdum esse; quietum manere.

בסורית מורה על אטימת האזנים וגם על חסרון

כהוראת השרש בארמית); יש מחברין לזה גם חרוץ דמשלי י״ב כ״ז.

Prv 21,5.

חָרוּצִים, חֲרוּצִים *pl.* Prv 10,4.12, 24.13,4.

חָרְצֵי [חָרְצֵי] *pl. cs.* segmentum (*Vulg.* formella casei); tribulum.

הגבינות נקראו חרצי החלב ע״ש שנעשו התיכות חתיכות, חריצי הברזל כחרצות דלעיל.

1S 17,18.

וּבַחֲרִיצֵי, וּבַחֲרִיצֵי 2S 12,31 ‖ 1Ch 20,3.

———v. n. pr.———

חַרְצָן [חַרְצָן] *pl.* מֵחַרְצַנִּים

vinacea, grana uvarum.

כבר נחלקו חז״ל אם החרצנים הגרעינים והזג הקליפה או להפך; ולדעת שד״ל הרצנים הם ענבים שכבר נדרכו ונעשה מהם יין, והוא כולל הקליפה והגרעינים שבתוכה, וזג הוא הגרעין לבדו (ע׳ משתדל); ושעם השם אם מפני שכבר כתותים וכרותים או מפני החריפות והקיודא שלהם, והגרע״ן הוא גר״ן המשקל.

Nu 6,4.

? חַרְצֻבּוֹת [חַרְצֻבּוֹת] *pl.*

vincula; tormenta, dolores.

זה דישעיה מעיד על זה דתחלים שהוראתו קשרים ומוסרות, ובא גם על יסורים ותחלואים (כקורבת אסר ויסר), ויש דומתו בערבית בהפך אתן. ובגערותי פרסמתי דעתי (במ״ע הצפיתה) שהוא מָרֹכֶב מן חָדָה וצָבָה, שתי ראשי כל מרעין בישין: הצטמקות הגוף או תפיחתו. להרמבמ״ן למותם כמו ליומותם, ויש מחלקין וקורין לָמוֹ, פָּם, אמנם תם נאמר תמיד רק במובן המוסרי.

Jes 58,6 ‖ Ps 73,4.

חָרַק

stridere dentibus.

שריקת השִׁנַּיִם מבעם וקצף, וכן הוא בערבית, מורית ובדרו״ל. וַיַּחֲרֹקוּ נסוגה הגניגה אחור שתי הברות ובאה במקום הגעיא.

Job 16,9.

וְחֹרֵק *pt.* Ps 37,12.

חָרֹק *inf. abs.* Ps 35,16.

יַחֲרֹק *3 impf.* Ps 112,10.

וַיַּחֲרֹקוּ (נס״א) *3 impf. pl.* Thr 2,16.

וְחַרַשׁ Jes 42,19.

כְּחַרַשׁ Ps 38,14.

חֲרָשִׁים *pl.* Jes 35,5.

וְחָרָשִׁים Jes 43,8.

הַחֲרָשִׁים Jes 29,18.42,18.

חָרֵשׁ

silentium, tacite.

Jos 2,1.

°חֲרִישִׁי] חֲרִישִׁית

tranquillus; *al.* aestuosus, fervidus.

רוח שאון שמחרשת אונים, או בהסך שלא היתה חזקה, כטעם חרש דמרגלים; ואולי יש לחברו עם חרש השלישי, וכבדרו"ל רוח סוסקנית (שניידיו).

Jon 4,8.

חָרֵשׁ] וְחָרֵשׁ

silva (aspretum).

יער עב ומצל (כמו שיאמר הרוסי ѣѣсъ r.ayxóй); לפי השבעים יש לנרום בישעיה: בעזובת הַחִיִּי וְהָאֲמִרִי (ע' ת"י). לד"ק חֹרְשָׁה שם מקום.

Ez 31,3.

הַחֹרֶשׁ Jes 17,9.

חֹרְשָׁה (al. n. pr.) *acc.* 1S 23,16.

בַּחֹרְשָׁה 1S 23,15.18.19.

וּבֶחֳרָשִׁים חֲרָשִׁים *pl.* 2Ch 27,4.

———v. n. pr.———

II חָרַשׁ *pt.* חֹרֵשׁ

incidere, insculpere; fabricari; *met.* machinari, meditari, cogitare.

נאמר על האומן חרש וחשב, החורץ וקורץ מן הגלמים כלים מכלים שונים, ובהשאלה על החרש וחשב רעה בנכלי תרמיתו וכוזבו שוחה על רעהו. אולי יש לנרום בבראש': לטש כלי חָרֵשׁ נחשת ובחול (רמז על שלש התקופות בקורות הרשת המעשה), וריה"ל נורם ראש כל־חרש.

Gn 4,22‖1R 7,14‖Prv 6,14.18.

חֹרְשֵׁי [חָרְשֵׁי] *pl. cs.* Prv 12,20.14,22².

חָרוּשָׁה *pt. pass. f.* Jer 17,1.

תַּחֲרֹשׁ *2 impf.* Prv 3,29.

מַחֲרִישׁ [הֶחֱרִישׁ] *Hi. pt.* 1S 23,9.

חָרָשׁ

sculptor lapidum; artifex, faber.

חָרָשֵׁי צִירִים דישעיה פי' הראב"ע מן ציר שלוח, רש"י פי' כמו צִיּוּרִים והרד"ק מן צירים וחבלים כעין השם עֲצָבִים (ואולי יצרים כלומר יוצרי פסל, ועצבים מן ידיך עצבונו), וי"נ חֲרָשֵׁי יוֹצְרִים בעבור שאמור בפסוק ט"ז: הוי רב את־יוצרו חרש את־חרשי אדמה. השבעים קורין מ"ד י"א חֲרָשִׁים המה, וחָרָשֵׁי צִירִים מתרגמין יְחָרְשׁוּ (בי) אִיִּים!!

Ex 35,35.23 ‖ Dt 27,15 ‖ Jes 40,19.20.41,7.54,16‖Jer 10,3.9‖Hos 8,6.

וְחָרָשׁ 1S 13,19.

הֶחָרָשׁ 2R 24,14‖Jer 24,1.

וְהַחָרָשׁ 2R 24,16‖Jer 29,2.

חָרָשׁ *cs.* Ex 28,11‖Jes 44,12.13.

חֲרָשִׁים *pl.* Hos 13,2‖Zach 2,3 ‖ 1Ch 29,5.

וְחָרָשִׁים Jes 44,11‖2Ch 24,12.

לָחָרָשִׁים 2R 22,6‖2Ch 34,11.

וְלָחָרָשִׁים Esr 3,7.

חָרָשֵׁי *cs.* Jes 45,16‖Ez 21,36.

וְחָרָשֵׁי 2S 5,11 ‖ 1Ch 14,1.22,15 (14).

לְחָרָשֵׁי 2R 12,12‖2Ch 24,12.

חָרָשִׁים] חָרָשִׁים *pl. t.*

artificium.

Jes 3,3‖1Ch 4,14.

חָרָשֶׁת] וּבַחֲרָשֶׁת

fabricatio lignorum, lapidum.

Ex 31,5.*35,33*.

———v. n. pr.———

III חָרַשׁ] חָרָשׁוּ *3 perf. pl.*

arare.

החורש חורץ, פלח ובקע בארץ. י"נ בעמום: אם־יחרש בַּבָּקָר יָם.

Ps 129,3.

חָרַשְׁתֶּם *2 perf. pl.* Jud 14,18‖Hos 10,13.

חֹרֵשׁ, חוֹרֵשׁ *pt.* 1R 19,19 ‖ Am 9,13.

הַחֹרֵשׁ Jes 28,24.

חֹרְשִׁים *pl. f.* Ps 129,3.

חֹרְשֵׁי *cs.* Job 4,8.

חֹרְשׁוֹת *pl. f.* Job 1,14.

וְלַחֲרֹשׁ *inf. cs.* 1S 8,12.

תַּחֲרֹשׁ *2 impf.* Dt 22,10.

יַחֲרוֹשׁ, יַחֲרֹשׁ *3 impf.* Jes 28,24 ‖ Hos 10,11 ‖ Am 6,12 ‖ Prv 20,4.

תֵּחָרֵשׁ [נֶחָרַשׁ] *Ni. 3 impf. f.* Jer 26,18‖Mich 3,12.

חָרִישׁ

aratio, tempus arandi.

Gn 45,6.

בֶּחָרִישׁ Ex 34,21.

חֲרִישׁוֹ *suff.* 1S 8,12.

מַחֲרֵשָׁה] מַחֲרֵשָׁתוֹ *suff.*

sarculum, vomer.

כלי החרישה; י"נ חֲרָמְשׁוֹ ת' מַחֲרֵשָׁתוֹ, וכ"ת הסורי (דחרתי לטה ליז)

1S 13,20.

מַחֲרֵשָׁתוֹ [מַחֲרֶשֶׁת] *suff.* 1S 13,20.

לַמַּחֲרֵשׁוֹת *pl.* 1S 13,21.

חָרַת] חָרוּת *pt. pass.*

insculpere.

אח להולך לפניו ולכל הרוסים לו במכטא.

Ex 32,16.

חֲרוּתָה (= חֲרוּתָה) Jer 17,1.

———v. n. pr. יַעַר חָרֶת———

חָשַׁב

putare; magni aestimare; imputare; cogitare, excogitare (*pt.* artifex); computare, reputare; *Hith.* enumerare se.

הוראתו ידועה לכל חשב, וכן הוא בערבית, בסורית ובכושית. לד"ק עיקר הוראתו חִבּוּר ורכיסה (קאָמבינירען) וזה טעם השם חֶשְׁבּוֹן. י"נ כתהלים מ' י"ח: אדני הושה לי. מדהי"ב ותרגום השבעים משמע שבמ"ב י' כ"א באו שתי נוסחאות כאחת.

1S 18,25‖Jes 33,8‖Jer 49,20.*50,45*‖Thr 2,8‖Esth 8,3.9,24.25.

וְחָשַׁב 2S 14,14‖Jer 49,30.

חָשְׁבָהּ *suff.* Gn 50,20.

חָשַׁבְתָּ *2 perf.* Job 35,2.

חָשַׁבְתָּה 2S 14,13.

וְחָשַׁבְתָּ Ez 38,10.

חָשַׁבְתִּי *1 perf.* Jer 18,8.

חָשְׁבוּ, חָשְׁבוּ *3 pl.* Jer 11,19.48,2‖Am 6,5‖Ps 10,2.21,12.140,3.5.

חָשַׁבְתֶּם *2 perf. pl.* Gn 50,20.

חָשַׁבְנוּהוּ *1 pl. suff.* Jes 53,3.4.

חוֹשֵׁב, חֹשֵׁב *pt.* Ex 26,1.*36,8*.31.28,6.*39,3*.15.*39,8*.36,35 ‖ Jer 26,3.*36,3*.29,11 ‖ Mich 2,3 ‖ Nah 1,11‖2Ch 26,15.

וְחָשַׁב Ex 35,35.38,23‖Jer 18,11.

חֹשְׁבִים *pl.* Neh 6,2.6.

הַחֹשְׁבִים Jer 23,27‖Ez 11,2.

חֹשְׁבֵי *cs.* Mich 2,1‖Ps 35,4.

וְחָשְׁבֵי Ex 35,35.

וּלְחָשְׁבֵי Mal 3,16.

לַחְשֹׁב *inf. cs.* Ex 31,4‖Prv 16,30.

וְלַחְשֹׁב Ex 35,32‖2Ch 2,13.

תַּחְשֹׁב] וַתַּחְשְׁבֵנִי *2 impf. suff.* Job 13,24.

יַחְשֹׁב־, יַחְשָׁב *3 impf.* 2S 19,20‖Jes 10,7‖Ps 32,2.36,5.43,18 ‖ Job 41,19.24.

יַחְשְׁבֵנִי *suff.* Job 33,10.

וַיַּחְשְׁבֵנִי Job 19,11.

וַיַּחְשְׁבֶהָ Gn 15,6.38,15‖1S 1,13.

תַּחְשֹׁב *3 impf. f.* Ps 52,4.

וְנַחְשֹׁבָה *1 pl.* Jer 18,18.

תַּחְשְׁבוּ, תַּחְשֹׁבוּ *2 pl.* Zach 7,10.8,17‖Job 6,26.

תַּחְשְׁבֵנִי *suff.* Job 19,15.

יַחְשְׁבוּ, יַחְשֹׁבוּ *3 pl.* Jes 13,17‖Ps 41,8‖Dan 11,25.

יַחְשְׁבוּן [יַחְשֹׁבוּן] Ps 35,20.

וְנֶחְשַׁב *Ni. 3 perf.* Nu 18,27.30.

נָחְשַׁבְתִּי *1 perf.* Ps 88,5.

נֶחְשְׁבוּ, נֶחְשַׁבוּ *3 pl.* Jes 5,28.40,15.17‖Hos 8,12 ‖ Job 41,21 ‖ Thr 4,2‖Neh 13,13.

נֶחְשַׁבְנוּ *1 pl.* Gn 31,15 ‖ Ps 44,23‖Job 18,3.

נָחְשָׁב *pt.* 1R 10,21 ‖ Jes 2,22 ‖ 2Ch 9,20.

יֵחָשֵׁב *3 impf.* Lev 7,18.17,4.25,31‖2R 22,7‖Jes 29,16.17.32,15‖Prv 17,28.

תֵּחָשֵׁב, תֵּחָשֵׁב *f.* Dt 2,20 ‖ Jos 13,3‖2S 4,2‖Prv 27,14.

וַתֵּחָשֵׁב Ps 106,31.

יַחְשְׁבוּ *3 pl.* Dt 2,11.

וְחִשַּׁב *Pi. 3 perf.* Lev 25,27.50.52.27,18.23.

חִשְׁבָה *f.* Jon 1,4.

חִשַּׁבְתִּי *1 perf.* Ps 77,6.119,59.

מְחַשֵּׁב *pt.* Prv 24,8.

וָאַחַשְׁבָה *1 impf.* Ps 73,16.

תְּחַשְּׁבֻהוּ] וַתְּחַשְּׁבֻהוּ *2 impf. suff.* Ps 144,3.

יְחַשֵּׁב *3 impf.* Prv 16,9 ‖ Dan 11,24.

תְּחַשְּׁבוּן *2 pl.* Nah 1,9.

יְחַשְּׁבוּ *3 pl.* 2R 12,16‖Hos 7,15.

יִתְחַשֵּׁב [הִתְחַשֵּׁב] *Hith. 3 impf.* Nu 23,9.

חֵשֶׁב

cingulum summi sacerdotis.

בטעם השם ע' לעיל, וכן אזור מן אפד.

Ex 28,28.39,21.

וְחֶשֶׁב Ex 28,8.*39,5*.

בְּחֶשֶׁב Ex 29,5‖Lev 8,7.

לְחֶשֶׁב Ex 28,27.29,20.

חֶשְׁבּוֹן

intelligentia; ratio; *al.* supputatio.

Eccl 7,27.

וְחֶשְׁבּוֹן Eccl 7,25.9,10.

חִשְׁבֹנוֹת] *pl.* חִשְׁבֹנוֹת

malae artes, machinationes; machinae bellicae, tormenta.

יֵאָמר על תחבולות ערמה ועל כלי הזריה הנעשים בתחבולות ובחשבון.

Eccl 7,29‖2Ch 26,15.

מַחֲשָׁבָה

cogitatio, consilium; *opus ingeniosum.*

בא על שני משקלים.

Jer 18,11.49,30.

מַחֲשֶׁבֶת, מַחֲשֶׁבֶת Ex 35,33‖Ez 38,10‖Esth 8,5‖2Ch 2,13.26,15.

מַחֲשַׁבְתּוֹ *suff.* Esth 8,3.9,25.

מַחֲשָׁבוֹת, מַחֲשָׁבֹת Ex 31,4.35,32.35 ‖ 2S 14,14 ‖ Jer 11,19.18,18 ‖ Prv 15,22.19,21.20,18‖Dan 11,25‖1Ch 28,9.

הַמַּחֲשָׁבֹת *pl.* Jer 29,11.

מַחְשְׁבוֹת, מַחְשְׁבֹת *cs.* Gn 6,5 ‖ Jes 59,7 ‖ Jer 4,14.29,11.51,29 ‖ Mich 4,12 ‖ Ps 33,10.11.94,11 ‖ Prv 6,18.12,5.15,26.21,5 ‖ Job 5,12‖1Ch 29,18.

מַחְשְׁבוֹתַי *suff.* Jes 55,8.

וּמַחְשְׁבֹתַי Jes 55,9.

מַחְשְׁבוֹתֵנוּ Jer 18,12.

מַחְשְׁבֹתֶיךָ Ps 92,6‖Prv 16,3.

וּמַחְשְׁבֹתֶיךָ Ps 40,6.

מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם Jes 55,8 ‖ Job 21,27.

מִמַּחְשְׁבֹתֵיכֶם Jes 55,9.

מַחְשְׁבֹתָיו Jes 55,7‖Dan 11,24.

וּמַחְשְׁבוֹתָיו Jer 49,20.*50,45*.

מַחְשְׁבוֹתָם, מַחְשְׁבֹתָם Jer 6,19‖Ps 56,6‖Thr 3,60.61.

מַחְשְׁבֹתֵיהֶם Jes 59,7.65,2.

וּמַחְשְׁבֹתֵיהֶם Jes 66,18.

———v. ch. et n. pr.———

I חָשָׁה] לַחֲשׁוֹת *inf. cs.*

silere, nihil facere.

ענינו דומיה ושתיקה, והפעיל בנחמיה ח' י"א הוא מועל יוצא; י"נ בישעיה נ"ו י"א: הלא אני מחשה ומַעֲלִים (ומתעלם), או מַחְשִׁיךְ מעולם.

Eccl 3,7.

אֶחֱשֶׁה *1 impf.* Jes 62,1.65,6.

תֶּחֱשֶׁה *2 impf.* Jes 64,11 ‖ Ps 28,1.

יֶחֱשׁוּ *3 pl.* Jes 62,6.

וַיַּחֲשׁוּ Ps 107,29.

הֶחֱשָׁה [הֶחֱשִׁיתִי] *Hi. 1 perf.* Jes 42,14‖Ps 39,3.

מַחְשֶׁה *pt.* Jes 57,11.

מַחְשִׁים *pl.* Jud 18,9 ‖ 1R 22,3 ‖ 2R 7,9‖Neh 8,11.

הַחֲשֵׁה [הַחֲשׁוּ] *imper. pl.* 2R 2,3.5.

II חָשָׁה [וַתַּחַשׁ] *3 impf. f.* festinare (al. rad. חוּשׁ).

כבר דובא בשרש חוש, ומפני החשש לד״ק הוצג גם כאן.

Job 31,5.

חָשַׁךְ, חָשַׂךְ

continere; retinere, cohibere; denegare, recursare, servare; parcere, reservare.

מניעה ועצירה מן איזה פעולה ועם זה שמירה והצלה בחמלה, וכן בסורית ובתרגומית (פלמיריות), ובדרו״ל חסך הכתוב, מפני החסכון. בספרים מדויקים ביחוקאל ל׳ י״ח חָשַׂךְ היום (כלומר אור היום) אך יונתן והשבעים תרגמו חָשַׁךְ בימין; השבעים קורין במשלי כ״ד י״א: אַל־תחשוך. בקצת נוסחאות בעורא ט׳ י״ג: חָשַׂכְתָּ ת׳ חָשַׂכְתָּ. יתכן כי חָשַׂךְ דישעיה הוא שם ע״מ עָמַל ולא פעל באמ״ת.

Gn 39,9‖1S 25,39 ‖ 2S 18,16‖2R 5,20‖Jes 14,6 ‖ Ez 30,18 ‖ Ps 78, 50.

חָשַׂכְתָּ *2 perf.* Gn 22,12.16‖Esr 9,13.

חָשַׂכְתִּי *1 perf.* Job 38,23.

חָשְׂכוּ, חָשֵׂכוּ *3 pl.* Jer 14,10 ‖ Job 30,10.

חוֹשֵׂךְ *pt.* Prv 13,24.17,27.

וְחֹשֵׂךְ Prv 10,19.11,24.

חֲשֹׂךְ *imper.* Ps 19,14.

אֶחְשָׂךְ(־) [אָחְשָׂךְ] *1 impf.* Job 7,11.

וָאֶחְשָׂךְ Gn 20,6.

תַּחְשֹׂךְ, תִּחְשֹׂךְ *2 impf.* Jes 58,1‖Prv 24,11.

תִּחְשְׂכִי [תִּחְשֹׂכִי] *f.* Jes 54,2.

יַחְשֹׂךְ *3 impf.* Prv 21,26 ‖ Job 16,5.33 18.

יַחְשֹׂךְ, יַחְשָׂךְ [נָחְשַׂךְ] *Ni. 3 impf.* Job 16,6.21,30.

חָשָׂךְ(?)

intermissio; lenitas, indulgentia.

Jes 14,6.

חָשַׁךְ

obscurum, obscuratum esse; *Hi.* obscurare, obscurum esse.

הוראתו ידועה, ואולי יש לחברו עם חשך במובן כסוי וקשור (פערהילט), ע״כ בא חֲשֵׁכַת ת׳ חָשְׁכַת, ולהאברבנאל יחבר עם חָשַׂךְ ע״ש העדר האור; י״ג בשעיה סַתֵּר ואור; השבעים קורין במיכה נַחֲשָׂכָה לכם, ומתא״ם עם לילה, ומתרגמין מחשיך עצה דאיוב כמו מחשיך, כלומר מְכַסֶּה.

Jes 5,30.13,10 ‖ (Ez 30,18) ‖ Job 18,6‖Thr 4,8.

וְחָשְׁכָה *3 perf. f.* Mich 3,6.

חָשְׁכוּ *3 pl.* Thr 5,17.

וְחָשְׁכוּ Eccl 12,3.

תָּחְשַׁךְ *3 impf. f.* Eccl 12,2.

וַתָּחְשַׁךְ Ex 10,15.

יָחְשְׁכוּ [יֶחְשְׁכוּ] *3 pl.* Job 3,9.

תָּחְשַׁכְנָה *f.* Ps 69,24.

הֶחְשַׁךְ *Hi. 3 perf.* Am 5,8.

וְהַחֲשַׁכְתִּי *1 perf.* Am 8,9.

מַחְשִׁיךְ *pt.* Job 38,2.

יַחְשִׁיךְ, יַחְשֵׁךְ *3 impf.* Jer 13, 16‖Ps 139,12.

וַיַּחְשֵׁךְ Ps 105,28.

חֹשֶׁךְ

tenebrae; *met.* miseria, ignorantia, tristitia; improbitas.

השבעים קורין באיוב כ״ב י״א: אוֹרָךְ חֹשֶׁךְ (וכן משמע מתרגום דפשיטא), ובקהלת ה׳ ט״ז בחשך יֵאָכֵל, ואולי יש לגרוס בחשך יֵלֵךְ; או כמו בחֹשֶׁךְ בשמאל, כלומר יקמין באכילתו ובשנו תחסר.

Ex 10,21².22‖Dt 4,11‖2S 22,12‖ Jes 5,20.30.42,7.45,3.7.19.59,9 ‖ Ez 32,8 ‖ Joel 2,2 ‖ Am 5,18.20‖ Nah 1,8 ‖ Zeph 1,15 ‖ Ps 18,12. 35,6. 104,20. 105,28. 107,10.139, 11.12‖Prv 2,13.20,20‖Job 3,4.5. 5,14.10 21.12,22.25.15,22.23.30. 17,13.18,18.19,8.20.26.22,11.23, 17.26,10.29,3.34,22.37,19 ‖ Thr 3,2.

וְחֹשֶׁךְ Gn 1,2‖Job 38,19.

הַחֹשֶׁךְ Gn 1,4.18 ‖ Dt 5,20 ‖ Jes 60,2‖Eccl 2,13.11,8.

וְהַחֹשֶׁךְ Ex 14,20.

בַּחֹשֶׁךְ Jos 2,5‖1S 2,9‖Jes 9,1.47, 5.49,9.58,10‖Ez 8,12‖Mich 7,8‖ Ps 88,13.112,4‖Job 17,13.24,16‖ Eccl 2,14.5,16.

וּבַחֹשֶׁךְ Eccl 6,4².

לְחֹשֶׁךְ Jes 5,20‖Joel 3,4.

לַחֹשֶׁךְ Job 28,3.

וְלַחֹשֶׁךְ Gn 1,5.

מַחֹשֶׁךְ Ps 107,14.

וּמֵחֹשֶׁךְ Jes 29,18.

חָשְׁכִּי *suff.* 2S 22,29‖Ps 18,29.

חֲשֵׁכָה Gn 15,12.

וַחֲשֵׁכָה Jes 8,22.

וְחֲשֵׂכָה (= וַחֲשֵׁכָה) Mich 3,6.

בַּחֲשֵׂכָה Ps 82,5.

בַּחֲשֵׂיכָה Ps 139,12.

חֲשֵׂכַת־ Ps 18,12.

חֲשֵׂכִים *pl.* Jes 50,10.

חָשֵׁךְ [חֲשֻׂכִים] *pl.* obscurus, ignobilis.

דלת עם־הארץ ת׳ חשיכי עמא, וכן יאמר הרוסי: чёрный нарóдъ.

Prv 22,29.

מַחְשָׁךְ

tenebrae; *trop.* miseria.

בקצת נוסחאות בתהלים השין בשמאל, וכן בפשיטא, ומתאים עם הַרְחַקְתָּ.

Jes 42,16‖Ps 88,19.

בְּמַחְשָׁךְ Jes 29,15.

בְּמַחֲשַׁכִּים *pl.* Ps 88,7.143,3 ‖ Thr 3,6.

מַחֲשַׁכֵּי־ *cs.* Ps 74,20.

——v. chald.——

חָשַׁל [הַנִּחְשָׁלִים] *Ni. pt. pl.* debilitatus; *Vulg.* lassus.

יש מחברין אותו עם כשל, ויש עם חלש בדפוס אתן, כבארמית.

Dt 25,18.

——v. chald.——

חַשְׁרַת־ [חַשְׁרָה] *cs.* congregatio.

הוראת חשר בערבית ובאשורית קִבּוּץ וחִבּוּר. וקרוב אל קשר; ובתהלים נאמר חֶשְׁכַּת (חשקת?) כטעם דתקדרו עבים (מ״א י״ח מ״ה).

2S 22,12.

חִשּׁוּר [וְחִשְׁרֵיהֶם] *pl. suff.* modiolus rotae.

טבור האופן (נאבע), המחבר וקושר את כָּלוֹ.

1R 7,33.

חָשַׁשׁ

gramen siccum, foenum.

הציר יבש, וכן הוא בערבית, וקרוב אל קש ברבין דמבטא כרפיון האמר. לפי ת״י יש לגרוס וחשש לדבה יַרְבֶּה.

Jes 33,11.

וַחֲשַׁשׁ Jes 5,24.

——חָתַת, חַת v. חִתָּה

חָתָה [חִתָּה] *pt.* capere (ignem, prunas), coacervare; prehendere.

ענינו ידוע, יש מחברין אותו עם חָתַךְ, ויותר נכון לזונו עם חָתַר. יַחֲתֹךְ יתכן לגזור מן חָתַת, וכמו יַחְתֹּךְ, או יש לגרוס יַחְתְּפֶךָּ; תַּחַת נערה דמשלי שרשו נָחַת.

Prv 25,22.

לַחְתּוֹת *inf. cs.* Jes 30,14.

הֲיַחְתֶּה *3 impf. interrog.* Prv 6,27.

יַחְתְּךָ *suff.* Ps 52,7.

מַחְתָּה [הַמַּחְתָּה] turibulum, acerra.

Lev 16,12‖Nu 17,11.

מַחְתָּתוֹ *suff.* Lev 10,1 ‖ Nu 16, 17².18.

מַחְתּוֹת, מַחְתֹּת *pl.* Nu 16,6.17. 17,3.4.

הַמַּחְתּוֹת, הַמַّחְתֹּת Ex 38,3‖ Nu 4,14.17,2‖2R 25,15‖Jer 52,19.

וְהַמַּחְתּוֹת 1R 7,50‖2Ch 4,22.

וּמַחְתֹּתָיו *suff.* Ex 27,3.

מַחְתֹּתֶיהָ Nu 4,9.

וּמַחְתֹּתֶיהָ Ex 25,38.37,23.

——v. n. pr. יַחַת——

חַשְׁמַל

metalli genus splendidum (pruna?); LXX ἤλεκτρον.

לפתרוני המלה אין קץ, ועוד לא נתברה כל צרכה; להאחרונים כמו קְשֶׁת קלל, ויותר נראה שהוא אבן יקרה מתנוצצת ע״י קרני אור כאלו היה אש בתוכה.

Ez 1,27.

הַחַשְׁמַל Ez 1,4.

הַחַשְׁמַלָּה Ez 8,2.

חַשְׁמַנִּים *pl.* pingues i. e. divites.

לרב המפ׳ הוא תאר לאדירים וסגנים מן שמן או מן חשם (במובן התנוצצות "illustres"), אך יותר נראה דעת מנחם שהוא יושבי איזה מדינה, כמו שנמצא במקרא חַשְׁמוֹנָה במסעות המדבר וחַשְׁמוֹן ביהודה (ועל שמה נקראו לד״ק דמכביים חשמונאים).

Ps 68,32.

——v. n. pr.——

חֹשֶׁן

לרב המפרשים קרוב אל חסן בדוראתו הערבית יקר ותפארת, ע״ש אבני היקר, ויש מחברין אותו עם חֹשֶׁן (ברוסטשאשע).

Ex 28,4.15.30.

הַחֹשֶׁן Ex 28,22.23.23.26.39,19. 24.28².29,5.39,8.9.15.17.21²‖Lev 8,8².

בְּחֹשֶׁן Ex 28,29.

וְלַחֹשֶׁן Ex 25,7.35,9.35,27.

חָשַׁף

decorticare, detegere, nudare; haurire de summo.

ענינו גלוי דבר כסוי באיזה אופן שיהיה, ובערבית בהפך אתן על הפצילה, כבעברית. השבעים קורין בירמיה מ״ט י׳ סָחַפְתִּי ת׳ חָשַׂפְתִּי. השופי דישעיה ע״פ המסורה הפ״א בפתח ת׳ צירה, וי״ג חָשׂוּפִי ביחיד, כשני התארים הקודמים.

Jes 52,10.

חָשַׂפָה *3 perf. suff.* Joel 1,7.

חָשַׂפְתִּי *1 perf.* Jer 13,26.49,10.

וַחֲשׂוּפֵי [חָשׂוּף] *pt. pass. pl. cs.* Jes 20,4.

חֲשׂוּפָה *f. sing.* Ez 4,7.

חָשׂוֹף *inf. abs.* Joel 1,7.

לַחְשׂף Hag 2,16.

וַלַּחְשׂף Jes 30,14.

חָשְׂפִי־ *imper. f.* Jes 47,2.

וַיַּחֲשֹׂף *3 impf.* Ps 29,9.

חֲשִׂיפֵי [חֲשִׂיף] *pl. cs.* segregatus grex.

כתרגומו גזרי עזין.

1R 20,27.

מַחְשֵׂף

decorticatio.

Gn 30,37.

——v. n. pr.——

חָשַׁק

concupiscere, delectari, placere; *Pi.* coniungere, cingere.

בארמית ענינו דָּבוּק וקשור, חבושים ת״י חשוקים, ובדרו״ל: „חשוק שפתיך זו בזו", ונפש החשק דבקה וקשורה בנפש החשוקה. י״ג בישעיה נ״ח י״ז: חָשְׁקָה נפשי.

Dt 7,7.10,15‖1R 9,19‖ Ps 91,14‖ 2Ch 8,6.

חָשְׁקָה *3 perf. f.* Gn 34,8.

חָשַׁקְתָּ *2 perf.* 38,17.

וְחָשַׁקְתָּ Dt 21,11.

וְחִשַּׁק [חִשַּׁק] *Pi. 3 perf.* Ex 38,28.

מְחֻשָּׁקִים [מְחֻשָּׁק] *Pu. pt. pl.* Ex 27,17.38,17.

חֵשֶׁק

desiderium, deliciae.

1R 9,1.19‖2Ch 8,6.

חִשְׁקִי *suff.* Jes 21,4.

וְחֲשׁוּקֵיהֶם, וְחֲשֻׁקֵיהֶם *pl. suff.* [חָשׁוּק]

cincturae, fasciae.

לראב״ע להדביק הווים אל העמודים, ולר״ע ספורנו: ענולים סובבים העמוד באמצעו לנוי.

Ex 27,10.11.36,38. 38,10.11.12. 19.17.

חִשּׁוּקֵיהֶם [חִשּׁוּק] *pl. suff.* radii rotae.

ענולת האופן והחגורה שלו או השליבות המקשרות את הענולה (שפייכן).

1R 7,33.

נֶחְתַּךְ [°חָתַךְ] *Ni. 3 perf.* decernere.
כמו נגזר, נחרץ, ובדרו"ל פסק.
Dan 9,24.

°חָתַל
fasciis ligare, obvolvere.
עניו כריכה, עטיפה וחבישה, ובדרו"ל חוֹתְלוֹת קליעה של נצרים או גמי.
חֻתַּלְתְּ [חֻתַּל] *Pu. 2 perf. f.* Ez 16,4.
וְהֻחְתַּל *Ho. inf. abs.* Ez 16,4.

חִתּוּל
fascia vulneri obligando.
Ez 30,21.

חֲתֻלָּתוֹ [חֲתֻלָּה] *suff.* fascia, velamen.
Job 38,9.

v. n. pr.

חָתַם [חוֹתֵם] *pt.* claudere, sigillo claudere, signare, obsignare; complere, ad finem perducere.
הוראתו ידועה ושנור בדרו"ל, ויש דוגמתו בערבית ובפיניקית. י"ג ביהוקאל חוֹתֵם תכנית או חוֹתֵם.
Ez 28,12.
חָתֹם, חָתוּם *pass.* Dt 32,34 ‖ Jes 29,11 ‖ Job 14,17 ‖ Cant 4,17.
הֶחָתוּם Jes 29,11 ‖ Jer 32,11.14 ‖ Neh 10,1.
וַחֲתֻמִים *pl.* Dan 12,9.
הַחֲתוּמִים Neh 10,2.
וְחָתוֹם *inf. abs.* Jer 32,44.
וְלַחְתֹּם *inf. cs.* Dan 9,24².
חֲתוֹם *imper.* Jes 8,16.
וַחֲתֹם Dan 12,4.
וְחִתְּמוּ *pl.* Esth 8,8.
וָאֶחְתֹּם *1 impf.* Jer 32,10.
יַחְתֹּם, יַחְתּוֹם *3 impf.* Job 9,7. 33,16.37,7.
וַיַּחְתֹּם Esth 8,10.
וַתַּחְתֹּם *f.* 1R 21,8.
וְנֶחְתַּם *Ni. 3 perf.* Esth 3,12.

וְנַחְתּוֹם *inf. abs.* Esth 8,8.
חִתְּמוּ [חָתַם] *Pi. 3 perf. pl.* Job 24,16.
הֶחְתִּים *Hi. 3 perf.* Lev 15,3.

חוֹתָם, חֹתָם
sigillum.
Ex 28,11.21.36.39,6.14.30 ‖ Jer 22,24 ‖ Job 38,14.41,7.
בַּחוֹתָם Hag 2,23 ‖ Cant 8,6².
חֹתָמְךָ *suff.* Gn 38,18.
בְּחֹתָמוֹ 1R 2,18.
הַחֹתֶמֶת [חֹתֶמֶת] Gn 38,25.

v. chald.

°חָתַן
affinitatem inire cum aliquo.
וְהִתְחַתְּנָתָם [הִתְחַתֵּן] *Hith. 2 perf. pl.* Jos 23,12.
הִתְחַתֵּן *inf.* 1S 18,23.
לְהִתְחַתֵּן 1S 18,26.27.
וּלְהִתְחַתֵּן Esr 9,14.
הִתְחַתֵּן *imper.* 1S 18,22.
וְהִתְחַתְּנוּ *pl.* Gn 34,9.
תִּתְחַתֵּן *2 impf.* Dt 7,3 ‖ 1S 18,21.
וַיִּתְחַתֵּן *3 impf.* 1R 3,1 ‖ 2Ch 18,1.

חָתָן
sponsus, *puer circumcisus;* gener; affinis.
Gn 19,12 ‖ 1S 18,8 ‖ Jes 62,5 ‖ Jer 7,34.16,9.25,10.33,11 ‖ Joel 2,16 ‖ Neh 6,18.13,28.
כְּחָתָן Ps 19,6.
כֶּחָתָן Jes 61,10.
חֲתַן *cs.* Ex 4,25.26 ‖ Jud 15,6 ‖ 2R 8,27.
וַחֲתַן 1S 22,14.
חֲתָנוֹ *suff.* Jud 19,5.
חֲתָנָיו [חֲתָנִים] *pl. suff.* Gn 19,14².

חוֹתֵן
socer.
Ex 18,1.2.5.12.12.14.17 ‖ Nu 10,29 ‖ Jud 1,16.4,11.

חֹתְנְךָ *suff.* Ex 18,6.
חֹתְנוֹ Ex 3,1.4,18.18,7.24.27 ‖ Jud 19,4.7.9.
לְחֹתְנוֹ Ex 18,8.15.

חֹתֶנֶת [חָתַן] *suff.* חֹתַנְתּוֹ socrus.
Dt 21,23.

חֲתֻנָּה [חָתַן] *suff.* חֲתֻנָּתוֹ nuptiae.
Cant 3,11.

חָתַף *3 impf.* יַחְתֹּף rapere.
אח אל חטף וקטף.
Job 9,12.

חֹתֵף [חָתַף] כְּחֹתֵף raptor, praedo, latro.
Prv 23,28.

חָתַר
fodere, perfodere; remigare.
אח אל חָפַר ובא גם בהשאלה על ההשתדלות להשיג את המבקש. בקצת ספרים בדה"ב ל"ג י"ג וַיַּחְתֹּר כתיב וַיַּעֲתֹר קרי, וכן משמע מדברי חז"ל שדרשו: עשה לו חתירה וכו'. י"ג בעמוס ט' ב' אם־יִחָתְרוּ בשאול.
Job 24,16.
חָתַרְתִּי *1 perf.* Ez 12,7.
חָתַר־ [חָתַר] *imper.* Ez 8,8.12,5.
וָאֶחְתֹּר *1 impf.* Ez 8,8.
יַחְתְּרוּ [יַחְתֹּרוּ] *3 pl.* Ez 12,12 ‖ Am 9,2.
וַיַּחְתְּרוּ Jon 1,13.

מַחְתֶּרֶת [בַּמַּחְתֶּרֶת]
irruptio (furis), effossio.
Ex 22,1 ‖ Jer 2,34.

°חָתַת [חַת]
frangi; *metaph.* consternari, pavere, perturbari; *Hi.* frangere, terrere.
עניו שביזה נופנית או מוסרית, ויש בו גם משמעות פסיקה (פעזאנגן), וכן תרגמוהו השבעים בכמה מקומות (ואולי מפני זה בא לרב עם בוש הקרוב אל יבש), ויש דוגמתו בערבית. השבעים קורין בירמיה י"ד ד': נֶעֱכַּרֵת האדמה חתה (חַדְלָה), ובחבקוק ב' י"ז: ושד

בהמות חִתָּתָן; ולולא דמיסתפינא הייתי קורא והיתן (הדנים) מן הערבית حيتان, וזה בעבור שאמר: ותעשה אדם כדגי הים... יִרְדּוּ בחדמו וגו'.
Jer 50,2.
חַתָּה *3 perf. f.* Jer 14,4.48,20. 39.
וְחַתָּה Jer 48,1.
חָתוּ *3 pl.* 1R 19,26 ‖ Jes 37,27 ‖ Jer 8,9.50,2 ‖ Job 32,15.
וְחָתוּ Jes 20,5.31,9 ‖ Ob 9.
וְחָתוּ Jer 50,36.
וְחוֹתוּ *imper. pl.* Jes 8,9².
חַתִּים *pt. pl.* 1S 2,4 ‖ Jer 46,5.
נִחַת *Ni. 3 perf.* Mal 2,5.
אֵחַתָּה *1 impf.* Jer 17,18.
תֵּחַת, תֵּחָת *2 impf.* Dt 1,21. 31,8 ‖ Jos 1,9.8,1 ‖ Jer 1,17.30,10. 46,27 ‖ Ez 2,6.3,9 ‖ 1Ch 22,13(12). 28,20.
יָחַת, יֵחַת *3 impf.* Jes 7,8.30, 31.31,4 ‖ Job 39,22.
תֵּחַת [תַּחַת] *f.* Jes 51,6.
תֵּחָתוּ, תֵּחַתּוּ *2 pl.* Jos 10,25 ‖ Jes 51,7 ‖ Jer 10,2 ‖ 2Ch 20,15.32, 7.20,17.
יֵחַתּוּ *3 pl.* 1S 2,10 ‖ Jer 10,2.17, 18.23,4 ‖ Job 21,13.
וַיֵּחַתּוּ 17,11.
וְחִתַּתַּנִי [חִתַּת] *Pi. 2 perf. suff.* Job 7,14.
חִתִּתָה *3 f.* Jer 51,56.
הַחִתֹּתָ [הַחַת] *Hi. 2 perf.* Jes 9,3.
וְהַחִתֹּתִי *1 perf.* Jer 49,37.
אֲחַתֶּךָּ *1 impf. suff.* Jer 1,17.
יְחִתֻּנִי *3 impf. suff.* Job 31,34.
יְחִתֵּן (= יְחִתָּן?) Hab 2,17.

חַתִּים [חַת] *adj.*(?) *pl.*
fractus, *met.* pavidus.
1S 2,4.

חַת [חַת]
pavor, timor.
שם על משקל עם.
Job 41,25.

חִתְּכֵם *suff.* Gn 9,2.

חִתָּת [חָתַת] *cs.*
terror.
Gn 35,5.

מְחִתָּה
excidium, ruina; consternatio, pavor.
Ps 89,41 ‖ Prv 10,14.13,3.18,7.
וּמְחִתָּה Prv 10,29.21,15.
לְמְחִתָּה Jer 17,17.
וְלִמְחִתָּה Jer 48,39.
וּמִמְּחִתָּה Jes 54,14.
מְחִתַּת *cs.* Prv 10,15.14,28.

חִתִּית
pavor.
Ez 32,23.27.
חִתִּיתוֹ K., חִתִּיתִי Q. *suff.* Ez 32,32.
חִתִּיתָם Ez 26,17.32,24.25.26.
בְּחִתִּיתָם Ez 32,30.

חַתְחַתִּים [חַתְחַת] *pl.*
pavidi, timidi; *al.* terrores.
Eccl 12,5.

חַתַּת
consternatio, terror.
Job 6,21.

v. n. pr.

חֹסֶן כָּל־קָמָיוּ שָׁפַת הוֹרִיקוּ אֹצָרֶת, הָכְמָה וָדָעַר חֲרוּתִים בָּעֹט בְּרֶגֶל וַעֲשָׂרֶת:

ט

°טִאטֵא v. טֵאטֵא
lutum everrere.
לד"ק פעל נגזר מן השם טיט ומזה מַטְאֲטֵא, יעה המנקה ומכבד, ובגמרא מְחַרְיָא שמפנה את החראים והדמן; ורי"ל (בתולדות שם) מתאמץ להוכיח ששרשו טאה אח אל טעה, תעה, דאה במובן פניה וסבוב, וכדרך שבא הפעל „קעדרעך" בגרמנית על הפניה לצדדין ועל פָּנוי, כִּפּוּי ונקיון הבית, ושעם הכתוב ע"ד: ובערתי אחרי בית ירבעם כאשר יבער הגלל עד תמו (מ"א י"ד י').

וַטֵּאטִתִיהָ (al. וְטָ') *Pi. 1 perf. suff.* Jes 14,23.

מַטְאֲטֵא [בְּמַטְאֲטֵא]
everriculum.
לא הוו ידעי רבנן מאי וטאטאתיה וכ', יומא חד שמעוה לאמתא דבי רבי דהוות אמרה לחברתה שקולי טאטיתא וטאטא ביתא" (ר"ה כ"ו, ע"ב).
Jes 14,23.

conf. טִיט

טָבַח *3 perf. suff.* וּטְבָחוֹ
mactare, occidere, trucidare.
אח אל זבח, ויש דוגמתו בסורית, בצורית, באשורית ובכושית; בערבית הוראתו בשול.
Ex 21,37.
טָבְחָה *3 f.* Prv 9,2.
טָבַחְתָּ *2 perf.* Thr 2,21.
טָבַחְתִּי *1 perf.* 1S 25,11.
טָבוּחַ *pt. pass.* Dt 28,31.
טִבְחַ *inf. cs.* Ez 21,15.
לִטְבוֹחַ Jer 11,19.25,34.51,40 ‖ Ps 37,14.
וּטְבַח *imper.* Gn 43,16.

טֶבַח
mactatio pecudum; caedes; pecudes mactatae, epulae.
Gn 43,16 ‖ Ez 21,15 ‖ Prv 7,22.
וְטֶבַח Jes 34,6.
לְטֶבַח, לְטֶבַח Ez 21,20.33.
לַטֶּבַח, לַטֶּבַח Jes 34,2.57,7.65, 12 ‖ Jer 48,15.50,27.
טִבְחָהּ *suff.* Prv 9,2.
טִבְחָה Ps 44,23.
לְטִבְחָה Jer 12,3.
טִבְחִי *suff.* 1S 25,11.
מַטְבֵּחַ Jes 14,21.

טַבָּח [הַטַּבָּח]
coquus, satelles regius, cuius erat supplicia sumere.
שר הטבחים הוא הראש והממונה על מבשלי המלך, כשר המשקים ואופים, וי"ת רב קטוליא, וכן משמע מדניאל ב' י"ד שהיה ממונה גם להמית הרוגי מלכות.
1S 9,24.
לַטַּבָּח 1S 9,23.

טַבָּחִים *pl.* 2R 25,8.10.11.12.15. 18.20 ‖ Jer 39,9.*10.11.13.40,1.41, 10.43,6.52,12.15.16.26.30.*40,2.5. 52,14.19.24.

הַטַּבָּחִים Gn 37,36.*39,1.*40,3.*41, 10.*4.41,12.

לְטַבָּחוּת [**טַבָּחָה**] *f. pl.* 1S 8,13.

——v. ch. et n. pr.——

טָבַל [וְטָבַל]

tingere, immergere, se immerger.

דו״ראתו ידועה וקרוב אל טָבַע וצָבַע; ובדר״ל שנור גם השם טְבִילָה.

Lev 4,6.17.14,6.16.51 ‖ Nu 19,18.

וְטָבַלְתִּ *2 perf. f.* Ruth 2,14.

וּטְבַלְתֶּם *2 pl.* Ex 12,22.

וְטָבַל *pt.* Dt 33,24.

תִּטְבְּלֵנִי [**תִּטְבֹּל**] *2 impf. suff.* Job 9,31.

וַיִּטְבֹּל *3 impf.* Lev 9,9 ‖ 1S 14, 27 ‖ 2R 5,14.8,15.

וַיִּטְבְּלוּ *3 pl.* Gn 37,31.

נִטְבַּל [**נִטְבְּלוּ**] *Ni. 3 perf. pl.* Jos 3,15.

טְבוּלִים [טָבוּל] *pl.*

tiarae, mitrae; *al.* crispa.

להמס׳ טבולים בצבע, ולד״ק כמו באשורית ובכושית במובן מצנפת, ואולי הוא כמו בע״ן, כלומר חבושים ושקועים, או מענין טבעת ע״ש הכריכה בענול.

Ez 23,15.

——v. n. pr.——

טָבַעְתִּי [**טָבַע**] *1 perf.*

immergi, penetrare.

אח קרוב לשלפניו, וכן הוא בערבית.

Ps 69,3.

טָבְעוּ *3 pl.* Ps 9,16 ‖ Thr 2,9.

אָטְבְּעָה [**אָטְבַּע**] *1 impf.* Ps 69,15.

וַיִּטְבַּע *3 impf.* Jer 38,6.

וַתִּטְבַּע *f.* 1S 17,49.

טֻבְּעוּ [**טֻבַּע**] *Pu. 3 perf. pl.* Ex 15,4.

הָטְבְּעוּ, **בָּ** *Ho. 3 perf. pl.* Jer 38,22 ‖ Prv 8,25 ‖ Job 38,6.

טַבַּעַת

sigillum, annulus signatorius quivis.

ע״ש האותיות החקוקות ומשוקעות בה לחותם, וקשאל לכל מיני עגילים, או ע״ש נבובות ושקערורית שלה.

Nu 31,50.

וְטַבַּעַת Ex 35,22.

הַטַּבַּעַת Ex 26,24.*36,29.*

בְּטַבַּעַת Esth 3,12.8,8².10.

טַבַּעְתּוֹ *suff.* Gn 41,42 ‖ Esth 3, 10.8,2.

טַבָּעֹת *pl.* Ex 25,12².*37,3*².38,5.

הַטַּבָּעוֹת, **הַטַּבָּעֹת** Ex 25,26.27. 28,23.24.37,13.14.39,16.17 ‖ Jes 3,21.

בַּטַּבָּעֹת Ex 25,14.27,7.37,5.*38,7.*

טַבָּעוֹת, **טַבָּעֹת** *cs.* Ex 25,12.26. 27,4.28,23.26.*27.*28.30,4.*37,27. 39,16.*37,3.*13.*39,19.*20.*21.

בְּטַבָּעֹת Ex 25,15.

מִטַּבַּעְתָּיו, **מִטַּבַּעְתּוֹ** *suff.* Ex 28,28.39,21.

טַבְּעֹתֵיהֶם Ex 26,29.

טַבְּעֹתָם Ex 36,34.

——v. n. pr.——

טַבּוּר

locus editus, fastigius; umbilicus.

בדר״ל נקרא כן השדר באמצע נוף האדם, (לד״ק קרוב אל טוד האדמית בעבור שהוא שהוא בגבה הכרס), ובא בהשאלה אל הארץ.

Jud 9,37 ‖ Ez 38,12.

טֵבֵת

mensis Hebraeorum decimus.

כן נקרא גם בגבטית, בפלמירית ובאשורית.

Esth 2,16.

טָהַר [וְטָהַר]

purum, mundum fieri, evadere, sensu physico et levitico et morali; *Pi.* purgare, lustrare; purum, mundum declarare.

קרוב אל הר, סהר, צהר תחר, וכן הוא בערבית. השבעים קורין ביחזקאל כ״ב כ״ד לא מְטֻהָרָה או מְמֻטֶּרֶת ת׳ מְטֹהֲרָה, ומקביל יסה אל לא נִשְׁמָה; ובגתמיה י״נ ל׳: וטהרתים מכל־טֻמְאוֹת הנכר.

Lev 11,32.*17,15.*13,6.*34.*58. 14,8. 9.20.53.15,13.22,7 ‖ Nu 19,19.31, 23.

טָהֲרָה *3 perf. f.* Lev 15,28.

וְטָהֲרָה, **וְטָהֲרָה** Lev 12,7.8.

טָהַרְתִּ *2 perf. f.* Ez 24,13.

טָהַרְתִּי *1 perf.* Prv 20,9.

וְטָהַרְתִּי 2R 5,12.

וּטְהַרְתֶּם *2 perf. pl.* Nu 31,24 ‖ Ez 36,25.

וּטְהַר [**טְהַר**] *imper.* 2R 5,10.13.

וְאָטְהַר [**אָטְהַר**] *1 impf.* Ps 51,9

תִּטְהָרִי *2 impf. f.* Jer 13,27 ‖ Ez 24,13.

יִטְהַר, **יִטְהָר** *3 impf.* Lev 15, 13.22,4 ‖ Nu 19,12² ‖ Job 4,17.

וַיִּטְהָר 2R 5,14.

תִּטְהָר *f.* Lev 15,28.

תִּטְהָרוּ [**תִּטְהֲרוּ**] *2 pl.* Lev 16, 30.

וְטִהַר *Pi. 3 perf.* Lev 13,13. 17.34.14,48 ‖ Mal 3,3.

וְטָהֳרוֹ *suff.* Lev 13,6.*23.28.37.* 14,7.16,19.

וְטָהַרְתָּ *2 perf.* Nu 8,6.*15.*

וְטָהַרְתִּי *1 perf.* Ez 37,23.

טְהַרְתִּיךָ *suff.* Ez 24,13.

וְטָהַרְתִּים Jer 33,8 ‖ Neh 13,30.

וְטָהֲרוּ *3 pl.* Ez 39,16.43,26.

טִהַרְנוּ *1 pl.* 2Ch 29,18.

וּמְטַהֵר *pt.* Mal 3,3.

הַמְטַהֵר Lev 14,11.

טַהֵר *inf. cs.* Ex 39,12.

לְטַהֵר Lev 16,30 ‖ 2Ch 29,15.16. 34,3.8.

טַהֲרִי *suff.* Ez 36,33.

לְטַהֲרוֹ Lev 13,59.

לְטַהֲרָהּ Ez 39,14.

לְטַהֲרָם Nu 8,7.21.

טַהֲרֵנִי [**טַהֲרֵנִי**] *imper. suff.* Ps 51,4.

אֲטַהֵר *1 impf.* Ez 36,25.

וַיִּטַּהַר *3 impf.* 2Ch 34,5.

וַתִּטַּהַרְם [**וַתִּטַּהֲרֶם**] *3 f. suff.* Job 37,21.

וַיִּטְהָרוּ *3 pl.* Neh 12,30.13,9.

מְטֻהָרָה [**טְהֹרָה**] *Pu. pt. f.* Ez 22,24.

הִטְּהָרוּ, **הִטֶּהָרוּ** *Hith. 3 perf. pl.* Esr 6,20 ‖ 2Ch 30,18.

וְהִטָּהֲרוּ Nu 8,7.

הִטַּהַרְנוּ *1 pl.* Jos 22,17.

הַמִּטַּהֵר *pt.* Lev 14,7.8.11.14.*17. 25.28.*18.*29.*19.31.

לַמִּטַּהֵר Lev 14,14.

מִטַּהֲרִים *pl.* Neh 13,22.

וְהַמִּטַּהֲרִים Jes 66,17.

וְהִטַּהֲרוּ [**הִטַּהֲרוּ**] *imper. pl.* Gn 35,2.

וַיִּטַּהֲרוּ (al. **טָ**) *3 impf. pl.* Neh 12,30.

טָהוֹר

mundus; non mixtus; *sensu levitico:* non pollutus, contaminatus; *sensu morali:* purus, immaculatus.

במשלי כ״ב י״א יונתן והשבעים מוסיפין וקורין: אוהב יְהוָה טהר־לב.

Ex 25,11.*24.30,3.*17.29.31.36.*37, 22.*38.*37,23.*39. 28,14.22. *39,15.* 36.30,35.37,2.6.11.*26.*16.17.24. 29.39,25.30 ‖ Lev 4,12.*6,4.*7,19. 10,14.11,36.37.13,13.17.37.39.40. 41 ‖ Nu 9,13.18,11.13.19,9².18 ‖ Dt 14,20.23,11 ‖ 1S 20,26² ‖ Jes 66,20 ‖ Zach 3,5 ‖ Ps 51,12 ‖ Prv 30,12 ‖ Job 14,4.28,19 ‖ 1Ch 28, 17 ‖ 2Ch 3,4.9,17.30,17.

הַטָּהוֹר, **הַטְּהוֹר** Gn 8,20 ‖ Lev 10, 10.11,47.14,57.24,6 ‖ Nu 19,19 ‖ Zach 3,5 ‖ 2Ch 13,11.

וְהַטָּהוֹר Dt 12,15.22.*15,22.*

בַּטָּהוֹר Lev 15,8.

לְטָהוֹר Ez 22,26.44,23.

לַטָּהֹר Lev 20,25.

וְלַטָּהוֹר Eccl 9,2.

טְהוֹר *cs.* Hab 1,13.

טְהֹר־ K., **טָהָר־** Q. Prv 22,11.

וּמְטָהֳרוֹ Job 17,9.

טְהוֹרִים *pl.* Ez 36,25 ‖ Esr 6,20.

וּטְהֹרִים Prv 15,26.

טְהוֹרָה, **טְהֹרָה** *f.* Gn 7,2.8 ‖ Dt 14,11 ‖ Mal 1,11 ‖ Ps 19,10.

וּטְהֹרָה Nu 5,28.

הַטְּהוֹרָה, **הַטְּהֹרָה** Gn 7,2.8.8, 20 ‖ Ex 31,8.39,37 ‖ Lev 20,25. 24,4.

טְהֹרוֹת *pl.* Lev 14,4 ‖ Ps 12,7.

לְטַהַר [טֹהַר]

nitor, puritas; purificatio.

מטהרו דתהולים בקצת נוסחאות מְטָהָרוֹ, וא״כ הוא שם ע״מ כְּתָב, שְׂאָר, ולד״ק משקלו טֹהַר, אמנם לפי ערות הראב״ע והרד״ק מְטָהָרוֹ הט״ת בחטף קמץ ודגושה, ואין הדגש בעבור הסרון נון כ״א כדגש מקדש י״ו (שמות ט״ו ט״ז) ומשקלו מְדָבָּר ונחטף בעבור אות הגרון; ולצאת כל הדעות הוכא שלישים.

Ex 24,10.

מִטְּהָרוֹ (= מִטֶּהָרוֹ?) *suff.* Ps 89, 45.

טֶהֳרָה Lev 12,4.6.

מִטְּהָרוֹ (al. **טָ**) [?**טָהָר**] *suff.* Ps 89,45.

טָהֳרָה

puritas, purificatio (menstruatio).

Lev 12,4.5.

הַטֶּהֳרָה Neh 12,45.

טָהֳרַת *cs.* 1Ch 23,28.

כִּטְהָרַת 2Ch 30,19.

טָהֳרָתוֹ *suff.* Lev 13,35.14,2 ‖ Nu 6,9 ‖ Ez 44,26.

בְּטָהֳרָתוֹ Lev 14,32.

לְטָהֳרָתוֹ Lev 13,7.14,23.15,13.

מִטְּהָרוֹ *suff.* [?**מִטְּהַר**]

splendor, maiestas.

Ps 89,45.

טוֹב et °יָטַב

bonum esse; pulchrum, suavem esse; hilarem, laetum esse; *Hi.* bene facere, beneficia conferre; ornare; hilarem facere; *inf. adv.* valde.

דו״ראתו ידועה, וכמוהו בערבית; העבר מנחי ע״ו והעתיד מנחי פ״י. השבעים קורין בהושע י׳ א׳ הֵיטִיבוּ מצבות. י״נ במשלי ט״ו ב׳ מֵטִיב דעת, ומקביל אל נַטִּיעַ אולת.

Nu 11,18.24,1 ‖ Dt 15,16 ‖ Jud 16, 25 ‖ 1S 29,6 ‖ 2S 3,19.36.14,32.15, 26.19,38 ‖ Jer 22,15.16 ‖ Hos 2,9.

וְטוֹב Dt 5,30.19,13 ‖ 1S 16,16.23.

טָבוּ *3 perf. pl.* Nu 24,5 ‖ Cant 4,10.

הָטוֹב *inf. abs. interrog.* Jud 11,25.

בְּטוּב *cs.* Prv 11,10.

כְּטוֹב Jud 16,25 ‖ 2S 13,28 ‖ Hos 10,1 ‖ Esth 1,10.

לְטוֹב Dt 6,24.10,13 ‖ Jer 32,39.

טוֹב *pt.* Ex 14,12 ‖ Nu 14,3 ‖ Jud 9,2.11,25 ‖ 1S 1,8.15,22.19,4.20, 12.25,36 ‖ 1R 21,2 ‖ Jer 40,4 ‖ Zach 11,12 ‖ Mal 2,17 ‖ Thr 3,26. 27 ‖ Eccl 9,4 ‖ Esth 1,19.*3,9.5,4. 8,5.9,13.*5,8.*7,3* ‖ Neh 2,5.*7* ‖ 1Ch 13,2.

הֲטוֹב *interrog.* Jud 18,19 ‖ Job 10,3.13,9.

וְטוֹב Gn 2,9 ‖ 1S 29,6 ‖ Ps 128,2.

וְטוֹבָה *f.* Esth 8,5.

וָטוֹב 1S 2,26.

הַטּוֹב Gn 16,6 ‖ Jud 10,15.19,24 ‖ 1S 1,23.3,18.11,10.14,36.40 ‖ 2S 10,12.19,19.28.39.24,22 ‖ 2R 10, 5 ‖ 1Ch 19,13.21,23.

וְהַטּוֹב Dt 6,18 ‖ 2R 20,3 ‖ Jes 38,3.

בַּטּוֹב Gn 20,15 ‖ Dt 23,17.

כַּטּוֹב Gn 19,8 ‖ Jos 9,25 ‖ Jer 26, 14 ‖ Esth 3,11.8,8.

לַטּוֹב Nu 36,6.

שָׁטוֹב Eccl 2,26.

rad. **יָטַב** [**יִטַּב**, **יִטַּב**] *3 impf.* Gn 12,13.40,14 ‖ Dt 4,40.5,16.26. 6,3.18.*22,7.*12,25.*28* ‖ 1S 24,5 ‖ 2S 18,4 ‖ Jer 7,23.42,6 ‖ Ruth 3,1 ‖ Eccl 7,3 ‖ Neh 2,5.

הַיְטַב *interrog.* Lev 10,19.

וַיְטַב, וַיֵּיטַב Jud 19,6.9 ‖ 1R 21,7 ‖ 2R 25,24 ‖ Jer 38,20.40,9.

וַיִּיטַב Gn 41,37.45,16 ‖ Lev 10,20 ‖ Dt 1,23 ‖ Jos 22,30.23 ‖ Jud 18,20 ‖ 1S 18,5 ‖ 2S 3,36 ‖ 1R 3,10 ‖ Ruth 3,7 ‖ Esth 1,21.*2,4.5,14* ‖ Neh 2,6.

תִּיטַב *3 f.* Esth 2,4.

וְתִיטַב Ps 69,32.

וַתִּיטַב Esth 2,9.

וַיִּיטְבוּ *3 pl.* Gn 32,18.

הֵיטִיב *Hi. 3 perf.* Gn 12,16 ‖ Jos 24,20.

וְהֵיטִיב 2S 25,31.

וְהֵיטִיבְךָ *suff.* Dt 30,5.

הֵטִיבוֹתָ, הֵטִיבֹתָ *2 perf.* 1R 8,18 ‖ 2R 10,30 ‖ 2Ch 6,8.

הֵיטַבְתָּ Jer 1,12.

הֵיטַבְתְּ *f.* Ruth 3,10.

הֵיטִיבוּ, הֵטִיבוּ *3 pl.* Dt 5,28.18,17 ‖ Hos 10,1.

וְהֵיטַבְתִּי *1 perf.* Ez 36,11.

וְהֵטַבְנוּ *pl.* Nu 10,29.*32.*

מֵיטִיב *pt.* 1S 16,17.

וּמֵטִיב, וּמֵטֵיב Ez 33,32 ‖ Ps 119,68.

מֵיטִיבִים *pl.* Jud 19,22.

מֵיטִבִי, מֵיטִבִי (נס־א) *cs.* Prv 30,29².

הֵיטַב, הֵיטֵיב *inf. abs.* Gn 32,13 ‖ Dt 9,21.13,15.17,4.19,18.27,8 ‖ 2R 11,18 ‖ Jes 1,17 ‖ Jer 7,5.10,5 ‖ Jon 4,9.

הֲהֵיטַב *interrog.* Jon 4,4.9.

לְהֵיטִיב, לְהֵטִיב *cs.* Lev 5,4 ‖ Dt 28,63 ‖ Jer 13,23.18,10.32,41 ‖ Mich 7,3 ‖ Zach 8,15 ‖ Ps 36,4.

וּלְהֵיטִיב Jer 4,22.

לְהֵיטִיבִי *suff.* Jer 32,40.

לְהֵיטִבְךָ Dt 8,16.

בְּהֵיטִיבוֹ Ez 30,7.

הֵיטִיבָה *imper.* Ps 51,20.125,4.

הֵיטִיבִי *f.* Jes 23,16.

הֵיטִיבוּ *pl.* Jer 7,3.*26,13* ‖ Ps 33,3.

וְהֵיטִיבוּ Jer 18,11.35,15.

אֵיטִיב *1 impf.* Gn 32,13.

וְאֵיטִיבָה Gn 32,10.

תֵּיטִיב *2 impf.* Gn 4,7² ‖ Ps 49,19.

תֵּיטִבִי *2 f.* Jer 2,33.

הֲתֵיטִבִי (al. Qal) *interrog.* Jer 3,8.

יֵיטַב, יֵיטִיב *3 impf.* Nu 10,32 ‖ Jud 17,13 ‖ 1S 2,32.20,13 ‖ Zeph 1,12 ‖ Prv 15,12.17,22.

יִיטַב 1R 1,47.

יִיטִיב Job 24,21.

וַיִּיטַב Ex 1,20.

וְיִטְבְךָ *suff.* Eccl 11,9.

תֵּיטִיב *3 f.* Prv 15,2.

וַתֵּיטַב 2R 9,30.

תֵּיטִיבוּ *2 pl.* Jes 41,23 ‖ Jer 7,5.

יֵיטִיבוּ *3 pl.* Mich 2,7.

טוֹב

I) *adj.:* bonus, iucundus, gratus, suavis, pulcher; utilis, aptus, saluber; magnus, multus, largus; probus, honestus, benignus, benevolus; rectus; laetus, hilaris; festus; felix, faustus, prosper; II) *subst.:* bonum, rectum, honestum; beneficium, opes, res bonae, prosperae.

בא כשם וכתאר השם, ולא הפרדנום זה מזה. לדעת ר״י שטיינבערג טובתי דתהלים ט״ז ב׳ בנוי לנפש (כדרך שקראה דוד הַיָּתִי, כבודי, יחידתי) כלומר אַתָּ נפשי אמרתי לי״י אתה אדני ואין דבר הנעלה ממך („בל־עליך"), ולקדושים אשר בארץ אמרתָּ: כל־חפצי בם; וכן פי׳ ר״ד ראָיון טובתי, אלא שמפרש „בל־עליך" כמו בל עָלֶיךָ לא תעבור עליך דבר. י״נ ע״נ א׳: אך טוב לְיָשָׁר אֵל.

Gn 1,4.10.*12.18.21.25.*31.2,9.12.17.18.3,5.6.22.24,50.26,29.29,19.30,20.40,16.49,15 ‖ Ex 2,2.18,17 ‖ Lev 27,10.12.*14.*33 ‖ Nu 10,29 ‖ Dt 1,14.39 ‖ Jud 8,2 ‖ 1S 9,2.10.19,4.20,7.25,8.26,16.27,1.29,9 ‖ 2S 3,13.13,22.18,3.27.19,36 ‖ 1R 1,6.2,18.38.42.3,9.14,13.18,24.19,4.21,2.22,8.13².18 ‖ 2R 2,19.3,19.25.5,12.20,19 ‖ Jes 3,10.5,20.39,8.41,7.52,7.55,2.56,5.65,2 ‖ Jer 8,15.*14,19.*17,6.33,11.40,4.42,6 ‖ Ez 17,8.18,18.24,4.34,14² ‖ Hos 4,13.8,3.14,3 ‖ Am 5,14.15 ‖ Jon 4,3.*8* ‖ Mich 3,2.6,8 ‖ Nah 1,7 ‖ Ps 4,7.14,1.*3.53,2.4.* 21,4.23,6.25,8.34,9.11.13.15.*37,27.*36,5.37,3.16.38,21.45,2.52,11.54,8.63,4.69,17.73,1.28.84,11.12.86,5.92,2.100,5.104,28.106,1.*107,1.118,1.29.136,1.*107,9.109,21.111,10.112,5.118,8.*9.*119,65.68.71.72.122,9.133,1.135,3.145,9.147,1 ‖ Prv 2,9.3,4.14.27.4,2.8,19.11,23.27.12,2.9.14.25.13,2.15.21.22.14,14.22.15,16.17.23.16,8.16.19.20.29.32.17,1.20.26.18,5.22.19,1.2.8.20,23.21,9.19.22,1.9.24,13.23.25.25,7.24.27.27,10.28,6.10.21.31,12.18 ‖ Job 7,7.22,18.30.26.34,4 ‖ Ruth 2,22.3,13 ‖ Thr 3,25 ‖ Eccl 2,3.24².3,12².13.22.4,6.9.13.5,3.17.6,3.9.12.7,1.2.3.5.8².18.20.26.8,12.15.9,7.12,14 ‖ Esth 7,9.8,17.*9,19.*9,22.10,3 ‖ Dan 1,15 ‖ Esr 3,11 ‖ Neh 5,9 ‖ 1Ch 16,34 ‖ 2Ch 3,5.*8.*5,13.7,3.18,12².17.30,22.

וְטוֹב 1S 16,16 ‖ 1R 1,42 ‖ Ez 31,16 ‖ Prv 15,15.19,22 ‖ Eccl 4,3.8,13.11,7 ‖ Esth 5,9.

וָטוֹב Gn 18,7 ‖ 1S 9,2 ‖ 1R 10,7 ‖ 1Ch 4,40.

הַטּוֹב Nu 10,32 ‖ Dt 3,25.12,28.26,11.28,12.30,15 ‖ Jos 21,43.23,15 ‖ 1S 15,9.28 ‖ 2S 14,17 ‖ 1R 8,56 ‖ 2R 10,3.20,13 ‖ Jes 39,2 ‖ Jer 5,25.6,16.20.29,10.33,14 ‖ Ez 34,18 ‖ Ps 85,13.133,2 ‖ Job 2,10 ‖ Cant 7,10 ‖ Thr 4,1 ‖ 2Ch 14,1.19,11.30,18.31,20.

וְהַטּוֹב Thr 3,38.

בְּטוֹב Lev 27,10 ‖ Ps 25,13 ‖ Eccl 2,1.7,14.

בַּטּוֹב Jes 7,15.*16* ‖ Jer 29,32 ‖ Ps 103,5 ‖ Job 21,13.36,11 ‖ 2Ch 6,41.

כַּטּוֹב Eccl 9,2.

לְטוֹב Dt 30,9 ‖ Jer 15,11 ‖ Mich 1,12 ‖ Ps 119,122 ‖ Eccl 2,26 ‖ Esth 2,9 ‖ 2Ch 10,7.

לַטּוֹב Eccl 9,2.

וְלַטּוֹב Jes 5,20.

מִטּוֹב Gn 31,24.29 ‖ Zach 1,17 ‖ Ps 39,3.52,5.

טוֹבָם *suff.* Mich 7,4.

טוֹבִים, טֹבִים *pl.* Gn 27,9 ‖ Dt 8,12 ‖ 1S 25,15 ‖ 2S 15,3 ‖ 1R 12,7 ‖ Jer 44,17 ‖ Ez 20,25.36,31 ‖ Zach 1,13.8,19 ‖ Ps 119,39 ‖ Prv 2,20.14,19 ‖ Cant 1,2.3 ‖ Thr 4,9 ‖ Eccl 4,9.7,10.11,6 ‖ Neh 9,13 ‖ 2Ch 10,7.12,12.19,3.

הַטּוֹבִים *interrog.* Am 6,2.

וְטוֹבִים, וְטֹבִים 1R 2,32 ‖ Jes 2,9 ‖ Prv 15,3.

הַטּוֹבִים, הַטֹּבִים Jos 23,14 ‖ 1S 8,14.16 ‖ 1R 20,3 ‖ Joel 4,5 ‖ 2Ch 21,13.

לַטּוֹבִים Ps 125,4.

וְטוֹבֵי *cs.* 1R 8,66 ‖ Dan 1,4 ‖ 2Ch 7,10.

טוֹבָה *f.* Gn 15,15.25,8.44,4 ‖ Ex 3,8 ‖ Nu 14,7.24,13 ‖ Dt 1,25.8,7 ‖ Jos 7,21 ‖ Jud 8,32.9,16.15,2.18,9 ‖ 1S 2,24.24,19.20².25,21 ‖ 2S 16,12.17,7.14.18,27 ‖ 2R 3,25 ‖ Jer 18,20² ‖ Ps 35,12.38,21.109,5.143,10 ‖ Prv 8,11.15,30.17,13.25,25.27,5 ‖ Job 9,25.22,21 ‖ Ruth 4,15 ‖ Thr 3,17 ‖ Eccl 5,17.7,11.14.9,16.18² ‖ Esr 8,27 ‖ Neh 2,10.18 ‖ 1Ch 29,28 ‖ 2Ch 24,16.

וְטוֹבָה Eccl 6,6.

הַטּוֹבָה *interrog.* Nu 13,19.

הַטּוֹבָה, הַטֹּבָה Ex 18,9 ‖ Dt 1,35.3,25.4,21.22.6,18.8,10.9,6.11,17 ‖ Jos 23,13.*15.*16 ‖ Jud 8,35.9,11 ‖ 1S 12,23.24,18.25,30 ‖ 2S 2,6.7,28.17,14 ‖ 1R 8,36.66.14,15 ‖ 2R 3,19 ‖ Jer 18,10.32,42.33,9² ‖ Eccl 5,10.6,3 ‖ Esth 1,19 ‖ Esr 7,9.8,18 ‖ Neh 2,8.9,20 ‖ 1Ch 17,26.28,8 ‖ 2Ch 6,27.7,10.

בַּטּוֹבָה Job 21,25.

לְטוֹבָה, לְטֹבָה Gn 50,20 ‖ Dt 28,11.30,9 ‖ Jer 14,11.21,10.*39,16.44,27.*24,5.6 ‖ Am 9,4 ‖ Ps 86,17 ‖ Esr 8,22 ‖ Neh 5,19.*13,31* ‖ 2Ch 18,7.

לַטּוֹבָה Neh 2,18.

מִטּוֹבָה Eccl 4,8.

טוֹבַת, טֹבַת *cs.* Gn 24,16.26,7 ‖ 1S 25,3 ‖ 2S 11,2 ‖ Nah 3,4 ‖ Esth 1,11.2,3.

וְטוֹבַת Esth 2,7.

בְּטוֹבַת Ps 106,5.

טוֹבָתִי *suff.* Ps 16,2.

טוֹבָתֶךָ [טֹבָתֶךָ] Ps 65,12.

בְּטוּבָתֶךָ Ps 68,11.

וְטוֹבָתָם, וְטֹבָתָם Dt 23,7 ‖ Esr 9,12.

טוֹבוֹת, טֹבוֹת *pl.* Gn 6,2 ‖ 2R 25,28 ‖ Jer 12,6.24,2.3.52,32 ‖ Esth 2,2.

וְטוֹבוֹת, וְטֹבוֹת Gn 41,5.22 ‖ Dt 6,10.

הַטּוֹבוֹת, הַטֹּבוֹת Gn 41,24.26².35 ‖ Jer 24,3.5.

טוֹבֹתַיו *suff.* Neh 6,19.

טוּב

bonitas, benignitas; bonum, optimum alicuius rei; pulchritudo, formositas; hilaritas, laetitia; salus, felicitas.

בטוב דמשלי י״א י׳ אינו שם כ״א מקור, והעד ובאֶבֹד המקבל לו.

Gn 24,10.45,18.20 ‖ Dt 6,11 ‖ 2R 8,9 ‖ Jes 1,19.63,7 ‖ Jer 31,12 (11) ‖ Hos 10,11 ‖ Ps 119,66 ‖ Esr 9,12 ‖ Neh 9,25.

בְּטוּב Ps 27,13.65,5.128,5.

וּבְטוּב Dt 28,47.

מִטּוּב Gn 45,23 ‖ Jes 65,14.

טוּבִי *suff.* Ex 33,19 ‖ Jer 31,14 (13).

טוּבְךָ Ps 25,7.31,20.145,7.

בְּטוּבְךָ Neh 9,25.

וּבְטוּבְךָ Neh 9,35.

טוּבוֹ Hos 3,5 ‖ Zach 9,17 ‖ Job 20,21.

טוּבָהּ Neh 9,36.

וְטוּבָהּ Jer 2,7.

טוּבָם Job 21,16.

מֵיטַב [מִיטַב] *cs.*

bonum, optimum.

Ex 22,4 ‖ 1S 15,9.15.

וּמֵיטַב Ex 22,4.

בְּמֵיטַב Gn 47,6.11.

——v. ch. et n. pr.——

טָוָה [טָווּ] *3 perf. pl.*

nere.

ענינו כבערבית שווה וקליעה. ואולי יש במשמעותו טָוָה במובן תנודה, תנועה ופנָיָה, בעבור התנודדות כלי הטויה או הידים, וזה טעם תרגומו מעולא, כמו אול.

Ex 35,25.26.

מַטְוֶה

netum.

Ex 35,25.

°טוּחַ [טַח] *3 perf.*

obducere, oblinere.

ענינו מָרוּח וּדְבוּק, וכן בערבית. ויש במשמעותו לשון יריה (בעווערפען, „אנוואורף"), ובדרו״ל אַל־ישיח דברים כלפי מעלה, הטיח באשתו, ומזה כמשחוי קשת; וכא טח בפת״ח ע״מ בז ח׳ בז.

Jes 44,18.

וָטָח Lev 14,42.

טָחוּ *3 pl.* Ez 22,28.

טַחְתֶּם *2 pl.* Ez 13,12.14.

טָחִים *pt. pl.* Ez 13,10.

הַטָּחִים Ez 13,15.

וּבַטָּחִים Ez 13,15.

טָחֵי *cs.* Ez 13,11.

לָטוּחַ *inf. cs.* 1Ch 29,4.

הִטּוֹחַ, הִטֹּחַ [נָטוֹחַ] *Ni. inf. cs.* Lev 14,43.48.

טִיחַ [הַטִּיחַ]

tectorium.

Ez 13,12.

טוּחֹת *pl.* [בַּטְּחֹת]

renes (abscondita).

לרב המפרשים נקראו כן הכליות שטוחות ומכסות בחֵלב, ולהו״ל הכליות יועצות, וי״מ

חולי התחתוניות (אבעבועות תפוחות בפי הטבעת) ונקרא עפל גם בערבית.

1S 5,9.

Q. בַּטְּחֹרִים (K. בָּעֲפָלִים) 1S 5,6. 12.

Q. וּבַטְּחֹרִים (K. וְבָעֲפָלִים) Dt 28,27.

Q. טְחֹרֵי (K. עָפְלֵי) *cs.* 1S 6,4. 17.

Q. טְחֹרֵיכֶם (K. עָפְלֵיכֶם) *suff.* 1S 6,5.

Q. טְחֹרֵיהֶם (K. עָפְלֵיהֶם) 1S 6, 11.

טִטֶּפֶת [*pl.* לְטוֹטָפֹת, לְטָטָפֹת] ligamenta praecatoria, frontalia.

לדעת האחרונים שרשו טפטף (ע"מ נוֹטֵף מן בַּבָּקָב, והיחיד טַפְטָפָה), ובאשורית הוראתו סָבִיב והקפה, והונח לתכשיט שהוה מקוף מאזן לאזן (ע' שבת נ"ז), ולד"ק מן טאטטאווירען, כתֹבת קעקע בעור הבשר; ואני שערתי כבר שמקורו מצרי ע"ש האלהות טוט, פטה (או פוטה) הממונים על האור והחיים; וכעין זה היה הציץ, אלא שנכתב עליו קדש לי".

Dt 6,8.11,18.

וּלְטוֹטָפֹת Ex 13,16.

טִיט

lutum, coenum, argilla.

המר ורפש, ודומתו בערבית ובאשורית, ומזה מטאטא, ע' לעיל.

Jes 41,25‖Jer 38,6‖Job 41,22.

וָטִיט Jes 57,20.

בְּטִיט Zach 10,5.

בַּטִּיט Jer 38,6‖Neh 3,14.

כְּטִיט 2S 22,43‖Mich 7,10‖Zach 9,3‖Ps 18,43.

מִטִּיט Ps 40,3.63,15.

——cf. טאטא et עֲבָטִיט——

טִירָה [*cs.* טִירַת]

septum; pagus Nomadum; arx (Cant 8,9), *al. corona muri.*

הוראתו הראשונה חצרות הנוסעים בעדר כבערבית, וקשאל לכל בנין עגול, וביחוק' מ"ז כ"ג נדף עם טור.

Cant 8,9.

טִירָתָם *suff.* Ps 69,26.

טוּרִים, טָרִים *pl.* Ex 28,17 ‖ 1R 7,4.12.18.20.24.42‖2Ch 4,3.13.

טוּרֵי *cs.* Ex 39,10‖1R 6,36.7,2.

——cnf. טִירָה——

°טוּשׁ [יָטוּשׁ *3 impf.*]

cum impetu volare, praedam petere.

כטיסה בסורית ובדרו"ל והוא עפיפה בחיסה יתרה; י"ת בחבקוק א' ח': כנשר חש לאכול כנשרא דטאים למיכל יתכן שקרא טָשׁ.

Job 9,26.

°טָחָה [כְּמִטַּחֲוֵי *Pi. pt. pl. cs.*]

tendentes arcum.

קרוב אל טוּחַ במובן הדהה, השלכה ויריה, ודקדוקו ע' באור רש"ד (ואינקלוס שתרנם כמינר קשתא יתכן שהברו עם מָחַה = מָשַׁךְ).

Gn 21,16.

——conf. טוּחַ——

טָחַן [וְטָחֲנוּ *3 perf. pl.*]

conterere, comminuere, molere.

קרוב אל חָהָה, דָּהָה, דָּכָה, דָּקַק, שָׁחַק. ובא בקהלת בהשאל על השנים, ובאיוב לד"ק על המשגל, כעין מה שת"י בפסוק לא יחבל רחים ורכב, וללא צרך, כי מחינת הרחים נחשבה לעבודה קשה, בזויה ושפלה (שמות י"א ה').

Nu 11,8.

טוֹחֵן *pt.* Jud 16,21.

הַטּוֹחֲנוֹת *pl. f.* Eccl 12,3.

טָחוֹן *inf. abs.* Dt 9,21.

וְטַחֲנִי *imper. f.* (נס"א) Jes 47,2.

וַיִּטְחַן *3 impf.* Ex 32,20.

תִּטְחַן *f.* Job 31,10.

תִּטְחֲנוּ [תִּטְחֲנוּ *2 pl.* Jes 3,15.

טְחוֹן

mola manuaria.

Thr 5,13.

טַחֲנָה [הַטַּחֲנָה]

mola.

Eccl 12,4.

Q. טְחֹרִים (K. עֲפָלִים) *pl.*

mariscae haemorrhoidales, tumores ani.

דמוה, ובא ברבים לפי שיש בו שני חלקים. וע' הערה אל בַּטְּחֹרוֹת צדי צ"ב.

Ps 51,8‖Job 38,36.

——cf. טוֹטָפֹת v. טוֹטָפֶת; טָחָה——

הֵטִיל *Hi. 3 perf.* [טִיל v. טוּל]

prosternere, proicere, eicere.

קרוב אל נטל (דלל, טלל ותלל), וענינו תנועה, תנודה והשלכה, והרבה השתמשו בו חז"ל, ועשו ממנו השם מטלטלין לנכסי דניידי, הפך מן קרקעות.

Jon 1,4.

וְהַטַּלְתִּי *1 perf.* Jer 16,13.22,26.

וַהֲטִילֻנִי [הָטִילוּנִי *imper. pl. suff.*] Jon 1,12.

אֶטִילֶךָ *1 impf. suff.* Ez 32,4.

וַיָּטֶל *3 impf.* 1S 18,11.20,33.

וַיָּטֵלוּ *3 pl.* Jon 1,5.

וַיִּטְלֵהוּ *suff.* Jon 1,15.

הוּטְלוּ [הוּטְלוּ *Ho. 3 perf. pl.* Jer 22,28.

יָטֵל, יוּטַל, יִטֶּל *3 impf.* Ps 37,24‖Prv 16,33‖Job 41,1.

מְטַלְטָלֶךָ [מְטַלְטָלֶךָ *Pilp. pt. suff.* Jes 22,17.

טַלְטֵלָה

proiectio.

Jes 22,17.

מִטִּיל] כִּמְטִיל

baculus, vectis.

לד"ק המ"ם שרשית, כהוראת הפעל مطل בערבית על רקיעת בדי בחיל להאריכם, אמנם גם הוא אה אל طال; ואולי יש לפרשו כמו נטיל, מפני הַכֹּבֶד.

Job 40,18.

טוּר

paries, septum; series, ordo.

קרוב אל דור (מדורת עצים, כלומר מערכה), אל שור (ושָׁם חטה שורה) ואל תור (תורי הבר), ואה אל טיר, כנראה מיחזקאל מ"ז כ"ב.

Ex 28,17.*39,10.*

וְטוּר 1R 6,36.7,12‖Ez 46,23.

הַטּוּר Ex 28,17.*39,10*‖1R 7,3.

וְהַטּוּר Ex 28,18.*39,11.* 19.*39,12*.20.*39,13.*

תִּטְמָא *3 f.* Lev 12,2‖Nu 19,22.

וַתִּטְמָא Lev 18,25.*27*‖Ez 23,17.

וַיִּטְמְאוּ *3 pl.* Ps 106,39.

טִמֵּא *Pi. 3 perf.* Gn 34,5.13 ‖ Nu 19,13.*20*‖2R 23,13 ‖ Ez 18,6. 11.15.22,11.

וְטִמֵּא Lev 13,8.22.*27*.25.*30* ‖ Nu 6,9‖2R 23,10.

וְטִמְּאוֹ *suff.* Lev 13,8. *11.20*.15.

טִמְּאַת (al. תִּ) *2 f.* Ez 5,11.

טִמְּאוּ *3 pl.* Gn 34,27‖Ez 23,38‖ Ps 79,1.

וְטִמְּאוּ Ez 43,8.

טִמְּאוֹתָהּ *suff.* Ez 36,18.

טִמֵּאתֶם *2 perf.* Ez 33,26.

וְטִמֵּאתֶם Jes 30,22.

טַמֵּא *inf.* Lev 13,44.20,3.

לְטַמֵּא Lev 20,25.

לְטַמְּאוֹ *suff.* Lev 13,59 ‖ Jer 7, 30.32,34.

בְּטַמְּאָכֶם Lev 18,28.

בְּטַמְּאָם 15,31.

טַמְּאוּ [טַמֵּא *imper. pl.* Ez 9,7.

וָאֲטַמֵּא *1 impf.* Ez 20,26.

תִּטַּמֵּא *2 impf.* Nu 35,34 ‖ Dt 21,23.

וַיִּטַּמֵּא *3 impf.* 2R 23,8.

יִטַּמְּאוּ *suff.* Lev 13,44.

וַיְטַמְּאֻהוּ 2R 23,16.

תִּטַּמְּאוּ [תִּטַּמְּאוּ *2 pl.* Lev 11, 44.

וְתִטַּמְּאוּ Jer 2,7.

יִטַּמְּאוּ *3 pl.* Nu 5,3‖Ez 43,7.

וַיִּטַּמְּאוּ Ez 23,17.36,17 ‖ 2Ch 36, 14.

מְטֻמָּאָה [טְמֻאָה *Pu. pt. f.* Ez 4, 14.

נִטְמֵא *Ni. 3 perf.* Hos 5,3.6,10.

נִטְמֵאָה, נִטְמָאָה *3 f.* Nu 5,13. 14².27.28‖Ez 23,7.13.

וְנִטְמֵאָה Nu 5,29.

נִטְמֵאת (al. תִּ) *2 perf. f.* Nu 5, 20‖Ez 23,30.

נִטְמֵאתִי *1 perf.* Jer 2,23.

ענין חפוי וכסוי. י"נ הדברים ל"צ י"נ: ממנד שמים מַעַל, ומקביל אל תָּחַת, וכאמור בבראשית מ"ט כ"ה: ברכות שמים מַעַל וג', וכן כ"ז ל"ט. Dt 33,28‖Jud 6,37.38.39.40 ‖ 2S 1,21‖1R 17,1‖Jes 18,4.26,19‖Ps 110,3 ‖ Prv 3,20 ‖ Cant 5,2 ‖ Job 38,28.

וָטַל Job 29,19.

הַטָּל, הַטַּל Ex 16,13.14 ‖ Nu 11, 9‖2S 17,12.

כְּטַל Mich 5,6‖Ps 133,3.

כַּטַּל Dt 32,2‖Hos 14,6.

וּכְטַל Prv 19,12.

וְכַטַּל Hos 6,4.*13,3.*

מִטַּל, מִטָּל Gn 27,28‖Dt 33,13 ‖ Hag 1,10.

וּמִטַּל Gn 27,39.

טַלֶּךָ [טַלֶּךָ *suff.* Jes 26,19.

טַלָּם Zach 8,12.

——v. chald.——

טָמֵא

immundum esse; polluere, contaminare; profanare; vitiare feminam, virginem; immundum declarare.

הוראתו ידועה, והנמתו בערבית. לפי ת"י טָמְאָה דמיכה ב' י' הה"א במפיק, והשבעים קורין טָמְאָה.

Lev 5,2.

וְטָמֵא Lev 11,25.*28.40*².*15,5.6.7. 8.10.11.16.17.21.22.27*.32.*17,15.* 15,24‖Nu 19,7.8.*10*.11.

וְטָמְאָה *3 perf. f.* Lev 12,2.5. 22,6.

טָמֵאת (al. תִּ) *2 perf. f.* Ez 22,4.

וְטָמְאוּ *3 pl.* Lev 15,18.

טָמְאָה *infin.* Mich 2,10.

לְטָמְאָה Lev 15,32.*18,20.23.22,8.* 19,31‖Ez 22,3.44,25.

יִטְמָא *3 impf.* Lev 5,3.11,24.*27. 31.39.14,46.15,10.19,23*.26.32.33. 34². 35. 36. 13,14. 46. 14,36. 15,4². 9.20².24.27.22,5² ‖ Nu 19,14.*16.* 20.21.22‖ Hag 2,13.

הֲיִטְמָא *interrog.* Hag 2,13.

הַטִּירוֹת *pl.* Ez 46,23.

טִירָתָם *suff.* Nn 31,10.

וּבְטִירָתָם Gn 25,16.

לְטִירֹתָם 1Ch 6,39.

טִירוֹתֵיהֶם Ez 25,4.

——cf. טוּר; טַל v. טָלַל——

°טָלָא [וְטָלוּא *pt. pass.*]

sarcire, assuere, spargere; pt. pass. maculosus.

לד"ק קרוב אל טַל במובן הַזָּלָה ונטיפה שהבתמים הם כמו נטיפות נטיפות, וכמו שיֵאָמר: בעשפּרענגען, נעשפּרענקעלט; ויש מהברין אותו עם דלדול וזלזול, ע"ד פליקקען, פלעקקען, אך נראה יותר שהוא קרוב אל טַל וטָלַל במובן כסוי, חפוי ועשיית צל ע"כ נאמר על הבתמים שנראים במכסים פני העור בצללים ועל בגדים קרועים ומכסים במטליות, טלאי על גבי טלאי.

Gn 30,32².33.

וּטְלָאִים *pl.* Gn 30,39.

וְהַטְּלָאִים Gn 30,35.

טְלָאוֹת [טְלָאוֹת *pl. f.* Ez 16,16.

וְהַטְּלָאוֹת Gn 30,35.

וּמְטֻלָּאוֹת [טֻלָּא *Pu. pt. pl. f.* Jos 9,5.

טָלֶה [וְטָלֶה]

agnus tenellus.

נ"ל שנקרא כן הכשב הדך בעודו מקסה בצמרו שלא נגזז עדי, וכן טַלְיָא בסורית, באר"מית ובדרו"ל; אמנם בערבית יֵאָמר גם על עפר האילים.

Jes 65,25.

טָלֶה *cs.* 1S 7,9.

טְלָאִים *pl.* Jes 40,11.

——v. n. pr.; טוּל v. טִלְטֵל——

°טָלַל

obumbrare, tegere.

ענינו עשית תקרה לצל ולמכסה, לסוכך על הבנין, סכות ת"א מטַלָּן (ע' דניאל ד' ט').

וְיִטַּלֶּלֻנוּ (al. לָ) [טִלֵּל *Pi. 3 impf. suff.* Neh 3,15.

טַל, טָל

ros.

שרשו טָלַל, ע"כ בא' בה"ז"ל ברבוי טללים. לד"ק ענינו עריפה וגזילה והנמתו בערבית, אך מלשון שִׁכְבַת הטל נראה שיש במשמעותו

נִטְמְאוּ *3 pl.* Lev 18,24.

נִטְמֵאתֶם *2 pl.* Ez 20,43.

וְנִטְמֵתֶם (=וְנִטְמֵאתֶם) Lev 11, 43.

נִטְמָא [נִטְמָאִים *pt. pl.* Ez 20, 30.31.

יִטַּמֵּא [הִטַּמֵּא *Hith. 3 impf.* Lev 21,1.3.4.11 ‖ Nu 6,7.

תִּטַּמְּאוּ, תִּטַּמֵּאוּ *2 pl.* Lev 11, 24.43.*18,30*.18,24 ‖ Ez 20,7.18.

יִטַּמְּאוּ, יִטַּמֵּאוּ *3 pl.* Ez 14,11. 37,23.44,25 ‖ Hos 9,4.

הִטַּמֵּאָה [הִטַּמֵּאָה *Hithpa. 3 perf. f.* Dt 24,4.

טָמֵא

immundus, impurus.

Lev 5,2².7,19.21².11,4. *5.7.38*. 13, 11.15.*36.44.46.51.55.14,44.15,2*. 45.14,40.*41.45*.15,26 ‖ Nu 5,2.6, 12.9,10.19,13.15.*20* ‖ Dt 14,8.*10*. *19* ‖ Jud 13,4 ‖ Jes 35,8.52,11 ‖ Ez 4,13.44,23 ‖ Hos 9,3 ‖ Hag 2,14 ‖ Thr 4,15 ‖ 2Ch 23,19.

וָטָמֵא Jes 52,1.

הַטָּמֵא Lev 10,10.11,29.47.14,57. 20,25 ‖ Nu 19,19.22 ‖ Dt 12,15.22. *15,22* ‖ Ez 22,26.

בְּטָמֵא Dt 26,14.

לַטָּמֵא Nu 19,17.

וְלַטָּמֵא Eccl 9,2.

כַּטָּמֵא Jes 64,5.

מִטָּמֵא Job 14,4.

טְמֵא *cs.* Lev 22,4 ‖ Jes 6,5² ‖ Hag 2,13.

טְמֵאִים *pl.* Lev 11,8.*26.27*.28. 35 ‖ Nu 9,6.7 ‖ Dt 14,7.

וּטְמֵאִים Lev 11,35.

הַטְּמֵאִים Lev 11,31 ‖ Jes 19,13.

טְמֵאָה *f. sg.* Lev 5,2².7,21.11,6. 15,25.33.27,11 ‖ Jos 22,19 ‖ Am 7,17.

הַטְּמֵאָה Lev 27,27 ‖ Nu 18,15.

לַטְּמֵאָה Lev 20,25.

טְמֵאַת *cs.* Ez 22,5.10.

טֻמְאָה

immundities, impuritas, pollutio.

Nu 5,19 ‖ Jud 13,7.14.

הַטֻּמְאָה Zach 13,2 ‖ 2Ch 29,16.

בְּטֻמְאַת *cs.* Lev 5,3.7,21.

כְּטֻמְאַת Lev 15,26 ‖ Ez 36,17.

מִטֻּמְאַת Esr 6,21.

טֻמְאָתֵךְ *suff.* Ez 22,15.

בְּטֻמְאָתֵךְ Ez 24,13.

מִטֻּמְאָתֵךְ Ez 24,13.

טֻמְאָתוֹ Lev 5,3.15,3². 22,5 ‖ Nu 19,13.

וְטֻמְאָתוֹ Lev 7,20.*22,3*.

מִטֻּמְאָתוֹ Lev 14,19.

טֻמְאָתָהּ Lev 15,25.30.18,19 ‖ Ez 24,11 ‖ Thr 1,9.

מִטֻּמְאָתָהּ 2S 11,4.

בְּטֻמְאָתָם Lev 15,31 ‖ Esr 9,11.

כְּטֻמְאָתָם Ez 39,24.

מִטֻּמְאָתָם Lev 15,31.

מִטֻּמְאֹת *pl.* Lev 16,16.19.

טֻמְאֹתֵיכֶם *suff.* Ez 36,25.29.

טֻמְאֹתָם Lev 16,16.

טֻמְאָה(?) Mich 2,10.

טָמֵה [נִטְמֵינוּ *Ni. 1 perf. pl.* immundum reputari.

קרוב אל אָטֵם והדומים לו במבטא, סתמום פלשתים ת״א טמינון, ובדרו״ל טָם טפה, מטמטם את הלב, טמטום, ואכילת השקצים והרמשים מביאין לטמטום הלב; נטמינו בעיניכם תרגם דורגימום נְטָמֵינוּ, אך אין המליצה עולה יפה, להשבעים נְטָמֵינוּ, מלשון דומיה ושתיקה, ול״נ מלשון דמיון (כבהמה עולה ויורד) והעד: נמשל בַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ (תהלים מ״ט כ״א), וי״ת טמענן.

Job 18,3.

וְנִטְמֵתֶם *2 perf. pl.* Lev 11,43

טָמַן

abscondere, occultare; *reservare alicui.*

הוראתו ידועה וכן הוא בערבית, וקרוב לשלפניו ואל טָמַר בארמית.

Ps 35,8 ‖ Prv 19,24.*26,15*.

וּטְמַנְתָּם [טָמַנְתָּ *2 perf. suff.* Jer 43,9.

טָמַנְתִּי *1 perf.* Jer 43, 10.

טְמַנְתִּיו *suff.* Jer 13,7.

טָמְנוּ, טָמֻנוּ *3 pl.* Jer 18,22 ‖ Ps 9,16.31,5.35,7.140,6.142,4.

טָמוּן *pt. pass.* Job 3,16.18,10. 20,26.

בַּטָּמוּן Job 40,13.

טְמֻנִים *pl.* Jos 7,21.

טְמוּנֵי *cs.* 33,19.

טְמוּנָה *f.* Jos 7,22.

לִטְמוֹן *inf. cs.* Ps 64,6 ‖ Job 31, 33.

לְטָמְנוֹ־ *suff.* Jer 13,6.

וְטָמְנֵהוּ [טְמֹן *imper. suff.* Jer 13,4.

טָמְנָם Job 40,13.

וָאֶטְמְנֵהוּ [אֶטְמֹן *1 impf. suff.* Jer 13,5.

וַיִּטְמֹן *3 impf.* Gn 35,4.

וַיִּטְמְנֵהוּ *suff.* Ex 2,12.

וַתִּטְמְנֵם [תִּטְמֹן *3 f. suff.* Jos 2,6.

וְהִטָּמֵן [נִטְמֹן *Ni. imper.* Jes 2,10.

וַיִּטְמְנוּ [הִטְמִין *Hi. 3 impf. pl.* 2R 7,8².

מַטְמֹן

promptuarium subterraneum; thesaurus subterraneus; thesaurus.

Gn 43,23.

מַטְמֹנִים *pl.* Jer 41,8.

וְכַמַּטְמֹנִים Prv 2,4.

מִמַּטְמוֹנִים Job 3,21.

וּמַטְמֹנֵי *cs.* Jes 45,3.

טֶנֶא [הַטֶּנֶא

corbis.

סל, וקרוב אל צנא מלא ספרא בדרו״ל, ואולי גם אל צנצנת.

Dt 26,4.

בַּטֶּנֶא Dt 26,2.

יתכן שהוא הוא טֹפַח דלקמן, ובא על שני משקלים, ונאמר על ימי האדם הקצובים ומדודים ועל הגזרה והבְּנְיָה הנעשה במדה קצובה ומשוערת באמת הבנין וקנה המדה.

1R 7,26 ‖ 2Ch 4,5.

טְפָחוֹת *pl.* Ps 39,6.

הַטְּפָחוֹת 1R 7,9.

טָפַח Ex 25,25.37,12 ‖ Ez 40,43.

וָטֹפַח Ez 40,5.43,13.

מִטְפַּחַת] הַמִּטְפַּחַת

vestis ampla, palla.

מין סודר, ונמנה בין תכשיטי הנשים. ובדרו״ל מטפחות ספרים.

Ruth 3,15.

וְהַמִּטְפָּחוֹת *pl.* Jes 3,22.

טָפַל] טָפְלוּ *3 perf. pl.* assuere, agglutinare, concinnare; *Vulg.* fabricari.

אח״ל תפל, ובדרו״ל עיקר וטפל.

Ps 119,69.

טִפְלֵי־ [טַפְל *pt. pl. cs.* Job 13,4.

וַתִּטְפָּל *2 impf.* Job 14,17.

—conf. תָּפַל—

טִפְסַר] טִפְסְרֵי

dux bellicus, princeps.

שר ונגיד, תופש מלחמה; מקור השם באשורית ומדית ועדיין לא נתברר כל צרכו (ואולי הוא קצור מן טף, הנגזר מן תָּפְפָיָא, ושר, כלומר שַׂר־הַשָּׁרִים).

Jer 51,27.

וְטַפְסְרֶיךָ *pl. suff.* Nah 3,17.

טָפַף] וְטָפַף *inf. abs.* trepidare, minutis passibus incedere, more parvulorum.

י״ם הליכה ברקידה וקפיצה, כלומר בחוצפה ועזות, ויש דומתו בערבית על דרות הסוס, ולד״א הליכה בפסיעות מדודות, כבדרו״ל: לא מחוקות ולא גדושות אלא טפופות (וקרוב אל צפה); וי״מ כמו תָּפוּף.

Jes 3,16.

טַף

parvuli (pueri et puellae).

שם הכולל לילדים קטנים, ע״ש שיתנו וינועו בהליכתם (טריפעלן), ואולי קרוב אל תפף

מַטְעַמִּים] *pl.* מַטְעַמִּים

cupediae, cibi sapidi.

ע״מ משמנים, ממתקים.

Gn 27,4.7.9.14.31.

הַמַּטְעַמִּים Gn 27,17.

לְמַטְעַמֹּתָיו, לְמַטְעַמּוֹתָיו *suff.* Prv 23,3.6.

—v. chald.—

טָעַן] טַעֲנוּ *imper. pl.* onerare iumenta. *Pu. pt.* transfodere (gladio).

עיקר הוראתו העיק והכביד עד כדי נעיצה ותחיבה בדבר, ונאמר על העמסת המשא על הבהמות, ובדרו״ל הטוען, כלומר נותן על חברו משא הוב (כקורבת קָבַע אל קָבַע) ועל טביעת החרב בגוף החלל; ובמובן דקיקה ונעיצה יש דומתו גם בערבית.

Gn 45,17.

מְטֻעָנֵי [טָעוּן *Pu. pt. pl. cs.* (נס״א) Jes 14,19.

—טָפַף v. טַף—

טָפַח

expandere; denom a טֶפַח: in palmis gestare.

ענינו שטיחה, רקוע, ורדוד, תקון והישרת דבר, ונאמר גם על הילדים שמטפחין ומישרין אבריהם כשמחתלין אותם בתחולים, וטפח על סדין שטוח (וגם מן פעל קָדַד בא מִנִּי בד).

ויתכן שיש במשמעותו הכאה וקשקוש, כבדרו״ל ותרגום הלָם פעם מְטָפַח בקורנאס, והוא קרוב אל הָפַק, ובא על המדה כפעם על המנין, ועל הגְּדוּל כעין מליצתם: אין לך עשב שאין לו מלאך שמכה בו ואומר גדל; ומטפחת הוא סודר שנעשה ע״י רדוד (פּילץ) ולא ע״י אריגה.

טִפְּחָה [טִפַּח *Pi. 3 perf. f.* Jes 48,13.

טִפַּחְתִּי *1 perf.* Thr 2,22.

טִפּוּחִים] *pl.* gestatio puerorum; *al.* educationes.

שם ע״מ פְּבוּרִים נגזר מן הפעל דלעיל, ואולי הוא כמו טְפָחִים, והטעם עוללים מגדלים (והשבעים קורין טְבוּחִים?).

Thr 2,20.

טֶפַח

palma; *pl. in architectura:* mutuli.

טַנְאֶךָ *suff.* Dt 28,5.17.

טָנַף

polluere, inquinare.

כן הוא גם בסורית, ערבית ואשורית, ובדרו״ל טנוף, טנופת, מכואות המטנפות.

אֲטַנֵּפְם [טִנֵּף *Pi. 1 impf. suff.* Cant 5,3.

טָעָה

errare; *Hi.* in errorem inducere.

אח״ל תעה, וכדומתו בערבית וסורית, ושנור בתרגומים, ובדרו״ל מקח טָעוּת וכדומה, ולבדאיני קראו טעיא.

הִטְעוּ [הִטְעָה *Hi. 3 perf. pl.* Ez 13,10.

—conf. תָּעָה—

טָעַם

gustare, saporem explorare, libare, paululum comedere; gustu, sapore percipere; *met.* mente percipere, sentire.

הוראתו ידועה, ובא בהשאלה על ההבחנה.

1S 14,24.

טָעֲמָה *3 perf. f.* Prv 31,18.

טָעַמְתִּי *1 perf.* 1S 14,29.43.

טָעֹם *inf. abs.* 1S 14,43.

טַעֲמוּ [טְעָמוּ *imper. pl.* Ps 34,9.

אֶטְעַם־ *1 impf.* 2S 3,35.

יִטְעַם *3 impf.* 2S 19,36 ‖ Job 12, 11.34,3.

יִטְעֲמוּ *3 pl.* Jon 3,7.

טַעַם, טֵעַם

gustus, sapor cibi; *met.* sapor pro iudicio, ratione; sententia, decretum.

Ps 119,66 ‖ Prv 11,22.26,16 ‖ Job 6,6.

וְטַעַם Job 12,20.

כְּטַעַם Nu 11,8.

מִטַּעַם Jon 3,7.

טַעֲמֵךְ *suff.* 1S 25,33.

טַעְמוֹ Nu 11,8 ‖ 1S 21,14 ‖ Jer 48, 11 ‖ Ps 34,1.

וְטַעְמוֹ Ex 16,31.

ע״ש שמתופפים ומרעישים; ויש מחברין אותו עם טפלי בדרו״ל.

Esth 3,13.8,11.

וְטַף, וָטַף Jes 40,7.41,16 ‖ Ez 9,6.

הַטַּף, הַטַּף Gn 47,12 ‖ Nu 31,18 ‖ Jud 18,21 ‖ 2S 15,22 ‖ Jer 43,6.

וְהַטַּף, וְהַטַּף Dt 2,34.3,6.20,14. 31,12 ‖ Jos 8,35 ‖ Jud 21,10.

בַּטַּף Nu 31,17.

מִטַּף Ex 12,37.

טַפְּנוּ *suff.* Gn 43,8 ‖ Nu 32,17. 26.

וְטַפְּנוּ Nu 14,3.

לְטַפְּנוּ Nu 32,16.

וּלְטַפְּנוּ Esr 8,21.

טַפְּכֶם Gn 50,21 ‖ Ex 10,10.24 ‖ Dt 29,10 ‖ Jos 1,14.

וְטַפְּכֶם Nu 14,31 ‖ Dt 1,39.3,19.

לְטַפְּכֶם Gn 45,19.47,24 ‖ Nu 32, 24.

טַפָּם Gn 34,29.46,5.50,8 ‖ Nu 31, 9 ‖ 2Ch 20,13.31,18.

וְטַפָּם Nu 16,27.

טָפַשׁ

pinguem esse; *met.* inertem esse.

השמן לב העם ת״י טפש לבא דעמא, ובתוספת ריש רְטַפַּשׁ, טַרְפְּשָׁא דכברא, והשאל על הסכלות והגוללות, כטעם חלבמו סגרו, ובדרו״ל טפש בנגור אל הכם.

Ps 119,70.

——cf. רְטַפַּשׁ——

טָרַד, טוֹרֵד *pt.* [טָרַד]

trudere, continuo sequi alterum.

טרוף נרוש ודחיה ממקום למקום, ושגור בארמית ובדרז״ל.

Prv 19,13.27,15.

——v. ch. et n. pr. מַטְרֵד——

°טָרַח

Hi. reicere, proicere; onerare, fatigare.

הוראתו בערבית הטלה והשלכה, ומזה טֹרַח, נטָל ומשא, ומצוי בדרו״ל.

יַטְרִיחַ הַטְרִיחַ *Hi. 3 impf.* Job 37,11.

לָטֹרַח [טֹרַח]

onus, molestia.

Jes 1,14.

טָרְחֲכֶם *suff.* Dt 1,12,

°טָרִיהּ [טָרִיָּה]

recens.

ענינו לח, רטוב ומטפטף; ויש מחברין אותו עם צרי, שרף הנוטף מעצי הקטף.

Jud 19,15 ‖ Jes 1,6.

טֶרֶם

antequam; nondum.

תאר הפעל, ביחס אל הזמן. יש פותרין אותו מן הערבית במובן כריתה (קרוב אל צרם בדרו״ל), ויהיה טֶרֶם כמו קָצִין (ע׳ משלי ח׳ כ״ד), ויש מחברין אותו עם טור והמ״ם נוספת; ואולי יש להלמו עם הקודם לו, שגם ברומית משתמש recens גם על הזמן (פריש פאן... אונמיטטעלבאר פאן), אלא שברומית יאמר ביחס אל העבר ובעברית לרב עם העתיד, ולפעמים עם העבר.

Gn 2,5².19,4.24,15.45 ‖ Ex 9,30. 12,34 ‖ Nu 11,33 ‖ Jos 2,8.3,1 ‖ 1S 3,3.7 ‖ Jes 65,24 ‖ Ps 119,67.

הֲטֶרֶם *interrog.* Ex 10,7.

וְטֶרֶם 1S 3,7.

בְּטֶרֶם Gn 27,4.33.41,50.45,28 ‖ Ex 1,19 ‖ Lev 14,36 ‖ Dt 31,21 ‖ Jud 14,18 ‖ 1S 2,15.9,13 ‖ 2R 2,9. 6,32 ‖ Jes 7,16.8,4.17,14.28,4.42, 9.48,5.66,7² ‖ Jer 1,5.13,16.38,10. 47,1 ‖ Ez 16,57 ‖ Zeph 2,2² ‖ Ps 39, 14.58,10.90,2 ‖ Prv 8,25.18,13.30, 7 ‖ Job 10,21.

בִּטְרֹם K., **בְּטֶרֶם** Q. Ruth 3,14.

וּבְטֶרֶם Gn 37,18 ‖ Jer 1,5.13,16.

מִטֶּרֶם Hag 2,15.

טָרַף, טָרַף

decerpere, discerpere, dilaniare, rapere; *Hi.* victum praebere.

בערבית הוראתו הכאה, כתיתה ודקיקה (קרוב אל דרב); ומליצת ויטרף לעד אפו, וכן אפו טרף וישטמני אולי יש לפרשה מענין קשה (אביר ת״י דורבני, ובדרו״ל דרבנואי נבורים, וטרפליא קרוב לו) וכטעם לא החזיק לעד אפו (מיכה ז׳ י״ח), ואפשר שמזה גם הרדי־טרף.

טָרַף בדקדוק עלה זית טָרָף בפיה להרד״ק כמו טָרָף = טְרוּף (כ״ת אונקלוס) ולר״א כמו טֹרֶף = מְטֹרָף (ע׳ באור רש״ד), וי״א שהיה בתחלה כתוב כעין תרגום א״מי אל מלת עֲלֵה ונשתרבב בתוך הספר.

Hos 6,1 ‖ Job 16,9.

וְטָרַף Dt 33,20 ‖ Mich 5,7.

טֹרֵף *pt.* Ez 22,25 ‖ Nah 2,13 ‖ Ps 22,14 ‖ Job 18,4.

טֹרְפֵי [טֹרְפֵי] *pl. cs.* Ez 22,27.

טָרֹף *inf. abs.* Gn 37,33.44,28 ‖ Ex 22,12.

לִטְרָף־, לִטְרָף *cs.* Ez 19,3.6 ‖ Ps 17,12.

אָטְרֹף *1 impf.* Hos 4,14 ‖ Ps 50, 22.

יִטְרָף, יִטְרֹף *3 impf.* Gn 49,27 ‖ Ps 7,3.

וַיִּטְרֹף Am 1,11.

יִטָּרֵף [נִטְרַף] *Ni. 3 impf.* Ex 22,12 ‖ Jer 5,6.

הַטְרִיפֵנִי [הַטְרֵיף] *Hi. imper. suff.* Prv 30,8.

טֹרַף, טֹרָף *Pu. 3 perf.* Gn 37, 33.44,28.

טָרָף (= טֹרַף, v. טָרָף ?) Gn 8, 11.

טֶרֶף, טֶרֶף

rapina, praeda ferae, animal dilaceratum.

בא בהשאלה גם למזון, על דרך צַיִד וציָדה.

Nu 23,34 ‖ Jes 5,29 ‖ Ex 19,3.6.22, 25.27 ‖ Nah 2,13.3,1 ‖ Mal 3,10 ‖ Ps 76,5.111,5.124,6 ‖ Prv 31,15 ‖ Job 4,11.29,17.38,39.

וְטֶרֶף Am 3,4.

לַטֶּרֶף Ps 104,21 ‖ Job 24,5.

מִטֶּרֶף Gn 49,9.

טַרְפֶּךָ *suff.* Nah 2,14.

טַרְפִּי Jes 31,4.

טְרֵפָה

dilaniatum, pecudes dilaniatae.

Gn 31,39 ‖ Ex 22,30 ‖ Lev 7,24 ‖ Nah 2,13.

וּטְרֵפָה Lev 17,15.22,8 ‖ Ez 4,14. 44,31.

הַטְרַפָּה Ex 22,12.

טָרֶף (?)

folium viride.

לד״ק שם נרדף אל עֶלֶה, וכעין באור אל עֲלה־זית; ומקורו ארמי.

Gn 8,11.

טַרְפֵי *pl. cs.* Ez 17,9.

טוּב טַעַם וָדַעַת אַל טוּב הָבֵנִי,
שִׁקְנֵי מְמוּנִי לְקֹדֶשׁ אָנָּא בַּכְּנָנִי!

י

°יָאַב

avide desiderare, concupiscere.

קרוב אל אבה, אוה ותאב, וכמוהו בסורית.

יָאֲבְתִּי [יָאֲבְתִּי] *1 perf.* Ps 119, 131.

——conf. אָבָה——

°יָאָה (al. יָאַת)

decere, convenire, deberi alicui.

קרוב אל אָוָה, כן הוא גם בסורית ובארמית; לדעת הרד״ק שרשו יָאַת ומחבר לו כל האמורין בשרש אות, צד ט״ו.

יָאָתָה [יָאָתָה] *3 perf. f.* Jer 10,7.

——conf. אות——

°יָאַל I

Ni. stultum fieri.

קרוב אל אול, במובן אִוֶּלֶת.

נוֹאֲלוּ [נוֹאַל] *Ni. 3 perf. pl.* Jes 19,13 ‖ Jer 5,4.

וְנֹאֲלוּ Jer 50,36.

נוֹאַלְנוּ *1 pl.* Nu 12,11.

°יָאַל II

Hi. velle, conari, concedere, non abnuere, pati, consentire; placere.

ענינו הסכמת מחשבה ורצון לעשות דבר בחשק, יש בו גם מענין השתדלות והתאמצות, וקרוב בזה אל אול, במובן אילות ואמץ, י״כ בש״א י״ו ל״ש וַיֵּלֶא ללכת ת׳ נַיָּאל, וכ״ת השביעים. האי דהושע יתכן לפרש מן יאל הראשון.

הוֹאִיל *Hi. 3 perf.* Dt 1,5 ‖ 1S 12,22 ‖ Hos 5,11.

הוֹאַלְתָּ *2 perf.* 1Ch 17,27.

הוֹאַלְתִּי *1 perf.* Gn 18,27.31.

הוֹאַלְנוּ *1 pl.* Jos 7,7.

הוֹאֶל, הוֹאֶל(־) *imper.* Jud 19, 6 ‖ 2S 7,29 ‖ 2R 5,23.6,3.

הוֹאִילוּ *pl.* Job 6,28.

יוֹאַל *3 impf.* Job 6,9.

וַיֹּאֶל, וַיֹּאֶל Ex 2,21 ‖ Jos 17,12 ‖ Jud 1,27.35.17,11 ‖ 1S 17,39.

——v. n. pr.——

יְאוֹר, יְאֹר

Nilus fluvius, fluvius; rivus, fossa, canalis.

מקור השם בלשון מצרית, ונמצא על ציונים קדמונים, ופתרונו הַנָּהָר הַגָּדוֹל, ונקרא הגילום כן גם באשורית, ובדניאל נאמר גם על פרת, המקנה במקרא ב״כ הנהר הגדול.

Jes 19,7².23,3 ‖ Ez 29,9 ‖ Zach 10, 11.

הַיְאֹר Gn 41,1.2.18.3².17 ‖ Ex 2,3. 5².4,9². 7,15.18².21².24².25.28.17, 5 ‖ Dan 12,5².6.7.

הַיְאֹרָה Ex 1,22.

בַּיְאוֹר, בַּיְאֹר Ex 7,17.18.20².21. 8,5.7 ‖ Jes 19,8.

כַּיְאֹר Jes 23,10 ‖ Jer 46,7.8 ‖ Am 9,5.

כָּאֹר (= כַּיְאֹר) Am 8,8.

כִּיְאוֹר, כִּיְאֹר Am 8,8.9,5.

יְאֹרַי *suff.* Ex 29,3.

יְאֹרִים *pl.* Jes 33,21 ‖ Ez 30,12 ‖ Job 28,10.

הַיְאֹרִים Ex 8,1.

בַּיְאֹרִים Nah 3,8.

יְאוֹרֵי, יְאֹרֵי *cs.* 2R 19,24 ‖ Jes 7, 18.19,6.37,25.

יְאֹרֶיךָ *suff.* Ez 29,4³.5.10.

יְאֹרָיו Ez 29,3.

יְאֹרֵיהֶם Ex 7,19 ‖ Ps 78,44.

°יָאַשׁ

desistere ab aliquo, desperare; *pt. Ni.* desperatus; *desperatum est! frustra!*

מצוי הרבה בדרו״ל, עם השם יַאוּשׁ.

נוֹאָשׁ *pt.* Jes 57,10 ‖ Jer 2,25.18, 12 ‖ Job 6,26.

לְיַאֵשׁ [יַאֵשׁ] (al. יָ) *Pi. inf. cs.* Eccl 2,20.

——יָאָה v. יָאַת——

°יָבַב

vociferari, clamare; *Vulg.* ululare.

תרועה תרגומו יבבא, ויש כמוהו בערבית, לד״ק נגזר מן בבת עין ונרדף אל נשקפה, וכת״י.

וַתְּיַבֵּב [יַבֵּב] *Pi. 3 impf. f.* Jud 5,28.

——v n. pr.——

°יָבַל

poët. ducere; ferre, afferre, offerre.

הולכה והבאה, ובא רק בדבור המליצי, ויש דומותו באשורית ובארמית, ובדרו״ל מובילנא ליה מאני לבי מסותא. יש מחברין לשרש זה גם מַבּוּל וחַבַל, ומשום ספיקא הובאו בסדר האי״ב. יובילני דתהלים בקצת ספרים הראשון מלא הסר והשני הסר דהסר, אך במסורה רשום ב׳ בלי הבדל ביעדים ובלי שום רמז על איזה הסרון.

אוֹבִילֵם [הוֹבִיל] *Hi. 1 impf. suff.* Jer 31,9(8).

יוֹבִילָנִי *3 impf. suff.* Ps 60,11. 108,11.

יוֹבִילוּ, יוֹבִילוּ *3 pl.* Ps 68,30.76, 12.

יוֹבִלוּן Zeph 3,10.

יוֹבִלוּהָ *suff.* Jes 23,7.

אוּבַל [הוּבַל] *Ho. 1 impf.* Job 10,19.

תּוּבְלוּן [תּוּבְלוּן] *2 impf. pl.* Jes 55,12.

יוּבַל־, יוּבַל *3 impf.* Jes 18,7. 53,7 ‖ Jer 11,19 ‖ Hos 10,6.12,2 ‖ Job 21,32.

תּוּבַל *3 f.* Ps 45,15.

יוּבְלוּ [יוּבְלוּ] *3 pl.* Job 21,30.

תּוּבַלְנָה *f.* Ps 45,16.

——v. chald.——

יָבֶל־ [יָבֶל] *pl. cs.* מַבּוּל.

flumen, rivus. Conf. Jes 30,25.44,4.

יוּבַל

fluvius, rivus, *aqua*.
Jer 17,8.

(יוּבַל = אוּבַל)

טעם הָאָבַל כמו אובל אוּלַי, לפי הכלל של ר״מ פלוגיאן, כי שמות המרכבים לפעמים יַפְרוּ זה מזה, והאחד יבוא בה״א להורות על השני החסר, כמו הַמַּדְקֵר (יהושע ט״ו א׳) ת׳ מדבר בית און (י״ח, י״ב), הַבַּיִת (ישעיה ט״ו ב׳) ת׳ בית בעל מעון (יהושע י״ב י״ז), וכן הַבַּיִת (רות ב׳ ז׳) ת׳ בית לחם.

Dan 8,2.

הָאָבֵל Dan 8,3.6.

——conf. n. pr. ... אָבֵל——

יְבוּל

proventus; fruges.

תבואת האדמה. יש מחברין לו גם בול עץ וגם יבול לחמורים דשופטים י״ט כ״א, לפי הכתיב.

Jud 6,4‖Hab 3,17‖Job 20,28.

יְבוּלָהּ *suff.* Lev 26,4.20 ‖ Dt 11,17‖Ex 34,27‖Hag 1,10 ‖ Zach 8,12‖Ps 67,7.85,13.

יִבְלָהּ Dt 32,22.

יְבוּלָם Ps 78,46.

——cnf. בּוּל——

יוֹבֵל

iubilum, clamor laetus, clangor tubae classicum; aries, cornu arietum.

בטעם השם כבר אמרו חז״ל לישנא דדיכרא הוא, שכן נקרא האיל בערבית, וע״ש התרועה בקרן של איל; ויש מיחדין לו פעל בדוראת תרועה (כבלשונות המערב) ומחברין לו שם יוּבָל בן למך אבי כל־תפש כנור ועוגב.

Lev 25,10.11.12.

הַיּוֹבֵל, הַיּוֹבֵל Ex 19,13 ‖ Lev 25,13.15.28.40.50.*52*.54.27,17.18.18.*23*.24‖Nu 36,4‖Jos 6,5.

בַּיּוֹבֵל Lev 25,28.30.33.27,21.

וּבַיּוֹבֵל Lev 25,31.

יוֹבְלִים *pl.* Jos 6,6.

הַיּוֹבְלִים, הַיּוֹבְלִים Jos 6,4.*8*.13.

——v. n. pr.——

יַבֶּלֶת

verruca laborans; *Vulg.* papulas habens.

לדרד״ק שם התאר ולדרד״ל שם המום בעצמו; לפירש״י היא מין מורסא וספחת (ווארצע), ויודיה יבל במובן יציאה והובלה לחוץ, ובנגוד אל הרוץ, כשרוע אל קלוט, וי״א נגע שמוציא ליחה טריה; אמנם הראב״ע מחברה עם תבלול, מום שבעין (ע׳ מלבי״ם).

Lev 22,22.

יָבָם] יְבָמִי *suff.*

levir, mariti frater, δαήρ.

אחי הבעל (שוואגער); וע׳ בָּמָה (צד ק״נ) מה ששערנו בטעם השם.

Dt 25,7.

יְבָמָהּ Dt 25,5.

יְבָמָה v. יְבֵמָה] יְבִמְתֵּךְ *suff.*

fratria, fratris uxor, leviri uxor.

אשת האח ואשת אחי הבעל (שוואגערין).

Ruth 1,15².

יְבָמְתֵּנוּ Dt 25,7².9.

יָבַם°

denom. a יָבָם: levirum agere, eius officio fungi; fratris mortui uxorem ducere.

וְיִבְּמָהּ [יִבַּם] *Pi. 3 perf. suff.* Dt 25,5.

יַבְּמִי [יִבַּם] *inf. suff.* Dt 25,7.

יַיְבֵם [יִבַּם] *imper.* Gn 38,8.

יָבֵשׁ

exarescere, aridum esse, fieri.
Conf. בּוּשׁ.

כן הוראתו גם בערבית, סורית, תדמורית ואר־מית, ובא בהפעיל בתמונות שרש בוש; יָבֵשׁ מקור ע״מ יָלַד. י״ג בתהלים יבש כחרש חָפִי.

Jos 9,5.12‖ Jes 15,6.40,7.*8* ‖ Hos 9,16‖Thr 4,8‖Ps 22,16.129,6.

וְיָבֵשׁ Jes 19,5‖Ez 17,9‖Am 1,2‖Ps 90,6‖Job 14,11.

יָבְשָׁה *3 perf. f.* Gn 8,14.

יָבְשׁוּ, יָבֵשׁוּ *3 pl.* Jer 23,10 ‖ Ez 37,11‖Joel 1,20.12.

וְיָבֵשׁוּ Jer 50,38‖Ez 19,12.

יָבֵשׁ, יָבוֹשׁ *inf. abs.* Ez 17,10 ‖ Zach 11,17.

יִבֹּשׁ *cs.* Jes 27,11.

יַבֶּשֶׁת Gn 8,7.

אִיבַשׁ [אִיבֵשׁ] *1 impf.* 102,12.

יִבַּשׁ, יִיבֵשׁ *3 impf.* Jes 19,7 ‖ Jer 12,4‖Job 8,12.

וַיִּבַּשׁ, וַיִּיבֵשׁ 1R 17,7‖Jon 4,7.

וַיִּבַּשׁ Ps 102,5.

וְיַבּוֹשׁ Hos 13,15.

תִּיבַשׁ, תִּיבֵשׁ *3 f.* Ez 17,9.10²‖ Am 4,7‖Zach 11,17.

וַתִּיבַשׁ 1R 13,4.

יָבֵשׁוּ [יָבְשׁוּ] *3 pl.* Job 18,16.

וְיָבֵשׁוּ Job 12,15.

וַיָּבֵשׁוּ Jes 40,24.

וַיַּבְּשֵׁהוּ (= וַיְיַבְּשֵׁהוּ) *Pi. 3 impf. suff.* Nah 1,4.

תִּיבָשׁ־, תִּיבַשׁ [יָבֵשׁ] *3 f.* Prv 17,22‖Job 15,30.

הוֹבִישׁ, הוֹבִישׁ *Hi. 3 perf.* Jos 2,10.4,23².5,1 ‖ Ez 19,12 ‖ Joel 1,10.12.17.

הוֹבִישָׁה *3 f.* Joel 1,12.

הוֹבַשְׁתָּ *2 perf.* Ps 74,15.

הוֹבַשְׁתִּי *1 perf.* Ez 17,24.

וְהוֹבַשְׁתִּי Jer 51,36.

וְהֹבִישׁוּ *3 pl.* Zach 10,11.

אוֹבִישׁ *1 impf.* Jes 42,15².44,27.

יָבֵשׁ

aridus, arefactus.
Jes 56,3 ‖ Ez 17,24.21,3 ‖ Nah 1,10‖Job 13,25.

יְבֵשִׁים *pl.* Nu 6,3.

יְבֵשָׁה *f. sg.* Nu 11,6.

יְבֵשׁוֹת *pl.* Ez 37,2.

הַיְבֵשׁוֹת Ez 37,4.

יַבָּשָׁה

aridum, terra continens.
Jes 44,3.

הַיַּבָּשָׁה Gn 1,9‖Ex 4,9 ‖ Jon 1,9.13.2,11.

בַּיַּבָּשָׁה Ex 14,16.22.29.*15,19* ‖ Jos 4,22‖Neh 9,11.

לַיַּבָּשָׁה Gn 1,10.

לְיַבָּשָׁה Ps 66,6.

וַיַּבֶּשֶׁת [יַבֶּשֶׁת] Ps 95,5.

בַּיַּבֶּשֶׁת Ex 4,9.

——v. ch. et n. pr.——

יָגַב°

arare; *pt. pl.* aratores, agricolae.

כן נקראו האכרים ע״ש שכורים והופרים נכות ונומות בקרקע, ובא על שני משקלים; ואלולי דמיסתפינא הייתי אומר שהוא כמו יוֹקְבִים (קעלטערער), ומצינו הלוף ק׳ בכ׳ דָּלֶג דָּלֵק, וכן הִתְגַּלְגֵּלוּ ת׳ הִתְגַּלְּלוּ (ירמיה ד׳ כ״ד), וע״ב בא רק בחבור עם כַּרְמִים.

יוֹגְבִים [יָגַב] *pt. pl.* Jer 52,16,
וּלְיוֹגְבִים K. וּלְגֹבְרִים Q. 2R 25,12.

יוֹגְבִים [יָגַב] *pl.*

ager.

חלקת אדמה; ולפי השערתי לעיל כמו יָקָבִים.

Jer 39,10.

יָגָה°

maerore afficere, affligere, opprimere; הָנָה 2S 20,3 v. II הָנָה p. 171ᵃ.

הוראתו ידועה וכמוהו בערבית בוא״ו ת׳ ויו״ד במובן לחץ, דחק, צרה ויגון (קרוב אל יגע?); ויש מחברין לו דונה דש״ב כ׳ י״ב, כלומר נדחק, נדחף ונרחק מן דמסלה, ולהפך נוני ממועד יחברו עם הָנָה, ואפשר להעמיד שתי ההוראות על אחת. י״ת בישעיה נ״א כ״ג מוֹנֵךְ, ע׳ מ״ש כ״ו. השבעים קורין באיכה א׳ ד׳: בתולתיה עָהוּגות:

וַיַּגֵּהוּ (= וַיְיַגֵּהוּ) *Pi. 3 impf.* Thr 3,33.

הוֹגָה *Hi. 3 perf.* Thr 1,12.3,22.

הוֹגָה *suff.* Thr 3,5.

מוֹגֵיךְ *pt. pl. suff.* Jes 51,23.

תּוֹגְיוּן [יוֹגֶה (al. תֹּגֶ׳) *2 impf. pl.* Job 19,2.

נוּגֵי [נוּגֶה *Ni. pt. pl. cs.* Zeph 3,18.

נוּגוֹת [נוּגֶה *pl. f.* Thr 1,4.

יָגוֹן

maeror, maestitia, miseria.
Jes 35,10.51,10 ‖ Jer 8,18.45,3 ‖ Ps 13,3.

וְיָגוֹן Jer 20,18‖Ez 23,33‖Ps 107,39.116,3.

Concord. min.

בְּיָגוֹן Gn 42,38.44,31‖Ps 31,11.

מִיָּגוֹן Esth 9,22.

מִיגוֹנָם *suff.* Jer 31,13(12).

תּוּגָה

יש מחברין ה״א של ואחרית אל שמחה.

Prv 14,13.

לְתוּגָה Prv 17,21.

מְתוּגָה Ps 119,28.

תּוּגַת *cs.* Prv 10,1.

יָגַע] יָגְעָה *3 perf. f.*

laborare; defatigari, fessum esse.

הוראתו ידועה, קרוב לשלפניו, וכמוהו בערבית בוא״ו ת׳ הוי״ד. יתכן לגרוס בהבקוק בדי־שָׁוְא וכן בירמיה.

2S 23,10.

יָגַעְתָּ *2 perf.* Jos 24,13‖ Jes 43,22.

יָגַעְתָּ, יָגַעַתְּ *2 f.* Jes 47,12.15.57,10.62,8.

יָגַעְתִּי *1 perf.* Jes 49,4 ‖ Jer 45,3‖Ps 6,7.69,4.

יָגַעְנוּ *1 pl.* Thr 5,5.

אִיגַע [אִיגֵע *1 impf.* Job 9,29.

תִּיגַע *2 impf.* Prv 23,4.

יִיגַע [יִיגֵע *3 impf.* Jes 40,28.

יִגְעוּ, יִיגְעוּ *3 pl.* Jes 40,31.65,23.

וְיָגַעוּ, וְיַגְעוּ, וַיִּגְעוּ Jes 40,30 ‖ Jer 51,58‖Hab 2,13.

תְּיַגֵּעַ [יָגַע *Pi. 2 impf.* Jos 7,3.

תְּיַגֵּעְנָה *3 f. suff.* Eccl 10,15.

הוֹגַעְתַּנִי [הוֹגַע *Hi. 2 perf. suff.* Jes 43,24.

הוֹגַעְתִּיךָ *1 perf. suff.* Jes 43,23.

הוֹגַעְתֶּם *2 perf. pl.* Mal 2,17.

הוֹגַעְנוּ [הוֹגַע *1 pl.* Mal 2,17.

יְגִיעֵי [יָגֵעַ (נס״א) *pl. cs.*

fessus, defatigatus.
Job 3,17.

יָגֵעַ 2S 17,2.

וְיָגֵעַ Dt 25,18.

יְגַעִים *pl.* Eccl 1,8.

יְגִיעַ

labor, opus, quaestus (labore partus), fruges; dolor.
Gn 31,42 ‖ Jes 45,14 ‖ Jer 3,24‖Hag 1,11‖Ps 128,2‖Job 10,3.

יְגִיעֲךָ, יְגִיעֲךָ *suff.* Dt 28,33 ‖ Job 39,11.

יְגִיעֲךָ Ez 23,29.

יְגִיעוֹ Ps 109,11.

וּמִיגִיעוֹ Neh 5,13.

יְגִיעָה Jer 20,5‖Job 39,16.

וְיִגְיַעְכֶם Jes 55,2.

וְיִגְיַעַם Ps 78,46.

יְגִיעֵי [יְגִיעֵי *pl. suff.* Hos 12,9.

יָגֵעַ

labore partum, quaestus.

בפלס אָמָל, כלומר קנין שבא על ידי יגיעה.

Job 20,18.

יְגִיעַת *cs.* [יְגִיעָה

defatigatio.
Eccl 12,12.

——יָגַר v. ch.——

יָגַר] יָגַרְתָּ *2 perf.*

timere, metuere. Cf. III. גוּר.

קרוב אל גור וקָטוּר. ודומותו בערבית בוא״ו ת׳ וי״ד.

Dt 28,60.

יָגַרְתִּי *1 perf.* Dt 9,19 ‖ Ps 119,39‖Job 3,25.9,28.

יָגוֹר

adj. verb. metuens.
Jer 22,25.*39,17*.

——מָגוֹר v. גוּר III——

יָד

manus: *met.*: potestas, vis, praesidium; latus, ripa, regio, locus, pars, monumentum; (*euph.* pro pene Jes 57,8); *pl.* cardines asserum, axes rotae, adminicula sellae.

הוראותיו השונות הבאות בדרך ההשאלה מבארות מן הכתובים, ור״י רייסמאן אומר שיש יד בהוראת מין, כאשר יאמר הגרמני אללער־

האגד, ומפרש מזה כלי־יד עטל דאיוב כ׳ כ״אי במ״א כ׳ מ״ב קורין השבעים והזרוגימוס מְיָדָך ת׳ מָיָד, ובקצת נוסחאות מְיָדִי; במ״ב ג׳ ט״ו נמצא בכמה ספרים רוּחַ־יי ת׳ יַד־יי״, וכת״י; בירמיה י״ז ד׳ יש לנרוס ושמטותה יָדָך מנחלתך, והשבעים קורין מ״א ט׳: בּוֹר גָּדוֹל הָיָה ת׳ בְּיַד גְּבֻלָּתוֹ הוּא; בחזקאל כ״ז ז׳ היה כתוב בתחלה בתפשם בְּיָדָך ומלת בכסף נוסחא אחרת; י״ג בתהלים ע״ז ג׳ עֵינַי ת׳ יָדִי, ואולי הוא בהוראת מַכָּה, כמו שפירשו קצת יָדִי דאיוב כ״ג ב׳ (השבעים והסורי קורין שם יָדוֹ כבדה); ר״י רייפמאנן גורס במשלי ו׳ ה׳: כצבי מִצַּיָּד, ול״נ מִיָּדוֹ בהמשך הוא״ו של וכצפור; י״נ בדניאל י״ב ז׳: וּכְכַלּוֹת יד־נֹפֵץ (מְנַפֵּץ) עַם־קֹדֶשׁ.

Gn 38,28 ‖ Ex 13,3.14.*16*.17,16. 19,13.21,24² ‖ Lev 5,21.21,19 ‖ Nu 35,17.18 ‖ Dt 19,21.32,36 ‖ Jos 2,19‖1S 15,12‖1R 11,26.27‖ 2R 19,26‖Jes 13,2.37,27.56,5.57, 8 ‖ Ez 2,9.8,3.25,6.39,9 ‖ Mich 7, 16 ‖ Prv 11,21.13,11.16,5.30,32 ‖ Job 21,5.30,24‖Thr 5,6‖ Esth 2, 21.*6,2*.3,6.9,2 ‖ Dan 8,25.10,10 ‖ Neh 10,32. 13,21 ‖ 1Ch 29,24 ‖ 2Ch 30,8.

וָיָד Gn 37,22‖Dt 23,13‖Ez 21,24.

הַיָּד Ex 14,31‖Dt 34,12‖Jes 8,11. 14,26.

וְהַיָּד Dt 7,19.

בְּיָד Ex 3,19.6,1.13,9.14,8‖Nu 15, 30.33,3 ‖ Dt 5,15.*26,8*.6,21.7,8.9, 26.19,21‖1S 19,9.26,33‖2S 23,6‖ Jes 28,2 ‖ Jer 21,5 ‖ Ez 12,7.20, 33.*34* ‖ Ps 136,12 ‖ Job 34,20 ‖ Dan 9,15‖2Ch 25,20.

וּבְיָד Ex 6,1.32,11 ‖ Nu 20,20‖Dt 4,34‖Jer 32,21.

לְיָד Prv 11,21.16,5.

מְיָד 1R 20,42‖Prv 6,5.

יַד *cs.* Gn 41,35.42.48,17²‖ Ex 2, 5.9,3.18,10.29,9‖Lev 25,47.27,8‖ Nu 13,29‖Dt 2,15.37.17,7‖Jos 4, 24.15,46‖ Jud 1,35. 2,15.3,15.*20, 16*.21.30.4,24.6,2.17,5.12 ‖ 1S 4, 13.18.5,6. 9. 11. 7,13. 12,15. 17,22. 18,17.*21*.23,17 ‖ 2S 15,2.18,4.18. 20,9 ‖ 1R 13,6.14,27 ‖ 2R 3,15.8, 20.22.13,5.17,7.22,5.9‖Jes 19,16. 25,10.41,20.59,1.66,14 ‖ Jer 22, 24.26,24.46,6‖Ez 1,3.3,22.8,1.10, 8.37,1.*40,1*.48,1² ‖ Zach 14,13² ‖ Ps 121,5.123,2²‖ Prv 12,24 ‖ Job 12,9. 19,21. 20,22 ‖ Ruth 1,13 ‖ Esth 2,3.2,8².14. 6,9 ‖ Dan 10,4. 12,7‖Esr 1,8.8,22.33 ‖ Neh 2,18‖ 1Ch 25,2.26,28.29,8 ‖ 2Ch 12,10. 21,8.10.16.26,11.30,12.34,10.17².

הַיַּד *interrog.* Nu 11,23 ‖ 2S 14, 19.

וַיַּד Gn 16,12‖Ex 29,9 ‖Dt 13,10. *17*,17‖1R 18,46 ‖ Ez 3,14.16,49. 33,22‖Ps 36,12‖Prv 10,4‖ Esr 8, 31.9,2.

בְּיַד Gn 27,17. 30,35. 32,17.38,20. 39,6.22‖Ex 4,13.9,35.16,3. 34,29. 35,29.38,21 ‖ Lev 8,36.10,11.16, 21.25,28. 26,25.46 ‖ Nu 4,28.33. 37.*45.9,23.10,13*.49.7,8. 15,23.17, 5.27,23.33,1.36,13 ‖ Dt 1,27. 19, 12 ‖ Jos 7,7.10,30. 32. 11,8. 14,2. *21,8*. 20,2. 9. 21,2. 22,9 ‖ Jud 2, 14².23 ‖ Jud 3,4.8.4,2.9.6,1.7,16. 20.10,7.11,21.13,1.15,12.18² ‖ 1S 11,7. 12,9. 13,22. 14,12. 37. 16,20. 17,50.18,10.25. 23,12.20. 27,1. 28, 15.19².30,15 ‖ 2S 3,8.18.10,2.10. 11,14. 12,25. 16,8.2². 20,10. 21,9. 22.24,14 ‖ 1R 2,25.46.8,53.56.12, 15.14,18. *15,29*.15,18. 16,7.12.34. 17,16.18,9.22,6.12.*15* ‖ 2R 3,10. *13*. 9,36. *10,10*. 13,3. 14,25. 27. 17, 13². 20. 23. 18,30. *19,10*. 19,23. 21, 10.14.24,2 ‖ Jes 19,4.20,2.36,15. *37,10*.37,24.51,23.62,3. 64,6 ‖ Jer 18,4.*6*.20,4.5.21,7.10.*37,17*.22,25. 26,24. 27,3.6.29,3.21.32,3.*34,2*. 4. 24.*25.43*. 28. 36. 34,20.21.37,2.38, 3.16.18.23. 39,11.17.41,9.43,3.44, 30².46,24.26.50,1.51,7 ‖ Ez 7,21. 11,9.21,16.36.23,9².28². 25,14. 28, 9. 10. 30,10. 12². 25. 31,11. 37,19. 38,17. 39,23 ‖ Joel 4,8 ‖ Hag 1, 1.*3.2,1.10* ‖ Zach 4,10.12. 7,7.12. 11,6 ‖ Mal 1,1 ‖ Ps 31,9. 73,23. 75,9. 77,21. 78,61. 106,41. 127,4 ‖ Prv 17,16.18,21. 21,1.26,6.9‖Job 8,4.20.9,24.27,11.37,7 ‖ Thr 1,7. 2,7‖Eccl 9,1 ‖ Esth 1,12.15.3,13. 8,10‖Dan 9,10‖Esr 9,7.11 ‖ Neh 8,14.9,14.27.28.30².10,30‖ 1Ch 5, 41.11,3.16,7.19,11.20,8.21,13. 24, 19.29,5 ‖ 2Ch 8,18.10,15. 12,5.7. 13,8. 18,5. 11. 23,18. 24,11. 26,11. 28,5². 29,25. 33,8. 34,14. 16. 35,6. 36,15.

וּבְיַד Gn 19,16²‖Nu 5,18 ‖ Jud 7, 20.10,7‖1S 12,9²‖2S 21,22.23,21. 24,14‖2R 13,3‖Jer 19,7.*21,7.34, 20.21*.21,7.22,25².*32,28.46,26*.34, 21.44,30.46,26‖Ez 40,5‖ Hos 12, 11 ‖ Zach 11,6 ‖ 1Ch 11,23.20,8. 21,13.

כְּיַד 1R 10,13‖Esth 1,7.2,18‖Esr 7,6.9.28.8,18‖Neh 2,18.

לְיַד 1S 19,3 ‖ Ps 140,6 ‖ Prv 8,3‖ Neh 11,24‖1Ch 18,17.23,28.

מִיַּד Gn 9,5². 32,12². 33,19. 38,20. 39,1.48,22‖Ex 2,19.3,8.14,30.18, 9.10‖Lev 25,14 ‖ Nu 5,25.24,24. 35,25‖Dt 3,8.7,8.25,11‖Jos 9,26. 22,31‖ Jud 2,16.18.6,9.8,22.34.9, 17.5 ‖ 2S 4,8.7,3.8.14.9,16.10,18. 12,4.10.11.14,28.17,37².20,16.25, 39‖2S 3,18.8,1.12,7.18,19.31.23, 21‖1R 11,12.31.35.22,3 ‖ 2R 9,7. 13,25².17,29.18,33.19,14‖ Jes 36, 18.37,14.40,2.47,14. 51,17 ‖ Jer 15,21.20,13. 21,12. 22,3. 25,17.31, 11(10).32,4 ‖ Ez 33,6. 34,27. 39, 3²‖Hos 13,14‖Ps 22,21.31,16.49, 16.71,4.82,4.89,49.97,10.106,10². 107,2. 144,7.11 ‖ Prv 6,5 ‖ Job 6, 23‖ Ruth 4,5.9‖ Eccl 2,24 ‖ Neh 9,27 ‖ 1Ch 11,23.18,1.28,19‖2Ch 30,6.16.31,13.32,22.34,9.

וּמִיַּד Gn 9,5 ‖ Ex 18,10 ‖ Lev 22, 25 ‖ Jud 6,9 ‖ 1S 10,18.12,3.17, 37 ‖ 2S 3,18‖Ps 18,1‖Job 5,15.6, 23‖Eccl 4,1‖2Ch 32,15.22.

יָדִי *suff.* Gn 14,22.31,29.42,37 ‖ Ex 3,20.6,8.7,4.5.9,15. 15,9 ‖ Nu 14,30 ‖ Dt 8,17.32,40.41 ‖ Jud 7, 2 ‖ 1S 18,17. 21,5. 24,7.11. 25,33. 26,11.23 ‖ 2S 3,12.14,30.18,12 ‖ 1R 13,6‖2R 5,18‖Jes 1,25.10,10. 13.14.48,13.49,22. 50,2. 51,16. 66, 2‖Jer 6,12.15,6.16,21.51,25 ‖ Ez 6,14. 13,9. 14,9.13. 16,27. 20,5².6.

15.22.23.28.*42.47*,*14*.25,7.13.16. 35,3.36,7.39,21.44,12 ‖ Am 1,8.9, 2‖Zeph 1,4‖ Zach 2,13.13,7 ‖ Ps 77,3.81,15.89,22‖ Prv 1,24 ‖ Job 23,2.31,21.25.27.40,4.

וָיָדִי 1S 24,13.*14*.

בְּיָדִי Gn 39,8.40,11 ‖ Ex 7,17. 17, 9 ‖ Nu 21,2.22,29 ‖ Dt 10,3 ‖ Jud 6,36.37.8,7.9,29.11,30.12,3‖ 1S 9, 8.12,5.14,43.17,46.21,4.9.23,7.24, 11.12².26,18.28,17 ‖ 2S 5,19 ‖Jer 18,6‖ Ez 37,19 ‖ Job 29,20 ‖ 1Ch 14,10.11.22,18(17).

לְיָדִי Job 17,3.

מִיָּדִי Gn 21,30.31,39.33,10.43,9 ‖ Dt 32,29 ‖ Jud 17,3 ‖ 2R 18,34. 35² ‖ Jes 36,19.20².43,13.50,11 ‖ Jer 25,15‖Hos 2,12 ‖ 2Ch 32,13. 14².15².17².

יָדְנוּ Dt 32,27‖Neh 5,5.

וְיָדֵנוּ Dt 37,27.

בְּיָדֵנוּ Gn 43,21.22‖Ex 10,25‖Nu 31,49‖Dt 3,3 ‖ Jos 2,24 ‖ Jud 16, 23.24‖1S 14,10.17,47.30,23 ‖ Jer 11,21.

מִיָּדֵנוּ Jud 13,23.

יָדָךְ, יָדֶךָ Gn 22,12.24,2.*47,29*.49, 8.4,4.6.7. 7,19. 8,1. 9,22. 10,12. 21. 13,9. 14,16.26. 23,1 ‖ Nu 27,18 ‖ Dt 2,7. 3,24. 6,8. 12,17. 18. 13,10. 14,29.15,3.7.8.10.11.16,10.23,21. 28,8.12.20.32.30,9 ‖ Jud 9,33. 18, 19‖1S 10,7.14,19.21,4.9.25,8.26 ‖ 2S 1,14.24,16.17‖1R 8,42.22,34‖ 2R 10,15.13,16‖Jes 3,6.26,11.64, 7‖Jer 6,9.15,17.40,4 ‖ Ez 38,12 ‖ Mich 5,8 ‖ Ps 10,12. 17,14.21,9. 32,4.38,3.39,11.44,3. 74,11. 80,18. 89,14.104,28.109,27.119,173.138, 7.139,10.145,16 ‖ Prv 3,27 ‖ Job 1,11.*2,5*.12.30,21‖Eccl 7,18.9,10. 11,6 ‖ Neh 9,15 ‖ 1Ch 4,10.21,15. 17‖2Ch 18,33.

יָדְכָה Ex 13,16.

וְיָדָךְ 2Ch 6,32.

בְּיָדָךְ, בְּיָדֶךָ Gn 14,20.38,18‖Ex 4,2.17.21.7,15.17,5 ‖ Nu 21,34 ‖ Dt 2,24.30.3,2. 7,24. 13,18. 14,25. 20,13.21,10.23,26.33,3 ‖ Jos 6,2. 8,1.18².9,25.10,8 ‖ Jud 4,7.14.7,7. 9.8,6.*15*.20,28‖ 1S 16,2.23,4.24,5. 19.21.26,8 ‖ 2S 5,19 ‖ 1R 20,13. 28‖2R 4,29.8,8.9,1‖Jes 42,6‖Jer 36,14.38,10.43,9 ‖ Ez 37,17.20 ‖ Ps 10,14. 31,6.16 ‖ Job 1,12. 2,6. 11,14‖1Ch 14,10‖2Ch 16,8.

וּבְיָדָךְ 1R 8,24 ‖ Neh 1,10 ‖ 1Ch 29,12²‖2Ch 6,15.20,6.

מִיָּדָךְ, מִיָּדֶךָ Gn 4,11 ‖ Dt 26,4 ‖ 1S 24,16.28,17‖Jer 25,28 ‖ Ez 3, 18.*20.33,8*‖Mich 5,11 ‖ Ps 88,6 ‖ Job 10,7.35,7 ‖ 1Ch 29,16 ‖ 2Ch 16,7.25,15.

וּמִיָּדָךְ 1Ch 29,14.

יָדָךְ Gn 21,18 ‖ Jes 57,10 ‖ Ez 27, 15.21.

בְּיָדָךְ Gn 16,6‖1R 14,3.17,11‖Jes 47,6‖Ez 23,31.

מִיָּדָךְ 2S 13,10‖Jes 51,22.

יָדְכֶם Ex 32,29‖Lev 8,33‖Dt 11, 18.12,6.7.11‖2Ch 29,31.

בְּיָדְכֶם Gn 9,2.43,12² ‖ Ex 12,11. 23,31 ‖ Jos 8,7. 9,11. 10,19. 24,8. *11*‖Jud 3,28.7,15.8,3. 18,10 ‖ 2R 3,18 ‖ Jer 21,4.26,14.38,5 ‖ 2Ch 18,14.28,9.

מִיָּדְכֶם 1S 4,11‖Jes 1,12 ‖ Mal 1, 9.10.13.2,13.

בְּיָדְכֶן Ez 13,21.

מִיָּדְכֶן Ez 13,21.*23*.

יָדוֹ (cnf. יָדָו Q.) Gn 3,22. 8,9. 16,12.22,10.24,9. 38,28. 29. 30.41, 42.44 ‖ Gn 46,4 ‖ Ex 4,4.6².7.8,2. *13*. 10,22. *14,21.27*. 17,11². 21,20. 22,7.*10*.24,11 ‖ Lev 1,4.3,2.8.13. 4,4.29.*33*.24.5,7.11.8,33.*14,14.17. 25.28*. 14,21. 22.*31*. 30.32. 16,32. 21.22.*31*.30.32.16,32.21,10.25,26. 28.35.49‖Nu 2,17.6,21.20,11‖ Dt 11,2. 15,2. 16,17. 19,5 ‖ Jos 8,19. 26‖ Jud 3,10.15,15 ‖ 1S 5,7.6,3.5. 9.14,26.27.17,49.23,16. 26,9 ‖ 2S 8,3. 15,5.18. 20,21. 23,10². 24,16 ‖ 1R 13,4².33 ‖ 2R 5,11.6,7. 7,2.17. 9,24. 10,15.13,16‖ Jes 5,25².*9,11. 16.20.10,4*. 10,32.11,8. 11. 15. 23, 11. 31,3. 44,5. 49,2. 56,2 ‖ Jer 1,9. 6,3.34,1 ‖ Ez 10,7. 17,18.18,8.17. 46,5.7.11 ‖ Hos 75, ‖ Am 5,19 ‖ Zeph 2,13.15 ‖ Zach 14,13 ‖ Ps 37,24. 78,42. 89,26. 95,7. 106,26 ‖ Prv 19,24. *26,15* ‖ Job 6,9. 9,33. 15,25.26,13.28,9 ‖ Cant 5,4‖Thr 1,10.2,8.3,3 ‖ Esth 3,10.8,7‖ Dan 11,42 ‖ Neh 3,2².8.8.*10.12.17*.19. 4,11‖1Ch 13,9.10.18,3.29,5‖ 2Ch 13,9.17,15.16.18.21,10.31,15.

וְיָדוֹ Gn 25,26 ‖Jes 14,27.34,17 ‖ Job 5,18.

בְּיָדוֹ Gn 19,16. 22,6. 24,10. 32,14. 39,3.4.23. 40,13. 44,16.*17* ‖ Ex 4, 20.21,16.22,3.32,15.34,4 ‖ Nu 22, 23.31.25,7.31,6. 35,21 ‖ Jos 5,13. 8,18.20,5‖Jud 1,2.3,10.15.6,21.7, 14.9,48.11,32.14,6.16,26 ‖ 1S 2, 13. 14,27. 25. 16,16. 23. 17,40². 57. 18,10.19,9.22,6.23,6.11.14‖ 2R 5, 5.8,9.11,8.*11*.14,5.15,19 ‖ Jes 22, 21.53,10 ‖ Jer 27,8.36,14.38,11 ‖ Ez 8,11.9,1.2. 30,24. 40,3. 47,3 ‖ Hos 12,8‖Zach 8,4‖Ps 37,33.95, 4‖Prv 7,20 ‖ Job 12,6.10.15,23 ‖ Thr 1,14 ‖ Eccl 5,13.14‖ Esth 5, 2‖Dan 1,2.8,25.11,11.16‖ Neh 6, 5 ‖ 1Ch 21,16 ‖ 2Ch 17,5.23,7.10. 36,17.

וּבְיָדוֹ 2S 8,10‖1R 8,15‖ Jes 6,6 ‖ Jer 34,3‖Am 7,7‖Zach 2,5‖2Ch 26,19.

לְיָדוֹ Ex 21,13.

מִיָּדוֹ Nu 21,26 ‖ Jos 24,10 ‖ Jud 15,17‖ 1S 27,1 ‖ 1R 11,34 ‖ 2R 5, 20.18,29.19,19 ‖ Jes 37,20 ‖ Jer 34,3.42,11 ‖ Ez 30,22 ‖ Hab 3,4. Job 27,22‖Dan 8,4.7.11,41.

יָדֶיהוּ (al. *pl.*) Hab 3,10.

יָדָה Gn 24,18 ‖ Lev 12,8 ‖ Dt 25, 11 ‖ Jud 5,26 ‖ 2S 13,19 ‖ Jer 50, 15.

בְּיָדָה Gn 39,12.13‖Ex 15,20 ‖ Dt 24,1.*3*‖Jud 4,21‖Jes 51,18.

מִיָּדָה 1S 25,35‖2S 13,5.6.

יָדָם Gn 19,10 ‖ Ex 28,41. 29,20. 29.33.35 ‖ Lev 8,24 ‖ Nu 3,3 ‖

3‖1S 22,17²‖2S 18,28‖2R 12,16. 22,7 ‖ Jes 11,14 ‖ Mich 2,1 ‖ Ps 106,42‖ Esth 9,10.*15.16.* ‖ Esr 8, 26.10,19 ‖ Neh 3,4³.*7.9.10.*5.13, 13‖2Ch 26,13.

בְּיָדָם Gn 35,4.43,15.26‖Ex 5,21‖ Nu 22,7‖Dt 1,25‖Jos 21,42‖Jud 1,4.7,2.6.8.19.15,13.16,18‖1S 21, 14‖2S 15,36‖1R 10,29.20,9 ‖ Jes 10,5 ‖ Jer 31,32(31). 38,19.41,5 ‖ Ez 16,39‖ Ps 149,6 ‖ Job 21,16 ‖ Thr 5,12 ‖ Neh 9,24 ‖ 1Ch 5,10. 20‖2Ch 1,17.7,6.13,16.24,13.24.

מִיָּדָם Gn 37,21.22‖ Ex 29,25.32, 4‖Jud 10,12.12,2‖1S 10,4‖2R 5, 24 ‖ Jer 38,18.*23* ‖ Ez 34,10 ‖ Zach 11,6‖Thr 5,8‖2Ch 35,11.

יָדַיִם, יָדָיִם *du.* Gn 34,21‖Jos 8, 20 ‖ Jud 18,10 ‖ 2S 17,2 ‖ 2R 11, 16 ‖ Jes 13,7.22,18.33,21.35,3.45, 9 ‖ Jer 47,3.48,37 ‖ Ez 21,12 ‖ Ps 104,25 ‖ Prv 6,10.*24,33* ‖ Job 17, 9‖Thr 4,6‖Eccl 10,18‖Neh 7,4‖ 1Ch 4,40‖2Ch 23,15.

יָדַי (= יָדָיִם) Ez 13,18.

וְיָדָיִם Prv 6,17‖Job 4,3.

הַיָּדַיִם, הַיָּדָיִם 2R 9,35‖ Ez 7,17.

וְהַיָּדַיִם Gn 27,22.

בְּיָדַיִם Prv 30,28.

יְדֵי *cs.* Gn 24,30.27,22‖Nu 34,3‖ Dt 4,28.27,15 ‖ Jud 11,26 ‖ 2S 16,21 ‖ 2R 3,11.12,12.13,16.19, 18‖Jes 37,19‖Jer 10,3.18,21.23, 14.33,13.38,4² ‖ Ez 10,21.13,22. 35,5‖Zach 4,9 ‖ Ps 63,11.115,4. *135,15* ‖ Prv 12,14 ‖ Job 16,11‖ Cant 7,2‖Thr 4,2.10 ‖Esth 3,9 ‖ Esr 3,10.4,4‖ 1Ch 6,16.7,29.25,2. *6.3.6*‖2Ch 23,18.29,27.32,19.

וִידֵי Ex 17,12 ‖ Jer 10,9 ‖ Ez 1,8. 7,27.

בִּידֵי Ps 141,6‖Thr 1,14.

כִּידֵי Gn 27,23.

מִידֵי Gn 49,24 ‖ Ps 140,5.141,9 ‖ Job 5,20.

יָדִי, יָדִי *suff.* Dt 9,15.17‖2S 22, 21.35 ‖ Jes 19,25. 29,23.45,11.12. 60,21.65,2‖Ps 18,21.25.35.22,17. 28,2.143,6.144,1‖Eccl 2,11‖Dan 10,10‖Neh 6,9.

וָיָדִי Cant 5,5.

יָדֵינוּ Gn 5,29‖Dt 21,7‖ Jer 6,24‖ Hos 14,4‖Ps 90,17².

יָדֶיךָ Ex 15,17 ‖ Dt 16,15.24,19 ‖ Jos 10,6‖Jud 7,11 ‖ 2S 3,34 ‖ 1R 22,45 ‖ Jer 38,12 ‖ Mich 5,12 ‖ Zach 13,6 ‖ Ps 8,7.92,5. 102,26. 119,73.138,8. 143,5. 144,7 ‖ Prv 3,27 ‖ Job 10,8.14,15 ‖ Eccl 5,5 ‖ 2Ch 18,33.

יָדֶיךָ, יָדֶיךָ Ez 16,11.22,14‖Zeph 3,16.

וְיָדֶיךָ Jer 2,37.

יָדֵיכֶם, יְדֵיכֶם Dt 31,29 ‖ 2S 2,7 ‖ 2R 10,24‖ Jes 1,15.31,7 ‖ Jer 25, 6.7.44,8‖Hag 2,17‖Zach 8,9.*13*‖ Ps 58,3.134,2‖2Ch 15,7.

וּבְיָדֵיכֶם Jer 44,25

יָדָיו Gn 27,16.23.48,14.49,24‖ Ex 17,12 ‖ Lev 7,30 ‖ Nu 27,23 ‖ Dt 33,7.11. 34,9 ‖ Jud 1,6. 9,16.24. 15,14 ‖ 1S 5,4.14,13 ‖ 2S 4,1.21, 20 ‖ 1R 16,7 ‖ 2R 9,23.13,16.15, 19 ‖ Jes 2,8. 3,11. 5,12. 17,8. 25, 11²‖Jer 30,6.50,43‖Ps 19,2.28,5. 55,21.68,32.95,5.111,7 ‖ Prv 21, 25 ‖ Job 1,10.34,19 ‖ Cant 5,14 ‖ Eccl 4,5.

יָדָו Q. (יָדוֹ K.) Lev 9,22.16,21 ‖ Ez 43,26.

יָדֵיהוּ (al. sg.) Hab 3,10.

וְיָדָיו Q., וְיָדֵיו Lev 15,11‖ Zach 4, 9‖Job 5,18.20,10.

בִּיָדָיו Ex 17,12.

וּבְיָדָיו 2Ch 6,4.

מִיָּדָיו K., מִיָּדֵיו Q. Ex 32,19.

יָדֶיהָ Gn 16,9.24,22.47 ‖ Prv 31, 19.31‖Eccl 7,26.

וְיָדֶיהָ Jud 19,27‖Prv 31,20.

בִּיָדֶיהָ Ex 35,25 ‖ Prv 14,1 ‖ Thr 1,17.

יָדֵיהֶם Ex 29,10. *19.* 15. 30,19.*40, 31.*21 ‖ Lev 4,15. 8,14.18.*22.*24, 14 ‖ Nu 8,10. 12 ‖ Dt 21,6 ‖ Jud 1,7‖2S 4,12 ‖ 2R 22,17 ‖ Jes 65,22‖Jer 1,16.5,31.25,14.32,30‖ Hag 2,14 ‖ Ps 28,4.76,6. 115,7. 125,3‖Job 1,14.5,12.30,2‖Thr 3, 64 ‖ Esr 6,22 ‖ Neh 2,18.6,9.8,6 ‖ 2Ch 29,23.34,25.

וְיָדֵיהֶם Ez 10,12.

בְּיָדֵיהֶם Ps 26,10‖Esr 1,6.

יָדֵיהֶן Ez 23,42.

בְּיָדֵיהֶן Ez 23,37.45.

יָדֹת, יָדוֹת *pl. f.* Gn 43,34‖Ex 26,17.36,22‖2S 19,44‖ Dan 1,20.

וְיָדֹת, וְיָדוֹת 1R 10,19‖2Ch 9,18.

הַיָּדֹת, הַיָּדוֹת Gn 47,24 ‖ 1R 10, 19‖2R 11,7‖Neh 11,1‖2Ch 9,18.

וְיָדוֹת *cs.* 1S 7,82.

יָדֹתָיו *suff.* Ex 26,19.*36,24*².

יָדֹתֶיהָ 1R 7,35.36.

יָדוֹתָם 1R 7,33.

——v. ch.; יָדָד v. יָדָה——

יָדִיד [יָדִיד] *cs.* dilectus, amicus; suavis, iucundus.

שרשו ידד וכן בערבית בוא״ו ת׳ יו״ד, וקרוב אל דוד.

Dt 33,12.

לְיָדִידִי *suff.* Jes 5,1‖Jer 11,15.

לְיָדִידוֹ Ps 127,2.

יְדִידֶיךָ [יְדִידֶיךָ] *pl. suff.* Ps 60, 7.*108,7.*

יְדִידוֹת, יְדִידֹת [יְדִידָה] *pl. f.* Ps 45,1.84,2.

יְדִדוֹת

deliciae.

Jes 12,7.

——v. n. pr.——

יָדוּ [יָדָה] *imper. pl.* iacere, proicere; *Hi.* profiteri; gratias agere, laudare, celebrare.

קרוב אל הָדָה, ויש מיחדין אל יַדוּ גורל שרש יָדֵי, ופותרין מזה יָדִיד (כבלשון רוסית שהיתה בהשתחויה וכדתנ״ל(תרגום הִשְׁתַּחֲוַיְתִּי בדה״ב ט״ז ד׳ מוֹדִיעָא). י״נ בתהלים ע״ה ב׳: הודינו וְקָרֹא בְשִׁמְךָ ת׳ וְקָרֹב שמך.

Jer 50,14.

לְיַדּוֹת [לְיַדָּה] *Pi. infin. cs.* Zach 2,4.

יַדּוּ (= יְיַדּוּ) *3 impf. pl.* Joel 4,3‖Ob 11‖Nah 3,10.

וַיַּדּוּ־ Thr 3,53.

וְהוֹדוּ [הוֹדָה] *Hi. 3 perf. pl.* 1R 8,33.35‖2Ch 6,24.26.

הוֹדִינוּ *1 pl.* Ps 75,2².

וּמוֹדֶה *pt.* Prv 28,13.

מוֹדִים *pl.* 1Ch 29,13.

הוֹדוֹת *inf. cs.* 1Ch 25,3.

וְהוֹדוֹת Neh 12,46‖2Ch 7,3.

וּבְהוֹדוֹת Esr 3,11.

לְהוֹדוֹת, לְהוֹדוֹת Ps 92,2.106,47. 119,62.122,4.142,8 ‖ Neh 12,24 ‖ 1Ch 16,7.35.41.23,30‖2Ch 7,6.

וּלְהוֹדוֹת, וּלְהוֹדוֹת 1Ch 16,4‖2Ch 5,13‖2Ch 31,2.

הוֹדֵנוּ *imper. pl.* Jes 12,4 ‖ Jer 33,11‖Ps 33,2.100,4.105,1.106,1. *107,1.118,1.29.136,1.*136,2.3.26‖ 1Ch 16,8.34‖2Ch 20,21.

וְהוֹדוּ Ps 30,5.97,12.

אוֹדֶה *1 impf.* Gn 29,35‖Jes 25, 1 ‖ Ps 7,18.9,2.32,5.54,8.109,30. 111,1.118,19.

וְאוֹדֶה Ps 138,2.

אוֹדְךָ, אֹדְךָ *suff.* 2S 22,50‖Jes 12,1‖Ps 18,50.30,13.35,18.52,11. 57,10.71,22. 86,12. 108,4. 118,21. 119,7.138,1.139,14‖Job 40,14.

וְאוֹדְךָ, וְאֹדְךָ Ps 43,4.118,28.

אוֹדֶנּוּ Ps 42,6.12.*43,5.*

אָהוֹדֶנּוּ Ps 28,7.

יוֹדֶה־ *3 impf.* Ps 6,6.

יְהוֹדֶה Neh 11,17.

יוֹדֶךָ *suff.* Jes 38,19.

הֲיוֹדְךָ *interrog.* Ps 30,10.

תוֹדֶךָ *3 f. suff.* Jes 38,18‖Ps 76, 11.

נוֹדֶה *1 pl.* Ps 44,9.79,13.

יוֹדֶנּוּ *3 pl.* Ps 99,3. 107,8.*15.21. 31.*140,14.

וְיוֹדֻנוּ Ps 89,6.

יוֹדֻךָ *suff.* Gn 49,8 ‖ Ps 67,4.*6*². 88,11.138,4.145,10.

יְהוֹדֻךָ Ps 45,18.

וְיוֹדֻךָ Ps 49,19.

וְהִתְוַדֶּה *Hith. 3 perf.* Lev 5, 5.16,21.

וְהִתְוַדּוּ *3 pl.* Lev 26,40‖Nu 5,7.

וּמִתְוַדֶּה *pt.* Dan 9,20‖Neh 1,6.

מִתְוַדִּים *pl.* Neh 9,3.

וּמִתְוַדִּים 2Ch 30,22.

וּבְהִתְוַדּוֹתוֹ *inf. suff.* Esr 10,1.

וָאֶתְוַדֶּה *1 impf.* Dan 9,4.

וַיִּתְוַדּוּ *3 pl.* Neh 9,2.

תּוֹדָה

confessio; gratiarum actio; chorus gratias agentium.

נאמר על הודאת החוטא (געשטאנדניס), על שיר או על קרבן תודה ועל מקהלת משוררים (קאָהר).

Lev 7,12.22,29‖Jos 7,19‖Jes 51, 3 ‖ Jer 17,26.30,19.33,11 ‖ Am 4, 5 ‖ Jon 2,10 ‖ Ps 26,7.50,14.23. 107,22.116,17‖Esr 10,11.

וְתוֹדָה Ps 42,5‖2Ch 33,16.

הַתּוֹדָה Lev 7,12.

וְהַתּוֹדָה Neh 12,38.

בְּתוֹדָה 69,31.95,2.100,4.147,7.

לְתוֹדָה Ps 100,1.

תּוֹדַת *cs.* Lev 7,13.15.

תּוֹדֹת, תּוֹדוֹת *pl.* Ps 56,13‖Neh 12,31.

וְתוֹדוֹת 2Ch 29,31².

הַתּוֹדֹת Neh 12,40.

וּבְתוֹדוֹת Neh 12,27.

הֲיָדוֹת [הֲיָדָה] *pl.* laudationes, cantica chori.

הודאה ותהלה או מקהלות משוררים, ודמשקל זר; השבעים קורין הֲדוֹת, וי״נ הודות או הֲדִיות.

Neh 12,8.

——v. ch. et n. pr.——

יָדַע, יָדֵעַ

videre, oculis percipere; animadvertere, cognoscere, novisse, scire, experiri, intellegere, sapere; curare aliquid, colere; met. concubare.

הוראתו ידועה לכל בן דעת, ובא לפעמים ת׳ יָדַע, כמו יוֹדַעְתִּי ש״א כ״א ג׳, יַדַּעְתָּ (איוב ל״ח י״ב), וכן יש לפרש יְדַעְתִּיו (בראשית י״ח י״ט), יָדַע (הדברים ב׳ ז׳), יְדַעְתִּיךָ (ירמיה א׳ ה׳) ומיצא בהם. יש מיחסין לו גם הוראת הדיסה ומומר, והוששני להם מטעות. י״נ בבראשית י״ב י״א: הנה־נא יָדַעְתִּי, נקבה נוכחת עם יו״ד נוספת; בשופטים ה׳ ט״ז קורין השבעים וַיָּדַע ת׳ וַיַּדַע (ע׳ פסוק ז׳), בירמיה י״א י״ח הוֹדִיעֵנִי ת׳ הודיעני, ביחזקאל י״ט ט״ז וַיַּדַע (מפעל רעע, וי״נ וַיַּדֵּב), בל״ח י״ד מַעֹור ת׳ פָּדָע, ומחבר למקרא שלאחריו, כלומר תקום ותבוא; ובהושע י״נ ה׳ יָדַעְתִּיךָ במדבר ת׳ יְדַעְתִּיךָ; ר״י הלוי נורס בתהלים ע״ד ה׳: יָדִיעוּ כמביא למעלה (אך יתכן שמרמז כאן על האות המספר במ״ב ו׳ ו׳, שהיה נודע ומפורסם בישראל); השבעים קורין במשלי כ״ב י״ז: וּלְבַּךְ תשית לְדַעַת כִּי נְעִימִים; באיוב ל״ז ט״ז יש לנרוס: הֲתֵדַע ת׳ הֲתֵדַע, בל״ח י״ב הֲנֵדַעְתָּ שהר מקומו, ובקהלת ט׳ י״א: וגם לא לידעים הון; בז׳ כ״ב קורין השבעים יָדַע לבן.

Gn 4,1. 19,33.35.31,32. 38,16. 39, 6.8‖Ex 1,8.34,29‖Lev 5,1.3.*4.*17. 18 ‖ Dt 2,7.33,9.34,6 ‖ Jos 8,14 ‖ Jud 13,16.21. 16,20 ‖ 1S 3,7.13. 14,3.20,3.39. 22,15 ‖ 2S 3,26. 11, 16.14,22.19,21‖1R 1,11.2,32.44‖ Jes 1,3². 29,12.42,25. 59,8. 41,4 ‖ Hos 7,9²‖Jon 4,11 ‖ Ps 73,11.91, 14.103,14.104,19‖Prv 7,23.9,18‖ Job 11,11. 12,9. 15,23. 18,21. 20, 20. 22,13. 23,10. 28,13.23. 35,15 ‖ Eccl 4,13. 6,5. 7,22. 10,15 ‖ Esth 4,1.

יָדָעוֹ *suff.* Dt 34,10‖Job 28,7.

יָדְעָה Gn 24,16‖1R 1,4.

יְדָעֻנוּ Jes 63,16.

יָדְעָה *3 perf. f.* Jud 11,39.21, 12‖Jer 8,7‖Hos 2,10‖Prv 9,13.

יָדַעְתָּ, יָדָעְתָּ *2 perf.* Gn 30,26.29. 47,6‖Ex 32,22 ‖ Nu 10,31.11,16. 20,14‖Dt 7,15.8,3.9,2.13,7.*28,64.* 28,33.36 ‖ Jos 14,6 ‖ Jud 15,11 ‖ 1S 28,9 ‖ 2S 1,5.3,25.7,20.17,8 ‖

1R 1,18.2,5.44.5,17.20.8,39 ‖ 2R 4,1 ‖ Jes 40,28.48,8 ‖ Jer 15,14.15. 17,4.16.18.23 ‖ Ez 37,3 ‖ Zach 4,5.13 ‖ Ps 31,8. 40,10. 69,6. 20. 139,2.4.142,4 ‖ Prv 14,7 ‖ Job 15, 9.20,4.34,33.38,4.18.21 ‖ Neh 9, 10 ‖ 1Ch 17,18 ‖ 2Ch 6.30.

יָדַעְתָּה 2S 2,26.

וְיָדַעְתָּ Dt 4,39.7,9.8,5.9,3.6 ‖ 1R 2,9.20,13 ‖ Ez 25,7.*35*,4.12 ‖ Zach 4,9 ‖ Job 5,24.25.39,2.

הֲיָדַעְתָּ *interrog.* 2R 2,3.*5* ‖ Job 38,33.39,1 ‖ Dan 10,20.

יָדַעְתָּנִי] *suff.* Jes 45,4.5 ‖ Jer 12,3.

יָדַעְתּוּ Dt 22,2.

יָדַעְתֶּם Dt 13,3 ‖ Jes 48,6 ‖ Jer 33, 3 ‖ Ez 32,9.

יָדַעְתִּ, יָדַעְתְּ *2 perf. f.* 1R 2, 15 ‖ Jer 50,24 ‖ Ruth 2,11.

וְיָדַעְתְּ Jes 49,23.60,16 ‖ Ez 16,62. *22,16* ‖ Hos 2,22 ‖ Zach 2,15 ‖ Ruth 3,4.

יָדַעְתִּי, יָדָעְתִּי *1 perf.* Gn 4,9. 12,11.20,6. 21,26. 22,12. 27,2. 28, 16.48,19 ‖ Ex 3,7.19.4,14.5,2.9,30. 18,11 ‖ Nu 22,6.34 ‖ Dt 3,19.31, 21.27.29 ‖ Jos 2,4.5.9 ‖ Jud 17, 13 ‖ 1S 17,28.55.20,30.22,22.24, 21.25,11.29,9 ‖ 2S 1,10.18,29.19, 7.23.22,44 ‖ 1R 17,24 ‖ 2R 2,3.*5*. 4,9.5,15.8,12.19,27 ‖ Jes 29,12.37, 28.44,8.48,8 ‖ Jer 1,6.10,23.11,19. 29,11.48,30 ‖ Hos 5,3.8,4 ‖ Am 3, 2.5,12 ‖ Jon 4,2 ‖ Ps 18,44.20,7. 35,11.15.41,12.50,11.56,10.71,15. 81,6.119,75.152.135,5 ‖ Prv 23, 35 ‖ Job 9,2.28.10,13.13,2.18.19, 25.21,27.23,3.29,16.30,23.32,22 ‖ Cant 6,12 ‖ Eccl 1,17.3,12.14 ‖ 2Ch 2,7.25,16.

יָדַעְתָּ K., יָדָעְתִּי Q. Ps 140,13 ‖ Job 42,2.

וְיָדַעְתִּי, וְיָדָעְתִּי Jud 6,37 ‖ 2S 24, 2 ‖ Eccl 2,14 ‖ 1Ch 29,17.

יָדַעְתִּיךָ *suff.* Ex 33,12 ‖ Jer 1,5 ‖ Hos 13,5.

יָדַעְתִּיו Gn 18,19.

יָדַעְתִּיהָ Ez 11,5.

יָדַעְתִּים Prv 30,18.

יָדַעְתִּין Jes 48,7.

יָדְעוּ, יָדֵעוּ *3 pl.* Gn 19,8. 42, 23 ‖ Ex 16,15 ‖ Nu 31,18.*35* ‖ Dt 1,39.11,2.31,13 ‖ Jos 24,31 ‖ Jud 2,10.3,1.14,4.20,34 ‖ 1S 2,12.20, 39.22,17 ‖ 2S 15,11 ‖ 2R 4,39.7,12. 17,26 ‖ Jes 42,16².44,18.45,20.56, 10.11².59,8 ‖ Jer 4,22².5,4.5.6,15. 8,7.12.9,2.15.14,18.42,28 ‖ Hos 5, 4.11,3 ‖ Am 3,10 ‖ Jon 1,10 ‖ Mich 4,12 ‖ Ps 14,4.53,5.82,5.95,10 ‖ Prv 4,19 ‖ Job 9,5.24,16 ‖ Neh 2, 16.

יָדְעוּן Dt 8,3.16.

וְיָדְעוּ Ex 7,5.*14,4.18*.29,46 ‖ Nu 14,31 ‖ Jes 9,8.19,21.29,24.49,26 ‖ Jer 16,21.44,28 ‖ Ez 2,5.*33,33*.5, 13.*6,10.14. 7,27. 12,15.16.24,27. 25,11.17. 26,6. 28,22.23.26. 29,9. 16.21.30,8.19.25.26.32,15.33,29. 34,27.30.35,15.36,38.38,23.39,6. 28*.17,24.21,20.25,14.28,24.29,6. 36,23.*37,28.39,7*.36.39,22.23 ‖ Ps 119,79.

יָדְעוּנִי *suff.* Jer 2,8.

יָדְעוּךָ Jes 55,5 ‖ Jer 10,25 ‖ Ps 79,6.

יָדָעֲהוּ Dan 11,38.

יָדְעוּם Dt 29,35.32,17 ‖ Jud 3,2 ‖ Jer 19,4.44,3 ‖ Zach 7,14 ‖ Ps 147,20.

יָדַעְתֶּם *2 perf. pl.* Gn 44,15.27 ‖ Ex 23,9 ‖ Dt 11,28.*13,14*.29,15 ‖ 2S 11,20 ‖ 2R 9,11 ‖ Jer 7,9.16,13. Ez 17,12.

הֲיָדַעְתֶּם *interrog.* Gn 29,5 ‖ Jud 18,14 ‖ 1R 22,3.

וְיָדַעְתֶּם Ex 6,7.10,2.*16,12*.16,6 ‖ Nu 14,34.16,30 ‖ Dt 11,2 ‖ Jos 23, 14 ‖ 1R 20,28 ‖ Ez 6,7.*13.7,4.9.11, 10.12.12,20.13,9.14.14,8.15,7.17, 21.20,38.42.44. 22,22.23,49.24, 24.25,5.35,9.36,11.37,6.13.14*.14, 23 ‖ Joel 2,27.4,17 ‖ Zach 2,13. 15 ‖ Mal 2,4.

יָדַעְתֶּן Gn 31,6.

יָדַעְתֶּן Ez 13,21.*23*.

יָדָעְנוּ, יָדַעְנוּ *1 pl.* Gn 29,5.43, 22 ‖ Ex 32,1.*23* ‖ Jos 22,31 ‖ Jer 14,20 ‖ Prv 24,12.

וְיָדַעְנוּ 1S 6,9.

יְדַעֲנוּךָ *suff.* Hos 8,2.

יְדַעֲנוּם Jes 59,12.

יוֹדֵעַ, יֹדֵעַ *pt.* Gn 3,5. 25,27. 33, 13 ‖ Jos 22,22 ‖ 1S 16,16.18.23,17. 26,12 ‖ 2S 12,12.17,10 ‖ 1R 5,20 ‖ Jes 29,11 ‖ Joel 2,14 ‖ Jon 1,12.3, 9 ‖ Zeph 3,5 ‖ Ps 1,6.37,18.44,22. 74,9.90,11.94,11 ‖ Prv 12,10.14, 10.17,27.24,22.28,2.29,7 ‖ Ruth 3,11 ‖ Eccl 2,19.3,21.6,8.12.8,1.7. 12.9,1.11,5.6 ‖ Esth 4,14 ‖ Neh 10,29 ‖ 2Ch 2,11.12.13.

וְיֹדֵעַ Nu 24,16 ‖ Nah 1,7 ‖ 2Ch 2,6.

הַיּוֹדֵעַ Q. Jer 29,23.

יוֹדְעוֹ *suff.* 1S 10,11.

יְדָעֻנוּ Jes 29,15.

יוֹדְעִים, יֹדְעִים *pl.* 2R 17,26 ‖ Eccl 4,17.9,5² ‖ Esth 4,11 ‖ 2Ch 2,7.

וְיוֹדְעִים Job 34,2.

הַיֹּדְעִים Jer 44,15.

לַיּוֹדְעִים Eccl 9,11.

יוֹדְעֵי, יֹדְעֵי *cs.* Gn 3,5 ‖ 1R 9, 27 ‖ Jes 51,7 ‖ Jer 48,17 ‖ Am 5, 16 ‖ Ps 9,11.89,16 ‖ Esth 1,13² ‖ Dan 11,32 ‖ 1Ch 12,32(33) ‖ 2Ch 8,18.

וְיֹדְעֵי Ps 119,79 ‖ Dan 1,4.

וְיֹדְעַי *suff.* Job 19,13.

לְיֹדְעֵי Ps 87,4.

יוֹדְעֶיךָ Ez 28,19.

לְיֹדְעֶיךָ Ps 36,11.

יָדְעֶיו Job 42,11.

וְיֹדְעָיו K., וְיֹדְעֵיו Q. Job 24,1.

יֹדַעַת *pt. f. sg.* Nu 31,17 ‖ Jud 21,11 ‖ Ps 139,14.

יוּדַע] וִידוּעַ *pt. pass. cs.* Jes 53,3.

יֵדְעוּ *pl.* Dt 11,13.15.

יָדֹעַ, יָדוֹעַ *inf. abs.* Gn 15,13 ‖

Jos 23,13 ‖ 1S 20,3.9.28,1 ‖ 1R 2, 37.*42* ‖ Jer 26,15.42,19.22 ‖ Prv 27,23.

הֲיָדַע, הֲיָדוֹעַ *interrog.* Gn 43, 7 ‖ Jer 13,12.40,14.

וְיָדַע Jer 9,23.

דַּעַת *cs.* Jos 4,24 ‖ Jud 3,2 ‖ 1R 8,60 ‖ Jer 9,5 ‖ Ez 38,16 ‖ Mich 6,5.

לָדַעַת, לְדַעַת Gn 3,22.24,21 ‖ Ex 31,13.36,1 ‖ Dt 4,35.8,2.13,4.29, 3 ‖ Jud 3,4 ‖ 2S 14,20 ‖ Jes 32,4. 50,4 ‖ Jer 24,7 ‖ Ez 20,12.20 ‖ Hos 6,3 ‖ Mich 3,1 ‖ Hab 2,14 ‖ Ps 67, 3.73,16 ‖ Prv 1,2.4,1 ‖ Job 37,7 ‖ Eccl 1,17.7,25.8,16.17 ‖ Esth 2, 11.4,5 ‖ Dan 2,3 ‖ 1Ch 12,32 (33) ‖ 2Ch 13,5.32,31.

וְלָדַעַת 2S 3,25² ‖ 1R 8,43 ‖ Eccl 7, 25 ‖ 2Ch 6,33.

לָדַעַת Ex 2,4.

דַּעְתִּי *suff.* Dt 9,24.

מִדַּעְתִּי Jes 48,4.

דַּעְתְּךָ Job 10,7.

לָדַעְתּוֹ Jes 7,15.

לָדַעְתָּהּ Gn 38,26.

דַּע *imper.* Gn 20,7 ‖ 1S 20,7.24, 12.13 ‖ Jer 15,15 ‖ Job 5,27 ‖ 1Ch 28,9.

דָּעָה Prv 24,14.

וְדַע, וְדָע 1R 20,22 ‖ Ps 139,23² ‖ Job 11,6 ‖ Eccl 11,9.

דָּעָהוּ *suff.* Prv 3,6.

דִּעוּ *pl.* Jud 18,14 ‖ 1R 20,7 ‖ 2R 5,7.10,10 ‖ Jer 31,34(33) ‖ Ps 100, 3 ‖ Job 19,6.

וּדְעוּ Nu 22,23 ‖ 1S 12,17.14,38. 23,22.23 ‖ Jes 33,13 ‖ Jer 5,1 ‖ Ps 4,4.46,11.

דִּעִי *f. sg.* 1S 25,17 ‖ Jer 2,23.3, 13.

וּדְעִי Jer 2,19.6,18.

אֵדַע, אֵדָע *1 impf.* Gn 15,8. 24,14.42,33 ‖ 1S 20,9.22,3 ‖ 1R 3, 7.18,12 ‖ Jes 47,8 ‖ Ps 51,5.73,22. 101,4 ‖ Prv 30,3 ‖ Job 9,21.42,3.

הֲאֵדַע *interrog.* 2S 19,36.

וְאֵדַע K. Ruth 4,4.

וָאֵדַע Jes 50,7 ‖ Jer 32,8 ‖ Ez 10, 20.

אֵדָעָה, אֵדְעָה Gn 18,21 ‖ Ps 39, 5 ‖ Job 23,5.

וְאֵדְעָה Gn 42,34 ‖ Ex 33,5 ‖ Nu 22,19 ‖ Ps 119,125 ‖ Ruth 4,4 ‖ 1Ch 21,2.

וָאֵדָעָה, וָאֵדְעָה Jer 11,18 ‖ Neh 13,10.

וְאֵדָעֲךָ *suff.* Ex 33,13.

וָאֵדָעֲךָ Ex 33,17.

תֵּדַע, תֵּדֵע *2 impf.* Gn 15,13 ‖ Ex 7,17.8,6.18.9,14.29.10,7 ‖ Dt 20,20 ‖ 1S 28,1.2 ‖ 1R 2,37.*42*.8, 39 ‖ Jes 45,3.55,5.58,3 ‖ Jer 5,15. 40,14 ‖ Ez 38,14 ‖ Hos 13,4 ‖ Prv 5,6.27,1.23.30,4 ‖ Job 11,8.38,5 ‖ Eccl 11,2.5 ‖ 2Ch 6,30.

הֲתֵדַע *interrog.* Job 37,15.16.

וְתֵדַע Jer 6,27 ‖ Dan 9,25.

וַתֵּדַע Ps 139,1.

וַתֶּדָעֵהוּ *suff.* Ps 144,3.

תֵּדְעִי, תֵּדָעִי *2 f.* Jes 47,11² ‖ Cant 1,8.

תֵּדְעִין Ruth 3,18.

יָדַע, יֵדַע *3 impf.* Jos 22,22 ‖ 1S 20,3.21,3 ‖ Jes 7,16.8,4.52,6 ‖ Jer 36,19.38,24.40,15 ‖ Ps 35,8. 39,7.92,7 ‖ Prv 24,12.28,22 ‖ Job 14,21 ‖ Eccl 8,5².9,12.10,14.

יֵדָע Ps 198,6.

וְיָדַע, וְיֵדַע 2R 5,8 ‖ Job 21,19. 31,6.

וַיֵּדַע Gn 4,17.25.8,11.9,24.38,9 ‖ Ex 2,25 ‖ 1S 1,19.3,20.18,28.20, 23.23,9.26,4.28,14 ‖ 2S 5,12.14,1 ‖ Ez 19,7 ‖ 1Ch 14,2 ‖ 2Ch 33,13.

יָדָעֻנוּ *suff.* Jer 17,9.

וְיֵדַע Hos 14,10.

נֵדַע, נֵדֵע *1 impf. pl.* Gn 43,7 ‖ Ex 10,26 ‖ Dt 18,21 ‖ Jer 13,12 ‖ Job 8,9.15,9.36,26.37,5 ‖ 2Ch 20, 12.

נֵדְעָה Job 34,4.

וְנֵדְעָה, וְנֵדַעָה Gn 19,5 ‖ Jud 18, 5 ‖ Jes 5,19.41,22.23.26 ‖ Hos 6,3 ‖ Jon 1,7.

וְנֵדָעֲנוּ *suff.* Jud 19,22.

וַנֵּדַעֵם Ps 78,3.

תֵּדָעוּ, תֵּדְעוּ *2 pl.* Dt 29,5 ‖ Jos 3,4.23,13 ‖ 2S 3,38 ‖ Jes 6,9.40,21. 43,10 ‖ Jer 26,15.42,19.22.44,29 ‖ 2Ch 32,13.

תֵּדָעוּן Ex 11,7 ‖ Nu 16,28 ‖ Jos 3, 10 ‖ Job 19,29.

תֵּדָעוּהָ *suff.* Jes 43,19.

יָדְעוּ *3 pl.* Lev 23,43 ‖ 1R 14,2 ‖ Jes 44,9.45,6 ‖ Jer 31,34(33) ‖ Ez 20,26 ‖ Hos 9,7 ‖ Ps 9,21.78,6 ‖ Neh 4,5 ‖ 2Ch 6,29.33.

וַיָּדְעוּ 1S 17,46.47 ‖ 1R 18,37 ‖ 2R 19,19 ‖ Jes 19,12.37,20.41,20 ‖ Ps 59,14.83,19.109,27 ‖ 2Ch 12,8.

וַיֵּדְעוּ Gn 3,7 ‖ Jud 19,25 ‖ 1S 4,6 ‖ 2S 3,37 ‖ Zach 11,11 ‖ Neh 6,16.

יֵדָעוּן Job 3,7 ‖ 1R 8,38.43 ‖ Prv 10,32.

נוֹדַע *Ni. 3 perf.* Gn 41,21 ‖ Ex 2,14.21,36 ‖ Dt 21,1 ‖ Jud 16,9 ‖ 1S 22,6 ‖ 2S 17,19 ‖ Nah 3,17 ‖ Ps 9,17.48,4 ‖ Neh 4,9.

וְנוֹדַע 1S 6,3 ‖ Jes 19,21.61,9.

וְנוֹדָעָה *f.* Lev 4,14 ‖ Jes 66,14.

נוֹדַעְתִּי *1 perf.* Ex 6,3 ‖ Ez 20,9.

וְנוֹדַעְתִּי Ez 35,11.

וְנוֹדַעְתִּי Ez 38,23.

נוֹדְעוּ] נוֹדַעוּ *3 pl.* Ps 77,20.

נוֹדַע *pt.* Ps 76,2 ‖ Prv 31,23.

וְנוֹדַע Eccl 6,10.

הִוָּדְעִי *inf. suff.* Jer 31,19(18).

וָאִוָּדַע *1 impf.* Ez 20,5.

תִּוָּדְעִי *2 impf. f.* Ruth 3,3.

יִוָּדַע, יִוָּדֵע *3 impf.* Gn 41,31 ‖ Es 33,16 ‖ 1R 18,36 ‖ Jer 28,9 ‖ Ez 36,32 ‖ Zach 14,7 ‖ Ps 74,5.79,10 ‖ Prv 10,9.12,16 ‖ Ruth 3,14.

הֲיִוָּדַע *interrog.* Ps 88,13.

וַיִּוָּדַע Esth 2,22.

תִּוָּדַע] תִּוָּדֵע *f.* Prv 14,33.

יִדַּעְתָּה [יָדַע K. *Pi. 2 perf.* ידעת השחר Q.) Job 38,12.

יוֹדַעְתִּי (?) *Po. 1 perf.* 1S 21,3.

מְיֻדָּע (מוֹדָע Q.) *Pu. pt.* [יָדַע Ruth 2,1.

וּמְיֻדָּעַי *suff.* Ps 55,14.

מְיֻדָּעַי [מְיֻדָּעִים *pl. suff.* Ps 88, 9.19.

וּמְיֻדָּעַי Job 19,14.

לְמְיֻדָּעַי Ps 31,12.

וּמְיֻדָּעָיו 2R 10,11.

מְיֻדַּעַת K. (מוּדַעַת Q.) *f. sg.* Jes 12,5.

הוֹדִיעַ *Hi. 3 perf.* Ps 98,2.

הוֹדִיעֵנִי *suff.* Jer 11,18.

הוֹדַעְתָּ, הוֹדַעְתָּ *2 perf.* 1R 1, 27 ‖ Ps 77,15 ‖ Job 26,3 ‖ Neh 9, 14.

וְהוֹדַעְתָּ Ex 18,20.

הוֹדַעְתַּנִי *suff.* Ex 33,12.

וְהוֹדַעְתָּה Ez 22,2.

וְהוֹדַעְתֶּם Dt 4,9.

הוֹדַעְתִּי *1 perf.* Ez 20,11 ‖ Hos 5,9.

וְהוֹדַעְתִּי Ex 18,16 ‖ 1S 10,8.

הוֹדַעְתִּיךָ *suff.* Prv 22,19.

הוֹדִיעוּ *3 pl.* Ez 22,26 ‖ Neh 8, 12.

וְהוֹדַעְתֶּם *2 pl.* Jos 4,22.

מוֹדִיעַ [מוֹדִיעֲךָ *pt. suff.* Dan 8,19.

מוֹדִיעֶם Jer 16,21.

מוֹדִיעִים *pl.* Jes 47,13.

וּמוֹדִיעִים 2Ch 23,13.

הוֹדִיעַ *inf. cs.* Gn 41,39.

לְהוֹדִיעַ, לְהוֹדִיעַ 2S 7,21 ‖ Jes 64, 1 ‖ Ps 106,8.145,12 ‖ 1Ch 17,19.

לְהוֹדִיעֵנִי *suff.* 1S 28,15.

הוֹדִיעֲךָ Dt 8,3.

לְהוֹדִיעֲךָ Prv 22,21.

לְהוֹדִיעֶם Ps 25,14.78,5.

הוֹדַע *imper.* Ez 16,2.43,11 ‖ Ps 90,12 ‖ Prv 9,9.

הוֹדִיעֵנִי, הַדִּיעֵנִי *suff.* Ex 33, 13 ‖ Ps 25,4.39,5.143,8 ‖ Job 10,2. 13,23.

וְהוֹדִיעֵנִי Job 38,3.40,7.*42,4.*

הוֹדִיעֵנוּ Job 37,19.

הוֹדִיעֵם Ez 20,4.

הוֹדִיעוּ *pl.* Jes 12,4 ‖ Ps 105,1 ‖ 1Ch 16,8.

הוֹדִיעֵנוּ *suff.* 1S 6,2.

אוֹדִיעַ *1 impf.* Ez 39,7 ‖ Ps 89,2.

אוֹדִיעָה Jes 5,5 ‖ Prv 1,23.

אוֹדִיעֲךָ *suff.* 1S 16,3 ‖ Ps 32,5.

אוֹדִיעֵם Jer 16,21.

תּוֹדִיעַ *2 impf.* Hab 3,2.

תּוֹדִיעֵנִי *suff.* Ps 16,10.51,8.

יוֹדִיעַ *3 impf.* Jes 38,19 ‖ Ps 103,7.

וְיֹדַע Nu 16,5.

וַיֹּדַע Jud 8,16.

יוֹדִיעֵנוּ *suff.* Jes 40,13.14.

וְנוֹדִיעָה *1 impf. pl.* 1S 14,12.

יֹדִיעוּ *3 pl.* Job 32,7.

יוֹדִיעֵם *suff.* Ez 44,13.

הוֹדַע *Ho. 3 perf.* Lev 4,23.*28.*

מוּדַעַת Q. *pt. f.* Jes 12,5.

הִתְוַדַּע [בְּהִתְוַדַּע *Hith. inf. cs.* Gn 45,1.

אֶתְוַדַּע [אִתְוַדַּע *1 impf.* Nu 12,6.

יָדְעִי [יָדַע *suff.* Job 32,6.10.*17.*36,3.

יָדְעִים *pl.* Job 37,16.

יְדָעָה

scientia, cognitio.

Jes 11,9.28,9 ‖ Jer 3,15 ‖ Ps 73,11.

יְדָעוֹת *pl.* 1S 2,3 ‖ Job 36,4.

יֶדַע, יֵדַע

scientia, cognitio alicuius rei; intelligentia, sapientia.

י״ב באיוב ט״ו ב׳: החכם יענה דעות־רוח, כלומר דברי הבל, והשבעים קורין בדניאל י״ב ד׳ הָדְעַת ת׳ הַדַּעַת.

Nu 24,16 ‖ Dt 4,42.19,4 ‖ Jos 20, 3.5 ‖ Jes 5,13.11,2.40,14.44,19 ‖ Hos 4,1 ‖ Mal 2,7 ‖ Ps 19,3.94,10, 139,6 ‖ Prv 1,4.7.22.29.2,6.8,9.10, 14.12,1.23.14,7.18.15,2.7.14.17, 27.18,15².19,2.25.27.20,15.21,11. 22,12.23,12.24,5.29,7 ‖ Job 15,2. 21,22.35,16.36,12.38,2.42,3. ‖ Eccl 1,18.7,12.12,9 ‖ Dan 1,4.

וָדַעַת Jes 58,2 ‖ Hos 6,6 ‖ Prv 2,5. 10.5,2.8,10.12.9,10.14,6.30,3 ‖ Job 21,14.33,3 ‖ Eccl 1,17.2,26.9, 10.

וָדַעַת, וָדָעַת Jes 33,6 ‖ Ps 119,66 ‖ Prv 22,20 ‖ Eccl 1,16.

הַדַּעַת, הַדָּעַת Gn 2,9.17 ‖ 1R 7, 14 ‖ Jer 22,16 ‖ Hos 4,6² ‖ Dan 12,4.

בְּדַעַת, בְּדָעַת Prv 13,16 ‖ Job 34,35.

וּבְדַעַת Ex 31,3.35,31 ‖ Prv 11,9. 24,4 ‖ Eccl 2,21.

מִדַּעַת Jer 10,14.*51,17.*

לָדַעְתִּי *suff.* Prv 22,17.

וָדַעְתִּךָ Jes 47,10.

בְּדַעְתּוֹ Jes 43,11 ‖ Prv 3,20.

כְּדַעְתְּכֶם Job 13,2.

וָדַעְתֶּם Jes 44,25.

מַדָּע

scientia, intelligentia; sapientia; *cogitatio.*

אולי יש לגרום בקולת בְּמִשְׁפָּחְךָ, ומקביל אל וּבְחֻדְרֵי מִשְׁכָּבְךָ (ע׳ שמות ז׳ כ״ח).

Dan 1,4.17.

וּמַדָּע 2Ch 1,10.11.

וְהַמַּדָּע 2Ch 1,12.

בְּמַדָּעֲךָ Eccl 10,20.

מוֹדָע Q. (מְיֻדָּע K.)

familiaritas, familiaris.

Ruth 2,1.

וּמוֹדָע Prv 7,4.

מְיֻדָּעֵתְנוּ [מוֹדַעַת *suff.* Ruth 3,2.

יִדְעֹנִי

ariolus.

פי׳ רז״ל ידוע, ות״א דכוריו כמו שאמרו (בסנהדרין ס״ה ב׳ ה׳) דמעלה בזכורו; ויתכן שהוא מְרֻכָּב מן יָדַע ועֹנָה, כלומר שמנביל וקובע עתים לטובה או לרעה, כעין מעשה האסטרולוגים, והגו״ן שרשית.

Lev 20,27.

וְיִדְעוֹנִי, וְיִדְעֹנִי Dt 18,11 ‖ 2Ch 33,6.

הַיִּדְּעֹנִי 1S 28,9.

וְיִדְּעֹנִים *pl.* 2R 21,6.

הַיִּדְּעֹנִים Lev 19,31.20,6 ‖ 1S 28, 3 ‖ 2S 23,24 ‖ Jes 8,19.19,3.

מַדּוּעַ, מַדֻּעַ

quare? cur?

לרב הפוסקים הוא מרכב מן מַה־דָּוִיעַ, כלומר מאי״ה טעם וסבה (וכעין זה באר״מית מְדַעַם, ובסורית מָדָם, מְרֻכָּב מן מִדַּע מָא).

Gn 26,27.40,7 ‖ Ex 1,18.2,18.3,3. 5,14.18,14 ‖ Lev 10,17 ‖ Jos 17, 14 ‖ Jud 5,28².12,1 ‖ 1S 20,27.21, 2 ‖ 2S 3,7.11,10.20.12,9.13,4.16, 10.19,42.24,21 ‖ 1R 1,6.41 ‖ 2R 4, 23.8,12.9,11.12,8 ‖ Jes 5,4.50,2.63, 2 ‖ Jer 2,14.31.8,5.19.22.12,1.13, 22.14,19.22,28.26,9.30,6.32,3.36, 29.46,5.15.49,1 ‖ Ez 18,19 ‖ Mal 2, 10 ‖ Job 3,12.18,3.21,4.7.24,1.33, 13 ‖ Ruth 2,10 ‖ Esth 3,3 ‖ Neh 2, 2.3.13,11.21 ‖ 2Ch 24,6.

וּמַדּוּעַ Nu 12,8.16,3 ‖ Jud 9,28. 11,7.26 ‖ 1S 20,2 ‖ 2S 18,11.19, 44 ‖ 1R 1,13.2,43.

——v. ch. et n. pr.——

יְהוָה = יָהּ v. n. pr.

יָהַב°

dare, apportare, ponere; *imper.* age!

פעל מצוי בארמית ובדרי״ל, וכמוהו בערבית (וא״ו ת׳ יו״ד), כושית ותרמורית במובן נתינה; רי״פ יְהָבָךְ נ״כ כפעל, כלומר את אשר נתן לך, נטל עליך, אך נראה יותר שהוא שם וכתרגומו סִבְלָךְ; ובגמרא (מגילה י״ח, א׳): זימנא חדא הוה אזילנא בהדי הדוא טייעא וקא דרינא טונא ואמר לי שקול ידביך ושדי אנמלאי. אדבו לבו לרב המנ׳ כמו אַדְבְּהָבוּ (ע׳ הערה אל אָהַב), ולהרד״ק המנגים (השרים) אוהבים לאמר הָבוּ: תָּנוּ לנו שהד! וזה קלונם; ויתכן שהבונה על קריאת ההזמנה לזונות, כדרך שקרא יהודה לתמר.

יָהְבָךְ (?) *3 perf. suff.* Ps 55,23.

הַב *imper.* Prv 30,15.

הָבָה Gn 11,3.4.7.29,21.30,1.38, 16.47,15 ‖ Ex 1,10 ‖ Jud 1,15 ‖ 1S 14,41 ‖ Ps 60,13.*108.13.*

הָבוּ *pl.* Gn 47,16 ‖ Dt 1,13.32,3 ‖ Jos 18,4 ‖ Jud 20,7 ‖ 2S 11,15.16, 20 ‖ Zach 11,12 ‖ Ps 29,1².*96.7.*2. *96,8.*96,7 ‖ Job 6,22 ‖ 1Ch 16,28². 29.

הַבוּ (?) Hos 4,18.

הָבִי *f. sg.* Ruth 3,15.

יְהָבְךָ *suff.* [יָהָב?]

onus, *met.* cura, sors.

ע״מ פָּקֹב, זָקֵן, וע׳ לעיל.

Ps 55,23.

——v. ch. et n. pr. יָהָב——

הַבְהָבִים v. p. 170ᵇ.

יְהַד°

denom. a יְהוּדָה Hith. Judaeum se facere, religionem Judaicam amplecti.

מִתְיַהֲדִים [הִתְיַהֵד *Hith. pt. pl.* Esth 8,17.

——v. n. pr.; יַהֲלֹם v. הֲלַם——

יָהִיר

superbus, arrogans.

לד״ק נגזר מן הַר, כלומר מתנשא ומתגאה; ובדרי״ל גם השם יְהִירוּת, יוּהָרָא; והתפעל בערבית מורה הִתְהוֹלֵל וְהִשְׁתַּגֵּעַ.

Hab 2,25 ‖ Prv 21,24.

יוֹם

dies; tempus; *pl. interdum* = שָׁנָה.

יש דומנתו בכל לשונות בני שם. לפעמים כולל היום והלילה יחד (מעת לעת״), ולהרבים גם הוראת שנה (ע׳ השרשים לרד״ק). יתכן שמלות: או זה שנים דש״א כ״ט ב׳ היו בתחלה על הגליון כנוסחא אחרינא ת׳ זֶה יָמִים, וכן שְׁנִים דיחזקאל ל״ח י״ח, כלומר בַּשָּׁנִים ת׳ יָמִים; בש״ב י״ט כ״ג הַיּוֹם ת׳ הַיּוֹם (הַהַיּוֹם), כמו כי האדם עץ השדה. בקצת נוסחאות בס״א י״ח א׳: ויהי מִיָּמִים רבים, וכן ת״י, השבעים, פשיטא והירונימוס; במ״ב ט״ו יש ממשיכין קָל־יָמוּ מפסוק י״ח לשלאחריו וקורין מִיָּמָיו בא פול; השבעים קורין בישעיה מ״נ י״נ מֵעוֹלָם ת׳ מִיּוֹם; י״נ במ״ח י״ז וּלְסָנִים ת׳ וְלִפְנֵי־יוֹם, ובנ״ד ט בקצת ספרים מִיָּמֵי נֹחַ ת׳ כִּי־מֵי, וכת״ו; השבעים קורין בנחום ב׳ ט׳ מִיָּמֶיךָ ת׳ מִימֵי הִיא; בשה״ש בַּיּוֹם שיִדָּבַר בה

סביר בְּיוֹם; בקצת נוסחאות בדניאל י״א ל״ג: יָמִים רַבִּים; י״נ בנחמיה ה׳ י״ט: וְיַיִן עשרת ימים בכל־יום להרבה, ובדהי״א ב״ב י״ז יש לגרום: לצפונה לְיָם ארבעה, לנגבה לְיָם ארבעה, וכן משמע מהרז״ל (תמיד כ״ז ע״א).

Gn 1,5².8.13.19.23.31.2,3.7,4.*12.* 11.*8,4.*17.24.*8,3.*8,6.14.27,2.45. 31,39.33,13.39,10.40,20.50,3² ‖ Ex 5,13.19.12,6.15.18².16,1.4.5². 20,8.11.21,21.24,18.34,28.40,37 ‖ Lev 8,33.12,4.5.19,6.23,6.16.27. 28.34.37.39 ‖ Nu 7,72.78.9,3.*5.11.* 11,19².31².32.13,25.14,34².20,29. 28,16.17.*29,12.*29,1.30,15.33,3 ‖ Dt 1,2.4,10.5,12.15.9,9.*18.*11.*10, 10.*16,3.32,35.34,8 ‖ Jos 5,10.6, 10.13,7.18,30 ‖ 1S 9,15.15,35.17, 16.25,8.27,1 ‖ 2S 6,23.20,3.24,8 ‖ 1R 8,59.65.12,32.33.17,14.19,4 8 ‖ 2R 7,9.15,5.19,3.25,30 ‖ Jes 2, 12.9,13.13,6.9.22,5.34,8.37,3.48, 7.56,12.58,2.5.63,4 ‖ Jer 7,25.17, 18.22.24.27.20,14.27,22.31,6(5). 38,28.46,10.21.52,11.*34.*34 ‖ Ez 4,5.*9.*6³.26,18.30,3².39,13.45,21. 25 ‖ Hos 2,2.7,5 ‖ Joel 1,15.*4,14.*2, 1.2.11.3,4 ‖ Am 5,18².20 ‖ Ob 15 ‖ Jon 3,4² ‖ Mich 7,4.11².12 ‖ Zeph 1,7.14².15².16.2,2² ‖ Zach 14,1.7² ‖ Mal 3,2.23 ‖ Ps 7,12.19,3.56,4.61, 9².68,20².74,16.78,42.84,11.88,2. 10.137,7.140,3.145,2 ‖ Prv 7,9.8, 30².34².27,1 ‖ Job 3,3.5.8.15,23.30, 25 ‖ Thr 1,21 ‖ Esth 1,4.2,11.3,4. 12.*9,1.*4,11.9,17.*18.*19.*21.*21 ‖ Dan 1,5.10,13 ‖ Esr 3,4².10,17 ‖ Neh 6,15.8,18.11,23.*12,47.*13,17. 22 ‖ 1Ch 12,22(23).16,23.37 ‖ 2Ch 8,13.14.*31,16.*26,21.30,21.

וְיוֹם Gn 8,22 ‖ Ex 20,10 ‖ Dt 5,14 ‖ 58,5.61,2 ‖ Jer 17,16 ‖ Am 5,8 ‖ Eccl 7,1 ‖ Esth 8,17.9,19.

וָיוֹם 1R 8,29 ‖ Jes 27,3 ‖ Esth 2, 11.3,4.4,16.

הַיּוֹם Gn 1,14.16.3,8.4,14.6,5.7,13. 17,23.26.18,1.19,37.38.21,26.22, 14.24,12.42.26,33.29,7.30,32.31, 43.48.32,33.35,20.40,7.41,9.42, 13.32.47,23.26.48,15 ‖ Ex 2,18.5, 14.9,18.10,6.13.12,14.17².41.*51.*

13,3.4.14,13².16,25³.19,10.32,29².
34,11 ‖ Lev 9,4.10,19².23,14.21.
28.29.30. ‖ Nu 11,32.15,23.22,30 ‖
Dt 1,10.39.2,18.22.25.3,14.4,4.8.
11,32. 26.32.39.40. *6,6.7,11.8,1.*
11.10,13.11,8.13,18.15,5.19,9.27,
10.28,1.13.15.30,2.8.11.16. 5,1.3.
21.8,19.*30,19.* 9,1.3.7.25.10,8.11,
2.4.13.*27.28.27,14.28,14.*26.12,
8.15,15.20,3.26,3.16.17.18.27,9.
28,32.29,3.9.11.12.14².17.30,15.
18.31,2.21.27.32,46.48.33,12.34,
6 ‖ Jos 3,7.4,9.5,9².11.6,25.7,26.*8,*
*29.*26.8,28.9,27.13,13.14,10.11.14.
15,63.16,10.22,3.16².17.18².22.
29.31.23,8.9.14.24,15 ‖ Jud 1,21.
26.4,14.6,24.9,18.19.45.10,4.15.
11,27.12,3.15,19.18,1.12.19,8.9².
30.21,3.6 ‖ 1S 1,4.4,3.16.5,5.6,18.
8,8.9,9.12².19.20.10,2.19.11,11.
13.12,2.5.17.14,1.28.30.33.38.45.
15,28.17,10.46².18,21.19,24.20,
27.21,6.22,15.24,5.11².19.20.25,
10.32.33.26,8.19.21.23.24.27,6.
10.28,18.20.29,3.6.8.30,13.25 ‖ 2S
3,8².35.38.39.4,3.5.8.6,8.20.7,6.
11.11,12.14,22.16,3.12.18,18.20.
31.19,6².7².21.23³.25².36 ‖ 1R 1,
25.30.48.2,24.5,21.8,8.16.28.9,13.
21.10,12.12,7.19.13,11.14,14.18,
15.36.20,13 ‖ 2R 2,3.*5.*22.4,8.
11.18.23.6,28.31.7,9.8,22.10,27.
14,7.16,6.17,23.34.41.19,3.20,17.
21,15² ‖ Jes 10,32.28,24.37,3.38,
19.39,6.51,13.52,5.62,6.65,2.5 ‖
Jer 1,10.18.3,25.6,4.7,25.11,7.20,
7.8.14.25,3.30,7.32,20.31.33,20.
34,15.35,14.36,2.40,4.42,19.21.
44,2.10.47,4 ‖ Ez 2,3.7,7.10.12.20,
29.31.24,2³.30,18.39,8.22.40,1 ‖
Hos 4,5.12,2 ‖ Mich 3,6 ‖ Zeph 1,
15 ‖ Hag 2,15.*18.*18.19 ‖ Zach 9,
12 ‖ Mal 3,19² ‖ Ps 2,7.25,5.32,3.
35,28.37,26.38,7.13.42,4.11.44,9.
16.23.52,3.56,2.3.6.71,8.15.24.72,
15.73,14.74,22.86,3.88,18.89,17.
95,7.102,9.118,24.119,91.97 ‖
Prv 4,18.7,14.21,26.22,19.23,17 ‖
Job 1,6.*2,1.*13.3,3.23,2 ‖ Cant 2,
2,17.*4,6* ‖ Ruth 2,19².3,18.4,9.*10.*
14 ‖ Thr 1,13.2,16.3,3.14.62 ‖
Esth 5,4.9,13 ‖ Dan 10,12 ‖ Esr
9,7 ‖ Neh 1,6.11.4,10.8,3.9.10.11.
17.18².9,3.32.36 ‖ 1Ch 4,41.43.5,
26.13,11.17,5².29,5.21 ‖ 2Ch 5,9.6,
5.8,8.16.10,19.20,26.21,10.35,21.
25.

וְהַיּוֹם Jud 19,11 ‖ 2S 15,20.18,20 ‖
Jer 46,10 ‖ Esth 1,18 ‖ Neh 4,16.

כְּהַיּוֹם Gn 39,11 ‖ Dt 6,24 ‖ 1S 9,
13 ‖ Jer 44,22 ‖ Esr 9,7.15 ‖ Neh
5,11.9,10.

מֵהַיּוֹם 1S 16,13.*30,25.*18,9.

בְּיוֹם Gn 2,4.17.3,5.5,1.2.21,8.30,
33.35,3 ‖ Ex 6,28.10,28.31,15.35,
3.40,2 ‖ Lev 5,24.6,13.7,15.16.35.
36.38.14,2.57.19,6.22,28.23,12.
24,8.25,9 ‖ Nu 3,1.13.*8,17.*6,9.13.
7,1.10.72.78.84.15,32.25,18.30,6
8.9.13.15 ‖ Dt 4,15.9,10.*10,4.*18,
16.21,16 ‖ Jos 9,12.10,12.14,11 ‖
1S 2,34.13,22.18,10.20,19.24.21,
7 ‖ 2S 18,20.21,12.22,1.19.23,20 ‖
1R 2,8.37.42.20,29 ‖ Jes 10,17.
11,16.14,3.17,11².27,8.30,25.26.
47,9.58,3.13.66,8 ‖ Jer 7,22.11,4.7.
16,19.17,17.21.22.24.27.18,17.
31,32(31).34,13.36,6.51,2 ‖ Ez 1,
28.7,19.13,5.16,4.5.56.20,5.22,24.
24,25.27,27.28,13.31,15.32,10.
33,12².34,12².36,33.38,18.43,18.
46,4.12 ‖ Hos 5,9.10,14 ‖ Am 1,
14².3,14.8,9 ‖ Ob 11².12².13³.14 ‖
Nah 1,7.2,4.3,17 ‖ Zeph 1,8.18.2,
3 ‖ Hag 1,1.15 ‖ Zach 1,7.3,9.8,9.
14,3 ‖ Ps 18,1.19.20,2.10.27,5.41,
2.50,15.56,10.59,17.77,3.78,9.86,
7.102,3².110,3.5.138,3.140,8 ‖
Prv 6,34.11,4.24,10.25,13.19.20.
27,1.10.15 ‖ Job 20,28 ‖ Cant 3,
11 ‖ Ruth 4,5 ‖ Thr 1,12.2,1.21.
22.3,57 ‖ Eccl 7,14.8,8 ‖ Esth 3,
13.*8,12.*9,15.17 ‖ Esr 3,4.10,16 ‖
Neh 8,2.18.10,32,13,15².19 ‖ 1Ch
11,22.12,22(23) ‖ 2Ch 8,13.24,11.
28,6.30,21.

וּבְיוֹם Ex 32,34 ‖ Lev 13,14.14,
57 ‖ Nu 9,15.10,10.28,9.26 ‖ Jes
13,13.49,8 ‖ Ez 44,27.46,1².6 ‖
Cant 3,11 ‖ Eccl 7,14 ‖ Dan 10,4 ‖
Neh 9,1.10,32 ‖ 2Ch 7,10.29,17².

בַּיּוֹם Gn 1,18.2,2².7,11.15,18.22,
4.26,32.30,35.31,22.40.33,16.34,
25.40,20.42,18.48,20 ‖ Ex 2,13.5,
6.8,18.12,15.13,8.14,30.16,5.22.
27.29².30.19,1.11.16.20,11.22,29.
24,16.32,28 ‖ Lev 7,17.18.8,34.
9,1.13,5.*27.*6.32.34.51.14,9.23.
39.16,30.19,7.22,30.23,7.*35.*8.36.
39.40.27,23 ‖ Nu 6,9.11.7,12.18.
24.30.36.42.48.54.60.66.9,6².19,
12².19².28,18.29,35.31,19.24.32,
10 ‖ Dt 16,4.21,23.27,2.11.31,17².
18.22 ‖ Jos 4,14.6,14.15².7,25.8,
25.9,17.27.10,28.32.35².14,9.12².
25 ‖ Jud 3,30.4,23.5,1.6,32.13,
10.14,15.*17.*18.19,5.8.20,15.21.
22.24.25.26.30.35.46 ‖ 1S 3,2.12.
4,12.6,15.16.7,6.10.8,18².9,24.10,
9.11,13.12,18.14,18.23.24.31.37.
18,2.20,26.21,8.11.22,18.22.27,6.
30,1.31,6 ‖ 2S 1,2.2,17.3,37.5,8.6,
9.11,12.12,18.18,7.8.19,3².4.20.
23,10.24,18 ‖ 1R 3,18.8,64.66.12,
12².13,3.16,16.20,29.22,25.35. ‖
2R 3,6.6,29.20,5.8 ‖ Jes 2,11.*17.*
20.3,7.18.4,1.2.5,30.7,18.20.21.23.
10,20.27.11,10.11.12,1.4.17,4.7.9.
19,16.18.19.21.23.24.20,6.22,8.
12.20.25.23,15.24,21.25,9.26,1.
27,1.2.12.13.28,5.19.29,18.30,23.
31,7.52,6 ‖ Jer 4,9.*30,8.*25,33.36,
30.39,10.16.17.41,4.48,41.49,22.
26.*50,30* ‖ Ez 20,6.23,38.39.24,
26.27.29,21.30,9.38,10.*39,11.*14.
18.19.43,27.45,22 ‖ Hos 1,5.*2,18.*
*23.*2,20.6,2 ‖ Joel 4,18 ‖ Am 2,16.
8,3.9.13.9,11 ‖ Ob 8 ‖ Mich 2,4.4,
6.5,9 ‖ Zeph 1,9.10.3,11.16 ‖ Hag
2,23 ‖ Zach 2,15.3,10.6,10.9,16.
11,11.12,3.4.6.8².9.*13,2.4.14,6.8.*
*13.*11.13,1.14,4.9.20.21 ‖ Mal 3,
21 ‖ Ps 119,164.136,8.146,4 ‖ Prv
12,16 ‖ Cant 8,8 ‖ Eccl 8,16.12,3 ‖
Esth 1,10.5,1.9.7,2.8,1.9,1.11 ‖
Neh 3,34.12,43.44.13,1 ‖ 1Ch 13,
12.16,7.29,22 ‖ 2Ch 7,9.10,12².15,
11.18,24.34.35,16.

וּבַיּוֹם Ex 12,16².13,6.16,26.23,12.

*34,21.*31,15.17.35,2 ‖ Lev 12,3.
14,10.15,14.29.23,3.39 ‖ Nu 6,10
19,12².19.*31,19.*28,25.29,17.20.
23.26.29.32 ‖ Dt 16,8 ‖ Jos 6,4 ‖
1R 2,26 ‖ Ez 43,22 ‖ Esr 8,33 ‖
Neh 8,13.18 ‖ 2Ch 20,26.

כְּיוֹם Jos 10,13 ‖ 1S 18,10 ‖ Jes 9,
3 ‖ Ez 30,9 ‖ Hos 2,5 ‖ Am 8,10 ‖
Zach 14,3 ‖ Ps 90,4.95,8 ‖ Thr 2,
7.22.

וּכְיוֹם Hos 2,17.

כַּיּוֹם Gn 25,31.33.50,20 ‖ Dt 2,30.
4,20.38.8,18.10,15.29,27 ‖ Jos 10,
14 ‖ 1S 2,16.9,27.22,8.*13* ‖ 1R 1,
51.3,6.8,24.61.22,5 ‖ Jes 58,4 ‖ Jer
11,5.25,18.32,20.44,6.23 ‖ Ps 139,
12 ‖ Dan 9,7.15 ‖ 1Ch 28,7 ‖ 2Ch 6,
15.18,4.

לְיוֹם 1R 5,2 ‖ Jes 10,3.30,8 ‖ Jer
12,3 ‖ Hos 9,5 ‖ Am 6,3 ‖ Hab 3,
16 ‖ Zeph 3,8 ‖ Zach 4,10 ‖ Ps 19,
3.81,4.92,1.96,2 ‖ Prv 7,20.16,4.
21,31.31,25 ‖ Job 17,12.21,30².38,
23 ‖ Esth 3,7.9,22 ‖ Esr 10,13 ‖
Neh 5,18 ‖ 2Ch 24,11.

וּלְיוֹם Hos 9,5.

לַיּוֹם Ex 19,11.29,36.38 ‖ Nu 7,11.
28,3.24 ‖ Jer 37,21 ‖ Ez 4,10.30,2.
43,25.45,23².46,13 ‖ Joel 1,15 ‖
Mal 3,17 ‖ Esth 3,14.8,13 ‖ 1Ch
26,17².

מִיּוֹם Ex 10,6.12,15 ‖ Lev 23,15 ‖
Nu 30,15 ‖ Dt 9,24 ‖ 1S 7,2.8,8.29,
3.6.8 ‖ 2S 13,32 ‖ 2R 8,6 ‖ Jes 38,
12.*13.*43,13 ‖ Jer 36,2 ‖ Ez 28,15.
48,35 ‖ Hag 2,18 ‖ Ps 96,2 ‖ Eccl
7,1 ‖ Esth 3,7 ‖ Esr 3,6 ‖ Neh 5,
14 ‖ 1Ch 16,23.

וּמִיּוֹם Lev 22,27.

לְמִיּוֹם Jud 19,20 ‖ 2S 7,6 ‖ Jes 7,
17.

יוֹמְךָ *suff.* Jer 50,31.

יוֹמוֹ 1S 26,10 ‖ Ez 21,30 ‖ Ps 37,
13 ‖ Job 1,4.3,1.14,6.15,32.18,20.

יֹמוֹK., יָמָיוQ. Jer 17,11.

בְּיוֹמוֹ Ex 5,13.*19.16,4* ‖ Lev 23,
37 ‖ Dt 24,15 ‖ 1R 8,59 ‖ 2R 25,
30 ‖ Jer 52,34 ‖ Dan 1,5 ‖ Esr 3,4 ‖
Neh 11,23.*12,47* ‖ 1Ch 16,37 ‖
2Ch 8,14.*31,16.*

יוֹמָם Jer 50,27 ‖ Ez 21,34.

יָמִים, יוֹמִים, יוֹמָיִם *du.* Ex 16,
29.21,21 ‖ Nu 9,22.11,19.

מִיָּמִים Hos 6,2.

יָמִים *pl.* Gn 4,3.8,10.12.17,12.
21,4.34.24,55.27,44.29,14.30,36.
31,23.35,29.37,34.40,4.12.13.*19.*
18.41,1.42,17.50,10 ‖ Ex 3,18.*5,3.*
7,25.8,23.10,22.23.12,15.19.13,6.
15,22.16,26.19,15.20,9.*34,21.*11.
22,29.23,12.15.*34,18.*24,16.29,
30.35.37.31,15.17.35,2 ‖ Lev 8,
33².35.12,2.4.5.13,4.*31.*5.21.*26.*
33.50.54.14,8.38.15,13.19.24.25.
28.22,27.23,3.6.8.34.36.39.40.
41.42.25,29 ‖ Nu 9,19.20.22.10,
33².11,19².20.21.12,14².15.19,11.
14.*16.*20,15.28,17.24.29,12.31,
19.33,8 ‖ Dt 1,46.2,1.4,26.40.5,13.
30.11,9.16,3.4.8.13.15.17,20.20,
19.21,13.22,7.30,18.32,47 ‖ Jos 1,
11.2,16.22.3,2.*9,16.*6,3.14.11,18.
22,3.24,7.31 ‖ Jud 2,7.11,40.14,
14.19,2.4 ‖ 1S 2,31.10,8.11,3.13,8.
27,7.29,3.30,12.31,13 ‖ 2S 1,1.13,
23.14,2.26.28.20,4.24,13 ‖ 1R 2,
38.3,11.8,65.12,5.16,15.17,7.15.
18,1.20,29 ‖ 2R 2,17.3,9.15,13.20,
17 ‖ Jes 7,17.24,22.32,10.39,6.53,
10.65,20 ‖ Jer 2,32.6,11.7,32.*9,24.*
16,14.19,6.23,5.7.30,3.31,27.31.
*38.33,14.48,12.49,2.51,47.52.*13,
6.28,3.*11.*32,14.35,7.37,16.42,7 ‖
Ex 3,15.16.4,5.43,25.26.44,26.
45,21 ‖ Hos 3,3.4 ‖ Am 4,2.4.8,11.
9,13 ‖ Jon 2,1.3,3 ‖ Zach 8,4 ‖ Ps
21,5.23,6.34,13.61,7.77,6.91,16.
93,5.139,16.143,5 ‖ Prv 3,2.16.10,
27.28,16 ‖ Job 2,13.12,12.14,1.15,
10.29,18.32,7.42,17 ‖ Thr 5,20 ‖
Eccl 8,13 ‖ Esth 1,4.5.4,16 ‖ Dan
1,12.14.15.8,27.10,2.3.11,33.12,
11 ‖ Esr 6,22.8,15.32 ‖ Neh 1,4.2,
11.5,18.8,18.13,6 ‖ 1Ch 7,22.10,
12.12,39(40).21,12.23,1.29,28 ‖
2Ch 1,11.7,8.9.10,5.20,25.21,15.
24,15.30,21.23².35,17.36,9.

וְיָמִים 2Ch 15,3.

הַיָּמִים, הַיָּמִם Gn 7,10.26,8.38,
12.43,9.44,32.49,1 ‖ Ex 13,7 ‖ Nu
6,5.14,34.24,14 ‖ Dt 4,10.30.40.5,
26.6,24.11,1.12,1.*31,13.*14,23.18,
5.19,9.28,29.33.31,29 ‖ Jos 4,24 ‖
Jud 14,17.16,16 ‖ 1S 1,20.21.28.
2,19.32.35.7,2.9,20.13,11.18,26.
29.20,6.31.23,14.25,38.27,7.11.
28,2 ‖ 2S 2,11.13,37.19,14 ‖ 1R 3,
2.5,15.8,40.9,3.11,36.39.12,7.14,
19.*29.15,7.23.31.16,5.14.20.27.*
*22,39.46.*30 ‖ 2R 1,18.*8,23.10,34.*
12,20.13,8.12.14,15.18.28.15,6.
11.15.21.26.31.36.16,19.20,20.
*21,17.25.23,28.24,5.*8,19.13,3.
17,37.18,4 ‖ Jes 2,2.30,26 ‖ Jer
23,20.30,24.31,33(32).36(35).32,
39.33,18.*35,19.*48,47.49,39 ‖ Ez
4,4.9.12,22.23.38,16.43,27.45,
23.25 ‖ Hos 3,5 ‖ Mich 4,1 ‖ Zach
8,10 ‖ Job 1,5 ‖ Eccl 2,16.11,1 ‖
Esth 1,5.2,23.6,1.9,27.10,2 ‖ Dan
1,18.10,14 ‖ Esr 10,8.9 ‖ Neh 12,
23 ‖ 1Ch 9,25.27,24 ‖ 2Ch 6,31.7,
16.10,7.12,15.21,7.30,22.

הַיָּמִין Dan 12,13.

וְהַיָּמִים Nu 6,12.13,20 ‖ Dt 2,14 ‖
1R 2,11.11,42.14,20 ‖ 2R 10,36 ‖
Esth 9,28 ‖ 2Ch 29,17.

שֶׁהַיָּמִים Eccl 7,10.

בְּיָמִים Ez 38,17.

וּבְיָמִים Dan 11,20.

בַּיָּמִים Gn 6,4.18,11.24,1 ‖ Ex 2,
11.23 ‖ Dt 17,9.*26,3.*19,17 ‖ Jos
13,1.*23,1.*1.20,6.23,2 ‖ Jud 17,6.
*18,1.21,25.*19,1.20,27.28 ‖ 1S 3,1.
28,1 ‖ 2S 16,23 ‖ 1R 1,1 ‖ 2R 10,32.
*15,37.*20,1 ‖ Jes 38,1 ‖ Jer 3,16.
18.5,18.31.29(28).33,15.*50,4.20.*
16 ‖ Ez 38,17 ‖ Joel 3,2.4,1 ‖ Zach
8,6.9.15.23 ‖ Esth 1,2.2,21 ‖ Dan
10,2 ‖ Neh 6,17.13,15.23 ‖ 2Ch 32,
24.

וּבַיָּמִים Jud 18,1.

כְּיָמִים Gn 29,20.

כַּיָּמִים Dt 1,46.10,10 ‖ Zach 8,11 ‖
Esth 9,22.

לְיָמִים Gn 7,4 ‖ Dt 4,32 ‖ Ez 12, 27 ‖ Job 30,1.32,4.6 ‖ Dan 8,26. 12,12‖2Ch 21,19².29,17.

וּלְיָמִים Gn 1,14.

לַיָּמִים Jud 17,10 ‖ 2S 14,26 ‖ Ez 22,14‖Dan 10,14‖Esth 9,26.

מִיָּמִים Jos 23,1 ‖ Jud 11,4.14,8. 15,1‖Ez 38,8‖2Ch 21,19.

מִיָּמִים יָמִימָה Ex 13,10‖Jud 11, 40.21,19‖1S 1,3.2,19.

וּלְמִיָּמִים 1Ch 17,10.

יְמֵי *cs.* Gn 3,14.17.5,4.5.8.11.14. 17.20.23.27.31.8,22.9,29.11,32. 25,7.27,41.35,28.47,8.9³.28.29. 50,3.4 ‖ Lev 8,33.12,4.6.13,46.14, 46.15,25.26.25,8.26,34.35 ‖ Nu 6, 4.8.5.6.12.13.9,18.13,20 ‖ Dt 4,9. *6,2.16,3*.17,19.34,8 ‖ Jos 1,5.3,15. 4,14.24,31² ‖ Jud 2,7².18.14,12. 18,31 ‖ 1S 1,11.7,13.15.14,52.22, 4.25,7.15.16‖2S 19,35‖ 1R 2,1.5, 1.5.11,25.34.15,5.6‖2R 13,22.23, 22.25,29.30 ‖ Jes 38,20.60,20.63, 9.11.65.22‖Jer 52,33.34 ‖ Ez 4,8. 5,2.16,22.43.23,19.45,23.46,1 ‖ Hos 2,15.9,7² ‖ Ps 23,6.27,4.37, 18.61,7.89,46.90,10.119,84.128, 5 ‖ Prv 15,15.31,12 ‖ Job 1,5.14, 14.15,20.30,16.27 ‖ Thr 1,7 ‖ Eccl 2,3.5,17.19.6,3.12.8,15.9,9². 11,8.12,1‖Esth 2,12.9,22.31‖Esr 4,5‖ Neh 12,23 ‖ 2Ch 24,2.14.36, 21.

וְיֵמֵי Dt 11,21‖Esth 9,28.

בִּימֵי Gn 14,1.26,1.15.18.30,14.47, 9‖Jud 5,6².8,28.15,1.20 ‖ 1S 17, 12‖2S 21,1.9‖1R 10,21.21,29.22, 47‖2R 15,29‖ Jes 1,1.7,1 ‖ Jer 1, 2.3.3,6.26,18.35,1‖Ez 16,60‖Hos 1,1‖Joel 1,2‖Am 1,1‖Mich 1,1‖ Zeph 1,1‖Zach 14,5‖ Ps 44,2.49, 6‖Job 3,6.29,4 ‖ Ruth 1,1 ‖ Eccl 7,15.11,9.12,1‖Esth 1,1‖Neh 12, 7.22.26.46.47‖ 1Ch 4,41.5,17.7,2. 13,3‖2Ch 9,20.13,20.26,5.32,26.

וּבִימֵי Hos 1,1 ‖ Am 1,1 ‖ Ps 37, 19 ‖ Esr 4,7 ‖ Neh 12,12.26.47 ‖ 1Ch 5,10.17‖2Ch 26,5.

כִּימֵי Lev 12,2.15,25.25,50 ‖ Dt 11,21‖ Jes 23,15.51,9.65,22 ‖ Jer 46,26 ‖ Hos 2,17.9,9.12,10 ‖ Am 9,11‖Mich 7,14.15 ‖ Mal 3,4‖ Ps 89,30‖Job 10,5.29,2.

וְכִימֵי Job 7,1.

הֲכִימֵי *interrog.* Job 10,5.

לִימֵי Job 33,25.

מִימֵי 2R 23,22 ‖ Jes 23,7.37,26 ‖ Jer 36,2 ‖ Hos 10,9 ‖ Mich 5,1.7, 20‖Nah 2,9 ‖ Ps 94,13 ‖ Thr 1,7. 2,17‖Esr 4,2.9,7‖Neh 8,17.9,32‖ 2Ch 30,26.35,18.

לְמִימֵי 2R 19,25‖Mal 3,7.

יָמַי, יָמָי *suff.* Gn 29,21‖ Jes 38, 10 ‖ Jer 20,18 ‖ Ps 39,5.6.102, 4.12.24.25 ‖ Job 7,6.16.10,20.17, 1.11.

וְיָמַי Job 9,25.

בְּיָמַי 2R 20,19‖Jes 39,8.

וּבְיָמַי Ps 116,2.

מִיָּמַי Job 27,6.

יָמֵינוּ Jer 35,8 ‖ Ps 90,9.12.14 ‖ Job 8,9 ‖ Thr 4,18.5,21 ‖ 1Ch 29, 15.

יָמֶיךָ Ex 20,12.23,26‖Dt 5,16.6,2. 12,19.23,7.25,15.30,20.31,14 ‖ 2S 7,12 ‖ 1R 3,13.14 ‖ 2R 20,6 ‖ Jes 38,5 ‖ Prv 9,11 ‖ Job 10,5.38,21‖ 1Ch 17,11.

בְּיָמֶיךָ 1R 11,12.

וּבְיָמֶיךָ Dt 33,25.

מִיָּמֶיךָ 1S 25,28.

הַמִּיָּמֶיךָ *interrog.* Job 38,12.

יְמֵיכֶם Dt 11,21 ‖ Jer 25,34.35,7.

בְּיֹמֵיכֶם Ez 12,25‖ Joel 1,2‖Hab 1,5.

וּבְיֹמֵיכֶם Jer 16,9.

יָמֶיךָ Ez 22,4.

יָמָיו Gn 6,3‖Dt 22,19.29 ‖ 1R 15, 14‖2R 12,3.15,18‖Jes 65,20 ‖ Ps 103,15.109,8.144,4 ‖ Job 7,1.14, 5.24,1 ‖ Eccl 2,23.5,16 ‖ 2Ch 15, 17.18,7.24,33.

יֹמָו K., יָמָיו Q. Jer 17,11.

בְּיָמָיו Gn 10,25‖1R 16,34.21,29‖ 2R 8,20.23,29.24,1 ‖ Jer 22,30. 23,6‖Ps 72,7 ‖ 1Ch 1,19.22,9(8)‖ 2Ch 13,23.21,8.

מִיָּמָיו 1R 1,6.

יָמֶיהָ Gn 25,24.

וְיָמֶיהָ Jes 13,22.

יָמֵיהֶם 1R 15,16.*32* ‖ Ps 55,24.78, 33‖Job 21,13.36,11.

בְּיֹמֵיהֶם Ps 44,2.

יְמוֹת *pl. poët.* Dt 32,7.

כִּיְמוֹת Ps 90,15.

יוֹמָם

interdiu; *cotidie.*

Ex 13,21².22.40,38‖Lev 8,35‖Nu 9,21.10,34.14,14‖Dt 1,33 ‖ Jos 1, 8‖Jud 6,27‖1S 25,16‖2S 21,10 ‖ 1R 8,59 ‖ Jes 4,5.6. 21,8. 60,11. 19 ‖ Jer 8,23. 15,9. 16,13. 31,35 (34).33,20.25‖Ez 12,3.4.7.30,16‖ Ps 1,2. 13,3. 22,3.32,4. 42,4.9. 55, 11.78,14.91,5.121,6‖Job 5,14.24, 16 ‖ Thr 2,18 ‖ Neh 1,6.4,3.9,12‖ 1Ch 9,33‖2Ch 6,20.

וְיוֹמָם Dt 28,66‖Jes 34,1‖ Jer 14, 17.

בְּיוֹמָם Neh 9,19.

—v. ch. et n. pr. יָמִימָה—

יָגוֹן הַיָּגוֹן

coenum, limus.

שם ע"מ עָקֹב, רפש ועכטיט, ת"י מִשְׁטִשְׁוָא. ובס"ט ג' קורא בְּמֵי מצולה.

Ps 40,3.

בְּיוֹן *cs.* Ps 69,3.

—v. n. pr.—

יוֹנָה

columba.

היחיד בס"נ והרבים בס"ז, ובתלמוד נמצא גם היחיד זכר. י"נ בתהלים ע"ד י"ט: חַיַּת יוֹנְךָ = יוֹנָתְךָ, ומקביל אל תּוֹרֶךָ.

Lev 5,7. *12,8. 14,22. 15,14.29*.11. 12,6‖Nu 6,10‖Ps 68,14.

הַיּוֹנָה Gn 8,8.9.10.11.12 ‖ Lev 1, 14.*14,30*.

כַּיּוֹנָה Jes 38,14‖Ps 55,7.

כְּיוֹנָה Jer 48,28‖Hos 7,11.

וּכְיוֹנָה Hos 11,11.

יוֹנַת *cs.* Ps 56,1.

יוֹנָתִי *suff.* Cant 2,14.5,2.6,9.

יוֹנִים *pl.* Nah 2,8‖Cant 1,15.*4,1*.

כְּיוֹנִים Cant 5,12.

וְכַיּוֹנִים Jes 59,11.60,8.

כְּיוֹנֵי *cs.* Ez 7,16.

—v. n. pr.—

יָזַם יָזְמוּ

3 perf. pl. [?

consilium capere, meditari, insidiari; *al.* rad. זָמַם (= יזמו).

לדעת האחרונים הוא כמו יָזְמוּ, וכמו שמצינו בפסוק שלאחריו וְנָבָלָה ת', וכבר הובא בשרש זָמַם; אך יש כוונת בשרשי הַמָּם וְהַמָּם.

Gn 11,6.

—conf. זָמַם—

יָזַן מְיֻזָּנִים

Q. *Pu. pt. pl.* [

armare; ponderibus, testibus instruere, *pt. bene vasatus.*

לפי הקרי שרשו יזן, ומזה אֻזְנֶךָ, ובדרו"ל בהסך אתן לסטים מזוין, כלי זין. ע' הע"ה אל זן.

Jer 5,8.

—conf. זוּן et אָזַן—

יָזַע בַּיָּזַע

sudor.

לד"ק עקר שרשו זוע לפי שהזעה באה לרב מהתרעועות הגוף ותנועתו; ויתכן שהוא קרוב אל זול, גָּל, גָּזָה, ע"ש הנטיפה. השבעים מתרגמין ביזע "פְּחָזָקָה" (כְּעוֹז), ופירו"ל ידוע.

Ez 44,18.

—conf. זֵעָה—

יָחַד תִּתְחַד

2 impf. [

unitum, coniunctum esse, se coningere.

אח אל אחר; וספק הוא אם תִּתְחַד דבראשית הוא ת' יַחַד ובא כן לְזַנּוֹ עם אַל תָּבֹא שלפניו, או להסך תָּבֹא ת' תָּבֹאִי לְזַנּוֹ עם תִּתְחַד שלאחריו; ושעם יַחַד לבבי, אַחַד, כלומר לכוף יצר הרע אל יצר הטוב, או חַבֵּר כלומר הַדְבֵּק; אמנם יונתן והשבעים קורין יַחַדְ, מלשון חדוה ושמחה, ובקמ"א י' להשבעים: אָחַד אנכי.

Jes 14,20.

תִּתְחַד *3 impf. f.* (?) Gn 49,6.

יַחֵד [יַחַד *Pi. imper.* Ps 86,11.

יַחַד , יָחַד

unitio, coniunctio; iunctim, coniunctim.

Dt 33,5 ‖ 1S 11,11.17,10 ‖ 2S 10, 15.14,16.21,9 ‖ Jes 22,3.27,4.42, 14.43,26.44,11.45,8.50,8‖ Jer 48, 7‖Hos 11,7.8‖Mich 2,12‖Ps 2,2. Ps 31,14. 33,15. 40,15. 41,8. 49,3. 11.62,10.74,6.8.88,18.98,8. 133,1. 141,10 ‖ Job 3,18.6,2.10,8.16,10. 17,16. 19,12. 21,26.24,4.34,15.29. 38,7.40,13‖Esr 4,3.

וְיָחַד Job 31,38.

לְיָחַד 1Ch 12,17(18).

יַחְדָּו

coniunctim, unā; simul, eodem tempore; pariter, pari modo; cuncti.

השבעים קורין בישעיה מ"ה ט"ז כל הַנֶּחֱרָשִׁים בו ת' כֻּלָּם יַחְדָּו (ע' פסוק כ"ד, ומ"א י"א), וי"נ בתהלים פ"נ ו': נעצו לב אֶחָד (ע' דהי"א י"ב ל"ח).

Gn 13,6².22,6.8.19.36,7‖Ex 19,8‖ Dt 12,22.15,22. 22,10.11. 25,5.11. 33,17 ‖ Jos 9,2.11,5 ‖ Jud 6,33. 19,6 ‖ 1S 30,24.31,6 ‖ 2S 2,13.16. 12,3 ‖ 1R 3,18 ‖ Jes 1,28. 31. 9, 20.10,8.11,6.7.14. 18,6. 22,3.40,5. 41,1.19.*60,13*. 20.23. 43,9. 17. 45, 16.20.21.46,2.48,13. 52,8. 9. 65,7. 66,17 ‖ Jer 3,18. 5,5.6,11.12.21. 13,14. 31,8(7). 13(12). 24(23). 41, 1.48,7.50,4.*33*.51,38 ‖ Hos 2,2 ‖ Am 1,15.3,3‖Zach 10,4 ‖ Ps 4,9. 14,3.19,10.34,4.35,26. 37,38.48,5. 53,4. 55,15. 71,10. 83,6. 102,23. 122,3‖Prv 22,18 ‖ Job 2,11.9,32. 24,17 ‖ Thr 2,8 ‖ Neh 4,2.6,2.7 ‖ 1Ch 10,6.

יַחְדָּיו Jer 46,12.21.49,3.

וַיַּחְדָּו Ex 26,24.36,29‖Jes 31,3.

יָחִיד

unicus, unigenitus; derelictus; יְחִידָה poët. pro anima.

Jer 2,26‖Am 8,10‖Ps 25,16.

וְיָחִיד Prv 4,3.

הַיָּחִיד Zach 12,10.

יְחִידָה, יְחִידָךְ *suff.* Gn 22,2.*12*, 16.

יְחִידִים *pl.* Ps 68,7.

יְחִידָה *f. sg.* Jud 11,34.

יְחִידָתִי Ps 22,21.35,17.

—conf. אֶחָד; v. n. pr.—

יָחַד Prv 27,17 v. חָדַד.

יָחַל°

exspectare; spem facere; *Hi.* morari. Cnf. חוּל II p. 214ᵇ.

דוראתו ידועה, וקרובה אל חול; בטעם נוֹחֲלָה דיחזקאל י"ט ה' יחכו שיש להנפעל הוראת ההיפך כמו הִפָּעֵל, וי"נ נוֹאֲלָה. יונתן והשבעים קורין בתהלים ס"ט ד' מְיַחֵל, וכן נמצא בקצת נוסחאות.

יִחַלְתִּנִי [יִחַל *Pi. 2 perf. suff.* Ps 119,49.

יִחַלְתִּי [יִחַלְתִּי *1 perf.* Ps 119, 43.74.*81.114*.147.

וְיָחֵלוּ, וְיָחֲלוּ *3 pl.* Ez 13,6‖Job 29,21.23.

יָחַלְנוּ *1 pl.* Ps 33,22.

מְיַחֵל *pt.* Ps 69,4.

הַמְיַחֲלִים *pl.* Ps 31,25.147,11

לַמְיַחֲלִים Ps 33,18.

יַחֵל *imper.* Ps 130,7.*131,3*.

אֲיַחֵל *1 impf.* Ps 71,14 ‖ Job 6, 11.13,15.14,14.

וַאֲיַחֲלָה Job 30,26.

יְיַחֵל *1 impf.* Mich 5,6.

יְיַחֲלוּ [יְיַחֵלוּ *3 pl.* Jes 42,4.

יְיַחֲלוּן [יְיַחֵלוּן Jes 51,5.

נוֹחֲלָה [נוֹחַלָה *Ni. 3 perf. f.* Ez 19,5.

וַיַּחֵל *3 impf.* Gn 8,12‖1S 13,8.

הוֹחֲלִתִי, הוֹחִלְתִּי [הוֹחִיל *Hi. 1 perf.* Ps 38,16.130,5‖Job 32, 11.

וְהוֹחַלְתִּי Job 32,16.

הוֹחִילִי, הוֹחִלִי *imper. f.* Ps 42,9.12.*43,5*.

אוֹחִיל *1 impf.* 2R 6,33 ‖ Thr 3, 21.24.

אוֹחִילָה, אוֹחִילָה 2S 8,14 ‖ Mich 7,7.

תוֹחֵל *2 impf.* 1S 10,8.

וַיּוֹחֶל Q. *3 impf.* 1S 13,8.

יָחִיל [וְיָחִיל]

sperans.

Thr 3,26.

תּוֹחֶלֶת

exspectatio, spes.

Prv 10,28.13,12.

וְתוֹחֶלֶת Prv 11,7.

תּוֹחַלְתִּי *suff.* Ps 39,8.

וְתוֹחַלְתִּי Thr 3,18.

תּוֹחַלְתּוֹ Job 41,1.

v.n. pr.; אַחוֹלָה Jer 4,19 v. II חוּל

°יָחַם

incalescere (libidine). Conf. חָמָה et חָמַם.

בא על שני משקלים כומָם ויָחֵם; ונאמר על המום תאות המשגל (ברוגסט), והרגומתו בערבית בוא״ו ת׳ יו״ד. לד״ק יחמתני אמי הוא מבנין הקל (ע׳ מכלול); יש מחברין לו גם הנחמים באלים ע״מ נָאָרִים.

יַחֲמֵתְנִי (=יָחַמִ׳) *Pi. 3 perf. suff.* Ps 51,7.

יַחֵם *inf. cs.* Gn 30,41.31,10.

לְיַחַמְנָה (al. לְיַחַמְ׳) *suff.* Gn 30, 21.

——v. n. pr.——

יַחְמוּר v. p. 237[b], sub חֲמוֹר

יָחֵף

discalceatus, pedibus nudis; *subst.* nuditas pedum.

תה״ש וכן בערבית ובסורית, לד״ק הוא מן חַף, כלומר הרגל נקיה ממגעלים (באר״פים), ולד״א ע״ש החפוף, הנרוה והחכוך (רייבונג); ובא נ״כ כשם קפשט על יחיפות הרגלים.

2S 15,30.

וְיָחֵף Jes 20,2.3.4.

מִיָּחֵף Jer 2,25.

——v. אָחַר——

°יָחַשׁ

Hith. censeri, nomen dare in tabulas genealogicas inscribendum; *inf.* stemma, genealogica, index; qui in genealogia continentur.

עין כתבי יחוס ותולדות המשפחות ידוע, והיה נחוץ ביחוד אחרי גלות בבל מפני ההתערבות בבני הנכר.

הִתְיַחֵשׁ [הִתְיַחֵשׁוּ] *Hith. 3 perf. pl.* 1Ch 5,17.9,1.

הַמִּתְיַחֲשִׁים [מִתְיַחֵשׁ] *pt. pl.* Esr 2,62 ‖ Neh 7,64.

הִתְיַחֵשׁ *inf. cs.* Esr 8,3 ‖ 2Ch 31,17.19.

בְּהִתְיַחֵשׁ 1Ch 5,7.

לְהִתְיַחֵשׁ Neh 7,5 ‖ 1Ch 5,1 ‖ 2Ch 12,15.

וּלְהִתְיַחֵשׁ 31,18.

הִתְיַחֲשָׁם *suff.* 1Ch 7,5.9,22 ‖ 2Ch 31,16.

וְהִתְיַחֲשָׁם Esr 8,1 ‖ 1Ch 4,33.7,7. 9.40.

——טוֹב, יָטַב v. מִיטַב——

יַיִן, יֵין

vinum; = עֲנָבִים uvae; crapula.

בערבית יין, ולפי הנראה בא השם מן המזרח למערב; בדרו״ל נמצא גם ברבים יַינוֹת; י״ג הבקוק כ׳ ה׳: ואף כי יַיִן בוגד, ובנחמיה ה׳ י״ח: יַיִן עשרת ימים בכל־יום להרבה.

Gn 19,32.33.34.35.27,25 ‖ Ex 29, 40 ‖ Lev 10,9.23,13 ‖ Nu 6,3.20. 28,14 ‖ Jos 9,4 ‖ Jud 13,4.7 ‖ 1S 1, 24.10,3.16,20.25,18 ‖ 2S 16,1 ‖ Jes 5,11.22.16,10.22,13. 24,9.28,1.29, 9.55,1.56,12 ‖ Jer 13,12[2].23,9.35, 2.5[2].6[2].8.*14*.40,10.12 ‖ Hos 9,4 ‖ Joel 1,5 ‖ Am 2,12.6,6 ‖ Mich 6, 15 ‖ Zach 9,15.10,7 ‖ Ps 60,5 ‖ Prv 21,17.23,20.31.31,4 ‖ Job 1,13. *18* ‖ Neh 2,1.5,18.13,15.

וְיַיִן Nu 15,5.7.10 ‖ Dt 28,39.29,5 ‖ Jud 13,14 ‖ 1S 1,15 ‖ Jer 48,33 ‖ Ez 44,21 ‖ Hos 4,11 ‖ Ps 75,9.104, 15 ‖ Prv 31,6 ‖ Eccl 10,19 ‖ 1Ch 12,40(41) ‖ 2Ch 2,9.

וָיַיִן, וָיֵין Gn 14,18 ‖ Jud 19,19 ‖ Jes 5,12 ‖ Thr 2,12 ‖ Dan 10,3 ‖ Neh 5,15 ‖ 2Ch 11,11.

הַיַּיִן, הַיָּיִן Gn 9,21 ‖ Nu 6,4 ‖ Jos 9,13 ‖ Jud 13,14 ‖ 1S 25,37 ‖ Jes 24,11.28,7 ‖ Jer 25,15 ‖ Hab 2, 5 ‖ Hag 2,12 ‖ Prv 20,1. 23,30 ‖ Cant 2,4 ‖ Esth 5,6.7,2.7,7.8 ‖ Neh 2,1 ‖ 1Ch 27,27.

וְהַיַּיִן 2S 16,2 ‖ 1Ch 9,29 ‖ 2Ch 2, 14.

בְּיַיִן Prv 9,5.

בַּיַּיִן, בַּיָּיִן Gn 49,11 ‖ 2S 13,28 ‖ Jes 28,7 ‖ Joel 4,3 ‖ Eccl 2,3 ‖ Esth 1,10.

וּבַיַּיִן Dt 14,26.

כַּיַּיִן Job 32,19.

לַיַּיִן Mich 2,11.

מִיַּיִן, מִיָּיִן Gn 49,12 ‖ Nu 6,3 ‖ Jes 51,21 ‖ Hos 7,5 ‖ Ps 78,65 ‖ Cant 1,2.4.4,10.8,2.

יַיִן *cs.* Dt 32,38.

וְיַיִן Am 2,8 ‖ Prv 4,17 ‖ Esth 1,7 ‖ Dan 1,16.

בְּיַיִן Ez 27,18.

וּבְיַיִן Dan 1,8.

כַּיַּיִן Hos 14,8 ‖ Cant 7,10.

וּמִיַּיִן Dan 1,5.

יֵינִי *suff.* Cant 5,1.

יֵינֶךָ [יֵינְךָ] Eccl 9,7.

יֵינֶךָ 1S 1,14.

מִיֵּינוֹ Gn 9,24.

יַיְנָהּ Prv 9,2.

מִיַּיְנָהּ Jer 51,7.

יַיְנָם Dt 32,33 ‖ Am 5,11.9,14 ‖ Zeph 1,3.

——יָדְ K. 1S 4,13 v. יַד——

°יָכַח

Ni. convinci; *recipr.* disceptare cum aliquo. *Hi.* ius dicere, indicare; attribuere, destinare alicui; diiudicare lites; probare, defendere causam suam in foro; admonere; arguere, reprehendere; castigare, punire.

קרוב אל נכח, דמוכיח ישים נכח פני איש מכשול עוני ויַגִּיד הטאתו נָגְדוֹ (ובגרמנית: יעמאנדעם עטוואס פאָרשטעללען), והמתוכחים יעמדו זה מול זה ויעריכו טענותיהם זה לקבל זה (נעגעניאיבערשטעללען); מן יכח בעברית תוֹכחה ומן קֶבֶל בדרו״ל קובלנא. להמבארים וְנָכְחַת כבינוני שעורו ונֹכַחַת אָתָּ; וְהוֹכִיחַ בדברים לד״ק מקור כמו לְהָכֵיחַ שלפניו, וי״מ כצווי (= והוֹכִיחַ) כמו ונשאת שלאחריו, כלומר: השתדל לסתור את דבריו.

וְנָכְחַת [נוֹכֵחַ] (= וְנָכַחַתָּ; al. *pt. f.*) *Ni. 2 perf. f. p.* Gn 20,16.

נוֹכֵחַ *pt.* Job 23,7.

וְנוֹכְחָה *1 impf. pl.* Jes 1,18.

הוֹכִיחַ *Hi. 3 perf.* Gn 24,44.

וְהוֹכִיחַ, וְהוֹכֵחַ Gn 21,25 ‖ 2R 19,4 ‖ Jes 2,4.11,4.37,4 ‖ Mich 4,3.

הוֹכַחְתָּ *2 perf.* Gn 24,14.

וְהוֹכַחְתִּיו *1 perf. suff.* 2S 7,14.

מוֹכִיחַ *pt.* Ez 3,26 ‖ Am 5,10 ‖ Prv 25,12.28,23 ‖ Job 9,33.32,12. 40,2.

וּמוֹכִיחַ Prv 9,7.

וְלַמּוֹכִיחַ Jes 29,21.

וְלַמּוֹכִיחִים *pl.* Prv 24,25.

הוֹכֵחַ *inf. abs.* Lev 19,17 ‖ Prv 15,12 ‖ Job 6,25.13,10.15,3.

וְהוֹכֵחַ Job 13,3.

וְהוֹכִיחַ *cs.* Prv 19,25.

לְהוֹכִיחַ Hab 1,12.

הֲלְהוֹכֵחַ *interrog.* Job 6,26.

הוֹכַח *imper.* Prv 9,8.

אוֹכִיחַ *1 impf.* Job 13,15.

אוֹכִיחֲךָ, אוֹכִיחֲךָ *suff.* Ps 50,8. 21.

תּוֹכִיחַ *2 impf.* Lev 19,17.

תּוֹכַח (נס״א) Prv 9,8.

תּוֹכִיחֵנִי *suff.* Ps 6,2.38,2.

יוֹכִיחַ *3 impf.* Jes 11,3 ‖ Ps 94, 10 ‖ Prv 3,12.30,6 ‖ Job 6,25.13. 10.

יוֹכַח (נס״א) Hos 4,4.

וְיוֹכַח (al. וְיוֹכֵחַ) Job 16,21 ‖ 1Ch 12,17(18).

וַיּוֹכַח Gn 31,42 ‖ Ps 105,14 ‖ 1Ch 16,21.

וְיוֹכִיחֵנִי *suff.* Ps 141,5.

יָכֵחַךְ [יָכִחַךְ] Job 22,4.

יוֹכִחוּ Job 5,17.

וְתוֹכִיחוּ *2 pl.* Job 19,5.

וְיוֹכִיחוּ *3 pl.* 31,37.

תּוֹכְחָךְ *f. suff.* Jer 2,19.

וְהוֹכַח *Ho. 3 perf.* Job 33,19.

יִתְוַכֵּחַ [הִתְוַכֵּחַ] *Hith. 3 impf.* Mich 6,2.

תּוֹכֵחָה

castigatio, poena.

Hos 5,9.

וְתוֹכֵחָה 2R 19,3 ‖ Jes 37,3.

תּוֹכַחוֹת *pl.* Ps 149,7.

תּוֹכַחַת

demonstratio, vindicatio iuris sui, defensio; reprehensio; castigatio (verbis); castigatio, poena.

השבעים קורין באיוב י״ג ו׳: שמעו־נא תוֹכַחַת־פִּי.

Prv 10,17.12,1.13,18.15,5.10.31. 32.27,5.

וְתוֹכַחַת Prv 5,12.29,15.

תּוֹכַחְתִּי *suff.* Hab 2,1 ‖ Prv 1,30. Job 13,6.

וְתוֹכַחְתִּי Ps 73,14 ‖ Prv 1,25.

לְתוֹכַחְתִּי Prv 1,23.

בְּתוֹכַחְתּוֹ Prv 3,11.

תּוֹכָחוֹת *pl.* Ps 38,15 ‖ Prv 29,1 ‖ Job 23,4.

בְּתוֹכָחוֹת Ps 39,12.

תּוֹכָחוֹת *cs.* Prv 6,23.

וּבְתוֹכָחוֹת, וּבְתֹכָחוֹת Ez 5,15. 25,17.

יָכֹל, יָכַל

valere, posse; efficere; praevalere.

יש דוגמתו בעברית (בוא״ו ת׳ יו״ד) ובאשורית; בארמית: יכל או כָּהַל, ובדרו״ל שגור הרבה; ואמר דרד״ק שהשורק בא בעתיד ת׳ חולם שלא יתחלף עם ששרשם אכל; ולפי דעתו כי־כֹל תוּכַל דאיוב הוא מקור, כמו יָכֹל תוכל. מקור הנסמך יָכֹלֶת בא ע״מ יִכֹּשֶׁת המים. וַתּוּכַל דירמיה כמו וַתּוּכָלִי, ולשון תמוהא הוא: היתכן שבדבר אחד שתדברי (אלי, אבי ואלופי אתה) תנצחי ותצליחי? כן פי׳ שד״ל, ולדר״ק כתרגומו וְאַסְגֵּית, כלומר הרבית לעשות דעות כבל יכלתך. י״ג במשלי ל׳ א׳: לָאִיתִי אֵל לָאִיתִי אֵל וָאֻכָל (ע׳ אורשריפט צד ס״א). יוכלו דאיכה ד׳ י״ד למדנתאי חסר. השבעים קורין בנחמיה ג׳ ל״ד הֲיַכְלוּ ת׳ הֲיַכְלוּ.

Gn 32,26.45,1 ‖ Ex 40,35 ‖ 1S 4, 15 ‖ 2S 3,11 ‖ 1R 5,17.13,4.14,4 ‖ Jes 7,1 ‖ 1Ch 21,30 ‖ 2Ch 7,7.32, 14.

יָכְלָה *3 perf. f.* Gn 36,7 ‖ Ex 2,3.

וָיָכָלְתָּ *2 perf.* Ex 18,23.

יָכָלְתִּי *1 perf.* Gn 30,8 ‖ Jud 8,3 ‖ Ps 40,13.

יָכָלְתָּיו *suff.* Ps 13,5.

יָכְלוּ, יָכֹלוּ *3 pl.* Gn 13,6.37,4. 45,3 ‖ Ex 7,21.24.8,14.9,11.12,39. 15,23 ‖ Nu 9,6 ‖ Jos 15,63.17,12 ‖ Jud 2,14.14,14 ‖ 1R 8,11.9,21 ‖ 2R 3,26.4,40.16,5 ‖ Jes 46,2 ‖ Ob 7 ‖ Jon 1,13 ‖ Ps 36,13.129,2 ‖ Esr 2,59 ‖ Neh 7,61 ‖ 2Ch 5,14.7,2.29, 34.30,3.32,13.

וַיָּכָלוּ Jes 38,22.

יָכֹל, יָכוֹל *inf. abs.* Nn 13,30 ‖ 1S 26,25.

הֲיָכוֹל *interrog.* Nu 22, 38 ‖ 2Ch 32,13.

יְכֹלֶת *cs.* Nu 14,16 ‖ Dt 9,28.

אוּכַל, אוּכֶל *1 impf.* Gn 19,19. 22.31,35 ‖ Nu 11,14.22,6.11.18. *24,13*.37.38 ‖ Dt 1,9.7,17.31,2 ‖ Jud 11,35 ‖ 1S 17,9.39 ‖ 1R 13,16. 20,9 ‖ Jes 1,13.29,11 ‖ Jer 18,6. 20,9.36,5 ‖ Ez 47,5 ‖ Ps 101,5.139, 6 ‖ Job 31,23 ‖ Ruth 4,6[2] ‖ Thr 1, 14 ‖ Esth 8,6[2] ‖ Neh 6,3.

הַאוּכַל *interrog.* 2S 12,23.

תּוּכַל, תּוּכֶל *2 impf.* Gn 15,5 ‖ Ex 18,18.33,20 ‖ Dt 7,22.12,17. 14,24.16,5.17,15.22,3. 28,27.*35* ‖ Jos 7,13 ‖ 1S 17,33.26,25 ‖ 1R 22, 22 ‖ 2R 18,23 ‖ Jes 36,8 ‖ Hab 1, 13 ‖ Job 33,5 ‖ Job 42,2 ‖ Esth 6, 13 ‖ 2Ch 18,22.

וַתּוּכַל Gn 32,29 ‖ Jer 20,7.

תּוּכְלִי *2 f.* Jes 47,11.12.

וַתּוּכְלִי (= וַתּוּכֶלִי) Jer 3,5.

יוּכַל, יוּכֶל *3 impf.* Gn 13,16 44,22.48,10 ‖ Ex 10,5.19,23 ‖ Dt 21,16.22,19.29.24,4 ‖ 1S 3,2.6,20. 17,9 ‖ 1R 3,9 ‖ 2R 18,29 ‖ Jes 16, 12.36,14.57,20 ‖ Jer 14,9.19,11. 38,5.44,22.49,10.23 ‖ Ez 7,19.33,

12 ‖ Hos 5,13 ‖ Zeph 1,18 ‖ Ps 78, 20 ‖ Job 4,2 ‖ Eccl 1,8.15².6,10.7, 13.8,17² ‖ Dan 10,17 ‖ 2Ch 32,14. 15.

הֲיוּכַל *interrog.* Ps 78,19.

וַיּוּכַל Hos 12,5.

תּוּכַל *3 f.* Jes 59,14 ‖ Am 7,10 ‖ Prv 30,21.

נוּכַל *1 pl.* Gn 24,50.29,8.34,14. 44,26² ‖ Nu 13,30.31 ‖ Jos 9,19 ‖ Jud 16,5.21,18 ‖ Neh 4,4.

וְנוּכְלָה (נס״א) Jer 20,10.

תּוּכְלוּ *2 pl.* Jos 24,19 ‖ Jud 14, 13 ‖ Jer 13,23.

יוּכְלוּ, יֻכְלוּ, יוּכְלוּ, יֻכְלוּ *3 pl.* Jos 7,12.15,63 ‖ 2S 17,11 ‖ Jes 56, 10 ‖ Jer 1,19.*15,20*.5,22.6,10.11, 11.20,11 ‖ Hos 8,5 ‖ Ps 18,39.21, 12 ‖ Cant 8,7 ‖ Thr 4,14.

יוּכְלוּן Gn 43,32.44,1.

מִיכַל [מִיכָל *cs.*

rivulus.

לרב המפרשים פלג מים, ושרשו יָכַל = בול, וכבדרז״ל אַמַּת המים; להשבעים (נוסחא רומית) מדת עת קטנה, ע״ש מורה השעות של מים שהיה נהוג בשנים קדמונית; וי״נ מול או מְמוּל המים וסומכין על נוסחא אחרת, וי״ת ידרנא (ואולי יש לגרוס מְיַבֵּל).

2S 17,20.

v. ch. et n. pr.

יָלַד, יָלַד

parere; gignere, creare; *Pi.* parturientem adiuvare; *pt. f* obstetrix; *Hi.* parere facere, fecundare, gignere; parere; *Hith.* nomen dare in tabulas genealogicas inscribendum.

יליד כל לשונות בני שם, בארמית ובסורית ביו״ד כבעברית, באשורית באל״ף ת׳ היו״ד, ובערבית, כושית וצבית בוא״ו, ונשאר זכרה בעברית ובארמית בשם וָלָד. השבעים קורין בצפניה ב׳ ב׳: בטרם לא־תֵדֵעוּ קְמוץ עֹבֵר ת׳ בטרם לֶדֶת חֹק קְמוץ עָבַר יום; בקצת נוסחאות בנחמיה י״ב י׳ ואלישיב הוליד את־יוידע, והוא נגד המס״ק (ע׳ מ״ש), ובדהי״א ב׳ מ״ח יָלְדָה ת׳ יָלַד, וכן תרגמו השבעים.

Gn 4,18².10,8.13.15.24².26.22,23. 25,3 ‖ Jes 49,21 ‖ Jer 17,11 ‖ 1Ch 1,10.11.13.18².20.2,48.

וָיָלֶד (נס״א) Ps 7,15.

יָלְדֶךָ, יָלֶדְךָ *suff.* Dt 32,18 ‖ Prv 23,22.

יָלְדוּ Job 38,29.

יָלְדָה, יָלֶדָה *3 f.* Gn 4,22.16,1. 15.19,38. 21,3.9. 22,20.23. 24,24. 47. 25,12.30,1.21.25.34,1. 36,4.5. 41,50.*46,20*.44,27.46,15 ‖ Nu 26, 59 ‖ Jud 8,31.13,2 ‖ 1S 2,5 ‖ 2S 12, 15.21,8² ‖ 1R 1,6 ‖ Jes 51,18.54,1. 66,7.8 ‖ Jer 14,5 ‖ Mich 5,2 ‖ Ruth 4,12 ‖ 1Ch 1,32. 2,4.17.46.4,18.7, 14².18.

וְיָלְדָה Ex 21,4 ‖ Lev 12,2.

יָלְדָתְנִי *suff.* Jer 20,14.

יָלְדָתְךָ, יָלַדְתִּךְ Jer 22,26 ‖ Cant 8,5.

יָלְדָתּוֹ Ruth 4,15.

יָלַדְתִּי, יָלְדָתִּי *2 f.* Jud 13, 3 ‖ 1S 4,20 ‖ Ez 16,20.

וַיָּלַדְתִּי Jud 13,3.

יָלְדָתְנִי *suff.* Jer 15,10.

יָלַדְתָּנִי K., יָלְדָתְנוּ Q. Jer 2,27.

יָלַדְתִּי, יָלַדְתִּי *1 perf.* Gn 21,7. 29,34.30,20 ‖ 1R 3,21 ‖ Jes 23,4 ‖ Ruth 1,12 ‖ 1Ch 4,9.

יָלְדְתִּיךָ *suff.* Ps 2,7.

יָלְדְתִּיהוּ Nu 11,12.

יָלְדוּ, יָלֶדוּ *3 pl.* Gn 31,43 ‖ Ez 23,37.31,6 ‖ Hos 5,7.

וְיָלְדוּ, וַיָּלֶדוּ Gn 6,4.31,8² ‖ Ex 1, 19 ‖ Dt 21,15.

יָלַדְנוּ *1 pl.* Jes 26,18.

יָלַד, יָלֵד K.. וְיוֹלֵד Q. *pt.* Jer 30,6 ‖ Prv 17,21.23,24.

הַיֹּלֶדֶת *suff.* Dan 11,6.

יְלִידֵיהֶן [יְלִידָיִן *pl. suff.* Zach 13,3².

יוֹלֶדֶת *f.* Jes 21,3 ‖ Hos 13,13 ‖ Mich 5,2.

כַּיּוֹלֶדֶת Jes 13,8.42,14 ‖ Jer 6,24. *22,23.50,43*.30,6.49,24 ‖ Mich 4, 9.10 ‖ Ps 48,7.

יֹלֶדֶת Gn 17,19 ‖ Jer 15,9.

וְיֹלֶדֶת Jes 7,14 ‖ Jer 31,8(7).

הַיֹּלֶדֶת Lev 12,7.

וַיֹּלִדְתִּי Gn 16,11 ‖ Jud 13,5.7.

יוֹלַדְתֶּךָ [יוֹלַדְתְּךָ *suff.* Prv 25, 25.

לְיוֹלַדְתּוֹ Prv 17,25.

לְיוֹלַדְתָּהּ Cant 6,9.

יוֹלַדְתְּכֶם Jer 50,12.

הַיּוֹלְדוֹת *pl.* Jer 16,3.

הַיָּלוּד [יָלוּד *pt. pass.* 1R 3,26.*27*.

יְלוּד *cs.* Job 14,1.15,14.25,4.

הַיְלוּדִים *pl.* 1Ch 14,4.

וָיָלֹד *inf. abs.* Job 15,35.

לֶדֶת *cs.* Zeph 2,2 ‖ Job 39,1.

בְּלֶדֶת Gn 16,16.25,26.

לֶלֶדֶת Gn 4,2.25,24 ‖ Jes 26,17 ‖ Eccl 3,2.

לָלַת (= לֶלֶדֶת) 1S 4,19.

מֹלֶדֶת Gn 16,2.29,35.30,9.

לְיָלְדָתִי *suff.* 1R 3,18.

לִדְתָּהּ Gn 38,27.

בִּלְדָתָהּ Gn 35,16.17.38,5.28.

לִדְתָּנָה Job 39,2.

אָלַד *1 impf.* Gn 18,13.

וָאָלַד 1R 3,17.

תֵּלְדִי *2 impf. f.* Gn 3,16.

יָלַד [יָלֵד (נס״א) *3 impf.* Prv 27,1.

תֵּלַד *f.* Gn 17,17.21 ‖ Lev 12,5 ‖ Dt 25,6.28,57 ‖ Job 24,21.

וְתָלַד Gn 30,3.

וַתֵּלֶד Gn 4,1.17.20.25. 16,15.19, 37.21,2.22,24. 24,36. 25,2. 29,32. 33.*34.35.38,4*.30,5.7.10.12.17.19. 23.*38,3*.35,16.36,4.12.14. 38,5.46, 18.*25* ‖ Ex 2,2.22.6,20.23.25 ‖ Nu 26,59 ‖ Jud 11,2.13,24 ‖ 1S 1,20.2, 21.4,19 ‖ 2S 11,27.12,24 ‖ 1R 3,18. 11,20 ‖ 2S 4,17 ‖ Jes 8,3 ‖ Hos 1,3. 6.8 ‖ Ruth 4,13 ‖ 1Ch 2,19.21.24. 29.35.49.4,6.7,16.23 ‖ 2Ch 11,19. 20.

תֵּלְדוּ *2 pl.* (נס״א) Jes 33,11.

יָלְדוּ *3 pl.* Jes 65,23.

וַיֹּלְדוּ Gn 20,17.

יַלְדוּן Hos 9,16.

וַתַּלְדֶנָה *f.* Jer 29,6.

וַתֵּלַדְנָה Ez 23,4.

וַתֵּלֶדְנָן Gn 30,39.

נוֹלַד *Ni. 3 perf.* Eccl 4,14 ‖ 1Ch 2,3.9.3,1.4.20,6.26,6.

נוֹלְדוּ *3 pl.* 1Ch 3,5.

נוּלְדוּ 1Ch 20,8.

נוֹלָד *pt.* 1R 13,2 ‖ Ps 22,32 ‖ 1Ch 22,9(8).

הַנּוֹלָד Gn 21,3.

וְהַנּוֹלָד Esr 10,3.

הַנּוֹלָדִים *pl.* Gn 48,5 ‖ 1Ch 7,21.

בְּהִוָּלֶד [בְּהִנָּלֶד (נס״א) *inf. cs.* Gn 21,5.

הִוָּלְדוֹ *suff.* Eccl 7,1.

הִוָּלְדָהּ Hos 2,5.

אִוָּלֵד [אִנָּלֵד *1 impf.* (נס״א) Job 3,2.

תִּוָּלֵד *2 impf.* Job 15,7.38,21.

יִוָּלֵד, יִוָּלֶד *3 impf.* Gn 17,17 ‖ Lev 22,27 ‖ Dt 15,19 ‖ Jes 66,8 ‖ Prv 17,17 ‖ Job 11,12.

וַיִּוָּלֵד Gn 4,18.46,20 ‖ Nu 26,60.

יִוָּלְדוּ, יִוָּלֵדוּ *3 pl.* Dt 23,9 ‖ Ps 78,6.

וַיִּוָּלְדוּ Gn 10,1 ‖ 2S 3,2.5,13.14, 27 ‖ Job 1,2.

הַמְיַלֶּדֶת [יֹלֵד *Pi. pt. f.* Gn 35, 17.38,28 ‖ Ex 1,19.

הַמְיַלְּדֹת *pl.* Ex 1,17.19.21.

לַמְיַלְּדֹת Ex 1,15.18.20.

בְּיַלְדְּכֶן [יָלַד *inf. suff.* Ex 1,16.

יוּלַד, יוּלַד, יֻלַּד, יֻלַּד *Pu. 3 perf.* Gn 4,26.10,21.25.35,26.41,50.46, 22.27 ‖ Jud 18,29 ‖ 2S 21,20 ‖ Jes 9,5 ‖ Jer 20,15 ‖ Ps 87,4.*6*.5 ‖ Job 5,7 ‖ Ruth 4,17 ‖ 1Ch 1,19.

יֻלְּדָה *3 f.* Gn 24,15.

יֻלַּדְתִּי *1 perf.* Jer 20,14.

יֻלְּדוּ, יֻלַּדוּ *3 pl.* Gn 6,1.36,5.50, 23 ‖ 2S 3,5.21,22 ‖ Ps 90,2.

יֻלַּדְתֶּם *2 pl.* Jer 22,26.

הַיּוּלָּד *pt.* Jud 13,8.

הוֹלִיד, הוֹלַד *Hi. 3 perf* Gn 11,27².25,19 ‖ Nu 26,29.58. Ez 18,14 ‖ Job 38,28 ‖ Ruth 4,18. 19².20².21² 22² ‖ Neh 12,10².11² ‖ 1Ch 2,10².11². 12².13.18.20². 22. 36².37².38².39².40².41².44².46.4, 2².8.11.12.14². 5,30².31².32².33. 33.*37*.34.*38*.34.35².36.38.39².40². 7,32.8,1.8.11.31.33.*9,39*².34.36². 36.*9,42*.37.*9,43*.9,38.40.42².

וְהוֹלִיד Ez 18,10 ‖ Eccl 5,13 ‖ 1Ch 8,7.

וְהוֹלִידָהּ *suff.* Jes 55,10.

הוֹלַדְתָּ *2 perf.* Gn 48,6.

הוֹלִידוּ, הוֹלַדוּ *3 pl.* Lev 25,45 ‖ Ez 47,22.

הַמּוֹלִיד *pt.* Jes 66,9.

הַמּוֹלִדִים Jer 16,3.

וְהוֹלִיד *inf. abs.* Jes 59,4.

הוֹלִידוֹ *suff. cs.* Gn 5,4.7.10.13 16.19.22.26.30.11,11.13.15.17.19. 21.23.25.

וְהוֹלִידוּ [הוֹלִיד *imper. pl.* Jer 29,6.

אוֹלִיד *1 impf.* Jer 66,9.

תּוֹלִיד *2 impf.* Dt 4,25.28,41 ‖ 2R 20,18 ‖ Jes 39,7.45,10.

יוֹלִיד *3 impf.* Gn 17,20 ‖ Eccl 6,3.

וַיּוֹלֶד Gn 5,3.4.*7.9.10.13.16.19.22. 26.30.11,11.13.17.19.21.23.25*.6. 9.12.15.18.21.25. 28.32.6,10.11, 12.14.16.18.20.22.24.26 ‖ Jud 11,1 ‖ 1Ch 1,34.5,37.8,9.14,3 ‖ 2Ch 11,21.13,21.24,3.

הִלֶּדֶת [הוֹלֶדֶת *Ho. inf.* Gn 40,20 ‖ Ez 16,4.5.

וַיִּתְיַלְּדוּ [הִתְיַלֵּד *Hith. 3 impf. pl.* Nu 1,18.

יֶלֶד

natus, filius; puer, adolescens; *pl.* proles.

Jes 9,5 ‖ Jer 31,20(19) ‖ Eccl 4, 13.

וָיֶלֶד Gn 4,23.44,20.

הַיֶּלֶד, הַיָّלֶד Gn 21,8.14.15.16 37,3 0 ‖ Ex 2,3.6.7.8.9².10 ‖ 2S 12. 15 ‖ 18⁴.19².21².22² ‖ 1R 3,25.14, 12.17,21².22.23 ‖ 2R 4,18.34² ‖ Joel 4,3 ‖ Ruth 4,16 ‖ Eccl 4,15.

בַּיֶּלֶד Gn 42,22.

לַיֶּלֶד 2R 4,26.

יְלָדִים *pl.* 1S 1,2 ‖ 2R 2,24 ‖ Zach 8,5 ‖ Dan 1,4.

וַיְלָדִים Esr 10,1.

הַיְלָדִים Gn 33,1.5².13.14 ‖ Ex 1, 17.*18* ‖ 1R 12,8.10.14 ‖ Jes 57,5 ‖ Dan 1,10.13.15 ‖ 2Ch 10,8.10.14.

וְהַיְלָדִים Jes 8,18 ‖ Dan 1,17 ‖ Neh 12,43.

יַלְדֵי־ *cs.* Jes 57,4.

וַיַּלְדֵי Hos 1,2.

וּבַיַּלְדֵי Jes 2,6.

מִיַּלְדֵי Ex 2,6.

יַלְדֵי *suff.* Gn 30,26 ‖ 2R 4,1.

יַלְדָיו, יַלְדֵיו Gn 32,23 ‖ Jes 29,23 ‖ Job 38,41.

יַלְדֶיהָ Ex 21,22 ‖ Ruth 1,5.

וַיַּלְדֶיהָ Gn 33,2.7 ‖ Ex 21,4.

וַיַּלְדֵיהֶם Job 21,11.

יַלְדֵיהֶן Gn 33,2 ‖ Jes 11,7 ‖ Job 39,3 ‖ Thr 4,10.

וַיַּלְדֵיהֶן Gn 33,6.

הַיַّלְדָה [יַלְדָה

puella, virgo.

Gn 34,4.

וְהַיַّלְדָה Joel 4,3.

יַלְדוּת [יַלְדֻת *pl.* Zach 8,5.

הַיַّלְדוּת [יַלְדוּת

adolescentia; iuventus, robur iuventutis.

Eccl 11,10.

יַלְדָתְךָ [יַלַּדְתְּךָ *suff.* Ps 110,3.

בְּיַלְדוּתֶךָ Eccl 11,9.

יָלִיד [יֶלֶד *cs.*

natus, filius.

ע״מ נָשִׁיא, נָשִׁיב, נָתִיב.

Gn 17,12.*27*.13 ‖ Jer 2,14.

וְיָלִיד Lev 22,11.

יְלִידֵי, יְלִדֵי [יְלִידִים *pl. cs.* Gn 14,14.17,23 ‖ Dt 13,22.28 ‖ Jos 15, 14.

בֵּילְדִי, בִּילְדִי 2S 21,16.18.
מֵילְדִי 1Ch 20,4.

יִלּוֹד] הַיִּלּוֹד
natus, recens natus.
ע״מ נָבוֹר, יָסוֹר, שָׁטוֹר.
Ex 1,22‖2S 12,14.

הַיְלוֹדִים, הַיְלוֹדִים *pl.* Jos 5,5 ‖ 2S 5,14‖Jer 16,3.

לֵדָה
parere: actus pariendi.
אינו אלא שם ולא מקור כד״ק.
Jer 13,21.

לִלְדָה 2R 19,3‖Jes 37,3.
מִלֵּדָה Hos 8,11.

מוֹלֶדֶת
ortus, origo; progenies; cognatus, familia, gens, popularis.
Lev 18,9.11.

מִוֹלַדְתִּי *suff.* Gn 24,4.7 ‖ Nu 10, 30‖Esth 8,6.
מִוֹלַדְתֵּנוּ Jer 46,16.
וּלְמוֹלַדְתֵּנוּ Gn 43,7.
מִוֹלַדְתְּךָ [מִוֹלַדְתֶּךָ Gn 31,13.
וּמִוֹלַדְתְּךָ Gn 48,6.
וּלְמוֹלַדְתֶּךָ, וּלְמוֹלַדְתְּךָ Gn 31,3. 32,10.
וּמִמּוֹלַדְתְּךָ Gn 12,1.
מִוֹלַדְתֵּךְ Ruth 2,11.
מִוֹלַדְתְּוֹ Gn 11,38‖Jer 22,10.
מִוֹלַדְתָּהּ Esth 2,10.20.
מִוֹלַדְתָּם Ez 23,15.
וּמִוֹלַדְתֵּיךָ, וּמִוֹלַדְתַּיִךְ *pl. suff.* Ez 16,3.4.

pl.cs. תְּלֻדוֹת, תְּוֹלֹדֹת, תְּלֻדֹת, תּוֹלְדֹת v. תּוֹלֶדֶת] תּוֹלְדוֹת
generationes, familiae, gentes; סֵפֶר ת׳ genealogia, stemma; historia, origines.
Gn 2,4.5,1.6,9.10,1.11,10.27.25, 12.19.36,1.9.27,2.‖Nu 3,1‖Ruth 4,18.

לְתוֹלְדֹתָיו *suff.* 1Ch 26,31.
תְּוֹלְדֹתָם, תִּוֹלְדֹתָם Nu 1,20.22. *24.26.28.30.32.34.36.38.40.42* ‖ 1Ch 1,29.

כְּתוֹלְדֹתָם Ex 28,10.
לְתוֹלְדוֹתָם, לְתוֹלְדֹתָם, לְתוֹלְדֹתָם Gn 10,32.25,13‖Ex 6,16.19‖1Ch 5,7.7,2.4.9.8,28.9,9.34.
v. n. pr.:
תּוֹלַד, מוֹלָדָה, מוֹלִיד, אֶלְתּוֹלַד.

הָלַךְ v. יָלַךְ
יָלַל] *Hi. 3 perf.* הֵילִיל
eiulare, lamentari.
קרוב אל אָלַל, ויש לו אח בסורית וקרובים בערבית; לפי הפשיטא, עקיצום והזרוניומום יקבר לו גם הילל בן־רשחי, ע״כ הובא שנית. ע״ד הנקוד הזר של אֲיַלִּיל דישעיה וחבריו ע׳ מבוא לנדא״ש צד קט״ז. יהילילו בא ע״מ ארמי, וי״נ יְהוֹלְלוּ, יְהֻלְּלוּ או יְתַהֲלֵלוּ. י״נ בתהלים ע״ה ס״נ הֵילֵל, ותבכינה לעֵר.
Jer 47,2.

הֵילֵל *imper.* Jes 14,12 ‖ Zeph 11,2.
וְהֵילֵל Ez 21,17.
הֵילִילוּ *pl.* Jes 13,6.23,1.*14.6*‖Jer 25,34.48,20.39.51,8 ‖ Ez 30,2 ‖ Joel 1,11.13 ‖ Zeph 1,11 ‖ Zach 11,2.
וְהֵילִילוּ, וְהֵילִילוּ Jer 4,8 ‖ Joel 1, 5‖Am 8,3.
הֵילִילִי *f. sg.* Jes 14,31 ‖ Jer 48, 20.49,3.
אֲיַלִּיל *1 impf.* Jer 48,31.
וְאֲיַלִּילָה Mich 1,8.
יְיַלֵּיל *3 impf.* Jes 15,2.3.16,7².
תְּיַלִּילוּ *2 pl.* Jes 65,4.
יְיַלִּילוּ *3 pl.* Hos 7,14.
יְהַיְלִילוּ Jes 52,5.

יְלֵל
ululatus.
Dt 32,10.

יְלָלָה] וְיִלְלָה
eiulatus.
Zeph 1,10.

יַלֶּלֶת (al. לָ) *cs.* Zach 11,3.
וְיַלֶּלֶת (al. וְיַלְּלֶת) Jer 25,36.
יְלֻלָּתָהּ *suff.* Jes 15,8².

תּוֹלֵל? *pl. suff.* וְתוֹלְלֵינוּ
vexator.
לד״ק שרשו יָלַל ע״מ תּוֹשֵׁב, והובא נ״כ באות תי״ו, ע׳ הערתנו שם; ר׳ יוסף הלוי נורם וְהוֹלְלֵינוּ מענין מהוללות.
Ps 137,3.

לָעַע v. יָלַע

יַלֶּפֶת
porrigo, impetigo, scabies.
בערבית שרש ולף הוראתו חבור (שמזה פותרין קצת אלוף, כלומר חָבֵר, ואלף ע״ש חָבוּר המאות, וקרוב אל לפף הארמי ואל לָפַת העברי), ונקראת כן המכה ע״ש הליחות הדבקה (קלעבריג), או ע״ש שהיא מתדבקת מאיש לאיש; הרז״ל פירשו חזזית המצרית, שמלפפת והולכת עד יום המיתה.
Lev 21,20.*22,22.*

לָפַת conf.

יֶלֶק
locustae species (bruchus).
ע״ש שמלחך ומלקק את ירק השדה.
Nah 3,16.

וְיֶלֶק Ps 105,34.
הַיֶּלֶק, הַיֶּלֶק Joel 1,4².2,25.
כַּיֶּלֶק Jer 51,27.
כַּיֶּלֶק, כַּיֶּלֶק Jer 51,14 ‖ Nah 3, 15².

לָקַק conf.

יָם
mare, fluvius magnus; *hyperb.* vasculum permagnum; plaga occidentalis.
יש דומתו גם בערבית (בדנשות המ״ם) ובאשורית, וכן הוא בנסמך, חוץ מן יַם־סוף; ובא בדרך הפלגה על ים הנחשת; ולפי שהים התיכון (ים פלשתים, ים הגדול) לפאת מערבה של ארץ ישראל קראו לפאת מערב ים, כשמדבר בגבולות א״י, אבל ביחס אל כדור הארץ נקראת כן פאת דרום (תהלים ק״ז נ׳), לפי שרב האוקיינוס בדרום העולם. יונתן קורא בדומה מ״ש כ״ג כַּיָּם (ע׳ רש״י), י״נ ביחזק׳ כ״ו י״ז: נושבת מִיַּמִּים; ר׳ יוסף הלוי נורם במ״ז ה׳: אל־אניות הָאִיִּים, והשבעים קורין בכ״ז ט׳: כל־הַיַּמִּים המוצאים; י״נ בתהלים ק״ז ז׳: וימרו עָלְוֹן בים־סוף (ע׳ ש״ח י״ז וכ״ו).
Gn 14,3‖Ex 10,19.15,8.10.23,31. 27,12.28,12‖Nu 34,3.6².11.12.35, 5 ‖ Dt 3,17.4,49.33,23 ‖ Jos 3,16. 12,3².13,27.15,2.5.12.18,14².19 ‖

2S 22,16‖1R 18,43‖2R 14,25.25, 13‖Jes 5,30.11,15.16,8.21,1.23,2 4.50,2.51,10².60,5‖Jer 48,32².52, 17 ‖ Ez 27,3.45,7².47,20² ‖ Am 8, 12‖Mich 7,19 ‖ Nah 3,8 ‖ Hab 2, 14‖Zach 9,10‖Ps 66,6. 68,23.72, 8.74,13. 78,13. 80,12. 93,4. 106,7. 139,9‖Prv 23,34.30,19 ‖ Job 9,8. 11,9.14,11.38,8.16.41,23 ‖ Esr 3, 7‖1Ch 18,8‖2Ch 2,15.8,18.

יַם־ Ex 13,8 ‖ Nu 14,25.*21,4.*33, 10‖Dt 1,40.2,1.11,4‖Jos 2,10.24, 6‖ Jud 11,16 ‖ 1R 9,26 ‖ Ps 106, 22.136,13‖Neh 9,9.
בְּיַם־ Ex 15,4‖Jer 49,21‖Ps 106, 7.9.136,15.
לְיַם־ Jos 4,23.
מִיַּם־ Ex 15,22.33,31‖Nu 33,11.
הַיַּם־ *interrog.* Job 7,12.
וְיַם Mich 7,12 ‖ Ps 65,6 ‖ Job 28, 14.
הַיָּם Gn 1,26.28.9,2.22,17.32,13. 41,49 ‖ Ex 14,2².9.16².21³.22.23. 26.27³.29.*15,19.*30.15,19.20,11 ‖ Nu 11,22.31.13,29.33,8.34,6.7 ‖ Dt 1,7.11,24.30,13.34,2‖Jos 1,4. 5,1.9,1.11,4.15,5.17,10.24,7‖Jud 7,12‖1S 13,5‖2S 17,11‖1R 4,20. 5,9.7,23.24.39.44². 9,27 ‖ 2R 16, 17.25,16 ‖ Jes 8,23.10,22.26.11, 11.23,4.11. 24,15.42,10.48,18. 51, 15‖Jer 25,22.27,19.31,35(34).33, 22.47,7.51,42.52,20‖Ez 25,16.26, 3.5.16.27,9.29.32. 38,20.39,11.41, 12.42,19.47,10.15.17.18. 19.20. 48,1.28‖Hos 2,1.4,3‖Joel 2,20² ‖ Am 5,8.9,3.6 ‖ Jon 1,4. 5.9. 11². 12².13.15² ‖ Hab 1,14‖Zeph 1,3. 2,5.6‖ Hag 2,6 ‖ Zach 14,8² ‖ Ps 8,9.33,7.78,53.89,10.95,5.96,11. *98,7.*104,25.107,23.114,3.5.146, 6‖Job 12,8.26,12.30‖Eccl 1,7‖ Esth 10,1‖Neh 9,11‖1Ch 16,32. 2Ch 4,2.3.10.15.8,17.
וְהַיָּם Jos 15,47.23,4 ‖ 1R 7,25 ‖ Eccl 1,7‖Neh 9,11‖2Ch 4,4.6.
מֵהַיָּם Jes 19,5.
בַּיָּם Ex 14,28.15,1.*21.*4.19‖1R 5, 23.10,12 ‖ Jes 18,2.27,1.43,16 ‖ Jer 46,18.49,23 ‖ Ez 26,17.18 ‖ Jon 1,4 ‖ Nah 1,4‖Hab 3,8.15‖ Zach 9,4.10,11²‖Ps 77,20.89,26.
כַּיָּם Jes 57,20 ‖ Jer 6,23.*50,42* ‖ Thr 2,13.
לַיָּם Dt 30,13‖Jes 11,9‖Jer 5,22. ‖Prv 8,29‖2Ch 20,2.
מִיָּם Gn 12,8‖ Jos 8,9.12.13.11,2. 19,34 ‖ 1R 18,44 ‖ Jes 24,14.63, 11‖ Hos 11,10‖Am 8,12 ‖ Mich 7,12 ‖ Nah 3,8 ‖ Zach 9,10‖Ps 72,8.
וּמִיָּם Jos 11,3 ‖ Jes 49,12 ‖ Ps 107,3.
יָמָּה Gn 28,14 ‖ Ex 10,19.26,22. *37,27.27.36,32*‖Nu 2,18.3,23‖Dt 3,27 ‖ Jos 5,1.*12,7.*15,4.*11.*8.10. 16,3².8.18,12.15.19,34.22,7 ‖ 1R 5,23.7,25‖Jes 11,14‖Ez 45,7.46, 19.48,*2.4.5.6.7².8.23.24.25.26.27.* 3.16.18.21.34‖Dan 8,4 ‖ 1Ch 9, 24‖2Ch 4,4.
וְיָמָּה Ez 48,10.17.21.
וַיָּמָּה Gn 13,14‖Jos 15,46‖Zach 14,4.
הַיָּמָּה Nu 34,5‖Jos 15,12.16,6.8. *17,9.19,29.*19,26.24,6‖Ez 47,8.
לַיָּמָּה Jos 19,11.
יַמָּה *suff.* Jer 51,36.
יַמִּים *pl.* Gn 1,10.49,13 ‖ Dt 33, 19‖Jud 5,17‖Jes 17,12‖Jer 15, 8‖Ez 27,4.25.26.27.28,2.8.‖Jon 2,4‖Ps 8,9. 24,2.46,3.65,8.69,35. 78,27‖Job 6,3‖Dan 11,45.
הַיַّמִים Neh 9,6.
בַּיַּמִּים Gn 1,22‖Lev 11,9.*10*‖Ez 32,2‖Ps 135,6.
מִיַּמִּים Ez 26,17.27,33.34.
v. chald.

יַמָּם] הַיַּמִּם
aquae calidae; *al.* muli.
י״ת גִּבְרֵיָא, כמו הָאִיִּים, הפשיטא קוראה הַמַּיִם, והזרוניומום מוסיף מַיִם חַמִּים, ובאמת נמצאים מעינות חמים בארץ אדום; ולרז״ל המצא אֲיָנָה את הפרדים ע״י דרכבה.
Gn 36,24.

יָמִין
dextra manus, pars, dextrum latus; plaga australis, auster.
ע׳ הערה אל אֵשֶׁר; ונקראת פאת דרום ימין כי היא לימין האדם בעת פניו למזרח, שנקרא פנים, כמו שנקרא המערב אחור (רד״ק). רש״ם משעים בתהלים פ׳ י״ח: תהי ידך על־איש, יְמִינֶךָ על־בן־אדם וגו׳; י״נ בצ״א ז׳ יפל מִיָּדֶךָ אלף, ומקביל אל מימינך, ובקל״ז ה׳ תִּקְחֵשׁ ימיני. בטעם שֶׁמָּן יְמִינוֹ רבו הפותרים, וראיתי מי שאומר שהכונה על השמוש בארץ יָמָן, והוא כפל של רוח, ולהשבעים נוסחא אחרת: רוּחַ צָפוֹן קָשָׁה, וּכְשֵׁם פָּנִים יִקָּרֵא (ע׳ ח״י); ואילו יש לנרום וְשָׁמָן (עַל) יְמִינוֹ (ע׳ זכריה נ׳ א׳ ותהלים ק״ט ו׳).
Gn 24,49 ‖ Nu 20,17.22,26 ‖ Dt 2,27.5,29.17,11.20.28,14‖Jos 1,7. 23,6‖1S 6,12.11,2‖2R 22,2‖Jes 9,19.54,3‖Zach 12,6‖Ps 142,5‖ Prv 4,27 ‖ Job 23,9.30,12 ‖ 2Ch 34,2.
וְיָמִין Ps 89,13.
הַיָּמִין Gn 13,9‖Ex 29,22‖Lev 7, 32.*8,25.9,21.*33.8,26‖Nu 18,18‖ Jos 17,7‖2S 2,19‖Ez 1,10.
מִיָּמִין K., מִיָּמִין Q. 2R 12,10.
לַיָּמִין Neh 12,31.
מִיָּמִין 1R 7,39.49 ‖ 2Ch 3,17.4,6. 8.7.
יָמִין *cs.* 1S 23,24‖2S 20,9.24,5‖ Hab 2,16‖Zach 4,11‖Ps 77,11. 89,43.118,15.*16.*16.144,8.*11.*
בְּיָמִין Ps 41,10.
לִימִין Jes 63,12‖Ps 109,31.
מִיָּמִין Gn 48,13 ‖ 1S 23,19 ‖ 2R 23,13‖Ez 10,3‖Zach 4,3.
יְמִינִי *suff.* Jer 22,24 ‖ Ps 73,23. 137,5.
וִימִינִי Jes 48,13.
בְּיִמִינִי Jes 44,20.
לִימִינִי Ps 110,1.
מֵיִמִינִי Ps 16,8.
יְמִינְךָ, יָמִינְךָ Gn 48,18 ‖ Ex 15, 6².12‖2S 2,21‖Jes 41,13‖Ez 39, 3 ‖ Ps 21,9.44,4.45,5.48,11.60,7. 63,9.80,16.18.89,14.108,7.110,5. 121,5.138,7.139,10‖Job 40,14.

וִימִינְךָ, וִימִינֶךָ Ps 18,36.74,11.
בִּימִינֶךָ, בִּימִינְךָ Ps 16,11.17,7.
לִימִינְךָ Ps 45,10.
מִימִינֶךָ Ps 91,7.
מִימִינֶךָ Ez 16,46.
יְמִינוֹ Gn 48,14.17 ‖ Jud 3,15.*20*, *16*.16.21 ‖ Jon 4,11 ‖ Zach 3,1.11, 17² ‖ Ps 20,7.78,54. 89,26. 98,1. 109,6 ‖ Prv 27,16 ‖ Thr 2,3.4 ‖ Dan 12,7 ‖ Neh 8,4 ‖ 1Ch 6,24 ‖ 2Ch 18,18.
וִימִינוֹ Cant 2,6.8,3.
בִּימִינוֹ Gn 48,13 ‖ Jud 16,29 ‖ Jes 45,1.62,8 ‖ Ez 21,27.
לִימִינוֹ 1R 2,19 ‖ Eccl 10,2.
מִימִינוֹ Dt 33,2 ‖ 2S 16,6 ‖ 1R 22, 19.
יְמִינָם Jud 7,20.
וִימִינָם Ps 26,10.144,8.*11*.
מִימִינָם Ex 14,22.*29*.
וִימִינָהּ Jud 5,26.
בִּימִינָהּ Prv 3,16.

יָמָנִי [K. הַיְמִינִי), הַיְמָנִי:

dexter; australis.

1R 7,21 ‖ Ez 4,6 ‖ 2Ch 3,17.

הַיְמָנִית *f.* Ex 29,20³ ‖ Lev 8,23³. *14*,*14*. *17*. *25*. *28*². 24³. 14,14. *17*. *25*.*28*.16.27 ‖ 1R 6,8.7,39 ‖ 2R 11, 11 ‖ Ez 47,1.2 ‖ 2Ch 4,10.23,10.

תֵּימָן, תֵּיכָן

plaga australis; ventus australis.

דרום או נגב, ושעם נגבה תימנה כמו אדמת עפר, וכן קדמה מזרחה. השבעים מתחברין מִתֵּיכָן דיהדושע י״ג ד׳ אל פסוק ג׳, ובחזק׳ מ״ו י״ש קורין: זאת פאת־תימנה.

Jos 15,1 ‖ Zach 9,14 ‖ Ps 78,26 ‖ Job 9,9 ‖ Cant 4,16.

הַתֵּיכָן Zach 6,6.
לְתֵיכָן Job 39,26.
וּלְתֵיכָן Jes 43,6.
מִתֵּיכָן Jos 13,4 ‖ Hab 3,3.
וּמִתֵּיכָן Jos 12,3.
תֵּיכָנָה Ex 26,18.35. 27,9. *36*,*23*. *38*,*9* ‖ Nu 2,10.3,29.10,6 ‖ Ez 21,2. 47,19².48,28.
וְתֵיכָנָה Dt 3,27.

°יָמַן] *Hi. pt. pl.* מַיְמִינִים

ad dextram se convertere; dextra uti.

פעל נגזר מן השם יָמִין, ויש בו מעין שרש אָמַן.

1Ch 12,3.

לְהַמִּין *inf.* 2S 14,19.
הַיְמִינִי *imper. f.* Ez 21,21.
וְאַיְמִינָה *1 impf.* Gn 13,9.
תַּאֲמִינוּ (= תַּיְמִינוּ) *2 pl.* Jes 30,21.

v. n. pr.; תַּיְמָן, בִּנְיָמִין et patr. יְמִינִי.

הַהֵיטֵיר *Hi. 3 perf. interrog.* °יָמַר]

commutare, permutare; *Hith* locum alicuius occupare; al. a אָמַר gloriari.

אח אל מוּר. תתימרו להראב״ע כמו תִּקְצֹרוּ, וכ״ת הסורי והירוגימוס, וי״ת תתפנקון.

Jer 2,11.

תִּתְיַמָּרוּ *Hith. 2 impf. pl.* Jes 61,6.

v. n. pr.; conf. מוּר

וְהֵימִשַּׁנִי K. *imper. Hi. suff.* °יָמַשׁ]

palpare facere.

לפי הכתיב, ולפי הקרי הַמִּשַּׁנִי, מן מָשַׁשׁ.

Jud 16,26.

conf. מָשַׁשׁ

°יָנָה] *pt. f.* הַיּוֹנָה

saevire, violenter agere; *Hi.* violenter tractare, opprimere; eicere e possessione.

ענין עשק והונאה; וכא עִינָם ת׳ עִינָם ע״מ נַעֲנָם, רש״י פ׳ מושלים ולד״ק מן נין ונכד (ואולי יש לערום נכהידם ת׳ עִינָם יָחַד). בירמיה כ״ה ל״ח לפי הפשטא: מפני חרון יָהֹוָה. ולהשבעים: מפני הַדָּרֶב הַנַּיּוֹלָה (הגוסחא הָרֶב נמצאת נ״כ בקצת ספרים, וכת״י), ושאר הַיּוֹנָה דירמיה מתרגמין הַיְנָה או הַיְנָנִית (!), וחצפניה יונה כמשמעה. יש מחברין לשרש זה גם ואחריתו יהיה מָנֹן דמשלי.

Jer 25,38.46,16.*50*,*16* ‖ Zeph 3,1.

יוֹנִים (?) *pl. m.* Ps 123,4.

נִינָם (= נַיְנָם) *1 impf. pl. suff.* Ps 74,8.

הוֹנָה *Hi. 3 perf.* Ez 18,12.16.
הוֹנוּ *3 pl.* Ez 22,7.29.
מוֹנֶיךָ [מוֹנִים *pt. pl. suff.* Jes 49,26.
לְהוֹנְתָם *inf. suff.* Ez 46,18.
תּוֹנֶה *2 impf.* Ex 22,20.
תּוֹנֶנּוּ *suff.* Dt 23,17.
יוֹנֶה *3 impf.* Ez 18,7.
תּוֹנוּ, תֹּנוּ *2 pl.* Lev 19,33.25, 14.17 ‖ Jer 22,3.
יוֹנוּ *3 pl.* Ez 45,8.

נוּחַ v. יָנַח

יָנַק] *2 perf. f.* וָיָנַקְתִּ

sugere; *transl.* perfrui aliqua re.

הוראתו ידועה, והתשאלות מבארות מן הכתובים. יש מיחדין אל וָתִנְקוּהוּ דשמות שרש נוק, אך נראה יותר שהוא כמו וַתַּנִיקוּהוּ, וכן בהומש שמרוני וחיניקוהו. י״נ בישעיה ס״ו י״ב: וְיוֹנַקְתֶּם עַל־שַׁד יְשָׁאוּ.

Jes 60,16.

יָנַקְתֶּם *2 pl.* Jes 66,12.
אִינַק *1 impf.* Job 3,12.
תִּינְקִי [תִּינַקִי *2 impf. f.* Jes 60,16.
יִינַק [יִינָק *3 impf.* Job 20,16.
תִּינְקוּ *2 pl.* Jes 66,11.
יִינְקוּ [יִינָקוּ *3 pl.* Dt 33,19.
הֵינִיקָה *Hi. 3 perf. f.* Gn 21,7.
הֵינִיקוּ *3 pl.* Thr 4,3.
מֵינֶקֶת *pt. f.* Gn 35,8 ‖ Ex 2,7.
מֵינַקְתָּו, מֵינַקְתּוֹ *suff.* 2R 11,2 ‖ 2Ch 22,11.
מַנְקַתָּה Gn 24,59.
מֵינִיקוֹת *pl.* Gn 32,16.
מֵינִיקֹתַיִךְ *suff.* Jes 49,23.
לְהֵינִיק *inf. cs.* 1R 3,21.
וְהֵינִקְתִּיהוּ *imper. f. suff.* Ex 2,9.
וַיֵּנִקֵהוּ *3 impf. suff.* Dt 32,13.
וַתִּינָק *3 impf. f.* Ex 2,7.

וַתִּינָק 1S 1,23.
וַתִּנִיקֵהוּ (= וַתַּנִיקֵהוּ) *suff.* Ex 2,9.

יוֹנֵק

puer lactens; *surculus.*

נאמר גם על צעיר ורך אף לאדר שנגמל כבר, וכן בדרו״ל ינק וחכים, ינוקא, תינוק.

Dt 32,25 ‖ 1S 15,3.*22*,*19* ‖ Jes 11, 8 ‖ Cant 8,1 ‖ Thr 4,4.

וַיּוֹנֵק Jer 44,7 ‖ Thr 2,11.
הַיּוֹנֵק Nu 11,12.
כַּיּוֹנֵק Jes 53,2.
וְיוֹנְקִים *pl.* Ps 8,3.
וְיוֹנְקֵי *cs.* Joel 2,16.

יוֹנֶקֶת *suff.* [יוֹנַקְתּוֹ

ramus tener, surculus.

Job 8,16.15,30.

וְיוֹנַקְתּוֹ Job 14,7.
יוֹנְקוֹתָיו, יוֹנְקוֹתָיו *pl. suff.* Ez 17,22 ‖ Hos 14,7.
יוֹנְקוֹתֶיהָ Ps 80,12.

יְנִיקָה *pl. suff.* [יְנִיקֹתָיו

Ez 17,4.

נָשַׁף v. יָנַשׁוּף

יָסַד (נס״א)

fundare, ponere, struere, sedem dare, locum assignare; constituere; *Ni.* considere, consilia capere.

יסוד הוראתו ידוע, וכמוהו בערבית בוא״ו ת׳ הוי״ד ובשמאל, (לד״ק יש לו אחוה עם שִׁיד = סוד, המשכלל הבנין ומחזקו); יפה העיר ר׳ יצחק וארשאווסקי שלפעמים בא יָסַד בהוראת יָצַד (ישעיה כ״נ י״נ, ל׳ ל״ב, מיכה ו׳ ט׳, חבקוק א׳ י״ב), וכת״י והשבעים נוֹסְדוּ, בְּהִוָּסְדָם כמו נוֹצְדוּ, בְּהִוָּצְדָם (ע׳ תהלים מ״א ה׳); ולד״ק שני הפעלים נגזרו מן השם סוד. לכן־אשר בדהו״ב ל״א ז׳ לְיָסוּד ולבן־נפתלי לְיִסוּד.

Ps 104,5 ‖ Prv 3,19.

יָסְדָה *3 perf. suff.* Jes 23,13 ‖ Am 9,6 ‖ Ps 24,2.78,69.
יָסְדָה *3 f.* (נס״א) Jes 48,13.
יָסַדְתָּ *2 m.* Ps 102,26.104,8.
יָסַדְתּוֹ *suff.* Hab 1,12.
יָסַדְתָּם Ps 89,12.119,152.
יָסַדְתִּי *1 perf. suff.* Jes 54,11.
יוֹסֵד *pt.* Jes 51,13 ‖ Zach 12,1.
לְיוֹסוֹד (Ben-A. לְיִסּוֹד) *inf. cs.* 2Ch 31,7.
וְלִיסֹד Jes 51,16.
בְּיָסְדִי־ *suff.* Job 38,4.
בְּיָסְדָן Esr 3,12.
נוֹסְדוּ *Ni. 3 perf. pl.* Ps 2,2.
הִוָּסְדָה *inf.* Ex 9,18.
בְּהִוָּסְדָם *suff.* Ps 31,14.
תִּוָּסֵד *3 impf. f.* (al. *2 m.*) Jes 44,28.
יִסֵּד *Pi. 3 perf.* Jes 14,32.28, 16 ‖ Esth 1,8 ‖ 2Ch 9,22.
יִסְדָהּ *suff.* 1R 16,24.
יִסַּדְתָּ *2 perf.* Ps 8,3.
יִסְדוּ *3 pl.* Zach 4,9.
וְיִסְדוּ Esr 3,10.
לְיַסֵּד *inf. cs.* 1R 5,31.
יְיַסְּדֶנָּה [יְיַסֵּד *3 impf. suff.* Jos 6,26.
יֻסַּד, יָסֻד *Pu. 3 perf.* 1R 6,37 ‖ Hag 2,18 ‖ Zach 8,9 ‖ Esr 3,6.
וּמְיֻסָּד *pt.* 1R 7,10.
מְיֻסָּדִים *pl.* Cant 5,15.
מְיֻסָּדוֹת [מְיֻסָּדָה K. *pl. f.* Ez 41,8.
הוּסַד *Ho. 3 perf.* Esr 3,11 ‖ 2Ch 3,3.
מוּסָּד *pt.* Jes 28,16.

יְסֹד

fundatio, fundamentum; *met.* principium.

Esr 7,9.

יְסוֹד

fundamentum; *met.* princeps.

Ex 29,12 ‖ Lev 4,7.*18*.*25*.30.*34*. 5,9.8,15.*9*,*9* ‖ Hab 3,13 ‖ Prv 10, 25.

וְיָסוֹד 2Ch 24,27.
הַיָּסוֹד Ps 137,7 ‖ 2Ch 23,5.
יְסוֹדוֹ *suff.* Ez 13,14.
יְסוֹדָם Job 4,19.22,16.
יְסֹדֵיהָ *pl. I suff.* Mich 1,6.
יְסוֹדוֹתֶיהָ, יְסֹדֹתֶיהָ *pl. II suff.* Ez 30,4 ‖ Thr 4,11.
יְסוּדָתוֹ [יְסוּדָתָו *suff.* Ps 87,1.
מוֹסְדֵי, מְסֹדֵי [מוֹסָד, *pl. I cs.* Dt 32,22 ‖ Jes 24,18.58,12 ‖ Jer 31,37(36) ‖ Mich 6,2 ‖ Ps 82,5 ‖ Prv 8,29.
וּמוֹסְדֵי Ps 18,8.
לְמוֹסְדוֹת *pl. II* Jes 51,26.
מוֹסְדוֹת, מֹסְדוֹת *cs.* 2S 22,8.16 ‖ Jes 40,21 ‖ Ps 18,16.
מוֹסָד Jes 28,16.
מוֹסַד *cs.* 2Ch 8,16.

מוֹסָדָה

fundamentum; decretum.

Jes 30,32.

מוֹסְדוֹת Q. *pl. cs.* Ez 41,8.
וּמִמַּסַּד [מַסַּד 1R 7,9.

יָסַךְ] *3 impf.* יִסָּךְ

fundere, effundere.

אח אל סוּך ונָסַךְ, הוא פעל שלא נזכר פועלו, ולד״ק הוא כמו יוּסַךְ, וכמוהו וַיִּיסָּךְ באורן (בראשית נ׳ כ״ז).

Ex 30,32.

conf. סוּךְ et נָסַךְ

יָסַף, יָסֵף

addere, augere; *largius dare, superare;* iterum facere aliquid, pergere; magis, vehementius facere.

אח אל אסף, סוף וספה. יש מחברין לו אֹסֶף דשמואל א׳ ט״ו ו׳ בעתיד הפעיל, אמנם הוא מן אסף או לד״א מן ספה, ואין ענינו לכאן; השבעים קורין בש״ב ו׳ א׳ וַיֹּאסֶף דוד ת׳ וַיּוֹסֶף (ע׳ רד״ק); הנני יוֹסֵף דישעיה כ״ט י״ד ול״ח ה׳ הוא בינוני קל ת׳ יוֹסֵף; או בינוני הפעיל ת׳ מוֹסִיף; יוֹסֵף הבלים דיהזקאל לפי׳ הקדמונים יוסף ישול ב׳ חלקים לאפרים ולמנשה, אך השבעים מתרגמין כפעל, וכן פ׳ מלב״ם. השבעים קורין באיוב כ״ז י״ט ולא אֹסֵף (יוֹסֵף) ת׳ יַאֲסֵף.

Gn 38,26 ‖ Dt 5,19 ‖ Jud 13,21 ‖ 1S 15,35.27,4 ‖ Jer 45,3.

וַיָּסֶף Lev 22,14. 27,13.15.19.27 ‖ Nu 32,15.

יָסְפָה *3 perf. f.* Gn 8,12.

וְיָסְפָה 2R 19,30‖Jes 37,31.

יָסַפְתָּ *2 perf.* Jes 26,15² ‖ 2Ch 9,6.

וְיָסַפְתָּ Dt 19,9.

וְיָסַפְתִּי *1 perf.* Lev 26,18.21.

יָסְפוּ, יָסֶפוּ *3 pl.* Nu 11,25‖Jud 8,28‖1S 7,13 ‖ 2S 2,28 ‖ 2R 6,23.

וְיָסְפוּ Dt 20,8‖Jes 29,19.

יָסָפְנוּ *1 pl.* 1S 12,19.

יוֹסֵף (= יוֹסִף) *pt.* Jes 29,14. 38,5.

יֹסְפִים [יֹסֵף] *pl.* Dt 5,22.

נוֹסַף *Ni. 3 perf.* Jer 36,32.

וְנוֹסַף Ex 1,10‖Nu 36,3.

וְנוֹסְפָה *f.* Nu 36,4.

וְנוֹסָף *pt.* Prv 11,24.

נוֹסָפוֹת *pl. f.* Jes 15,9.

הֹסִיף *Hi. 3 perf.* 2R 24,7.

הוֹסַפְתָּ *2 perf.* 1R 10,7.

וְהוֹסַפְתִּי, וְהוֹסִפְתִּי, וְהֹסַפְתִּי *1 perf.* 2R 20,6 ‖ Ps 71,14 ‖ Eccl 1,16.2,9.

מוֹסִיפִים [מוֹסִיף] *pt. pl.* Neh 13,18.

לְהוֹסִיף, לְהֹסִיף *inf. cs.* Lev 19,25‖Eccl 3,14‖Esr 10,10‖2Ch 28,13.

אוֹסִיף, אֹסִיף *1 impf.* Gn 8,21² ‖ Ex 10,29 ‖ Jos 7,12 ‖ Jud 2,21.10,13‖1S 12,11.*14* ‖ 2R 21,8‖ Hos 1,6 ‖ Am 7,8.8,2 ‖ Jon 2,5 ‖ Prv 23,35 ‖ Job 34,32.40,5‖ 2Ch 10,11.14.33,8.

אֹסֵף, אוֹסֵף Dt 18,16 ‖ Ez 5,16‖ Hos 9,15.

הַאוֹסִיף, הַאֹסִיף *interrog.* Jud 20,23.28.

וְאֹסֵפָה 2S 12,8.

תּוֹסִיף, תֹּסִיף *2 impf.* Dt 28,68‖Ez 36,12‖Am 7,13‖Ps 61,7‖Prv 19,19‖Job 38,11‖ 1Ch 22,14(13).

תֹּסֶף Dt 13,1.

תֹּסֶף, תּוֹסֶף Ex 10,28‖Dt 3,26.

תּוֹסֶף Prv 30,6.

תּוֹסֶף Job 40,32.

תּוֹסִיפִי, תֹּסִיפִי *2 f.* Jes 23,12. 47,1.5.51,22‖Zeph 3,11.

יוֹסִיף, יוֹסֶף *3 impf.* Dt 25,3² ‖ Jos 23,13 ‖ 1S 3,17.14,44. 20,13.25,22.27,4‖ 2S 3,9.35.7,20. 14,10.19,14 ‖ 1R 2,23 ‖ 2R 6,31‖ Jes 10,20.11,11.52,1 ‖ Nah 2,1 ‖ Ps 10,18.41,9.77,8.120,3‖Prv 10, 22.16,21.23.19,4 ‖ Job 17,9.34, 37 ‖ Ruth 1,17 ‖ Thr 4,16.22 ‖ Eccl 1,18‖1Ch 17,18.

יֹסֵף, יוֹסֵף Gn 30,24 ‖ Ex 8,25 ‖ Lev 5,16.24.27,31 ‖ Nu 5,7.22, 19‖Dt 1,11‖Ez 47,13 ‖ Joel 2,2‖ Ps 115,14‖1Ch 21,3.

וְיוֹסִיף Eccl 1,18.

וְיוֹסֵף 2S 24,3.

וְיָסֹף (נס״א) Prv 1,5.9,9.

וַיֹּסֶף, וַיֹּסֵף Gn 8,10.18,29.25,1‖ Ex 9,34‖Nu 22,15.25.26 ‖ Jud 9, 37.11,14 ‖ 1S 3,6.8.21.9,8.19,21. 20,17.23,4 ‖ 2S 2,22.6,1.18,22.24, 1 ‖ 1R 16,33 ‖ Jes 7,10.8,5 ‖ Job 27,1.*29,1*.36,1.42,10‖Dan 10,18‖ 2Ch 28,22.

וַיֹּאסַף 1S 18,29.

תּוֹסִיף, תֹּסִיף, תֹּסֶף *3 f.* Ex 11, 6‖Jes 24,20‖Am 5,2‖ Prv 10,27. 23,28‖Job 20,9.

תֹּסַף Gn 4,12.

וַתֹּסֶף, וַתּוֹסֶף Gn 4,2.38,5 ‖ 1S 19,8‖Ez 23,14‖Esth 8,3.

תּוֹסִיפוּ, תֹּסִיפוּ *2 pl.* Ex 14,13 ‖ Dt 4,2‖Jes 1,5.13.

תֹּסְפוּן *2 pl.* Gn 44,23‖Ex 9,28‖ Dt 17,16.

תֹּאסִפוּן Ex 5,7.

יוֹסִיפוּ, יוֹסֵפוּ, יֹסִיפוּ, יֹסְפוּ *3 pl.* Dt 13,12.19,20 ‖ 2S 7,10 ‖ 1R 20, 10 ‖ Jer 31,12(11) ‖ Hos 13,2 ‖ Prv 3,2‖Thr 4,15‖1Ch 17,9.

וְיוֹסִיפוּ Prv 9,11.

וַיֹּסִיפוּ, וַיֹּסֵפוּ, וַיֹּסְפוּ, וַיֹּסִיפוּ Gn 37,5.*8* ‖ Jud 3,12.*4,1*.10,6.*13*, *1*.20,22‖2S 3,34.5,22 ‖ Ps 78,17 ‖ 1Ch 14,13.

יוֹסִפוּן 1R 19,2.

——v. chald. et n. pr.——

יָסַר [יָסֵר] *pt.*

castigare (verberibus, verbis); monere, hortari, dehortari; erudire, instituere; *corrigere*.

יש מחברין אותו עם יָשַׁר, כי הַמְיַסֵּר מְיַשֵּׁר דרך (כמו בְּיַח מורה דרך נְכֹחָה), וי״א שהוא קרוב אל אָסַר, כי המוסר אסר ידי האדם מלעשות דבר האסור, ובעל יסורים כאלו חבוש בבית האסורים. ונִסְרוּ בא ע״מ נתפעל, ע״ד נקוד וְאֶסְּרֵם ע׳ מבוא לנה״א צד י״ח.

Prv 9,7.

הֲיִסַּר *interrog.* Ps 94,10.

וְאֶסְּרֵם [אָסַר] *1 impf. suff.* Hos 10,10.

הִוָּסְרִי [נוֹסַר] *Ni. imper. f.* Jer 6,8.

הִוָּסְרוּ *pl. m.* Ps 2,10.

וָאִוָּסֵר *1 impf.* Jer 31,18(17).

יִוָּסֵר [יִוָּסֶר] (נס״א) *3 impf.* Prv 29,19.

תִּוָּסְרוּ *2 impf. pl.* Lev 26,23.

יִסֵּר *Pi. 3 perf.* 1R 12,11.*14* ‖ 2Ch 10,11.*14*.

יִסְּרָנִי *suff.* Ps 118,18.

וְיִסְּרָנִי Jes 8,11.

וְיִסְּרוֹ Jes 28,26.

יִסְּרָתוּ *f. suff.* Prv 31,1.

יִסַּרְתָּ *2 perf.* Ps 39,12‖Job 4,3.

יִסַּרְתָּנִי *suff.* Jer 31,18(17).

יִסַּרְתִּי *1 perf.* Hos 7,15.

וְיִסַּרְתִּי Lev 26,28.

וְיִסַּרְתִּיךָ *suff.* Jer 30,11.*46,28*.

וְיִסְּרוּ *3 pl.* Dt 21,18.22,18.

יִסְּרוּנִי *suff.* Ps 16,7.

מְיַסְּרֶךָ [מְיַסֵּר] *pt. suff.* Dt 8,5.

יַסֵּר *inf. abs.* Ps 118,81.

לְיַסְּרָה *cs.* Lev 26,18.

לְיַסְּרֶךָ [לְיַסֵּרְךָ] *suff.* Dt 4,36.

יַסֵּר *imper.* Ps 19,18.29,17.

יַסְּרָנִי *suff.* Jer 10,24.

אֲיַסֵּר *1 impf.* 1R 12,11.*14*.

יִסּוּר

castigator, reprehensor.

לרב דפוסים הוא שם ע״מ יָלוֹד, נְבוֹר, ואולי יש לנרום יָסֵר, ויעָנָה ת׳ יַעֲנָה; השבעים קורין יָסוּר!

Job 40,2.

מוּסָר

castigatio, disciplina; institutio, doctrina (מוּסָר Job 12,18 v. אָסַר p. 61ᵇ).

Jer 2,30.5,3.7,28.17,23.32,33.35, 13‖Ez 5,15 ‖ Hos 5,2 ‖ Zeph 3,2. 7‖ Ps 50,17 ‖ Prv 5,12.23.6,23.8, 33.10,17.12,1.13,18.24.15,10.32. 19,20.27.22,15.23,13.24,32.

וּמוּסָר Prv 1,2.7.23,23.

בַּמּוּסָר Prv 4,13.

לַמּוּסָר Prv 23,12‖Job 36,10.

מוּסַר *cs.* Dt 11,2 ‖ Jes 53,5 ‖ Jer 10,8.30,14 ‖ Prv 1,3.8.3,11.4,1.7, 22.13,1.15,5.33‖Job 12,18.20,3.

וּמוּסַר Prv 16,22‖Job 5,17.

מוּסָרִי *suff.* Prv 8,10.

מוּסָרֶךָ Jes 26,16.

מֹסָר [וּבְמֹסָרָם] *suff.*

eruditio. (מֹסָרֶת Ez 20,37 v. אָסַר p. 61ᵇ.)

Job 33,16.

—יָסוּרַי K. v. יָעָה; סוּר v. יָעַד—

יָעַד [יָעֵד] *3 perf. suff.*

indicere, definire alicui; desponsare alicui; *Ni.* convenire (loco condicto); *Hi.* diem dicere, in ius vocare. *Ho. pt. pl.* collocatus; conversus.

כן הוא גם בערבית בוא״ו ת׳ הוי״ד. י״ת יועדני דאיוב ט׳ כ״ט כמו יָעִידַנִי (יַסְדַּר עלי); ויתכן לנרום יוֹעֲדָנוּ, והוא כעין תק״ם, וכן משמע מתרגום השבעים.

2S 20,5.

תִּיסְּרָנִי *2 impf. suff.* Ps 6,2.38,2.

תְּיַסְּרֶנּוּ Ps 94,12.

יְיַסֵּר *3 impf.* Dt 8,5.

תְּיַסְּרֵךְ *3 f. suff.* Jer 2,19.

אַיְסִירֵם [הֵיסִיר] *Hi. 1 impf. suff.* Hos 7,12.

וְנִוָּסְרוּ (=וְנִוָּסְרוּ) [נִוָּסֵר] *Nithp. 3 perf. pl.* Ez 23,48.

יִסּוּר

castigator, reprehensor.

לרב דפוסים הוא שם ע״מ יָלוֹד, נְבוֹר, ואולי יש לנרום יָסֵר, ויעָנָה ת׳ יַעֲנָה; השבעים קורין יָסוּר!

Job 40,2.

מוּסָר

castigatio, disciplina; institutio, doctrina (מוּסָר Job 12,18 v. אָסַר p. 61ᵇ).

Jer 2,30.5,3.7,28.17,23.32,33.35, 13‖Ez 5,15 ‖ Hos 5,2 ‖ Zeph 3,2. 7‖ Ps 50,17 ‖ Prv 5,12.23.6,23.8, 33.10,17.12,1.13,18.24.15,10.32. 19,20.27.22,15.23,13.24,32.

וּמוּסָר Prv 1,2.7.23,23.

בַּמּוּסָר Prv 4,13.

לַמּוּסָר Prv 23,12‖Job 36,10.

מוּסַר *cs.* Dt 11,2 ‖ Jes 53,5 ‖ Jer 10,8.30,14 ‖ Prv 1,3.8.3,11.4,1.7, 22.13,1.15,5.33‖Job 12,18.20,3.

וּמוּסַר Prv 16,22‖Job 5,17.

מוּסָרִי *suff.* Prv 8,10.

מוּסָרֶךָ Jes 26,16.

מֹסָר [וּבְמֹסָרָם] *suff.*

eruditio. (מֹסָרֶת Ez 20,37 v. אָסַר p. 61ᵇ.)

Job 33,16.

—יָסוּרַי K. v. יָעָה; סוּר v. יָעַד—

יָעַד [יָעֵד] *3 perf. suff.*

indicere, definire alicui; desponsare alicui; *Ni.* convenire (loco condicto); *Hi.* diem dicere, in ius vocare. *Ho. pt. pl.* collocatus; conversus.

כן הוא גם בערבית בוא״ו ת׳ הוי״ד. י״ת יועדני דאיוב ט׳ כ״ט כמו יָעִידַנִי (יַסְדַּר עלי);

2S 20,5.

יָעֲדָהּ *suff.* Ex 21,8 ‖ Jer 47,7 ‖ Mich 6,9.

יְיַעֲדֶנָּה [יִיעַד] *3 impf. suff.* Ex 21,9.

וְנָעַדְתִּי [נוֹעַד] *Ni. 1 perf.* Ex 25,22.29,43.

נוֹעֲדוּ, נִוָּעֲדוּ *3 pl.* Am 3,3 ‖ Ps 48,5.

וְנִוָּעֲדוּ Nu 10,3.4.

הַנִּוָּעָדִים [נוֹעָד] *pt. pl.* Nu 14,35.16,11.27,3 ‖ 1R 8,5 ‖ 2Ch 5,6.

אִוָּעֵד *1 impf.* Ex 29,42. 30,6. *36*‖Nu 17,19.

נִוָּעֵד *1 impf. pl.* Neh 6,10.

וְנִוָּעֲדָה Neh 6,2.

וַיִּוָּעֲדוּ [וַיָּעַד] *3 pl.* Jos 11,5.2,11.

יִזְעָדֵנִי [הוֹעִיד] *Hi. 3 impf. suff.* Job 9,19.

יִוְעָדֵנִי, יִוְעָדֵנִי Jer 49,19.50,44.

מוֹעָדִים [הוֹעַד] *Ho. pt. pl.* Jer 44,1.

מֹעָדוֹת *pl. f.* Ez 21,21.

עֵדָה

contio populi, coetus; familia, multitudo, agmen, turba; factio.

ע״מ דַּעַה, לַדָּה, עַדָּה, שְׁנָה מן יָדַע, יָלַד, יָעַץ, יָשַׁן; ולד״ק שרשו עוד. לפי תרגום עקילס עֲדָה דיומיה ו׳ י״ח ענינו עדות והתראה (testimonium; monitus) ושעור הכתוב: ודעי העדות אשר העידותי בם, והשבעים קורין וְלַעֲדָם! וכל׳ כ׳ וְעַדְתָּם ת׳ וַעֲדָתָם. י״נ במדבר כ״ז נ׳ בַּעֲצַת קרח, אמנם חבריו מוכיחים עליו.

Nu 16,2‖Jer 6,18.

וְעֵדָה Ps 111,1‖Prv 5,14.

הָעֵדָה Ex 16,22.38,25‖ Lev 4,15. 8,3.4.5.9,5.10,6.17.24,24.16 ‖ Nu 1,16.18.3,7.4,34.10,2.3.13,26.14, 1.2.10.35.36.15,24².33.35.36.16, 3.9.19².21.22.24.26.17,7.10.11.20, 1.8².11.22.27.29.25,7.26,9.10.27,2. 3.14.16.19.*22*.21.31,13.26.27.43. 32,2.35,12.24.25² ‖ Jos 9,15.18². 19.21.20,6.*9*.22,30 ‖ Jud 20,1.21, 10.13.16‖1R 12,20.

בָּעֵדָה Ex 34,31.

לָעֵדָה Nu 14,27.20,2‖Jos 9,27.

עֵדַת *cs.* Ex 12,3.6.47.16,1.2.9. 10.17,1.35,1.4.20 ‖ Lev 4,13.16,5. 19,2 ‖ Nu 1,2.*26*,2.53.8,9.20.13, 26.14,5.7.15,25.26.17,6.25,6.27, 17.20.31,12.32,4‖ Jos 18,1.*22*,*12*. 22,16.18.20 ‖ Jud 14,8 ‖ 1R 8,5 ‖ Ps 22,17.68,31.106,17 ‖ Job 15, 34‖2Ch 5,6.

וַעֲדַת Ps 7,8.86,14.

בַּעֲדַת Nu 26,9.27,3.31,16 ‖ Jos 22,17‖Ps 1,6.82,1.

לַעֲדַת Nu 19,9.

מַעֲדַת Ex 12,19‖Nu 16,9.

עֲדָתִי *suff.* Job 16,7.

עֲדָתְךָ Nu 16,11.16‖Ps 74,2.

עֲדָתוֹ Nu 16,5.6.

וַעֲדָתוֹ Jer 30,20.

וְכַעֲדָתוֹ Nu 17,5.

בַּעֲדָתָם Ps 106,18.

לַעֲדָתָם Hos 7,12.

מוֹעֵד

conventus; constructio temporis, tempus constitutum; dies festus, victima festiva; temporis spatium; signum, locus, de quo conventum est; *templum*, synagoga.

דוראותיו השונות מבארות מן הכתובים, בדה״ב ל׳ כ״ב יָאמר גם על קרבן החג. לפי השבעים יש לנרום בש״א י״ג ח׳: למועד אשר שָׂם שמואל. בצפניה ג׳ י״ח מחברין השבעים נוּגֵי מִמּוֹעֵד לפסוק שלפניו וקורין: יגיל עליך ברנה כִּימֵי מועד.

Ex 9,5.27,21.28,43.*30*,*20*.*40*,*32*. 29.4.*11*.*32*.*40*,*12*.10.30.42.44.30, 16.18.*40*,*7*.*30*.26.36.31,7.33,7². 35,21.38,8.30.39,32.40.40,2.6.*29*. 22.24.26.34.35 ‖ Lev 1,1.3.*5*.*3*,*2*. *4*,*4*.*7*.*18*.*8*,*3*.*4*.*31*.*12*,*6*.*14*,*11*.*23*. *15*,*14*.*29*.*16*,*7*.*17*,*4*.*5*.*6*.*9*.*19*,*21*.3, 8.*13*.*4*,*14*.4,5.*16*.*6*,*23*.*9*,*23*.*10*,*9*, *16*,*23*.*7*.*18*.6,9.*19*.8,33.*10*,*7*.35.9.

5.16,16.17.20.*33* ‖ Nu 1,1.2,2.17. 3,7.*38.8,9*.8.25².*4,25.6,10.13.18. 10,3.16,18.19.17,15.20,6.25,6.27, 2.4,3.4.15.23.25.28.30.*7,5.18,6. 21.23*.31.*33*.35.*39.43*.37,41.47². 7,89.8,15.19.22.24.26.11,16.*12,4. 17,7.18,22.31,53*.14,10.16,2.17, 8.19.18,4.31.19,4 ‖ Dt 16,6.31, 14²‖Jos 18,1.19,51 ‖ 1S 2,22 ‖ 2S 24,15‖1R 8,4‖Jes 14,13 ‖ Hos 9, 5.12,10‖Ps 75,3.102,14 ‖ Job 30, 23 ‖ Thr 1,4.15.2,6.7.22 ‖ 1Ch 6, 17.9,21.23,32‖2Ch 1,3.6.13.5,5.

הַמּוֹעֵד 2S 20,5 ‖ Jer 46,17 ‖ 2Ch 30,22.

וְהַמּוֹעֵד Jud 20,38.

בְּמֹעֵד Dt 31,10.

לְמוֹעֵד Ex 23,15.*34,18*‖1S 13,11. 20,35‖Dan 8,19.12,7.

לַמּוֹעֵד Gn 17,21.18,14.21,2 ‖ Jos 8,14 ‖ 1S 9,24.13,8 ‖ 2R 4,16.*17* ‖ Hab 2,3‖Dan 11,27.29.35.

מִמּוֹעֵד Zeph 3,18.

מוֹעֲדֶךָ (al. pl.) *suff.* Ps 74,4.

מוֹעֲדָנוּ Jes 33,20.

מֹעֲדוֹ Thr 2,6.

בְּמוֹעֲדוֹ, בְּמֹעֲדוֹ Nu 9,2.3.7.13. 28,2‖Hos 2,11.

מוֹעֲדָהּ Hos 2,13.

לְמוֹעֲדָהּ Ex 13,10.

בְּמוֹעֲדָם Lev 23,4.

מוֹעֲדִים *pl. I.* Dan 12,7.

בַּמּוֹעֲדִים Ez 46,9.

וּבַמּוֹעֲדִים Ez 46,11.

לְמוֹעֲדִים Ps 104,19.

לַמּוֹעֲדִים Neh 10,34.

וּלְמוֹעֲדִים, וּלְמֹעֲדִים Gn 1,14 ‖ Zach 8,19.

וְלַמּוֹעֲדִים 1Ch 23,31‖2Ch 31,3.

וְלַמּוֹעֲדוֹת *pl. II.* 2Ch 8,13.

מוֹעֲדֵי, מֹעֲדֵי *cs.* Lev 23,2.4.*37.* 33,44 ‖ Ez 45,17 ‖ Ps 74,8 ‖ Esr 3,5.

וּלְמוֹעֲדֵי 2Ch 2,3.

מוֹעֲדַי, מֹעֲדַי *suff.* Lev 23,2 ‖ Ez 44,24.

מוֹעֲדֶיהָ Jer 8,7.

בְּמוֹעֲדֶיהָ Ez 36,38.

וּמוֹעֲדֵיכֶם Jos 1,14.

בְּמוֹעֲדֵיכֶם, בְּמֹעֲדֵיכֶם Nu 15,3. 29,39.

וּבְמוֹעֲדֵיכֶם Nu 10,10.

בְּמוֹעֲדָיו [מוֹעֵד] *pl. suff.*

coetus, agmen militum.

ע״מ מושב; לפי ת״י שלא יבוא גם אחד בודד אל הגדוד, כלומר שלא יאחר הזמן; ואולי הכונה שהגדודים לא ילכו בודדים כ״א בקבוץ גדול יחד, או שגם איש מהם לא יִשָּׁאר בודד מהוץ למחנה, בדרך הנחשלים והעיפים, הראב״ע פי׳ -בארמוניו בא העשן ואין אדם יכול לשבת אפילו לבדו בביתו״ ולפ״ז הוא משל לקוח מן הדבורים שינרשו כלה מן הכֹּוֶרֶת ע״י העשן; הירונימוס קורא ואין עֹדֵד.

Jes 14,31.

מוֹעֲדָה [הַמּוֹעֲדָה]

constitutio loci; *perfugium, asylum.*

ערי המקלט, וכן הוראת ועד בסורית.

Jos 20,9.

—v. n. pr.; מוֹעֲדָת v. מָעַד—

יָעָה [יָעָה]

abripere, auferre; *Vulg.* subvertere.

פעל נגזר מן השם יָעָה, ויש דוגמתו בערבית, בוא״ו ת׳ הו״ד בהוראת אסיפה.

Jes 28,17.

הַיְּעִים *pl.* [יָעֵה v. יָעַע]

pala (cineri removendo); *Vulg.* forceps.

שם כלי להסרת הדשן, וכתרגומו מַרְזוֹתָא; ואולי הוא כף לאסוף ולהסיר הזוהמה וקצף הסירות העולה בשעת הבישול.

Ex 38,3 ‖ Nu 4,14 ‖ 1R 7,40.*45*‖ 2R 25,14 ‖ Jer 52,18 ‖ 2Ch 4,11. 16.

וְיָעָיו *suff.* Ex 27,3.

יָעֵז

Ni. pt. saevus, vel *obfirmatus; Vulg.* impudens.

אח אל עָזֵּ, ולדעת רש״י כמו לוֹעֵז, ומתאים עם עמקי שפה, נלעג לשון.

נוֹעָז [נוֹעָז] *Ni. pt.* Jes 33,19.

—v. n. pr.; cf. עָזָז—

יָעַטְנִי *3 perf. suff.* [יָעַט]

induere, amicire.

אח אל עָטָה; ואולי הוא כמו יַעֲטֵנִי.

Jes 61,10.

—conf. עָטָה—

הוֹעִיל *Hi. 3 perf.* [יָעַל]

utilitati esse, prodesse, iuvare; proficere, utilitatem capere ex aliqua re,

הוראתו ידועה, וקרוב אל עָלָה ומזה בְּלִיעַל; בעלי אסופות מזרו ממנו שם תּוֹעֶלֶת ע״מ תּוֹחֶלֶת. השבעים קורין בירמיה י״ב י״ג: לא יועלו לָהֶם.

Hab 2,18.

מוֹעִיל *pt.* Jer 16,19.

וְהוֹעִיל *inf. abs.* Jer 23,32.

הוֹעִיל *cs.* Jes 44,10. 47,12 ‖ Jer 7,8.

לְהוֹעִיל Jes 30,5.48,17.

אֹעִיל *1 impf.* Job 35,3.

יוֹעִיל *3 impf.* Jer 2,11‖Prv 11, 4‖Job 15,3.

נוֹעִיל *1 pl.* Job 21,5.

יוֹעִילוּ, יוֹעִילוּ *3 pl.* 1S 12,21‖ Jes 30,5.6.44,9‖Jer 2,8.12,13.23, 32‖Prv 10,2‖Job 30,13.

יוֹעִילְךָ *suff.* Jes 57,12.

הַיְּעֵלִים *pl.* [יָעֵל]

ibex (rupicapra).

מין היה -שטיינבאק״, ונקרא יעל ע״ש שעולה ומדלג על גבי הסלעים והדרים הרמים והגשאים.

1S 24,3.

לַיְּעֵלִים Ps 104,18.

יַעֲלֵי־ *cs.* Job 39,1.

וְיַעֲלַת [יַעֲלָה] *f. cs.* Prv 5,19.

—v. n. pr.; עָנָה v. יַעַן—

יְעָנִים *pl.* [יָעֵן?]

struthio.

להרד״ק מפני שמשמיעים קול יללה, ושרשו עָנָה, ולר״ק שרשו יען, שהוראתו הסורית בהתפעל הוית תָּאֵב לאכול הרבה, ולהקל ההפוש הובא כאן; להראב״ע גם זה היחיד

יַעֲנָה וכן מן יַעֲלִים יַעֲלָה, וכמו יוֹנִים מן יוֹנָה. (וע׳ איוב ל״ט ט״ו וט״ז).

Thr 4,2.

יַעֲנָה *f.* Jes 13,21.34,13.43,20 ‖ Jer 50,39‖Mich 1,8‖Job 30,29.

הַיַּעֲנָה Lev 21,16‖Dt 14,15.

—cnf. עָנָה—

יָעֲפוּ *3 perf. pl.* [יָעֵף]

defatigari.

אח אל עָיֵף; יש מיחדין אל יָעֵף שרש עוף, ואומרים שבא בפתחות העין להבדילו מן עוף במובן עפיפה. בפתרון מועף דישעיה וְמָעַף כְּיָעֵף דדניאל נכונו המבארים: לת״י, השבעים ורש״י דראשון ענינו ליאות ויגיעה, ולר״ק מענין עיפה חשיכה, והשני להשבעים ולרש״י טיסה ופריחה, להראב״ע כְּיָעֵף עיפות, אך להאחרונים גם מָעַף מענין זה, ומוסב על הנביא (כאמור ח׳ י״ז וכ״ז). לר״ק וְיַעֲפוּ וגו׳ דומיד (כאמור ח׳ י״ז וכ״ז). לר״ק וְיַעֲפוּ וגו׳ דומיד נ״א ס״ד היה כתוב בגליון הספר להעיר שסוף דברי הנביא הוא במלה הזאת שבפסוק ל״ח, והעד שהשבעים לא תרגמו כלל -וְיַעֲפוּ עַד־בַּנָּה דְּבָרֵי יִרְמְיָהוּ״. ע׳ העיר אל דַּי.

Jer 51,58.64.

יִיעָף *3 impf.* Jes 40,28.

וַיֵּעָף Jud 4,21 ‖ 1S 14,28.31 ‖ 2S 21,15.

וַיֵּעָף Jer 44,12.

יָעֲפוּ וַיָּעָפוּ *3 pl.* Hab 2,13.

יִיעָפוּ Jes 40,31‖Jer 2,24.

וְיָעָפוּ Jes 40,30.

מוּעָף, מֻעָף (?) *Ho. pt. pass.* Jes 8,23‖Dan 9,21.

יָעֵף

defatigatus, fessus.

Jes 50,4.

לַיָּעֵף Jes 40,29.

הַיָּעֵף 2S 16,2.

הַיְּעֵפִים *pl.* Jud 8,15.

יָעֵף [בְּיָעֵף]

defatigatio.

ע׳ מה שכתבנו לעיל.

Dan 9,21.

תְּוֹעָפוֹת *pl.* [תְּוֹעָפָה]

labores; eminentia; cursus velox; *Vulg.* fortitudo; robur.

יש פותרין מענין עיפות, ונאמר על הכסף הרב דבא בעמל ויגיעה, ועל הדרים הרמים, שהעולה עליהם מתעמל ונעשה עיף ויגע (אך תועפת ראם אינו עולה יפה), ולד״ק הוא מענין התעופפות והתרוממות, או משרש יָפַע ברפיך אתון; ואפשר להבין גם עם עיפה, ונאמר על הרים רמים במובן הרי חשך וערפל, ועל כסף רב מאד הממוי מן העין, כאשר יאמר הסלאוי тма тмущая אך לא אדע לבונו אל ראם.

Job 22,25.

וְתוֹעָפוֹת *cs.* Ps 95,4.

כִּתְוֹעָפֹת Nu 23,22.*24,8.*

—cnf. עוּף, עִיף, עָיֵף—

יָעַץ, יֵעַץ

consilium capere, decernere; consulere, suadere; *futura praedicare* (Nu 24,14); *Ni.* deliberare.

הוראתו ידועה, ובארמית יַעֵט, וכן בערבית, ובוא״ו ת׳ יו״ד. יש מיחדין אל יָעוּ שרשו עי״ן, אך יתכן שבא ת׳ יָעוּ; י״נ במשלי י״א ב׳: ואת־נוֹעָצִים חכמה (ע׳ י״נ י׳).

2S 16,23.17,7.15.21 ‖ Jes 7,5.14, 27.19,12.23,8.32,7.8 ‖ Jer 49,20. 30.50,45‖Mich 6,5‖2Ch 25,16.

יְעָצֵנִי [יָעַצְנִי] *suff.* Ps 16,7.

יָעֲצָה Jes 23,9.

יָעַצְתָּ *2 perf.* Hab 2,10 ‖ Job 26,3.

יָעַצְתִּי *1 perf.* 2S 17,11.15 ‖ Jes 14,24.

יָעֲצוּ *3 pl.* Ps 62,5.

יָעֲצָהוּ *suff.* 1R 12,8.*13* ‖ 2Ch 10,8.

יוֹעֵץ, יֹעֵץ *pt.* 2S 15,12‖Jes 9,5. 19,17.41,28 ‖ Nah 1,11 ‖ Prv 11, 14.*24,6*‖1Ch 26,14.27,32.33.

וְיוֹעֵץ Jes 3,3.

הֲלִיוֹעֵץ *interrog.* 2Ch 25,16.

יוֹעֲצֶךָ *suff.* Mich 4,9.

יוֹעֲצִים *pl.* Prv 15,22 ‖ Job 12, 17‖Esr 4,5‖2Ch 22,4.

וְהַיֹּעֲצִים Ez 11,2.

יֹעֲצַי *cs.* Jes 19,11.

וְיֹעֲצַי Job 3,14.

וּלְיֹעֲצַי Prv 12,20.

וְיֹעֲצָיִךְ *suff.* Jes 1,26.

וְיוֹעֲצָיו, וְיֹעֲצָיו Esr 7,28.8,25.

יוֹעַצְתּוֹ [יוֹעַצְתּוֹ] *f. sg. suff.* 2Ch 22,3.

הַיְעוּצָה [יָעוּץ] *pt. pass. f.* Jes 14,26.

עֲצוּ (= עֲצוּ?) *imper. pl.* Jud 19,30‖Jes 8,10.

אִיעָצָה *1 impf.* Ps 32,8.

אִיעָצְךָ *suff.* Ex 18,19 ‖ Nu 24, 14‖Jer 38,15.

אִיעָצֶךָּ 1R 1,12.

נוֹעַץ *Ni. 3 perf.* Jes 40,14.

נוֹעָצוּ *pl.* Ps 71,10.83,6.

נוֹעָצִים [נוֹעָץ] *pt. pl.* 1R 12,6. 9‖Prv 13,10‖2Ch 10,6.9.

וַיִּוָּעַץ [יִוָּעַץ] *3 impf.* 1R 12,6. 8.28‖2R 6,8 ‖ 1Ch 13,1 ‖ 2Ch 10, 6.8.20,21.25,17.30,2.32,3.

וְנִוָּעֲצָה *1 impf. pl.* Neh 6,7.

יִוָּעֲצוּ *3 impf. pl.* Jes 45,21.

וַיִּוָּעֲצוּ 2Ch 30,23.

וְיִתְיַעֲצוּ [הִתְיַעֵץ] *Hith. 3 impf. pl.* Ps 83,4.

עֵצָה

consilium, decretum; prudentia, sapientia; deliberatio; cura, solicitudo.

י״נ בתהלים י״ג נ׳: אשית עֵצָה בנפשי; יש פותרין מֵעֵצַת נֶפֶשׁ דמשלי כ״ז ט׳ מן עֵצָה = עין, ונפש כשעם בתי הנפש דישעיה לד״ק, כלומר עין בשֵׂם שריחו נודף ומשובב נפש. השבעים קורין בעזרא י׳ נ׳ בעצת אֲדֹנַי.

2S 16,20‖1R 1,12‖2R 18,20‖Jes 8,10.11,2.16,3.19,11.28,29.29,15. 30,1.36,5‖Jer 49,7.30 ‖ Prv 8,14. 19,20.20,5.21,30‖Job 12,13.38,2. 42,3.

וְעֵצָה Jud 20,7 ‖ Jer 18,18 ‖ Ez 7, 26.

הָעֵצָה 2S 17,7‖Jes 14,26‖Jer 32, 19.

בְּעֵצָה Prv 20,18‖1Ch 12,19(20).

לְעֵצָה Prv 12,15.

עֲצַת *cs.* 2S 15,31.34.16,23.17,14²‖ 1R 12,8.*13*‖Jes 5,19.19,17 ‖ Jer 19,7.49,20.50,45 ‖ Ez 11,2 ‖ Ps 14,6.33,10.11 ‖ Job 10,3.21,16 ‖ 2Ch 10,8.*13.*

וַעֲצַת 2S 16,23 ‖ Jes 44,26 ‖ Zach 6,13 ‖ Ps 107,11 ‖ Prv 19,21 ‖ Job 5,13.22,18.

בַּעֲצַת Ps 1,1 ‖ Esr 10,3.

כַּעֲצַת 1R 12,14 ‖ Esr 10,8 ‖ 2Ch 10,14.

מֵעֲצַת 2S 17,14 ‖ Prv 27,9.

עֲצָתִי *suff.* Jes 46,10.11 ‖ Ps 119, 24 ‖ Prv 1,25 ‖ Job 29,21.

לַעֲצָתִי Prv 1,30 ‖ 2Ch 25,16.

עֲצָתְךָ Ps 20,5.

בַּעֲצָתְךָ Ps 73,24.

עֲצָתוֹ 2S 17,23 ‖ Jes 40,13.46,11 ‖ Mich 4,12 ‖ Job 18,7.

וַעֲצָתוֹ Jes 19,3.

לַעֲצָתוֹ Ps 106,13.

מֵעֲצָתוֹ Hos 10,6.

עֲצָתָם Jer 18,23 ‖ Esr 4,5 ‖ Neh 4,9.

בַּעֲצָתָם Ps 106,43 ‖ 2Ch 22,5.

עֵצוֹת *pl.* Dt 32,28 ‖ Jes 25,1 ‖ Ps 13,3.

עֲצָתֵיךָ [עֲצָתֶיךָ] *suff.* Jes 47,13.

מְזִעֲצָה [בְּמוֹעֲצוֹת] *pl. suff.*

י"ג בהושע י"א ו': וְאָכְלָה מְצוּדוֹתֶיהָ, ומקביל אל בעריו, או עֲצוּמוֹתֶיהָ, ומקביל אל בַּדָּיו (ע' איכה א' י"ג).

Jer 7,24 ‖ Prv 22,20.

בְּמֹעֲצוֹתָם *suff.* Mich 6,16.

בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם Ps 81,13.

מִמּוֹעֲצוֹתֵיהֶם Hos 11,6 ‖ Ps 5,11.

וּמִמּוֹעֲצֹתֵיהֶם Prv 1,31.

——v. ch. יַעַט——

יַעַר, יָעַר

aspretum, silva; mel e favis redundans, *favus mellis* (Cant 5,1).

הוראתו ידועה, ויאמר גם על קני הדבש או חלת הדבש.

Jos 17,18 ‖ 1S 22,5 ‖ 1R 7,2.10, 17.21 ‖ 2R 19,23 ‖ Jes 7,2.37,24. 44,14.23 ‖ Jer 26,18 ‖ Ez 21,2 ‖ Mich 3,12.5,7.7,14 ‖ Zach 11,2 ‖ Ps 50,10.83,15.96,12.104,20.132, 6 ‖ Eccl 2,6 ‖ 2Ch 9,16.20.

הַיַּעַר, הַיָּעַר 1S 14,26 ‖ 2S 18,8 ‖ 2R 2,24 ‖ Jes 9,17.10,34.22,8.32, 19 ‖ Ez 15,2.6 ‖ Cant 2,3 ‖ 1Ch 16, 33.

בַּיַּעַר, בַּיָּעַר Dt 19,5 ‖ 1S 14,25 ‖ 2S 18,17 ‖ Jes 21,13.56,9 ‖ Jer 12, 8 ‖ Am 3,4.

בְּיַעַר 2S 18,6.

לְיַעַר Ez 21,3 ‖ Hos 2,14.

לַיַּעַר Jes 29,17.32,15.

מִיַּעַר, מִיָּעַר Jer 5,6.10,3 ‖ Ps 80, 14.

הַיַּעֲרָה Jos 17,15.

יַעְרִי *suff.* Cant 5,1.

יַעְרוֹ Jes 10,18.19.

יַעְרָהּ Jer 46,23.

בְּיַעְרָהּ Jer 21,14.

הַיְעָרִים *pl. I.* Ez 39,10.

בַּיְעָרִים K., בַּיְעוֹרִים Q. Ez 34,25.

יְעָרוֹת *pl. II.* Ps 29,9.

יַעֲרַת [בִּיעֶרֶת] *cs.*

favus mellis.

1S 14,27.

— v. n. pr. et קְרִית יְעָרִים —

יָפֶה°

splendere, pulchrum esse.

קרוב אל יָפַע. בערבית בא בוא"ו ת' יו"ד, ובמובן מרומם ונשא, כלול ושלם; ביְפִיפִיתָ הָכְסֵל הפעל, או כמו יָפוּפִיתָ, ולפי תרגום השבעים טעמו כתרין מלין, יָפֵי יָפִיתָ או יָפָה יפית. י"ג בש"א ט"ו י"ב: עֶלֶם יפה עינים ובי"ז מ"ב: נער אדמוני עֶלֶם יפה מראה (ע' י"ז נ"ו).

יָפִית [יָפִיתָ] (al. תָ) *2 perf. f.* Cant 7,7.

יָפוּ *3 perf. pl.* Cant 4,10.7,2.

וַתִּיפִי *2 impf. f.* Ez 16,13.

וַיֵּיף *3 impf.* Ez 31,7.

יְיַפֵּהוּ [יְפַהוּ] *Pi. 3 impf. suff.* Jer 10,4.

יָפִיפִיתָ *Pealp. 2 perf.* Ps 45,3.

תִּתְיַפֵּה [הִתְיַפֵּה] *Hith. 2 impf. f.* Jer 4,30.

יָפֶה

pulcher; bonus, praestans.

2S 14,25 ‖ Ez 31,9 ‖ Cant 1,16 ‖ Eccl 3,11.5,17.

יְפֵה *cs.* Gn 39,6 ‖ 1S 16,12.17,42 ‖ Jer 11,16 ‖ Ez 31,3.33,32 ‖ Ps 48,3.

וְיִפֶה Gn 39,6.

יָפָה *f.* Gn 12,14 ‖ 2S 13,1 ‖ 1R 1, 3.4 ‖ Prv 11,22 ‖ Cant 1,15.*4,1*².4, .7.6,4.10.

הַיָּפָה Cant 1,8.5,9.6,1.

יְפַת *cs.* Gn 12,11.29,17 ‖ Dt 21, 11 ‖ 2S 14,27 ‖ Esth 2,7.

וְיִפַת Gn 29,17 ‖ 1S 25,3.

יָפָתִי *suff.* Cant 2,10.13.

יָפוֹת *pl.* Job 42,15.

הַיָּפוֹת Am 8,13.

יְפֹת, יִפֹּת *cs.* Gn 41,2.4.

וְיִפֹּת Gn 41,18.

יְפִי

splendor, pulchritudo, venustas; praestantia.

Ez 28,7.

יָפִי [יָפְיִי] Jes 3,24 ‖ Ez 27,3.28, 12 ‖ Thr 2,15 ‖ Ps 50,2.

הַיָּפִי Prv 31,30.

בְּיָפְיֵךְ [בְּיָפְיֶךָ] *suff.* Ez 28,17.

יָפְיֵךְ Ez 16,25.27,4.11 ‖ Ps 45,12.

בְּיָפְיֵךְ Ez 16,14.15.

יָפְיָן Zach 9,17.

בְּיָפְיָן Jes 33,17 ‖ Ez 31,8.

יָפְיָהּ Prv 6,25 ‖ Esth 1,11.

יְפֵה־פִיָּה

pulcherrima.

מלה אחת, ומן הכפולים, כאדמדם, ירקרק, לדגדול מעלת הופי.

Jer 46,20.

מוֹפֵת

signum, miraculum.

נרדף אל אות; לרב חוקרי הלשון שרשו יָפָה, הקרוב אל יָפַע, כלומר דבר המתנוסס, וי"א ששרשו אֶפֶת בהוראתו הערבית ובתמונתו אֶפֶת, כלומר דבר המפוך, נפלא ויוצא מן הכלל.

Ex 7,9 ‖ Dt 13,2 ‖ 1R 13,3 ‖ Ez 12, 6 ‖ Zach 3,8.

וּמוֹפֵת Jes 20,3 ‖ 2Ch 32,24.

הַמּוֹפֵת 1R 13,3 ‖ 2Ch 32,31.

וְהַמּוֹפֵת Dt 13,3.

כְּמוֹפֵת Ps 71,7.

כַּמּוֹפֵת 1R 13,5.

לְמוֹפֵת Ez 24,24.27.

וּלְמוֹפֵת Dt 28,46.

מוֹפְתֶכֶם *suff.* Ez 12,11.

מוֹפְתִים *pl.* Joel 3,3.

וּמוֹפְתִים Dt 6,22 ‖ Jer 32,20 ‖ Ps 105,27.135,9 ‖ Neh 9,10.

הַמּוֹפְתִים Ex 4,21.11,10.

וְהַמּוֹפְתִים, וְהַמּוֹפְתִים Dt 7,19. 29,2.34,11.

וּבְמוֹפְתִים, וּבְמוֹפְתִים Dt 4,34. 26,8 ‖ Jer 32,21.

וּלְמוֹפְתִים Jes 8,18.

מוֹפְתַי *suff.* Ex 7,3.11,9.

מֹפְתָיו Ps 105,5 ‖ 1Ch 16,12.

וּמוֹפְתָיו Ps 78,43.

——v. n. pr. יָפֶה——

יָפַח°

efflare, anhelare; *Hith.* suspirare.

קרוב אל יָפֶה ואל פּוּחַ, וענינו נשיבת רוח, ובהשאלה על הדבור והדמיה. י"ח תִּתְיַפַּח דמשתטחא (= תִּתְנַפַּח?).

יָפֵחַ [יָפַח] *pt.* Hab 2,3.

יָפַח *cs.* Ps 27,12.

תִּתְיַפַּח [הִתְיַפַּח] *Hith. 3 impf. f.* Jer 4,31.

——conf. פּוּחַ——

יָפִיעַ [הוֹפִיעַ] *Hi. 3 perf.*

splendere iubere; lucere, radiare, emicare.

התגלות דבר בעצם זיוו והדרו, ובערבית הוראתו התעלה והתרוממות. יש מחברין לו גם תועפות, ע' לעיל.

Dt 33,2 ‖ Ps 50,2.

וְהוֹפִיעַ Job 37,15.

הוֹפִיעָתָ [הוֹפַעְתָּ] *2 perf.* Job 10,3.

הוֹפִיעַ *imper.* Ps 94,1.

הוֹפִיעָה Ps 80,2.

תּוֹפַע *3 impf. f.* Job 3,4.

וַתּוֹפַע Job 10,22.

יִפְעָתֶךָ [יִפְעָה] *suff.*

splendor.

Ez 28,7.17.

——v. n. pr.——

יָצָא

exire, egredi; emigrare; progerminare; oriri (de sole); profluere; expendi (de pecunia); prominere; promulgari; proficisci ex aliqua re.

פעל זה ישנו בשנויים קטנים בכל לשונות בני שם. ע"ד דגשות הצד"י של קומו צאו ע' מבוא לנה"א צד ק"י. השבעים, השמרוני והמורי קורין בהדברים ט' ז' יָצָאתָם בהמשך המ"ם של מארץ, וכן נמצא בקצת נוסחאות; תֵּצֵא בכ"ג י' לפי השבעים זכר נוכח, וטעם מַחֲנֶה כמו במחנה; י"ב בהושע י"ט מ"ז וַיֵּצֵא ת' וַיֵּצֵא, כענין אֵין לֵךְ הר־אפרים (י"ז ט"ו) או וַיֵּצֵר, וכן משמע מתרגום השבעים; במ"ב כ' י"ח וישעיה ל"ט ז' אֲשֶׁר תּוֹלִיד—נוסחא אחרינא אל אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמֶּךָּ; לד"ק צֵא דישעיה ל' כ"ב כמו צֹאָה (בגלולים מן גֶּלֶל), ובמ"נ י"ז יש גורסין דַּמַּצִּיף ת' דַּמּוֹצִיא (ע' הדברים י"א ד'); השבעים קורין בירמיה מ"ח ט': כִּי נָצֹת תִּצַּת; ביחזקאל י"א ז' אוֹצִיא ת' הוֹצִיא, בי"ב ה' ו' י"ב וְיָצָאתָ, תֵּצֵא, לָצֵאת (קל ת' הפעיל) ובי"ד כ"ב דַּמּוֹצִיאִים ת' דַּמּוּצָאִים, ול"נ הַמְּצָלִים; ד' יוסף הלוי גורס בכ"ו י"ח מִשֶּׁאוֹתָךְ ת' מִצֵּאתָךָ; להפשיטא במ"ז ח' דַּמַּיִם הַצֹּאִים (יש מכניסין אל שרש זה גם השם צאן; ע"ד שנאמר ביונית προβαίνειν מן πρόβατον, ומוציאין ממנו כל ענין צואה).

Gn 10,11. 19,23. 24,50. 25,26. 27, 30.38,28.29.30 ‖ Nu 17,11.22,5 ‖ Jos 19,17.32.40 ‖ Jud 3,24.4,14. 11,36.14,14² ‖ 1S 23,15.24,15.26, 20 ‖ 2S 5,24.16,11.19,20.20,8 ‖ 1R 11,29.20,39 ‖ 2R 9,11.19,9.20,4 ‖ Jes 37,9.45,23.51,5 ‖ Jer 4,7.22, 11.37,5.44,17.48,45 ‖ Nah 1,11 ‖ Ps 19,5.73,7 ‖ Job 14,2.38,29 ‖ Eccl 4,14.5,14 ‖ Esth 7,8.8,15 ‖ Dan 8,9.9,23 ‖ 1Ch 14,15 ‖ 2Ch 22,7.

וַיֵּצֵא Ex 16,4.34,34 ‖ Lev 14,3.38. 16,18.24.25,28.33.41.54 ‖ Nu 34, 4.9 ‖ Dt 23,11 ‖ Jos 15,3.4.9.11².16, 2.6.7.18,15².17².19,12.13.27.34 ‖ 1S 8,20 ‖ Jes 11,1 ‖ Jer 30,19.31, 39(38).43,12.48,7 ‖ Ez 46,2.12 ‖ Zach 9,14.14,2.3 ‖ Dan 11,11.44.

יָצְאָה, יָצֵאָה *3 perf. f.* Nu 16,35. 21,28 ‖ Jes 28,29 ‖ Jer 23,15.19. *30,23* ‖ Ez 7,10.24,6 ‖ Mich 1,11 ‖ Job 26,4 ‖ Cant 5,6 ‖ Ruth 1,13.

וַיֵּצְאָה Ex 21,3.11 ‖ Dt 24,2.

יָצָאתָ *2 perf.* Gn 24,5 ‖ Ex 23, 15.34,18 ‖ Dt 9,7.16,3 ‖ Hab 3,13.

וַיֵּצָאתָ Dt 23,13 ‖ Jer 19,2.

יָצְאוּ (al. תָ) *f.* Jer 31,4(3).

יָצָאתִי *1 perf.* Nu 22,32 ‖ Jer 14,18.20,18 ‖ Prv 7,15 ‖ Job 3,11 ‖ Dan 9,22.

יָצְתִי (הסר א') Job 1,21.

וַיֵּצֵאתִי 1S 17,35.

יָצְאוּ, יָצֵאוּ *3 pl.* Gn 8,19.10,14. 44,4 ‖ Ex 12,41.16,27 ‖ Nu 11,26. 16,27.33,1.3 ‖ Dt 13,14 ‖ Jos 2,5.7. 8,17.22 ‖ Jud 2,15 ‖ 1S 14,41 ‖ 2S 2,13.18,4 ‖ 1R 20,17.18².19 ‖ 2R 2,23.5,2.21,15 ‖ Jes 48,1.3 ‖ Jer 7, 25.9,2.29,16 ‖ Ez 15,7. 36,20 ‖ Zach 6,6².7 ‖ Job 24,5.39,4 ‖ Esth 3,15.8,14 ‖ 1Ch 1,12.2,53 ‖ 2Ch 21,19.31,1.

וַיֵּצְאוּ Ex 17,6.21,22 ‖ Dt 21,2 ‖ Jos 8,6 ‖ Jes 66,24 ‖ Ez 9,7.39,9.

יָצְאָנִי *suff.* Jer 10,20.

יָצָאתֶם *2 pl.* Ex 13,3 ‖ Dt 11,10.

וְיָצָאתֶם Jud 21,21 ‖ Mal 3,20.

יָצָאנוּ *1 pl.* Nu 11,20.

וַיֵּצֵאנוּ 1S 11,3.

יוֹצֵא, יֹצֵא *pt.* Gn 2,10 ‖ Ex 4, 14.7,15.8,16.25.11,4 ‖ Nu 1,3.*45. 26,2.* 20.*22.24.26.28.30.32.34.36. 38.40.42* ‖ Jos 6,1 ‖ Jud 1,24.9, 43 ‖ 1S 9,14.11,7.17,55.18,16 ‖ 2S 16,5².19,8 ‖ 1R 5,13.15,17 ‖ Jes 26,21 ‖ Ez 1,13 ‖ Mich 1,3 ‖ Zach 2,7³ ‖ Ps 19,6 ‖ Dan 10,20 ‖ 2Ch 16,1.25,5.

וְיֹצֵא Jer 37,4.

הַיּוֹצֵא, הַיֹּצֵא Nu 21,13.22,11. 30,3 ‖ Dt 14,22 ‖ Jos 5,4 ‖ Jud 11, 31 ‖ 1S 17,20 ‖ 1R 8,19 ‖ Jer 5,6.

37,7 ‖ Ez 33,30 ‖ Neh 3,25.26.27 ‖ 2Ch 6,9.

וְהַיּוֹצֵא, וְהַיּוֹצֵא Nu 32,34 ‖ Jer 21,9.38,2.

לַיּוֹצֵא 2Ch 15,5.

וְלַיּוֹצֵא Zach 8,10.

יְוֹצְאִים, יְצֻאִים *pl.* Ex 13,4.14, 8.25,32.*37,18* ‖ Dt 8,7 ‖ Jud 9,33 ‖ 1S 14,11 ‖ Ez 14,22.47,1.8.12 ‖ Zach 6,6.

הַיּוֹצְאִים, הַיֹּצְאִים Gn 9,18 ‖ Ex 25,33.*35.37,19.* 37,21 ‖ Nu 26,4. 31,27.*28.*36 ‖ Dt 2,23 ‖ Jos 5,5.6 ‖ Zach 6,8.

יְוֹצְאֵי, יְצֻאֵי *cs.* Gn 9,10.34,24². 46,26 ‖ Ex 1,5 ‖ Jud 8,30 ‖ 2R 11, 7.9 ‖ 1Ch 5,18.7,11.12,33(34).36 (37) ‖ 2Ch 23,8.26,11.

וְיָצֵאָה (= שָׁיְצָאָה) *pt. f. sg.* Eccl 10,5.

יֹצֵאת, יוֹצֵאת Gn 24,15.*45* ‖ Jud 11,34 ‖ Jer 25,32 ‖ Ps 144,14.

הַיֹּצֵאת, הַיּוֹצֵאת Gn 24,43 ‖ Am 5,3 ‖ Zach 5,3.5.6.

הַיּוֹצֵת (חסר א׳) Dt 28,57.

וְהַיֹּצֵאת, וְהַיּוֹצֵאת Am 5,3 ‖ 1Ch 27,1.

יְוֹצְאוֹת, יְצֻאוֹת, יְצֻאֹת *pl.* Gn 24,13 ‖ 1S 9,11 ‖ Zach 5,9.6,1.5.

יָצֹא, יָצוֹא *inf. abs.* Gn 8,7.27, 30.35,26 ‖ 2S 16,5.18,2 ‖ 2R 5,11 ‖ Jer 58,17.

צֵאת *inf. cs.* Gn 24,11 ‖ 2S 11,1 ‖ 1R 3,7 ‖ Jer 29,2 ‖ Neh 4,15 ‖ 1Ch 20,1 ‖ 2Ch 21,19.

בְּצֵאת Gn 35,18 ‖ Ex 23,16 ‖ 1S 25,37 ‖ 1R 8,10 ‖ Ez 27,33.47,3 ‖ Ps 114,1 ‖ 2Ch 5,11.20,21.

כְּצֵאת Ex 21,7.33.8 ‖ Jud 5,31.

לְצֵאת Ex 19,1 ‖ Nu 33,38 ‖ 1R 6,1.

לָצֵאת Dt 31,2 ‖ Jud 20,14.28 ‖ 1S 23,13 ‖ 2S 13,39 ‖ 2R 24,7 ‖ Jer 11,11.38,21 ‖ 2Ch 26,20.

וְלָצֵאת Jos 14,11.

בְּצֵאתִי *suff.* Ex 13,8 ‖ 1S 21,6 ‖ Job 29,7.

כְּצֵאתִי Ex 9,29.

צֵאתֵנוּ Jos 9,12.

צֵאתְךָ Dt 16,3.6 ‖ 1S 29,6 ‖ 1R 2, 37.42 ‖ Mich 7,15 ‖ Ps 121,8.

וְצֵאתְךָ 2R 19,27 ‖ Jes 37,28.

בְּצֵאתֶךָ, בְּצֵאתֶךָ Dt 28,6.19.33, 18 ‖ Jud 5,4 ‖ Ps 68,8.

מְצֵאתֶךָ Ez 26,18.

בְּצֵאתְכֶם Dt 23,5.*24,9.25,17* ‖ Jos 2,10 ‖ Hag 2,5.

צֵאתוֹ Ex 34,34 ‖ Lev 16,17 ‖ Ez 46,12.

בְּצֵאתוֹ Gn 12,4 ‖ Lev 27,21 ‖ Nu 12,12 ‖ 2R 11,8 ‖ Jes 13,10 ‖ Ps 81,6.

וּבְצֵאתוֹ Ex 28,35 ‖ 2Ch 23,7.

צֵאתָם 1S 18,30.

בְּצֵאתָם Ex 5,20 ‖ Dt 4,45.46 ‖ Jos 5,4.5 ‖ 1R 8,9 ‖ Ez 10,19 ‖ Ps 105, 38 ‖ 2Ch 5,10.

וּבְצֵאתָם Ez 44,19.46,10 ‖ 2Ch 20, 20.

לְצֵאתָם Ex 16,1 ‖ Nu 1,1.*9,1.*

צֵא *imper.* Gn 8,16.31,13 ‖ Ex 11,8 ‖ Jud 9,38 ‖ 2S 16,7.19,8 ‖ 1R 2,30.19,11.22,22 ‖ Jes 7,3.30,22 ‖ Ez 3,22 ‖ 2Ch 18,21.26,18.

וְצֵא Gn 27,3 ‖ Ex 17,9.

וְצֵאָה Jud 9,29.

צֵאוּ, צָאוּ *pl.* Gn 19,14 ‖ Ex 12, 31 ‖ Nu 12,4 ‖ Jes 48,20.49,9.52, 11² ‖ Jer 50,8.51,45 ‖ Ez 9,7 ‖ Neh 8,15 ‖ 2Ch 20,17.24,5.

וּצְאוּ 2R 18,31 ‖ Jes 36,16.

צָאִי *f. sg.* Cant 1,8.

צְאֶנָה *pl.* Cant 3,11.

אֵצֵא *1 impf.* Ex 11,8.21,5 ‖ Nu 20,18 ‖ Dt 15,16 ‖ Jud 16,20 ‖ 1S 19,3 ‖ 2S 18,2 ‖ 1R 22,22 ‖ Ps 88, 9 ‖ Job 23,10.31,34 ‖ Thr 3,7 ‖ 2Ch 18,21.

וָאֵצֵא Ez 3,23.

וָאֶצְאָה 2Ch 1,10.

וָאֶצְאָה Neh 2,13.

תֵּצֵא *2 impf.* Dt 20,1. 21,10.28, 25 ‖ 1S 28,1 ‖ 2S 18,3.21,17 ‖ 1R 2,36 ‖ Jer 1,5.38,17.18 ‖ Ez 3,25. 12,4 ‖ Ps 44,10.60,12.108,12 ‖ Prv 25,8 ‖ 1Ch 14,15.

תֵּצְאִי *2 f.* Jer 2,37.6,25 ‖ Mich 4,10 ‖ Ruth 2,22.

יֵצֵא *3 impf.* Gn 15,4 ‖ Ex 16,29. 21,2.3.4.33,7 ‖ Lev 21,12.25,30. 31 ‖ Nu 11,20.27,17.33,54. 35,26 ‖ Dt 24,5 ‖ Jos 2,19.6,10 ‖ Jud 11, 31.13,14 ‖ 1S 2,3.22,3.24,14 ‖ 2S 7, 12 ‖ 1R 8,44 ‖ 2R 5,11.9,15.10,25. 12,13.18,7 ‖ Jes 14,29.42,13.55, 11.62,1 ‖ Jer 30,21 ‖ Ez 44,3.46,8. 9² ‖ Hos 6,5 ‖ Joel 2,16.4,18 ‖ Mich 5,1 ‖ Hab 1,4².7 ‖ Zach 10, 4 ‖ Ps 17,2.41,7.104,23.109,7 ‖ Job 5,6.28,5.31,40.37,2.38,8.39, 21.41,12.13 ‖ Eccl 7,18 ‖ Esth 1, 17.19 ‖ 2Ch 6,34.

וְיֵצֵא Ez 12,12 ‖ Hab 3,5 ‖ Prv 22, 10.

וַיֵּצֵא Gn 4,16.8,7.18.14,8.17.19,6. 14.24,63.25,25.28,10.31,33.34,6. 39,12.*15.* 41,45.46.42,28.43,31. 44,28.47,10 ‖ Ex 2,11.13.8,8.26.*9, 33.*10,6.18.11,8.18,7.32,24 ‖ Lev 24,10 ‖ Nu 11,24.20,20.21,23.33. 22,36 ‖ Dt 1,44.2,32.3,1.29,6 ‖ Jos 16,1.18,11.19,1.24.47.21,4 ‖ Jud 3,10.22.23.9,35.39.42.19,23.27. 20,20.25 ‖ 1S 4,1.13,10.17.23.17, 4.18,5.13.19,8.20,35.24,9 ‖ 2S 2, 12.3,26.11,8.13.15,16.17.18,6.24, 4.20 ‖ 1R 2,46.9,12.12,25.19,13. 20,21.33.22,21 ‖ 2R 2,21.3,6.4,18. 39.5,27.6,15.7,16.9,21.24.10,9.18, 18.19,35.24,12 ‖ Jes 36,3.37,36 ‖ Jer 37,12.38,8.39,4.41,6 ‖ Ez 10, 7.18.16,14 ‖ Jon 4,5 ‖ Zach 5,5 ‖ Prv 12,13.25,4.30,27 ‖ Job 1,12. 2,7.20,25 ‖ Thr 1,6 ‖ Esth 4,1.6.5, 9 ‖ 1Ch 12,17(18).14,8.17.21,4.21. 24,7.*25,9.*26,14 ‖ 2Ch 14,8.9.15,2. 18,20.19,2.4.20,6.26,15.28,9.35, 20.

תֵּצֵא *3 f.* Ex 21,7.22,5 ‖ Lev 15,16. 32.22,4 ‖ Dt 23,10 ‖ Jud 9,15.20 ‖ 2R 19,31 ‖ Jes 2,3.37,32.51,4 ‖ Jer

4,4.*21,12.*48,9 ‖ Ez 5,4.21,9.24, 12 ‖ Mich 4,2 ‖ Ps 146,4 ‖ Job 8, 16 ‖ Thr 3,38.

וְתֵצֵא Jud 9,20.

וַתֵּצֵא Gn 30,16.34,1 ‖ Lev 9,24. *10,2* ‖ Jud 4,18.22 ‖ 2S 2,23.6,20. 11,8 ‖ 1R 10,29 ‖ 2R 4,21.37.8,3 ‖ Ez 19,14 ‖ Ruth 1,7.

נֵצֵא *1 impf. pl.* 1S 11,10 ‖ Jer 15, 2 ‖ Cant 7,12.

וְנֵצֵא 1S 20,11 ‖ 1R 20,31.

תֵּצְאוּ, תֵּצֵאוּ *2 pl.* Gn 42,15 ‖ Ex 12,22 ‖ Lev 8,33.*10,7* ‖ 1S 17, 8 ‖ Jes 52,12.55,12 ‖ Jer 6,25.

תֵּצֶאנָה *2 pl. f.* Am 4,3.

יָצְאוּ, יָצֵאוּ *3 pl. m.* Gn 15,14. 17,6.35,11 ‖ Nu 27,21 ‖ Dt 28,7 ‖ Jos 8,5 ‖ Jud 21,21 ‖ 2R 7,12.20, 18 ‖ Jes 39,7.49,17 ‖ Jer 17,19.50, 8 ‖ Ez 21,24.30,9.42,14.46,9.10 ‖ Zach 14,8 ‖ 2Ch 21,15.

וְיָצְאוּ, וְיָצֵאוּ Jer 15,1.46,9.

וַיָּצְאוּ, וַיֵּצֵאוּ Gn 11,31. 12,5. 34, 26 ‖ Ex 5,10.15,22.35,20 ‖ Lev 9, 23 ‖ Nu 12,4.5.20,11.31,13 ‖ Jos 8,14.11,4 ‖ Jud 3,19.9,27.11,3.15, 19.20,1.21.31.21,24 ‖ 1S 7,11.9, 26.11,7.18,30.20,11.23,13.30,21 ‖ 2S 10,8.11,17.23.13,9.20,7².24,7 ‖ 1R 20,16.17 ‖ 2R 2,3.7,12.9,21. 13,5 ‖ Jer 39,4.52,7 ‖ Mich 2,13 ‖ Neh 8,16 ‖ 1Ch 19,9 ‖ 2Ch 20,20.

וַתֵּצֶאנָן *3 pl.* Ex 15,20.

וַתֵּצֶאנָה 1S 18,6 ‖ 2R 2,24.

הוֹצִיא *Hi. 3 perf.* Gn 14,18 ‖ Ex 12,51.13,3.16,6.18,1 ‖ Dt 6,23. 7,8.22,19 ‖ 2S 12,30.31 ‖ 1R 9,9 ‖ Jer 51,10 ‖ Ez 11,7 ‖ Esr 1,7² ‖ 1Ch 20,2.3.

וְהוֹצִיא, וְהוֹצֵא Lev 4,12.21.6,4. 14,45.19,3 ‖ Dt 22,14 ‖ Zach 4,7 ‖ Ps 37,6.

וְהוֹצִיאֵנִי *suff.* Ez 42,15.

הוֹצִיאָנוּ Ex 13,14.16 ‖ Dt 1,27.

הוֹצִיאֲךָ, הוֹצֵאֲךָ Ex 13,9 ‖ Dt 6, 12.7,19.16,1.

הוֹצִיאָם Ex 32,12 ‖ Dt 9,28 ‖ 2Ch 7,22.

הוֹצֵאתָ *2 perf.* Ex 32,11 ‖ Dt 9, 12.26.29 ‖ 1R 8,51 ‖ Dan 9,15 ‖ Neh 9,15.

וְהוֹצֵאתָ Job 15,13.

וְהוֹצֵאתָ Nu 20,8 ‖ Dt 17,5 ‖ Ez 12, 4.5.

הֹצֵאתָנִי [תָ] *suff.* Job 10,18.

וְהוֹצֵאתָנִי Gn 40,14 ‖ 2Ch 18,33

הוֹצֵאתָנוּ Dt 9,28.

וְהוֹצֵאתָנוּ Neh 9,7.

וְהוֹצֵאת (al. תָ) *f.* 1R 17,13.

הוֹצֵאתִי *1 perf.* Ex 12,17. 29, 46 ‖ Lev 19,36.*25,38.*25,42.55.26, 13.45 ‖ Nu 15,41 ‖ Jos 24,5 ‖ 1R 8, 16 ‖ Ez 12,7².20,22.21,10 ‖ 2Ch 6,5.

וְהוֹצֵאתִי, וְהוֹצֵאתִי Ex 6,6.7,4.5 ‖ Jud 6,18 ‖ Jes 65,9 ‖ Jer 51,44 ‖ Ez 11,9.20,34.21,8.38,4.

הוֹצֵאתִךְ *suff.* Gn 15,7 ‖ Ex 20,2 ‖ Dt 5,6.

הוֹצֵאתִיהָ Zach 5,4.

הוֹצֵאתִים Ez 20,14.

וְהוֹצֵאתִים Ez 34,13.

הוֹצִיאוּ *3 perf. pl.* Ex 12,39 ‖ Jos 6,23.

וְהוֹצִיאוּ Dt 21,19.22,15.21.

הוֹצֵאתֶם *2 perf. pl.* Ex 16,3.

וְהוֹצֵאתֶם Dt 22,24.

מוֹצֵא *pt.* Ps 135,7.

מוֹצִיא 2S 5,2 ‖ Ps 68,7.

מוֹצֵא, וּמוֹצִיא Jes 54,16 ‖ Prv 10,18.

הַמּוֹצִיא Ex 6,7 ‖ Lev 22,33 ‖ Dt 8, 15.13,6 ‖ Jud 2,12 ‖ 2S 5,2 ‖ Jes 40, 26.43,17 ‖ 1Ch 11,2.

וּמוֹצִיאִי *suff.* 2S 22,49.

הַמּוֹצִיאֲךָ Dt 8,14.*13,10.*

מוֹצִיאוֹ Nu 24,8.

מוֹצִיאָם Nu 23,22.

מוֹצִיאִים, מוֹצְאִים *pl.* Jer 38,23 ‖ Neh 6,19.

וּמוֹצִיאִים 2Ch 9,28.

מוֹצְאֵי *cs.* Nu 14,37.

הוֹצִיא *inf. cs.* Jer 7,22 ‖ Ez 46, 20.

לְהוֹצִיא Ex 6,13.27.8,14 ‖ Nu 14, 36 ‖ 2R 23,4 ‖ Jes 42,7 ‖ Ez 12,12 ‖ Hos 9,13 ‖ Am 6,10 ‖ Ps 104,14 ‖ Eccl 5,1 ‖ Esr 10,3.19 ‖ 2Ch 29, 16.

הוֹצִיאִי, הוֹצִיאִי *suff.* Jer 7,22. 11,4.34,13.

בְּהוֹצִיאִי Ex 16,32 ‖ Lev 23,43 ‖ Ez 20,41.

לְהוֹצִיאֵנוּ Ex 14,11.

בְּהוֹצִיאֲךָ Ex 3,12 ‖ 1R 8,53.

בְּהוֹצִיאוֹ Dt 29,28 ‖ 1R 8,21.

לְהוֹצִיאָהוּ Jer 39,14.

וּבְהוֹצִיאָם 2Ch 34,14.

כְּהוֹצִיאָם Gn 19,17 ‖ Jos 10,24.

לְהוֹצִיאָם Ex 12,42 ‖ Jer 31,32 (31) ‖ Ez 20,6.9.

הוֹצֵא *imper.* Gn 19,12 ‖ Lev 24, 14 ‖ Jud 6,30.19,22 ‖ 2R 10,22.

הוֹצֵא K., הַיְצֵא Q. Gn 8,17.

וְהוֹצֵא Ex 3,10.

הוֹצִיא Jes 43,8.

הוֹצִיאָה Ps 142,8.

הוֹצִיאֵנִי *suff.* Ps 25,17.

וְהוֹצִיאֵנִי 1R 22,34.

הוֹצִיאָהּ Ez 24,6.

הוֹצִיאָם Gn 19,5.

הוֹצִיאוּ *pl.* Gn 45,1 ‖ Ex 6,26 ‖ 2S 13,9 ‖ 2R 11,15.

וְהוֹצִיאוּ Jos 6,22.10,22 ‖ 2Ch 29,5.

וְהוֹצִיאָהוּ *suff.* 1R 21,10.

הוֹצִיאוּךָ Gn 38,34 ‖ Jes 48,20 ‖ 2Ch 23,14.

הוֹצִיאִי *f. sg.* Jos 2,3.

אוֹצִיא *1 impf.* Ex 3,11 ‖ Ez 20, 38.

אוֹצִיאָה־ Gn 19,8 ‖ Jud 19,24.

וָאוֹצִיא, וָאוֹצֵא Jos 24,6 ‖ Jud 6, 8 ‖ Ez 28,18.

וְאוֹצִיאָם *suff.* Ez 20,10.

תּוֹצִיא *2 impf.* Ex 12,46 ‖ Dt 14, 28.28,38 ‖ Jer 15,19 ‖ Ez 12,6 ‖ Ps 143,11.

וַתֹּצֵא Jer 32,21.

הֲתֹצִיא *interrog.* Job 38,32.

תּוֹצִיאֵנִי *suff.* Ps 31,5.

וַתּוֹצִיאֵנוּ Ps 66,12.

יוֹצֵא, יֹצֵא *3 impf.* Lev 16,27‖ Dt 24,11‖Jes 42,1.3‖Ps 25,15‖ Prv 29,11.30,33²‖Job 28,11.

וַיֹּצֵא, וַיּוֹצֵא Gn 15,5.24,53.43,23. 48,12‖Ex 19,17‖Nu 17,23.24‖ Jud 6,19.19,25‖2S 10,16‖2R 13, 18.22,20‖2R 10,22.15,20.23,6. 24,13‖Jer 10,13.*51,16*.20,3.50, 25.52,31‖Ps 136,11‖Job 12,22‖ 2Ch 16,2.23,14.

וַיּוֹצֵא Dt 4,20‖2R 11,12‖Ps 78, 16.105,43.

יוֹצִיאֵנִי *suff.* Mich 7,9.

וַיּוֹצִיאֵנִי Ez 37,1.42,1.*46,21*.47,2‖ Ps 18,20.

וַיּוֹצִיאֵנוּ, וַיֹּצִיאֵנוּ, וַיֹּצְאֵנוּ Nu 20, 16‖Dt 6,21.26,8.

וַיּוֹצִאֵךָ, וַיֹּצִאֵךָ Dt 4,37.5,15.

וַיּוֹצֵא Ex 4,6.7.

יוֹצִיאָם Nu 27,17‖Ps 107,14.28.

וַיּוֹצִיאֵם Ps 105,37‖Esr 1,8.

תּוֹצִיא *3 impf. f.* Jes 61,11‖ Hag 1,11.

תּוֹצֵא Gn 1,24.

וַתּוֹצֵא Gn 1,12‖Ruth 2,18.

נוֹצִיא *1 impf. pl.* Nu 20,10.

תּוֹצִיאוּ *2 pl.* Lev 26,10‖Jer 17, 22.

יוֹצִיאוּ, יוֹצְאוּ, יֹצְאוּ *3 pl.* 1R 10, 28‖Job 8,10‖2Ch 1,17.

וְיוֹצִיאוּ K., יוֹצִיאוּ Q. Jer 8,1.

וַיּוֹצִיאוּ, וַיֹּצִיאוּ, וַיֹּצְאוּ Lev 24, 23‖Nu 13,32.15,36‖Jos 6,23.10, 23‖1S 12,8‖2R 10,26‖Jer 26, 23‖1Ch 19,16‖2Ch 1,17.23,11. 29,16.

וַיּוֹצִיאֻהוּ, וַיֹּצִיאֻהוּ, וַיֹּצְאֻהוּ *suff.* Gn 19,16‖1R 21,13‖2R 12,12.

יוֹצִיאוּם 1Ch 9,28.

הוֹצֵאָה *Ho. 3 perf. f.* Ez 38,8.

מוֹצֵא] הַמּוֹצָאִים *pt. pl.* Ez 14, 22.47,8.

מוֹצֵאת *f. sg.* Gn 38,25.

מוֹצָאוֹת *pl.* Jer 38,22.

יָצִיא] וּמִיצִיאֵי Q. *pl. cs.* (וּמִיצִיאוֹ K. *sg. suff.*) qui egressus est, *prognatus*. 2Ch 32,21.

מוֹצָא, מֹצָא

egressus, exitus, ortus (solis), exportatio; locus, unde aliquis exit: fons, oriens, porta; id quod egreditur.

Nu 30,13‖Dt 8,3.23,24‖2R 2, 21‖Jer 17,16‖Job 28,1.38,27‖ Dan 9,25‖2Ch 32,30.

וּמוֹצָא 1R 10,28‖Ps 89,35‖2Ch 1,16.

וּכְמוֹצָא Jes 58,11.

מִמּוֹצָא Ps 75,7.

מוֹצָאֲךָ *suff.* 2S 3,25.

מוֹצָאוֹ, מָצָאוֹ Hos 6,3‖Ps 19,7.

מוֹצָאֵי] מוֹצָאֵי *pl. cs.* Ez 44,5‖ Ps 65,9.

וּמֹצָאֵי (נס״א) Ps 107,33.

כְּמוֹצָאֵי Ez 12,4.

לְמוֹצָאֵי, לְמֹצָאֵי (נס״א) Jes 41,18‖ Ps 107,35.

וּמוֹצָאָיו *suff.* Ez 43,11.

מוֹצָאֵיהֶם Nu 33,2.

לְמוֹצָאֵיהֶם Nu 33,2.

מוֹצָאֵיהֶן Ez 42,11.

I מִמּוֹצָאָה] וּמוֹצָאֹתָיו *pl. suff.* origo. Mich 5,1.

צֵאָה] *cs.* צֵאַת

stercus, excrementum, sordes.

י״ם מוה גם צו לָצוּ קו לקו (צאה וקו״א), צא תאמר לו (ישעיה כ״ח י׳ וי״ג, ל׳ כ״ב), הואיל הלך אחרי־צו (הושע ה׳ י״א).

Ez 4,12.

צֹאֲתֶךָ [צֹאֲתֶךָ *suff.* Dt 23,14.

צֹאָה Jos 28,8.

cs. Jes 4,4.

וּמִצֹּאָתוֹ *suff.* Ps 30,12.

צוֹאָתָם Q. 2R 18,27‖Jes 26,12.

צוֹאִים] *adj. pl.*

sordidus. Zach 3,3.

הַצֹּאִים Zach 3,4.

II מִזְצָאָה] *pl.* לְמִזְצָאוֹת

cloacum. 1R 10,27.

צֶאֱצָא] *pl.* הַצֶּאֱצָאִים

propagines; liberi; germina terrae. Jes 22,24.

וְצֶאֱצָאִי *cs.* Jes 48,19.

וְצֶאֱצָאִי *suff.* Job 31,8.

צֶאֱצָאֶיךָ Jes 44,3.

וְצֶאֱצָאֶיךָ Job 5,25.

וְצֶאֱצָאָיו Job 27,14.

צֶאֱצָאֶיהָ Jes 34,1.

וְצֶאֱצָאֶיהָ Jes 42,5.

וְצֶאֱצָאֵיהֶם Jes 61,9.65,23‖ Job 21,8.

תְּזוּצָאָה] *pl.* תְּזוּצָאוֹת

exitus, liberatio e periculo; porta, fons, exitus termini. Ps 68,21.

תְּזוּצָאוֹת, תְּצֻאוֹת, תְּצוּאוֹת *cs.* Nu 54,8‖Jos 15,4.11.19,22‖Ez 48,30‖Prv 4,23.

תְּזוּצָאוֹתָיו, תְּצֻאוֹתָיו *suff.* Nu 34, 4.5.9.12‖Jos 15,7.16,3.8.17,9.18. 18,12.14.19.19,14.29.33.

תְּזוּצָאוֹתָם 1Ch 5,16.

(שֵׁיצִיא)——v. ch.——

יָצַב°

Hith. consistere, adsistere; stare, resistere; adesse alicui.

אח אל יָצַב. ר׳ יוסף הלוי נורם באיוב ל״ח י״ד הַתְהַפֵּךְ כְּחֹמֶר חֵרִים וְיִתְיַצְּבוּ כְּמוֹ לְבוּשׁ, כלומר התוכל להפוך כגוש חמר קטן את הדרים (ע״י הרעש) באופן שיעמדו בתוך התהום והמים כסות להם? הרעיון הזה נמצא כלו בפסוק תהום כלבוש כסיתו על־הרים יעמדו מים (תהלים ק״ד ו׳); ור׳ אהרן קאמינקא נורם וַיִּתְיַצְּבוּ כמו לבוש, והוא כפל מליצת ויָּעֹרוּ רשעים ממנה.

הִתְיַצְּבוּ *Hith. 3 perf. pl.* 2Ch 11,13.

וְהִתְיַצְּבוּ Nu 11,16.

לְהִתְיַצֵּב *inf. cs.* Job 1,6.*2,1*²‖ 2Ch 20,6.

מֵהִתְיַצֵּב 2S 21,5‖Zach 6,5.

הִתְיַצֵּב *imper.* Nu 23,3.15‖2S 18,30‖Jer 46,44.

וְהִתְיַצֵּב Ex 8,16.9,13.

הִתְיַצְּבָה] הִתְיַצֶּבָה Job 33,5.

הִתְיַצְּבוּ *pl.* Ex 14,13‖1S 10,19‖ 12,7.16‖2Ch 20,17.

וְהִתְיַצְּבוּ Dt 31,14‖Jer 46,4.

וְאֶתְיַצְּבָה *1 impf.* 31,14‖Hab 2,1.

תִּתְיַצֵּב *2 impf.* 2S 18,13.

יִתְיַצֵּב, (צֵּ) יִתְיַצֵּב *3 impf.* Dt 7,24.9,2.11,25‖Jos 1,5‖Ps 36,5. 94,16‖Prv 23,29²‖Job 41,2.

וַיִּתְיַצֵּב Ex 34,5‖Nu 22,22‖1S 3, 10.10,23.17,16‖2S 23,12.

(= וַתִּתְיַצֵּב) *3 f.* Ex 2,4.

יִתְיַצְּבוּ *3 pl.* Ps 2,2.5,6.

וַיִּתְיַצְּבוּ Job 38,14.

וַיִּתְיַצְּבוּ Ex 19,17‖Dt 31,14‖Jos 24,1‖Jud 20,2‖1Ch 11,14.

——v. ch.; cf. נָצַב——

v. צָנַג ;נָצַב v. צָהַר.

יָצַע°

sternere.

נמצא גם בערבית (בויי״ן ת׳ היו״ד) ובצבית; בא ע״ד חסרי פ״נ, וקרובין צָעָה וצָעַן.

וְאַצִּיעָה] הַצִּיעַ *Hi. 1 impf.* Ps 139,8.

יַצִּיעַ *3 impf.* Jes 58,5.

הָצַע] יֻצַּע *Ho. 3 impf.* Jes 14, 11‖Esth 4,3.

יָצוּעַ vel יָצִיעַ Q.

stratum, lectus; contignatio, *Vulg.* tabulatum.

בבראשית מ״ט ד׳ יש מסרסין וקורין: כי עָלָה עלית משכבי אביך או הללת יצועי.

1R 6,5.

הַיְצוּעַ K., הַיְצִיעַ Q. 1R 6,6.10.

יְצוּעָי *suff.* Gn 49,4.

יְצוּעֵי] יְצוּעִים *pl. cs.* 1Ch 5,1.

יְצוּעָיו] יְצוּעֶיָו *suff.* Ps 63,7.132,3‖ Job 17,13.

הַמַּצָּע] מַצָּע

stratum, cubile. Jes 28,10.

——cf. צָעָה et צָעַן——

יָצַק

fundere, effundere; ponere, collocare; *Ho.* effusus; *met.* firmus, stabilis.

לדעת רבים צָוּק דאיוב כ״ח ב׳ וכ״ט ב׳ משרש צוק, ע״כ הובא גם שם, וי״ג ואבן יצוק נחושה.

Lev 8,15.*9,9*‖2R 3,11.

וַיָּצָק Lev 2,1.14,15.

יָצְקֵם *suff.* 1R 7,46‖2Ch 4,17.

וְיָצַקְתָּ *2 perf.* Ex 25,12.26,37. 29,7‖Lev 2,6‖2R 9,3.

וְיָצַקְתִּי *f.* 2R 4,4.

יָצוּק *pt. pass.* Ps 41,9‖Job 28, 2.29,6.41,15.16.

וְיָצוּק Job 41,16.

יְצוּקִים, יְצֻקִים *pl.* 1R 7,24‖2Ch 4,3.

יְצוּקָה] יְצֻקוֹת *pl. f.* 1R 7,30.

בְּצָקֶת *inf. cs.* Job 38,38.

לָצֶקֶת Ex 38,27.

צַק *imper.* 2S 4,41.

יָצֹק Ez 24,3.

וְיָצָקוּ (al. *3 impf. pl.*) *pl.* 1R 18,34.

אָצֹק־, אָצֹק *1 impf.* Jes 44,3².

יִצֹּק *3 impf.* Lev 14,26‖Nu 5, 15.

וַיָּצָק (al. יִ) 1R 22,35.

וַיִּצֹּק (al. צֹ) Gn 28,18.35,14‖Ex 36,36.37,3.*13*.38,5‖Lev 8,12‖1S 10,1‖2R 9,6.

וַתִּצֹּק *f.* 2S 13,9.

וַיָּצֻקוּ *3 impf. pl.* 2R 4,40.

הַצִּיק] (?וַיַּצְנוּ=) *Hiph. 3 impf. pl.* 2S 15,24.

וַיַּצֵּקֶם (= וַיַּצְגֵּם?) *suff.* Jos 7,23.

מִיצֻקֶת K., מוֹצֻקֶת Q. (al. מִיצָקֶת k.) *pt. f.* 2R 4,5.

הוּצַק *Ho. 3 perf.* Ps 45,3.

מָצֹק (al. צֹ), מוּצָק *pt.* 1R 7,23. 33‖Job 11,15.37,18‖2Ch 4,2.

מָצָק (al. צֹ) *cs.* 1R 7,16.

יוּצַק *3 impf.* Lev 21,10‖Job 22,16.

מוּצָק

opus fossum, fussile. 1R 7,37.

בְּמוּצָק (al. rad. צוּק) Job 37,10.

לַמּוּצָק Job 38,38.

מוּצָקָה] *suff.* בְּמִצַּקְתּוֹ

infundibulum; opus fossum. 2Ch 4,3.

מוּצָקוֹת *pl.* Zach 4,2.

יְצָקָה] *suff.* בִּיצֻקָתוֹ

fusio metalli. 1R 7,24.

——cnf. צוּק——

יָצַר, יָצַר

fingere, formare, creare; *pt.* figulus; *consilium capere.*

נאמר ביחוד על עשיית כלי טיט וחרס, לפי שהיתה ראשית יצירת האדם, מקודם שהמציאו כלי אומנות של ברזל להשתמש בהם. יְצָרוּ וְאַצְּךָ בא בדגשות הצ׳ ע״ד פ״נ; השבעים קורין בעמוס ז׳ א׳ יָצַר או יָצוּר (ברוש, לא־פֶּסֶן); המורי קורא בזכריה י״א י״ג אל־האוצר.

Gn 2,8‖Jes 44,10.

יְצָרָהּ *suff.* Jes 45,18.

יָצַרְתָּ *2 perf.* Ps 104,26.

יְצָרָתָם *suff.* Ps 74,17.

יָצַרְתִּי *1 perf.* Jes 43,21.46,11.

יְצָרְתִּיךָ *suff.* Jes 44,21.

יְצָרָתִיו Jes 43,7.

וְיִצַּרְתִּיהָ 2R 19,25‖Jes 37,26.

יָצְרוּ] יָצָרוּ *3 perf. suff.* Ps 95,5.

יוֹצֵר, יֹצֵר *pt.* 2S 17,28‖Jes 41, 25.45,7.18‖Jer 10,16.*51,19*.18, 11.19,1.33,2‖Am 4,13.7,1‖Hab 2,18‖Ps 2,9.94,9.20‖Thr 4,2.

הַיּוֹצֵר, הַיֹּצֵר Jes 29,16‖Jer 18,2, 3.4².6.19,11‖Zach 11,13²‖Ps 33, 15.

הַכַּיּוֹצֵר *interrog.* Jer 18,6.
וְיוֹצֵר Zach 12,1.
יֹצְרִי *suff.* Jes 49,5.
יֹצְרֵנוּ Jes 64,7.
וְיֹצְרֶךָ Jes 43,1.44,2.24.
יֹצְרוֹ Jes 45,9‖Hab 2,18.
וְיִוָּצְרוּ, וְיִוָּצְרוּ Jes 27,11.45,11.
לְיֹצְרוֹ Jes 29,16.45,9.
וְיֹצְרָהּ Jes 22,11.
יוֹצְרִים *pl.* Jes 30,14.
הַיּוֹצְרִים 1Ch 4,23.
יֹצְרֵי־ *cs.* Jes 44,9.
אָפָּרְךָ K., אָפָּרְךָ Q. *1 impf. suff.* Jer 1,5.
וְאָפָּרְךָ (LXX., Jon.) Jes 1,5.
וַיִּיצֶר, וַיֵּצֶר *3 impf.* Gn 2,7.19.
יִצְרֵהוּ *suff.* Jes 44,12.
נוֹצַר [נס״א] *Ni. 3 perf.* Jes 43,10.
יֻצָּרוּ *Pu. 3 perf. pl.* Ps 139,16.
יוּצַר [הוּצַר] *Ho. 3 impf.* Jes 54,17.

יֵצֶר

fictio, formatio; meditatio, cogitatio.

נאמר על המחשבה הפושטת צורה ולובשת צורה, ובדרד״ל יצר טוב ויצר הרע. ושעם יצר מחשבות כמו שיאמר הגרמני נעדאנקען־געבילדע, הרוסי образъ мысленій. השבעים קורין בישעיה כ״ו נ׳: נֹצֵר סָמֹךְ.

Gn 6,5.8,21‖Jes 26,3‖1Ch 28,9.
וְיֵצֶר Jes 29,16.
לְיֵצֶר 1Ch 29,18.
יִצְרוֹ *suff.* Dt 31,21‖Hab 2,18.
יִצְרֵנוּ Ps 103,14.

יְצוּר [יְצוּרֵי] *pl. suff.*

formationes corporis, membra.

״ת קַלְסְתּוֹרַי, להראב״ע האברים הנוצרים, ונראה יותר פי׳ רלב״ג מחשבותַי, כאמור להלן זמותַי נתקו וגו׳.

Job 17,7.

——v. n. pr.; cf. צוּר, צוֹרָה——

°צוּת et יָצַת

flagrare, comburi; *met.* ira accendi.

קרוב אל נָצָה, ענינו שרפה והבערה, והשאל לשממון וחרבן, ויתכן שיהיה שרשו נָצַת; בדרד״ל בא תמיד בהפעיל. השבעים קורין בירמיה: וּקְסַתֵּיהָ באש תצתנה.

יִצַּת *3 impf. f.* Jes 9,17.
יִצָּתוּ *pl. m.* Jes 33,12 ‖ Jer 51, 58.
תִּצַּתְנָה *pl. f.* Jer 49,2.
נִצְּתָה [נִצַּתָה] *Ni. 3 perf. f.* 2R 22,13‖Jer 2,15.9,11.
וְנִצְּתָה 2R 22,17‖Jer 46,19.
נִצְּתוּ *pl.* Jer 2,15.9,9‖Neh 1,3.2, 17.
הִצִּית *Hi. 3 perf.* Jer 11,16.
וְהִצַּתִּי *1 perf.* Jer 17,27.21,14. 43,12.49,27.50,32‖Am 1,14.
הִצִּיתוּ *3 pl.* 2S 14,31‖Jer 50,30.
וְהִצִּיתוּ Jer 32,29.
מַצִּית־ *pt.* Ez 21,3.
וְהַצִּיתִיהָ K., וְהַצֹּתִיהָ *imper. suff.* 2S 14,30.
וַיַּצֵּת־ *3 impf.* Thr 4,11.
תַּצִּיתוּ *2 impf. pl.* Jos 8,8.
וַיַּצִּיתוּ, וַיַּצֵּתוּ *3 impf. pl.* Jos 8,19‖Jud 9,49‖2S 14,30.
אַצִּיתֶנָּה [הַצִּית] *1 impf. suff.* Jes 27,4.

——cnf. נָצָה I——

יֶקֶב, יָקָב

cupa torcularis; torcular.

קרוב אל נָגַב, נָקַב, קָבַב, ונרדף אל גת (ופורה).

Nu 18,30‖Jes 5,2.

וְיֶקֶב Hos 9,2.
הַיֶּקֶב, הַיָּקָב Nu 18,27‖2R 6,27‖ Hag 2,16.
וּמִיקָבְךָ [וּמִיקֶבְךָ] *suff.* Dt 15, 14.16,13.
יְקָבִים *pl.* Job 24,11.
הַיְקָבִים Joel 2,24.4,13.
בַּיְקָבִים Jes 16,10.
מֶיקָבִים Jer 48,33.
יִקְבֵי *cs.* Zach 14,10.
יִקְבֶיךָ *suff.* Prv 3,10.

——v. n. pr. יָקֶב־זְאָב——

יָקֵדָת [יָקֵדָה] *pt. f.*

ardere, exardere.

כן הוא גם בארמית ובסורית, ובערבית בוא״ו ת׳ ויו״ד (ואולי הוא קרוב אל קדח).

Jes 65,5.

יָקֵד *3 impf.* Jes 10,16.
וַתִּיקַד *3 f.* Dt 32,22.
הוּקַד [תּוּקַד], תּוּקָד *Ho. 3 impf. f.* Lev 6,2.5.6.15,14.17,4.

יְקֹד

incendium.

Jes 10,16.

כִּיקוֹד Jes 10,16.

מִיקוּד [יָקוּד]

focus.

בא ע״מ ביטוי פעול.

Jes 30,14.

כְּמוֹקֵד [מוֹקֵד]

lignum ardens in foco, incendium, rogus.

Ps 102,4.

מוֹקְדֵי [מוֹקְדֵי] *pl. cs.* Jer 33, 14.
מוֹקֵדָה Lev 6,2.

——v. ch. et n. pr.——

יִקְהַת *cs.* [יִקְהָה?]

oboedientia, obsequium.

דאהרונים החזיקו בדעת אבן נאגח ופתרוהו מן הערבית במובן משמעת וסור למצוה (נעדאָ־זאם), ולד״ק מענין, קבוץ ובהשאלה אל קמטי הפנים. לבן־נפתלי לִיקְהַת.

Gn 49,10.

לִיקְהַת Prv 30,17.

——v. n. pr. יְקוּתִיאֵל——

נָקַע et יָקַע

laxari; avelli, abalienari ab aliquo. *Hi.* in palo suspendere, palo affigere.

בערבית בא בוא״ו ת׳ הוי״ד ובמובן נפילה, ובעברית הוראתו העתקה ממקום הקבוע, ובהשאלה על חזוק הנפש (שרש נקע בסורית ובושית הוראתו בקיעה וחריצה); והדפעיל מורה

על הדפלה ותחיבת הגוף על העץ (קרוב אל תקע). ע׳ רש״י יחזקאל ל״ב י״ח. י״ג בש״ב כ״א ו׳: בנבעת שאול בְּחַר יי׳, כי לא יתכן שיקראוהו שונאיו בתאר זה, אם לא ע״ד הדתול.

נָקְעָה *3 perf. f.* Ez 23, 18.22.28.
יִקַּע תִּקַּע *3 impf. f.* Jer 6,8.
וַתִּקַּע Gn 32,26‖Ez 23,17.18.
הוֹקַעְנוּם [הוֹקִיעַ] *Hi. 1 perf. pl. suff.* 2S 21,6.
הוֹקַע *imper.* Nu 25,4.
וַיּוֹקִיעֵם [יוֹקִיעַ] *3 impf. pl. suff.* 2S 21,9.
הַמּוּקָעִים [הוּקַע] *Ho. pt. pl.* 2S 21,13.

——v. נָקַף II——

יָקַץ et קוּץ vel קִיץ

evigilare, expergefieri.

חברנו שני השרשים והיו תואמים יחד כדוראתם האחת. לרש״י מזה הענין גם וקִיצָה דישעיה ז׳ ו׳, נועץ ונעורר אותה בתרועת מלחמה. בקצת נוסחאות ויקץ דמ״א נ׳ ט״ו הקו״ף דגושה.

וָאִיקַץ [אִיקַץ] *1 impf.* Gn 41, 21.
וַיִּקַץ [יִקַץ] *3 impf.* 1R 18,27.
וַיִּקַץ, וַיִּקַץ, וַיִּקַץ Gn 9,24.28, 16.41,4.7 ‖ Jud 16,14.20 ‖ 1R 3, 15‖Ps 78,65.
וְיָקִצוּ *3 pl.* Hab 2,7.
rad. קִיץ הֵקִיץ *Hi. 3 perf.* 2R 4,31‖Ez 7,6.
וְהַקִּיץ Jes 29,8².
וַהֲקִיצוֹתָ *2 perf.* Prv 6,22.
הֶקִיצוֹתִי, הֶקִיצֹתִי *1 perf.* Jer 31,26(25)‖Ps 3,6.139,18.
מֵקִיץ *pt.* 1S 26,12.
בְּהָקִיץ *inf.* Ps 17,15.
מֵהָקִיץ Ps 73,20.
הָקִיצָה *imper.* Hab 2,19‖Ps 44, 24.59,6.
וְהָקִיצָה Ps 35,23.
הָקִיצוּ *pl.* Jes 26,19‖Joel 1,5.
אָקִיץ *1 impf.* Prv 23,35.
יָקִיצוּ *3 impf. pl.* Jer 51,39.51‖ Job 14,12‖Dan 12,2.

יָקַר [יָקְרָה] *3 perf. f.*

pretiosum esse, permagni aestimari; *Hi.* rarum facere.

בא גם במובן רב החמרי והמשקל (אבנים יקרות ליסד הבית) כדרך שבא כָּבֵד גם על הכבדות החמרית.

1S 26,21.

יָקַרְתָּ *2 perf.* Jes 43,4.
יָקַרְתִּי *1 perf.* Zach 11,13.
יָקְרוּ *3 pl.* Ps 139,17.
וַיִּקַר, וַיֵּיקַר *3 impf.* Ps 49,9.72, 14.
וַיִּיקַר 1S 18,30.
תִּיקַר־, תִּיקַר *3 impf. f.* 2R 1,13,14.
הוֹקַר *Hi. imper.* Prv 25,17.
אוֹקִיר *1 impf.* Jes 13,12.

יָקָר

pretiosus, carus, magnificus, splendidus, decorus; rarus.

לבן־נפתלי בִּיקָרוּתִיךָ; לדבהור בס׳ הזכרונות יקר דקהלת מלעיל!

1S 3,1 ‖ Jer 15,18 ‖ Ps 36,8.116, 15‖Prv 1,13.12,27.24,4 ‖ Job 28, 16.31,26‖Eccl 10,1.

־יָקָר Q. *cs.* Prv 17,26.
כִּיקָר Ps 37,20.
הַיְקָרִים *pl.* Thr 4,2.
יְקָרָה *f. sg.* 2S 12,30 ‖ 1R 10,2. 10 ‖ 2R 10,11 ‖ Ez 27,22.28,13 ‖ Prv 3,15.6,26 ‖ Dan 11,38 ‖ 1Ch 20,2.29,2‖2Ch 3,6.9,1.9.10.32,27.
יִקְרַת *cs.* Jes 28,16.
יִקְרַת, יִקְרוֹת *pl.* 1R 5,31.7,9. 10.11‖Zach 14,6.
בִּיקָרוֹתֶיךָ *suff.* Ps 45,10.

יַקִּיר

carus.

Jer 31,20(19).

יֹקֶר

magnificentia, splendor; res pretiosa, divitiae; honor.

שם המשש ע״מ זָמָן, כָּתֹב וכדומה.

Prv 20,15‖ Job 28,10 ‖ Esth 1,4. 20.6,3.6.

וִיקָר Ez 22,25‖Esth 8,16.
הַיְקָר Zach 11,13.
בִּיקָר Ps 49,13.21.
בִּיקָרוֹ *suff.* Esth 6,6.7.9².11.
יִקְרָהּ Jer 20,5.

——v. chald.——

קוּשׁ et יָקַשׁ

laqueum ponere, tendere; *pt.* auceps; *Ni.* laqueis capi.

ענינו פריסת מוקש ללכוד, ואח״כ אל נָקַשׁ; ור״י אבן גנאח מפרש יָקוּשׁוּן דישעיה כ״ט כ׳ מענין דתקוששו וקושו, שהיו מוכיחים את מוכיחיהם. בבינוני פָּעֵל מן קוש בא יוקְשִׁים ת׳ מְיַקְשִׁים, או כְּפעל מן יקש ת׳ מוקְשִׁים.

יָקַשְׁתִּי *1 perf.* Jer 50,24.
יָקְשׁוּ *3 perf. pl.* Ps 141,9.
יוֹקְשִׁים [יוֹקֵשׁ] *pt. pl.* Ps 124,7.
יִקְשְׁוּן [קוּשׁ rad.] *3 impf. pl.* Jes 29,21.
נוֹקַשׁ *Ni. 3 perf.* Ps 9,17.
נוֹקַשְׁתָּ *2 perf.* Prv 6,2.
וְנוֹקְשׁוּ *3 perf. pl.* Jes 8,15.28, 13.
תּוּקַשׁ *2 impf.* Dt 7,25.
יוּקָשִׁים [יוֹקְשִׁים] *Pu. pt. pl.* Eccl 9,12.

יָקוּשׁ

auceps.

Hos 9,8.

יָקוּשׁ Ps 91,3‖Prv 6,5.
יְקוּשִׁים *pl.* Jer 5,26.

מוֹקֵשׁ

laqueus, tendicula; *met.* periculum, pernicies.

Dt 7,16 ‖ Prv 12,13.18,7.20,25. 22,25.29,6.25.

וּמוֹקֵשׁ Am 3,5.
לְמוֹקֵשׁ Ex 10,7. 23,33. 34,12 ‖ Jud 2,3.8,27‖1S 18,21‖Ps 69,23. 106,36.
וּלְמוֹקֵשׁ Jos 23,13‖Jes 8,14.
מְוֹקְשִׁים, מֹקְשִׁים *pl.* Ps 64,6. 140,6.
בְּמוֹקְשִׁים Job 40,24.
מוֹקְשֵׁי, מֹקְשֵׁי (נס״א) *cs.* 2S 22,9‖ Ps 18,6.

מִמְּקֹשֵׁי (נס״א) Job 34,30 ‖ Prv 13, 14.*14,27*.

וּמִמְּקֹשְׁשׁוֹת *pl. II* Ps 141,9.

——v. n. pr.; cf. נָקַשׁ——

יָרֵא

timere; vereri; *Ni. pt.* timendus, terribilis; venerandus, augustus; stupendus, admirandus.

בקצת נוסחאות בישעיה ס׳ ה׳ אז תִּירָאִי כשעות כמו שהעיר הרד״ק, וכן נוסחא מוטעת היא בצפניה נ׳ ט״ו לא תִּרָאִי (וכ״ת השבעים), אמנם בספרים מדויקים ובהללי הנוסחא תִּירָאִי וכת״י (ע׳ מ״ש); השבעים קורין בתהלים ע״ב ה׳ וְיַאֲרִיךְ ת׳ וְיִרָאוּךָ, ובע״ו ה׳ נוֹרָא אתה ת׳ נָאוֹר. להבחור בס׳ הזכרונות וַתִּירָאוּן,מס״ק א׳:

Gn 19,30.26,7 ‖ Ex 3,6 ‖ Jud 6,27. 7,3.8,20 ‖ 1S 3,15.14,26.31,4 ‖ 1R 1,50.51.18,3.12 ‖ Ps 112,1 ‖ Prv 14,16 ‖ Job 1,9 ‖ 1Ch 10,4.

וְיָרֵא Neh 7,2.

יָרֵאָה, יְרֵאָה *f.* Gn 18,15 ‖ Jer 3,8 ‖ Ps 76,9.

יָרֵאתָ *2 perf.* 2S 1,14.

וְיָרֵאתָ Lev 19,14.*32.25,17.36.43*.

יָרֵאתִי *1 perf.* Gn 31,31 ‖ 1S 15, 24 ‖ Hab 3,2 ‖ Ps 119,120.

יָרְאוּ *3 perf. pl.* Ex 1,24 ‖ Jos 4,14 ‖ 2R 17,25.25,26 ‖ Jer 41,18. 44,10 ‖ Ps 55,20.

וְיָרְאוּ Dt 28,10.31,12.

יְרֵאוּנִי *suff.* Mal 3,5.

יְרֵאוּךָ Ps 119,63.

יְרֵאוּהוּ Job 37,24.

יְרֵאתֶם *2 perf. pl.* Nu 12,8 ‖ Dt 5,5 ‖ Ez 11,8.

יָרֵאתֶם Jos 4,24.

יָרֵאנוּ *1 perf. pl.* Hos 10,3.

יָרֵא *pt.* (al. adj. verb.) Gn 32, 12.42,18 ‖ Dt 7,19.25,18 ‖ Jud 7, 10 ‖ 2R 4,1 ‖ Jer 26,19 ‖ Jon 1,9 ‖ Eccl 8,13.9,2 ‖ Dan 1,10.

הַיָּרֵא Ex 9,20 ‖ Dt 20,8.

יְרֵא *cs.* Gn 22,12 ‖ Jes 50,10 ‖ Ps 25,12.128,1.4 ‖ Prv 14,2 ‖ Job 1,8. *2,3* ‖ Eccl 7,18.

וִירָא Prv 13,13 ‖ Job 8,1.

יִרְאַת־ [יִרְאַה] *f. cs.* Prv 31,30.

וַתִּירָאִי Jes 51,12.57,11.

יִירָא *3 impf.* Am 3,8 ‖ Ps 27,3. 112,7.8.

וַיִּירָא, וַיְיָרֶא Gn 28,17.32,8 ‖ Ex 2,14 ‖ 1S 12,18.18,12.21,13.28,5. 20 ‖ 2S 6,9 ‖ Jer 26,21 ‖ 1Ch 13, 12 ‖ 2Ch 20,3.

וַיִּירָאֵנִי *suff.* Mal 2,5.

יִרְאֲךָ Jer 10,7.

תִּירָא *3 impf. f.* Prv 31,21.

וְתִירָא Zach 9,5.

נִירָא *1 pl.* Jer 5,24 ‖ Ps 46,3.

וְנִירָא Jos 9,24.

תִּירָאוּ, תִּירְאוּ *2 pl.* Gn 43,23. 50,19.21 ‖ Ex 14,13.20,20 ‖ Lev 19,3.30.*26,2* ‖ Nu 14,9 ‖ Dt 13,5. 20,3.31,6 ‖ Jos 10,25 ‖ Jud 6,10 ‖ 1S 12,14.20 ‖ 2S 13,28 ‖ 2R 17,35. 36.37.*38*.39.25,24 ‖ Jes 8,12.35,4. 51,7 ‖ Jer 5,22.10,5.40,9.42,11² ‖ Joel 2,22 ‖ Hag 2,5 ‖ Zach 8,13. 15 ‖ Neh 4,8 ‖ 2Ch 20,15.*32,7*.17.

וְתִירְאוּ Jer 51,46.

וַתִּירָאוּ Job 6,21.

תִּירְאוּן Ex 9,30 ‖ Dt 1,29.

תִּירָאֻם, תִּירְאֻם *suff.* Nu 14, 19 ‖ Dt 3,22.

יִירָאוּ, יִירְאוּ *3 impf.* 2R 17,28 ‖ Jer 23,4 ‖ Ps 33,8.64,5 ‖ Eccl 8, 12.12,5.

וְיָרְאוּ, וְיִרְאוּ, וְיָרֵא Dt 2,4.17,13. 19,20. 21,21 ‖ Jes 41,5. 59,19 ‖ Mich 7,17 ‖ Ps 40,4. 52,8. 67,8. 102,16.

וַיִּרְאוּ, וַיִּירְאוּ, וַיִּירָא Gn 20,8. 42,35.43,18 ‖ Ex 14,10.31.34,30 ‖ Jos 4,14.10,2 ‖ 1S 4,7.7,7.17,11. 24 ‖ 2S 10,19.12,18 ‖ 1R 3,28 ‖ 2R 10,4.17,7 ‖ Jon 1,5.10.16 ‖ Hag 1, 12 ‖ Ps 64,10.65,9 ‖ Neh 6,16.

שָׁיְרָאוּ Eccl 3,14.

וְיָרְאוּן [וְיָרָאוּן] Dt 13,12.

יִרְאוּךָ, יִרָאוּךָ *suff.* 1R 8,40 ‖ Jes 25,3 ‖ Ps 72,5 ‖ 2Ch 6,31.

וַתִּירָאֻן *f.* Ex 1,17.

נוֹרָא *Ni. pt.* Gn 28,17 ‖ Ex 15, 11.34,10 ‖ Jud 13,6 ‖ Jes 18,2.7 ‖ Zeph 2,11 ‖ Mal 1,14 ‖ Ps 47,3.66, 3.5.68,36.76,8.13.96,4 ‖ Job 37, 22.

וְנוֹרָא Dt 7,21 ‖ Joel 2,11 ‖ Hab 1,7 ‖ Ps 89,8.99,3.111,9 ‖ 1Ch 16, 25.

הַנּוֹרָא Ez 1,22.

וְהַנּוֹרָא Dt 1,19.8,15.10,17.28,58 ‖ Joel 3,4 ‖ Mal 3,23 ‖ Dan 9,4 ‖ Neh 1,5.4,8.9,32.

נוֹרָאָה *pt. f.* Jes 21,1.

נוֹרָאוֹת *pl.* Jes 34,2 ‖ Ps 45,5.65, 6.106,22.139,14.

וְנוֹרָאוֹת 2S 7,23 ‖ 1Ch 17,21.

הַנּוֹרָאֹת Dt 10,21.

נוֹרְאֹתֶיךָ *suff.* Ps 145,6.

תִּוָּרֵא *2 impf.* Ps 130,4.

יָרֵאנִי [יָרֵאנִי] *Pi. 3 perf. pl. suff.* 2S 14,15.

מְיָרְאִים [מְיָרְאִים] *pt. pl.* Neh 6,9. 14.

לְיָרְאֵנִי *inf. suff.* Neh 6,19.

לְיָרְאָם 2Ch 32,18.

יִרְאָה

timor; pietas, religio.

ר׳ יוסף הלוי נורם בישעיה י״א נ׳ וְהוֹכִיחוֹ ביראת י״י, וסוף הכתוב מוכיח. י״נ בתהלים צ״ י״א: מי־יודע עז אפך וְכִיָּרְאָתְךָ אֵיכָה עברתך; השבעים קורין בדה״ב כ״ו ה׳: המכין בְּיִרְאַת אלהים ת׳ בְּרֵאשׁ.

Ez 30,13 ‖ Jon 1,10.16 ‖ Ps 55,6 ‖ Job 15,4.

וְיִרְאָה Ez 1,18.

בְּיִרְאָה Ps 2,11.

יִרְאַת *cs.* Gn 20,11 ‖ 2S 23,3 ‖ Jes 7,25.33,6 ‖ Ps 19,10.34,12.111,10. Prv 1,7.2,5.8,13.9,10.10,27.14,27. 15,33.19,23.22,4.31,30 ‖ Job 28, 28 ‖ Neh 5,15.

וְיִרְאַת Jes 11,2 ‖ Prv 1,29 ‖ Job 6, 14.

בְּיִרְאַת Jes 11,3 ‖ Prv 14,26.15, 16.23,17 ‖ Neh 5,9 ‖ 2Ch 19,9.

וּבְיִרְאַת Prv 16,6.

יִרְאָתִי *suff.* Jer 32,40.

יִרְאָתְךָ Job 4,6.

וְיִרְאָתְךָ Dt 2,25.

בְּיִרְאָתֶךָ Ps 5,8.

וּכְיִרְאָתְךָ Ps 90,11.

לְיִרְאָתֶךָ Ps 119,38.

מִיִּרְאָתֶךָ Jes 63,17.

הֲמִיִּרְאָתְךָ *interrog.* Job 22,4.

יִרְאָתוֹ Ex 20,20.

מוֹרָה, מוֹרָא (Ps)

timor; id quod timetur (κατ' ἐξοχήν de deo); factum stupendum, admirandum: *miraculum*; reverentia.

אונקלוס קורא בהדברים ד׳ ל״ד וּגְבוּרָאִים גדולים, וכן בכ״ו ח׳, ול״ד י״ב — כלם מפרש מלשון מוֹרָאָה, ויונתן גם בירמיה ל״ב כ״א. מוֹרָה התהלים ת״י ופשוטא מוֹרָא, וכן פי׳ הראב״ע, אך השבעים קורין מוֹרָה, במובן מלמד להועיל ולהשכיל.

Mal 2,5 ‖ Ps 9,21.

הַמּוֹרָא Dt 34,12.

וּבְמוֹרָא, וּבְמוֹרָא Dt 26,8 ‖ Jer 32,21.

לַמּוֹרָא Ps 76,12.

מוֹרָאִי *suff.* Mal 1,6.

מוֹרָאוֹ Jes 8,12.

מוֹרַאֲכֶם Jes 8,13.

וּמוֹרַאֲכֶם Gn 9,2 ‖ Dt 11,25.

וּבְמוֹרָאִים [מוֹרָאִים] *pl.* Dt 4,34.

——v. n. pr. (תִּירְיָא?)——

יָרַב v. ריב

יָרַד, יֶרֶד

descendere; deportari, deici, detrudi.

להשבעים יָרַד לי דשופטים ה׳ י״ג מן לְרַד לפניו גוים, וכן פי׳ רש״י והרד״ק, אך יונתן תרגמו נְחַת, וכא בתמונה הארמית; י״פ וְיָרַדְתִּי על־הדברים (י״א ל״ז) וורד בבכי (ישעיה ט״ו נ׳) מן אריד בשיהי; יונתן קורא בש״א כ׳ י״ט תִּפְקֹד (תִּתְבַּעֵי) ת׳ תַּרֵד.

Ex 19,18 ‖ 1S 23,6 ‖ 2S 11,9.10. 13.19,25.32. 23,20 ‖ 1R 1,25.2,8. 21,18 ‖ 2R 8,29.*9,16* ‖ Jes 52,4 ‖ Jer 13,18 ‖ Jon 1,5 ‖ Mich 1,12 ‖ Zach 11,2 ‖ Cant 6,2 ‖ 1Ch 11,22 ‖ 2Ch 22,6.

יָרַד (f. aram.) Jud 5,13².

רַד Jud 19,11.

וְיָרַד Ex 9,19 ‖ Nu 34,11².12 ‖ Jos 15,10. 16,3. 7. 17,9. 18,13. 16². 17. 18 ‖ Jes 5,14 ‖ Ez 30,6 ‖ Mich 1,3.

יָרְדָה, יֶרֶדָה *f.* 2R 1,14.20,11 ‖ Jes 38,8² ‖ 2Ch 7,1.

יָרַדְתָּ, יָרַדְתָּ *2 perf.* 1S 27,28² ‖ 2S 11,10 ‖ Jes 63,19.64,2 ‖ Neh 9, 13.

וְיָרַדְתָּ Jud 7,11 ‖ 1S 10,8 ‖ Jer 18,2.

וְיָרַדְתָּ K., וְיָרַדְתִּי Q. *f.* Ruth 3,3.

יָרַדְתִּי *1 perf.* Jon 2,7 ‖ Cant 6, 11.

וְיָרַדְתִּי Nu 11,17 ‖ Jud 11,37 ‖ Neh 6,3.

יָרְדוּ *3 pl.* Ex 15,5 ‖ Dt 10,22 ‖ Jos 24,4 ‖ Jud 1,9.5,11.14 ‖ Jer 48,15 ‖ Ez 31,17.32,21.24.27.30 ‖ Ps 119,136 ‖ Prv 18,8.*26,22* ‖ 1Ch 7,21.

וְיָרְדוּ Ex 11,8 ‖ Nu 16,30 ‖ Jes 34, 7 ‖ Ez 26,16.27,29.47,8 ‖ Hag 2,22.

יָרַדְנוּ *1 pl.* Gn 43,20 ‖ Jud 15,12.

וְיָרַדְנוּ Gn 44,26.

יוֹרֵד, יֹרֵד *pt.* Jud 9,36 ‖ 1S 10,8 ‖ 2R 6,33 ‖ Jes 15,3 ‖ Ps 133,2 ‖ Job 7,9.

הַיֹּרֵד Dt 9,21 ‖ 1S 30,24 ‖ 2R 12, 21.

שְׁיוֹרֵד Ps 133,2.3.

יוֹרְדִים, יֹרְדִים *pl.* Jud 9,37 ‖ 1S 9,27.10,5.25,20 ‖ Ez 47,1.

וְיֹרְדִים Gn 28,12.

הַיֹּרְדִים Jos 3,13.*16* ‖ Jes 31,1.

וְהַיֹּרְדִים Jos 3,16.

יוֹרְדֵי, יֹרְדֵי *cs.* Jes 14,19.38,18. 42,10 ‖ Ez 26,20² 31,14.16.32,18. 24.*25,30*.29 ‖ Ps 22,30.28,1.88,5. 107,23.115,17.143,7.

כְּיוֹרְדֵי Prv 1,12.

מִיּוֹרְדֵי K. Ps 30,4.

יְרָדָה *pt. f. sg.* (נס״א) Thr 1,16.
הַיִּרֶדֶת (= הַי׳?) Eccl 3,21.
וְיָרֵדָת 1S 25,20.
יְרִדוֹת *pl.* Prv 5,5.7,27.
הַיְּזֹרְדוֹת Neh 3,15.
יָרֹד *inf. abs.* Gn 43,20.
מִיְּזֹרְדֵי [יָרוּד] Q. *cs. suff.* Ps 30,4.
מֵרְדָה Gn 46,3.
רֶדֶת Dt 28,52.
בְּרֶדֶת Ex 34,29‖2R 7,17‖Jes 32, 19‖2Ch 7,3.
וּבְרֶדֶת Nu 11,9.
לָרֶדֶת Gn 44,26‖Ex 32,1 ‖ Jud 1, 34.7,10 ‖ 1S 23,8.20 ‖ 2S 19,21 ‖ 1R 21,16‖Jes 30,2‖Neh 6,3.
מֵרֶדֶת Job 33,24.
בְּרִדְתִּי *suff.* Ps 30,10.
רִדְתּוֹ Ez 31,15.
בְּרִדְתּוֹ 34,29.
רִדְתָּהּ Dt 20,20.
רֵד *imper.* Ex 19,21.24.32,7‖Dt 9,12‖Jud 7,9.10‖ 1S 23,4.20 ‖ 2S 11,8 ‖ 1R 21,18 ‖ 2R 1,15 ‖ Jer 22,1.
וָרֵד 1R 18,44.
רֵדָה, רֶדָה Gn 45,9 ‖ 2R 1,9.11 ‖ Ez 32,19.
רְדוּ *pl.* Gn 42,2‖Jud 7,24 ‖ 1S 6, 21.15,6‖Joel 4,13‖2Ch 20,16.
וּרְדוּ Am 6,2.
רְדִי *f. sg.* Jes 47,1‖Jer 48,18.
אֵרֵד *1 impf.* Gn 37,35.46,4‖1S 26,6.
וָאֵרֵד Ex 3,8 ‖ Dt 9,15.*10,5* ‖ Jer 18,3.
הֲאֵרֵד *interrog.* 1S 14,37.
אֲרַדְהֶ־ Gn 18,21.
תֵּרֵד *2 impf.* Gn 26,2 ‖ Dt 28, 43‖1S 20,19‖2R 1,4.*6.16*.
וְתֵרֵד Ps 144,5.
יֵרֵד *3 impf.* Gn 42,38.44,23‖Ex 19,11.33,9 ‖ Nu 11,9 ‖ Dt 28,24 ‖ 1S 23,11.26,6.10 ‖ 2S 29,4 ‖ Jes 31,4.55,10‖Ps 7,17.49,18.72,6.
הֲיֵרֵד *interrog.* 1S 23,11.

וַיֵּרֶד 1S 17,8.
וַיֵּרֶד, וַיָּרֶד Gn 11,5.12,10.15,11. 38,1‖Ex 19,14.20.25.32,15.34,5‖ Lev 9,22 ‖ Nu 11,25.12,5.14,45. 20,28‖Dt 26,5‖Jud 4,14.15.7,11. 14,1.5.7.10.19.15,8 ‖ 1S 15,12.23, 25.25,1.26,2 ‖ 2S 5,17.19,17.21, 15.22,10.23,21‖1R 1,38.22,2‖2R 1,15.5,14.13,14 ‖ Jer 36,12 ‖ Jon 1,3²‖Ps 18,10‖Prv 30,4‖1Ch 11, 23‖2Ch 18,2.
תֵּרֵד Thr 3,48.
וְתֵרֵד Jer 13,7.
וַתֵּרֶד Gn 24,16.45 ‖ Ex 2,5 ‖ 1S 25,23 ‖ 2R 1,10.12 ‖ Ruth 3,6 ‖ Thr 1,9.
נֵרֵד *1 impf. pl.* Gn 43,5.
וַנֵּרֶד 2R 10,13.
נֵרְדָה Gn 11,7.43,4‖1S 14,36.
יָרְדוּ *3 pl.* 1S 13,12 ‖ Jer 50,27‖ Ps 55,16.104,8.107,26.
וַיֵּרְדוּ Gn 42,3.43,15 ‖ Nu 16,33. 20,15‖ Jos 2,23 ‖ Jud 3,27.28.15, 11.16,31‖1S 9,25.13,20.22,1 ‖ 2S 17,18.23,13 ‖ 2R 2,2.3,12.6,18 ‖ Ez 31,12‖1Ch 11,15.
תֵּרַדְנָה *3 pl. f.* Jer 14,17.17,16.
וְתֵרַדְנָה Jer 9,17.
הוֹרֵד *Hi. 3 perf.* 2R 16,17.
וְהוֹרֵד Am 3,11.
וְהוֹרַדְתָּ *2 perf.* 1R 2,9.
הוֹרַדְתָּנוּ [הוֹרַדְתָּ] *f. suff.* Jos 2, 18.
וְהוֹרַדְתִּי *1 perf.* Jes 43,14 ‖ Ez 34,26.
וְהוֹרַדְתִּיךָ *suff.* Ez 26,20.
וְהוֹרַדְתִּים Joel 4,2.
הוֹרִידוּ *3 pl.* 1S 6,15‖ Thr 2,10.
וְהוֹרִידוּ, וְהוֹרִדוּ Gn 44,31 ‖ Nu 4,5‖Dt 21,4.
הוֹרַדְתָּהוּ *suff.* Gn 39,1.
וְהוֹרַדְתֶּם *2 pl.* Gn 42,38.44,29. 45,13‖1R 1,33.

הוֹרַדְנוּ *1 pl.* Gn 43,22.
מוֹרִיד *pt.* 1S 2,6.
וּמֹרִיד 2S 22,48.
לְהוֹרִיד *inf. cs.* Gn 37,25.
בְּהוֹרְדִי *suff.* Ez 31,16.
הוֹרֵד *imper.* Gn 33,5‖Jud 7,4 ‖ Ps 56,8.
וְהוֹרַדְתָּהוּ *suff.* Ez 32,18.
וְהוֹרִידֵמוֹ Ps 59,12.
הוֹרִידוּ *pl.* Gn 43,7.
וְהוֹרִידוּ Gn 43,11.
הוֹרִדָהוּ *suff.* Gn 44,21.
הוֹרִידִי *f. sg.* Thr 2,18.
וְאוֹרִיד *1 impf.* Jes 10,13.63,6.
אוֹרִידְךָ *suff.* Jer 49,16‖Ob 4.
וְאוֹרִדְךָ 1S 30,15.
אוֹרִידֵם Jer 51,40 ‖ Hos 7,12 ‖ Am 9,2.
תּוֹרֵד *2 impf.* 1R 2,6.
הֲתוֹרִדֵנִי *suff. interrog.* 1S 30, 15.
תּוֹרִדֵם Ps 55,24.
וַיּוֹרֶד [וַיּוֹרִיד], וַיָּרֶד *3 impf.* Jud 7,5‖ 1S 21,14 ‖ Joel 2,23 ‖ Ps 78, 16‖Prv 21,22‖2Ch 23,20.
יוֹרְדֵנִי *suff.* Ob 3.
וַיֹּרִדֵהוּ 1S 30,16‖1R 17,23.
וַיּוֹרִדֵם 1R 18,40.
וַתּוֹרֶד [תּוֹרִיד], וַתָّרֶד *3 impf. f.* Gn 24,18.46‖1S 19,12.
וַתּוֹרִדֵם *suff.* Jos 2,15.
יוֹרִידוּ, יֹרִדוּ *3 pl.* Nu 1,51 ‖ 1R 5,23.
וַיּוֹרִידוּ, וַיֹּרִידוּ, וַיֹּרִדוּ Gn 44,11‖ Dt 1,25‖Jos 8,29‖Jud 16,21‖2R 11,19.
יוֹרִידוּךָ *suff.* Ez 28,8.
וַיֹּרִדֵהוּ 1R 1,53.
וַיֹּרִדֵם Jos 10,27.
הוֹרֵד *Ho. 3 perf.* Gn 39,1‖Jes 14,11.
וְהוּרַד Nu 10,17‖Zach 10,11.
וְהוּרַדְתָּ *2 perf.* Ez 31,18.
תּוּרַד *2 impf.* Jes 14,15.

מוֹרָד

regio declivis; (opus) pensile.

מעשה מורד ליונתן כָּבוּשׁ, שקוע, להשבעים פתרונו כמעלות ומורדות בדרו״ל, רש״י פ׳ מרודדין כמין טס, ולדאהרונים מקלעות ציצים ופרחים התלוים ויורדים (גירלאנדען).

1R 7,29.

בְּמוֹרָד Mich 1,4.
בַּמּוֹרָד Jos 7,5.
בְּמוֹרָד *cs.* Jos 10,11‖Jer 48,5.
—v. n. pr.; cf. רָדָה, רָדַד—

יָרָה I

iacere, fundamentum ponere; spargere; *Hi.* iacere, iaculari; *pt.* iaculator, funditor, sagittarius.

ר״י שטיינבערג מחבר לשרש זה גם מוֹרָה דתהלים ט׳ כ״א (caedes), וכמעט שת. קָצִיר לָךְ (הושע ו׳ י״א), וכן גם עֲנִי ישראל מֹרָה מאד דמ״ב י״ד כ״ו, ומֹרַת רוּחַ דבראשית כ״ו ל״ה (consternatio mentis, animi), ופותר מזה מוֹרָה לא־יעלה על־ראשו, שהתער קוצר ומשליך את השער. — הבדלנו בין הפעלים במובן יריה וזריקה והמסתעף מהם ובין הפעלים במובן הוראה ולמוד; ואולי יש אחוה לשניהם, כי המלמד כאלו ירה אבן פנת החכמה בלב תלמידו או כאלו ירה מצבה לציון על דרכו לכל יתעה, או אפשר שענין ההוראה הָשאל מן יורה ומלקוש, לפי שמורה דעה כאלו מוריד נשמי ברכה להצמיח את הכשרון הנטוע בלב. לבאור וַיָּרֶם (במדבר כ״א כ״) ע׳ הערה אל נִיר, וי״נ וַיַּחֲרֵם או וַיַּרְשֵׁם.

Ex 15,4 ‖ 1S 20,36.37 ‖ Job 38,6.
יָרִיתִי *1 perf.* Gn 31,51.
וְיָרִיתִי Jos 18,6.
הַיָּרֶה *pt.* Prv 26,18.
הַיּוֹרִים, הַיּוֹרִים *pl.* 1Ch 10,3 ‖ 2Ch 35,23.
יָרֹה *inf. abs.* Ex 19,13.
לִירוֹא *cs.* 2Ch 26,15.
לִירֹת, לִירוֹת Ps 11,2.64,5.
יְרֵה *imper.* 2R 13,17.
וַנִּירֵם (= וַנִּירֶם) *1 impf. pl. suff.* Nu 21,30.
יִיָּרֶה [נוֹרָה] *Ni. 3 impf.* Ex 19,13.
הוֹרֵנִי [הוֹרָה] (al. רֵ) *Hi. 3 perf. suff.* Job 30,19.

מוֹרֶה *pt.* 1S 20,36.
הַמּוֹרִים *pl.* 1S 31,3‖1Ch 10,3.
הַמּוֹרָאִים (א׳ נעלם) 2S 11,24.
מֵהַמּוֹרִים 1S 31,3.
אוֹרֶה *1 impf.* 1S 20,20.
יוֹרֶה *3 impf.* 2R 19,32 ‖ Jes 37, 33‖Hos 6,3.
וְיוֹרֶה Hos 10,12.
וַיּוֹר 2R 13,17.
יֹרֶם *suff.* Ps 64,8.
יָרוּ *3 impf. pl.* 2S 11,20.
וַיָּרוּ 2Ch 35,23.
וַיֹּאֹרוּ (א׳ נעלם) 1S 11,24.
יֹרֵהוּ *suff.* Ps 64,5.

יוֹרֶה

pluvia prima (tempestiva).

הכשם יורה כחץ, ומצינו בנחלים גם פעל יָרַק, וגם ברומית הפעל funditare מורה על הולה בהתמד, ומורה בקשת נקרא funditor. יוֹרֶה דהושע יתכן להיות גם שם, כלומר מלקוש ויורה לארץ, והפעל וְיָבוֹא מוסב גם לשניהם.

Dt 11,14‖Hos 6,3.
יוֹרֶה K., יוֹרֶה Q. Jer 5,24.

מוֹרֶה

מורה דתהלים ליונתן והשבעים מענין הוראה ולמוד, והראב״ע מביא בשם ר׳ יהודה שהוא שם מקום בְּגִבְעַת הַמּוֹרֶה בעמק, אך לדעת האחרונים הוראתו נשם.

Joel 2,23‖Ps 84,7.
הַמּוֹרֶה Joel 2,23.
—יוֹרֶא Prv 11,25 v. רָוָה—

יָרָה° II

Hi. monstrare, indicare, mandata dare; docere, instituere.

ויורה צדק לכם דהושע י׳ י״ב יש לפרש מן יורה ומלקוש, כטעם המורה לצדקה דיואל ב׳ כ״ג, וזהו בעבור שאמר זִרְעוּ לצדקה.

הוֹרֶה [הוֹרָה] *Hi. 3 perf. suff.* 2R 12,3.
הוֹרַתְנִי [תַ] *2 perf. suff.* Ps 119, 102.
וְהוֹרִיתִי *1 perf.* Ex 4,15‖1S 12, 23.
הֹרַתִּיךָ *suff.* Prv 4,11.

וְהֹרַתִּיךָ Ex 4,12.
מוֹרֶה, מֹרֶה *pt.* 2R 17,28‖Jes 9, 14‖Ps 84,7‖Prv 6,13‖Job 36,22‖ 2Ch 15,3.
וּמוֹרֶה (נס״א) Hab 2,18.
מוֹרֵי [מוֹרַי] *pl. suff.* Prv 5,13.
מוֹרַיִךְ Jes 30,20².
לְהוֹרֹת *inf. cs.* Gn 46,28 ‖ Lev 14,57.
וּלְהוֹרֹת Ex 35,34‖Lev 10,11.
לְהוֹרֹתָם *suff.* Ex 24,12.
הוֹרֵנִי [הוֹרָה], הוֹרֵי *imper. suff.* Ps 27,11.*86,11*.119,33 ‖ Job 34, 32.
הוֹרוּנִי *pl. suff.* Job 6,24.
אוֹרֶה *1 impf.* Job 27,11.
וְאוֹרְךָ *suff.* Ps 32,8.
תּוֹרֵם *2 impf. suff.* 1R 8,36 ‖ 2Ch 6,27.
יוֹרֶה *3 impf.* Jes 28,9 ‖ Hab 2, 19‖Ps 25,8.
וְיוֹרֶה Hos 10,12.
יוֹרַנִי *suff.* Prv 4,4.
וְיוֹרֻנוּ, וְיוֹרֵנוּ Jud 13,8 ‖ Jes 2,3 ‖ Mich 4,2.
יוֹרֻנוּ Jes 28,26‖Ps 25,12.
וַיּוֹרֵהוּ Ex 15,25.
וְיוֹרֵם 2R 17,27.
וְתוֹרֶךָ, וְתוֹרֶךָ *3 f. suff.* Ps 45,5‖ Job 12,7.8.
יוֹרוּ *3 pl.* Dt 24,8.33,10 ‖ Ez 44, 23‖Mich 3,11.
יוֹרוּךָ *suff.* Dt 17,10.11‖Job 8,10.

תּוֹר] כְּתוֹר

i. q. תּוֹרָה: modus et ratio (?).

רש״י פ׳ תור שורה כבדרו״ל, וגם להרד״ק ענינו תכונה וסדר, ומחברו עם נאוו להויך בתורים, אמנם בש״ב ז׳ י״ש נאמר תּוֹרַת האדם. השבעים קורין תֹּאַר (ביחזק׳ מ״ב י״א תּוֹרָה נרדף אל צורה ותכונה); הירונימוס מתרגם הָאָדָם כשעצ״ם, ואולי הכונה כאדם במעלתו והשיבותו קודם שחטא, שהיה רודה בכל, או כמו שממנו נשתלשלו הדורות, וזה טעם למרהוק. וע׳ הערה אל תּוֹר.

1Ch 17,17.

תּוֹרָה

institutio, doctrina; lex; mos, consuetudo.

Ez 12,49‖Lev 7,7‖Nu 15,16.29‖Dt 33,4‖Jes 2,3.8,16.42,21.51,4‖Jer 18,18‖Mich 4,2‖Hab 1,4‖Zeph 3,4‖Hag 2,11‖Prv 28,4². 7.9.29,18‖Job 22,22‖Thr 2,9‖2Ch 15,3.19,10.

וְתוֹרָה Ez 7,26‖Mal 2,7‖Ps 78,5. Prv 6,23‖Neh 9,14.

הַתּוֹרָה Lev 7,37.14,54‖Nu 5,30. 19,2.*31,21*.14‖Dt 1,5.4,8.44.17, 11.18.19.27,3.*8*.26.28,58.*29,28*. *31,12.32,46*.61.29,20.*30,10*.31,9. 11.24.26‖Jos 1,7.8.8,34².22,5‖2R 17,13.21,8.22,8.11.23,24‖Jer 2,8‖Zach 7,12‖Neh 8,2.3.9.13. 12,44.13,3‖2Ch 14,3.33,8.34,15. 19.

וְהַתּוֹרָה Ex 24,12‖2R 17,37.

בַּתּוֹרָה Mal 2,8.9‖Neh 8,14.10, 35.*37*‖2Ch 25,4.

וּבַתּוֹרָה 2Ch 31,21.

וְכַתּוֹרָה 2R 17,34‖Esr 10,3.

לְתוֹרָה Jes 8,20.

לַתּוֹרָה Neh 8,7.

תּוֹרַת *cs.* Ex 13,9‖Lev 6,2.7.18. 7,1.11.11,46.12,7.13,59.14,2.32. 57.15,32‖Nu 5,29.6,13.21²‖Jos 8,31.32.23,6.24,26‖2S 7,19‖2R 14,6.23,25‖Jes 1,10.5,24.30,9‖Ez 43,12²‖Hos 4,6‖Am 2,4‖Mal 2,6.3,22‖Ps 19,8.37,31.119,72‖Prv 1,8.*6,20*.13,14‖Esr 7,10‖Neh 8,1.18.9,3.10,29‖1Ch 22,12 (11)‖2Ch 12,1.17,9.34,14.

וְתוֹרַת Jer 8,8‖Prv 31,26.

בְּתוֹרַת 1R 2,3‖2R 10,31‖Ps 1,2. 119,1‖Dan 9,11.13‖Esr 3,2‖Esr 3,2.7,6‖Neh 8,8.10,30‖1Ch 16, 40‖2Ch 23,18.31,3.4.35,26.

כְּתוֹרַת 2Ch 30,16.

תּוֹרָתִי *suff.* Jes 51,7‖Jer 9,12. 16,11.31,33(32)‖Ez 22,26‖Hos 8,1.12‖Ps 78,1.89,31‖Prv 3,1. 4,2.

וְתוֹרָתִי Jer 6,19‖Prv 7,2.

בְּתוֹרָתִי Ex 16,4‖Jer 26,4.44,10‖2Ch 6,16.

תּוֹרָתְךָ, תְּוֹרָתֶךָ Ps 119,34.44.53. 55.61.70.77.92.97.126.136.153. 163.165‖Dan 9,11‖Neh 9,26.29. 34.

וְתוֹרָתְךָ Dt 33,10‖Ps 40,9.119,29. 109.113.142.174.

וּבְתוֹרָתְךָ Q. Jer 32,23.

כְּתוֹרָתֶךָ Ps 119,85.

מִתּוֹרָתֶךָ, מִתּוֹרָתְךָ Ps 119,18. 51.150.

וּמִתּוֹרָתְךָ Ps 94,12.

בְּתוֹרָתוֹ Jes 42,24.

וּבְתוֹרָתוֹ, וּבְתֹרָתוֹ Jes 44,29‖Ps 1,2.78,10.

וּלְתוֹרָתוֹ Jes 42,4.

תּוֹרֹת *pl.* Jes 24,5.

וְתוֹרוֹת Neh 9,13.

הַתּוֹרֹת Ex 18,20.

וְהַתּוֹרֹת Lev 26,46.

תּוֹרֹתַי *suff.* Ez 44,24.

וְתוֹרֹתַי Gn 26,5‖Ex 16,28.

תּוֹרֹתָיו, תְּוֹרֹתָיו Q., Ex 18,16‖Ez 43,11.44,5.

וְתוֹרֹתָיו Ps 105,45.

בְּתֹרֹתָיו Dan 9,10.

———v. n. pr.———

יָרֵחַ

luna.

שם הלבנה גם בשאר לשונות בני שם; ויש מחברין אותו עם אֶרַח.

Jer 31,35(34)‖Hab 3,11‖Ps 8,4 72,5.7.104,19‖Job 25,5.

וְיָרֵחַ Jos 10,12.13‖Jes 13,10‖Ez 32,7‖Joel 2,10.*4,15*‖Ps 121,6. 148,3‖Job 31,26.

הַיָּרֵחַ Dt 4,19‖Jes 60,19‖Ps 136,9.

וְהַיָּרֵחַ Gn 37,9‖Joel 3,4‖Eccl 12,2.

כַּיָּרֵחַ Ps 89,38.

לַיָּרֵחַ Dt 17,3.

וְלַיָّרֵחַ 2R 23,5‖Jes 8,2.

וְיָרֵחֲךָ *suff.* Jes 60,20.

יֶרַח

mensis; *luna.*

במשקל זה רבו חודש, ובמליצה ברבים גם לבָנה (הדברים ל״ג יד, איוב נ׳ ה׳, ז׳ נ׳); ושעם הרבוי להרד״ק בעבור ההתחדשות.

Dt 21,13‖2R 15,13.

בְּיֶרַח 1R 6,37.38.8,2‖Zach 11,8.

יְרָחִים *pl.* Ex 2,2‖Dt 33,14‖Job 3,3.39,2.

יַרְחֵי־ *cs.* Job 7,3.

כְּיַרְחֵי־ Job 29,2.

———v. ch. et n. pr.———

יָרַט

praecipitem esse, conicere; *Vulg.* tradere.

יש מחברין אותו עם רָטַשׁ, ולד״א אח״ז אל יָדֵי, בתוך הממטא כבערבית, ובאיוב כטעם יְרַטֵּנִי, ולד״ק יְרַטְּשֵׁנִי שרשו רָטַשׁ.

Nu 22,32.

יִרְטֵנִי (al. יָ) *3 impf. suff.* Job 16,11.

———מֹרֶט v. מוֹרֶט———

יָרֵךְ

femur; *translate:* scapus; latus.

לד״ק ע״ש רכות הבשר; ובא בהשאלה כמנהג הלשון בכל אברי האדם.

Nu 5,22‖Jud 15,8‖Jer 31,19(18)‖Ez 21,17.24,4‖Ps 45,4.

הַיָּרֵךְ Gn 32,32.

יָרֵךְ Gn 24,9.32,26.33‖Ex 1,5.40, 22.24‖Lev 1,11‖Nu 3,29.35‖Jud 3,16.21‖1R 16,14.

יְרֵכִי *suff.* Gn 24,2.*47,29*.

יְרֵכְךָ Nu 5,21.

יְרֵכוֹ Gn 32,26.32.46,26‖Ex 32, 27‖Jud 8,30‖Cant 3,8.

יַרְכָּהּ Ez 25,31.*37,17*‖Nu 5,27. 8,4.

יְרֵכַיִם *du.* Ex 28,42.

יַרְכִּיךְ *suff.* Cant 7,2.

יַרְכָּהּ] יַרְכָתוֹ *suff.* latus, pars postica, postrema; recessus; penetralia; *regio remotissima.*

Gn 49,13.

יונתן והשבעים קורין בהדברים ל״ג כ״ג יִירַשׁ ת׳ יְרֻשָּׁה.

Jer 49,1.

וַיָּרַשׁ Nu 27,11‖Jer 49,2.

יָרַשְׁתָּ [וַיָּרַשְׁתָּ] *2 perf.* 1R 21,19.

וַיָּרַשְׁתָּ Dt 6,18.12,29.16,20.

וִירִשְׁתָּהּ *suff.* Dt 17,14.*26,1*.30,5.

וִירִשְׁתָּם Dt 19,1.31,3.

יָרְשׁוּ *3 perf. pl.* Dt 30,5‖Jes 63,18‖Ps 44,4.

וָיָרְשׁוּ Dt 3,20‖Jos 1,15‖Jes 14, 21‖Ez 7,24‖Ob 17.19².

וִירָשׁוּהָ *suff.* Ez 36,12.

וִירָשׁוּהָ Jes 34,11.65,10‖Jer 30, 3‖Ps 69,36.

וִירִשְׁתֶּם [וִירִשְׁתֶּם] *2 perf. pl.* Dt 4,1.*8,1.11,8*.22.11,23.31‖Jos 1,15.23,5.

יָרַשְׁנוּ *1 perf. pl.* Dt 3,12.

וְיָרַשְׁנוּ Nu 13,30.

וִירַשְׁנוּהָ *suff.* Ez 35,10.

יוֹרֵשׁ *pt.* Gn 15,3‖Dt 18,14‖Jud 18,7‖Jes 65,9‖Jer 49,1.

הַיּוֹרֵשׁ 2S 14,7‖Mich 1, 15.

יְרָשִׁים *pl.* Dt 12,2.

לְיוֹרְשִׁים Jer 8,10.

יְרֻשָּׁיו *suff.* Jer 49,2.

יְרֻשָּׁת *f. sg.* Nu 36,8.

הַלְיָרְשֵׁנוּ *inf. suff. interrog.* Jud 14,15.

לְרֶשֶׁת, לָרֶשֶׁת *cs.* Lev 20,24.25, 46‖Nu 33,43‖Dt 2,31.9,1.4.5.11, 31.12,29‖Jos 1,11.*18,3*.24,4‖Jud 2,6.18,9‖Am 2,10‖Hab 1,6‖Ps 37,34‖Neh 9,15.23.

לְרִשְׁתְּךָ *suff.* Gn 28,4.

לְרִשְׁתּוֹ Gn 21,16.18.

לְרִשְׁתָּהּ Gn 15,7‖Dt 3,18.4,5.14. *6,1.11,8.11*.26.*31,13.32,47*.5.28. 7,1.*11,10.29.23,21.28,21.63.30, 16*.9,6.12,1.15,4.*25,19*.19,2.*14. 21,1*.30,18‖Jos 1,11.13,1‖Esr 9,11.

רֵשׁ, רַשׁ *imper.* Dt 1,21.2,24. 31‖1R 21,15.

בְּיַרְכָתָיִם K., בַּיַּרְכָתַיִם Q. *du.* Ez 46,19.

בַּיַּרְכָתַיִם Ex 26,23.*36,28*.

לַיַּרְכָתַיִם Ex 26,27.*36,32*.

יַרְכְּתֵי *cs.* Jud 19,18‖2R 19,23‖Jes 14,15.37,24‖Ez 38,6‖Jon 1, 5‖Ps 48,3.

בְּיַרְכְּתֵי Jud 19,1‖1S 24,4‖Jes 14,13‖Ez 32,23‖Am 6,10‖Ps 128,3.

וּלְיַרְכְּתֵי Ex 26,22.*36,27*.

מִיַּרְכְּתֵי Jer 6,22. 25,32. 31,8(7). 50,41‖Ex 38,15.39,2.

מִיַּרְכָתַי K., מִיַּרְכְּתֵי Q. 1R 6,16.

———v. chald.———

יָרַע (נס״א) *3 perf. f.* [יָרְעָה]

tremere, pavere, timere.

להמס׳ האחרונים ענינו רעדה ורטט, ומזה יריעה ע״ש התנועה והתנודה (ע׳ רָעַל), ולהרד״ק מענין תרועה כיריעו שלפניו; השבעים קורין יְדָעָה:

Jes 15,4.

———cf. רָעַע———

יְרִיעָה] הַיְרִיעָה

velum, aulaeum, cortina; *met.* tentorium.

Ex 26,2.*8.36,9.15.28.36,9.15*.4. *10.36,11*.4.*36,11*.5.*36,12*.9.10.*36, 17*.12.36,17‖2S 7,2.

בַּיְרִיעָה Ex 26,5.36,12.

כַּיְרִיעָה Ps 104,2.

יְרִיעוֹת, יְרִיעֹת *pl.* Ex 26,1.3.7². *36,14*.8.*36,15*.13.36,8.10.14‖Nu 4,25‖Hab 3,7‖1Ch 17,1.

הַיְרִיעֹת Ex 26,2.*36,9*.3.6.9.*36,16*². 36,10.13.

וְיִרִיעוֹת Jes 54,2.

בְּיִרִיעֹת Ex 26,12.

כְּיִרִיעוֹת Cant 1,5.

יְרִיעוֹתַי, יְרִיעֹתַי [תָ *suff.* Jer 4, 20.10,20.

יְרִיעֹתֵיהֶם Jer 49,29.

יָרַק

spuere.

אח״ז אל רוק עקק.

Nu 12,14.

וָיָרָקָה *3 perf. f.* Dt 25,9.

יָרֹק *inf. abs.* Nu 12,14.

———conf. רוּק et רָקַק———

יָרָק

viriditas, herba viridis.

Job 39,8.

יָרֹק

viridis; viride, viror, *olus.*

1R 21,2‖Prv 15,17.

הַיָּרָק Dt 11,10.

יֶרֶק

viror, viride.

Gn 1,30‖Ex 10,15‖Nu 22,4‖Jes 15,6.

כְּיֶרֶק Gn 9,3.

וּכְיֶרֶק Ps 37,2.

וָיָרָק [יָרָק] (נס״א) *cs.* 2R 19,26‖Jes 37,27.

יְרָקוֹן

flavedo, marcor (segetis); rubigo; pallor faciei (hominum).

1R 8,37.

וְיָרָקוֹן 2Ch 6,28.

וּבַיָּרָקוֹן Dt 28,22‖Am 4,9‖Hag 2,17.

לְיָרָקוֹן Jer 30,6.

יַרְקְרַק

subviridis, subflavus; fulvum (auri).

לרז״ל הכפל לחזוק, ירוק שבירוקות, ולראב״ע להקטין.

Lev 13,49.

בְּיַרְקְרַק Ps 68,14.

יַרְקְרַקֹּת *pl. f.* Lev 14,37.

———v. n. pr.———

יָרַשׁ

capere, occupare; obtinere; expellere, eicere aliquem e possessione; possidere; hereditatem accipere; *Ni.* ad egestatem redigi; *Hi.* pauperem facere; delere, perdere.

אולי הוא קרוב אל נָרַשׁ, ויש דוגמתו בערבית בוא״ו ת׳ הוי״ד ובתיו רפויה כירת בארמית ובסורית; בנפעל קרובה הוראתו אל רָשַׁשׁ.

יְרֻשָּׁה Dt 33,23.

יְרֻשׁוּ *pl.* Dt 1,8.5,23.

אֵירָשֶׁנָּה [אִירָשֶׁנָּה] *1 impf. suff.* Gn 15,8.

תִּירַשׁ *2 impf.* Jud 11,24.

תִּירָשֶׁנּוּ *suff.* Jud 11,23.

יִירַשׁ, יִירָשׁ *3 impf.* Gn 21,10‖ Jes 54,3‖Ps 25,13.

וַיִּירַשׁ, וַיִּירָשׁ Gn 22,17.24,60‖Jes 57,13.

וַיִּירַשׁ Nu 21,24 ‖ Jud 11,21 ‖ Ez 33,24.

יִירָשֶׁךָ, יִירָשֶׁךָ *suff.* Gn 15,4².

יִירָשֵׁם *suff.* Hos 9,6.

תִּירַשׁ *3 f.* Prv 30,23.

נִירַשׁ [גִּירַשׁ] *1 pl.* Jud 11,24.

גֵּרְשָׁה־ Ps 83,13.

תִּירָשׁוּ, תִּירְשׁוּ *2 pl.* Lev 20,24‖ Ez 33,25.26‖1Ch 28,8.

תִּירָשׁוּן Dt 5,30(33).

וַתִּירָשׁוּ Jos 24,8.

יִירָשׁוּ, יִירְשׁוּ, יִירָשׁוּ *3 pl.* Nu 36,8 ‖ Jes 60,21.61,7 ‖ Am 9,12‖ Ob 20 ‖ Ps 37,9.11.22.29.105,44.

וְיָרְשׁוּ Dt 10,11.

וַיִּירָשׁוּ, וַיִּירְשׁוּ Nu 21,35 ‖ Dt 4, 47‖Jos 12,1.19,47 ‖ Jud 3,13.11, 22‖2R 17,24‖Jer 32,23 ‖Neh 9, 22.24.25.

יְרָשָׁהּ *suff.* Dt 1,39‖Jes 34,17.

וַיִּרְשָׁהּ Jos 21,41(43).

יִירָשׁוּם Dt 2,12.

וַיִּירָשֵׁם Dt 2,21.*22*.

אִוָּרֵשׁ [נוֹרַשׁ] *Ni. 1 impf.* Prv 30,9.

תִּוָּרֵשׁ *2 impf.* Gn 45,11 ‖ Prv 20,13.

יִוָּרֵשׁ *3 impf.* Prv 23,21.

יְיֹרַשׁ [יְיֹרָשׁ] *Pi. 3 impf.* Dt 28, 42.

וַיְיֹרַשׁ K. (וַיְוֹרָשׁ Q.) Nu 21,32.

הוֹרִישׁ, הֹרִישׁ *Hi. 3 perf.* Jud 1,27.29.30.31.33.11,23.24 ‖ 1R 14,24.*21,26* ‖ 2R 16,3.17,8.*21,2*‖ 2Ch 28,3.33,2.

וְהוֹרִישׁ Dt 11,23‖Jos 23,5.

הוֹרִישׁוֹ *suff.* Jos 17,13 ‖ Jud 1, 28.32.

הוֹרַשְׁתָּ *2 perf.* Ps 44,3 ‖ 2Ch 20,7.

הוֹרַשְׁתָּנוּ *suff.* 2Ch 20,11.

וְהוֹרַשְׁתֶּם Dt 9,3.

וְהוֹרַשְׁתִּים [הוֹרַשְׁתִּי] *1 perf. suff.* Jos 14,12.

הוֹרִישׁוּ *3 pl.* Jos 13,13.16,10 ‖ Jud 1,21.

וְהוֹרַשְׁתֶּם *2 pl.* Nu 33,52.53 ‖ Jos 8,7‖Esr 9,12.

מוֹרִישׁ *pt.* Dt 18,12‖1S 2,7.

מוֹרִישֵׁם *suff.* Dt 9,4.5.

וְהוֹרִישׁ, וְהוֹרִישׁ *inf.* Jos 3,10.17, 13‖Jud 1,28.

לְהוֹרִישׁ *cs.* Dt 4,38 ‖ Jos 17,12. 23,13‖Jud 1,19.2,21.

הוֹרִישׁוֹ *suff.* Nu 32,21.

הוֹרִישֵׁם Jud 2,23.

לְהוֹרִישֵׁם Dt 7,17‖Jos 15,63.

אוֹרִישׁ *1 impf.* Ex 34,24.

וְאוֹרִשֶׁנּוּ *suff.* Nu 14,12.

אוֹרִישֵׁם Jos 13,6.

תּוֹרִישׁ *2 impf.* Jos 17,18.

וְתוֹרִישֵׁנִי *suff.* Job 13,26.

יוֹרִישׁ *3 impf.* Jos 3,10.

וַיּוֹרֶשׁ, וַיֹּרֶשׁ Nu 21,32.32,39‖Jos 15,14.23,9‖Jud 1,19.20.

יוֹרִישֶׁךָ *suff.* Jud 11,24.

יוֹרִשֶׁנּוּ Job 20,15.

יוֹרֶשֶׁנָּה Nu 14,24‖Zach 9,4.

וַיֹּרִשֵׁם Jos 13,12.

תּוֹרִישֵׁמוֹ [תּוֹרִישֵׁנִי] *3 f. suff.* Ex 15,9.

תּוֹרִישׁוּ *2 pl.* Nu 33,55.

יְרֻשָּׁה

possessio; hereditas.

Nu 24,18².

יְרֻשָּׁה

י״נ בשופטים כ״א י״ז יוֹשֶׁת פליטה, ובתהלים נתת אֲרֻשָּׁת, כלומר אֲרֻשָּׁת שפתים (ע׳ כ״א ג׳).

Dt 2,5.9².19²‖Jos 12,6.7.

הַיְרֻשָּׁה Jer 32,8.

יְרֻשַּׁת *cs.* Jud 21,17‖Ps 61,6.

מִירֻשָּׁתְךָ *suff.* 2Ch 20,11.

יְרֻשָּׁתוֹ Dt 2,12.

לִירֻשָּׁתוֹ Dt 3,20.

יְרֻשַּׁתְכֶם Jos 1,15.

מוֹרָשׁ [לְמוֹרַשׁ] *cs.*

possessio (id quod occupatum est ab aliquo).

לד״ק מורשי לבבי דאיזב שרשו אֲרֻשׁ (ע״מ מוֹסֵר ת׳ מאסר), ארשת שפתים, והטעם משאלות או תקות לבבי; י״נ בעובדיה: את מוֹרִישֵׁיהֶם.

Jes 14,23.

מְוֹרָשֵׁי *pl. cs.* Job 17,11.

מוֹרָשֵׁיהֶם *suff.* Ob 17.

מְוֹרָשָׁה Ex 6,8 ‖ Dt 33,4 ‖ Ez 36,3.

לְמוֹרָשָׁה Ez 11,15.25,4.10.33,24. 36,2.5.

רֶשֶׁת

rete, opus reticulatum.

אחזתי בדעת האחרונים ששרשה רָשׁ, ע״ש שאֹחזת ולכדת; ואולי יש לַהבה עם רשט ורתת, ע״ש קלות התנועה והתנודה, כטעם ירעות ורעלות. בתהלים ל״ה ז׳ שעור הכתוב: כי־הנם טמנו־לי רשתם, הנם חפרו שחת לנפשי (ע׳ ט׳ ט״ז ול״א ה׳).

Ex 27,4.*38,4*‖Ps 57,7.140,6‖Prv 29,5‖Thr 1,13.

וְרֶשֶׁת Hos 5,1.

הָרֶשֶׁת, הָרֶשֶׁת Ex 27,4.5 ‖ Prv 1,17.

בְּרֶשֶׁת Ps 9,16‖Job 18,8.

מְרֶשֶׁת Ps 25,15.31,5.

רִשְׁתִּי *suff.* Ez 12,13.17,20.32,3‖ Hos 7,12.

וְרִשְׁתּוֹ Ps 35,8.

בְּרִשְׁתּוֹ Ps 10,9.

רִשְׁתָּם Ez 19,8‖Ps 35,7.

תִּירוֹשׁ, תִּירֹשׁ

mustum, vinum novum.

כן נקרא היין החדש, ע״מ תְּיָנוֹק בדרד״ל. בטעם השם רבו הדעות, ולד״ק לפי שיורש ולוקח את הלב ושולל הדעת (הושע ד׳ י״א).

בְּשִׁבְתּוֹ (וכן נמצא בדפוס שונצינו) או בְּשִׁיבָתוֹ כבלשון חכמים, וכן ת״י והשבעים; וי״נ בְּשִׁיבָתוֹ, שכן קראו השבעים בפסוק שלאחריו שִׁיבָתְךָ ת׳ אֹהֶךָ, או בשִׁיבָתוֹ מְעֻהָנִים, וכטעם שִׁיבַת צִיּוֹן; בש״ב כ״ג ז׳ אולי יש לנרום בְּשַׁלְהֶבֶת ת׳ בַּשָּׁבֶת, והוא כפל של נִבְאַשׁ, ובפסוק ח׳ יֹשֵׁב בַּשָּׁבֶת תַּתְּמָנִי = וְשָׁבָעָם פָּן־אַכְמִינִי ככדה״י, (ומדברי רז״ל במ״ר ותנחומא נראה שקראו יוֹאֵב ת׳ יַשֵּׁב), וכן קורין השבעים במ״א י״ב ב׳ וַיָּשֶׁב ירבעם ממצרים ככדה״י; באחת מנוסחאות השבעים יש במ״ב י״ז כ״ז וַיֵּלֶךְ וַיָּשֶׁב, לפי שבכהן אחד הכתוב מדבר, ואולי יש לנרום וַיֵּלְכוּ וַיָּשֻׁבוּ, ומוסב על הכהנים שכבר נלו, או וֹלְכוּ וּשְׁבוּ; בישעיה ל׳ ז׳ אולי יש לנרום רהב וַמַּשְׁבֵּת = וַמַּשְׁבִּית (וראה״ק נורס הָם ת׳ הם); השבעים קורין במ״ב י״א: חצרים וְיָשְׁבֵי קִרְדּ; לָשֶׁבֶת בַּיִת (מ״ד י״ב) מקרא קצר, והכונה לְשִׁבְתּוֹ של האליל יעשה בית, והולך ומפרש מעשה הבנין; לדרד״ק שְׁבֵי ירושלם (נ״ב י״ב) מענין שבי ומלקוח; י״נ ביחזקאל כ״ז י״ז: עֵת נִשְׁבַּף מֵימִים; ר׳ יוסף הלוי נורס בכ״ז ח׳ חִשְׁבֵי צִידוֹן; בל״ה י׳ יש לנרום תְּנַשַּׁבְנָה בדמך אתנן של הקרי; בזכריה י׳ ו׳ וַהֲשִׁיבוֹתִים, וכן משמע מת״י (ואכניש גלותהון); במלאכי ז׳ ב׳ קורין הע׳ יָשַׁב מצרף; בתהלים ק״מ י״ד יְשַׁבּוּ ישרים או יִשְׁבְּעוּ; השבעים קורין ברות ב׳ ז׳: ולא שָׁבָתָה בַּשָּׁדֶה מעט; בעזרא י׳ ט״ז נִשְׁבּוּ ח׳ וַיַּשְׁבוּ, ובדה״ב י״ח כ״ה יש לנרום והשיבהו, לפי שלא היה לפני זה בכלא.

Gn 13,12².19,29 ‖ Jud 5,17 ‖ 1S 27,7.11‖2S 7,1 ‖ 1R 1,46.2,12.11, 16‖2R 13,13‖Jer 2,6.49,1 ‖ Ps 1, 1.29,10.47,9‖1Ch 5,9.17,1.

וָיָשֶׁב Lev 14,8 ‖ Nu 32,17.35,25‖ Jos 20,4.6‖1S 1,22‖1R 1,35‖Jes 16,5.32,18 ‖ Jer 27,11 ‖ Zach 6, 13.9,6‖Mal 3,3.

יָשְׁבָה *3 perf. f.* Thr 1,1.3.

וְיָשְׁבָה Dt 21,13 ‖ Jer 17,25 ‖ Zach 12,6.14,10.11‖Prv 9,14.

יָשַׁבְתָּ *2 perf.* Jud 5,16‖Ps 9,5.

וָיָשַׁבְתָּ, וְיָשַׁבְתָּ Gn 27,44.45,10‖ Dt 8,12.12,29.19,1.26,1 ‖ 1S 19,2. 20,19‖1R 2,36.17,9.

וְיָשַׁבְתָּה (נס״א) Dt 17,14.

יָשַׁבְתְּ *2 perf. f.* Jer 3,2.

וָיָשַׁבְתְּ Ez 23,41.

יָשַׁבְתִּי *1 perf.* 2S 7,6 ‖ Jer 15, 17²‖Ez 28,2 ‖ Ps 26,4 ‖ Neh 1,4‖ 1Ch 17,5.

43,7.44,19 ‖ Ex 17,7 ‖ Nu 13,20‖ Jud 4,20 ‖ 1S 9,11 ‖ 2R 4,13.10, 15‖Jes 44,8‖Jer 14,22.23,26.37, 17‖Ps 14,2.*53,3*‖Job 5,1.6,30.25, 3.38,28.

הַאֵשׁ (= הַיֵּשׁ) Mich 6,10.

וָיֵשׁ־, וָיֶשׁ־ Gn 47,6 ‖ Nu 9, 20.*21*‖Jud 6,13 ‖ Jer 31,17(16)‖ Mal 1,14‖Ps 73,11‖ Prv 3,28.13, 23.18,24.24,14 ‖ Eccl 7,15.8,14 ‖ Esr 10,44‖Neh 5,2.*3.4*.5.

וָיֶשׁ 2R 10,15.

שָׁיֵשׁ Eccl 2,13.

יָשְׁךָ *suff.* Gn 24,42.43,4 ‖ Jud 6, 36.

יָשְׁכֶם Gn 24,49.

הֲיִשְׁכֶם *interrog.* Dt 29,4.

יָשְׁנוּ Dt 29,14 ‖ 1S 14,39.23,23 ‖ Esth 3,8.

תּוּשִׁיָּה, תֻּשִׁיָּה

auxilium, salus; consilium; sapientia.

חבריו יעידו עליו ששרשו ישה, ואמר דרד״ק שנקראת כן החכמה בעבור שהיא הישות האמתית בעולם השפל שהכל כלה ונפסד (ואולי כמליצת הו״ל דעה קנית מה חסרת); תושיה דאיוב ל׳ כ״ב (קו״כ) יש מפרשים מענין שואה ומשואה.

Jes 28,29 ‖ Prv 2,7.3,21.18,1 ‖ Job 5,12.30,22.

וְתוּשִׁיָּה, וְתֻשִׁיָּה Mich 6,9 ‖ Prv 8,14‖Job 6,13.12,16.26,3.

לְתוּשִׁיָּה Job 11,6.

יָשַׁב, יָשֵׁב

sedere, considere; collocari, stare; manere, permanere, durare; *expectare* (לְ); habitare; *poët.* habitari, habitabilem esse.

יש דומתו בשאר לשונות בני שם, ובערבם בתי״ו ת׳ שי״ן, בכארמית; בקשור לְ יורה נם המתנה ויחול (ירמיה נ׳ ב׳ והרשע נ׳ נ׳), והבנינים יתחלפו לפעמים עם פעל שוב (ש״ב ט״ו ח׳, ירמיה מ״ב י׳, קו״כ יחזקאל ל״ה ט׳ ותהלים כ״ג ז׳); ע״ד הנקוד של יֹשְׁבֵי ע׳ מבוא לנקוד האשורי צד ק״נ; בְּשִׁבְתּוֹ דש״ב י״ט ל״ג בספרים מדויקים חסר יו״ד, ובאורו

וְיָשַׁבְתִּי Cant 2,3.

וְשַׁבְתִּי (= וַיָּשַׁבְתִּי) Ps 23,6.

יָשֻׁבוּ, יָשֵׁבוּ *3 pl.* Ex 12,40‖Dt 2,10.12.20 ‖ Jos 24,2 ‖ Jud 3,5 ‖ 1S 25,13 ‖ Jer 51,30 ‖ Ez 31,17. 36,35. 37,25 ‖ Ps 68,11. 119,23. 122,5 ‖ Job 24,13 ‖ Esth 3,15 ‖ Neh 11,3².4.25.13,16 ‖ 1Ch 2,55. 4,23.5,11.23.7,29.8,28.*9,34*.29.*9, 35*.32.*9,38*.9,3.

וְיָשֻׁבוּ, וְיָשֵׁבוּ Jes 65,21‖Jer 23, 8.31,24(23).50,39 ‖ Ez 28,25.36². 34,25.28.37,25².38,8‖ Am 9,14 ‖ Mich 4,4.5,3‖Zach 14,11‖Ps 69, 36.

יְשַׁבְתֶּם *2 pl.* Lev 18,3 ‖ Dt 1, 46.

וְיָשַׁבְתֶּם Lev 25,18.19.26,5 ‖ Nu 33,53 ‖ Dt 11,31.12,10² ‖ Ez 36, 28.

יָשַׁבְנוּ *1 pl.* Dt 29,15 ‖ 2R 7,4 ‖ Ps 137,1.

וְיָשַׁבְנוּ Gn 34,16.

יָשַׁב, יוֹשֵׁב *pt.* Gn 4,20.13,7.14, 12.18,1.19,1.23,10.24,3.37.62.25, 27.50,11 ‖ Ex 18,14 ‖ Nu 13,19². 29².14,14.25.21,1.34.22,5.33,40 ‖ Dt 1,4.3,2.4,46 ‖ Jos 9,7.24,18 ‖ Jud 1,9.17.21.27.3,3. 20. 4,2.10,1. 11,21.16,9.12‖ 1S 1,9.4,4.13.14,2. 19,9.22,6.26.3 ‖ 2S 5,6.6,2.7,2².9, 13.11,1.16,3.18,24.19,9.23,8 ‖ 1R 1,48. 3,6. 8,25.13,11.14.25. 17,19. 22,19 ‖ 2R 1,9.2,18.6,32.19,15 ‖ Jes 5,3.9. 6,1.5.11. 10,24. 20,6. 24, 17.26,21.37,16‖Jer 2,15.4,7.29.9, 10.22,30.26,9.29,32.33,10. 17. 34, 22.36,22. 30. 38,7. 40,10. 44,2. 22. 46,19.47,2.48,9.43.49,31. 50,3. 51, 29.37.62‖Ez 2,6.7,7.8,1.12,2‖Hos 4,3‖Am 1,5.8.8,8‖ Zeph 2,5.3,6‖ Zach 7,7.12,7.8.10 ‖ Ps 2,4.9,12. 17,12.22.4.69,26.80,2.91,1.99,1 ‖ Prv 3,29.20,8‖ Job 2,8 ‖ Esth 2, 19.21.5,1.13‖Esr 9,4‖1Ch 5,8.13, 6.17,1.20,1‖2Ch 6,16.18,18.

וְיוֹשֵׁב, וְיָשֵׁב Jes 9,8‖Ps 55,20.

הַיֹּשֵׁב, הַיּוֹשֵׁב Gn 14,7 ‖ Ex 11, 5.12,29 ‖ Nu 13,18.28.14,45 ‖ Dt 1,44.11,30 ‖ Jos 12,2.4.16,10.17, 16.24,8‖Jud 1,10.29 ‖ 1S 30,24 ‖ 1R 9,16.15,18 ‖ Jes 33,24.40,22 ‖ Jer 21,9.*38,2*.22,2. 29,16² ‖ Esth 6,10‖1Ch 9,16.16,2.

יִשְׁבִּי K., (יוֹשְׁבֵי Q,) Jer 48,18.

הַיִּשְׁבִי Ps 123,1.

וְהַיֹּשֵׁב Lev 15,6.

בְּיֹשֵׁב Gn 34,30.

לְיֹשֵׁב Ex 34,12.*15* ‖ Jes 8,14.22, 21.

לַיֹּשֵׁב Jes 28,6.

מִיּוֹשֵׁב Jes 49,19.

יוֹשְׁבִים, יֹשְׁבִים *pl.* Nu 33,55. *35,34* ‖ Jos 9,16.22.22,23.24,15 ‖ Jud 6,10 ‖ 1S 13,16.24,4 ‖ 2S 11, 11‖1R 13,20.22,10 ‖ 2R 4,38.6,1. 32.7,3.9,5.17,29 ‖ Jes 10,13 ‖ Jer 8,14.17,25.22,4.36,12 ‖ Ez 3,15.8, 1.36,17.38,11 ‖ Neh 3,26.11,21 ‖ 2Ch 18,9.

וְיֹשְׁבִים 2Ch 18,9.32,10.

הַיֹּשְׁבִים, הַיּוֹשְׁבִים Lev 26,32 ‖ Dt 2,4.*8.29*.22.23.29 ‖ 1R 12,17. 21,8.11‖ 2R 18,27‖ Jes 36,12.65, 4‖Jer 9,25.13,13.32,12.44,1.*26*.1. 13.15‖Ez 3,15.12,19 ‖ Am 3,12‖ Zach 3,8 ‖ Ruth 4,4 ‖ Esth 1,14. 9,19 ‖ Neh 4,6.11,6 ‖ 1Ch 4,40 ‖ 2Ch 10,17.19,10.26,7.31,6.

וְהַיֹּשְׁבִים, וַהַיֹּשְׁבִים Jer 24,8 ‖ 1Ch 9,2‖2Ch 30,25.

לַיֹּשְׁבִים Jes 23,18.

יוֹשְׁבֵי, יֹשְׁבֵי *cs.* Gn 19,25.36, 20‖Ex 15,14.15.23,31‖Nu 32,17. 33,52.55 ‖ Dt 13,14.16 ‖ Jos 2,9. *24*.7,9.8,24.26.9,11.24. 10,1.6.11, 19.13,6.21.15,15.63.17,7.11‖ Jud 1,11.19.27².30. 31.32.33². 5,10.10, 18.*11*.8.21,10 ‖ 1S 6,21.23,5.31, 11 ‖ 2R 23,2 ‖ Jes 9,1.10,31.18,3. 21,14. 23,2. 6. 24,6². 26,5.9. 18. 38, 11. 42,7. 11‖ Jer 1,14.*25,29*.6,12. 8,1.10,18.11,2.12,4.13,13². 17,20. 18,11.20,6.21,6.25,2.*35,17*.30.36, 31.42,18.48,18.28.49,8.20.30.50, 21.35.51,1.12.24.35‖Ez 11,15.15, 6.27,8.35.29,6.32,15.33,24.38,11. 12.39,9‖Hos 4,1.14,8 ‖ Joel 1,2. 14.2,1‖Am 9,5‖Nah 1,5 ‖ Hab 2, 8.*17* ‖ Zeph 1,4.11.18.2,5 ‖ Zach 8,21.11,6.12,5 ‖ Ps 33,8.14.49,2. 65,9.69,13. 83,8. 84,5.107,10.34 ‖ Thr 4,12‖Esr 4,6‖Neh 7,3.9,24‖ 1Ch 2,55.8,13.11,4.5.22,18(17) ‖ 2Ch 15,5. 20,7.23. 21,11. 13. 22,1. 32,22.34,32.

יוֹשְׁבֵי K., יֹשְׁבֵי Q. Jer 10,17.

יוֹשַׁבְתִּי, יֹשַׁבְתִּי (יתיר י׳) Jer 22, 23‖Thr 4,21.

הַיּוֹשֶׁבֶת, הַיֹּשֶׁבֶת Jes 47,8 ‖ Ez 16,46²‖Zeph 2,15‖Cant 8,13.

הַיֹּשַׁבְתִּי (יתיר י׳) Ez 27,2.

יְשִׁבוֹת, יְשִׁבֹת *pl.* 1S 27,8 ‖ 1R 3,17‖Ez 8,14‖Cant 5,12.

יָשֹׁב *inf. abs.* 1S 20,5.

שׁוּב Jer 42,10.

שֶׁבֶת, שֶׁבֶת *cs.* Dt 1,6‖1S 7,2 ‖ Jes 30,7‖ Am 6,3 ‖ Ps 127,2.133, 1‖Prv 21,19.25,24.

הַשֶּׁבֶת (*nom.*) 1R 10,19‖2Ch 9, 18.

בְּשֶׁבֶת Jud 11,36‖Ez 38,14.

בַּשֶּׁבֶת, בַּשֶּׁבֶת (*nom.*) 2S 23, 7.8.

כְּשֶׁבֶת Esth 1,2.

לְשֶׁבֶת Gn 16,3‖Nu 21,15.

לָשֶׁבֶת, לָשֶׁבֶת Gn 13,6². 19,30. 34,22 ‖ Ex 2,21 ‖ Lev 20,22 ‖ Nu 35,2.3.32‖Dt 13,13.30,20‖Jos 14, 4.17,12.21,2 ‖ Jud 1,27.35.17,11. 18,1‖2R 6,2‖ Jes 40,22.44,13.45, 18.47,14.58,12‖ Jer 16,8.43,4.44, 14.49,8.30 ‖ Hag 1,4 ‖ Ps 101,6. 113,5 ‖ Prv 21,9 ‖ Neh 11,1.2 ‖ 1Ch 17,4.28,5‖2Ch 2,2.

מִשֶּׁבֶת Gn 36,7‖Jud 9,41.

שִׁבְתִּי *suff.* Ps 27,4.139,2.

בִּשְׁבְתִּי 2S 15,8.

לִשְׁבְתִּי 2S 7,5.

בְּשִׁבְתֵּנוּ Ex 16,3.

לְשִׁבְתֵּנוּ Jer 35,9.

שִׁבְתֶּךָ, שִׁבְתְּךָ 1R 8,30.39.*43*. 49‖Jer 9,5‖2Ch 6,21.30.33.39.

וְשִׁבְתְּךָ 2R 19,27‖Jes 37,28.

בְּשִׁבְתְּךָ Dt 6,7.*11,19*.23,14.

לְשִׁבְתְּךָ Ex 15,17‖1R 8,13 ‖ 2Ch 6,2.

בְּשִׁבְתְּכֶם Lev 26,35.

שִׁבְתּוֹ Ob 3‖Ps 33,14.

בְּשִׁבְתּוֹ Prv 31,23.

בְּשִׁבְתּוֹ (= בְּשִׁבְתּוֹ) 2S 19,33.

כִּשְׁבְתּוֹ Dt 17,18‖1R 16,11.

לִשְׁבְתּוֹ Ps 68,17.

שִׁבְתָּהּ Ruth 2,7.

שִׁבְתָּם 2R 17,25‖Thr 3,63.

בְּשִׁבְתָּם Ez 39,26.

שֶׁב, שֵׁב־ *imper.* Gn 20,15 ‖ 2S 11,12‖2R 2,2.*4.6* ‖ Jer 36,15 ‖ Ps 110,1.

וְשֶׁב־, וְשֵׁב־ Gn 35,1 ‖ 2S 15,19 ‖ 2R 14,10‖Jer 40,5.

שְׁבָה Gn 27,19.29,19‖Jud 17,10‖ 1S 22,23‖Ruth 4,1‖2Ch 25,19.

שְׁבוּ, שֶׁבוּ *pl.* Gn 22,5.34,10‖Ex 16,29.24,14‖Nu 22,19 ‖ 2S 10,5 ‖ 2R 25,24‖Jer 13,18.40,9 ‖ Ruth 4,2‖1Ch 19,5.

וְשֶׁבוּ, וּשְׁבוּ Jer 25,5.29,5.*28*.35; 15.40,10.

שְׁבִי *f. sg.* Gn 28,11 ‖ 1S 1,23 ‖ Jes 47,1.5.52,2‖Ruth 3,18.

וּשְׁבִי Jes 47,1.

נָשַׁב *1 impf. pl.* Jer 42,13.14.

אַשַּׁב *1 impf.* Jud 6,18‖1S 20,5‖ 2S 16,18 ‖ Jes 47,8 ‖ Joel 4,12 ‖ Mich 7,8‖Ps 26,5.132,14.

וְאַשַּׁב Jes 14,13‖Job 29,25.

וָאֵשַׁב Dt 9,9 ‖ 1R 8,20 ‖ Ez 3, 15²‖2Ch 6,10.

וְאֵשְׁבָה, וָאֵשְׁבָה 1S 27,5 ‖ Jes 49,20.

וָאֶשְׁבָה Esr 9,3.

תֵּשַׁב *2 impf.* Dt 28,30 ‖ 1S 22, 5 ‖ Ps 50,20.102,13 ‖ Prv 23,1 ‖ Thr 5,19.

תֵּשְׁבִי, תֵּשֵׁבִי *f.* Ez 26,20 ‖ Hos 3,3.

יָשַׁב, יֵשַׁב *3 impf.* Gn 44,33 ‖ Lev 13,46.15,4.6 ‖ Nu 35,28 ‖ Dt 23,17 ‖ 1S 5,7.27,5 ‖ 1R 1,13.*17*. *24*.30.20.*27*.7,8.8,27 ‖ Jes 30,19. 65,22 ‖ Jer 30,18.49,18.*33.50,40*. 51,43‖ Ez 44,3 ‖ Ps 9,8.10,8.61,8. 101,7.125,1‖Job 22,8‖Thr 3,28‖ 2Ch 6,18.

וַיֵּשֶׁב, וַיָּשֶׁב (Ruth 4,1) Gn 4, 16.13,18.19,30².20,1. 21,20.21.22, 19.25,11.26,6.17.29,14.36,8. 37,1. 47,27.48,2.50,22 ‖ Ex 2,15.17,12. 18,13.32,6 ‖ Nu 20,1.21,25.31.25, 1.32,40 ‖ Jos 13,13. 15,63. 16,10. 19,50‖Jud 1,16.21.29.30.32.33.6, 11.8,29.9,21.41.11,3.17.15,8.19,4. 15‖1S 20,24.25². 23,14².18.25.24, 1.27,3.28,23‖2S 1,1.5,9.6,11.7,18. 11,12.14,28.19,9‖ 1R 2,19.38.5,5. 12,2.25.15,21.17,5.19,4‖ 2R 4,20. 11,19.15,5.17,28.19,36 ‖ Jes 37, 37‖Jer 37,16.21.*38,13.28*.39,14. 40,6 ‖ Jon 3,6.4,5² ‖ Ps 29,10 ‖ Ruth 4,1²‖1Ch 11,7.13,14.17,16. 29,23‖2Ch 11,5.19,4.26,21.

תֵּשֵׁב *3 impf.* Gn 24,55 ‖ Lev 12,4.5.15,20.22.26 ‖ Jes 3,26.13, 20.32,16.42,11 ‖ Jer 17,6. 50,13. 39‖Ez 29,11‖Joel 4,20‖ Zach 2, 8.9,5‖2Ch 8,11.

וַתֵּשֶׁב Gn 21,16². 31,34. 38,11.14. 49,24‖Jos 6,25 ‖ 1S 1,23 ‖ 2S 13, 20‖1R 2,19‖Ruth 2,14.23.

וַנֵּשֶׁב *1 impf. pl.* Jer 42,13.14.

וַנֵּשֶׁב Nu 20,15‖Dt 3,29‖Jos 7,7‖ Jer 35,10.11‖Esr 8,32.

תֵּשְׁבוּ, תֵּשֵׁבוּ *2 pl.* Gn 34,10. 46,34‖Lev 8,35.23,42‖Nu 32,6 ‖ Jer 35,7.42,10‖Am 5,11.

וַתֵּשְׁבוּ Dt 1,46 ‖ Jos 24,7.13 ‖ 1S 12,11.

יָשְׁבוּ, יֵשְׁבוּ *3 pl.* Gn 47,4.6‖Ex 23,33‖Lev 23,42 ‖ Dt 3,19.25,5 ‖ Jos 1,14‖2R 10,30.15,12‖Jer 50, 39 ‖ Ez 26,16.31,6 ‖ Hos 3,4.9,3 ‖ Zeph 1,13‖ Zach 8,4‖ Ps 132,12. 140,14‖ Job 15,28.38,40 ‖ Thr 2, 10‖Eccl 10,6‖Neh 8,14.

וַיָּשְׁבוּ Gn 34,21.23‖2R 17,27‖Ez 33,31.

וַיֵּשְׁבוּ, וַיָּשְׁבוּ (Ruth 4,2) Gn 11, 2.31.37,25.43,33‖ Nu 22,8 ‖ Dt 2, 12. 21. *22*. 23 ‖ Jos 2,22. 5,8. 8,9. 19,47.21,41 ‖ Jud 18,28. 19,6.20, 26.47. 21,2.23 ‖ 1S 19,18. 22,4.31, 7‖2S 2,3.13. 15,29 ‖ 1R 11,24.21, 13.22,1‖2R 13,5.16,6.17,24 ‖ Jer 26,10.39,3.41,17 ‖ Ez 14,1.20,1 ‖ Job 2,13‖Ruth 1,4.4,2‖Esr 2,70. 10,9.16‖Neh 7,73.8,17.11,1‖1Ch 4,28.41.43.5,10.16.22.10,7 ‖ 2Ch 20,8.28,18.

תֵּישַׁבְנָה K. (cf. שוּב) *3 pl. f.* Ez 35,9.

נוֹשָׁבָה [נוֹשֶׁבָה *Ni. 3 perf. f.* Jer 6,8.22,6.

נוֹשָׁבוּ 3 pl. Jer 22,6 ‖ Ez 26,19.

וְנִשְׁבוּ Ez 36,10.

נוֹשֶׁבֶת, נוֹשֶׁבֶת [נוֹשָׁב pt. f. Ex 16,35 ‖ Ez 26,17.

נוֹשָׁבוֹת pl. Ez 38,12.

הַנּוֹשָׁבוֹת Ez 12,20.

וְיִשְׁבוּ Pi. 3 perf. pl. Ez 25,4.

הֶהְשִׁיב [הוֹשִׁיב Hi. 3 perf. Esr 10,14.

הוֹשִׁיבֵנִי suff. Ps 143,3 ‖ Thr 3,6.

הוֹשַׁבְתִּי 1 perf. Lev 23,43.

וְהוֹשַׁבְתִּי Ez 36,11.33.

וְהוֹשַׁבְתִּיךָ suff. Ez 26,20.

וְהוֹשַׁבְתִּים, וְהוֹשַׁבְתִּים Jer 32,37 ‖ Hos 11,11.

וְהוֹשִׁבוֹתִים Zach 10,6.

הֵשִׁיבוּ 3 perf pl. Esr 10,18 ‖ Neh 13,23.

הֶהֱשִׁיבוּ Esr 10,17.

מוֹשִׁיב pt. Ps 68,7.

מוֹשִׁיבִי cs. Ps 113,9.

לְהוֹשִׁיב, לְהוֹשִׁיב inf. cs. 1S 2,8 ‖ Neh 13,27.

לְהוֹשִׁיבִי Ps 113,8.

הוֹשֵׁב imper. Gn 47,6.

וְהוֹשִׁיבוּ, וְהוֹשִׁיבוּ pl. 1R 21,9.12.10.

אוֹשִׁיבְךָ [אוֹשִׁיב 1 impf. suff. Hos 12,10.

וַתּוֹשֶׁב [תּוֹשִׁיב 2 impf. 2R 17,26.

תּוֹשִׁבֵנִי suff. Ps 4,9.

וַיּוֹשֶׁב 3 impf. Gn 47,11.

וַיֹּשֶׁב, וַיֹּשֶׁב 2R 17,6.24 ‖ Ps 107,36 ‖ 2Ch 8,2.

וַיּוֹשִׁבֵיבִי (יתיר י; al. בֵ) suff. 1R 2,24.

וַיֹּשִׁבֵם Job 36,7.

וַנֵּשֶׁב [נוֹשִׁיב 1 impf. pl. Esr 10,2.

וַתּשִׁיבוּ 2 pl. Esr 10,10.

יוֹשִׁיבוּ 3 pl. Jes 54,3.

וַיּוֹשִׁיבוּ 2Ch 23,20.

וַיֹּשִׁבֵם, וַיֹּשִׁבֵם suff. 1S 12,8.30,21.

וְהוֹשַׁבְתֶּם [הוֹשַׁב Ho. 2 perf. pl. Jes 5,8.

תּוֹשֵׁב 3 impf. f. sg. Jes 44,26.

מוֹשָׁב

sedes, sella, situs; consessus (hominum); habitatio, *habitatores.*

י״ג ביחזקאל ל״ז כ״ג מכל־מִשְׁוּבֹתֵיהֶם, או והושבתי אותם מכל מושבותיהם.

Ps 107,4.7.36.

לְמוֹשָׁב Ez 48,15 ‖ Ps 132,13.

מוֹשַׁב cs. Lev 25,29 ‖ 1S 20,25 ‖ 2S 9,12 ‖ 2R 2,19 ‖ Ez 8,3.28,2.

וּמוֹשַׁב Ex 12,40 ‖ 1R 10,5 ‖ 2Ch 9,4.

וּבְמוֹשַׁב Ps 1,1.107,32.

מוֹשָׁבִי suff. Job 29,7.

מוֹשָׁבֶךָ [מוֹשָׁבְךָ Gn 27,39 ‖ Nu 24,21 ‖ 1S 20,18.

מוֹשָׁבוֹ Lev 13,46 ‖ 1S 20,25.

מוֹשָׁבָם Gn 10,30.

מוֹשְׁבֵי [מוֹשְׁבֵי pl. I cs. Ez 34,13.

מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם [מוֹשָׁבוֹת pl. II suff. Ex 12,20.35,3 ‖ Lev 3,17.7, 26.23,3.14.31.21 ‖ Nu 15,2.35,29 ‖ Ez 6,6.

מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם Lev 23,17.

מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם, מוֹשְׁבֹתֵיהֶם Ez 6,14.37,23.

מוֹשְׁבוֹתָם, מוֹשְׁבֹתָם 1Ch 4,33.6,39.

וּמוֹשְׁבוֹתָם 1Ch 7,28.

בְּמוֹשְׁבֹתָם Ex 10,23 ‖ Nu 31,10.

לְמוֹשְׁבֹתָם Gn 36,43.

תּוֹשָׁב

habitator, advena, inquilinus.

השבעים קורין במ״א ט״ז א׳: מִתּוּשָׁבָה נלעד, ת׳ מִתּשְׁבִּי, שע״כ נקרא תַּתְּשְׁבִּי; והוסיף נלעד בעבור שנמצא תִּשְׁבָּה גם בחלק נפתלי.

Ex 12,45 ‖ Lev 25,47 ‖ Ps 39,13.

וְתוֹשָׁב Gn 23,4 ‖ Lev 25,35.47.

כְּתוֹשָׁב Lev 25,40.

וְלַתּוֹשָׁב Nu 35,15.

תּוֹשַׁב cs. Lev 22,10.

וּלְתוֹשָׁבְךָ suff. Lev 25,6.

וְתוֹשָׁבִים pl. Lev 25,23 ‖ 1Ch 29,15.

הַתּוֹשָׁבִים Lev 25,45.

מִתְּשָׁבֵי cs. 1R 17,1.

——v. ch. יְתֵב et n. pr.——

יֶשַׁח [יֶשַׁח suff.

fames (inanitas); *al.* depressio.

שם בפלס יָשַׁחְתָּ; שרשו קרוב אל שָׁחָה ושָׁחַה, והכונה אל התכוצות האיצטומכא, ושעם בְּקִרְבָּךְ כמו בְּהָרֶיךָ; השבעים קורין וַיְחַשֵּׁךְ, וי״ג יִכַּבֵּשׁ או יִכָּשֵׁךְ, במובן רוון וכחישת הבשר.

Mich 6,14.

——cf. שָׁחָה et שָׁחַח——

יָשַׁט

extendere, porrigere.

אולי הוא קרוב אל אשד ושדי בארמית ובדרו״ל במובן שפיכה וזריקה.

יוֹשִׁיט־[הוֹשִׁיט Hi. 3 impf. Esth 4,11.

וַיּוֹשֶׁט Esth 5,2.8.4.

——שִׁים v. יָשַׁם——

יָשַׁם

vastum, desertum esse. Cf. שָׁמַם.

אח אל שָׁמַם, בא על שני משקלים כמו יָזַם וזָמַם, יָחַם וחָמַם, יָתַם וחָמַם; וכא תִּישָׁמְנָה ת׳ תִּשָּׁמֵנָה. ע׳ הערה אל אִשַּׁם.

יַשֵּׁם, תַּשֵּׁם, תַּשֵּׁם 3 impf. f. Gn 47,19 ‖ Ez 12,19.

וַתַּשֵּׁם Ez 19,7.

תִּישָׁמְנָה 3 pl. Ez 6,6.

יְשִׁמֹן

vastatio, desertum.

Dt 32,10.

הַיְשִׁימוֹן, הַיְשִׁימוֹן Nu 21,20.23, 28 ‖ 1S 23,19.24.26,1.3.

בְּיִשִׁימוֹן, בְּיִשִׁמֹן, בְּיִשִׁמֹן Jes 43,19.20 ‖ Ps 68,8.78,40.106,14. 107,4.

יְשִׁימֹת K. pl. [יְשִׁמָה (יֵשׁוּ מָוֶת Q.)

vastitudo, ruina, pernicies.

עוֹלָם נִנְשַׁע, ובדהו״א י״א י״ד וַיַּשַׁע ת׳ וַיִּשַׁע (ע׳ ש״ב כ״ג י״ב).

Ps 20,7.

וְהוֹשִׁיעַ, וְהוֹשִׁיעַ 1S 9,16 ‖ Zach 12,7.

הוֹשִׁיעוֹ suff. Ps 34,7.

הוֹשִׁיעָם Jes 63,9.

וְהוֹשִׁיעָם Jud 2,18 ‖ Zach 9,16.

הוֹשִׁיעָה f. Jud 7,2 ‖ Ps 44,4. 98,1.

הוֹשַׁעְתָּ 2 perf. Job 26,2.

וְהוֹשַׁעְתָּ Jud 6,14 ‖ 1S 23,2

הוֹשַׁעְתָּנוּ suff. Jud 8,22 ‖ Ps 44,8.

וְהוֹשַׁעְתִּי, [הוֹשַׁעְתִּי 1 perf. Jes 43,12 ‖ Ez 34,22.36,29.37,23 ‖ Zeph 3,19.

וְהוֹשַׁעְתִּיךָ suff. 1Ch 19,12.

וְהוֹשַׁעְתִּים Hos 1,7.

הוֹשַׁעְתֶּם 2 perf. pl. Jud 12,2.

מוֹשִׁיעַ pt. Dt 22,27.28,29.31 ‖ Jud 3,9.15.6,36.12,3 ‖ 1S 10,19. 11,3 ‖ 2S 22,42 ‖ 2R 13,5 ‖ Jes 19, 20.43,11.45,15 ‖ Zach 8,7 ‖ Ps 7, 11.17,7.18,42.

וּמוֹשִׁיעַ Jes 45,21 ‖ Hos 13,4.

הַמּוֹשִׁיעַ 1S 14,39.

לְמוֹשִׁיעַ Jes 63,8.

מִשִּׁעִי suff. 2S 22,3.

מוֹשִׁיעֲךָ, מוֹשִׁיעֲךָ, מוֹשִׁעֲךָ Jes 44,3 ‖ Jer 30,10.46,27.

מוֹשִׁיעֲךָ Jes 47,15.49,26.60,16.

מוֹשִׁיעוֹ Jer 14,8.

מוֹשִׁיעָם Ps 106,21.

מוֹשִׁיעִים, מוֹשִׁיעִים pl. Ob 21 ‖ Neh 9,37.

וְהוֹשֵׁעַ inf. abs. 1S 25,26.33 ‖ Jer 11,12.

לְהוֹשִׁיעַ cs. Dt 20,4 ‖ Jud 10,1 13.13,5 ‖ 1S 14,6 ‖ 2S 10,11.19 ‖ Jes 63,1 ‖ Jer 14,9.42,11 ‖ Ps 76 10.109,31 ‖ 1Ch 19,19.

וּלְהוֹשִׁיעַ 1R 25,31.

מֵהוֹשִׁיעַ Jes 59,1.

לפי הכתיב, ולפי הקרי י״מ יסית ויסכסך, וי״מ יחבע הובו, ואולי יתכן לקרא יַשִּׁיא בשמאל, כלומר יָבִיא עליהם מיתה, ומוסב על אלהים בפסוק שלפניו.

Prv 55,16.

——v. n. pr. בֵּית הַיְשִׁימוֹת——

יָשַׁן

inveterasci.

יש מחוקרי הלשון מחברים מושג השָׁנָה והחדקנות, מפני ששתיהן סבת ההולשה והעיפות.

יָשָׁן [נוֹשָׁן Ni. 2 perf. pl. Dt 4,25.

נוֹשֵׁן pt. Lev 26,10.

נוֹשֶׁנֶת f. Lev 13,11.

יָשָׁן

vetus.

נאמר רק על דברים שאין בהם רוח חיים.

Lev 25,22².26,10.

וְיָשָׁן Lev 26,10.

יְשָׁנִים pl. Cant 7,14.

הַיְשָׁנָה [וַיְשָׁנָה f. sg. Jes 22,11 ‖ Neh 3,6.12,39.

——v. n. pr.——

יָשַׁן [יָשַׁנְתִּי 1 perf.

obdormire, dormire.

ישנו גם בערבית ובוא״ו ת׳ דוי״ד; למדנהאי גם ישנה דמ״א ג׳ כ׳ מלא; י״ח וַיָּשָׁנוּ דיהוקאל וַיְתַעֲקְדוּ, שיודקנו שם, ואולי יש לנרום וַיִּשְׁכָּנוּ. י״ג בהושע ז׳ ו׳ כל־הלילה יָשֵׁן אַפֵּיהֶם, וגם הבורי נורם אַפֵּיהֶם ת׳ אַפָּם.

Job 3,13.

וְיָשְׁנוּ 3 perf. pl. Jer 51,39.57 ‖ Ez 34,25.

לִישׁוֹן inf. Eccl 5,11.

יָשֵׁן pt. 1S 26,7 ‖ 1R 18,27 ‖ Hos 7,6.

כְּיָשֵׁן Ps 78,65.

יְשֵׁנִים pl. 1S 26,12 ‖ Cant 7,10.

מְיַשְּׁנֵי cs. Dan 12,2.

יַשֵּׁנָה, יַשֵּׁנָה f. sg. 1R 3,20 ‖ Cant 5,2.

אִישַׁן 1 impf. Ps 13,4.

וְאִישָׁן Ps 4,9.

וָאִישָׁנָה Ps 3,6.

תִּישַׁן 2 impf. Ps 44,24.

יִישָׁן 3 impf. Jes 5,27 ‖ Ps 121,4.

וַיִּישָׁן, וַיִּישָׁן Gn 2,21.41,5 ‖ 1R 19,5.

יִשְׁנוּ 3 pl. Prv 4,16.

וַתִּישְׁנֵהוּ [וַיִּשָּׁן Pi. 3 impf. f. suff. Jud 16,19.

שֵׁנָה

somnus, somnium.

Ps 90,5 ‖ Prv 6,4.20,13 ‖ Eccl 8, 16.

שְׁנָא (forma aram.) Ps 127,2.

שְׁנַת cs. Jer 51,39.57 ‖ Eccl 5,11 ‖ Esth 6,1.

שְׁנָתִי suff. Gn 31,40.

וּשְׁנָתִי Jer 31,26(25).

שְׁנָתֶךָ [שְׁנָתְךָ Prv 3,24.

מִשְׁנָתֶךָ Prv 6,9.

וּשְׁנָתוֹ Dan 2,1.

מִשְׁנָתוֹ Gn 28,16 ‖ Jud 16,14.20 ‖ Zach 4,1.

שְׁנָתָם Ps 76,6 ‖ Prv 4,16.

מִשְׁנָתָם Job 14,12.

שְׁנוֹת pl. Prv 6,10.24,33.

שְׁנָת

ע״מ זִמְרָת, נַחֲלָת, עֶזְרָת. בקצת ספרים שְׁנַת, וכן כתב הרד״ק במכלול; אמנם ברב הנוסחאות קמוץ, וכן כתבו ר׳ משה הנקדן (בדרכי הנקוד) ור׳ שמעון הנקדן (בחבור הקונים) והראב״ע בצחות.

Ps 132,4.

——v. n. pr.——

יָשַׁע [יָשַׁע Hi. 3 perf.

liberare, servare, adiuvare, opem ferre, opitulari.

בערבית בוא״ו, במובן רָוַח וְרָחַב, בנגוד אל הצרה זו הדה״ק; י״ג ביהושע כ״ב כ״ב: אם במרד ובמעל בי״י אֱלֹהֵינוּ עָשִׁינוּ היום הזה; הוֹשִׁיעֵ דש״ב ג׳ י״ח לפי יונתן, השבעים והירונימוס כמו אוֹשִׁיעֵ, ולהרד״ק מקור, וכמוהו ואתכם הוֹצִיא מתוכה (יחזק׳ י״א ז׳); י״ג בכ״נ ג׳ מַשֵּׁי חמם תשעני; במ״ב ו׳ כ״ז לר״י רייפמאן אֵל־יושיעך הוא ר״ת אם לא, ול״נ אֵל, כלומר אֵל י״י יושיעך! בישעיה מ״נ י״ב וְהִשְׁמַעְתִּי הוא נוסחא אחרת אל הִגַּדְתִּי, או ת׳ וְהוֹשַׁעְתִּי, ואם הוא כפל לשון יש לרמז: והשמעתי והושעתי; בס״ד ד׳ קורין השבעים פְּעַלְנִי נַצַּע (נַנְקְשַׁע או נַנְרְשַׁע) ת׳ פָּנָם

Jes 59,1.

לְהוֹשִׁיעֵנִי *suff.* Jes 38,20 ‖ Ps 31, 3.71,3.

לְהוֹשִׁיעֲךָ, לְהוֹשִׁיעֲךָ Jer 15,20. 30,11.

לְהוֹשִׁיעָהּ 2R 19,34 ‖ Jes 37,35.

הוֹשַׁע *imper.* Jer 31,7(6) ‖ Ps 86,2.

הוֹשִׁיעָה, הוֹשִׁיעָה 2S 14,4 ‖ 2R 6, 26 ‖ Ps 12,2.20,10.28,9.60,7.108, 7.118,25.

וְהוֹשִׁיעָה Jos 10,6 ‖ Ps 86,16.

הוֹשִׁיעֵנִי *suff.* Jer 17,14 ‖ Ps 3,8. 6,5.7,2.22,22.31,17.54,3. 59,3.69, 2.109,26.119,94.146.

וְהוֹשִׁיעֵנִי, וְהוֹשִׁיעֵנִי 2R 16,7 ‖ Ps 71,2.

הוֹשִׁיעֵנוּ 2R 19,19 ‖ Jes 37,20 ‖ Ps 106,47 ‖ 1Ch 16,35.

וְהוֹשִׁיעֵנוּ Jer 2,27.

אוֹשִׁיעַ *1 impf.* Jud 6,15.7,7 ‖ Jes 49,25 ‖ Zach 8,13.10,6.

הוֹשִׁיעַ (= אוֹשִׁיעַ) 2S 3,18.

וָאוֹשִׁיעָה Jud 10,12.

אוֹשִׁיעֲךָ *suff.* 2S 6,27.

אוֹשִׁיעֵם Hos 1,7.

תּוֹשִׁיעַ *2 impf.* Jud 6,37 ‖ 2S 22, 28 ‖ Hab 1,2 ‖ Ps 18,28.36,7.

וְתוֹשִׁיעַ 2Ch 20,9.

תִּשְׁעֵנִי *suff.* 2S 22,3.

תּוֹשִׁיעֵנוּ Jos 22,22.

יְהוֹשִׁיעַ *3 impf.* 1S 17,47 ‖ Ps 116,6.

יוֹשִׁיעַ, יוֹשִׁיעַ Jes 45,20 ‖ Zeph 3, 17 ‖ Ps 34,19.69,36.72,4.13 ‖ Job 22,29 ‖ Thr 4,17.

וְיֵשַׁע (נס״א) Prv 20,22.

וַיֹּשַׁע, וַיִּוָּשַׁע Ex 14,30 ‖ Jud 3, 31 ‖ 1S 14,23.23,5 ‖ 2S 8,6.14 ‖ Job 5,15 ‖ 1Ch 11,14.18,6.13 ‖ 2Ch 32, 22.

יְוֹשִׁעֵנִי *suff.* Ps 55,17.

וְיוֹשִׁעֵנִי Ps 57,4.

יוֹשִׁעֵנוּ, יֹשִׁעֵנוּ 1S 10,27 ‖ Jes 33,22 ‖ Hos 14,4.

וְיוֹשִׁעֵנוּ, וְיֹשִׁעֵנוּ 1S 4,3.7,8 ‖ Jes 25,9.

וְיוֹשִׁעֲךָ Hos 13,10.

יוֹשִׁעֲךָ 2R 6,27.

וְיֹשַׁעֲכֶם Jes 35,4.

יוֹשִׁעֲנוּ Jes 46,7.

יוֹשִׁיעֵם Ps 107,13.*19.*

וְיוֹשִׁיעֵם Ps 37,40.145,19.

וַיּוֹשִׁיעֵם, וַיּוֹשִׁעֵם Jud 3,9 ‖ 2R 14,27 ‖ Ps 106,8.10.

וַיּוֹשִׁעֵן Ex 2,17.

תּוֹשַׁע *3 impf. f.* Job 40,14.

תַּתּוֹשַׁע Jes 59,16.63,5.

תּוֹשִׁיעֵנִי *suff.* Ps 44,7.

וְתוֹשִׁיעֵנִי Ps 138,7.

תּוֹשִׁיעוּן *2 pl.* Jud 6,21.

יוֹשִׁיעוּ *3 pl.* Jud 10,14 ‖ Jer 11, 12.

יוֹשִׁיעֲךָ *suff.* Jer 2,28.

וְיוֹשִׁיעֲךָ Jes 47,13.

וְיוֹשִׁיעֵם Neh 9,27.

וַיּוֹשִׁיעֵם Jud 2,16.

נוֹשַׁע *Ni. 3 perf.* Dt 33,29 ‖ Jes 45,17.

וְנוֹשַׁעְתֶּם *2 perf. pl.* Nu 10,9.

נוֹשָׁעְנוּ *1 pl.* Jer 8,20.

נוֹשָׁע *pt.* Ps 33,16.

וְנוֹשָׁע Zach 9,9.

הוֹשִׁיעוּ] וְהוֹשִׁיעוּ *imper. pl.* Jes 45,22.

אוֹשַׁע [אוֹשַׁע *1 impf.* 2S 22,4 ‖ Ps 18,4.

וְאוֹשִׁיעָה [וְאוֹשִׁיעָה Jer 17,14 ‖ Ps 119,117.

תּוֹשִׁעִי [תּוֹשִׁעִי *2 impf. f.* Jer 4,14.

יוֹשַׁע [יוֹשַׁע *3 impf.* Jer 30,7 ‖ Prv 28,18.

תּוֹשַׁע *3 f.* Jes 23,6.33,16.

וְנוֹשַׁע [וְנוֹשַׁע *1 pl.* Jes 64,4.

וְנוֹשָׁעָה Ps 80,4.8.20.

תּוֹשַׁעוּן [תּוֹשַׁעוּן *2 pl.* Jes 30, 15.

יֵשַׁע

liberatio, salus, auxilium, prosperitas.

Ps 20,7.

בְּיֵשַׁע Ps 12,6.50,23.

לְיֵשַׁע Hab 3,13².

יֵשַׁע Jes 45,8.61,10 ‖ Ps 132,16 ‖ Job 5,11.

מִיֵּשַׁע Job 5,4.

יִשְׁעִי *suff.* 2S 22,3.47.23,5 ‖ Jes 51,5 ‖ Mich 7,7 ‖ Hab 3,18 ‖ Ps 18, 3.47.25,5.27,9.62,8.

וְיִשְׁעִי Ps 27,1.

יִשְׁעֵנוּ Ps 65,6. 79,9. 85,5. 95,1 ‖ 1Ch 16,35.

יִשְׁעֲךָ [וְיִשְׁעֲךָ 2S 22,36 ‖ Ps 18,36. 51,14.69,14.

וְיִשְׁעֲךָ Ps 85,8.

יִשְׁעֲךָ Jes 17,10.62,11.

יִשְׁעוֹ Ps 24,5.85,10.

יְשׁוּעָה

liberatio, salus; *concr.* liberator, liberatum; auxilium, victoria, prosperitas.

יש מחברין לו נם שוע ושועך דאיוב ל׳ כ״ד ול״ו י״ט, ושעורם ישוע, כבול מן יבול; י״נ בתהלים פ״ח ב׳: יי״ אֱלֹהֵי שִׁוְעָתִי יום, ומקביל אל סוף הכתוב: צעקתי בלילה נגדך.

Jes 26,1. 49,8.52,7. 59,17. 60,18 ‖ Hab 3,18 ‖ Ps 119,155.

וְיֵשׁוּעָה Ps 118,15.

הַיְשׁוּעָה 1S 14,45 ‖ Jes 12,3 ‖ Ps 3,9.

בְּיֵשׁוּעָה Ps 149,4.

לִישׁוּעָה Ex 15,2 ‖ 2S 10,11 ‖ Jes 12,2.59,11 ‖ Ps 118,14.21 ‖ Job 13,16.

יְשׁוּעָתָה Jon 2,10 ‖ Ps 3,3.

לִישׁעָתָה Ps 80,3.

יְשׁוּעַת *cs.* Ex 14,13 ‖ Jes 52,10 ‖ Ps 14,7.98,3 ‖ 2Ch 20,17.

יְשׁוּעָתִי, יִשְׁעָתִי *suff.* Jes 12,2. 49,6.56,1.62,2.82,2.89,27.140,8 ‖ Job 30,15.

וְיִשְׁעָתִי Jes 51,6.8 ‖ Ps 62,3.*7.*

בִּישׁוּעָתִי Ps 91,16.

מִישׁוּעָתִי Ps 22,2.

יְשׁוּעָתֵנוּ Jes 33,2 ‖ Ps 68,20.

יְשׁוּעָתְךָ, יְשׁוּעָתֶךָ Ps 67,3.69,30. 70,5.

בִּישׁוּעָתֶךָ 1S 2,1 ‖ Ps 9,15. 13,6. 20,6.21,6.106,4.

וּבִישׁוּעָתְךָ Ps 21,2.

לִישׁוּעָתְךָ, לִישׁוּעָתֶךָ Gn 49,18 ‖ Ps 119,123.166.174.

יְשׁוּעָתֶךָ Ps 35,3.

יְשׁוּעָתוֹ, יְשׁוּעָתוֹ Dt 32,15 ‖ Ps 96,2.98,2 ‖ 1Ch 16,23.

בִּישׁוּעָתוֹ Jes 25,9 ‖ Ps 35,9.78,22.

וִישׁוּעָתָהּ Jes 62,1.

יְשׁוּעוֹת, יְשׁוּעָה, יְשׁוּעַת *pl.* 2S 22,51 ‖ Jes 26,18.33,6 ‖ Ps 18,51. 28,8.42,6.12.*43,5.*44,5.53,7.74,12. 116,13.

לִמְוֹשָׁעוֹת [מְוֹשָׁעוֹת *pl.* Ps 68,21.

תְּשׁוּעָה 1S 11,9.13.19,5 ‖ 2S 23, 10.*12* ‖ 2R 5,1.13,17² ‖ Jes 46,13 ‖ Ps 144,10.146,3 ‖ 1Ch 11,14 ‖ 2Ch 6,41.

וּתְשׁוּעָה Prv 11,14.*24,6.*

הַתְּשׁוּעָה, הַתְּשׁוּעָה Jud 15,18 ‖ 2S 19,3 ‖ Prv 21,31.

לִתְשׁוּעָה Ps 33,17 ‖ 1Ch 19,12.

תְּשׁוּעַת *cs.* Jes 45,17 ‖ Jer 3,23 ‖ Ps 60,13.*108,13.*

וּתְשׁוּעַת Ps 37,39.

לִתְשׁוּעַת Thr 3,26.

תְּשׁוּעָתִי *suff.* Ps 38,23.51,16.

וּתְשׁוּעָתִי Jes 40,13.

תְּשׁוּעָתְךָ, תְּשׁוּעָתֶךָ Ps 40,17. 71,15.119,41.

וּתְשׁוּעָתֶךָ Ps 40,11.

לִתְשׁוּעָתֶךָ Ps 119,81.

v. n. pr.

יִשְׁפֶּה [יִשְׁפֶּה (al. פֵּ)

iaspis; LXX ὀνύχιον, ὀνύχινον; *Vulg.* beryllus.

נמצא נם בערבית, וע״ד נקוד הפ״א ע׳ מבוא לנה״א צד ע״ב.

Ex 28,20.39,13 ‖ Ez 28,13.

v. n. pr.

יָשַׁר

rectum esse, placere; planum (tranquillum), probum esse.

קרוב אל אָשַׁר, ויש לו אהוה עם שָׁרַר, שכל העומד ישר הוא שריר ונקָם, והעקום נוטה לנפול; דבחור בס׳ הוכרונות מביא בין פעלי העתיד כי״אז ישר בעיניך דש״ב י״ט ז׳ (יָשַׁר), והעיר עליו חסר יו״ד! הראב״ע מפרש יִשַּׁרְתִּי דתהלים כמו אִשָּׁרְתִּי.

Jer 18,4.27,5 ‖ 1Ch 13,4.

יָשְׁרָה *3 perf. f.* Jud 14,3 ‖ Hab 2,4.

יָשְׁרוּ *3 perf. pl.* 1R 9,12.

יִישַׁר *3 impf.* Nu 23,27.

וַיִּישַׁר, וַיַּשַׁר 1S 18,20.26 ‖ 2S 17, 4 ‖ 2Ch 30,4.

וַתִּישַׁר *3 impf. f.* Jud 14,7.

וַיַּשַּׁרְנָה *3 pl. f.* 1S 6,12.

יִשַּׁרֵהוּ? [יִשַּׁר *Pi. 3 perf. suff.* Job 37,3.

יָשַׁרְתִּי *1 perf.* Ps 119,128.

הַמְיַשְּׁרִים [מְיַשֵּׁר *pt. pl.* Prv 9, 15.

יַשְּׁרוּ [יַשְּׁרוּ *imper. pl.* Jes 40,3.

אַיְשַׁר *1 impf.* Jes 45,2.13.

יַיְשַׁר־, יְיַשַּׁר־ *3 impf.* Prv 3,6. 15,21.

וַיְיַשְּׁרֵם (יתיר י״) *suff.* 2Ch 32, 30.

תְּיַשַּׁר *3 f.* Prv 11,5.

מְיֻשָּׁר [יָשַׁר *Pu. pt.* 1R 6,35.

הוֹשַׁר [הוֹשִׁיר K., הַיְשַׁר Q. *Hi. imper.* Ps 5,9.

אוֹשַׁר K. *1 impf.* Jes 45,2.

יַיְשִׁירוּ *3 impf. pl.* Prv 4,25.

יָשָׁר

rectus, iustus, probus, planus; סֵפֶר הַיָּשָׁר liber carminum epicorum, heroum.

י״מ סֵפֶר הַיָּשָׁר כמו ס׳ הַשִּׁיר, ויתכן שישור כולל נם מושנ אמיץ רוח במלחמה כמו virtus ברומית; וישרנה דש״א אחת מנ׳ מלות אנדרוגינוס; שד״ל נורס במיכה ז׳ ד׳: יָשְׁרָם מסוכה, כלומר הישר שבהם הוא כמשוכת הדק, והוא כפל הקודם; י״נ בתהלים ע״נ א׳: אך טוב לְיָשָׁר אֵל; במ״ש ט״ו: וַיֵּרְדוּ בַמֵּישָׁרִים לַקֶּבֶר;

בל״ז ל״ז שמר תֹּם וראה (או רְאֵה) יָשָׁר, וכ״ת הסורי; ובקו״א י״ח קורין יונתן והשבעים: וָיָשָׁר. י״נ במשלי כ״ש י׳ וְיָשָׁרִים ת׳ וַיְשָׁרִים.

1S 29,6 ‖ 2S 19,7 ‖ 2R 10,15 ‖ Jes 26,7 ‖ Jer 31,9(8) ‖ Mich 7,4 ‖ Ps 11,7.33,4.37,37.92,16 ‖ Prv 12, 15.14,12.*16,25.*20,11.21,2.8 ‖ Job 23,7 ‖ Eccl 7,29.

וָיָשָׁר Dt 32,4 ‖ Mich 7,2 ‖ Ps 25,8. 111,8.119,137 ‖ Prv 21,29 ‖ Job 1, 1.8.*2,3.*8,6.33,27.

הַיָּשָׁר Dt 6,18. 12,8. 25.*21,9.* 13, 19 ‖ Jos 10,13 ‖ Jud 17,6.*21,25* ‖ 2S 1,18 ‖ 1R 11,33.38.14,8.15,5. 11.22,43 ‖ 2R 10,30.12,3.14,3.*15, 3.34.18,3.22,2.* 16,2 ‖ Jer 34,15. 40,4.5 ‖ Mich 2,7 ‖ 2Ch 20,32.24, 2.25,2.*26,4.27,2.29,2.34,2.*28,1.

וְהַיָּשָׁר Ez 15,26 ‖ Dt 12,28 ‖ 2R 10,3 ‖ 2Ch 14,1.31,20.

וְכַיָּשָׁר Jos 9,25 ‖ Jer 26,13.

יְשַׁר־ *cs.* Prv 29,27.

יְשָׁרִים *pl.* Nu 23,20 ‖ Hos 14,10 ‖ Ps 19,9.49,15. 107,42. 111,1. 112, 2.140,14 ‖ Prv 2,21. 3,32.11,3.6. 11.12,6.14,9.11.15,8.19.16,13.17. 21,18.28,10 ‖ Job 4,7.17,8 ‖ Neh 9,13.

וָיָשָׁרִים Prv 8,9.29,10 ‖ Dan 11, 17.

לַיְשָׁרִים Ps 33,1.112,4 ‖ Prv 2,7.

וְלַיְשָׁרִים Ps 125,4.

יִשְׁרֵי־, יִשְׁרֵי־ *cs.* Ps 7,11.32,11. 37,14.64,11.94,15 ‖ 2Ch 29,34.

לְיִשְׁרֵי־ Ps 11,2.36,11.

וּלְיִשְׁרֵי־ Ps 97,11.

יְשָׁרָה *f. sg.* Ez 1,7 ‖ Ps 107,7 ‖ Esr 8,21.

הַיְשָׁרָה Mich 3,9.

וְהַיְשָׁרָה 1S 12,23.

יְשָׁרוֹת *pl.* Ez 1,23.

יְשֻׁרוּן

probus; *Vulg.* rectissimus, delectus.

ע״מ זָקְלוּן, וכשם ישראל בחרו הנביאים בשם

הוה המורה על התם והישר בנגוד אל יעקב, המורה על העקבה והעקוב, והובא בחלק השמות.

—v. n. pr.—

יָשָׁר

rectum, probitas, ius fasque.

השבעים קורין באיוב ו׳ כ״ה אמרי יָשָׁר.

Prv 2,13.4,11.17,26 ‖ Job 6,25. 33,3‖Eccl 12,10.

וָיָשָׁר Ps 25,21.

בְּיָשָׁר Ps 119,7‖1Ch 19,17.

וּבְיָשָׁר Dt 9,5‖1R 9,5.

מִיָּשָׁר Prv 11,24.

יָשְׁרוֹ *suff.* Job 33,23.

בְּיָשְׁרוֹ Prv 14,2.

וּבְיִשְׁרַת [יִשְׁרָה *cs.* 1R 3,6.

מִישׁוֹר , מִישָׁר

rectitudo (viae), iustitia, iuste; planities, regio plana; *concordia, pax.*

בא גם כשע״ם להבל ידוע, כנגב ושפלה. י״נ בתהלים קמ״ג י׳: תנחני בארח מישור.

Ps 27,11.45,7.67,5.143,10.

הַמִּישׁוֹר (partim n. pr.?) Dt 3, 10.4,43 ‖ Jos 13,9.16.21 ‖ Jer 21, 13.48,8.21.

בַּמִּישׁוֹר Jos 13,17.20,8‖1R 20,23. 25.

בְּמִישׁוֹר Jes 11,4‖Ps 26,12.

וּבַמִּישׁוֹר 2Ch 26,10.

וּבְמִישׁוֹר Mal 2,6.

לְמִישׁוֹר , לְמִישָׁר Jes 40,4. 42, 16‖Zach 4,7.

°מֵישָׁרִים [מֵישָׁר *pl.*

rectitudo viae; quod rectum, ius fasque est; probitas, sinceritas. *Vulg.* probi; iustitia, felicitas; *concordia, pax.*

י״נ בדניאל י״א י״ז: וּמֵישָׁרִים עמו יַעֲשֶׂה.

Jes 26,7.33,15.45,19 ‖ Ps 17,2.58, 2.75,3.99,4‖Prv 8,6.23,16 ‖ Cant 1,4‖Dan 11,6.

וּמֵישָׁרִים , וּמֵשָׁרִים Prv 1,3.2,9 ‖ 1Ch 29,17.

בְּמֵישָׁרִים Ps 9,9.96,10.98,9‖Prv 23,31.

לְמֵישָׁרִים Cant 7,10.

—v. n. pr.; cf. שָׁרוֹן—

יָשִׁישׁ [וְיָשִׁישׁ

senex.

יניד עליו רעו, ובארמית קשיש, ואולי הוא קרוב אל עשש; לריב״ל יָשִׁישׁ הקצור מן ששים ושָׁב מן שבעים, וזה קרוב ורחוק.

2Ch 36,17.

יָשִׁישׁ Job 15,10.

יְשִׁישִׁים *pl.* Job 32,6.

וְיָשִׁישִׁים Job 29,8.

בְּיָשִׁישִׁים Job 12,12.

—v. n. pr.—

יָתֵד

clavus, paxillus; pala, spatha.

בערבית נמצא גם הפעל (בוא״ו ת׳ יו״ד) במובן תחיבה, נעיצה ותקיעה ע״י הלימה במקבת; ובא בהשאלה על סעד ותמיכה כדרך שבא מַטֶּה. י״נ בזכריה: ממנו צִנָּה ממנו יָתֵד (לקשת), כי בכלי מלחמה הכתוב מדבר.

Jes 22,23 ‖ Ez 15,3 ‖ Zach 10,4 ‖ Esr 9,8.

וְיָתֵד Dt 23,14.

הַיָּתֵד Jud 4,21‖Jes 22,25.

וְהַיָּתֵד Jud 4,22.

בַּיָּתֵד Jud 16,14.

לַיָּתֵד Jud 5,26.

יָתֵד *cs.* Jud 4,21.

הַיְתֵד Jud 16,14.

הַיְתֵדֹת *pl.* Ex 38,20.

יִתְדֹת *cs.* Ex 27,19.35,18².38,31².

וְיִתְדֹתַי *suff.* Jes 54,2.

יִתְדֹתָיו Ex 27,19‖Jes 33,20.

וְיִתְדֹתֶיהָ Ex 39,40.

וְיִתְדֹתָם Nu 3,37.*4,32.*

°יָתֵת [תּוֹתֶת

fustis, LXX σφῦρα, *Vulg.* malleus.

יש משרש זה שם ופעל (בו׳ ת׳ י׳) בערבית, במובן הכות בשוט ובמקל הובלים (קניטעל); ובא ע״מ תושב. להקל החפוש הובא גם באות ת׳.

Job 41,21.

—אֵיתָם Ps 19,14 v. תָּמַם—

יָתוֹם

orphanus, pupillus.

שרשו יתם, שנמצא עוד רשומו נכר בפעל אַיְתָם (תהלים י״ט י״ד) אח אל תָּמַם, וכדרך שיבוא שַׁכּוּל (שַׁפְעֵל מן כלה וכלל) על מי שמתו ותמו בניו, כן בא יתום על מי שאביו ואמו תמו מן הארץ, ובהשאלה אל דל ודך, הנעזב מאין עזור ותומך; ובדרז״ל אמן יתומה. השבעים קורין בירמיה ה׳ כ״ח דין אַלְמָנָה לא דנו.

Dt 10,18. 24,17. 27,19 ‖ Jes 1,17. 23 ‖ Jer 5,28.7,6.22,3 ‖ Ez 22,7 ‖ Hos 14,4‖Ps 10,14.18.146,9‖Job 6,27.24,9.31,17.21.

וְיָתוֹם Ex 22,21‖Zach 7,10‖ Mal 3,5‖Ps 82,3‖Job 29,12.

וְהַיָּתוֹם Dt 14,29.*16,11.14.*

לַיָּתוֹם Dt 24,19.*20.21.*26,12.13.

יְתוֹמִים , יָתוֹמִים *pl.* Ex 22,23‖ Jes 10,2 ‖ Ps 68,6.109,9 ‖ Prv 23, 10‖Job 22,9.24,3‖Thr 5,3.

וְיָתוֹמִים Ps 94,6.

יְתֹמֶיךָ *suff.* Jer 49,11.

יְתֹמָיו Jes 9,16.

לְיָתוֹמָיו Ps 109,12.

—cf. תָּמַם; v. n. pr.—

אַיְתָן v. יָתַן p. 32ᵃ.

יָתַר , נוֹתַר [יָתַר *Ni. 3 prf.*

abundare, reliquum esse, superesse; excellere, praestare; *pt.* reliquus; questus, emolumentum; amplius, magis; nimis.

הוראתו ידועה, ובערבית בהוראת מתיחה ומשיכה (שפאננען) בוא״ו ת׳ היו״ד, ומזה בדרז״ל נַתְּרָן, המוַתֵּר על מדותיו. י״נ בתהלים ע״ט י״א: הַתֵּר בני תמותה, וכת״י והמורי (ע׳ ק״ה כ׳), וא״כ שרשו נָתַר; השבעים קורין בדניאל י׳ י״נ: ואני הוֹתַרְתִּיו שם, ומוסב על מיכאל; ובדה״ב ל״א י׳ נוֹתַר ת׳ הנותר.

Ez 10,15 ‖ Nu 26,65 ‖ Jos 11,11. 22 ‖ 1S 25,34 ‖ 2S 9,1.13,30.17, 12‖Ps 106,11‖Neh 6,1.

נוֹתְרָה *3 perf. f.* 1R 17,17‖Ez 14,22.

וְנוֹתְרָה Jes 1,8.

נוֹתַרְתִּי *1 perf.* 1R 18,22 ‖ Dan 10,13.

נִתְרוּ , נוֹתְרוּ *3 pl.* 1R 9,21 ‖ 2Ch 8,8.

נוֹתַרְתֶּם *2 pl.* Jes 30,17.

הַנּוֹתָר *pt.* Ex 29,34‖1S 2,36‖1R 9,20 ‖ Jes 7,22 ‖ Ez 48,15 ‖ Zach 14,16‖2Ch 8,7.

וְהַנּוֹתָר , וַהַנּוֹתָר Ex 12,10 ‖ Lev 7,16.17.8,32.14,18.29.19,6 ‖ Jes 4,3‖Ez 48,18.21‖2Ch 31,10.

בַּנּוֹתָר 2R 4,7.

הַנּוֹתָרִים *pl.* Lev 10,16.

הַנּוֹתָרִים Ex 28,10 ‖ Lev 10,12 ‖ Jos 17,2.*6.* 21,5.20.26.34.38(40)‖ Jud 8,10 ‖ 1R 15,18.20,30² ‖ Jer 27,18.19.21 ‖ Ez 34,18.39,14 ‖ 1Ch 6,46.55.62.24,20.

וְהַנּוֹתָרִים 1S 30,9.

לַנּוֹתָרִים Jud 21,7.16.

הַנּוֹתֶרֶת *f. sg.* Lev 10,12.

וְהַנּוֹתֶרֶת Lev 2,3.*10.*6,9.

הַנּוֹתָרוֹת , הַנּוֹתָרֹת *pl.* Gn 30, 36‖Lev 27,18‖Jer 34,7.

וָאוֹתַר *1 impf.* 1R 19,10.*14.*

יִוָּתֶר , יִוָּתָר *3 impf.* Ex 29,34‖ 2R 20,17‖Jes 39,6‖Zach 13,8.

וַיִּוָּתֶר Gn 32,25.44,20‖Jud 9,5.

יִוָּתְרוּ *3 pl.* Am 6,9‖Prv 2,21.

וַיִּוָּתְרוּ Jos 18,2.

הוֹתִיר *Hi. 3 perf.* Ex 10,15 ‖ Jes 1,9.

וְהוֹתִירְךָ , וְהוֹתִרְךָ *suff.* Dt 28, 11.30,9.

הוֹתָרָה *f.* Ruth 2,18.

וְהוֹתַרְתִּי [הוֹתַרְתִּי *1 perf.* Ez 6,8.12,16.

וְהוֹתֵר *inf. abs.* Ex 36,7 ‖ 2R 4, 43‖2Ch 31,10.

הוֹתִיר *cs.* Jer 44,7.

הוֹתֵר *imper.* Ps 79,11.

אוֹתִיר *1 impf.* Ez 39,28.

תּוֹתִיר [תּוֹתֵר *2 impf.* Gn 49,4.

יוֹתִיר *3 impf.* Dt 28,54.

יוֹתַר Ex 16,19.

וַיּוֹתַר 2S 8,4‖1Ch 18,4.

תּוֹתַר [וַתּוֹתַר *3 impf. f.* Ruth 2,14.

תּוֹתִירוּ *2 pl.* Ex 12,10 ‖ Lev 22, 30‖Nu 33,55.

וַיִּוָּתְרוּ *3 pl.* Ex 16,20 ‖ 2R 4,44.

I יֶתֶר

abundantia; reliquum, reliqua pars; praeter; excellentia.

לפי עדות הרד״ק במכלול ובס׳ השרשים יתר דישעיה נ״ו י״ב היו״ד בצירה, ע״כ הצנתיו לבדו.

Gn 49,3‖Ex 10,5‖Nu 31,32‖Jos 13,27 ‖ Jud 7,6 ‖ 2S 10,10.12,28‖ 2R 25,11²‖ Jes 38,10 ‖ Jer 27,19. 29,1.39,9².52,15²‖ Joel 1,4 ‖ Hab 2,8 ‖ Ps 31,24 ‖ Prv 17,7 ‖ Dan 8, 9‖Neh 4,8.*13*‖1Ch 19,11.

יֶתֶר Jes 56,12.

וְיֶתֶר Gn 49,3‖Dt 3,13 ‖ 1S 13,2‖ 1R 11,41.12,23.14,19.29.15,7.23. 31.16,5.14.20.27.22,39.46.47‖2R 1,18.8,23.10,34.12,20.*13,12.*13,8. 14,15.18.28.15,6.11.15.21.26.31. 36.16,19.20,20.21,17.25.23,28. 24,5‖Ez 34,18.48,23‖Joel 1,4² ‖ Mich 5,2‖Zeph 2,9‖Zach 14,2‖ 2Ch 13,22.20,34.25,26.26,22.27, 7.28,26.32,32.33,18.35,26.36,8.

בְּיֶתֶר Jos 23,12.

וּבְיֶתֶר Dt 28,54.

וּלְיֶתֶר Neh 2,16.6,1.14.

מִיֶּתֶר Dt 3,11 ‖ Jos 12,4.13,12 ‖ 2S 21,2.

וּמִיֶּתֶר Lev 14,17.

יִתְרוֹ *suff.* Jes 44,19.

יִתְרָם Ps 17,14‖Job 4,21.

וְיִתְרָם Ex 23,11‖Job 22,20.

יִתְרָה

abundantia, opus, copia.

Jes 15,7.

יִתְרַת *cs.* Jes 48,36.

יִתְרוֹן

praestantia; questus, emolumentum.

Eccl 1,3.2,11.13.3,9.5,15.10,11.

וְיִתְרוֹן Eccl 5,8.7,12.10,10.

כְּיִתְרוֹן (al. כְּיִתֶרֹן) Eccl 2,13.

(= יִתֵּר?) יָתֵר

excellens.

ליונים כמו יתר, ולפי הראב״ע תאר ע״מ עָצֵל, ומ׳ מרעהו הוא מ׳ היתרון, אך לדעת האחרונים שרשו תור, ע׳ הערה שם.

Prv 12,26.

יוֹתֵר , יִתֵּר

reliquus, questus, emolumentum; amplius, magis; nimis.

בא ע״מ ביטני קל, וגם כתאר הפעל.

Eccl 2,15.6,8.11.7,16‖Esth 6,6.

וְיוֹתֵר Eccl 7,11.12,9.12.

הַיּוֹתֵר 1S 15,15.

יִתֶּרֶת

reticulum hepatis (iecoris).

חצר הכבד, לרב המבארים סרח העלף, ולר״ק לפי שהוא כמעשה רשת ומיתרים.

Ex 29,22‖Lev 8,16.*25.*

וְיִתֶּרֶת Lev 9,19.

הַיִּתֶּרֶת Ex 29,13‖Lev 3,4.*10.15. 4,9.7,4.*9,10.

מוֹתָר

questus, praestantia.

Prv 14,23.

לְמוֹתָר Prv 21,5.

וּמוֹתָר *cs.* Eccl 3,19.

II יֶתֶר

restis, funis, funiculus, nervus, frenum, chorda.

ע״ש המתיחה והדחתפשטות ביותר; י״נ באיוב: הלא־נסע יִתְרָם.

Ps 11,2.

יִתְרוֹ K., יִתְרֵי Q *suff.* Job 30,11.

יִתְרָם? Job 4,21.

יְתָרִים *pl.* Jud 16,7.8.

הַיְתָרִים Jud 16,9.

מֵיתָרַי [מֵיתָר *pl. suff.* Jes 10,20.

מֵיתָרֶיךָ Jes 54,2.

בְּמֵיתָרֶיךָ Ps 21,13.

מֵיתָרָיו Ex 39,40‖Nu 3,26.

מֵיתְרֵיהֶם Ex 35,18‖Nu 4,26.

וּמֵיתְרֵיהֶם Nu 3,37.*4,32*.

——v. chald. et n. pr.——

יְגִיעַ כַּפַּי וַעֲמָלִי אֵל רָאִי רָאִיתָ,
וּנְהַמְלָתְךָ בִּרְכָתְךָ עֲלֵיהֶם צִוִּיתָ.

כ

כָּאַב [וְכוֹאֵב] *pt.* dolere, dolore affici; *Hi.* dolore afficere, dolere.

יש דוגמתו גם בשאר לשונות בני שם; תכאבו באבנים בא ע״ד השאלה, וכן היתיו את־האבנים, יורפא את מזבח יי׳ הדרוס (רד״ק); יי״ת תטומון, ולהשבעים תאבדו או תשחיתו.

Ps 69,30.

כֹּאֲבִים *pl.* Gn 34,25.

יִכְאַב, יִכְאַב־ *3 impf.* Prv 14, 13 ‖ Job 14,22.

הִכְאַבְתִּיו [הִכְאִיב] *Hi. 1 perf. suff.* Ez 13,22.

מַכְאֹב *pt.* Ez 28,24.

יַכְאִיב *3 impf.* Job 5,18.

תַּכְאֹבוּ *2 impf. pl.* 2R 3,19.

כְּאֵב [וְכְאֵב] dolor; calamitas.

Jes 17,11.

הַכְּאֵב Job 2,13.

מִכְאָב Jes 65,14.

כְּאֹבִי *suff.* Jer 15,18 ‖ Job 16,6.

וּכְאֹבִי Ps 39,3.

מַכְאוֹב

dolor, calamitas, aegritudo.

Ps 69,27 ‖ Thr 1,12 ‖ Eccl 1,18.

בְּמַכְאוֹב Job 33,19.

מַכְאֹבִי *suff.* Jer 45,3 ‖ Thr 1,18.

וּמַכְאוֹבִי Ps 38,18.

כְּמַכְאֹבִי Thr 1,12.

מַכְאֹבֵךְ Jer 30,15.

וּמַכְאֹבוֹ 2Ch 6,29.

לְמַכְאוֹבָהּ Jer 51,8.

מַכְאוֹבִים, מַכְאֹבִים *pl. I.* Ps 32,10 ‖ Eccl 2,23.

וּמַכְאֹבֵינוּ *suff.* Jes 53,4.

מַכְאֹבָיו Ex 3,7.

מַכְאֹבוֹת *pl. II.* Jes 53,3.

כָּאָה [וְנִכְאֵה] *Ni. 3 perf.* affligere.

קרוב אל בָּהָה. השבעים והסורי קורין ביחזקאל יען הַכְּאִיבָם.

Dan 11,30.

וְנִכְאָה *pt. cs.* Ps 109,16.

הַכְאָה [הַכְאוֹת] *Hi. inf. cs.* Ez 13,22.

°כָּאֵים Q. *pl.* pavidus, afflictus.

Ps 10,10.

——cnf. נָכָא——

rad. °כָּבַב v. כֹּכָב

לדעת הוקרי הלשון כּוֹכָב שרשו כָּבַב, וכבכל נַבְנַב = כּוֹכָב, ולהקל על המחפש הובא תחת כֹּכָב.

כָּבַד [כָּבֵד] gravem, vehementem, molestum esse; abundare, divitem esse; hebetem esse; honoratum, illustrem esse; *Hith.* numerosum esse; gloriari.

נמצא גם בשאר לשונות בני שם; לרש״י כָּבֵד דנחום ב׳ י׳ הוא מקור בהוראת כִּבּוּד, פְּנוּי שאטוא בדרו״ל, ומזה גם הִתְכַּבֵּד והתכבדו (נ׳ ט״ו). יְכַבֵּד דישעיה מ״ח ה׳ כמו יְכַבֵּד; ו״ג בירמיה ל׳ י״ט וְהִכְבַּדְתִּים, ואינו מכרח. בקצת נוסחאות מדויקות בדה״ב ו׳ י״ד אַכְבִּיד בלא אָנִי.

Jes 24,20.

כָּבְדָה, כָּבְדָה *3 perf. f.* Gn 18, 20 ‖ Jud 20,34 ‖ 1S 5,11 ‖ Jes 59, 1 ‖ Job 23,2 ‖ Neh 5,18.

כָּבְדוּ *3 perf. pl.* Gn 48,10.

וַתִּכְבַּדְנָה *2 impf. f.* Ez 27,25.

יִכְבַּד, יִכְבַּד *3 impf.* Jes 66,5 ‖ Job 6,3.33,7.

וַיִּכְבַּד Ex 9,7.

תִּכְבַּד *3 impf. f.* Ex 5,9 ‖ Ps 32,4.

וַתִּכְבַּד Jud 1,35 ‖ 1S 5,6.31,3 ‖ 1Ch 10,13.

נִכְבַּד *1 impf. pl.* 2S 13,25.

יִכְבְּדוּ *3 pl.* Ps 38,5 ‖ Job 14,21.

כִּבַּדְתָּנִי [כִּבַּדְתֶּנִי] *2 perf. suff.* Jes 43,23.

וְכִבַּדְתָּנוּ Jes 58,13.

כִּבְּדוּ *3 perf. pl.* 1S 6,6.

כִּבְּדוּנִי *suff.* Jes 29,13.

וְכִבַּדְנוּךָ *1 perf. pl. suff.* Jud 13,17.

הֲמְכַבֵּד *pt. interrog.* 2S 10,3 ‖ 1Ch 19,3.

וּמְכַבְּדוֹ *suff.* Prv 14,31.

מְכַבְּדַי [מְכַבְּדִים] *pl. suff.* 1S 2, 30.

מְכַבְּדֶיהָ Thr 1,8.

כַּבֵּד *inf.* Nu 22,17.24,11.

כַּבְּדֶךָ [כַּבֶּדְךָ] *suff.* Nu 22,37.

כַּבֵּד *imper.* Ex 20,12 ‖ Dt 5,16 ‖ Prv 3,9.

כַּבְּדֵנִי *suff.* 1S 15,30.

כַּבְּדוּ *pl.* Jes 24,15.

כַּבְּדוּהוּ *suff.* Ps 22,24.

אֲכַבֵּד *1 impf.* 1S 2,30 ‖ Jes 60, 13.

וַאֲכַבְּדֶה Ps 86,12.

אֲכַבֶּדְךָ *suff.* Nu 22,17.24,11.

וַאֲכַבְּדֵהוּ Ps 91,15.

וַתְּכַבֵּד *2 impf.* 1S 2,29.

וּתְכַבְּדֵנִי *suff.* Ps 50,15

יְכַבֵּד *3 impf.* Mal 1,16 ‖ Ps 15,4 ‖ Dan 11,38².

יְכַבְּדֶנְנִי *suff.* Ps 50,23.

תְּכַבְּדֵנִי [תְּכַבֵּדְנִי] *3 impf. f. suff.* Jes 43,20.

תְּכַבֵּדְךָ Prv 4,8.

תְּכַבְּדוּ *2 impf. pl.* 1S 6,6.

יְכַבְּדוּ *3 pl.* Jud 9,9.

וַיְכַבְּדוּ Ps 86,9.

יְכַבְּדוּךָ *suff.* Jes 25,3.

מְכֻבָּד *Pu. pt.* Jes 58,13.

יִכָּבֵד [יִכְבַּד] *3 impf.* Prv 13, 18.27,18.

נִכְבַּד *Ni. 3 perf.* 2S 6,20.

נִכְבַּדְתָּ, נִכְבַּדְתָּ *2 perf.* Jes 26, 15.43,4.

כִּבְכֹדִי Ex 29,43.

וְלִכְבוֹדִי Jes 43,7.

כְּבוֹדֶךָ [כְּבוֹדֶךָ], כְּבוֹדֶךָ Ex 33, 18 ‖ Jes 22,18 ‖ Jer 14,21 ‖ Hab 2, 16 ‖ Ps 26,8.57,6.*12*.102,16.108, 6 ‖ Neh 9,5.

וּכְבוֹדֶךָ Ps 63,3.

כְּבוֹדֶךָ Jes 62,2.

כְּבוֹדוֹ, כְּבוֹדוֹ Dt 5,21 ‖ Jes 3,8.6, 3.8,7.10,16.59,19. ‖ Jer 2,11 ‖ Hos 10,5 ‖ Ps 21,6. 49,18.72,19².96,3. 97,6.113,4 ‖ 1Ch 16,24.

וּכְבוֹדוֹ Jes 5,13.60,2.

בִּכְבוֹדוֹ Hag 2,3 ‖ Ps 102,17.

מִכְּבֹדוֹ Ez 43,2.

כְּבוֹדָהּ Jes 66,11.

כְּבוֹדְכֶם Jes 10,3.

כְּבוֹדָם, כְּבוֹדָם Hos 4,7.9,11 ‖ Ps 106,20 ‖ Prv 25,27.

וּבִכְבוֹדָם Jes 61,6.

כֹּבֶד

gravitas, pondus; vehementia; *multitudo.*

Jes 21,15 ‖ Prv 27,3.

וְכֹבֶד Jes 30,27 ‖ Nah 3,3.

כִּבְדוּת [בִּכְבֵדֻת]

difficultas.

Ex 14,25.

כְּבוּדָה

splendida, splendor, res pretiosa.

להאחרונים איננו בינוני פעול כ״א שם המפשט; השבעים קורין ביחזקאל מטה כְּבוּדָה (נעפאָלכטערט), מן כָּבִיר העיים.

Ez 23,41 ‖ Ps 45,14.

הַכְּבוּדָה Jud 18,21.

I כָּבֵד

gravis, numerosus, vehemens; iners, impeditus; difficilis, arduus; offirmatus, obstinatus.

Gn 12,10.13,2.41,31.43,1.47,4.13. 50,9.11 ‖ Ex 7,14.8,20. 9,3. 18.24. 10,14.12,38.18,18.19,16 ‖ Nu 11, 14.20,20 ‖ 2S 14,26 ‖ 1R 10,2.12, 11 ‖ 2R 6,14.18,17 ‖ Jes 32,2.36,2 ‖ Ps 38,5 ‖ Prv 27,3 ‖ 2Ch 9,1.10,11.

כ״ה כ״ז: וחקר כְּבֵדִים, כלומר ענינים קשים ועמוקים, ול״ג בכולם אֱלֹהִים. השבעים קורין בדה״א י״ז י״ח: לְכַבֵּד את עבדך, וי״ג לְדַבֵּר.

Jos 7,19 ‖ 1S 2,8. 4,21.*22*. 6,5 ‖ 1R 3,13 ‖ Jes 4,5. 11,10. 22,23. 24,23. 42,12 ‖ Jer 13,16. 17,12 ‖ Nah 2,10 ‖ Hag 2,7 ‖ Zach 2,11 ‖ Mal 2,2 ‖ Ps 29,1.*96,7*.9.30,13.66, 2.73,24.85,10.115,1 ‖ Prv 3,35.11, 16.15,33. *18,12*.20,3.25,27.26,1.8. 29,23 ‖ Dan 11,39 ‖ 1Ch 16,28.

וְכָבוֹד Ps 8,6. 84,12 ‖ Prv 3,16.8, 18.21,21.22,4 ‖ Eccl 6,2 ‖ 1Ch 29, 28 ‖ 2Ch 1,11.12.17,5.18,1.32,27. 33.

הַכָּבוֹד, הַכָּבוֹד Gn 31,1 ‖ Ps 24,7. 8.9.10².29,3.

וְהַכָּבוֹד 1Ch 29,12.

בְּכָבוֹד Jes 14,18 ‖ Ez 31,18 ‖ Ps 112,9.149,5.

כַּכָּבוֹד Ez 3,23.

לְכָבוֹד Ex 28,2.*40* ‖ 1Ch 17,18 ‖ 2Ch 26,18.

וּלְכָבוֹד Jes 4,2 ‖ Zach 2,9.

מִכָּבוֹד Nu 24,11 ‖ Jes 48,18 ‖ Hab 2,16 ‖ Eccl 10,1.

כָּבוֹד, כָּבוֹד *cs.* Ex 16,7.10.24, 16.17 ‖ Lev 9,6.23 ‖ Nu 14,21. 16,19. *17,7.20,6* ‖ 1R 8,11 ‖ Jes 16,14.17,4. 21,16. 22,24. 35,2². 40, 5.58,8.60,13.66,12 ‖ Ez 1,28.3,12. 23.8,4.10,4².18.11,23.43,2.5.44,4 ‖ Mich 1,15 ‖ Hab 2,14 ‖ Hag 2,9 ‖ Ps 19,2. 29,2. *96,8*. 49,17. 66,2. 79, 9.104,31.138,5.145,5.11 ‖ Prv 25, 2 ‖ Esth 1,4.5,11 ‖ 1Ch 16,29 ‖ 2Ch 5,14.*7,2*.

וּכְבוֹד, וּכְבוֹד Ex 40,34.*35* ‖ Nu 14,10 ‖ Jes 10,18.60,1 ‖ Ez 9,3.10, 19.*11,22*.43,4 ‖ Ps 145,12 ‖ Prv 25,2 ‖ 2Ch 7,1.3.

כִּכְבוֹד Jes 17,3.

כְּבוֹדִי, כְּבוֹדִי *suff.* Gn 45,13.49, 6 ‖ Ex 33,22 ‖ Nu 14,22 ‖ Jes 66, 18.19² ‖ Ez 39,21 ‖ Mal 1,6 ‖ Ps 3, 4.4,3.16,9. 57,9. 108,2 ‖ Job 19,9. 29,20.

וּכְבוֹדִי Jes 42,8. *48,11* ‖ Ps 7,6. 62,8.

וְנִכְבַּדְתִּי *1 perf.* Ez 28,32.

נִכְבָּד *pt.* Gn 34,19 ‖ 1S 9,6.23,19. 23 ‖ 1Ch 4,9.11,21.25.

וְנִכְבָּד 1S 22,14.

הַנִּכְבָּד Dt 28,58.

בַּנִּכְבָּד Jes 3,5.

וְנִכְבָּדִים *pl.* Nu 22,15.

נִכְבַּדֵּי־ *cs.* Jes 23,8.9 ‖ Prv 8,24.

נִכְבַּדֶּיהָ *suff.* Nah 3,10.

וְנִכְבַּדֵּיהֶם Ps 149,8.

נִכְבָּדוֹת [נִכְבָּדָה] *pl.* Ps 87,3.

הִכָּבְדִי [הִכָּבֵד] *inf. suff.* Ez 39, 13.

בְּהִכָּבְדִי Ex 14,18.

הִכָּבֵד *imper.* 2R 14,10.

אֶכְבַּד *1 impf.* Lev 10,3.

וְאֶכְבַּד Jes 49,5 ‖ Hag 1,8.

אִכָּבְדָה [אִכָּבְדָה] 2S 6,22.

וְאִכָּבְדָה Ex 14,4.*17* ‖ Hag 1,8.

הִכְבִּיד *Hi. 3 perf.* 1R 12,10. 14 ‖ Jer 8,23 ‖ Thr 3,7 ‖ 1Ch 10, 10.14.

הִכְבַּדְתָּ *2 perf. f.* Jes 47,6.

הִכְבַּדְתִּי *1 perf.* Ex 10,1.

וְהִכְבַּדְתִּים *suff.* Jer 30,19.

הִכְבִּידוּ *3 perf. pl.* Zach 7,11 ‖ Neh 5,15.

מַכְבִּיד *pt.* Hab 2,6.

וְהַכְבֵּד *inf. abs.* Ex 8,11.

לְהַכְבִּיד *cs.* 2Ch 25,19.

הַכְבֵּד *imper.* Jes 6,10.

[יַכְבִּיד] וַיַּכְבֵּד *3 impf.* Ex 8,28. 9,34.

הִתְכַּבֵּד (?) *Hith. inf.* Nah 3, 15.

הִתְכַּבְּדִי *imper. f.* Nah 3,15.

מִמִּתְכַּבֵּד *pt.* Prv 12,9.

כָּבוֹד, כָּבֹד

divitiae, opes; copia; honor, gloria, magnificentia, splendor, maiestas; praedicatio, *hymnus.*

הכבוד הפך הקלון כהפך הכבד מן הקל. בהושע ד׳ ז׳ ובתהלים ק״ו כ׳ תקוני סופרים. יי״נ במשלי